istorie sângeroasă și mister sacru

1095: Papa Urban cheamă creștinătatea la război sfânt pentru a elibera Ierusalimul din mâinile musulmanilor.

CAVALERII ÎN ALB ȘI NEGRU

primul volum din trilogia ORDINUL TEMPLIERILOR

JACK WHYTE

Comoara ascunsă sub Muntele Templului, în Ierusalim, o provocare chiar și pentru cei mai încercați luptători.

JACK WHYTE

CAVALERII ÎN ALB ȘI NEGRU

Trilogia
Ordinul Templierilor

Traducere din limba engleză
Adriana Bădescu

...câmpuri fragede și pășuni noi...

Soției mele, Beverley, la fel ca întotdeauna,
și celorlalte două femei din viața mea,

Jeanne și Holly

„Ne-a servit bine acest mit al lui Hristos."
Papa Benedict al VI-lea

„Nici o altă problemă a timpurilor noastre nu are rădăcini atât de adânci în trecut."
Raportul Comisiei de Anchetă Royal Palestine, 1937

„Este dificil să deosebim realul de legendă... Eu n-am găsit un consens în privința realului; acesta depinde de punctul de vedere. Interesant însă, legenda care prin definiție este distorsionată oferă o imagine mult mai ușor acceptabilă a evenimentelor. Toată lumea este de acord cu privire la legendă, dar nimeni în privința realului."
Michael Coney, *The Celestial Steam Locomotive*

NOTA AUTORULUI

Nici o altă organizație din istorie nu a atras atât de puternic curiozitatea și atenția cititorilor moderni, cum a făcut-o ordinul medieval al călugărilor cunoscuți sub numele de cavalerii templieri. Începuturile acestei fascinații populare datează din 1982, odată cu publicarea cărții *Holy Blood, Holy Grail (Sângele Sfânt, Sfântul Graal),* de Michael Baigent, Richard Leigh și Henry Lincoln. Interesul meu în privința Ordinului Templierului a fost stârnit de lectura acestei cărți, fiindcă, deși am fost întotdeauna atras de misterul și misticismul din jurul templierilor, abia după ce am citit lucrarea sus-menționată mi-am spus: „Trebuie să fie cu adevărat o poveste măreață ascunsă acolo undeva, dacă am putea elimina toate straturile de disimulări, găsind o cale de a vedea cu adevărat cine erau acești oameni și ce idealuri îi animau." Mereu am crezut că templierii erau oameni reali, obișnuiți, în ciuda faptul că, în copilăria mea, singurele imagini pe care le aveam despre ei erau siluetele stilizate cioplite în piatră pe mormintele medievale; în plus, documentele care se refereau la ei ne spuneau că erau indivizi ticăloșiți, păcătoși, condamnați și excomunicați de Biserică fiindcă ar fi fost eretici și apostați.

Lacomii cavaleri normanzi din romanul *Ivanhoe* erau templieri, la fel ca josnicii cu chipuri negre din alte povești pe care le citeam pe când eram copil; rareori puteam auzi sau citi ceva pozitiv despre cavalerii templieri. Întotdeauna erau oameni malefici, amenințători. Și totuși, o parte tăcută, aplecată spre logică a conștiinței mele recunoștea alte aspecte, rareori menționate, ale istoriei templierilor: aceștia au existat ca ordin vreme de mai puțin de două sute de ani și în cea mai mare parte a timpului au constituit mâna armată legitimă a Bisericii Catolice; ei au inventat și perfecționat primul sistem bancar sofisticat, bazat pe credite și lingouri de aur, ei i-au finanțat pe toți suveranii creștinătății. De asemenea, au strâns cel mai mare și mai impresionant portofoliu de proprietăți imobiliare

cunoscut în istorie, iar pentru a-și proteja uriașa flotă comercială, au dezvoltat cea mai mare forță navală din lume. Flamura lor navală alb cu negru un craniu cu două oase încrucișate albe pe fond negru a stârnit teama de Dumnezeu în rândul piraților de pretutindeni.

Mai impresionant însă pentru un scriitor a fost faptul că istoria lor meteorică a luat sfârșit într-o singură zi, vineri, 13 octombrie 1307, o dată care – pentru a-l parafraza pe Franklin Roosevelt – va dăinui veșnic, dacă nu ca o infamie, cel puțin ca un mister. Astfel s-au născut în mintea mea elementele poveștii templierilor: **Începuturile**, plănuite și înfăptuite, după cum ne spune istoria, de nouă oameni lipsiți de orice mijloace materiale – numele a doi dintre aceștia nu ne sunt cunoscute nici măcar astăzi – care au petrecut ani la rând săpând în măruntaiele Ierusalimului și dezgropând o comoară, grație căreia au devenit și au rămas cea mai puternică și mai influentă forță a lumii vreme de două secole. **Urmează Mijlocul**, în care un corp de călugări, toți purtând crucea cu brațe egale a Ordinului Templului, formează o armată de sine-stătătoare în Țara Sfântă și luptă până la moarte, depășit numeric de trupele sarazinilor lui Saladin, într-o încercare vană de a păstra un vis imposibil. În ultima parte, **Sfârșitul**, ordinul este distrus într-o singură zi de sinistrul locotenent al unui rege lacom și ambițios; doar câțiva frați au scăpat, păstrând și ducând mai departe legenda și tradiția speranței și a renașterii.

În scrierea acestor romane destinate cititorului modern, am avut de-a face cu numele franceze ale personajelor principale. Toți cavalerii templieri ai începuturilor erau francezi de viță nobilă, având în componența numelui particula „de", ca Godefroi de Bouillon, André de Montbard, Hugues de Payens etc. Numele de familie așa cum le cunoaștem noi astăzi nu erau utilizate în mod obișnuit în epoca medievală, la originea apelativelor aflându-se regiunea din care provenea persoana în cauză. Dacă un bărbat pe nume Guillaume se născuse într-un anumit oraș, de pildă Chartres în Franța, era cunoscut ca Guillaume de Chartres. Pentru cititorii de limbă engleză, lectura ar fi devenit astfel dificilă și de aceea am apelat la unele

simplificări, renunțând în multe cazuri, deși nu în toate, la numele franceze „corecte”. Le-am dat personajelor mele nume cu sonoritate „modernă”, anglicizându-le prenumele ori de câte ori a fost posibil și renunțând la particula „de”. Astfel, Godefroi de St Omer a devenit Godfrey St Omer, Archambaud de St Agnan a devenit Archibald St Agnan, iar Payen de Montdidier a devenit Payn Montdidier, însă la Hugues de Payens, fondatorul Ordinului Cavalerilor Templieri, am modificat doar prenumele, în Hugh, păstrând particula „de”, fiindcă aceasta este identitatea lui istorică.{1}

De asemenea, când am început să scriu aceste cărți, mi-am reamintit mie însumi să explic unele lucruri care erau firești acum opt sau nouă secole, dar care pentru cititorul de azi pot părea de neînțeles. Spre exemplu, nimeni în epoca respectivă – nici clerul care a organizat cruciadele, nici cei care au luptat în cadrul lor – nu au auzit niciodată termenii „cruciadă” sau „cruciat”. Aceste cuvinte au apărut sute de ani mai târziu, când istoricii au început să vorbească despre faptele armatelor creștine în Orientul Mijlociu. Iar participanții la cruciade se refereau la Țara Sfântă numind-o Outremer – tărâmul de dincolo de mare. În plus, în epoca medievală Europa nu era cunoscută sub acest nume, folosindu-se termenul „creștinătate”, fiindcă toate statele de pe cuprinsul său erau creștine. Numele Europa a apărut după câteva secole.

Chiar mai dificil pentru omul modern este să înțeleagă ideea conform căreia în Europa medievală nu exista clasă de mijloc, ci doar o singură, atotputernică Biserică. Nu existau posibilitatea unor proteste religioase și nici protestanți. Martin Luther avea să se nască sute de ani mai târziu. În creștinătate pe vremea aceea existau doar două tipuri de oameni: cei avuți și cei lipsiți de mijloace materiale (într-adevăr, unele lucruri nu se schimbă niciodată!), sau nobilii și oamenii de rând, iar din ambele categorii făceau parte doar bărbații, fiindcă femeile nu aveau drepturi și nici identitate în creștinătatea medievală. Oamenii de rând, în funcție de țara în care trăiau, erau cunoscuți ca țărani, șerbi, iobagi sau sclavi, fiind lipsiți de orice educație și considerați în general fără valoare. Nobilii, pe de altă parte, erau

cei care deţineau pământurile, fiind la rândul lor împărţiţi în două categorii: cavalerii şi clericii. Alte opţiuni nu existau. Primul născut al familiei moştenea titlul şi averea. Ceilalţi deveneau ori cavaleri, ori clerici; aceştia din urmă ştiau în general să scrie, să citească şi să socotească. Pentru cavaleri, alfabetizarea nu avea rost. Datoria lor era aceea de a lupta şi, pentru a-şi ţine documentele în ordine, puteau angaja clerici. Cavalerii constituiau ordinea laică, lumească, în vreme ce clericii erau reprezentanţii lui Dumnezeu şi ai Bisericii, iar între cele două categorii relaţiile nu erau în nici un caz armonioase. La nivel fundamental, cavalerii existau doar pentru a lupta, iar clericii pentru a-i împiedica să ucidă. Acest lucru a dat naştere unui conflict profund, care a degenerat în anarhie şi haos.

Din diverse motive, cavalerii templieri au devenit primul ordin religios care a avut menirea de a ucide în numele lui Dumnezeu. Au fost primii şi cei mai de seamă dintre cei ca ei, şi aceasta este povestea lor.

Jack Whyte
Kelowna, British Columbia, Canada mai 2006

ÎNCEPUTURILE

1

— Sieur Hugues!

În vreme ce gărzile aflate de o parte și de alta a ușilor luară poziție de drepți și îl salutară, nici măcar zăngănitul strident al armurii lor nu trezi interesul tânărului încruntat, care se apropia. Era cufundat în gânduri, cu capul plecat, și mergea încet, cu o sabie grea, în teacă, așezată de-a latul cefei ca un jug și cu brațele întinse astfel că palmele îi atârnau moi peste extremitățile armei, la vârf și la mâner. Mișcarea gărzilor îi atrase în sfârșit atenția când acestea păși iute în față și deschiseră larg ușile grele, pentru a-l lăsa să intre. Tânărul ridică fruntea, clipi și făcu un semn cordial către comandantul gărzilor, apoi luă o mână de pe sabie, prinzându-i în aceeași clipă mânerul cu cealaltă, astfel încât lama zvâcni în sus, dreaptă, după care coborî din nou pe umărul lui.

— Exersați, *messire?*

Întrebarea comandantului gărzilor era una retorică, dar Hugues de Payens se opri, își privi sabia și o împinse brusc înainte, înșfăcând mânerul gros de oțel cu ambele mâini și întinzând lama în teacă drept în față până ce, sub greutatea ei, mușchii brațelor, gâtului și umerilor săi masivi se încordară, reliefându-se ca niște frânghii. Apoi îi dădu drumul din mâna stângă și o răsuci fără efort cu dreapta, astfel că arma se sprijini iar de umărul lui drept.

— Dacă exersez, sergent? Da, dar nu cu sabia, de data asta nu. Exersam cu memoria... gândindu-mă.

Schiță apoi un semn din cap spre celelalte două gărzi și trecu în curte prin ușile deschise, în lumina vie a amiezii, după care intră în turnul central al castelului, unde se opri pentru o clipă, orbit de întuneric. Regăsindu-și expresia solemnă, înainta în încăperea uriașă fără a-și ridica ochii din podea, în vreme ce sabia continua să i se odihnească lejer pe umăr.

Majoritatea tinerilor de vârsta lui ar fi păşit ţanţoşi cu o asemenea sabie, profitând de frumuseţea ei mortală pentru a se pune în valoare, dar Hugues de Payens era altfel. El ducea arma pur şi simplu fiindcă o luase cu el mai devreme şi deci trebuia s-o poarte asupra lui până ce ajungea undeva unde s-o poată lăsa fără a se teme că ar putea fi furată, pierdută sau uitată; acum se îndrepta spre locuinţa lui, unde va putea în sfârşit să se descotorosească de ea. Era atât de absorbit de gânduri, încât trecu pe lângă un grup de tinere ce chicoteau, îmbrăcate în culori strălucitoare, strânse într-un colţ al vastei încăperi, şi nici măcar nu le observă, în ciuda privirilor admirative şi a saluturilor cu care îl întâmpinară unele dintre ele.

Nu-l observă nici pe bărbatul înalt, lat în umeri, care se apropia de el cu paşi mari; cei doi urmau să se întâlnească exact în centrul încăperii şi nou-venitul îşi dădu seama că Hugues nu avea de gând să încetinească sau să se dea la o parte din drum. De aceea se opri, îşi sumeţi capul, părând şi mai înalt, îşi arcui sprâncenele uimit şi apoi, încet, ridică o mână cu degetele desfăcute şi se trase un pas în lateral, ferindu-se din calea celuilalt. Abia când trecu pe lângă bărbatul înalt, care întinse mâna pentru a-l apuca de umăr, îşi dădu Hugues seama de prezenţa lui şi se trase brusc înapoi, de parcă ar fi fost atacat, îşi smulse sabia de pe umăr şi puse mâna pe teacă, gata să scoată lama. În clipa următoare dădu cu ochii de cel care îi ieşise în cale, coborî sabia dintr-o mişcare şi rămase locului, roşu la faţă.

— Sieur de St Clair! Iertaţi-mă, *messire.* Eram... cu gândul în altă parte.

Gestul mătăhălosului, cu mâna ridicată, fusese un semn adresat gărzii înarmate din spatele lui, să rămână acolo unde se afla. Acum, în vreme ce privea spre tânărul din faţa lui, în colţul gurii îi juca vag ceea ce ar fi putut fi un zâmbet sau o încruntătură.

— Mi-am dat seama, replică el cu o voce joasă şi răsunătoare. Însă chiar şi în focul unei îngrijorări serioase, tinere Hugues, un bărbat trebuie să păstreze măcar un ochi atent la ceea ce se petrece în jurul lui. Şi unde îţi zburaseră gândurile, la o depărtare atât de mare?

— Nicăieri, *messire*... Vă rog să mă iertați. Repetam cuvintele în minte, pentru Adunarea de mâine seară. Sunt atât de multe de învățat!

— Ah, Răspunsurile! Așa e precum spui, sunt multe. Mai cu seamă pentru un tânăr cu situația ta. Dar ai cei mai buni dascăli posibili și știu că ei îți apreciază eforturile. Ochii îi coborâră spre arma lungă și grea. Dar de ce porți sabia cu tine, finul meu? Îți amintești cuvintele mai bine dacă îi ții mânerul în mână?

Hugues privi cu o ușoară uimire spre sabia încă sprijinită cu vârful pe pământ.

— Nu, domnule, nu, câtuși de puțin. Am vrut să mă duc pe teren, să mai exersez, dar n-am mai ajuns acolo. Am mers fără să mă opresc... gândindu-mă la îndatorire și repetând cuvintele ei.

— Păi, mi se pare că nu ți-ai irosit timpul astfel, ținând seama cât de aproape este ora încercării. Și acum, unde te duceai?

— Înapoi în camerele mele, *messire,* să las asta, răspunse Hugues arătând spre sabie.

— Mai bine dă-mi-o s-o țin eu și vino cu mine.

De St Clair întinse mâna și luă sabia, pe care o azvârli cu o mișcare lejeră spre soldatul înarmat aflat la câțiva pași în spatele lui, cerându-i să rămână pe loc și să aibă grijă de armă. Omul salută și se trase un pas în spate, iar de St Clair se întoarse din nou spre Hugues.

— Mă duceam să inspectez scena încercării tale când mi-ai ieșit în drum și cred că sosirea ta e un semn că ar trebui să mergem amândoi acolo. Dacă vom vedea locul împreună, eu chezaș și tu aspirant, vom avea amândoi la ce cugeta, deși gândurile ne vor fi cum nu se poate mai diferite.

Ascultând vocea profundă a tovarășului său, Hugues își spuse că se întrezărea o notă de umor în cuvintele lui, însă atât de intensă îi era venerația față de el, încât nici nu îndrăznea să-l creadă atât de omenesc încât să și glumească din când în când, așa că se mulțumi să încuviințeze cu ochii plecați, de această dată plin de umilință. Grăbi pasul ca să meargă alături și puțin în urma lui de St Clair, prea rușinat și nesigur pe el pentru a spune ceva. Hugues avea optsprezece ani, era solid pentru vârsta

lui și de obicei nestăpânit, dar se simțea copleșit de faima și de statutul social al celui lângă care se afla acum – un bărbat care era, dincolo de orice îndoială, cel mai mare și mai impunător din câți văzuse el până atunci.

Fără a privi spre finul lui, de St Clair întinse un braț și, prinzându-l ușor de ceafă, îl împinse blând înainte, până ce ajunseră să meargă unul lângă celălalt.

— Tatăl tău îmi spune că își pune mari speranțe în tine. Știai asta? întrebă el, coborându-și brațul.

Hugues clătină din cap, înghițindu-și nodul greu din gât.

— Nu, *messire,* izbuti el să șoptească.

— Așa credeam și eu. Ei bine, ascultă la mine: își pune. Și e foarte mândru de tine. Mai mândru, cred, decât sunt eu de oricare dintre fiii mei, deși îi îndrăgesc pe toți. Dar ca toți tații, și al tău probabil că e dispus să vorbească oricui în lumea asta despre mândria lui, fără a-ți spune ție nici măcar un cuvânt. E o ciudățenie pe care o au toți tații, așa am înțeles. Pur și simplu își închipuie că știi cât de mândru e de tine, fiindcă ești fiul lui și deci îi semeni mult...

Brusc, de St Clair se opri și privi fix spre Hugues.

— Ai mai fost aici înainte, nu-i așa?

Se aflau la capătul scării de marmură ce cobora spre etajul de jos, iar Hugues înclină din cap.

— Am fost, *messire.* De două ori.

— De două ori, firește. Știam asta, dar uitasem. La Prima Solicitare și la Prima Înaintare. Haide atunci, să mergem și a treia oară.

Mătăhălosul începu să coboare treptele, iar Hugues îl urmă la jumătate de pas în spate, încă nevenindu-i să creadă că mergea alături de Étienne de St Clair și că acest mare cavaler îl recunoscuse și își amintise de el. Nu avea nici o importanță că era nașul lui, căci de St Clair, unul dintre cei mai cunoscuți cavaleri din întreaga creștinătate, avea numeroși fini, iar tânărul Hugues de Payens, deși cavaler și el, nu făcuse de când primise această onoare – cu nici doi ani în urmă – nici o faptă prin care să se remarce în vreun fel și să iasă în evidență printre semenii lui. Și nici nu conta, își spuse el, că *messire* Étienne venise aici,

la Payens, special pentru a face oficiile de chezaș la apropiata Înălțare – ce-o mai fi și asta; la urma urmei, știa că nașul lui ar fi venit oricum, sub orice pretext. El și tatăl lui Hugues, baronul de Payens, erau prieteni apropiați încă din copilărie, bucurându-se de una dintre acele relații rare, care fac ca adevărata prietenie să nu fie în vreun fel legată de apropierea fizică, geografică sau temporală. De aceea, cei doi nu ratau nici un prilej de a petrece, când puteau, ceva timp împreună.

Ultima dată se văzuseră cu doi ani în urmă, când *messire* Étienne își făcuse apariția la Payens pe neașteptate, însoțit de seniorul său, cunoscut odinioară ca Guillaume Bastardul, dar devenit între timp duce de Normandia și William I, rege al Angliei. Cei doi se întorceau acasă venind din Normandia și, de data aceasta nefiind grăbiți de nimic, regele dorise să viziteze domeniul lui *messire* Étienne, din Anjou. Drumul lor trecea prin apropiere de Payens, așa că de St Clair îl adusese pe regele Angliei în vizită la prietenul său, baronul de Payens, știind că cei doi se mai întâlniseră o dată înainte, în 1066, când Guillaume invadase Anglia.

Regele murise între timp, într-un accident de călărie, iar coroana fusese preluată de unul dintre fiii lui, tot William pe nume; i se spunea William Rufus – sau cel Roșu – datorită părului roșcat și a firii lui aprinse. După zvonurile venite din Anglia, Rufus era un monstru tiranic, urât de toată lumea, dar seniorul de St Clair, atât de apropiat de tatăl lui, izbutise să se facă acceptat și de fiu – un lucru de care puțini dintre favoriții fostului rege se mai bucurau acum.

Coborând scara alături de de St Clair, Hugues nu era deloc surprins că noul rege al Angliei îi arăta respect cavalerului, fiindcă acesta avea o reputație nepătată, iar statura lui nu făcea decât să reflecte ceea ce se chema *dignitas*. Chiar pășind cu o treaptă mai jos decât el, de St Clair tot îl depășea cu aproape o palmă. La patruzeci și doi de ani, abia trecuse de floarea vârstei, fiind mai înalt decât majoritatea semenilor săi și depășindu-i deopotrivă ca statură morală. Iar acum venise aici, la Payens, în carne și oase, pentru a-l onora pe fiul celui mai bun prieten al său și a face din Înălțarea sa un eveniment memorabil. Aceasta,

aflase Hugues, era o cinste deosebită – o cinste pe care el unul o acceptase cu anumite reţineri, fiindcă nici chiar acum, cu doar o zi înainte de Adunare, nu avea habar ce anume era înălţarea şi ce presupunea ea. Şi totuşi ştia – fiindcă i se spusese cu cea mai mare seriozitate şi pe un ton cât se poate de convingător – că avea să fie o ceremonie extrem de importantă pentru viitorul lui.

Când îl auzise prima dată pe tatăl lui rostind acest cuvânt – Înălţarea – i se păruse că are o sonoritate profetică, deosebită. Asta se întâmplase cu nouă luni în urmă şi Hugues întrebase imediat ce înseamnă cuvântul, însă răspunsul primit nu fusese de fapt un răspuns. Baronul se sumeţise, dăduse din mână alungând întrebarea şi nu spusese decât că va afla el atunci când va veni vremea. Între timp însă, trebuia să se pregătească, fiindcă avea să fie cel mai important eveniment din viaţa lui. Auzind aceste cuvinte, Hugues nu mai pusese nici o întrebare, deşi până atunci crezuse că nimic n-ar putea fi mai important decât faptul că devenise cavaler, cu nici un an în urmă. La scurt timp după aceea constatase însă că se înşelase, fiindcă atât de însemnată era această ceremonie, Înălţarea, încât şi tatăl lui, baronul, şi tatăl mamei lui, seniorul Baudouin de Montdidier, deveniseră preceptorii lui personali, instruindu-l meticulos şi cu răbdare, zi de zi, în tainele acestei Înălţări; în plus, înainte de a i se permite să înceapă lucrul cu ei, i se ceruse să jure că niciodată nu va dezvălui nimănui nimic din ceea ce va învăţa şi nici nu va pomeni cuiva despre Înălţare.

De atunci, luni de-a rândul, Hugues muncise mai greu decât oricând înainte în viaţa lui. Misiunea lui era aceea de a învăţa, pe de rost şi la perfecţie, răspunsurile ce-i vor fi cerute în cadrul ceremoniei; pentru el era o sarcină cu mult mai dificilă şi mai obositoare decât cel mai dur antrenament cu armele. Se chinuia cu această misiune de luni bune deja şi ajunsese la o oarecare fluenţă a răspunsurilor, însă ce anume însemnau ele – habar n-avea. Iar acum mai rămăsese doar o zi până la marele eveniment, când toate misterele şi tainele – Adunarea în sine, importanţa ceremoniei, semnificaţia ritualurilor şi însemnătatea călătoriei lui *messire* Étienne din Anglia până aici, pentru a-i fi lui chezaş – se vor limpezi.

— Mă simt ușor ca un fulg, spuse cavalerul pe neașteptate, vorbind peste umăr în vreme ce cobora scara largă, readucându-l pe Hugues înapoi în prezent. Fără arme, fără armură...

Își întinse brațele în lateral și țesătura fină a mantiei lui flutură în spate, lăsând impresia că bărbatul plutea, așa că pentru a doua oară în răstimp de numai câteva minute, Hugues se gândi că nașul lui avea totuși umor.

— Și nici n-avem nevoie de ele, continuă de St Clair, deși aproape că nu-mi vine să cred. Se opri brusc, coborând brațele, și când vorbi din nou, orice urmă de veselie dispăruse din vocea lui: Cred că nu m-aș putea obișnui niciodată să umblu fără armură și neîndoielnic că nu-mi place să mă știu lipsit de arme, nici măcar aici, în casa tatălui tău, unde nu am îndoieli că suntem în siguranță... Asta-i deosebirea între viața ta aici, băiete, și traiul nostru în Anglia.

Anglia! În acel unic cuvânt erau îngemănate misterul și legendele care îl învăluiau pe de St Clair însuși și extraordinara lui bravură. Trecuseră douăzeci și doi de ani de când pusese pentru prima dată piciorul pe pământul Angliei împreună cu tatăl lui Hugues, tot Hugues pe nume, acostând pe țărmul sudic al insulei – doi cavaleri tineri, neîncercați în bătălii, veniți în septembrie 1066 odată cu armata invadatoare a lui Guillaume, duce de Normandia. Amândoi aveau pe atunci cam vârsta de azi a lui Hugues și se arătaseră viteji în lupta de la Hastings, două săptămâni mai târziu, în octombrie.

Étienne de St Clair se dovedise mai brav decât oricare dintre tovarășii săi – o faptă pe care avea s-o repete iar și iar în anii care au urmat – căci a lui fusese sabia care îl doborâse și-l ucisese pe regele de atunci al Angliei, Harold Godwinson. Nu știuse nici numele, nici rangul celui pe care-l răpusese – în focul luptei recunoscuse doar un grup de ofițeri inamici și se năpustise asupra lor – dar atacul lui, de unul singur, fusese remarcat de ducele Guillaume însuși, iar mai târziu, când identitatea celui ucis fusese stabilită fără urmă de îndoială, viitorul rege știuse cui trebuie să mulțumească, fiindcă acea unică moarte îi netezise lui, Guillaume Bastardul, drumul spre tronul Angliei.

Legendele soldățești spuneau că *messire* Étienne nu voise să-

și asume meritul victoriei și că, dacă ducele însuși nu ar fi insistat, nu ar fi acceptat nici o răsplată. Bătălia se dusese în acea zi între două armate mult deosebite între ele; cea a ducelui era formată îndeosebi din cavaleria normandă, considerată cea mai bună din întreaga creștinătate, susținută de arcași, în vreme ce oastea engleză era alcătuită din pedestrași disciplinați, de asemenea socotiți ca fiind cei mai de seamă din lume. Între ei însă, doar ofițerii de rang înalt erau călare, fapt care îi făcea ușor de recunoscut, dar de St Clair, ajungând în apropierea unui asemenea grup, nu pregetase să-i atace. Văzându-l, ofițerii englezi strânseseră rândurile în apărare, dar, după impactul inițial, caii lor mici se împrăștiaseră în fața armăsarului său de luptă uriaș. Faptul că se apropiaseră unii de alții pentru a rezista atacului atrăsese atenția unor arcași normanzi, care fuseseră instruiți să fie atenți la orice grupare neașteptată a unor ținte potențiale, iar o săgeată din snopul tras asupra lor îl nimerise pe unul dintre călărețiii englezi în față, făcându-l să se clatine în șa, dezarmat, exact în clipa în care de St Clair se năpustise asupra lor. Acesta îl văzuse neajutorat și, în trecere, îl izbise și îl doborâse de pe cal, aruncându-l în brațele morții; nimeni nu putuse spune după aceea – și în orice caz nu era considerată o chestiune importantă – dacă ofițerul doborât – regele Angliei, Harold murise din cauza săgeții arcașului ori a loviturii de spadă a lui de St Clair. Important era numai faptul că moartea lui îi pusese armata în derută și dusese astfel la prima cucerire a Britaniei din ultimele sute de ani.

De atunci, în cei peste douăzeci de ani de stăpânire normandă a unei Anglii violent ostile, Étienne de St Clair fusese unul dintre cei mai loiali și mai puternici susținători ai regelui William, fiind regește răsplătit pentru serviciile sale, astfel că acum deținea o serie de întinse domenii pe întreg cuprinsul țării. Ca urmare a durelor lecții despre trădare și duplicitate deprinse în anii tinereții, pe când era Guillaume Bastardul, regele nu acceptase niciodată ca vreunul dintre nobilii săi – nici chiar cei mai fideli – să devină suficient de puternici pentru a constitui o amenințare la adresa lui, așa că moșiile lor erau totdeauna departe una de cealaltă, despărțite fiind de

pământurile unor aprigi rivali. Pentru de St Clair, acest lucru era cât se poate de înțelept; el unul era foarte mulțumit cu ceea ce i se oferise și, grație atitudinii lui, devenise mai bogat decât ar fi putut visa vreodată.

Cei doi bărbați ajunseră la capătul scării în spirală și se apropiară de locul în care un șir de trepte mai înguste coborau printr-o deschidere în podea. Sunetul pașilor căpătă o nouă rezonanță când nașul și finul trecură de pardoseala de marmură, printre cei doi soldați din gardă care stăteau nemișcați în partea de sus a treptelor. Nici unul dintre ei nu dădu atenție meselor aranjate ca pentru banchet, privind drept la drumul care li se deschidea în față.

Când ajunseră la capătul primului rând de trepte și cotiră la stânga pentru a continua coborârea, de St Clair, mergând cu un pas înaintea finului său, îi vorbi din nou peste umăr:

— Crede-mă, tinere Hugues, nici n-ai idee cât de norocos ești fiindcă trăiești aici, printre oameni civilizați în care poți avea încredere că nu vor încerca să-ți facă felul. Aruncă o privire înapoi și de data aceasta dinții săi sclipiră într-un zâmbet neîndoielnic. Unii dintre ei, continuă el apoi, vor încerca totuși s-o facă – să te ucidă, vreau să zic – dar așa ceva este de așteptat, căci oamenii sunt oameni oriunde ar fi. Printre franci însă, de obicei un bărbat poate dormi liniștit în patul lui. În Anglia, pe de altă parte, un franc, oricine ar fi el, e în pericol permanent, fiindcă pentru englezi toți francii sunt normanzi. Firește că asta nu-i adevărat, dar nu contează din moment ce toți luptătorii franci aflați acum în Anglia sunt în serviciul normanzilor. Ai fi surprins să știi cât de rar merg undeva fără să fiu înarmat până-n dinți. Aș putea număra pe degetele de la o mână zilele în care am ieșit din casă fără arme și armură, de când am fost ultima dată aici.

Ajunseseră în sfârșit la capătul ultimului șir de trepte și de St Clair ridică o sprânceană, întrebător:

— Bun, am ajuns. Ești pregătit?

Hugues încuviință tăcut, neavând încredere în vocea lui, fiindcă o teamă bruscă îi pusese un nod în gât, în vreme ce coborau scările. Acestea își schimbaseră direcția de trei ori deja,

astfel că acum cei doi bărbaţi se aflau în măruntaiele castelului, cu cinci etaje mai jos faţă de locul din care plecaseră. Ultimele trepte fuseseră din lemn, la fel de late şi de solide ca acelea din piatră şi la fel de uşor de coborât, şi se sfârşeau într-un vestibul îngust, foarte înalt – nimic mai mult decât un soi de puţ luminat de vreo şase torţe aşezate la înălţimea unui om, în nişe săpate în zid. Treptele aproape că umpleau tot locul liber, iar pereţii de piatră goală erau atât de aproape unul de celălalt, încât Hugues ştia – fiindcă încercase când mai fusese aici, înainte – că abia dacă-şi putea strecura degetele între marginea scării şi zid. Un scurt culoar, de numai trei paşi, ducea de la baza scării la două uşi masive, legate în fier, care blocau drumul în faţă aşa cum îl blocau treptele în spate.

Hugues cunoştea suficient de bine ce anume se petrecea în străfundurile castelului şi ştia că pregătirile erau în toi pentru Adunarea de a doua zi. Dacă lucrurile ar fi stat altfel, încăperea înaltă şi îngustă în care se aflau acum ar fi fost inaccesibilă, fiindcă treptele de lemn n-ar fi fost acolo; ar fi fost ridicate aidoma unui pod mobil, sprijinite de zidul din faţă şi acoperind uşile, în vreme ce o lespede la fel de mare, meşteşugit lucrată astfel încât să pară una cu pardoseala, ar fi acoperit deschiderea din podea.

De St Clair făcu un pas în faţă şi bătu în uşile de stejar cu mânerul pumnalului său scurt – singura armă pe care o avea – iar în vreme ce aştepta un răspuns, privi din nou spre Hugues.

— Ai trăit toată viaţa aici. Ştiai de existenţa acestui subsol înainte de a fi adus aici prima dată, pentru iniţiere?

— Nu, domnule.

— Deci trebuie să fi fost o surpriză, nu-i aşa? Să descoperi că există în casa ta un loc despre care habar n-aveai.

— Da, şi încă un loc atât de mare. Îmi amintesc ce şoc am resimţit atunci, *messire*.

— Nu aveai nici o idee despre existenţa lui? Nici o bănuială? Nu mai coborâsei niciodată aici, unde sunt păstrate proviziile? Îmi vine greu să cred una ca asta.

— Oh, nu, *messire*. Am fost aici, jos, de multe ori, la etajul de deasupra acestuia. Când eram mic, ne jucam aici în zilele în

care vremea era prea urâtă ca să ieşim din castel, şi ne plăcea, fiindcă era întotdeauna întuneric şi totul avea un aer prăfuit şi periculos. Dar ştiam că acela era cel mai de jos etaj, ultimul. Nimeni n-avea habar că mai exista ceva sub el. Cum am fi putut bănui?

— Iar acum ştii asta, fiindcă la scurt timp după prima ta vizită aici ai început să cauţi o intrare secretă, nu-i aşa?

Hugues încuviinţă, zâmbind ruşinat.

— Da, *messire*. Am coborât a doua zi, singur, şi am adus cu mine suficiente torţe pentru a avea răgazul să caut. Nu puteam crede că nu se vedea nimic. Mi-am zis că trebuie să fi trecut ceva cu vederea înainte, un semn care să-mi arate încotro să mă uit. Dar nici chiar când m-am întors *ştiind* că există o intrare, şi ştiind unde anume să o caut, tot n-am văzut nimic.

— Firește că nu. Fiindcă nu e nimic de văzut. Ori cunoşti intrarea secretă, ori nu. Locul acesta a fost construit cu sute de ani în urmă, de oameni care ştiau cum să ascundă dovezile muncii lor şi să le ferească de ochii neaveniţilor, dacă voiau. Aha! Vine cineva. Dă-te la o parte!

Îl prinse de încheietura mâinii şi îl trase înapoi, făcând şi el un pas în spate. De cealaltă parte a uşilor grele răzbătu un sunet înfundat, ca şi când un drug masiv ar fi fost îndepărtat de la locui lui. O deschizătură ca o ferestruică, mai mică decât chipul unui om, apăru în uşa din stânga şi cineva îi privi prin ea. Hugues ştiuse că aşa se va întâmpla, dar tot nu izbutise să distingă locul ferestruicii înainte ca aceasta să se deschidă. *Messire* Étienne păşi în faţă, îşi făcu mâinile pâlnie în jurul deschiderii şi se aplecă pentru a şopti ceva. Câteva clipe mai târziu, un canat al uşii se deschise şi el păşi înăuntru, făcându-i semn finului să-l urmeze.

Hugues îşi amintea bine intrarea, căci îl tulburase atunci când o folosise prima dată. Uşile groase şi înalte se deschideau în afară, iar dincolo de ele se afla un mic intrând, de nici doi paşi lungime, construit în scop defensiv, care se îngusta alarmant pe toate cele patru laturi, silindu-i pe cei care intrau – şi nu putea trece decât un om o dată – să se ghemuiască şi să înainteze cu un mers chinuit, împiedicat, până la o altă uşă, în faţă. Dincolo

de aceasta se afla un alt holișor, octogonal, prevăzut și el cu uși mult mai mici, dar altfel identice cu cele anterioare, care se deschideau pe toate cele opt laturi ale octogonului. În clipa în care Hugues ieși din intrând, văzu ușa din stânga sa închizându-se în spatele paznicului.

— Opt uși, spuse de St Clair. Toate identice. Până acum, ai trecut prin două dintre ele. Îți amintești care erau?

Hugues făcu semn din cap că da și arătă spre o ușă la stânga și alta la dreapta lui.

— Bravo! Și pe care dintre ele ți-o amintești mai bine?

— Pe aceea, pe care am intrat ultima dată, răspunse Hugues, făcând din nou semn spre ușa din stânga.

— Atunci, pe aceasta o vom folosi și noi azi.

De St Clair făcu un pas și deschise ușa fără efort, spre surprinderea tânărului, care se așteptase ca dincolo de ea să fie cineva de pază. Cavalerul intră, iar Hugues îl urmă pe culoarul îngust, cotit și slab luminat, pe care și-l amintea de la ultima lui vizită aici, până ce ajunseră la o arcadă acoperită de o draperie. *Messire* Étienne trase pânza într-o parte și trecu dincolo, iar Hugues procedă la fel, știind că priveliștea pe care avea să o vadă înăuntru – dacă avea să vadă ceva – nu va semăna câtuși de puțin cu cea pe care și-o amintea de la vizitele sale anterioare.

Într-adevăr, locul era cufundat în întuneric; singura licărire de lumină venea de la o lampă atârnată în plafon, ce părea a se afla undeva foarte departe, deși Hugues își dădu seama că asta trebuia să fie o iluzie. Trecu pragul clipind des și forțându-se să-și adapteze privirea la lumina slabă; în scurt timp începu să discearnă umbre și forme vagi, cel mai limpede fiind modelul în pătrate albe și negre al pardoselii. Restul se zărea doar ca un amestec neclar de siluete informe, una dintre ele, aproape de el, părând a fi un scaun greu, ornat.

— Rămâi pe loc și nu te mișca, altfel ai să te împiedici și o să dărâmi ceva. Sunt multe lucruri de valoare în încăperea asta și viitorii tăi confrați nu ar fi deloc bucuroși dacă, în stângăcia ta, ai distruge ceva aici. Eu am ceva de făcut, dar mă întorc la tine imediat ce termin. Nu plec însă nicăieri. Voi fi aici tot timpul, astfel că mă vei auzi mișcându-mă. Nu mă vei putea vedea nici

pe mine, nici ceea ce fac, dar la urma urmei tot n-ar trebui să te afli aici, așa că nu-i nici o pagubă. Cu condiția, repet, să nu dărâmi ceva în jur – caz în care amândoi vom avea probleme mari.

Puțin mai târziu, cavalerul se întoarse și îl conduse, ținându-l de mână, de-a latul pardoselii late, până ce ajunseră la un șir de scaune. Acolo îi spuse să stea jos și începu să repete cu el întrebările și răspunsurile pe care Hugues le învățase luni de-a rândul împreună cu tatăl și cu bunicul lui. Se simțea ciudat stând acolo, în întuneric, și răspunzând la niște întrebări misterioase. Din multe dintre ele – atât întrebări, cât și răspunsuri – nu înțelegea nimic, spunând cuvintele mecanic, așa cum le învățase pe de rost, încrezător că sensul lor îi va fi dezvăluit la momentul potrivit, așa cum îi făgăduiseră mentorii lui. Acum însă, stând în întuneric și repetându-le împreună cu uriașul cavaler care avea să-i fie chezaș, se simțea mai ciudat decât oricând înainte, emoționat și temător totodată. În plus, conștientiza cu o intensitate aparte cine și ce anume era el însuși în clipa aceea, fiindcă știa că, printr-un proces misterios, după evenimentele nopții următoare nu va mai fi niciodată același om.

Își dădu brusc seama că de St Clair nu mai spusese nimic după răspunsul lui la ultima întrebare; probabil că repetiția se încheiase și cavalerul îi confirmă bănuiala dregându-și glasul ușor și șoptind:

— Sunt impresionat, băiete. Nu cred că am auzit vreodată un elev răspunzând mai bine decât tine acum. I-am auzit pe mulți la fel de buni, dar pe nici unul mai grozav. Dacă răspunzi la fel și mâine noapte, nu vei avea greutăți cu nici o parte a ceremoniei. Acum, întreabă-mă și tu ce vrei, orice.

— Adică despre Adunare?

— Despre orice, ți-am spus.

— Păi, *messire,* ar fi ceva. Ce... ce înseamnă Înălțarea? Ce e asta?

— Ha! Ar fi trebuit să știu că o să-mi pui singura întrebare la care nu-ți pot răspunde. Nu pot să-ți spun, băiete. Nu asta. Dar la miezul nopții de mâine o să afli oricum și vei ști atunci și de

ce nu-ți pot răspunde azi. Ei, dar întreabă-mă altceva.

— Ei bine, acum că ceilalți confrați știu că sunt elev, unii m-au prevenit că Înălțarea e ceva periculos care implică unele riscuri. Dar bănuiesc că vor doar să mă tachineze și n-aș vrea să-mi irosesc întrebarea cu asta...

— Atunci întreabă-mă ceva ce vrei cu adevărat să știi.

Hugues își mușcă buza de sus, apoi izbucni:

— De ce eu, *messire*? De ce nu fratele meu?

— Ah, deci ai aflat. Mă întrebam dacă ai habar. Silueta masivă se mișcă ușor în scaunul din fața lui, apoi adăugă: Cine ți-a spus asta?

— Tata. Și bunicul. M-au prevenit să nu pomenesc nimic în fața lui Guillaume, fiindcă el nu știe nimic despre Adunări și nu aparține frăției. I-am întrebat la ce frăție se referă, fiindcă Guillaume este fratele meu, dar n-au vrut să-mi explice. Au zis că am să înțeleg totul după Înălțare și că, până atunci, nu-mi pot spune nimic. Dar mi-au atras atenția că, dacă am să rostesc fie și un singur cuvânt despre asta în fața lui Guillaume, șansele mele de a fi primit în rândul frăției se vor diminua. Nu sunt sigur că vreau să fac parte însă din vreo frăție – și nu-mi pasă de ce înseamnă ea pentru alții – atâta vreme cât trebuie ca pentru ea să-mi reneg propriul frate.

De St Clair oftă greu.

— Nu trebuie să renegi pe nimeni, Hugues, dar înțeleg la ce te referi. Am fost și eu în situația ta odată și m-am confruntat cu aceleași probleme, din motive identice. Fratele meu mai mare a fost ocolit, așa cum este acum Guillaume.

— Dar de ce? întrebă tânărul cu glas sugrumat. Nu e nimic în neregulă cu fratele meu. Guillaume nu e un om rău, ci e doar... tânăr.

— Da, tânăr. Așa e. Tânăr și slab, fie că vrei să recunoști asta, fie că nu. În întuneric, cavalerul vorbea pe un ton grav, rostind cuvintele rar și limpede. Fratele tău e mai mare decât tine cu doi ani, Hugues, dar tu-l depășești deja ca destoinicie. Cât poate rămâne un tânăr băiat înainte de a deveni bărbat? Guillaume, la fel ca fratele meu Richard, se străduiește încă – și reușește, se pare – să mai amâne puțin bărbăția. Iar bărbăția e totul în

situația asta, Hugues.

— Da, poate că așa e, dar William va fi într-o zi baron de Payens.

— Iar tu nu. Îl invidiezi din cauza asta?

Tânărul clipi repede, surprins de o asemenea întrebare.

— Nu, sigur că nu. Nu m-am gândit niciodată că aș putea deveni baron. Dar mi se pare că, dacă e considerat potrivit să primească acest titlu, ar trebui să fie de asemenea suficient de bun pentru a intra în frăția asta a voastră.

— Ba deloc, replică de St Clair pe un ton plat. Pentru a deveni moștenitorul tatălui tău nu e nevoie de nici o evaluare; totul e o chestiune de șansă. Ca prim născut, Guillaume e binecuvântat printre fiii tatălui tău, dar nu e în mod firesc și *cel mai bun* dintre ei. Dacă se va dovedi un baron slab, unul nesăbuit ori chiar tiranic, orice rău pe care-l va face va putea fi corectat de urmașii lui. Pe de altă parte, dacă ar fi un membru slab al frăției noastre, pagubele pe care ni le-ar aduce ar putea să ne distrugă organizația. Ceremonia pentru care te pregătești acum, Înălțarea, îți va permite să intri în rândurile unei confrerii extraordinare, Hugues, o frăție devotată unor mărețe idealuri și apărării unor secrete cumplite. Rădăcinile sale sunt străvechi, iar istoria ei datează de la începuturile vremurilor, însă tu nu știi nimic despre ea. Ai idee de ce nu știi?

Hugues clătină din cap, dar imediat își dădu seama că de St Clair nu-l putea vedea.

— Nu.

— Fiindcă este *secretă,* băiete, și a fost astfel chiar de la început. Secretul e esențial pentru existența ei și de aceea noi, cei care îl păstrăm, trebuie să fim mereu vigilenți, mai cu seamă între noi. Îți povestesc toate astea acum numai fiindcă, după ce te-am ascultat, mi-am dat seama că vei trece mâine testul fără greutate, ceea ce înseamnă că vei fi primit oricum în rândurile confreriei. Nimeni, *nimeni,* Hugues, nu poate fi acceptat în rândurile noastre dacă e slobod la gură; pericolul ca la beție sau la preacurvie să-și dea drumul la limbă ar fi prea mare. Fratele tău bea mult și, chiar și după numai un pahar, turuie nestăvilit. E un băiat grozav, un bun amic cu care să împarți un pocal de

vin, o masă copioasă și să te distrezi cu nimicuri, dar nu are voință, e nestăpânit, uneori certăreț, și întotdeauna vorbește prea mult, fără să-și pună frâu limbii; de aceea a fost considerat nedemn să facă parte dintre noi.

— A fost *considerat*? De cine? Cine ar putea fi atât de arogant încât să-l considere nedemn pe fiul baronului Hugues de Payens?

De St Clair oftă.

— Propriii tăi preceptori, băiete. Tată lui, baronul de Payens însuși, și bunicul lui, seniorul Baudouin de Montdidier. O singură persoană din fiecare familie, Hugues, atât e permis. Un singur fiu din fiece generație a fiecărei familii poate fi inițiat în mistere, iar alegerea nu are nimic de-a face cu legile succesiunii. Primul născut, băiat, într-o familie, moștenește titlul și averea, dacă trăiește; asta e legea. Dar cel ce va intra în frăția noastră e ales pe merit, nu ca urmare a ordinii nașterii ori a vârstei, și de aceea toți fiii din toate familiile cu membri în confrerie sunt supravegheați și urmăriți îndeaproape de toți bătrânii. Astfel nu se pot face greșeli și nu se lasă loc de neglijențe.

Cavalerul ridică o mână pentru a opri replica lui Hugues.

— Știu ce vrei să spui, continuă el. Cum pot judeca ei asemenea lucruri? Ei bine, optsprezece ani e vârsta minimă pentru ca un nou membru să se alăture ordinului, iar până atunci el va fi fost atent urmărit și cântărit, ani la rândul. Astfel, dacă o familie are șapte fii, născuți la doi ani diferență, și nici unul dintre ei nu dă semne limpezi că ar fi potrivit pentru a ni se alătura, bătrânii vor amâna alegerea până ce își vor putea face o părere despre ultimul născut. Fratele cel mai mare ar avea paisprezece ani la nașterea mezinului; când acesta din urmă ar împlini optsprezece ani, cel mare ar avea treizeci și doi și încă ar putea fi ales. Dar dacă nici atunci bătrânii nu se pot hotărî asupra unuia dintre ei, pur și simplu nu vor invita pe nimeni să li se alăture. Frăția noastră este secretă, așa că nimeni din afara ei n-ar ști ce s-a întâmplat și deci nu s-ar simți jignit sau altfel lezat. Și n-ar fi pentru prima dată când s-ar întâmpla așa ceva. Există suficiente familii implicate pentru a se asigura numărul necesar de membri în fiecare generație, iar dacă într-una nu

poate fi ales nimeni, în generația următoare s-ar putea găsi foarte bine tineri merituoși.

— Dar... începu Hugues, însă își înghiți replica.

— Dar ce? Ce voiai să spui?

— Ce s-ar întâmpla dacă bătrânii ar considera că doi sau mai mulți fii din aceeași generație merită să fie primiți în frăție?

Surâsul din glasul cavalerului, când răspunse, era aproape audibil:

— Ar însemna că familia în cauză ar avea un frumos mănunchi de fii. Asta se întâmplă adesea, ba chiar mult mai des decât ți-ai putea închipui, dar un singur fiu din fiecare generație poate fi primit. De aceea, după cum vezi, chestiunea alegerii este una delicată, luată după o îndelungă cugetare și după deliberări atente.

— Dar cine sunt acești bătrâni?

De St Clair se ridică și se întinse. Zâmbetul îi era încă perceptibil în glas, deși Hugues nu-i putea zări chipul.

— Se schimbă de la an la an, în funcție de cei care pier și de cei care supraviețuiesc, iar asta, tânărul meu prieten, este a zecea și ultima întrebare pe care mi-o mai pui, dat fiind că ți-am permis doar una.

— Aș mai avea încă o nedumerire, una singură, dacă nu vă supărați. Câtă vreme a trecut de când ați fost domnia voastră Înălțat? Și evenimentul v-a schimbat oare cu adevărat viața?

Hugues întrezări silueta masivă a cavalerului rămânând nemișcată în întuneric, iar când vorbi, glasul lui era mai grav decât înainte.

— Aveam optsprezece ani, cât ai și tu acum. A trecut multă vreme de atunci... douăzeci și trei de ani sau mai bine. Dacă mi-a schimbat viața în vreun fel? Da, într-adevăr. Nu fiindcă ar fi dus la vreo transformare ușor de recunoscut, ci pentru tot ce am învățat de atunci și până acum, prin simplul fapt că am devenit membru al frăției. Sincer, cred că sunt un om mai bun datorită confreriei, dar mai mult de atât nu-ți pot spune înainte să fii și tu primit în rândurile noastre.

Un zgomot undeva în întuneric îl făcu să se întoarcă și să privească în jur.

— Haide acum, fraţii sunt nerăbdători, căci au muncit aici toată ziua, cu pregătirile pentru ceremonia de mâine. În plus, trebuie să fie aproape ora mesei.

Împreună, cei doi bărbaţi luară drumul înapoi până la ultimele uşi, ajungând iar la capătul scărilor de lemn. Torţele prinse în suporturile de pe ziduri începuseră să sfârâie şi în scurt timp aveau să se stingă, dar până atunci toţi cei de aici, de jos, vor fi deja departe, scările vor fi îndepărtate şi deschiderea mascată cu podeaua falsă de sus. Nici unul dintre ei nu mai spuse nimic şi când, ajunşi sus, Hugues îşi luă sabia de la omul lui *messire* Étienne, acesta din urmă schiţă o plecăciune graţioasă şi îşi luă la revedere de la finul său.

Înainte de a se putea retrage însă, glasuri cristaline le rostiră numele şi Louise de Payens, sora mai mică a lui Hugues, se apropie de el însoţită de prietena ei cea mai bună, Marguerite de St Clair, fiica de cincisprezece ani a lui *messire* Étienne, care sosise cu o zi în urmă din Anglia. Întinzând mâinile spre cele două fete, cavalerul le întâmpină cu un entuziasm ce i-ar fi surprins pe mulţi dintre cei care îl considerau o întruchipare a rigorii militare. Înainte ca tinerele să-l poată lua cu ele, spre camerele rezervate oaspeţilor, *messire* Étienne le opri o clipă locului, prinzându-le strâns de talie şi obligându-le să aştepte tăcute până ce el avea să termine de vorbit cu Hugues.

— Ne vedem mâine seară, la ora stabilită, finul meu. Până atunci, referitor la întrebarea pe care n-ai vrut s-o iroseşti mai devreme, priveşte lucrurile prin ochii preceptorilor care te-au pregătit şi gândeşte-te dacă ei te-ar pune cumva în pericol. Băieţii aceia te tachinau, aşa cum ai bănuit. Totul face parte din arta de a te devota confreriei şi de a-ţi câştiga locul în rândurile ei. Şi fii pe pace, vei scăpa cu viaţă.

Apoi, rotindu-se pentru a le privi pe cele două fete, adăugă:

— Şi acum sunt al vostru, doamnelor.

Tinerele îşi luară la revedere de la Hugues şi plecară împreună cu *messire* Étienne, ţinându-l fiecare de câte o mână. Nici unul dintre ei nu observase privirea pe care cele două o schimbaseră între ele în vreme ce ascultau ce-i spunea cavalerul finului său.

2

A doua zi după-amiază, când nu mai rămăsese nici măcar o oră până la testul pe care trebuia să-l treacă, Hugues de Payens începuse să se teamă că nu mai știe absolut nimic, aproape convins că suferea de vreun fel de nebunie, fiindcă mintea lui nu mai părea a fi aceeași cu cea de până atunci. Confruntat cu o așteptare aparent interminabilă înainte de a se vedea aruncat în fața inchizitorilor săi, încercase să-și ocupe gândurile repetând răspunsurile la întrebările ce urmau a-i fi puse, dar, spre groaza lui, își dăduse seama că nu-și mai amintea nici măcar un cuvânt din ceea ce învățase atât de mult și cu prețul atâtor străduințe. Nu numai că-i pieriseră din minte toate răspunsurile, dar nu-și mai aducea aminte nici șirul întrebărilor pe care tatăl și bunicul lui i le repetaseră luni de-a rândul. Frustrat și aproape panicat, i se păru că-și simte țeasta uriașă și goală, grotesc umflată și boltită între urechi, prea mare și pustie, ca o grotă în care doar ecoul răsuna. Ar fi vrut să plângă, și o voce minusculă undeva în creier îi tot spunea să fugă, dar nu făcu nici una, nici alta. Rămase locului, privind drept în față și încercând să-și golească mintea de tot ce se mai afla în ea, așteptând să fie chemat la Adunare.

Brusc, deveni conștient de faptul că nu mai era singur și, ridicând ochii, îl văzu pe Payen de Montdidier, unul dintre cei mai buni prieteni ai lui și totodată văr din partea mamei, care îi zâmbea privindu-l cu ochii săi chihlimbarii plini de umor.

— Ești gata? întrebă el, iar Hugues se ridică, nevenindu-i creadă.

— Țestosule, nu mă așteptam să te văd aici! Nici n-ai idee ce mult mă bucur, prietene, să văd o figură familiară! Simt că mor încetul cu încetul de atâta așteptare și groază.

De Montdidier începu să râdă.

— Cunosc bine amestecul ăsta de sentimente, încă de ieri, așa că am putea să ne ajutăm unul pe celălalt.

Hugues se încruntă.

— Nu înțeleg. Cum adică de ieri?

— Așteptare și groază. Le-am simțit pentru prima dată ieri,

când am văzut-o pe noua prietenă a surorii tale. Cine e fata?

Ochii lui Hugues se măriră, surprinși.

— Marguerite, vrei să spui? Prietena din Anglia a Louisei?

— Da, fata aceea înaltă și cu părul negru.

— Care poartă o rochie de un galben-aprins?

— Era în galben când am văzut-o eu ieri, împreună cu tatăl ei și cu Louise. La ea te-ai referit?

De Montdidier încuviință, privindu-l cu ochi mari, iar Hugues zâmbi și continuă:

— E Marguerite de St Clair, fiica nașului meu, *messire* Étienne. Și ce aiureli spuneai despre așteptare și groază?

Figura lui de Montdidier se lungise la auzul numelui de St Clair, iar acum tânărul clătină din cap.

— Așteptarea pentru a o întâlni și groaza că m-ar putea ignora. Iar dacă e fiica lui *messire* Étienne de St Clair, sigur mă va ignora.

Pentru prima dată de câteva zile bune, Hugues uitase complet de chinul care-l aștepta, captivat de expresia întipărită pe chipul prietenului său și de sentimentul ușor de recunoscut pentru oricine. Era cât pe-aci să râdă, însă își dădu seama că Payen ar putea crede că își bate joc de el și s-ar simți jignit.

— Țestosule, te-ai îndrăgostit? Deși n-ai văzut-o decât o singură dată? Eu o cunosc pe Marguerite de ani buni. Nu-i o frumusețe, dar...

— E suficient de frumoasă pentru mine, Hugues. Sprâncenele acelea, fruntea ei și gâtul lung... Trebuie s-o mai întâlnesc!

De data aceasta, Hugues chiar izbucni în râs.

— Păi, asta-i ușor de aranjat. O vei întâlni mâine, iar eu nu-i voi da voie să te ignore. Și, oricum, nici ea nu se va simți tentată s-o facă. Iar eu nici nu-i voi spune Louisei că m-ai rugat să ți-o prezint. Dar până atunci, adăugă el după o clipă, din nou întunecat la chip, mai e ceremonia de diseară. Crezi că am să-i supraviețuiesc?

De Montdidier afișă iar vechiul lui zâmbet.

— Pentru numele lui Dumnezeu, dacă întâlnirea mea cu Marguerite de St Clair depinde de asta, voi lupta eu însumi

pentru tine până la moarte. Dar suntem aşteptaţi, iar eu te ţin de vorbă aici şi întârziem. Mergem?

Hugues încuviinţă, îşi înghiţi nodul din gât şi păşi în urma prietenului său. Lui Payen de Montdidier, toţi prietenii îi spuneau Ţestosul, din două motive foarte serioase: Ţestosul era un cuvânt care amintea de pâine, iar în limba locului, pâine – *pain* – se pronunţa aproape la fel ca Payen şi totodată aducea cu numele de familie al lui Hugues, Payens. Această asemănare dusese la numeroase confuzii în trecut, până ce într-o zi, cu câţiva ani în urmă, un mucalit îl poreclise Ţestosul. Numele era amuzant, prinsese, şi astfel confuziile dispăruseră.

Ceremoniile publice la Adunări erau organizate întotdeauna în sala pardosită cu dale, chiar sub aripa destinată recepţiilor, la poalele marii scări în spirală, iar când intră împreună cu Ţestosul în încăpere, Hugues rămase uimit văzând câtă lume se strânsese. Probabil că erau acolo două sute de oameni, poate chiar mai mulţi, fără a mai pune la socoteală armata de servitori şi ucenici care alergau de colo-colo, aşa că nimeni nu-i dădu atenţie lui Hugues în vreme ce acesta îl urma pe Payen spre o masă de douăsprezece persoane, aşezată perpendicular pe mijlocul mesei principale. Locurile în jurul ei erau deja ocupate, dar mai rămăseseră libere două scaune cu spătarul înalt. Hugues îi studie atent pe cei aşezaţi alături. Printre ei erau doi fraţi de St Clair, Robert şi Vincent, iar acest lucru îi dădu imediat un sentiment de uşurare, deşi n-ar fi putut spune de ce. Robert, cel mai mare, avea douăzeci şi trei de ani, fiind deci cu cinci ani mai vârstnic decât Hugues, şi totuşi preferatul lui printre cei patru fraţi de St Clair; mezinul, Étienne, avea cincisprezece ani, fiind de aceeaşi vârstă cu Louise, sora lui Hugues. Vincent, aşezat chiar în faţa lui, era mai mic cu doi ani decât Robert, iar cel de-al patrulea frate, Guillaume, botezat astfel în amintirea fostului rege al Angliei, abia împlinise şaptesprezece ani, fiind deci prea mic pentru a lua parte la Adunare.

Hugues se întreba de la o vreme dacă Robert era membru al frăţiei; fiind primul născut al lui *messire Étienne*, i s-ar fi părut firesc să fie, dar chiar acesta îi spusese cu o seară în urmă că fiul cel mare nu este primit în mod automat în frăţie, aşa că Hugues

își înfrână curiozitatea și nu întrebă nimic.

La masă se mai afla un prieten al lui, un văr de nouăsprezece ani; Hugues nu izbutise niciodată să înțeleagă complicatele relații de rudenie și consanguinitate dintre Familiile Prietene, așa cum erau cunoscute neamurile lor, dar ei și Godefroi de St Omer veniseră pe lume la mai puțin de un an distanță și fuseseră împreună încă din fragedă pruncie, când Hugues, neputând pronunța numele prietenului său, îi spusese Goff, și porecla prinsese. Acum, nici nu mai aveau nevoie să-și vorbească. Așezat lejer în scaun, Godefroi asculta spusele vecinului său de masă și, la apropierea lui Hugues, îi zâmbi ușor și închise un ochi, într-un semn amical de bun-venit.

Cina se sfârși repede, iar mai târziu Hugues n-avea să-și mai amintească mare lucru din ea, deși fusese prima lui masă în sânul Adunării și, într-un fel, cea mai importantă reuniune la care luase parte vreodată. Vorbise cu toți cei de la masa lui; pe cei mai mulți îi cunoștea din vedere și le știa numele, dar erau patru veniți din alte regiuni, pe care nu-i mai văzuse niciodată până atunci.

Masa păruse să se încheie înainte chiar de a fi început bine și, îndată ce mâncarea dispăru, fiind luate și farfuriile goale, se porni distracția cu muzicieni, barzi, jongleri, mimi și dansatori veniți din ducatele de Anjou, Aquitania și Burgundia; era chiar și o familie de acrobați de la curtea regelui Franței. Toți aceștia fuseseră aduși însă doar pentru a oferi un fond muzical și amuzant pentru alte activități care începuseră deja în sală: deșertatul pocalelor cu vin și rămășagurile privind adevărata distracție a serii, care avea să fie oferită de mesenii înșiși.

Un sfert dintre bărbații din sală, toți tineri, abia dacă mâncaseră ceva și nu băuseră nici un strop, fiindcă ei urmau să se afle în centrul evenimentelor serii. Numele lor fuseseră alese prin tragere la sorți, spre mâhnirea celorlalți, nenorocoși; când aveau să fie strigați mai târziu, vor ieși să se lupte între ei, câte unul sau în grup, cu atâta ardoare de parcă viața lor ar fi în joc și, dintr-un punct de vedere, chiar era. Ei urmau să fie adevărata sursă de distracție a serii, însă priceperea și forța lor aveau să fie urmărite îndeaproape de toți ceilalți; concursurile între cavaleri

erau întotdeauna aprinse și înverșunate, fiece mișcare a luptătorilor adăugând încă o tușă la reputația lor de buni cavaleri.

De fapt, confruntările erau doar de spectacol, tinerii luptând cu arme de lemn sau cu lamele deja tocite, astfel încât nimeni să nu fie rănit sau ucis. Dar nu o dată se întâmplase ca un cavaler să moară în urma acestor lupte, dintr-o dorință prea fierbinte de a ieși victorios în fața unui adversar mai puternic sau mai experimentat. Hugues știa bine cât de importantă era această parte a banchetului și era mâhnit fiindcă el nu avea să participe și, mai mult decât atât, nu va putea nici măcar să vadă luptele; nu spuse însă nimic nimănui, fiindcă nu avea cum să-și dea seama cine face parte din frăție și cine nu. În plus, știa că în timpul confruntărilor, când atenția tuturor avea să fie absorbită de lupte, în încăperile secrete de dedesubt avea să se desfășoare adevărata Adunare. Majoritatea cavalerilor mai vârstnici începuseră deja să părăsească sala imediat ce masa se încheiase, deși ar fi fost bineveniți să rămână și să privească întrecerile, dar această parte a festivităților fusese atent planificată și acceptată de toată lumea, tradiția impunând ca tinerii să fie lăsați să se bucure de această fază combativă a serii fără a fi stânjeniți de prezența adulților.

Nimic nu era întâmplător în programarea Adunărilor și a activităților din cadrul acestora, așa cum nu era o coincidență nici asemănarea fizică dintre cei care luau parte la ele. Toți erau cavaleri, iar acest titlu era suficient pentru a-i deosebi vizibil de ceilalți bărbați. Toți erau de familie bună, deși nu exista nici o regulă care să impună ca un cavaler să aibă o origine nobilă; pur și simplu se întâmpla ca majoritatea cavalerilor să fi venit pe lume în cadrul unor familii aristocratice, proprietare de pământuri. Firește, dacă soarta le-ar fi fost alta, întreaga viață le-ar fi fost hotărâtă din clipa nașterii și ar fi fost nevoiți să-și petreacă zilele la fel ca oamenii de rând, legați prin legile feudale să muncească pentru seniorul pe al cărui pământ trăiau și să asigure cu sudoarea frunții pâinea familiei lor.

În rândul celor bogați, legea primogeniturii impunea ca toate proprietățile familiei, pământuri și avere, să treacă de la

tată la primul născut legitim de sex masculin. Ceilalţi fii, mai mici şi deci mai puţin importanţi, urmau să-şi croiască singuri viitorul şi aveau de ales între două posibilităţi: să devină cavaleri ori preoţi. Majoritatea o alegeau pe cea dintâi şi îşi câştigau pâinea luptând şi susţinând cauza seniorului lor; alţii, mai puţin căliţi trupeşte, cu vreo neputinţă ori cu preocupări şi talente intelectuale, se alăturau Bisericii; astfel puteau trăi şi adesea se puteau dovedi chiar utili, fără a fi o povară pentru familiile lor.

Marea majoritate a tinerilor de neam bun însă, sute de mii în întreaga creştinătate, deveneau cavaleri şi, de aceea, erau învăţaţi să lupte încă din copilărie. Erau încurajaţi să se bată, să înveţe absolut totul despre arme, cai, armuri, şi să poată face faţă în orice tip de luptă sau conflict. Faptul că forţa şi priceperea în confruntările fizice constituiau unica măsură după care era judecat un bărbat le era întipărit în minte încă din primii ani de viaţă. În mod paradoxal însă, sub privirea ochiului ager şi neiertător al atotputernicei Biserici şi al membrilor săi prezenţi pretutindeni, li se interzicea totodată să se lupte ori chiar să se certe în public, iar dacă încălcau această poruncă, erau aspru pedepsiţi, uneori cu o cruzime sălbatică. De aceea, ocaziile precum cea oferită de Adunare erau mai mult decât necesare, pentru ca tinerii cavaleri să poată lupta între ei nestingheriţi, eliberându-şi astfel frustrările şi energia şi măsurându-şi forţele cu semenii lor, în văzul tuturor.

Hugues privi din nou în jurul lui, căutându-i pe cei care urmau să lupte în seara aceea; nu erau greu de recunoscut: nici unul nu băuse, toţi aveau expresii serioase, cântărind în minte strategiile pe care aveau să le folosească în luptă. Văzând cât de bine semănau unii cu alţii, Hugues nu-şi putu stăpâni un zâmbet, dându-şi seama că, privit din spate, nici el nu se deosebea de ceilalţi, oricine putând spune însă dintr-o privire că era cavaler.

În orice ţară a creştinătăţii, cavalerii erau uşor de recunoscut graţie musculaturii lor; englezi, germani, normanzi, gali sau franci, între ei nu era nici o deosebire. Toţi foloseau arme similare, armuri identice şi luptau în acelaşi fel, astfel că unicul avantaj al unuia asupra celorlalţi era dat de pregătirea

neîncetată și asiduă – antrenamente și exerciţii oră de oră, zi de zi, lună de lună, fiecare străduindu-se să devină mai puternic, să reziste mai mult, să lupte mai aprig decât toţi ceilalţi. Altfel, dacă nu se pregăteau așa, ar fi însemnat să moară pe vreun câmp de bătălie, forța și priceperea scăzându-le treptat până ce ar fi fost doborâţi de un altul care pur și simplu se străduise mai mult, se pregătise mai îndelung, mai hotărât și mai disciplinat. De aceea, nici un cavaler care-și merita numele nu lăsa să treacă nici o zi fără cel puţin șase ore de antrenamente asidue de un fel sau altul. O spadă cu garda de oţel, cu lama lată de opt centimetri și lungă de un metru și douăzeci putea cântări chiar și șapte kilograme. Un cavaler pedestru, cu o cămașă de zale de treizeci de kilograme plus întăriturile și căptușelile aferente, trebuia uneori să stea în picioare și să mânuiască spada cu o singură mână, luptând pentru propria-i viață minute în șir. Iată deci de ce era nevoie de forma fizică extraordinară pe care o aveau toţi cavalerii: mușchi tari și răsuciţi aidoma odgoanelor la gât și omoplaţi, umeri uriași și braţe ai căror bicepși ieșeau în relief, piept și spate la fel de musculoase, talie și șolduri neobișnuit de subţiri, care contrastau puternic cu coapsele enorme și gambele pe măsură, ce păreau a fi formate din plăci groase de carne. În sala de banchet a castelului erau adunaţi mai bine de o sută de asemenea cavaleri, singura deosebire între ei fiind aceea că unii aveau picioarele mai lungi decât alţii, fiind deci mai înalţi. Cei mai mulţi nu știau să scrie ori să citească, preferând să lase asemenea nimicuri în seama clericilor; fără nici o excepţie însă, toţi erau gata să lupte dezlănţuit, oriunde și oricând, în lipsa oricărei provocări, până când ar fi fost doborâţi de efort.

Privind în jurul lui, Hugues observă că toată lumea era bine dispusă; vinul și berea fuseseră excelente, așa că toţi așteptau cu nerăbdare ca distracţia să înceapă. Tatăl și bunicul lui plecaseră printre primii din sală, urmaţi fiind de alţii; deși bunicul îi spusese că așa se va întâmpla și că nimeni nu va da atenţie vârstnicilor care se retrăgeau, lui i se părea că exodul acestor cavaleri de seamă era prea important pentru a trece neobservat. Dar imediat își dădu seama că plecarea lor era mascată în mare

măsură de un du-te-vino generalizat: cavalerii rămaşi începuseră să schimbe locurile între ei şi să circule de colo-colo, discutând cu prietenii şi punând rămăşaguri pe rezultatul luptelor care aveau să înceapă în scurt timp. Prin urmare, izbuti să se relaxeze puţin şi să răsufle mai liniştit, până ce îşi aminti că se apropia cu paşi repezi ora încercării sale.

Nu peste mult timp, Godefroi de St Omer se ridică, pocni din degete spre el pentru a-i atrage atenţia şi, o clipă mai târziu, se îndreptau amândoi spre măruntaiele castelului; zumzetul din sala de banchet abia se mai auzea în urma lor. De felul său o fire nestăpânită, Godefroi era acum tăcut în vreme ce îl conducea cu paşi grăbiţi spre zona secretă de dedesubt şi dincolo de prima pereche de uşi, până la vestibulul octogonal. Ciocăni într-una dintre uşi cu mânerul pumnalului şi, când aceasta se deschise, făcu un pas înainte şi-i şopti ceva celui care stătea de pază; amândoi îi făcură apoi semn lui Hugues să se apropie. Când ajunse lângă ei, îi cerură împreună parola pe care o învăţase data trecută. O rosti, abia stăpânindu-şi un zâmbet stârnit de ardoarea lor copilărească, iar ei îl poftiră în mod solemn să meargă mai departe, de această dată singur, de-a lungul unui culoar întunecat, îngust şi şerpuit. La capătul acestuia, Hugues ajunse într-o încăpere mică, luminată de un singur felinar, în care se afla o singură piesă de mobilier: o bancă de îngenuncheat, pentru rugăciuni, acoperită cu o bucată de pânză grosolană, care se dovedi a fi rasa unui călugăr-cerşetor. Amintindu-şi cele învăţate la vizitele anterioare aici, Hugues îşi lăsă pe podea hainele fine cu care era îmbrăcat, punându-şi în locul lor rasa din pânză de sac. Apoi, astfel înveşmântat, mai sărăcăcios decât oricând în viaţa lui, se aşeză pe banca de lemn, aşteptând ceea ce avea să urmeze.

3

Hugues era conştient în primul rând de sentimentele şi impresiile sale, odată ce fusese chemat în încăpere. Habar nu avea cine venise după el, fiindcă omul era învăluit în negru din cap până-n picioare, fiind astfel imposibil de identificat.

Culoarul pe care-l străbăteau era întunecat și lipsit de orice trăsătură distinctivă. Ținându-se de cotul călăuzei sale și urmând-o îndeaproape, pășind cu grijă, se întreba cum de-și găsea omul drumul fără a se lovi de ceva. Mai târziu avea să descopere că nu exista pe culoarul acela nimic de care să se poată lovi și că de fapt nici nu străbăteau un culoar; cotiturile și curbele derutante urmau pur și simplu liniile trasate pe pardoseala unei anticamere cu pereții vopsiți în negru. Călăuza lui ținuse tot timpul o mână pe o frânghie din mătase neagră, care îi dusese în siguranță până la destinație – Încăperea vastă aflată dincolo de anticameră.

Hugues își dădu seama că ajunseseră la capătul drumului când trecură de o ușă nevăzută într-o altă cameră, fiindcă tăcerea de acolo, deși la fel de adâncă, avea un alt timbru, sugerând un spațiu încăpător. Călăuza lui se opri brusc, iar Hugues, care se afla imediat în spatele său, se ciocni de spinarea omului, lovindu-l cu umărul și aproape dezechilibrându-se amândoi. În vreme ce el se îndreptă, ținându-și răsuflarea în dorința de a prinde măcar un sunet, o rază slabă de lumină licări undeva departe deasupra lor, devenind din ce în ce mai mare, până ce străpunse întunericul din încăpere. Hugues nu întoarse capul pentru a privi în jur, fiindcă făcuse asta și prima și a doua oară când mai fusese aici și de fiecare dată călăuza îl împunsese în coaste cu ceva ascuțit, suficient de tare pentru a-i da sângele. Acum se mulțumi să privească drept înainte și să încerce să audă tot ce era de auzit.

Știa că erau oameni în sală. Își dădea seama că stăteau în picioare sau așezați, în jurul lui; și acest lucru îi era cunoscut de când mai fusese aici, dar acum *simțea* că e înconjurat de mult mai multe persoane decât dățile trecute. Lipsit de orice aport senzorial, nu avea cum să bănuiască însă câți anume erau. Mintea lui înregistra impresii, iar acestea erau influențate, cu siguranță, de ceea ce știa cu privire la numărul celor reuniți pentru Adunare.

Își încleștă dinții, își îndoi degetele și se forță să respire adânc, încercând să se liniștească și să se lase dus de evenimente acolo unde trebuia să ajungă. La un moment dat, își spuse că era

cea mai dificilă sarcină pe care și-o asumase vreodată, deoarece fiecare aspect al educației și instruirii lui îl pregătise pentru ceva cu totul opus; totuși, atât tatăl, cât și bunicul lui insistaseră că trebuia să dea dovadă de pasivitate acum și să se lase mânat de firul lucrurilor, indiferent care avea să fie acesta, ignorându-și pregătirea anterioară și faptul că fusese învățat să pună la îndoială tot ce i se spunea și să reziste încercărilor oricui de a-l manipula ori de a-l sili să facă ceva împotriva voinței sale. *Plutește,* își spuse în gând, *plutește!*

Cineva se apropie de el suficient de mult pentru a-i simți dulceața grea, dar nu tocmai neplăcută, a răsuflării, și personajul începu să intoneze ceva într-o limbă necunoscută. Era o incantație prelungă și, în vreme ce continua, lui Hugues i se păru că aerul din sală devine mai strălucitor, până când, curând, izbuti să întrezărească silueta celui din fața lui și conturul vag al celorlalți, mulți, la marginile întunecimii din jur. Își dădu totodată seama că ghidul lui înveșmântat în negru dispăruse neauzit, probabil atunci când se apropiase cantorul.

Când incantația luă sfârșit, lucrurile începură să se precipite și, din ce în ce mai des, Hugues izbutea să recunoască fragmente din cele învățate luni de-a rândul. Rând pe rând, siluete înveșmântate în robe, cu glugile trase pe față, îl conduseră în diverse locuri din sală, unde îi erau adresate întrebări de către alte siluete; veșmintele diferite ale acestora, definite în întuneric mai degrabă prin formă și dimensiuni decât prin detalii, îl îndemnau să creadă că era vorba despre membri de rang mai înalt ai frăției. Și treptat, extrem de lent, însă continuu, lumina din încăpere devenea tot mai vie. Sursa aceea inițială, raza minusculă de deasupra lor, rămăsese tot singură, însă Hugues își spuse că probabil cobora într-un fel, foarte, foarte încet, fiindcă putea vedea din ce în ce mai bine siluetele bărbaților așezați pe scaune în jurul încăperii; deși era încă prea întuneric pentru a distinge trăsăturile acestora, vedea acum limpede dalele albe și negre ale pardoselii.

Apoi, după ce încheie unul dintre cele mai lungi răspunsuri, doi bărbați îl prinseră de încheieturile mâinilor și îi apăsară umerii în jos, obligându-l să îngenuncheze. Așezat astfel, și

știind că n-ar fi putut să se opună nici dacă ar fi vrut, se văzu silit să rostească cel mai oribil și mai sinistru jurământ pe care și l-ar fi putut imagina, amintind de torturi, descăpățânare, moarte și dizgrație căzută asupra sa și asupra celor dragi, dacă ar fi trădat vreodată secretele pe care urma să le afle. Jură cum i se ceruse și i se permise apoi să se ridice, înconjurat fiind de câțiva bărbați care, atingându-l cu palmele, îl îndrumară blând către ceea ce i se păru a fi un colț îndepărtat al încăperii. Acolo se pomeni răsucit din nou și poziționat cu bărbia ridicată spre sursa de lumină de deasupra care, observă el, era încadrată de doi pilaștri înalți ce păreau să formeze o arcadă. O voce pe care n-o mai auzise până atunci, mai puternică și mai răsunătoare decât oricare alta, începu să vorbească într-o limbă necunoscută.

Era conștient de trupurile care se apropiau de el tot mai mult; apoi, cu o agitație bruscă în întuneric, mai multe lucruri se petrecură dintr-odată, cel mai rău și mai neașteptat aducându-i inima în gât de spaimă. Un bărbat necunoscut, aflat undeva în fața lui, se desprinse de grupul celorlalți, se aplecă rapid, ca pentru a lua ceva de jos, și se năpusti spre el, ridicând o măciucă grea în aer și repezind-o spre capul lui. În clipa aceea lumina dispăru, iar Hugues se simți apucat din spate, cu putere, de multe mâini care, imobilizându-l, îl traseră înapoi din calea izbiturii feroce, împingându-l în jos, tare, spre podea, iar lovitura căzu razant pe lângă tâmpla lui, cu un bufnet înfundat în locul trosnetului de os frânt pe care-l aștepta. Încremenit și dezorientat, incapabil să se miște în strânsoarea de fier a atâtor mâini nevăzute, cu inima bubuindu-i de spaimă și răsuflarea tăiată, Hugues se simți împins în jos și coborât mai departe decât ar fi crezut posibil, fără a atinge podeaua, fiind apoi tras și răsucit într-o parte și-n alta, fără a avea puterea de a se opune; pentru o fracțiune de secundă, incredibil, i se păru că îl înfășurau în ceva.

Atât de repede încât viteza fulgerătoare îl descumpăni mai mult decât orice altceva. Apoi toate mâinile îi dădură drumul, toate sunetele și mișcările încetară, iar liniștea deveni totală. Îngrozit cum nu mai fusese niciodată în viața lui, rămase

încremenit, cu ochii strâns închiși, ținându-și răsuflarea și încercând să-și dea seama ce se întâmplase cu el. Știa că trebuie să fie mort, căci văzuse măciuca aceea uriașă pe care atacatorul necunoscut o repezise spre el și simțise impactul loviturii, lipsit însă de orice durere. Iar acum dispăruse parcă totul: nu mai avea nici o senzație, nu mai era nici un sunet, nici o lumină – nimic, cu excepția inimii sale care îi bubuia în piept, răsunându-i în urechi. Se putea oare ca un om să fie mort și totuși să audă așa ceva? Sau erau doar amintiri din viața care se sfârșise? Și unde se afla acum, dacă nu în pragul raiului ori al iadului, așteptând sosirea Judecătorului suprem?

Încet, cu teamă, deschise ochii și nu văzu nimic, decât beznă, un întuneric deplin, negru și la fel de adânc precum cel din spatele pleoapelor sale înainte de a le deschide. Întunericul, tăcerea, nemișcarea completă din jur și lipsa oricărei dureri sau senzații îl îndemnau din ce în ce mai mult să creadă că într-adevăr murise și, în vreme ce mintea lui explora această posibilitate, începu să se audă un sunet slab, metalic, și o explozie de lumină străpunse întunericul în clipa în care cineva deschise ușița unui felinar.

Hugues încremeni din nou de spaimă și inima îi sări în piept văzând cum persoana care ținea felinarul împinge o lumânare pe ușiță, iar apoi alte lumânări se apropiară de flacăra celei dintâi, astfel că încăperea se umplu rapid de lumină. Hugues încercă să se răsucească și să se ridice, dar descoperi că nu se putea mișca, iar o mână de sus îi apăsă ușor gura, silindu-l să stea locului. Câteva clipe mai târziu, deasupra lui, undeva la înălțime, apăru un cerc de fețe care îl priveau, iar el își dădu seama că era întins pe spate. Apoi bărbatul cu gluga robei trasă pe cap, care stătea la picioarele lui, făcu un semn, ceilalți îngenunchează rapid, se aplecară spre el și din nou mâinile lor îl prinseră și-l ridicară în poziție rigidă, astfel că doar călcâiele îi rămăseseră pe sol, restul trupului fiindu-i adus la verticală, la fel de țeapăn ca o scândură. Mâinile îl părăsiră, retrăgându-se în perechi, până ce el rămase în picioare, holbându-se la bărbatul cu glugă din fața lui și știind bine, după înălțimea și masivitatea lui, cine era.

Messire Étienne de St Clair ridică o mână și își trase gluga de pe cap, fața încreţindu-i-se într-un zâmbet larg.

— Ce ai pe tine? întrebă el.

Surprins, Hugues își privi corpul, apoi clipi derutat; nu mai văzuse niciodată așa un veșmânt.

— Nu știu, *messire,* răspunse ridicând din umeri și observând că era înfășurat strâns într-un fel de robă albă, astfel că nu-și putea mișca mâinile.

— Este un linţoliu, explică de St Clair, de această dată cu o expresie gravă. Știi ce-i acela?

Hugues privi din nou în jos.

— Da, *messire.* Este giulgiul în care e dus mortul la groapă.

— Adevărat. Și știi de ce îl porţi?

— Nu, *messire.*

— Atunci, întoarce-te și uită-te unde ai fost.

Mâinile îl prinseră de braţe și îl răsuciră uşor, echilibrându-l când dădu să cadă pe spate. La picioarele lui se deschidea un mormânt puţin adânc, în care se aflau un craniu uman albit de vreme și două oase lungi, încrucișate, sub el. Hugues rămase locului împietrit, privind mormântul. Era real, iar el zăcuse acolo, înăuntru. Nu era de mirare, își spuse, că se simţise coborât atât de mult.

— Ai murit și ai fost îngropat, îi spuse de St Clair, apoi lumina s-a întors, iar tu ai fost readus la viaţă. Ai renăscut, un om nou, unul din străvechea noastră confrerie. Viaţa ta de până acum a rămas în urmă, uitată, încheiată; te-ai născut din nou în Iluminare, pentru a sluji căutării adevărului și a readuce înapoi ceea ce a fost la începuturile noastre. Bine ai venit, deci, frate Hugues, în confreria noastră, Ordinul Renașterii în Sion. Acum, că ai fost Înălţat și ai devenit unul de-ai noștri, vei avea posibilitatea să înveţi totul despre străvechile și secretele noastre cunoștinţe, iar primul pas pe această cale este îmbrăcarea în veșmintele iniţiatului.

— Așa să fie!

Toţi cei prezenţi rostiseră cuvintele, glasurile lor împletindu-se într-un tunet înăbușit, iar Hugues primi, pentru întâia dată, antica binecuvântare și acceptarea ritualică în cadrul Ordinului

Renașterii.

De St Clair făcu un semn și patru bărbați în alb se apropiară de Hugues și, înconjurându-l, îl eliberară rapid din lințoliul în care fusese înfășurat, îi scoaseră rasa grosolană din pânză de sac și îi puseră un brâu din lână de miel, peste care drapară veșminte bogate, de un alb imaculat. Când cei patru se depărtară de el, Hugues văzu că toți cei prezenți își scoseseră mantiile negre pe care le purtaseră, rămânând în robe albe, la fel ca aceea pe care i-o dăduseră lui. Unii dintre ei aveau însă diverse ornamente negre pe hainele de culoarea zăpezii, iar Hugues își spuse că acestea simbolizau probabil diverse ranguri, fiindcă nu semănau între ele. Acum totul în Încăpere era vizibil în întreaga lui strălucire, fiece element din interior – plafon, pereți, mobilier, podea – fiind alb, negru, ori o combinație a acestor două culori.

De St Clair se apropie cu brațele întinse și își strânse finul la piept, apoi se trase într-o parte, pentru a-i lăsa pe tatăl și bunicul lui să-i ureze bun-venit în confrerie. Toți ceilalți, pe rând, veniră apoi pentru a-l îmbrățișa ca pe un frate. În vreme ce era astfel felicitat, Hugues îi recunoștea pe unii dintre ei, cu uimire, gândindu-se la felul în care multe dintre misterele ce-l nedumeriseră până în această seară se lămuriseră dintr-odată; în același timp însă, pe măsură ce piesele păreau să se aranjeze în mintea lui, își dădu seama că înțelege tot mai multe lucruri.

Mult mai târziu, după ce toate ritualurile serii se încheiaseră și mulțimea începuse să se risipească, Hugues ședea într-o anticameră viu luminată, împărtășind o carafă de vin cu tatăl, cu nașul și cu cei doi bunici ai lui. La un moment dat, când conversațiile încetaseră, *messire* Étienne de St Clair își puse pocalul pe masă și, încrucișându-și brațele la piept, se lăsă pe spate până ce scaunul începu să se legene pe două picioare. Hugues aștepta, dar nașul lui nu spuse nimic.

— Iertați-mă, *messire*, dar am impresia că vreți să mă întrebați ceva.

De St Clair clătină din cap.

— Nu; vreau să-ți spun ceva, așa că ascultă-mă bine. Suntem frați acum, tu și cu mine, așa că nu vreau să mai aud nici un

„*messire*” din partea ta, mai cu seamă aici, în Încăpere. Dacă vreodată vei simți o nevoie presantă să mi te adresezi cu formalisme, poți să-mi spui „sieur Étienne”, dar în general Étienne e suficient, așa cum e firesc între frați. Te-ai purtat bine în seara asta, dar nimeni nu se îndoia că așa vei face. Ieri, dacă-ți mai amintești, ți-am dat voie să mă întrebi orice dorești. Acum, că ai fost înălțat, mai ai cumva vreo întrebare?

— Da, am, despre Ordinul Renașterii în Sion. Renașterea a ce, sau a cui? Ori numele se referă doar la ceremonia Înălțării? Și unde – sau ce – e Sionul?

— Aha!

De St Clair se îndreptă în scaun și întinse o mână spre baronul de Payens. Acesta râse stânjenit, duse o mână la cingătoare și scoase o pungă cu bani pe care o azvârli spre prietenul său. De St Clair o prinse în zbor cu rapiditatea unei pisici la vânătoare și se întoarse spre Hugues cu un zâmbet larg și cu punga în palmă.

— Am pus ieri un rămășag cu tatăl tău că, având o singură întrebare la dispoziție, exact acest lucru vei vrea să-l știi. Aruncă punga în aer, o prinse din nou și o vârî la cingătoare, după care continuă: Cât despre răspuns, ai ajuns acum în poziția în care vei putea afla tu însuți, fiindcă răspunsurile trebuie căutate, învățate și câștigate, exact ca Înălțarea. Sion este numele iudaic al Țării Sfinte, un loc sigur sau un sanctuar. Asta află toți cei ce se gândesc să întrebe. Mai mult de atât însă nu-ți pot spune, așa cum nu poate nici unul dintre frații noștri, până ce nu-ți vei fi câștigat dreptul de a ști. Chiar și cei mai învățați membri ai confreriei au fost nevoiți să-și câștige dreptul de a afla fiece secret. Iar tu vei face la fel și le vei afla unul câte unul, la fel ca fiecare dintre noi. Așa procedăm noi, așa înaintăm de la un nivel la altul al cunoașterii în cadrul ordinului: studiem și învățăm ritualurile – la perfecție, cuvânt cu cuvânt – de la frații noștri venerabili, care și-au petrecut întreaga viață acumulând cunoștințe, experiență și înțelepciune. Învățătura ne este atent verificată, iar când suntem gata, fiecare în ritmul lui și după dorința sa, trecem la următorul nivel. Unii ajung mai departe decât alții, în funcție de mintea lor, de posibilitățile pe care le au

și de ceea ce-i interesează. Nu există nici o măsură a cunoștințelor acumulate de aici înainte; tot ce se verifică este gradul de înțelegere și de cunoaștere.

Aici, colțurile gurii i se ridicară abia perceptibil într-un surâs abia mijit.

— Tot ce pot să-ți spun însă, continuă de St Clair, este că îți va plăcea să câștigi aceste drepturi. Răspunsurile pe care le vei afla ți se vor părea incitante, iar cunoștințele te vor ului. Și cred că, odată ce vei începe, vei învăța rapid. Iar acum, ar trebui să ne alăturăm celorlalți, sus.

— Mai stai puțin, te rog! Acum ce urmează să se întâmple aici, în Payens?

— Să se întâmple? repetă de St Clair privind spre prietenul său, baronul Hugues. Păi, la fel ca tine, nici eu nu știu, dar câtă vreme suntem aici, tatăl tău și cu mine ne vom îngriji de alte lucruri, de pildă de căsătorii. Eu am o fiică nemăritată și patru fii, dintre care unul cel puțin ar trebui să se însoare curând, cu o fată dintr-o Familie Prietenă. Iar tatăl tău are două fiice și doi fii de vârsta căsătoriei; unul dintre aceștia ești tu. Dar îmi dau seama, după figura ta, că nu la asta te-ai gândit. Ia spune, băiete, ce te preocupă?

— Noul papă.

— Noul papă! Ia te uită ce subiect! Ce-i cu el? Și de ce s-ar gândi un cavaler din Anjou la noul papă?!

Hugues ridică din umerii lui lați, dar pe față nu-i apăru nici măcar umbra unui zâmbet.

— Tocmai fiindcă este nou și toți bărbații – toți cavalerii, cel puțin – ar trebui să se gândească la el. Am auzit că a făgăduit să pună capăt la ceea ce el numește „problema cavalerilor certăreți și belicoși".

De St Clair privea încruntat când la Hugues, când la tatăl lui.

— Ce-i asta? *Papa* a zis așa ceva? Eu n-am auzit una ca asta. Și despre ce *problemă* vorbește?

Îi răspunse baronul Hugues:

— Aceeași care ne-a dat și nouă bătaie de cap în tinerețe, Étienne, doar că acum e mai rea ca niciodată – problema unor debușee pentru energia tinereții. Probabil că voi, în Anglia, nu

sunteți atât de conștienți de ea cum suntem noi aici, fiindcă ați trăit într-o continuă stare de revoltă, cu conflicte militare neîncetate vreme de peste douăzeci de ani, ca să-i țineți la locul lor pe blestemații de saxoni. Dar problema este una serioasă pretutindeni altundeva, în întreaga creștinătate. Și desigur, deși nimeni nu recunoaște acest lucru, principala ei cauză – acum la fel ca în tinerețea noastră – este Biserica însăși, cu afurisitul zel băgăcios al preoților ei. În Anglia, înconjurați fiind de saxoni ostili, aveți cu ce vă ține cavalerii ocupați și feriți de probleme; aici însă, legea – adică Biserica, desigur, cea care *face* legea – le interzice să lupte între ei în vreme de pace, să se dondănească sau să tulbure în vreun fel liniștea publică. Iar atunci când o încalcă, așa cum se întâmplă adesea, tineri, mulți și plini de viață fiind, blestemații de preoți se-ncruntă și îi pedepsesc, dându-le amenzi grele și uneori trimițându-i la închisoare și amenințându-i cu excomunicarea.

Baronul trase adânc aer în piept, în încercarea de a-și stăpâni furia, apoi continuă:

— Oricum, e o situație nesănătoasă, a durat mult prea mult și nu va face decât să se înrăutățească. Dar acești ultimi douăzeci de ani, sub papa Grigorie, au fost cumpliți. Am ajuns în pragul anarhiei totale și lucrurile nu mai pot continua așa. Domnia legii așa cum o cunoaștem noi e contestată și încălcată pretutindeni, de către preoți. Așa ar descrie situația fiece cavaler prezent azi la Adunare, și toți ceilalți ai creștinătății. Dar ceea ce se petrece *cu adevărat,* lucrurile care stau la baza acestei stări de fapt, este mult mai îngrijorător.

De St Clair ascultase cu atenție, sprâncenele arcuindu-i-se tot mai mult pe măsură ce baronul explica, iar acum dădu din mână a enervare.

— Înțeleg ce vrei să spui, Hugues, dar greșești. Grigorie a fost un papă ambițios, recunosc, dar n-a năzuit decât să extindă dominația spirituală a Bisericii; n-a vrut decât să reformeze Biserica din interior. Și numai Dumnezeu știe câtă nevoie era de asta.

— Dar încă este nevoie, iar Grigorie e mort.

De St Clair ignoră întreruperea.

— Pe papa Grigorie nu-l interesa să conducă lumea. A fost un autocrat – toți papii sunt – dar nu un dictator. După părerea lui, Roma ar trebui să domine lumea din punct de vedere spiritual, prin intermediul religiei, dar numai după ce-și va fi curățat propriul cămin de mizeria corupției. Chiar și atunci însă, controlul politic va cădea în sarcina regilor și a guvernelor. Nu a fost un om ușor de suportat, acest Grigorie al VII-lea – mai cu seamă pentru preoții și episcopii nesupuși – dar nu a visat decât la gloria Domnului, nu a sa însuși.

Baronul ridică din umeri.

— Poate că e adevărat, dar puțini dintre cei din jurul lui aveau aceleași daruri și idei ca el, și numai forța lui i-a ținut sub control. Iar acum, Grigorie e mort de trei ani, iar cel care i-a luat locul este un oarecare lipsit de coloană vertebrală, care-i lasă pe fanatici să facă tot ce poftesc. Starea de lucruri de astăzi este rezultatul acestor ultimi trei ani. Oamenii Bisericii se fudulesc pretutindeni ca păunii, încercând să schimbe situația și să ia toată puterea din mâinile seniorilor laici, în toate țările creștinătății.

Baronul se întrerupse, stând parcă la îndoială dacă să continue sau nu, dar apoi adăugă:

— Și, fiindcă veni vorba, știi cum au început să ne numească pe cei ca mine și ca tine? Seniori vremelnici, adică seniori deocamdată. Vreun popă isteț de la Roma, fără îndoială, a scornit expresia, subminându-ne astfel străvechea autoritate. Ei, pe de altă parte, fiind unși și deci trimișii personali ai Domnului pe pământ, trebuie considerați permanenți și de neînlocuit. Situația asta – continuă baronul cu dezgust în glas – se agravează de ani buni deja. Am discutat despre ea cu conții de Champagne și Fulk de Anjou, dar și cu alții, și se pare că nu putem face nimic altceva decât să rezistăm în tăcere și să refuzăm să acceptăm aroganța lor blestemată.

Baronul de Payens privi pe rând la toți cei adunați în jurul mesei și continuă:

— Dumnezeu nu are nici un amestec aici, și nu mă îndoiesc că voi știți bine asta. Preoții cu care avem de-a face aici nu sunt interesați câtuși de puțin de lucrurile dumnezeiești, decât

atunci când le convine să folosească numele Domnului ca pe o armă, în propriul lor interes. Se amestecă în lumea noastră, avizi de putere și de plăcerile ei. Își cumpără posturile, preacurvesc și sunt urâți în ochii lui Dumnezeu. Papa Grigorie a încercat să stopeze această situație, să-i schimbe cursul, și chiar a reușit, pentru o vreme. Dar era singur, pontificatul lui a fost prea scurt, iar acum ticăloșii au revenit la putere. Nu se știe ce-i cu noul papă, Urban; ar putea sau nu să se alăture fanaticilor. Dacă o face, și dacă aceștia au câștig de cauză – dacă noi le permitem să aibă – atunci întreaga lume va fi condusă de preoți și de clerici, iar celor ca noi nu le va mai rămâne decât să depună armele și să moară.

— Dar nu vor avea câștig de cauză, replică de St Clair cu mânie. Nu se poate. La urma urmei, sunt doar niște preoți. Ar fi nedrept și păcătos.

— Ba nu, Étienne. Ei gândesc cu totul altfel. După părerea lor, acest lucru e inevitabil. Așa e voia Domnului, susțin ei, și cine-i poate contrazice, din moment ce numai preoții pot vorbi cu Dumnezeu și-i pot afla voința? Dar este, într-adevăr, nedrept și păcătos; aici nu te contrazic. E o nedreptate născută din lăcomie, din ipocrizie și din duhoarea corupției. Și chiar dacă va deveni fapt, nu se va produce în scurt timp. Urban a fost ales de curând, în martie anul acesta. Este foarte tânăr și, din câte am auzit, are o sumedenie de idei. A jurat să pună capăt acestei aiureli – sau cel puțin părții din ea care este în văzul tuturor – și să rezolve chestiunea cavalerilor și a violenței lor necontrolate. Cum ar putea face însă asta fără a desființa ori tagma cavalerilor ori pe cea a preoților – iată un mister pentru mine și pentru toți cei care își pun această întrebare, dar el a făgăduit s-o facă.

Hugues asculta atent, entuziasmat că lua parte la o asemenea discuție serioasă, iar acum, îmboldit de faptul că toată lumea îi recunoștea pe față dreptul de a se afla acolo, intră în vorbă, surprins el însuși de fermitatea glasului său:

— Păi, este papă, nu-i așa? Poate începe oricând un război undeva, în nume propriu. Asta n-ar fi ceva nou și le-ar da cavalerilor un subiect nou de gândire. Toți ar da năvală la un război și s-ar răpune unii pe alții în număr uriaș. Firește, așa nu

s-ar rezolva și problema preoților.

Începuse s-o dea pe glumă, însă baronul îl luă în serios.

— Și unde să înceapă acest nou război, băiete? N-ar fi o idee rea, dar mi se pare imposibil. Nu ai unde s-o faci. Chestiunea aceasta a molipsit întreaga creștinătate. N-ai unde să te duci ca să scapi de ea. Nu există decât două feluri de oameni în lumea noastră: luptători și clerici, cavaleri și preoți. Înțelegi asta, nu-i așa?

Hugues încuviință.

— Înțeleg, tată. Lumea noastră este, așa cum spui domnia ta, pe jumătate plină de cavaleri, iar în ochii celeilalte jumătăți, preoții, cavalerii au devenit o pacoste.

Se întoarse apoi spre de St Clair, care ascultase tăcut, dar tocmai își îndreptase spinarea în scaun, iar acum stătea drept, cu privirile pierdute în depărtare. După câteva clipe, se rezemă din nou de spătar, scărpinându-și bărbia gânditor, cu un deget.

— Știi, băiete, zise el, mi-ai dat o idee interesantă. De fapt, tu și tatăl tău. Creștinătatea, lumea, e plină de cavaleri, după cum bine ai spus, iar în ochii Bisericii, ei au devenit o pacoste. Dar nu toată lumea e creștină, iar creștinătatea, din păcate, nu e chiar lumea întreagă... Și în plus, Biblia însăși vorbește de o pacoste după alta...

Vocea i se stinse și de St Clair rămase tăcut o vreme.

— Trebuie să mă gândesc mai bine la asta, reluă el într-un târziu, să mă consult și cu alții, iar apoi, poate, am să vorbesc cu acest nou papă. Poate. Dar nu acum. Nu am nici un chef să mă amestec printre clerici și n-am nici o treabă la Roma ori la Avignon, așa că hai să discutăm acum despre alte lucruri. Ați auzit despre această nouă mașinărie de asediu a normanzilor, catapulta? Parcă așa îi zice. Nu, nici unul dintre voi? Asta mă miră. Eu n-am văzut-o încă, dar, din câte se spune, e o armă teribilă, ce poate arunca o piatră cât un om în toată firea mai departe decât orice altceva.

4

În anii de după Înălțare, de la optsprezece până la douăzeci

și cinci de ani, Hugues de Payens a învățat multe despre viață, progresând rapid de la un nivel la altul al Ordinului Renașterii, dar n-a părut interesat de marile schimbări prin care trecea lumea din jurul lui. Era genul de tânăr despre care lumea spune că e mânat de o forță care îl deosebește de ceilalți și îl împinge mereu să reușească în tot ce întreprinde. Astfel, când era vorba despre responsabilitățile lui de cavaler, lupta ca un leu, mânuind sabia, securea, pumnalul, toporișca și chiar arbaleta, fiind de neînvins atât pe terenul de antrenament, cât și la turniruri, unde precizia lui la tragerea cu arbaleta devenise în scurt timp uimitoare. În același timp, acorda o atenție neștirbită studiilor sale în cadrul ordinului, petrecând mai mult timp alături de preceptori și de vârstnici decât împreună cu tinerii de vârsta lui.

O asemenea dăruire are, desigur, și unele neajunsuri, prin aceea că lasă prea puțină vreme pentru lucrurile considerate lipsite de importanță. Dacă i-ar fi trecut cuiva prin minte să-l întrebe, ar fi aflat cu uluire că, deși atât de tânăr, Hugues considera că relaxarea și distracțiile de orice fel erau purtări frivole și inutile. Nu era interesat să stea la băutură cu ceilalți cavaleri și nu făcea nici un secret din faptul că berea băută de dragul ei, doar pentru a te îmbăta, i se părea a fi ceva fără nici o noimă. Din această cauză, nu mulți erau cei care îl îndrăgeau. Dar Hugues avea destui prieteni; Godefroi de St Omer și Payen Montdidier îi fuseseră apropiați încă din copilărie și și-ar fi pus bucuros încă de pe atunci viața în mâinile lor. Peste ceva timp, avea să facă exact acest lucru, de nenumărate ori.

Familia lui Godefroi de St Omer avea moșii întinse în Picardia, unde tânărul își petrecuse jumătate din anii copilăriei – de obicei iernile – supus, dar nu fără a protesta, fiindcă era cel mai mic dintre fii, al cincilea în ordinea succesiunii. Godefroi prefera cealaltă jumătate a timpului: verile lungi petrecute pe pământurile mamei lui, aproape de Payens și de locuința verișoarei ei iubite, mama lui Hugues; prietenia dintre cele două femei dusese, aproape inevitabil, la apariția unei relații similare între fiii lor.

Băieții se asemănau în multe privințe și se completau în altele. Aveau aproape aceeași vârstă, despărțindu-i doar zece

luni, Godefroi fiind cel mai mare, și nimic din înfățișarea lor nu ar fi sugerat că sunt rude. Godefroi, cu părul blond-auriu, păruse întotdeauna, cel puțin de la depărtare, cel mai arătos; de la mică distanță însă, vedeai că ochii lui albaștri erau o idee mai apropiați decât cei căprui ai lui Hugues și, cu toate că amândoi aveau expresii plăcute, prietenoase, cele câteva fete din anturajul lor păreau să prefere înfățișarea brună a lui Hugues mai degrabă decât pe cea blondă, aurie, a prietenului său. Singura excepție de la această „regulă" era – așa cum ar fi fost de așteptat, de altfel – sora cea mică a lui Hugues, Louise, care nu avusese ochi decât pentru Godefroi de St Omer de când fusese suficient de mare pentru a-l recunoaște de la distanță. În ceea ce-l privea, băiatul era încântat de acest lucru și-i răspundea cu aceleași sentimente.

Poate datorită apropierii lor încă din copilărie – Godefroi se simțea mai legat de Hugues decât de propriii lui frați – erau la fel de pricepuți în mânuirea armelor, deși, atunci când era nevoie, Hugues îl învingea pe Godefroi în lupta cu sabia. La arbaletă însă, o armă controversată deoarece eficiența ei impersonală, distanță, nu se potrivea deloc cu spiritul cavaleresc, Godefroi avusese întotdeauna rezultate jalnice și de aceea o considera demnă de dispreț, o armă pentru bătrâni și pentru neputincioși. Tânărul știa să scrie și să citească la fel de bine ca Hugues, împărtășind astfel o trăsătură pe care ceilalți cavaleri o priveau cu mare suspiciune; cei mai mulți dintre ei erau la fel de neștiutori în ale cititului ca o botină și, pentru ei, cunoașterea literelor era un viciu preoțesc, la fel de grav ca pederastia și masturbarea. Dar în vreme ce Hugues era o fire serioasă și într-atât de hotărâtă încât uneori părea inflexibil și îngâmfat, Godefroi era vesel, isteț, cu un simț al umorului ascuțit, la obiect și oarecum ireverențios și o nesfârșită disponibilitate de a asculta și punctul de vedere al celuilalt. Putea depăși un moment stânjenitor în conversație cu o singură remarcă mucalită, care avea darul de a stârni râsul.

Cel de-al treilea și totodată cel mai vârstnic membru al triumviratului, așa cum le plăcea lor să-l numească, era Payen de Montdidier, descendent al unei alte Familii Prietene și oarecum

înrudit cu amândoi, deși nici unul dintre ei nu catadicsise vreodată să desluşească iţele complicate ale rudeniei lor; erau prieteni şi nimic altceva nu conta pentru ei. Payen, la fel ca Hugues, se născuse în Champagne. Tatăl lui, ca şi al lui Hugues, era un senior şi un ofiţer care se bucura de respectul celorlalţi, iar soţia baronului de Payens era o de Montdidier. Payen era cu două luni mai mare decât Goff şi cu un an mai vârstnic decât Hugues, având tot ce le lipsea celorlalţi doi în înfăţişare. Era înalt şi zvelt, cu picioare lungi, umeri largi şi talia subţire, ca a unui băieţel, şi nu-şi pierduse, maturizându-se, nimic din şarmul copilăresc ori din manierele afabile. Fiind cel mai înalt dintre cei trei, depăşindu-l cu un cap pe Godefroi de St Omer, avea părul lung până la umeri, castaniu-deschis cu câteva şuviţe blonde, şi ochi frumoşi, chihlimbarii, care atrăgeau adesea privirile fetelor.

Din fericire pentru toată lumea, Payen nu-şi dădea seama cât era de atrăgător şi firea lui deschisă, prietenoasă, îl ajuta să-şi croiască uşor drum prin hăţişul romantic, fără să fi adus vreo ofensă serioasă uneia dintre iubitele lui dezamăgite. Tot din fericire, de această dată pentru el însuşi, priceperea sa în luptă şi călărie îl plasa mult deasupra rivalilor nemulţumiţi, neputând astfel să fie deranjat de meschinăriile acestora. Era un prieten bun, de încredere, iar Hugues şi Godefroi simţeau că le lipseşte ceva ori de câte ori el nu le era alături. În anul de după Înălţarea lui Hugues, tinerii trăiseră cea mai lipsită de griji perioadă din viaţa lor şi, cu toate că o mare parte din timp era dedicată îndatoririlor şi responsabilităţilor, cei trei izbutiseră să găsească suficientă vreme pentru a se distra.

Mai exista o persoană în grupul lor, un al patrulea membru al triumviratului – dacă aşa ceva n-ar fi fost o imposibilitate logică. Senior de Payens fiind, Hugues avea un tovarăş pe nume Arlo, servitor prin naştere şi prin poziţie, dar cei doi erau împreună de atâta vreme, încât Hugues îl acceptase de mult ca fiind o prezenţă constantă în viaţa lui şi îi împărtăşise mereu gândurile şi preocupările sale, mai întâi în copilărie, apoi în calitate de coleg la lecţiile de scris şi citit şi, mai târziu, ca scutier, valet, gardă de corp şi tovarăş de arme.

Ca vârstă, Arlo îi era mai aproape chiar decât Godefroi şi Payen, iar tatăl lui, Manon de Payens, fusese toată viaţa servitorul baronului Hugues. Primul său fiu, Arlo (pe care îl chema tot de Payens fiindcă văzuse lumina zilei pe domeniul cu acelaşi nume), se născuse la distanţă de trei luni şi două sute de paşi de micul Hugues, fiind de la sine înţeles încă din ziua venirii sale pe lume că avea să-l slujească pe fiul baronului la fel cum făcuse şi tatăl lui. De atunci, cei doi fuseseră nedespărţiţi, legaţi încă din primele zile de viaţă de acea relaţie rară, bazată pe încredere absolută şi loialitate deplină, care se înfiripă uneori între stăpân şi servitor. Ajunseseră să se cunoască unul pe celălalt atât de bine, încât adesea nici nu mai aveau nevoie de cuvinte pentru a-şi împărtăşi gândurile.

Ordinul Renaşterii era singurul subiect interzis între cei patru, niciodată adus în discuţie în prezenţa lui Arlo – un lucru neprevăzut, care începuse odată cu prima întâlnire a lui Hugues cu ordinul. Acesta era singurul aspect al noului său statut de care nu se putea bucura pe deplin, fiindcă după optsprezece ani în care împărţise şi împărtăşise totul cu Arlo, acum se vedea nevoit să aibă un secret faţă de el. Faptul că înţelegea nevoia de a păstra taina nu-i diminua câtuşi de puţin părerile de rău şi nu putea decât să accepte că Arlo nu era şi nu avea să devină niciodată membru al ordinului.

Problema îşi găsi însă o rezolvare pe care Hugues n-ar fi putut-o anticipa vreodată. Fusese convins că Arlo nu bănuia nimic, dar într-o zi, dintr-o serie de motive, se văzuse nevoit să se ferească de el nu o dată, ci de trei ori într-o singură după-amiază şi se enervase fiindcă nu izbutise s-o facă într-un mod mai puţin bătător la ochi, fiindcă era limpede că Arlo ştia ceva. În seara aceea, după cină şi înainte de a stinge luminile pentru noapte. Arlo însuşi aduse subiectul în discuţie, în felul său direct şi fără ocolişuri. Era rece afară, iar ei şedeau lângă un foc aprins aproape de grajduri şi-şi ascuţeau armele: Hugues lucra la un pumnal lung, iar Arlo la sabia stăpânului său.

— Ai avut o zi grea, nu-i aşa? întrebă Arlo fără a-şi lua ochii de la sabie. Ai alergat de colo-colo ca un şoarece în grânar, încruntat şi muşcându-ţi buzele de dimineaţa până seara.

Hugues încremeni, așteptând să vadă ce va urma.

— Mai sunt și zile din astea, pentru fiecare.

Arlo își îndreptă spinarea și sprijini mânerul sabiei pe genunchi, înainte de a se întoarce spre Hugues.

— Ești necăjit și morocănos, îmi dau seama... Oricine poate vedea asta. Dar e din ce în ce mai rău de când ai participat la Adunarea aceea, cu câteva luni în urmă. Ridică sabia în lumină și o studie, căutând petele de rugină. Știi de ce n-am venit și eu la Adunare? întrebă el apoi, văzând cum Hugues face ochii mari de uimire. Sigur că știi. Fiindcă n-am fost invitat, de aia. Și m-am bucurat că așa stau lucrurile... sau m-aș fi bucurat, dacă m-aș fi gândit la asta. Nu e de nasul meu să iau parte la asemenea lucruri. Nici nu m-aș simți bine să stau acolo printre voi, cavaleri de seamă, toți cu haine frumoase. Așa cum tu nu te-ai simți bine să stai în bucătărie printre servitori și alții ca noi, mâncând ce mâncăm noi uneori.

Hugues se încruntă.

— Nu sunt sigur că înțeleg ce vrei să spui, Arlo.

— Cum nu? Doar e suficient de simplu. Noi doi suntem prieteni, Hugues, dar, înainte de orice, tu ești stăpânul, iar eu servitorul; tu ești fiul baronului, iar eu băiatul celui care îl servește. Nu uit niciodată asta, dar tu uiți uneori, și n-ar trebui s-o faci. Niciodată. Ai devenit bărbat acum și ai lucruri noi la care trebuie să te gândești, lucruri în care eu n-am a mă amesteca. Câteodată te văd cum te frământi din cauza asta, așa ca azi. Dar n-ar trebui s-o faci, fiindcă eu nu mă frământ și *nu vreau să știu* nimic din ceea ce te tulbură atât de tare. Nu se cuvine să știu eu asemenea lucruri, iar asta-mi convine. Sunt foarte mulțumit – adăugă el privindu-l pe Hugues în ochi – cu ceea ce trebuie să fac eu. Sunt destule treburi care să mă țină ocupat, știu cum să mă achit de ele și le pot face chiar și-n somn, dacă e nevoie. Tu auzi ce-ți spun?

— Da, replică Hugues cu un început de zâmbet. Îmi spui să-mi văd de treburile mele și să le țin pentru mine, iar pe tine să te las să ai grijă de ale tale. Te-am auzit.

— Bine, fiindcă o să-ți tai un deget, dacă nu te uiți la ce faci acolo.

Când veni vremea ca Godefroi și Louise, sora lui Hugues, să se căsătorească – Godefroi avea aproape douăzeci și unu de ani, depășind deja vârsta la care se cuvenea să-și asume îndatoririle de soț – evenimentul era deja așteptat de atâta vreme încât aproape că nu mai stârni nici un comentariu din partea celorlalți doi tineri. Louise îi fusese lui Hugues mai degrabă o prietenă decât o soră, iar cu Payen avusese o relație asemănătoare, aproape frățească; de aceea, amândoi știau că nunta ei cu Godefroi nu avea să schimbe cu nimic legătura dintre ei.

Ceea ce nimeni n-ar fi bănuit însă era faptul că, aproape în același timp, Payen avea să se însoare cu Marguerite de St Clair. Cei doi se întâlniseră prima dată atunci când fata venise din Anglia împreună cu tatăl ei, pentru ca acesta să ia parte la înălțarea lui Hugues. Deși Payen se îndrăgostise de Marguerite mult mai fierbinte decât ea de el, mai târziu deveni limpede pentru toată lumea că fata îl plăcea și ea – atât de mult încât, așa cum aveau să descopere prietenii lui mai apoi, Marguerite făcuse tot ce-i stătuse în puteri, după ce revenise în Anglia, pentru a-și convinge tatăl să se întoarcă iar în lumea civilizată din Champagne.

Messire Étienne, a cărui soție se stinsese cu mulți ani în urmă, nu putea rezista în fața dorințelor și vicleșugurilor unicei sale fiice, dar în această privință nu izbutise să-i facă pe plac, din pricina responsabilităților și îndatoririlor pe care le avea față de regele Angliei, William Rufus, fiul lui William I Cuceritorul. Dar aceleași responsabilități și îndatoriri îl determinaseră în cele din urmă să-și trimită fiica, de voie, de nevoie, fără el în Champagne. Marguerite sosise pe domeniul baronului de Payens la începutul toamnei, în anul 1091, însoțită de un alai respectabil și înarmată cu o scrisoare din partea tatălui ei către bunul său prieten, baronul Hugues; acesta se dovedise suficient de delicat pentru a-și ascunde orice brumă de ezitare pe care ar fi resimțit-o la sosirea ei neașteptată și o primise cu dragă inimă în casa și în familia lui. Apoi, odată ce soția și fiica lui, încântate, o conduseseră pe nou-venită în camerele ei, repartizându-i

totodată pe cei care o însoțeau printre servitorimea casei, baronul se așeză liniștit pentru a citi scrisoarea primită. Era scrisă pe șase foi de pergament gros din piele de oaie, atent curățat și înmuiat, cu o slovă îngrijită, care vădea că *messire* Étienne o dictase unuia dintre scribii săi.

York
Ziua a cincea a lunii iunie, *Anno Domini* 1091
Către Hugues, baron de Payens, în ținutul Champagne

Salutări ție, prietene,

Misiva aceasta, când va ajunge la tine, va fi însoțită de cel mai drag și mai scump bun al meu, fiica mea Marguerite; simpla ei prezență alături de tine, în vreme ce eu mă aflu încă în Anglia, va trebui să te asigure că am cumpănit mult înainte de a-ți face această rugăminte. Dacă n-aș fi foarte, foarte îngrijorat pentru siguranța ei, nu m-aș fi despărțit de ea de bunăvoie și nu te-aș fi pus acum în fața unui fapt împlinit, acela de a avea grijă de copilul altuia. Marguerite nu mai este o copilă însă, iar acesta a fost un alt aspect care m-a ajutat să iau această hotărâre.

De la moartea soției mele, după cum știi, Marguerite este lumina ochilor mei; fata a acceptat și a îndurat cu sfințenie toate neplăcerile și greutățile la care a supus-o felul în care îmi trăiesc eu viața. Castelul meu nu e un loc potrivit pentru o tânără doamnă, așa cum bine știi. Este un castel practic, spartan și urât, cu ziduri din lut mărginite de trunchiuri ascuțite de copac, cu încăperi simple, reci, murdare, fără confortul cuvenit unei tinere de viță nobilă. Este mai degrabă o fortăreață decât un cămin și mi-am dat seama că, ținându-mi fiica aici, o condamn, dacă nu la pieire, atunci cel puțin la lipsuri și la mizerie. Noi – normanzii lui William – ne aflăm deja în Anglia de un sfert de veac și în York de șaisprezece ani, iar saxonii nu sunt câtuși de puțin mai liniștiți și mai blânzi decât erau când am pus prima dată piciorul în această țară. Ar fi trebuit să-mi trimit fiica de aici cu ani în urmă, dar în slăbiciunea și în egoismul meu, n-am vrut să mă despart de ea, căci doar prezența ei îmi mai amintește de frumusețe în ținutul acesta înghețat, mohorât și ploios.

Acum însă, suntem iar în război, amenințați de o altă năvălire din nord, și fiindcă nu-i pot garanta siguranța, nu am de ales decât s-o trimit la tine, știind că n-ar putea ajunge pe mâini mai bune.

Malcolm Canmohr, regele Scoției, s-a întors asupra noastră – în a treia lui încercare în răstimp de douăzeci de ani – iar

regele William a hotărât din nou ca eu să fiu cel care să-i țină piept. Am mai făcut-o și înainte, cu nouă ani în urmă, și am crezut atunci că l-am potolit, dar acum William Cuceritorul nu mai e, iar Canmohr – mi s-a spus că numele înseamnă Mare Căpetenie – pare a crede că noul rege e mai ușor de izgonit decât a fost tatăl lui. Minte slabă! Soția lui, venerată de poporul lor ca un fel de sfântă, poartă același nume ca fiica mea, însă e vară bună cu Egbert, moștenitorul saxon al tronului englez; ca urmare, femeia și-a lăsat sfințenia la o parte și îl îmboldește pe soțul ei să ridice la luptă nenumărați oameni, în încercarea de a-și recăpăta regatul – și nu o dată, ci de trei ori. Așa se face că va trebui să plec la luptă de azi în trei zile.

Oastea mea se adună chiar în vreme ce-ți scriu, formată din toți bărbații pe care îi pot strânge; de aceea, castelul meu nu va mai fi apărat decât de o mână de oameni, care îi vor ține porțile închise până ce mă voi întoarce. În fața acestei situații, și ținând cont că s-ar putea să nu mă mai întorc deloc din campania în care plec, am făcut toate aranjamentele pentru a o lăsa pe scumpa mea Marguerite în grija ta. Ea va pleca mâine, însoțită de o mică escortă. Șeful acesteia, numit de mine însumi, este Giscard. Lui și celor doi fii ai săi, Michel și Rombaud, le-am încredințat aur îndeajuns, în trei cufere solide – zestre pentru orice partidă pe care i-o vei putea aranja în viitor.

Nu știu când, sau dacă, vei mai primi vești de la mine, prietene, dar nu mă îndoiesc că fiicei mele iubite îi va fi mai bine, sub privegherea ta, decât oriunde altundeva. Ai grijă de ea în locul meu și sper să vă revăd pe amândoi curând.

De St Clair

În următorii trei ani, din Anglia n-a venit nici o veste despre de St Clair. Nimeni nu știa dacă scoțienii învinseseră în nord. În sudul țării, normanzii erau încă la putere. Asta era însă tot ce se știa, fiindcă așa voise William Rufus și nimeni nu îndrăznea să-i stârnească mânia. Neștiind deci dacă prietenul său era în viață sau nu, baronul Hugues își asumă depline îndatoriri părintești față de fiica lui, pe care o trata exact ca pe copilele lui; așa se întâmplase că pusese la cale căsătoria ei cu tânărul Payen de Montdidier în toamna anului 1092 – o partidă cum nu se poate mai bună, avantajoasă pentru ambele părți și cu care tatăl ei ar fi fost pe deplin de acord. Cei doi tineri nu erau nici pe departe la fel de îndrăgostiți cum fuseseră Louise de Payens și Godefroi de St Omer, dar se plăceau și se admirau reciproc, iar acest lucru

– toată lumea era de acord – constituia baza unei căsnicii reușite și durabile.

5

Pentru o vreme, viața decurse idilic pentru cei trei. Căsătoriții trăiau în deplină mulțumire, soțiile fiindu-le prietene apropiate, iar Hugues, încă neînsurat, era mai mult decât fericit să se poată cufunda cât mai asiduu în studiile din cadrul Ordinului Renașterii, fără a fi distras de preocupările în care l-ar fi antrenat prietenii lui, azi ocupați și ei.

Idila se sfârși într-o zi de mai a anului 1093, când Godefroi și Payen veniră împreună în camerele lui Hugues, părând cât se poate de crispați. Hugues își dădu imediat seama că se petrecuse ceva grav și, lăsând la o parte cartea din care citea, se ridică în picioare.

— Ce-i cu voi? Ce s-a întâmplat?

Cei doi schimbară o privire între ei vinovată, i se păru lui și amândoi ezitară să-i răspundă. În cele din urmă. Godefroi se trânti pe o banchetă de sub fereastră și spuse:

— Au aflat.

— Cine a aflat și ce?

Payen își drese glasul.

— Fetele, Marguerite și Louise. Știu despre ordin.

— Ce?!

— Știu despre ordin, murmură Godefroi. Au vorbit între ele, au discutat și pe urmă au venit la noi și ne-au întrebat direct ce anume facem la Adunări.

— Pentru numele lui Dumnezeu... bâigui Hugues, abia reușind să-și adune cuvintele. Dar ce ați făcut? Cum v-ați putut uita jurămintele până-ntr-atât? Nu vi se par suficient de oribile pedepsele pe care ați acceptat să le primiți în caz că trădați secretul?

— Noi n-am făcut *nimic,* Hugues. N-am uitat nimic și n-am spus nimic. Nici unuia dintre noi nu i-a scăpat măcar un cuvânt în fața cuiva din afara Lojii noastre. Crede-mă, ne-am pus și noi toate întrebările astea de când am aflat și nici unul dintre noi nu

a rostit vreo vorbă despre ordin.

— Și totuși, soțiile voastre știu. Când ați descoperit asta? întrebă el privindu-le chipurile frământate. Cu cât timp în urmă v-au întrebat despre ordin?

— Astăzi ne-au întrebat, răspunse Godefroi, privindu-l în ochi. În după-amiaza asta, cu nici o oră în urmă. Am venit la tine imediat.

— Și ce anume v-au întrebat, exact?

Payen părea buimăcit.

— Păi... nu știu... nu-mi pot aminti. M-a cuprins o groază atât de mare când le-am auzit, încât am rămas încremenit. Nu-mi amintesc decât că mi-am zis: „Au aflat. Cum de-au aflat?"

— Și eu la fel, interveni Godefroi clătinând din cap, cu ochii pierduți. Nu m-am mai gândit la nimic altceva când mi-am dat seama ce mă întreabă Louise... și nu-mi amintesc exact ce m-a întrebat.

— Hai să privim problema altfel. Ce le-ați spus voi?

— Să le spunem? Dar n-ai auzit ce ți-am zis până acum? Nu le-am spus nimic, Hugues! Eu în nici un caz n-am făcut-o, și îl cred pe Payen când susține că nici el n-a spus nimic. Dar nu asta-i important... deși e. Acum trebuie să vedem ce e de făcut în continuare.

Încă năucit, Hugues se uita când la unul, când la celălalt, cu buzele țuguiate.

— Păi, cel puțin asta-i simplu. Mergem la tata și-l întrebăm pe el ce să facem. El o să știe și o să ne spună și cum rămâne cu voi doi. Hai să mergem chiar acum. I-a trecut unuia dintre voi prin minte să le ceară soțiilor să nu mai spună nimănui nimic?

— Firește că da! exclamă Godefroi. Vestea ne-a luat piuitul, dar nu și mințile. Nu vor discuta nimic, cu nimeni, fiindcă așa le-am cerut și știu amândouă cât suntem de mânioși.

— Foarte bine, atunci; să mergem și să-l mâniem și pe tata. Din fericire, este aici. L-am văzut cu nici o oră în urmă, cam pe când vă luau soțiile voastre la întrebări. Haideți să-l căutăm.

Baronul Hugues era la fierărie, supraveghind potcovirea armăsarului său preferat. Era un animal splendid, dar căzuse cu o lună în urmă pe o pantă alunecoasă, își rănise piciorul drept

din faţă şi de atunci era în îngrijire. Abia în acea dimineaţă se considerase că era suficient de refăcut pentru a se întoarce la îndatoririle lui, iar Hugues şi prietenii lui văzură că baronul îşi îndreptase întreaga atenţie spre armăsar, abia ascunzându-şi nerăbdarea şi iritarea fiindcă fusese întrerupt. De aceea, când îi trase într-un colţ pentru a vorbi neauziţi de ceilalţi, tinerii îl urmară cu o teamă nedisimulată.

Baronul ascultă spusele fiului său şi apoi ridică o mână, cerându-i astfel să tacă. Privindu-i pe rând pe toţi trei, le făcu semn să-l urmeze în curtea pietruită şi de acolo în camerele lui, unde îi trimise afară pe valet şi pe ceilalţi servitori, apoi închise uşile. Când îi văzu pe toţi trei aşezaţi, cu figuri spăşite, îşi drese glasul, trase un taburet şi se aşeză şi el, fără a-i scăpa din priviri.

— Aşa deci, spuse baronul după o tăcere ce păruse a se prelungi la infinit. Dacă am înţeles bine, soţiile v-au întrebat ce faceţi la Adunări, însă nu vă amintiţi exact cuvintele lor.

Hugues îşi spuse că tatăl lui e uimitor de calm pentru un om care tocmai a descoperit o trădare în propria-i familie şi nu se putu împiedica să nu-i admire stăpânirea de sine, deşi bănuia că, dincolo de aerul lui liniştit, mânia fierbea în sufletul baronului. Cu coada ochiului, îşi văzu prietenii încuviinţând.

— Şi amândoi sunteţi convinşi că soţiile voastre ştiu despre existenţa ordinului – sau cel puţin bănuiesc. Şi sunteţi siguri că nici unul dintre voi n-a scăpat o vorbă în faţa lor, niciodată, nici un cuvânt nesăbuit, neatent sau indiscret.

Din nou, cei doi tineri înclinară din cap în semn că da.

— Ei bine, atunci, dacă nici unul n-a vorbit ce nu trebuie... de unde au aflat soţiile voastre ceea ce ştiu? Îmi puteţi spune? Tu poţi? adăugă baronul întorcându-se spre fiul lui.

— Nu, tată.

— Atunci, am să vă spun eu. Fiindcă ştiu de unde trebuie să fi pornit informaţia. Probabil că mama ta, Hugues, le-a spus.

O clipă mai târziu, tânărul îşi dădu seama că şedea cu gura căscată şi o închise repede, în vreme ce tatăl lui continuă:

— Gândiţi-vă puţin toţi trei, dar gândiţi-vă cu mintea, nu cu inima. Judecaţi logic şi raţional, acceptând ceea ce inteligenţa vă spune în acest caz. Adevărul e chiar sub nasul vostru, iar voi va

trebui să învățați să-l acceptați și să vă împăcați cu el. Așa am făcut și eu când eram de vârsta voastră. Cu toții trebuie să facem la fel mai devreme sau mai târziu, iar pentru unii dintre noi acest lucru e foarte dificil.

Privirile lui se plimbară de la unul la altul, dar toți trei ședeau parcă împietriți. Când continuă, vocea baronului răsună în liniștea adâncă.

— Modul nostru de viață ne lasă să credem că femeile ne sunt inferioare, din multe puncte de vedere. Ni se pare că rolul lor este să ne aducă pe lume copiii și să ne facă traiul mai ușor și mai plăcut. Așa să fie? Sigur că da – pentru bărbați. Femeile însă văd lucrurile puțin altfel, din perspective pe care bărbații nu izbutesc să le priceapă. Ele cred că sunt mai istețe și mai omenoase decât noi, iar privind din punctul lor de vedere, s-ar putea să aibă dreptate. Sunt, desigur, istețe, în felul lor ciudat, și nu prea au răbdare cu modul nostru de a vedea lumea. Ne consideră niște copii care nu cresc și nu se maturizează niciodată, cu toate firele noastre albe din barbă și cu ridurile de pe față. Iată adevărul, domnilor, și, fie că vă place, fie că nu, acesta e și nu-l puteți schimba: foarte puțini din confreria noastră sunt căsătoriți cu femei proaste și chiar mai puțini sunt aceia însurați cu cineva din afara Familiilor Prietene. Iar tradiția străvechiului Ordin al Renașterii spune că Familiile Prietene organizează Adunări în mod regulat de mai bine de cincizeci de generații. Cincizeci de *generații,* tinerii mei prieteni, nu cincizeci de ani! Chiar puteți crede că în tot acest timp femeile noastre, soțiile, mamele, surorile și verișoarele noastre nu și-au dat seama că bărbații lor sunt implicați în ceva la care ele n-au acces? Știu totul despre secretul nostru și despre eforturile pe care le facem când vine vorba despre Adunări. Văd și ele, chiar dacă nu recunosc acest lucru, schimbarea suferită de fiii lor odată ce trec de vârsta de optsprezece ani. Dacă vreunul dintre voi crede că faptele și preocupările unui fiu pot fi pe deplin ascunse de ochii mamei lui, este un nătâng. Însă tot ce știu ele este că, indiferent despre ce-i vorba, e ceva destinat bărbaților, foarte vechi, în care femeile nu trebuie să se implice. Știu acest lucru și îl acceptă – unele mai ușor și mai repede decât altele –

dar întotdeauna vor fi și cele care, în anii tinereții, vor încerca să afle mai mult decât le este permis să știe. Din fericire, acestea sunt foarte puține la număr și, în cele din urmă, tăcerea noastră le descurajează, astfel că se resemnează să se limiteze la realitățile vieții. Dar niciodată să nu vă închipuiți că ele nu știu nimic: ar fi cea mai mare prostie. Fiindcă *știu.* Iar noi știm că ele știu, chiar dacă nu vorbim despre asta. Însă și ele păstrează secretul la fel de bine ca noi și nu discută niciodată despre el. Știu că este legat de ceva străvechi și sunt bucuroase, mândre chiar, că bărbații din familia lor sunt puternici și de încredere, demni de a li se încredința un asemenea secret. Și astfel, datorită acestei cunoașteri a lor, noi devenim mai puternici. Tinerele voastre soții vor învăța și ele acest adevăr odată cu voi și, veți vedea, aici se va încheia totul.

Baronul privi din nou spre cei trei și surâse.

— V-aș întreba dacă aveți nelămuriri, dar știu că e încă prea devreme pentru așa ceva. Acum aveți nevoie de timp pentru a vă gândi la ceea ce v-am spus. Duceți-vă, deci, și gândiți-vă.

— Eu am o întrebare, spuse Godefroi, ridicându-se.

Era în aceeași zi, o oră și ceva mai târziu, iar soarele la apus arunca umbre prelungi pe iarba pe care ședeau toți trei, sub un copac, cu spatele sprijinit de un mal de pământ, cugetând în tăcere.

Hugues își lăsă capul pe un umăr și-l privi pe sub sprânceana arcuită.

— Pentru tata? N-am idee unde o fi acum.

— Nu, pentru tine, fiindcă tu ești cel care a studiat toate legendele și tradițiile, replică Godefroi încruntat, fără a i se citi în priviri nici urmă din veselia sa obișnuită.

— Atunci, întreabă-mă. Sunt și eu încă un novice, dar îți voi răspunde, dacă voi putea.

— Ce crezi despre tot ce am învățat?

Hugues rămase nemișcat câteva secunde, cu ochii închiși, apoi se ridică în capul oaselor, pentru a-l privi pe prietenul său în față.

— Ce fel de întrebare e asta? Mă întrebi ce părere am despre

tot ce am învățat de când am venit pe lume? Dacă la asta te referi, atunci hai să ne luăm spadele de antrenament și să trecem imediat la treabă. Mai bine să asudăm din greu, decât să ne pierdem vremea gândindu-ne la aiureli.

— Nu, nu la asta m-am referit. Nici nu sunt sigur ce anume am vrut să spun, Hugues, dar e important. Ce... Godefroi se întrerupse, cu o grimasă frustrată, apoi reluă: Știu ce vreau să te întreb, dar nu știu cum să exprim în cuvinte. Lasă-mă să mă gândesc o clipă.

— Gândește-te cât vrei. Aștept.

Cu aceste cuvinte, Hugues se rezemă iar de malul de pământ și închise ochii. Payen nu schițase nici un gest. Peste câteva momente, Godefroi încercă din nou:

— Mă întreb ce crezi tu.

— Cum să te intereseze așa ceva? replică Hugues fără a deschide măcar ochii. Și de ce te-ar interesa? Ceea ce cred eu mă privește doar pe mine.

— Haide, Hugues, nu fii enervant! Îți cer sfatul fiindcă n-am habar ce anume cred *eu*.

Acum Hugues deschise ochii.

— Cum să nu știi așa ceva?! Ăsta-i cel mai prostesc lucru pe care l-ai spus vreodată, Goff.

— Ba nu e prostesc deloc. Mă cunoști bine, Hugues. Mă supun întru totul celor vârstnici și superiorilor mei. Și cred ceea ce mi se spune să cred... întotdeauna am crezut, încă din primele noastre zile în clasa fratelui Anselme, când eram cu toții copii. La urma urmei, nici n-aveam de ales, nu-i așa? Biserica ne învață că trebuie să credem tot ce ni se spune. Preoții ne repetă că nu suntem suficient de înțelepți pentru a înțelege ceva despre Dumnezeu și despre căile Lui, fără ajutorul lor. Ei sunt interpreții Domnului și doar ei pot să-l explice, pentru noi, tainele, cuvintele și voința. Totdeauna ni s-a spus asta, iar eu am crezut mereu. Până de curând... Rămase o vreme tăcut, privind în zare, după care continuă: Acum nu mai știu ce să cred... și nu știu nici măcar *de ce* nu știu. Când am intrat în confrerie și am fost Înălțat, când am învățat despre originile ordinului, când am aflat că strămoșii noștri au fost iudei și că Familiile Prietene se

trag din casta preoțească a esenienilor, n-am avut nici o problemă să înțeleg toate astea, oricât de noi și de diferite erau de ceea ce știam eu înainte. Am izbutit într-un fel să păstrez separate cele două surse de informații. Una era istoria antică, iar cealaltă viața de azi. Acum mă uimește, sincer, ce mult timp am izbutit să fac acest lucru. Dar în ultimele luni m-am rătăcit de-a binelea. Totul mi se pare derutant acum... învățăturile Bisericii și preceptele ordinului, felul în care se potrivesc unele cu celelalte și felul în care nu se potrivesc... și totul îmi joacă mereu în minte, așa că nu mai știu ce să cred. Am două surse de informații, ambele părând la fel de credibile, fiecare susținându-și infailibilitatea și considerându-se Unica și Adevărata Cale. Și totuși, nici una dintre ele nu mi se pare perfect demnă de crezare.

Urmă un moment de tăcere, după care, pe un ton neobișnuit de plat, lipsit de orice emoție, Godefroi adăugă:

— Ajută-mă, Hugues!

Acesta întoarse ușor capul pentru a-și privi prietenul, dar înainte de a putea spune ceva, Payen interveni, vorbind fără a deschide ochii:

— Da, ajută-l, Hugues, pentru numele lui Dumnezeu, fiindcă așa ai să mă ajuți și pe mine. Dacă Godefroi este atât de derutat precum spune, nu pot decât să-l consider norocos, fiindcă eu unul nu am nici un fel de dubii... Dimpotrivă, sunt complet neștiutor în privința asta.

Hugues îl privi uluit, iar Payen îi întoarse privirea și ridică din umeri.

— De ce te miri? îl întrebă el. Mă cunoști bine, prietene, poate mai bine decât oricine altcineva. Sunt cavaler și asta-i tot ce vreau să fiu. Sunt un războinic din născare, un luptător – un haidamac belicos și neștiutor... și sunt mulțumit să fiu așa. N-am timp și nici nu vreau să-mi pierd vremea cu chestiile mistice și misterioase care te încântă pe tine... toată vorbăria asta despre secrete și taine în cadrul ordinului. Pentru noi, astea-s doar aiureli și nu pricepem nimic din ele.

— Țestosul are dreptate, Hugues, interveni Godefroi înclinând din cap solemn. Nu știm ce anume să credem, dar

amândoi suntem de părere că *tu* știi ce e corect, așa că, dacă ai să ne spui și nouă, pe tine te vom crede.

Hugues renunțase la orice aer de nepăsare imediat ce Godefroi începuse să vorbească, iar acum ședea cu spatele drept, palid la față, privindu-și prietenii cu ochi mari. Încercă să spună ceva, dar, deși deschise gura, din gâtlej nu-i ieși nici un sunet. Apoi se ridică în picioare. Godefroi aruncă o privire îngrijorată spre Payen, după care vorbi din nou:

— Hugues, nu-ți cerem să păcătuiești sau să trădezi ceva. Totul e foarte simplu. Între noi trei, tu știi cel mai multe despre chestiile astea. Și nu te rugăm decât să ne spui ce crezi tu, ce părere ai din câte ai învățat după ce te-ai alăturat ordinului. Atâta tot.

— Atâta tot? Hugues aproape că nu-și mai recunoscu propria voce, răgușită și gâtuită. Atâta *tot?!* Îmi cereți să fiu preotul vostru, îndrumătorul vostru spiritual, să vă îndrum spre mântuire! Nu pot face una ca asta, Goff! Nu știu încotro e mântuirea nici măcar pentru mine.

— Nu-i adevărat, Hugues, replică Payen. Nu-ți cerem decât să vorbești cu noi despre ceea ce *ți se pare ție* că ar putea fi adevărat. Noi îi credem pe cei din cadrul ordinului, credem ceea ce ne spun ei. Dar după ce ieșim din sălile de ritual, nu mai înțelegem nimic. Ordinul e o lume secretă, Hugues. Aici însă, în lumea *reală,* printre cei care nu aparțin ordinului, nu mai știm în cine să avem încredere... pe cine să credem.

Hugues de Payens rămase locului, cu spatele în lumina soarelui la apus, privindu-și prietenii cu ochi noi, deslușind toată îndoiala și confuzia ce li se oglindeau pe chipuri.

— Trebuie să mă plimb, le spuse. Nu pot să gândesc dacă stau aici. Veniți cu mine și o să vedem ce-mi trece prin minte.

Puțin mai târziu, ajunși pe malul unui pârâu cu apă repede, se opri și își aținti privirea în apele mai calme de pe margine, în căutarea păstrăvilor.

— M-ați întrebat ce cred, dar mi se pare că mi-ați cerut de fapt să vă spun adevărul. De aceea m-am înfuriat la început... fiindcă nici eu nu știu care este adevărul. Tot ce cred eu s-ar putea dovedi complet greșit. Apoi, întorcându-se cu spatele spre

apă, își privi prietenii pe rând și continuă: Deci, am să vă spun care e părerea mea. Dar sub nici un motiv nu vreau ca vreunul dintre voi să creadă o clipă măcar că sunt convins că acesta e *adevărul*. Înțelegeți asta? Nu am să vă spun adevărul fiindcă, martor îmi este Dumnezeu, nu știu care e adevărul și n-am idee nici măcar unde aș putea să-l găsesc.

Așteptă ca ambii lui prieteni să încuviințeze, apoi se îndepărtă de ei fără a privi înapoi, vorbindu-le peste umăr.

— Cred în Iisus. Cred că a trăit pe Pământ și că a fost răstignit. Dar nu cred că a fost fiul fizic al lui Dumnezeu; acum nu mai cred asta. Cred că a fost răstignit pentru acțiunile lui politice împotriva romanilor și a aliaților acestora – Irod și ai lui. Cred că a luptat pentru cauza unei națiuni iudaice libere și unite, scuturate de jugul ocupației străine, care să-și poată venera Dumnezeul așa cum credea ea de cuviință. Și mai cred – fiindcă ordinul m-a convins arătându-mi dovezi, fără a se mulțumi doar să-mi spună așa și să-mi ceară să cred – că Iisus a fost un preot al sectei esenienilor, pe care unii îi numeau nazoreni, și că aceștia formau un grup căruia îi spuneau Comunitatea Ierusalimului, o frăție de ceea ce noi am considera azi călugări: suflete care trăiau în izolare și în sărăcie voită, în castitate și în negare de sine, străduindu-se să devină merituoși în ochii Dumnezeului lor, un Dumnezeu aspru și răzbunător cu care aveau un legământ, cum că își vor trăi viața în conformitate strictă cu așteptările Lui... Vreți să-mi puneți vreo întrebare despre asta?

Continuă să meargă în tăcere, așteptând, și văzând că nici unul nu-i răspunde, continuă:

— Cred că Iisus a fost răstignit și a murit. Și că după aceea fratele lui, Iacov, pe care oamenii l-au numit Iacov cel Drept, a condus comunitatea lor până când a pierit și el. Iacov a fost asasinat pe treptele Templului, iar moartea lui – într-o măsură mult mai mare decât cea a lui Iisus – a generat revolte și răzmerițe, ducând direct la ultimul război al iudeilor cu Roma, în timpul căruia Titus a distrus poporul iudeu, iar puținii supraviețuitori au fost risipiți în cele patru zări ale lumii.

Hugues se opri brusc și se întoarse pentru a-și privi

prietenii.

— Iată ce cred eu și nimic din toate astea nu ar trebui să vă surprindă, fiindcă le-ați mai auzit și înainte, de la preceptorii și de la chezașii voștri din ordin. Există dovezi pentru tot ce v-am spus, dar s-ar putea ca nu toate aceste lucruri să fie adevărate. Sau s-ar putea ca totul să fie greșit și adevărul să se fi pierdut de secole, de când familiile noastre au venit aici, după ce au fugit din Ierusalim. Eu însă, în inimă și-n gând, asta cred. Dar acum vine partea cea mai grea. Și știu că este exact cea care vă dă cele mai mari bătăi de cap.

Își reluă din nou plimbarea, mai lent de această dată, iar cei doi prieteni i se alăturară, cu frunțile plecate.

— Toți membrii familiilor noastre, toți cei care nu fac parte din ordin sunt creștini și de aceea este totul atât de dificil; fiindcă eu cred că Biserica creștină, așa cum este ea azi, a fost clădită pe un mit creat de un om pe nume Pavel. Cu toții știm că Pavel făcea parte dintre neamuri, dar nimeni nu poate spune cu adevărat ce anume erau neamurile. Tu poți, Goff?

Godefroi își încreți nasul și clătină din cap, așa că Hugues zâmbi și reluă:

— Păi, „neamuri" se numeau toți cei care nu erau evrei, iar pentru aceștia din urmă, altceva nu conta. Cred că Pavel era un apropiat al Romei, adică un spion plătit de Imperiul Roman, și mai cred că era un oportunist de primă clasă. Nu l-a cunoscut niciodată pe Iisus, deși îl știa pe fratele lui, Iacov, iar fiindcă la rândul lui Iacov îl cunoștea bine pe Pavel, nu avea deloc încredere în el. Sunt sigur că Pavel a auzit, într-un fel sau altul, despre ceremonia Înălțării, practicată de esenieni. N-a participat niciodată la ea, fiindcă ritualurile eseniene erau secrete, iar Pavel nu era un inițiat, și, în plus, făcea parte dintre neamuri; dar nu mă îndoiesc că a auzit despre ceremonie și a înțeles-o cu totul greșit – cu excepția celei mai importante părți: punctul ei de plecare. Astfel, a preluat ideea învierii, practicată în secret de inițiați, de secole întregi, și pe baza ei, dar interpretând-o cu totul greșit, a construit instituția care conduce în prezent lumea în care trăim. După o vreme, a scornit chiar și un nume pentru ea: i-a spus „creștinism", de la termenul grecesc pe care i l-a

atribuit lui Iisus – *Hristus*. Apoi, întrezărind succesul mesajului său și înțelegând unde l-ar putea duce, a golit ideea fundamentală inițială de toate elementele iudaice, care ar fi putut fi respinse de romani, și a formulat cu abilitate noua religie, astfel încât să fie pe placul gusturilor, tradițiilor și superstițiilor romane, înglobând în ea multe dintre miturile preferate ale Romei, Greciei și Egiptului, împreună cu zeii acestora. Ideea imaculatei concepțiuni, de pildă, a preluat-o din mai multe surse. Mithra, zeul soldaților romani, se născuse într-o iesle, adus pe lume de o fecioară. Iar Horus, fiul zeilor Isis și Osiris, a venit pe lume la fel, fiind menit să moară pentru a ispăși păcatele omenirii. Pavel l-a numit pe Iisus Fiul lui Dumnezeu urmând acea tradiție egipteană, dând învierea ca exemplu și dovadă a caracterului său divin. Pavel, sfântul, este cel care l-a făcut pe Iisus Hristos nemuritor. Dar cea mai flagrantă minciună a sa a fost aceea că a negat existența lui Iacov ca frate al lui Iisus, transferând întreaga putere de fondator al creștinismului asupra lui Petru.

— Povestește-ne despre acel Mithra, ceru Godefroi. Eu n-am auzit niciodată de el.

Hugues zâmbi.

— Nu mă surprinde. În vremea sa, a fost un zeu puternic, Stăpânul Luminii, venerat de majoritatea soldaților din imperiu ca zeu al războinicilor; în scurt timp însă, a fost complet absorbit în cadrul credinței creștine și a dispărut. Chiar și crucea pe care o venerează azi creștinii era a lui – crucea albă a lui Mithra, de fapt un simbol mai vechi încă decât el. În mod cert, nu era crucea pe care a murit Iisus.

— Ce tot spui acolo?! se revoltă Payen. Adică nu crezi că Iisus a fost răstignit?

— Nu, Țestosule, nu asta cred. Iisus a fost răstignit, n-am nici o îndoială în privința asta, dar pe crucea pe care o foloseau romanii, în formă de T, fără al patrulea braț în sus.

Hugues făcu o scurtă pauză, privindu-și din nou prietenii, pe rând, apoi continuă:

— Ei bine, asta – tot ce v-am spus despre Mithra – este *adevărat*. Există dovezi în acest sens și, cu toate că Biserica le-a

ascuns de ochii oamenilor de rând, nu le poate distruge, oricât de mult și-ar dori. Sunt adevăruri istorice, susținute de dovezi incontestabile și indestructibile.

Privindu-și prietenii în ochi, Hugues făcu o strâmbătură înainte de a adăuga, pe un ton mai serios decât oricând:

— Dar toate astea sunt povești străvechi și nu Mithra ne interesează pe noi aici; de aceea, pentru a vă răspunde la întrebare, am să vă spun un lucru: m-am convins, citind documentele ordinului nostru, că despre nici una dintre minunile atribuite lui Iisus nu se poate spune că nu a existat cu secole înainte de nașterea lui, de la vindecarea leproșilor la învierea morților. Iisus cel care a trăit în Galileea și a murit pe Dealul Căpățânii a fost un om, un patriot și un rebel; nu a fost însă Iisus Hristos fiindcă, așa cum am spus, această ultimă parte a numelui său – grecescul Hristos, adică Mântuitorul – nu a existat înainte ca Pavel s-o născocească, la multă vreme după moartea nazarineanului. Iată deci ce cred eu. Mai presus de toate însă, cred că lumea a fost indusă în eroare de cei care – oameni obișnuiți fiind, egocentrici și venali – au pretins că sunt reprezentanții lui Dumnezeu pe Pământ, sporindu-și astfel averile și puterea lumească. Dovezile în sprijinul acestei idei sunt pretutindeni și nu trebuie să fii un sfânt ca să-ți dai seama de ele. Biserica fondată de Pavel nu are astăzi – după un mileniu – nimic care să nu fi fost creat și susținut de oameni care au pretins că au acces direct la Dumnezeu, cei mai mulți dintre ei fiind cât se poate de departe de orice aspect divin, sfânt sau pios, ca să nu mai spun de *creștin!* Ei predică și propovăduiesc virtuțile dumnezeiești și creștine, dar puțini sunt preoții și episcopii de astăzi care se mai sinchisesc să-și ascundă măcar de ochii lumii purtarea venală și depravată. Cred – și *știu,* așa cum știți și voi – că majoritatea oamenilor sunt conștienți de aceste lucruri, deși nu au curajul, nu îndrăznesc să vorbească despre ele. Dar mai cred încă, mai mult decât orice altceva, că străvechiul nostru Ordin al Renașterii în Sion deține sămânța mântuirii, care într-o zi va curăți lumea și îl va readuce pe Dumnezeu cu adevărat în viețile oamenilor.

Văzând uimirea și îndoiala din privirile prietenilor săi,

Hugues zâmbi încă o dată.

— Ei bine, băieţi, voi m-aţi întrebat, eu v-am răspuns, iar acum constat că sunteţi mai nedumeriţi decât înainte, întrebându-vă, probabil, ce anume din cele pe care le-aţi învăţat ar putea conţine sămânţa mântuirii. Păi, credeţi-mă că aşa stau lucrurile; doar că nu vă daţi seama ce anume aţi învăţat. Ascultaţi-mă însă pe mine, amândoi, şi eu vă voi duce atât de aproape de lumină cât am să pot, fiindcă nici eu nu o percep încă limpede. Gândiţi-vă la asta: Biserica ne spune că Iisus se numea pe sine însuşi „Calea" şi că susţinea în faţa celorlalţi că „Împărăţia lui Dumnezeu se află în voi". Le cerea să-l urmeze, iar el avea să le arate Calea – lucru de care era convins mai presus de orice îndoială. Dar în cadrul ordinului, noi suntem de părere că el nu spunea aceste lucruri în calitate de Fiu al lui Dumnezeu, ci ca un esenian, fiindcă aceste adevăruri făceau parte din viaţa lui de zi cu zi, iar membrii comunităţii lui vorbeau la fel deoarece considerau că Dumnezeu se află în fiecare om, iar Calea către El presupune să căutăm în noi înşine. Dacă stăm să ne gândim bine la semnificaţia acestui lucru, ne dăm seama că putem vorbi cu Dumnezeu prin propriile noastre rugăciuni, fiecare în mintea lui. Iar dacă putem face asta, atunci ce nevoie mai avem de preoţi? Gândiţi-vă puţin la asta şi la ceea ce ar fi însemnat pentru Părinţii Bisericii. Dacă orice om îi poate vorbi lui Dumnezeu în sinea sa, prin rugăciunile sale, ce nevoie mai are de preoţi sau de Biserică... de orice Biserică?

Hugues se întrerupse şi o vreme îşi privi prietenii tăcut; apoi, văzând cum pe feţele lor se instala treptat o expresie de înţelegere, de convingere, zâmbi mai larg.

— Înţelegeţi acum? Vedeţi în ce anume constă forţa ordinului nostru? Într-o zi, moştenirea noastră – cunoştinţele pe care le deţinem – va ilustra adevărul dincolo de orice îndoială: că oamenii au intervenit în legământul făcut de Dumnezeu cu omenirea şi au pus lumea în pericol pentru a deveni ei mai puternici. Şi ziua aceea va veni, sunt sigur. Nu am nici o îndoială.

— Când? răsună glasul lui Payen, dar Hugues nu putu decât să ridice din umeri.

— Asta nu știu. Încă nu putem face nimic pentru a scoate adevărul la iveală, fiindcă nu avem deocamdată dovezi – și vor fi cerute dovezi, insistent și agresiv, de fiece preot corupt din lume, îndată ce vom deschide gura pentru a vorbi. Dar tradiția noastră ne cere să ne întoarcem într-o zi la Ierusalim, pentru a descoperi și a recupera tezaurul de documente scrise ascuns acolo în timpuri străvechi de înaintașii noștri, fondatorii celor pe care le numim astăzi Familiile Prietene. Aceste documente – istoria scrisă a Comunității Ierusalimului din care făceau parte Iisus și fratele lui, Iacov – vor arăta adevăratele începuturi ale ceea ce este azi Biserica creștină, deși Iisus și ai săi o numeau, simplu, Calea: viața spirituală trăită în fiece clipă a fiecărei zile sub privirile lui Dumnezeu, susținuți de conștiința legământului făcut de El cu cei care îl venerează. Iată încă un lucru pe care îl cred.

— Există o hartă?

Hugues se întoarse spre de St Omer, râzând.

— O hartă? Habar n-am, Goff. Poate că da. Nu știu nici eu mai multe decât tine și, în ceea ce v-am spus, n-am pomenit nimic despre mistere. Ce v-am povestit sunt lucruri știute de toată lumea, doar că eu am avut mai multă răbdare în a judeca și a pune lucrurile cap la cap decât ați avut voi doi.

— Și atunci, când vom merge la Ierusalim? Crezi că ne vom duce vreodată?

Hugues ridică din umeri.

— Cred că cineva se va duce, într-o zi. Poate că noi trei vom fi de mult morți atunci, dar sunt convins că cineva se va duce acolo și va găsi comoara, iar în acel moment lumea își va afla mântuirea; sau cel puțin va scăpa din ghearele preoților.

— Și dacă noi am avea ocazia să mergem? Să presupunem că ni s-ar oferi prilejul și posibilitatea să traversăm marea și să pornim în căutarea acestei comori... Tu te-ai duce?

— De aceea m-ai întrebat dacă există o hartă?

— Sigur că da. Te-ai duce?

— M-aș duce. Chiar înainte să fiu rugat. Crezi că aș fi atât de idiot încât să *nu* mă duc?

Payen de Montdidier făcu cei doi pași care îl despărțeau de

prietenul său și își puse un braț pe umărul lui, întinzând cealaltă mână spre Godefroi de St Omer, care se apropiase pentru a li se alătura.

— Dacă tu te duci, noi te vom însoți. Vezi? N-a fost deloc greu să ne spui, nu-i așa? Dar a fost cât se poate de corect. Mă simt de parcă toți preoții din Anjou mi-ar fi stat pe piept, iar tu i-ai alungat pe toți dintr-odată. Acum pot și eu să respir. Tu ce zici, Godefroi?

Surâsul cu care de St Omer răspunse vorbea de la sine.

6

Pe la mijlocul lunii septembrie a anului 1095, contele Fulk de Anjou, al treilea cu acest nume și unul dintre membrii de frunte ai Ordinului Renașterii, organiza un mare turnir în apropierea orașului Blois, pentru a sărbători majoratul celui de-al doilea fiu al său, care avea să devină, la vremea cuvenită, al patrulea conte Fulk. Circumstanțele acestei festivități erau teribil de scandaloase, deoarece mama tânărului, Bertrade de Montford, contesa de Anjou, își părăsise soțul și de la o vreme trăia în concubinaj cu Filip I, regele Franței; petrecerea era modalitatea prin care contele voia să arate lumii întregi cât de puțin le păsa lui și fiului său de infidelitatea contesei.

Hugues, Payen și Godefroi, aceștia din urmă împreună cu soțiile – un privilegiu – participau la turnir alături de suita seniorului lor, contele Hugues de Champagne, care considerase necesar din punct de vedere politic să ia parte la festivități. Tinerii, la fel ca Louise și Marguerite, erau încântați de activitățile de la turnir. Trecuți deja bine de douăzeci de ani, cei trei prieteni se comportaseră bine la turnir, dar fuseseră bucuroși să poată lăsa concursurile mai obositoare în seama cavalerilor mai tineri, ei concentrându-se asupra acelor activități în care îndemânarea fizică era mai importantă decât mușchii și forța brută. Godefroi mai cu seamă se distinsese la întrecerile din arenă, în care cu o lance lungă, din galopul calului, trebuia să culeagă o serie de inele. Acestea erau suspendate de un braț pivotant, echilibrat la celălalt capăt de un sac cu nisip care se

balansa, putând să-l lovească și să-l doboare din șa pe cel care nu reușea să desprindă cum trebuie inelul de panglica de care era legat. Spre vizibila încântare a soției lui, Godefroi fusese singurul concurent din acea zi care izbutise să ia toate inelele puse în joc, fără a cădea niciodată de pe cal și fără a fi măcar atins în treacăt de sacul cu nisip.

Hugues și Payen așteptară ca prietenul lor să-și primească premiul în bani și să-și lase calul în seama scutierului, apoi se îndreptară împreună spre unul dintre corturile în care erau întinse mese cu gustări, în căutarea doamnelor, râzând și privind încântați amestecul de culori, muzici, zgomote și mișcare din jur. Toți mai luaseră parte la asemenea evenimente – de obicei se organizau câte două sau chiar trei turniruri în fiecare an, nu departe de domeniul familiei Payens – dar nici unul dintre ei nu mai văzuse o asemenea revărsare de lux ca aceasta oferită de Casa de Anjou. Știau însă că evenimentul nu era pur și simplu un turnir, ci o declarație politică fățișă, un spectacol măreț și o celebrare a succeselor înregistrate de ținutul Anjou în ultimii patru ani, dar și un bobârnac la adresa regelui adulter, posibil grație înglobării domeniului Blois în comitatul Anjou. Sute, poate chiar mii de oaspeți veniseră din zone îndepărtate precum Burgundia, în nord-est, sau Marsilia, în sud, iar festivitățile durau deja de zece zile. Contele Hugues și suita lui veniseră cu o săptămână în urmă și aveau să plece spre casă peste alte șapte zile.

Cei trei se opriseră din drum pentru a se uita, uluiți, la o cușcă în care erau închiși doi lei, când Arlo le ieși în cale și le spuse că baronul Hugues le cere să se ducă imediat la cortul lui și să-l aștepte. Tinerii se conformară fără nici un comentariu, curioși, însă fără să se îngrijoreze, fiindcă Arlo le spusese de la bun început că doamnele erau deja acolo.

Louise, Marguerite și alte câteva femei ședeau lângă cort, în vreme ce baronul Hugues era înăuntru, dictându-i o scrisoare lui Charon, un bătrân învățat grec care-i devenise secretar cu mult înainte ca vreunul dintre cei trei tineri să fi venit pe lume. Când intrară în cort, baronul ridică o mână, rugându-i astfel să aștepte în tăcere până ce termină, și apoi își continuă dictarea,

păşind agitat şi frecându-şi fruntea cu o mână. Când sfârşi, Charon se ridică şi ieşi din cort. Baronul se duse la o masă din colţ, îşi turnă o cană de vin fără a oferi câte una şi oaspeţilor şi, încruntat, bău din el înainte de a vorbi.

— Mâine trebuie să plecăm de aici. Sper că v-aţi săturat cu toţii de plăcerile oferite de Fulk.

Cei trei prieteni se priviră surprinşi.

— Mâine, tată? De ce? Credeam că vom...

— Fiindcă aşa am spus eu. Nu-i un motiv suficient de bun?

— Ba da, te rog să mă ierţi. N-am vrut să fiu nerespectuos sau să mă plâng. Eram doar curios.

— Ştiu, iar eu m-am arătat ţâfnos. Nu-mi doresc mai mult decât voi să plecăm de aici înainte de finalul celebrărilor, dar nu am încotro. Contele mi-a ordonat să mă întorc la Payens şi să încep pregătirile pentru noiembrie.

— Noiembrie? Îmi dai voie să întreb ce va fi în noiembrie?

— Da, cred că da. Contele tocmai a primit veşti de la Avignon că papa Urban se află pe pământurile noastre. De la începutul lunii trecute vizitează sudul şi vestul, iar acum tocmai a plecat din Avignon spre Lyon şi de acolo în Burgundia. Dar în vreme ce era în Le Puy, în drum spre Avignon, a emis un decret prin care anunţa că va reuni un alt mare conciliu precum cel din martie de la Piacenza, în Italia{2}. Acesta va fi organizat în Masivul Central, în Clermont, şi va începe la mijlocul lui noiembrie. Toţi membrii clerului şi ai nobilimii au fost chemaţi să participe şi se pare că la conciliu se vor petrece lucruri de mare importanţă. Despre ce este vorba nimeni nu ştie, dar contele Hugues mi-a cerut mie să organizez tot ce trebuie în comitatul Champagne, iar eu, la rândul meu, vă însărcinez pe voi trei să mă ajutaţi. Şi vă previn, nu va fi lucru uşor. Avem multe de făcut şi îngrijorător de puţin timp la dispoziţie. Din fericire, cea mai mare parte a recoltei a fost deja culeasă, dar ţinutul nu e nici pe departe pregătit pentru a rezolva ceva în graba mare. Şi de aceea trebuie să plecăm mâine – fiindcă e deja prea târziu să mai pornim azi la drum. Acum, duceţi-vă şi faceţi tot ce mai aveţi de făcut aici; mâine vreau să plecăm la ivirea zorilor.

Cele șase săptămâni care urmară se dovediră, așa cum spusese baronul, pline-ochi de tot felul de activități imaginabile – și multe inimaginabile – dar când veni ziua să plece spre Clermont, totul era deja gata și suita contelui, mai strălucit echipată și înveșmântată decât își puteau aminti chiar și cei mai bătrâni locuitori din Champagne, porni la drum cu surle și trâmbițe, pentru a răspunde la convocarea papei. Alaiului i se alătură cel al bunului prieten al contelui Hugues, Raymond, conte de Toulouse, astfel că se formă o procesiune cu adevărat impresionantă. Triumviratul din Payens era și el, firește, printre ceilalți cavaleri și, în sfârșit eliberați de tensiunea pregătirilor, cei trei se arătau a fi în cea mai bună formă, gata, după părerea lor, să intercepteze și să neutralizeze orice atac teologic pe care l-ar fi putut lansa preoțimea adunată la conciliu.

Speculațiile privind motivul convocării abundaseră încă din prima zi, căci la conciliul anterior, în Italia, papa Urban declarase în mod public încheierea unei alianțe între Biserica Occidentală, reprezentată de el însuși, și cea Răsăriteană, prin persoana împăratului bizantin Alexios Comnen. Acum oamenii se întrebau ce alte evenimente aveau să se petreacă la Clermont, dar odată cu începerea lucrărilor, răspunsul nu se lăsă mult așteptat. În primele nouă zile, cei trei sute de clerici participanți dezbătuseră diverse chestiuni și adoptaseră o serie de decizii importante. Simonia – cea mai gravă plagă a Bisericii în zilele acelea – fusese scoasă în afara legii și declarată anatemă, fiindcă implica negoțul cu cele sfinte, vânzarea, pentru câștig material, a favorurilor de ordin spiritual. De asemenea, fusese interzisă căsătoria în rândul preoților și, pentru a pune capac, regele Franței, Filip I, fusese excomunicat pentru mariajul său adulterin cu soția contelui Fulk.

În ultima zi a conciliului, când mulțimile adunate în speranța de a-l vedea și auzi pe papă deveniseră prea mari pentru catedrala din Clermont și pentru împrejurimile ei, reuniunea a fost mutată într-o zonă numită Champet, lângă biserica Notre-Dame du Port, la marginea răsăriteană a orașului. Acolo era singurul spațiu suficient de mare pentru a-i găzdui pe toți participanții și acolo avea să-și dezvăluie papa Urban

adevăratul scop pentru care convocase conciliul. Cu instinctul și intuiția unui actor înnăscut, pontiful lansă vestea în mod spectaculos, iscând un veritabil haos și instigând o revoluție de ordin religios cu o singură declarație ardentă, neașteptată și fără precedent, care îi înfierbântă pe toți cei prezenți.

Papa vorbi cu o elocvență desăvârșită, arătând limpede încă de la început că se adresa nu numai celor adunați în fața sa, ci tuturor regatelor creștine din Occident; în ciuda scepticismului său inițial, Hugues se pomeni în scurt timp molipsit de patima suveranului pontif, atunci când acesta le aminti despre greutățile teribile pe care le aveau de înfruntat frații lor întru credință din Răsărit, sub jugul brutal al turcilor selgiucizi. La un moment dat, amețit de descrierea detaliată a unei atrocități pe care o vedea parcă în fața ochilor, nu se mai stăpâni și-l prinse pe de Montdidier de braț.

— Turcii ne pângăresc altarele, spunea papa Urban, a cărui voce răsuna peste liniștea împietrită a celor care-l ascultau. Îi silesc pe creștini să se taie împrejur și varsă sângele acesta în vasele sacre de botez. Obișnuiesc să ia un creștin – orice creștin – și să-i spintece burta, după care îi leagă intestinele de o prăjină și-l silesc să alerge, împuns de la spate cu sulițele, până ce mațele îi sunt smulse și bietul om cade mort. Papa își plimbă privirile pe deasupra mulțimii îngrozite, urmărind efectele cuvintelor sale, apoi continuă: Am auzit multe asemenea istorisiri, venite din prea multe surse, și credeți-mă când vă spun că acestea nu sunt fapte izolate. În întregul Răsărit, de la Ierusalim până în Bizanț, nenorociri ca acestea se întâmplă zilnic. Dați-mi voie să vă amintesc cuvintele iubitului nostru mântuitor, Iisus Hristos: „Oricine-și va părăsi pentru mine casa și frații, mama și tatăl, soția, copiii sau pământurile le va primi înapoi însutit și va avea viața veșnică."

Tăcerea era absolută, deoarece puțini erau cei care puteau crede cele spuse de suveranul pontif. Dar Urban încă nu-și încheiase discursul. Privi din nou în jurul lui și ridică brațele în aer.

— Ascultați cuvintele Domnului, fiii mei, iar voi, cavalerilor, auziți plânsetul fraților voștri de pe pământurile răsăritene, care

pier sub călcâiul celor fără de Dumnezeu. Să nu vă mai stea inima la măruntele voastre ciorovăieli de aici, de acasă, între prieteni, ci întoarceți-vă privirile spre adevărata glorie... Sfânta cetate a Ierusalimului strigă pentru a fi izbăvită! Luați drumul Sfântului Mormânt ca luptători ai Domnului și smulgeți pământul Lui din ghearele păgânilor!

Liniștea care se așternuse mai dură vreme de câteva bătăi de inimă – suficient pentru ca Godefroi de St Omer să se întoarcă și să privească în ochii lui Hugues cu gura căscată. Apoi mulțimea izbucni într-un strigăt tunător, la unison: „Voia Domnului! Voia Domnului!"

După aceea, nimeni n-ar fi putut spune cine sau cum începuse, dar cuvintele și patima izbucniseră aidoma unui foc mânat de vânt în iarba deasă și uscată, aproape ca și când oamenii strânși acolo le-ar fi repetat înainte asiduu și ar fi așteptat doar acel prilej pentru a le rosti. Contele și cei din jurul lui se arătară la fel de uluiți ca toți ceilalți, dar pe Hugues îl uimi în primul rând reacția seniorului.

Era limpede că papa își plănuise în amănunt discursul și că avusese de la bun început de gând să-i cheme pe cavaleri la luptă, fiindcă în primele rânduri ale mulțimii, aproape de postamentul de pe care vorbea pontiful, erau preoți „aprovizionați" din plin cu cruci din pânză albă, în mod evident pregătite pentru șuvoiul de cavaleri care aveau să se ofere voluntari. Hugues le observase imediat și cinismul său față de tot ce ținea de Biserică reveni la suprafață. La fel de limpede era însă și faptul că nimeni, nici măcar papa, nu bănuise ce reacție furtunoasă va stârni apelul său pătimaș. Se părea că toți cei prezenți – cavaleri și oameni de rând, tineri și bătrâni, femei și copii – toți voiau să pornească la drum pentru a se năpusti asupra turcilor păgâni și a-i distruge.

— Ei bine, spuse Godefroi cu glas tare, discursul ăsta merită o sprânceană ridicată, nu credeți? *Il Papa* este un orator desăvârșit!

— Dar la ce te așteptai, Goff? strigă Payen pentru a se face auzit. Credeai că a ajuns papă stând cu buzele pecetluite?

— Nu, dar o clipă m-a făcut și pe mine să-mi spun că

trebuie să dau fuga și să lupt împotriva turcilor ca un bun creștin nerăbdător să placă episcopului său și să-și atragă o binecuvântare ori două. Tu ce părere ai, Hugues?

Înainte ca el să poată răspunde, mâna dreaptă a contelui, Pepin, îi întrerupse:

— Înălțimea Sa vă solicită prezența, domnilor.

Cei trei îl urmară dincolo de cordonul de gărzi înarmate și îl găsiră pe conte în mijlocul unui grup de sfetnici, încruntat și mușcându-și buza. Deși toți ceilalți îl priveau, nimeni nu vorbea. Pepin se duse direct la el și-i șopti ceva la ureche, iar contele făcu un semn către nou-veniți să-l urmeze spre cortul său, a cărui flamură atârna pleoștită în aerul fără pic de vânt. Nimeni altcineva nu-i însoți. Contele ținu el însuși pânza cortului pentru ca oaspeții să intre.

— Ei bine, spuse el imediat ce se văzură cu toții înăuntru, ce părere aveți despre toate acestea? Așteptă o frântură de clipă, apoi adăugă: Oricare dintre voi poate vorbi, fiindcă vă știu pe toți isteți. Ce ziceți, v-a atins papa vâna bărbătească?

— A fost... convingător, *messire,* murmură Godefroi.

— Și? Pe tine te-a convins, de St Omer? V-a convins pe vreunul dintre voi?

— Nu pe de-a-ntregul, *messire.*

Contele ridică o sprânceană, întrebător, spre Payen, iar acesta înălță din umeri. Hugues răspunse în locul lui:

— Cred că este o problemă de învățătură, *messire.* Studiile noastre ne-au arătat că tot ce are legătură cu Biserica sau este inspirat de ea este de folos doar Bisericii și preoților ei. Iată de ce am ezitat, eu și prietenii mei.

— O problemă de învățătură, spui? Atunci, n-ați învățat încă nimic despre ordinul nostru?

— *Messire*? Mă tem...

— Da, te temi că nu înțelegi. Și eu mă tem de același lucru, și anume că nu înțelegeți. Acum, iată ce vreau să faceți voi. Vreau ca împreună să vă duceți direct la episcopii aflați aproape de platforma papei și să vă oferiți voluntari în acest nou război. Fiecare dintre voi va lua o cruce din aceea albă și o va prinde fără întârziere pe veșminte, în seara aceasta, astfel ca mâine să

fiți văzuți de departe și să fiți recunoscuți de toată lumea ca unii dintre Războinicii Sfinți ai papei.

Hugues era uluit și își dădea seama că prietenii lui erau la fel, dar contele ridică o mână pentru a le cere tăcere.

— Gândiți-vă! Gândiți-vă la numele întreg al ordinului nostru. Gândiți-vă la ce a sugerat papa. Și mai gândiți-vă de câtă vreme plănuiește ordinul să revină la locurile sale de origine. Gândiți-vă de asemenea unde se va duce războiul la care ne cheamă papa. Ei, nu vi se pare că o călătorie la Ierusalim s-ar dovedi interesantă pentru membrii confreriei noastre?

Așa s-a întâmplat deci că Hugues de Payens și prietenii săi au fost printre primii cavaleri ai creștinătății care au primit din partea papei Urban însuși crucea albă din pânză.

Hugues și-o prinse deasupra hainelor în aceeași zi, conștient de ironia sorții – neașteptata raliere a străvechiului și secretului lor ordin la noua cauză creștină – dar refuzând cu încăpățânare să se gândească la ea. Pentru el și pentru prietenii lui era suficient să știe că seniorul lor, contele Hugues, avea motive solide pentru hotărârea pe care o luase; tânărul nu se îndoia că, la vremea cuvenită, dar nu mai înainte, va afla și el aceste motive. Așa că se cufundă în noile sale îndatoriri și se lăsă absorbit de frenezia momentului și, la fel ca aproape toți ceilalți în Clermont, își începu propria odisee spre Țara Sfântă într-o atitudine de dăruire vecină cu extazul, urlând și el alături de toată lumea noul refren al zilei: *Dens le venit!*

Deus le venit! „E voia Domnului!" Iată trei cuvinte de care Hugues de Payens va ajunge mai întâi să se îndoiască, pentru ca în cele din urmă să le deteste.

7

Isteria declanșată în acea ultimă zi a conciliului luă pe toată lumea prin surprindere, inclusiv pe papa Urban. De luni întregi muncea, pregătindu-și cuvintele pe care avea să le rostească în fața mulțimii, și săptămâni de-a rândul se străduise să găsească cel mai bun mod de a-și transmite mesajul, astfel încât să fie irezistibil pentru oamenii încăpățânați cărora avea să-l adreseze.

Urban sperase să stârnească entuziasmul pentru un război adevărat, în slujba unei cauze glorioase, printre tinerii și blazații cavaleri franci și seniorii lor, știind că, dacă îi va câștiga pe aceștia de partea sa, atunci toți ceilalți nobili ai creștinătății vor da fuga să li se alăture. Acesta fusese unicul lui țel și, atunci când își lansase apelul la conciliul din Clermont, nu avusese idee unde anume se va ajunge.

În combinație cu teribila sărăcie și mizerie morală în care-și duceau viața și cu nevoia unei idei concrete în care să poată crede, starea de spirit a oamenilor – deopotrivă disperare, deziluzie și neputință – constituise în acea zi de marți, 28 noiembrie 1095, iasca din care se aprinsese scânteia dorită de Urban. Rezultatul fusese haosul, o incredibilă explozie de patimă și entuziasm popular care îi cuprinsese pe toți cei prezenți, indiferent de sex ori de statut social, și se răspândise apoi pentru a-i molipsi și pe cei care nu fuseseră de față. Ceea ce se întâmplase era ceva de neconceput, nemaiîntâlnit, și în numai câteva ore toți capii Bisericii se văzură chemați pentru a hotărî cum anume să fie stăpânit entuziasmul creat, fiindcă era limpede că se pusese deja în mișcare o forță extraordinară. Papa și clericii săi formară comisii speciale pentru a face față incredibilului răspuns al mulțimilor. Chemarea inițială la arme suferi o schimbare, astfel încât campania de eliberare a Țării Sfinte să poată fi atent organizată și să înceapă nouă luni mai târziu, adică în august 1096, după culegerea și strângerea în hambare a recoltei.

În vreme ce armatele de oameni ai Bisericii își vedeau de treabă, Consiliul Guvernator al Ordinului Renașterii analiza cu atenție prilejul oferit în mod atât de neașteptat de papă și începuse să facă planuri ample, menite să acopere orice eventualitate imaginabilă și să asigure întoarcerea în Țara Sfântă. Campania papei putea da greș; armatele, străbătând întinderi uriașe de uscat, riscau să nu ajungă la destinație; ori dacă ajungeau, se puteau vedea înfrânte de necredincioșii care ocupaseră Orașul Sfânt de mai bine de patru sute de ani. Dar ordinul avea prioritatea sa: trebuia să se asigure că, dacă armatele papale vor fi învingătoare, iar Ierusalimul va fi eliberat,

el va avea suficienți oameni și resurse la fața locului, gata pentru tot ce trebuia întreprins.

Contele Hugues știuse de la bun început că el însuși nu va putea pleca la luptă în anul acela, ca urmare a îndatoririlor pe care le avea în Champagne: nu numai că se căsătorise de curând, dar lansase și un ambițios program de îmbunătățiri în comitatul său. De aceea le ceruse lui Hugues de Payens și celorlalți membri ai ordinului, ca și oamenilor de rând din Champagne care doreau să plece la luptă să se pregătească pentru perioada cât vor lipsi de acasă – să-și îndeplinească toate responsabilitățile, să-și pună casele în ordine și să-și rezolve problemele maritale și administrative înainte de a porni la drum.

Apoi la vremea stabilită, în luna octombrie a anului 1096, își trimise veritabila forță expediționară creată să se alăture armatelor comandate de contele Raymond de Toulouse, chezașul și superiorul său în cadrul Ordinului Renașterii. Hugues de Payens și cei doi prieteni ai săi – aceștia din urmă primind permisiunea conștiincioasă a soțiilor – porniră la drum mândri alături de contele Raymond; Arlo călătorea cu ei, pretinzând că are acest drept, ca valet și ocrotitor de-o viață al stăpânului său. Toți cei trei prieteni erau mulțumiți cu acest aranjament, căci, așa cum remarcase însuși Arlo, în lipsa lui tinerii ar fi fost o pradă ușoară pentru vulturii din cadrul armatei. Și în plus, nici unul dintre cei trei nu avea habar cum să pregătească o masă și în mod neîndoielnic ar fi murit de foame înconjurați de bunătăți.

De la Toulouse se îndreptară spre sud-vest, până la coasta dalmată și portul Diracchium, de unde se îmbarcară pentru a traversa Marea Adriatică; după aceea străbătură câmpia Tessaliei, spre Constantinopol, unde ajunseră în aprilie 1097. Era una dintre cele patru mari armate care sosiseră în acel an în capitala Bizanțului, întâmpinate călduros de însuși împăratul Alexios, ale cărui pământuri fuseseră cotropite de turci în ultimii ani – drept care acum era mai mult decât bucuros de fericita prietenie cu papa Urban.

După o ședere scurtă în Constantinopol, trupele traversară

Helespontul spre ţinuturile turcilor, unde cele patru armate se contopiră într-o singură forţă uriaşă. Hugues şi prietenii săi erau mândri că făceau parte dintr-o oaste bine ordonată de patru mii trei sute de cavaleri şi treizeci de mii de pedestraşi, care porni la drum neîntârziat pentru a ataca ţinuturile musulmane din Siria, Liban şi Ţara Sfântă.

Totul se desfăşura conform planului. Armata creştină cuceri Nicea şi Edessa, câştigă o aprigă bătălie la Dorylaeum, apoi mărşălui prin cumplitul deşert anatolian pentru a asedia cetatea Antiohiei.

Episodul se dovedi o aspră lecţie de umilinţă pentru toţi luptătorii, iar cei trei prieteni nu putură să nu observe cât de ridicole le fuseseră aşteptările. Auziseră cu toţii de Antiohia, un oraş legendar în miticul Orient, şi îşi închipuiau că vor găsi un ţinut paradisiac, scăldat în lapte şi miere. În locul acestuia, dădură peste o aşezare înghesuită, o cloacă bântuită de foamete, în care capriciile cumplite ale vremii făceau ca viaţa să fie aproape insuportabilă. Îndată ce zări oraşul, Hugues îşi dădu seama că oastea creştină nici măcar nu putea spera să-l încercuiască. Cetatea se întindea pe trei acri şi era înconjurată de ziduri groase şi înalte, cu patru sute cincizeci de turnuri de apărare. Dincolo de oraş, dar în interiorul zidurilor, se înălţa muntele Silpius, pe culmea căruia se vedea o citadelă, la trei sute de metri deasupra câmpiei pe care se aflau Hugues şi tovarăşii săi. Aproape şase mii de oameni muriseră de foame în cele opt luni de asediu al Antiohiei.

— Şase mii de oameni... Şase *mii*...

Groaza din vocea lui de Montdidier oglindea expresiile împietrite de pe chipurile celor din jur, cu privirile pierdute în focul aprins pentru a se încălzi în noaptea rece a deşertului. Drept combustibil foloseau mobila furată dintr-o casă părăsită din oraş; acum şedeau cu ochii plecaţi, frământaţi de ceea ce tocmai auziseră. De Montdidier sparse din nou tăcerea, privind de această dată la de St Omer, cel care le adusese vestea.

— Eşti sigur, Goff? Şase mii de oameni *morţi de foame?* Imposibil! Dar câţi am fost când am plecat din Constantinopol?

Îi răspunse Hugues, privind spre de St Omer pentru

confirmare:

— Mai bine de treizeci și cinci de mii, dacă-mi aduc bine aminte. Deci am pierdut un om din șase – dacă numărul pe care ni l-a spus Goff este corect. De unde ai auzit asta, prietene?

— De la Pepin, cu nici o oră în urmă. Comandanții celor patru armate au cerut să se facă o numărătoare la scurt timp după cucerirea cetății. Ceva-ceva știam cu toții că se întâmplă, fiindcă eram împreună când au venit preoții, acum câteva zile, punând tot felul de întrebări despre câți dintre noi au murit și din ce cauze. Ei, uite că acum știm de ce întrebau. Rezultatele au ajuns azi la Raymond de Toulouse. Pepin tocmai le auzise când l-am întâlnit eu și mi-a spus și mie: șase mii de oameni au murit, unii de molimi, dar cei mai mulți de foame. Acum am rămas mai puțin de o mie trei sute de cavaleri și cei mai mulți dintre noi nu avem cai.

— Nu toți oamenii aceia au murit de foame, Goff, și nici pedestrașii. Șase mii e numărul total al celor care au pierit, dar am avut pierderi mari cu mult înainte de a ajunge aici, în Antiohia. Prea mulți au murit pe drum, înainte de a învăța să ne respectăm dușmanul cum se cuvine. Ar fi trebuit să învățăm lecția asta mai de mult.

— Așa e, Hugues, dar *șase mii* de oameni morți mi se pare prea mult.

Dintr-odată, începu să-l enerveze mirarea prietenului său și izbucni:

— Da, e prea mult, dar noi nu putem face nimic ca să schimbăm situația asta și nu avem ceva de câștigat dacă ne tot frământăm pe seama ei. Bine măcar că nici unul dintre noi nu se află printre cei morți. Așa că n-avem altceva de făcut decât să ridicăm din umeri, să ne împăcăm cu ideea celor șase mii și să mergem mai departe fără ei.

Nici unul dintre prietenii lui nu răspunse, iar Hugues se aplecă în față, cu privirile pierdute în licărul flăcărilor, gândindu-se că în ultimele câteva luni se împăcase cu mai multe lucruri decât în toți cei douăzeci și șase de ani de viață pe care-i avea. Asediul Antiohiei îl silise să-și conștientizeze propria mortalitate și să se gândească la lucruri care nici măcar nu-i

trecuseră prin minte până atunci. Înainte de Antiohia, fărâma de filozofie după care se ghidase avusese legătură numai și numai cu Ordinul Renașterii, cu cerințele și principiile acestuia. În fața zidurilor uriașe ale cetății însă, fusese nevoit să-și restructureze prioritățile și să-și reanalizeze propria viață, văzând-o pentru prima dată așa cum era ea de fapt: viața unui om obișnuit, muritor, mult prea vulnerabil, pradă – la fel ca toți ceilalți – temerilor și îndoielilor, bolilor și morții prin înfometare sau din cauza apei mizerabile pe care era nevoit s-o bea. Foamea cu care el și tovarășii săi se confruntaseră odată ajunși la zidurile Antiohiei fusese ceva cu totul nou pentru fiecare dintre ei.

Toți auziseră despre foamete, își spuse el acum, și credeau că știu ce înseamnă; toți dăduseră din gură la un moment sau altul, vorbind despre ea pe șoptite și asociind-o cu vremuri cumplit de grele. Nici unul dintre ei însă, de la cel mai de seamă senior până la ultimul răcan din armată, nu avea cum să-și imagineze sau să facă față realității unei înfometări îndelungate, care se concretizase în lipsa totală a oricărui aliment, pe regiuni întinse de teren. Francii, născuți și crescuți pe pământuri mănoase, înverzite, nici măcar nu-și puteau închipui ce înseamnă să nu existe iarbă și prima lecție pe care fuseseră siliți s-o învețe era aceea că animalele lor, lipsite de fân, mureau pe capete, foarte repede. Astfel, sfârșiseră prin a-și mânca propriile vite, conștienți că, odată ce acestea vor dispărea, ei nu vor mai avea nimic de mâncat – și vitele mureau în număr mare, iar carnea lor se irosea, putrezind în căldura deșertului.

Pe lângă foametea care bântuia ținutul, vremea aici, pe câmpiile Antiohiei, era mizerabilă, dincolo de orice închipuire. Zilele cu frig aproape de îngheț și vânturi aspre, care stârneau sufocante furtuni de nisip, alternau cu lungi perioade de umiditate crescută, ce aduceau roiuri de milioane și milioane de insecte, sporind chinurile așa-zișilor asediatori – deja conștienți de ridicola inutilitate a încercării lor.

Bolile loviseră rapid armata francilor înfometați și, odată izbucnite, se răspândiseră cu o viteză fulgerătoare. Nimeni nu știa cum se cheamă molima care-i lovise, iar puținii doctori din rândul lor păreau neputincioși în fața ei. Când flagelul era în toi,

Hugues, Payen și Godefroi se molipsiseră aproape în același timp, astfel că numai Arlo – care din cine știe ce motiv nu fusese atins – rămăsese să aibă grijă de ei. Godefroi își revenise rapid, punându-se din nou pe picioare în numai câteva zile. La Hugues boala dură cu patru zile mai mult, ca și convalescența, dar și lui forțele îi reveneau. Însă de Montdidier stătuse la pragul dintre viață și moarte vreme de cincisprezece zile și de trei ori Arlo crezuse că s-a stins, atât de încremenit era, abia mai respirând. Dar de fiecare dată Payen rezistase și, în a unsprezecea noapte, febra îi cedase în sfârșit. Pierduse deja aproape un sfert din greutate, însă odată ce începu să se însănătoșească, își reveni la fel de repede precum ceilalți.

Toți trei supraviețuiseră – Hugues știa asta – fiindcă Arlo izbutise, cine știe cum, să capete un sac cu grâu pe jumătate plin și evident furat, pe care îl păzise cu strășnicie, măcinându-l în porții mici între două pietre. Nu spuse nimănui de unde-l avea și nimeni nu-l întrebase, toți fiind recunoscători pentru festinul pe care-l promitea acel biet sac de iută și pentru terciul fad, dar hrănitor, pe care îl oferea.

După opt luni și o zi de asediu, Antiohia cedase într-o singură noapte, pe data de 3 iunie, nu fiindcă ar fi fost cucerită, ci prin trădare și corupție, când o santinelă din turn acceptase o mită uriașă și deschisese porțile cetății. Până în zori, mai bine de cinci sute de franci intraseră în oraș și sunetul trâmbițelor stârnise panică printre asediați. Guvernatorul musulman al orașului fugise pe porțile din spate, cu cea mai mare parte a armatei sale.

Exact la acest lucru se gândea Hugues, când Godefroi îi întrerupse reveria.

— Am vorbit îndelung cu Pepin. Tocmai își terminase treburile și își aștepta un prieten. M-a mirat auzind ce spune despre felul în care am cucerit orașul.

Hugues făcu o strâmbătură.

— Vrei să zici că Pepin chiar gândește?!

De St Omer ridică din umeri.

— Păi, știi la ce mă refer... Contele gândește. Pepin doar află ce anume.

— Și ce anume a spus de te-a surprins?

Godefroi își încreți nasul.

— A zis că, dacă emirul care conducea orașul și-ar fi mobilizat oamenii și și-ar fi păstrat pozițiile, noi n-am fi avut nici o șansă de victorie, cu toate că trecuserăm deja de porți.

— Hm! Probabil că are dreptate. Abia dacă cinci sute dintre ai noștri au intrat în oraș și toți erau înghesuiți într-o zonă închisă. Erau acolo mii de luptători care ne-ar fi putut mânca de vii, și totuși n-au făcut-o. A mai zis Pepin ceva – de pildă când vom pleca din iadul ăsta?

— L-am întrebat și eu, dar nu mi-a spus decât că nu vom porni la drum mâine sau poimâine. Cred că de fapt a vrut să-mi dea de înțeles că vom mai rămâne aici mult timp, pentru a ne regrupa și a ne reface forțele.

Hugues dădu din cap, deloc surprins, și se întoarse la gândurile sale. Cei șase mii de morți îi rămăseseră în minte și începu să se întrebe câți pieriseră oare în total, în ambele tabere, înainte ca măcar un soldat franc să pună piciorul în Ierusalim. Și în aceeași clipă își aminti ce-i spusese nașul lui, de St Clair, în seara Înălțării sale: că pentru a rezolva problema cavalerilor creștini și a purtării lor belicoase, cel mai bun lucru pe care l-ar fi putut face noul papă Urban al II-lea ar fi fost să declanșeze un război. Își aminti apoi cum zisese că îi va vorbi papei despre acest lucru fiindcă – și cuvintele lui de St Clair îi veniră în minte aproape aidoma – creștinătatea nu era lumea întreagă și lumea nu era toată creștină. Acum, că scena îi revenise în amintire, nu putea să nu facă legătura și se mira chiar că n-o făcuse mai devreme, fiindcă Étienne de St Clair nu vorbea niciodată fără un scop anume. Deținea o poziție înaltă în ierarhia ordinului și avea atât puterea de se face ascultat de papă, cât și inteligența de a-și prezenta ideile într-un mod atrăgător pentru suveranul pontif.

Nimeni nu putea nega că pătimașa chemare la arme lansată de Urban rezolvase o problemă veche și presantă mai eficient decât și-ar fi putut imagina cineva, oferindu-le cavalerilor din întreaga creștinătate prilejul de a lupta pentru o cauză glorioasă în celălalt capăt al lumii și de a-și asigura mântuirea sufletului într-un război sfânt împotriva dușmanilor Dumnezeului creștin.

Papa transformase ideea în realitate, creând astfel un monstru însetat de sânge, care amenința să-i distrugă pe toți cei pe care-i atingea.

Deși știa aproape sigur că nu va putea afla adevărul niciodată, Hugues era din ce în ce mai convins că naşul lui fusese cel care sădise acea sămânță în mintea papei Urban, iar faptul că el însuși, Hugues de Payens, fusese cel care venise cu ideea i se părea deopotrivă înspăimântător și mulțumitor. Înspăimântător din cauza consecințelor catastrofale asupra lumii întregi și a uriașelor pierderi omenești de ambele părți – puține având însă legătură directă cu războiul în sine – și mulțumitor fiindcă avusese și el un rol în împlinirea obiectivelor Ordinului Renașterii.

Brusc stânjenit de aceste idei, se ridică și privi în jur, simțind parcă zidurile întunecate ale orașului în spate și conștient că prietenii lui îl priveau curioși. Cu o figură impenetrabilă, le ură noapte bună și se retrase către patul său de campanie, încercând să se convingă că nu era cinic. Știa că avea suficiente motive pentru a fi cinic, fiind martor zi de zi la purtarea atroce a celor de lângă el, așa-numitele Oști a Domnului, și comandanților acestora; era limpede pentru oricine care avea ochi să vadă că lupta se ducea mai degrabă pentru propriul câștig al celor puternici decât pentru gloria lui Dumnezeu și a locurilor sale sfinte. La urma urmei, nici măcar nu începuseră să se apropie de acestea și Hugues se temea că nu va mai izbuti mult timp să-și ascundă dezgustul față de tovarășii săi de drum, dacă purtarea lor nu avea să se schimbe.

Dar aveau să mai treacă multe luni înainte ca Hugues de Payens să poată recunoaște față de el însuși că păgânii împotriva cărora luptau erau, din multe puncte de vedere, mai creștini și mai admirabili decât adversarii lor purtători de cruce, pentru care strigătul *Dens le veult!* ajunsese să însemne mai degrabă „Eu vreau!”

Dezamăgirea începuse să-și arate colții la scurt timp după începutul expediției, când primele vești cutremurătoare despre raidurile celor ce plecaseră la drum înaintea lor le ajunseseră la urechi. Mii de oameni de rând, șerbi și țărani, fuseseră cuprinși

de entuziasmul și isteria stârnite de războiul papei; îmboldiți de ideea mântuirii prin pelerinaj și a izbăvirii de condițiile mizerabile ale vieții pe care o duceau – în speranța uneia mai bune în rai, ca răsplată pentru sacrificiul făcut – își părăsiseră imediat casele pentru a merge la război, doar cu dorința de a ajunge în Țara Sfântă și a o smulge, cu mâinile goale, de sub stăpânirea turcilor. Dar speranțele lor aveau să fie în scurt timp nimicite, căci la nici câteva săptămâni de drum depărtare de casele de care nu se mai despărțiseră niciodată până atunci, începuseră să flămânzească. Nimeni nu luase în calcul ce se va întâmpla cu sumedenia de oameni în mișcare; hoardele de războinici nerăbdători și plini de avânt devoraseră totul în cale, fiece fărâmă de hrană, fără a mai lăsa ceva și pentru mai târziu. Mii de oameni muriseră deja înainte de a trece măcar dincolo de granițele propriei lor țări și, la nici o lună de la plecarea din Champagne, suita contelui asculta oripilată zvonurile despre cazuri de canibalism.

Până atunci, ceea ce mai rămăsese din încrederea lui tinerească și din pregătirea de viață îl ajutase pe Hugues să mai spere că totul va fi bine și că pentru această întreprindere, Biserica și cei care o conduceau vor renunța la imboldurile lor josnice și vor mobiliza forțele Cerurilor pentru a veni în ajutorul maselor care dăduseră fuga să răspundă la apelul papei. Dar curând ajunseră la ei, dinspre trupele aflate înaintea lor, vești despre un personaj charismatic numit Petru Eremitul, care condusese o hoardă de țărani înfometați – se părea că fuseseră cam douăzeci de mii – până la granița Bizanțului, distrugând și jefuind totul în cale, căutând disperați ceva de mâncare. Se spunea – le povestise Godefroi – că hoarda năvălise în Belgrad și măcelărise mii de locuitori. Când ajunseseră în Bizanț, scăpaseră deja de sub orice control, astfel că împăratul Alexios zăvorâse porțile cetății și nu-i lăsase să intre în Constantinopol. La scurtă vreme, fuseseră răpuși de turci. Expediția lor spre Țara Sfântă nu durase decât șase luni și, din miile de oameni care porniseră la drum, nici măcar un suflet nu ajunsese pe pământul pe care trăise Iisus.

Când aflase de soarta lui Petru și a liotei lui, la mult timp

după ce se petrecuseră faptele, de la cei care le fuseseră martori și de la alții care doar auziseră despre ele, Hugues simțise cum cinismul său față de Biserică și de acoliții ei i se adâncește și mai mult în suflet. Și totuși, încă nu era pregătit pentru ceea ce avea să urmeze în Ierusalim.

8

— Așa mai zic și eu! Pe măruntaiele lui Hristos, băieți, vă jur că, înainte de prânz, vom fi deja înăuntru! Vrea cineva să pună un mic rămășag pe asta?

— Om fi noi fraieri, Goff, dar nu suntem chiar proști. Nu punem rămășaguri de data asta.

De Montdidier era singurul care-i răspunsese, strigând ca să se facă auzit peste zgomotul zidurilor care cădeau și ciocănind ușor, în joacă, în coiful prietenului său. Hugues și Arlo erau prea absorbiți pentru a le acorda vreo atenție, privind zidurile Ierusalimului, aflate la nici cincizeci de pași de locul în care stăteau ei.

— Nici unul dintre noi nu-i atât de zevzec încât să țină un asemenea rămășag, continuă de Montdidier. Uitați-vă acolo, pentru numele lui Dumnezeu! Nimic n-ar putea rezista unui asemenea atac. Toată fațada e distrusă. Uitați-vă, acum cade!

Și într-adevăr, chiar în timp ce el vorbea, o lungă fisură apăru în zidul din fața lor, întinzându-se de la o breșă la alta și radiind de acolo spre alte spărturi, astfel că întregul zid păru să se fărâmițeze și să se prăvălească înainte, lăsând la iveală molozul cu care fuseseră umplute fortificațiile. Îndată ce prăbușirea fațadei se opri, un alt proiectil bubui în mijloc, aruncând în aer un nor de resturi; era limpede că, nu peste mult timp, zidul de aici avea să se dărâme sub asaltul continuu al atacatorilor.

Hugues se depărtă de ruinele unui străvechi val de pământ, de care se rezemase, și își puse sabia în teacă, făcându-i semn unui scutier să se apropie și arătând spre zid.

— Vezi distrugerile de acolo? Știi ce înseamnă?

Omul încuviință, iar Hugues îl înghionti ușor în umăr.

— Bravo! Atunci, du-te și caută-l pe Înălțimea Sa, contele. Ar trebui să fie la tabăra sa ori prin apropiere. Urează-i ziua bună din partea mea și spune-i ce ți-am zis eu – că zidul va cădea în dimineața asta... probabil în mai puțin de o oră. Sfătuiește-l, cu complimente de la mine, că, dacă vrea să fie printre primii oameni care intră în oraș, să vină încoace, discret, împreună cu tine. Ai înțeles mesajul?

— Da, *messire*.

— Bun. Atunci, repetă-l.

După ce ascultă atent, Hugues încuviință la rândul lui.

— Foarte bine. Acum du-te și nu pierde timpul. Și nu uita, mesajul este doar pentru urechile contelui. De la mine la tine și apoi la Înălțimea Sa – acesta-i singurul drum pe care trebuie să-l străbată cuvintele, așa că nu spune nimic nimănui altcuiva, nici dacă te întreabă unul dintre regi. Gata, la drum!

Îl privi pe tânăr plecând și apoi se întoarse spre ceilalți, ghemuindu-se instinctiv când un alt proiectil aruncă în aer, spre ei, frânturi de piatră.

— Ei bine, prieteni, se pare că, o dată în viață cel puțin, ne aflăm în locul potrivit la momentul potrivit. Odată ce se va răspândi vestea că breșa s-a produs aici – și cei care au făcut-o vor spune mai departe – toți vor năvăli încoace. Eu unul însă am de gând să fiu în fruntea primului grup care va trece prin spărtură, așa că haideți să ne strângem rândurile și să ne asigurăm că nimeni nu se va strecura înaintea noastră.

Imediat se apropiară unii de alții și începură să înainteze încet, cu Hugues în centru, Godefroi la dreapta sa și Payen, care era stângaci, în stânga. La un pas în urma lor, ușor în stânga lui Payen și ducând stindardul baronului Hugues de Payens, venea Arlo, cu fața lipsită de orice expresie, cu ochii alergându-i în toate direcțiile, deși știa că singurul pericol care-i pândea acum era cel al frânturilor de piatră în zbor.

Era vineri, ziua a cincisprezecea din luna iulie a anului 1099; masivul atac lansat de franci arunca de zile întregi pietroaie în zidurile cetății, însă aici, aproape de punctul lor de observație, efectele deveneau mai vizibile cu fiecare proiectil care lovea fațada. Cu trei zile în urmă, bucata de zid din fața lor fusese

identificată ca fiind cea mai slabă din această parte a oraşului şi trei dintre cele mai mari şi mai puternice catapulte construite vreodată fuseseră aduse aici şi aliniate, astfel încât proiectilele lor să poată lovi toate în acelaşi loc. Cea mai mică piatră aruncată era grea cât un om bine făcut, iar celelalte erau mari cât un cal, astfel că oamenii care le încărcau în catapultă munceau din greu. Din clipa în care catapultele fuseseră aliniate, barajul de lovituri nu mai contenise, câte un bolovan lovind în cel mai slab punct al zidului la fiecare minut.

Antiohia rezistase vreme de opt luni unei forţe de patru mii de cavaleri şi treizeci de mii de pedestraşi. Acum, un an mai târziu, Ierusalimul era pe cale de a fi cucerit după numai şase săptămâni, în faţa unei armate asediatoare de trei ori mai mică decât cea care capturase Antiohia. Dar francii aflaţi acum sub zidurile Ierusalimului erau veterani înverşunaţi, călîţi deja în lupte, supravieţuitori ai unui marş de coşmar ce durase şase luni de zile, de la Antiohia până aici. Foametea îi bântuise tot drumul şi nu puţini dintre războinicii cu priviri sălbatice se dedaseră la canibalism, mâncând carnea duşmanilor ucişi pentru a rămâne în viaţă. Ierusalimul, simbolul tuturor visurilor şi ţinta odiseei lor, nu le putea pune stavilă cu bietele sale ziduri. După ce-şi pierduseră mai bine de jumătate dintre camarazi în marşul chinuitor de 115 leghe{3} din Antiohia până aici, francii care supravieţuiseră nu se mai îndoiau nici o clipă că-şi vor atinge ţelul şi nici de justeţea cauzei lor. Cetatea Sfântă era a lor. Dumnezeu o voia.

Ceva mai târziu în acea dimineaţă – poate după o oră sau nici atât, fiindcă nimeni nu mai conştientiza trecerea timpului – Hugues şi prietenii săi ajunseseră periculos de aproape de ziduri, în bătaia fragmentelor mortale de piatră aruncate în aer de fiecare proiectil şi supuşi riscului ceva mai mic de a fi loviţi de săgeţile bine ţintite trase de apărătorii de pe zidurile oraşului. Cei patru tineri se strânseseră unul în altul, mergând cu genunchii îndoiţi şi scuturile ridicate deasupra capului, dar erau îngrijoraţi în primul rând de posibilitatea de a fi depăşiţi de alţii, fiindcă în răstimpul scurs de când Hugues îi trimisese vorbă contelui, o sumedenie de războinici umpluseră spaţiul de

sub ziduri, privindu-le și așteptând prima mare breșă. Până acum însă, cvartetul din Payens izbutise să-și mențină poziția fruntașă, pe care nu aveau de gând s-o cedeze nimănui, cu excepția contelui Raymond, dacă acesta voia să li se alăture.

— Uite-l că vine, mormăi Payen care se uita peste umăr pentru a se asigura că nu se apropie de ei nici un grup amenințător. Contele Raymond împreună cu... Făcu o numărătoare rapidă a celor care-și croiau cu greu drum prin mulțime și continuă: Împreună cu șase, ba nu, șapte cavaleri. Îi văd pe de Passy și pe de Vitrebon. Nu știu...

Ultimele cuvinte i se pierdură sub trosnetul asurzitor al pietrei prăbușite, în vreme ce un nor de praf se ridica în aer în fața lor aidoma unui fum, ascunzând vederii zidul. Vreme de câteva clipe, nu se mai auzi nimic în jur, decât ecoul prăbușirii. Zgomotul resturilor care cădeau la pământ se stinse în cele din urmă și, când praful se mai risipi, Hugues spuse aproape în șoaptă:

— Gata, băieți. Dacă asta n-a fost o breșă, se cheamă că eu sunt din Burgundia. Ridică buzduganul ghintuit care-i atârna la brâu și își așeză mai bine scutul pe umărul stâng, apoi adăugă: Acum, cu puțin noroc, observatorii vor vedea breșa și vor opri catapultele. Altfel, cu greu ne vom putea apropia de ziduri. Arlo, începe să numeri. Vom înainta imediat ce vom constata că proiectilele s-au oprit și că putem vedea ceva în față.

În tăcerea care se așternuse în spatele lor, vocea lui Arlo, numărând ritmic, părea teribil de sonoră, dar le oferea rigurozitatea necesară. Conform regulilor firești ale atacului, următorul proiectil ar fi trebuit să vină înainte de a ajunge cu numărătoarea la optzeci, dar Arlo depășise deja o sută când Hugues făcu un semn.

— Bun. Au încetat. *Messire* conte, bine ați venit. Vreți să preluați comanda?

Contele Raymond, care li se alăturase în tăcere, clătină din cap.

— Nu, *messire* Hugues. Domnia ta pari a stăpâni bine situația. Continuă!

Hugues încuviință și ridică ușor buzduganul deasupra

capului, semnalând mulțimii din spate să se pregătească.

— E bine, spuse el pe un ton firesc, suntem siguri că atacul a încetat, deci putem porni. Mai așteptăm un minut sau două, ca praful să se așeze. Fiți atenți unde puneți piciorul, dar țineți-vă capul sus; probabil că ne așteaptă și nu cred că vreți să muriți privind în pământ. Încet... încă puțin...

O pală de vânt împrăștie praful într-o parte, dezvăluind o spărtură în partea superioară a zidului.

— Acolo! strigă Hugues. Este o breșă în mod sigur, așa că, să trecem dincolo! După mine, acum!

Ieșiră din norul de praf în vârful mormanului de moloz, chiar în fața spărturii în zid. Apărătorii cetății îi așteptau. În frunte, Hugues se pomeni singur pentru o fracțiune de clipă și privi în jos la mulțimea chipurilor întunecate ale apărătorilor, în ochii cărora se citea ura. Avea o senzație de calmă detașare, de irealitate mută, conștient fiind în același timp de precaritatea ruinelor de sub picioarele lui. În vreme ce căuta un loc sigur în care să pășească, o săgeată inamică îi străpunse scutul, pe care-l împinse brusc spre pieptul lui, dezechilibrându-l. Se lovi cu călcâiul de ceva și căzu rău, izbindu-se cu spatele de un bolovan cu muchii ascuțite. Într-o clipă însă, auzul îi reveni și Hugues se ridică în picioare, conștient de tumultul de imagini și sunete din jurul lui, dar și surprins de numărul celor care se aflau acum în fața lui, depășindu-l când căzuse.

Ignorând durerea ascuțită de la șezut, se repezi la vale pe grămada de moloz, dincolo de ziduri, și se pomeni față-n față cu un musulman în armură, cu chipul crâncen, care legăna în mână un iatagan cu lama strălucitoare. Blocă arma cu scutul și își repezi buzduganul într-un arc de cerc scurt, secerător, izbind cu ghinturile în coiful turcului. Omul căzu și Hugues aproape că nu simți reculul când își trase buzduganul înapoi și făcu un salt spre stânga, lovind un alt apărător îngenuncheat peste un oștean franc, încercând să-l înjunghie cu un pumnal. Ghinturile mușcară din ceafa expusă a musulmanului, ucigându-l pe loc. Aproape în același moment, Hugues sesiză o siluetă avântându-se spre el din dreapta, unde nimic nu-l mai proteja. Își dădu seama că nu mai are timp să-și smulgă buzduganul, așa că-i

dădu drumul și se răsuci la stânga, trăgând scutul în jos și spre el într-o încercare disperată de a se acoperi, în vreme ce-și scotea pumnalul cu mâna dreaptă. Auzi lângă ureche un gâfâit scurt, o înjurătură înăbușită, simți un damf de parfum pe care-l mai simțise și înainte și spatele cuiva se izbi cu putere de al său. Căzu în genunchiul stâng și se întoarse din nou, rapid, rotindu-și pumnalul într-un cerc strâns, în afară și în sus, până ce simți lama pătrunzând în carne. Și apoi, într-o încleștare de corpuri, în zăngănitul spadelor și bufnetul loviturilor, amestecate cu țipetele, strigătele, icnetele și plânsetele celor răniți, observă o umbră deasupra lui – de fapt, nu avu timp să o vadă propriu-zis – și simți un val de aer în clipa în care ceva se repezi spre el și îi izbi capul, aruncându-l în neant.

Constată că nu se putea mișca și, când încercă să deschidă ochii, simți o durere sfâșietoare, așa că rămase nemișcat o vreme, așteptând să-și limpezească mintea și să-și adune gândurile. Puțin mai târziu, încercă din nou, cu grijă, să deschidă ochii și de această dată reuși, dar durerea nu slăbise deloc. Deși percepea lumina, nu izbuti să distingă nimic altceva în jur și tot nu se putea mișca. Închise din nou pleoapele și se strădui să rămână nemișcat și să respire adânc, încercând să-și stăpânească panica, până ce bătăile inimii îi reveniră la normal. Își îndoi ușor degetele, fericit peste poate fiindcă o putea face, apoi își încleștă dinții și împinse tare, pentru a-și întinde brațele. Ceva cedă undeva în spate și Hugues împinse mai tare, iar lucrul care zăcea deasupra lui căzu dintr-odată. Încă o dată deschise ochii. Durerea era tot acolo, la fel de teribilă, dar de data aceasta putea vedea ceva, deși foarte încețoșat.

Abia după câteva clipe reuși să se răsucească și să se ridice în șezut, dându-și seama că zăcuse cu capul în jos, aproape de poalele grămezii de moloz din spatele zidului, cu umărul prins sub o bucată de piatră și cu fața în dărâmături. Avea ochii plini de praf și fărâmături de zid, iar greutatea care-l țintuise la pământ era formată din două cadavre, unul musulman și celălalt al unui franc. Lupta se desfășura acum undeva în fața lui, îi auzea sunetele în depărtare; un val de războinici franci, cavaleri

și scutieri, se revărsa nestăvilit prin breșa în zid, împrăștiindu-se pe străzile orașului, înaintând rapid, de parcă s-ar fi temut că luptele s-ar putea încheia înainte să ajungă și ei. Nimeni nu-i acordă lui Hugues nici cea mai mică atenție.

Se ridică în picioare, dar își dădu imediat seama că se grăbise, fiindcă lumea părea să se clatine în mod alarmant într-o parte și-n alta, astfel că în cele din urmă căzu la loc; în cădere, simți plosca plină cu apă care îi atârna la brâu. Scoase o batistă din cămașa de zale, turnă pe ea puțină apă și încercă să-și spele praful și nisipul din ochi, icnind de durere, dar simțindu-se imediat mai bine. Repetă încă o dată tratamentul și acum, că vedea mai bine, privi în jur și zări cadavre pretutindeni. Observă că francii și musulmanii morți păreau a fi în număr egal și se simți ușurat remarcând că printre ele nu se afla nici o figură cunoscută; oare unde erau de St Omer și ceilalți, și de ce îl lăsaseră în urmă? Singura explicație la care se putea gândi – și bănuia că trebuie să fie cea corectă, din moment ce Arlo nu-l mai părăsise niciodată până acum – era că îi pierduseră urma în vârtejul haotic al luptelor; probabil că îl crezuseră undeva în fața lor și se grăbiseră să înainteze, pentru a-l căuta.

Știind că nu-l păștea nici un pericol acolo unde era, își scoase coiful plat, își dezlegă apărătoarea de la ceafă și își dădu jos de pe cap gluga de zale, mulțumit că nu simțea la mână că aceasta ar fi fost ruptă pe undeva. Apoi își umezi încă o dată batista, ștergându-și fața, fruntea și mâinile. Capul îi vuia de durere din cauza loviturii care îl doborâse, dar pe batistă nu rămăsese nici o urmă de sânge, iar restul corpului părea să fie într-o formă bună, toate membrele răspunzând la comenzi când încercă să le miște. Își clăti gura, scuipând moloz, apoi bău puțină apă, astupă plosca, își puse înapoi gluga de zale și coiful, legă la loc apărătoarea de ceafă și se ridică încă o dată în picioare, cu brațele întinse în lături pentru a se echilibra. În afara unei ușoare clătinări când ajunse la verticală, de data aceasta se simțea sigur pe el.

Sabia îi era acolo unde trebuia să fie, în teacă, dar pumnalul și scutul nu se vedeau nicăieri. Câteva clipe rămase locului, privind în jur în căutarea lor, după care zări mânerul familiar al

buzduganului. Ghinturile acestuia erau încă înfipte în spinarea ultimului dușman pe care îl ucisese și Hugues se strădui să nu se întrebe cine o fi fost omul, în vreme ce se chinuia să elibereze arma, care se desprinse în cele din urmă cu un zgomot sec. Privi ghinturile năclăite de sânge și lovi cu buzduganul în pământ, curățându-l cât de cât, după care începu să-și caute pumnalul. Putea să fie oriunde, sub oricare dintre cadavrele care zăceau în jurul lui, așa că renunță la el și își trase sabia din teacă. Apoi, ținând strâns buzduganul în mâna stângă și sabia în dreapta, Hugues de Payens păși înainte și intră în Cetatea Sfântă a Ierusalimului.

Ținu ambele arme la îndemână toată ziua, dar nu se simți tentat să le folosească decât de trei ori, împotriva propriilor săi compatrioți, când îi văzu dedați la atrocități împotriva unor oameni care în nici un caz, cu nici un chip, n-ar fi putut avea vreun rol în apărarea orașului – femei bătrâne și tinere, unele dintre ele însărcinate, și copii îngroziți, neajutorați.

La căderea serii, după ce străbătuse ore în șir străzile Ierusalimului, ieși din oraș pe Poarta Damascului, trecând pe lângă de St Omer și de Montdidier fără a da vreun semn că i-ar recunoaște și fără a răspunde la strigătele lor. Perplecși, dar cunoscându-l prea bine pentru a ști că nu va fi deloc bucuros dacă-l vor opri din drum, cei doi prieteni îl priviră îndepărtându-se în întunericul crescând al amurgului. Credinciosul Arlo, care își căutase disperat prietenul și stăpânul, rămase treaz toată noaptea, așteptându-l. Toți își spuneau că se va întoarce în cele din urmă în tabără, dar se înșelau.

Trecură astfel săptămâni și toată lumea, inclusiv prietenii lui buni, credea că Hugues de Payens a murit. Arlo slăbi și se trase la față, deoarece el singur, din grupul celor trei rămași, avea timp să plângă pierderea lui Hugues și să se întrebe ce se întâmplase cu el. Godefroi și Payen erau mereu ocupați cu solicitările contelui Raymond, care cunoștea bine pericolele generate de moartea unui prieten bun. Arlo, de condiție joasă fiind, nu se putea aștepta la o asemenea considerație, pe care nici n-o primi, astfel că rămase să-și plângă singur durerea. După trei zile de cercetări asidue, era convins că Hugues căzuse

în mâinile unor tâlhari și fusese ucis, cadavrul lui zăcând prin cine știe ce văgăună. Bătuse toate străzile și aleile orașului, căutând în fiecare casă părăsită și în fiece pivniță în încercarea de a găsi corpul stăpânului său înainte ca ruinele lăsate în urmă de invadatori să fie curățate și toate cadavrele adunate și arse, astfel încât orașul să poată fi locuit din nou.

Această operațiune – o sarcină herculeană, după toate părerile – durase cincisprezece zile și necesitase o muncă istovitoare, la care participase fiecare soldat și prizonier capabil să țină o lopată în mână, dar duhoarea sângelui și a morții încă plutea pe aleile dosnice ale orașului, de parcă arșița o întipărise în pietrele caselor și ale străzilor. Când căutările lui nu dăduseră nici un rezultat, Arlo vorbise pe rând cu toți cei aflați la conducerea armatelor papale. Nimeni nu-l văzuse pe Hugues de Payens, nimeni nu știa ce se întâmplase cu el și nimănui nu părea să-i pese.

Apoi, într-o dimineață, Hugues se întoarse fără a da nici o explicație, intrând în tabără la scurt timp după ivirea zorilor, îmbrăcat în zdrențe pe sub o rasă din pânză de casă, și trăgând după el un asin încărcat cu tot soiul de boccele. Ignoră stupefacția lui Arlo, făcându-i tăcut un semn din cap de parcă abia se despărțise de el, și începu să descarce poverile asinului, care se dovediră a fi cămașa sa de zale, tunica vătuită, armura, buzduganul și sabia. Nu dădu nici o explicație privind dispariția lui și, când Arlo îl întrebă direct unde anume fusese, răspunse doar: „Singur, m-am gândit." Servitorul nu mai spuse nici un cuvânt, dându-și seama că Hugues de Payens care se întorsese în dimineața aceea nu mai era omul care condusese atacul cu trei săptămâni în urmă.

Arlo trimise imediat veste despre întoarcerea stăpânului său lui de St Omer și de Montdidier și amândoi veniră în grabă, pentru a constata însă că Hugues dormea dus și că tânărul servitor refuza să-l trezească, spunând că trebuie să fie istovit, fiindcă altfel nu și-ar fi permis să se așeze în pat la ora aceea din zi. Resemnați, cei doi prieteni cerură ca Arlo să le spună tot ce știe. Cum nici el nu știa mai multe decât ei, le povesti că Hugues apăruse pe neașteptate, că se dovedise tăcut și reticent – și atâta

tot.

Seara, de St Omer și de Montdidier se întoarseră și-l găsiră pe prietenul lor șezând în fața focului aprins cu bălegar de cămilă și cal, înfășurat în rasa din pânză de casă și privind în flăcări. Îi salută amical, însă refuză să răspundă la întrebările lor, iar când ei deveniră insistenți, se mărgini să vorbească doar cu unul dintre ei, ignorându-l cu desăvârșire pe celălalt. După vreo oră, cei doi se ridicară și plecară, clătinând din cap.

În seara următoare reveniră, descoperind că nimic nu se schimbase; Godefroi se mulțumi să-l privească și să-l asculte atent, cu buzele strânse, fără a spune mare lucru. O zi mai târziu se întoarse singur și rămase lângă foc tăcut mai bine de o oră, alături de prietenul lui, privind în flăcări ca și el. Hugues părea să-i fie recunoscător pentru companie și rămaseră astfel unul lângă altul, în liniște, până ce Godefroi își drese glasul și spuse:

— Am fost furios pe tine, știi, în ziua în care zidurile au căzut, și de atunci tot furios am fost mereu.

Tăcerea care urmă se prelungi mult, dar tocmai când de St Omer își spunea în sinea lui că Hugues nu-i va răspunde, acesta întoarse capul și-l privi pieziș.

— De ce?

— De ce?! Cum de mă poți întreba așa ceva, Hugues? De ce? Fiindcă aveam nevoie de tine și tu nu erai acolo... Și eu, și Țestosul aveam nevoie de tine mai mult decât oricând. Tu ești singurul în care putem avea deplină încredere și ai dispărut atunci când îți simțeam lipsa cel mai acut. Dar unde ai fost, pentru numele lui Dumnezeu?

Hugues de Payens se îndreptă de spate de parcă ar fi încasat o lovitură și pentru o clipă fața i se contorsionă – urechile i se traseră înapoi și pielea de pe pomeți i se întinse, ridurile din jurul ochilor reliefându-se palide pe tâmplele bronzate.

— În numele lui Dumnezeu? Mă întrebi unde am fost în numele lui *Dumnezeu?!* N-am fost nicăieri în numele lui Dumnezeu. Am fugit îngrozit și copleșit de rușine, am fugit *de* numele lui Dumnezeu, în întunecimea deșertului, unde nu-l mai auzeam numele urlat de descreierați. Am auzit în ziua aceea

numele lui Dumnezeu de atâtea ori, încât să-mi ajungă pentru o mie de vieți, și nu vreau să-l mai aud niciodată.

De St Omer se forță să rămână calm, numărând în gând până la douăzeci, după care întrebă pe un ton potolit:

— Ce tot spui acolo, Hugues? Nu înțeleg ce vorbești.

Tăcerea se lăsă iar, parcă o veșnicie, dar în cele din urmă Hugues răspunse, cu o voce mai blândă decât ar fi fost de așteptat, ținând seama de greutatea vorbelor sale.

— Dumnezeu *a vrut* să se întâmple ceea ce s-a întâmplat în ziua aceea în Ierusalim, Goff. A fost voința Lui. Am privit în ochii episcopului în căutarea căruia am plecat, ca să-mi mărturisesc păcatele pentru prima dată de când m-am alăturat ordinului, și am văzut sânge închegat în barba și în părul lui, am văzut delirul poftei de sânge din privirea lui și petele de pe roba lui acolo unde își șterse sabia de sângele vărsat în ziua aceea. Îi atârna de o centură de-a latul pieptului, o sabie veche, ruginită și lungă, cu pete de sânge uscat, și mi-am zis: „Omul acesta e un episcop, unul dintre păstorii trimiși de Dumnezeu, și totuși e mânjit și pângărit de sânge omenesc... un preot, căruia îi este interzis să ucidă!" Și atunci, în clipa aceea, am înțeles că eu singur, dintre toți oamenii aflați în Ierusalim în ziua aceea, mi-am dat seama că e ceva greșit în ceea ce se întâmplă, în ceea ce am făcut și facem în continuare. Dar cum puteam noi să greșim? Doar împlineau voia lui Dumnezeu! *Deus le veult!* Câți oameni am ucis noi în ziua aceea, știi?

De St Omer privi în jos.

— Da, Hugues, știu. Ni s-a comunicat numărul. Și toată lumea era foarte mândră de el. Cea mai mare victorie din istoria creștinătății... salvarea Ierusalimului din mâinile necredincioșilor...

— Câți, Goff?

De St Omer trase aer adânc în piept.

— Nouăzeci de mii.

— Nouăzeci... de mii... Nouăzeci de mii de suflete... Hugues se întoarse pentru a-și privi prietenul în față, adăugând: Gândește-te la asta, Goff. Adu-ți aminte. Mai știi ce mândri eram fiindcă făceam parte din splendida noastră armată, în ziua

aceea când am plecat din Constantinopol spre teritoriile otomanilor? Erau patru oștiri într-una singură, mai puțin de patruzeci și cinci de mii de oameni... nici jumătate din numărul celor uciși în Ierusalim într-o singură zi. Îți amintești ce *mare* ni se părea armata noastră atunci, cei patruzeci și ceva de mii de oameni, cu patru mii cinci sute de cavaleri și treizeci de mii de pedestrași? Îți amintești întinderea ei uriașă, numărul copleșitor? Iar aici erau nouăzeci de mii, o mulțime de două ori mai mare decât armata aceea, formată însă din bărbați și femei și copii, toți flămânzi, slabi și bolnavi, închiși între zidurile unui oraș, neajutorați și aflați la mila noastră. Iar noi i-am măcelărit, fiindcă a fost *voia lui Dumnezeu*...

Vocea i se poticni, iar el se ridică și își încrucișă brațele la piept, cu bărbia plecată, iar când vorbi din nou, își duse o mână la ochi, închizându-i.

— Știam că numărul trebuie să fie uriaș, fiindcă au fost clipe în care am mers printr-un strat de sânge și măruntaie umane ce-mi ajungea până la glezne... în locuri în care scurgerea era înfundată, iar zidurile prea înalte... unde erau case pline de oameni bogați și de provizii... oameni măcelăriți în paturile lor. Și cred că țipetele pe care le-am auzit în ziua aceea și pe care le mai aud încă și azi – nu mă vor mai lăsa să percep liniștea niciodată.

De St Omer ridică mâinile, dar le lăsă apoi să-i cadă în poală.

— Hugues...

— Te rog, sper că n-ai de gând să spui că n-a fost chiar atât de rău, Goff, fiindcă a fost – și chiar mai rău. Am văzut oameni pe care îi cunosc de o viață, cavaleri creștini, transformați în fiare, hăcuind femei și copii la întâmplare, unii trăgând după ei haine pline cu prăzile pe care nu le-au putut lua asupra lor. L-am ucis eu însumi pe unul dintre ei, un cavaler din Chartres, pe care l-am prins chinuind o fetiță ce nu putea avea mai mult de șapte ani. S-a încruntat la mine, privindu-mă ca un nebun, și a urlat că nu împlinea decât voia Domnului, scoțând diavolul din ea. I-am retezat capul și l-am lăsat acolo, prăvălit peste ea, fiindcă fetița era deja moartă; o ucisese înainte de a o viola.

Fiindcă era voia Domnului, Goff... Fiindcă așa voia Dumnezeu, prin preoții și prin credincioșii lor. Să nu-mi mai vorbești niciodată despre Dumnezeu.

— N-am s-o mai fac. Poți fi sigur de asta.

Ceva din tonul prietenului său îi atrase atenția și, brusc, Hugues întoarse capul, curios.

— De ce erai furios pe mine în ziua aceea? Cred că încă nu mi-ai spus.

— Ba da. Ai dispărut. Despre asta vorbeam. Și acum vei fi surprins, fără îndoială, să auzi că sunt și mai furios decât eram atunci. Și, răsucindu-se, îi aruncă prietenului său o privire ca de gheață. Cum poți să spui că numai tu ai simțit asta în ziua aceea? Cum poți... Ești chiar atât de... Care era cuvântul pe care bătrânul Anselm îl folosea pentru genul acela rău de mândrie?... Aroganță, ăsta e. Ești chiar atât de arogant, Hugues? Mi se pare jignitor. Într-atât de jignitor, încât parcă ar cere o palmă peste față. E jignitor pentru mine și pentru Țestosul, pentru tatăl tău, baronul, pentru contele însuși și pentru toți ceilalți membri ai ordinului care au intrat în oraș în ziua aceea. Nici unul dintre noi n-a putut evita să se afle acolo, dacă vrei să-ți amintești. Am străbătut jumătate de lume ca să ajungem la zidurile acelea, considerând că e datoria noastră nestrămutată, așa că toți am făcut-o de bunăvoie. Dar nu tuturor ne-a plăcut ce s-a întâmplat și lucrurile pe care le-am văzut i-au îngrozit de moarte pe mulți oameni de treabă. Nu ai fost singurul care a fost cutremurat de cele petrecute în ziua aceea. Pot să-ți enumăr o sută de persoane pe care le cunosc bine și care sunt peste măsură de îndurerate de ceea ce s-a întâmplat acolo, însă ce mai pot face pentru a schimba ceva? Comorile jefuite au dispărut în cuferele episcopilor și ale nobililor. Oamenii cărora le-au aparținut sunt morți cu toții. Orașul este de nelocuit, o gropniță pestilențială, și sunt sigur că nimeni nu va mai locui aici vreme de zece ani sau mai mult. Titus a distrus Ierusalimul acum o mie două sute de ani, iar acum Biserica lui Iisus Hristos – un iudeu care a trăit aici în vremea aceea – l-a distrus din nou. Iar tu, cine știe cum, te-ai încredințat că ești singurul care vede adevărul?! Asta e cu adevărat aroganță, prietene, iar mie unuia mi-a ajuns. Îți urez o

seară bună.

Cu aceste cuvinte, de St Omer se ridică și dădu să plece.

— Așteaptă, Goff! Stai puțin, stai! Întoarce-te, te rog, și uită-te la mine.

Godefroi se întoarse și imediat Hugues își feri privirile, îndreptându-și ochii spre foc, conștient de faptul că prietenul lui îl fixa. Apoi se răsuci iar spre el și își scutură capul ca pentru a și-l limpezi.

— Iartă-mă, în spiritul străvechiului nostru ordin. Ai dreptate în tot ce ai spus. Am fost plin de aroganță – aproape că m-am murat în ea – și n-am putut vedea dincolo de vârful nasului meu încăpățânat și autocompătimitor. Te rog, prietene, stai jos.

O jumătate de oră mai târziu, după ce vorbiseră pe îndelete despre cele mai intime sentimente și despre trăirile celorlalți care simțeau la fel ca ei, Hugues spuse:

— Îți mulțumesc, Goff. M-ai ajutat să mă simt mult mai bine știind că sunt atât de numeroși cei care îmi împărtășesc durerea și mânia. Dar există încă alții care n-o fac...

— Și ce ai de gând în privința lor, Hugues?

— Absolut nimic. Cu condiția ca și ei să mă lase în pace. Am intenția să-i ignor.

— Să-i ignori? replică de St Omer, părând gata să zâmbească. Pe toți?

— Pe toți și pe fiecare dintre ei. De ce îți vine să râzi?

— Din cauza felului în care ai spus-o. Dar dacă ei refuză să te lase în pace, atunci ce-ai să faci?

Figura lui Hugues de Payens era complet lipsită de orice urmă de umor sau compasiune atunci când răspunse pe un ton sec:

— Atunci am să-i ucid pe câțiva dintre ei, așa cum au ucis și ei în Ierusalim. Asta îi va convinge rapid să mă lase în pace și, dacă va fi nevoie, o voi face fără nici o ezitare. Pentru mine, ei și-au pierdut orice fărâmă de omenie pe care ar fi avut-o înainte de a veni aici și nu mai vreau să am nici o legătură cu ei. Seniorul meu atâta vreme cât suntem aici, în Palestina, este contele Raymond și lui îi voi dedica viața și îndatoririle mele,

așa cum am făcut întotdeauna. Începând de mâine, mă voi duce oriunde mă va trimite, voi face tot ce-mi va cere și, dacă se va dovedi că va trebui să lupt sau să-mi fac datoria alături de alții, nu voi pregeta. Dar altfel nu voi mai avea nimic de-a face cu nici unul dintre ei.

— Dar...

— Dar ce, Goff? Acum era rândul lui Hugues să zâmbească, arătându-și pentru prima dată firea sa obișnuită. Gândește-te puțin, băiete... la mine și la ceea ce tocmai ai spus. Oricum, nici până acum n-am avut nici o legătură, voită, cu vreunul dintre ei. Îmi petrec timpul liber numai cu prietenii mei și toți prietenii mei sunt membri ai ordinului. Făcu o pauză, apoi reluă: Dar tu și Țestosul, voi ce veți face acum, că ați văzut felul minunat în care Cetatea Sfântă a fost salvată, pentru binele tuturor sufletelor creștine?

De St Omer ridică din umeri.

— Vom proceda la fel ca tine. Ne vom face datoria, supunându-ne seniorului nostru, contele. Iar asta-mi aduce aminte că trebuie să mă prezint în fața lui în zori, așa că ar trebui să mă retrag acum. Am impresia că vrea să mă trimită undeva. Doar pe mine, nu și pe Țestosul. Dacă nu, mă voi întoarce aici mâine seară, împreună cu Payen.

— Atunci, așa să faci, și fie ca zeița Fortuna să te însoțească acolo unde vei fi trimis. Ai grijă și întoarce-te cu bine.

De St Omer încuviință și se întoarse să plece, apoi se răsuci din nou spre Hugues.

— Știi, în curând vom porni spre casă, acum că misiunea ni s-a încheiat. Armata se destramă, știai asta?

— Se destramă? întrebă Hugues clipind nedumerit vreme de câteva clipe. Cum adică *se destramă?* Ar fi o nebunie, Goff. Armata nu se poate risipi. În clipa în care s-ar întâmpla așa ceva, turcii ar năvăli aici ca niște diavoli răzbunători și, în lipsa cuiva care să le țină piept, tot ce am realizat s-ar spulbera. Unde ai auzit așa o prostie?

De St Omer rămase o clipă încruntat.

— Nu știu unde am auzit prima dată, dar acum toată lumea vorbește despre asta – despre plecarea spre casă. Trebuie să ne

întoarcem, Hugues, mai cu seamă cei care au soţii şi copii. Am lipsit deja patru ani şi, chiar dacă am porni la drum în seara asta, tot ar mai dura doi ani până ce am ajunge. Ezită un moment, apoi continuă: În plus, nu toată lumea va pleca. Prea multe sunt în joc pentru aşa ceva. Regate, ducate şi principate iau fiinţă chiar în clipa în care noi vorbim, şi ele vor avea nevoie să fie apărate.

De Payens se încruntă.

— Regate? Ce tot spui acolo, Goff? Regate aici, pe pământul lui Dumnezeu? Unde sunt regatele astea?

Godefroi ridică palmele.

— Nu sunt nicăieri, Hugues, nu încă. Deocamdată doar se vorbeşte despre ele. Se spune că va fi fondat un regat al Ierusalimului, pentru protecţia Locurilor Sfinte. Nobilii vor ca de Bouillon să fie rege şi l-au numit acum zece zile, când tu lipseai, dar el a refuzat spunând că nu se cuvine ca un muritor să poarte o coroană de aur în locurile în care Iisus a purtat una de spini. A acceptat însă un titlu mai modest, acela de Apărător al Sfântului Mormânt.

— Hm! Asta ce înseamnă?

Hugues îl cunoştea şi îl admira pe Godefroi de Bouillon, duce de Lorena Inferioară, conducătorul armatelor creştine în marşul lor spre Ierusalim, şi i se părea de la sine înţeles că avusese forţa morală de a refuza un regat, ca urmare a propriilor sale credinţe. De Bouillon era un om modest, retras, integritatea şi onestitatea sa fiind adevăratele motive ale popularităţii şi stimei de care se bucura. Acum, dacă stătea să se gândească, refuzul lui de Bouillon va lăsa cale liberă altcuiva, căci statutul de rege, odată anunţat, va fi în curând solicitat de cineva. Îndată însă ce Hugues îi spuse asta, Goff clătină din cap.

— Nicidecum. Noul titlu al lui de Bouillon, Apărător al Sfântului Mormânt, implică toate prerogativele regale. Este un subterfugiu inteligent, care ar putea servi scopurilor noastre.

— Da, atâta vreme cât Godefroi de Bouillon rămâne în viaţă. Cine altcineva mai e implicat?

De St Omer ridică din umeri.

— Numele obişnuite, îmi închipui. Fratele lui Godefroi,

Baudouin, nu va sta departe; un îngâmfat. Apoi mai e Bohemond din Taranto. Se aude că deja pretinde Antiohia, zicând că e domeniul lui și autointitulându-se principe de Antiohia. Și se mai spune că, în vreme ce stă cu ochii pe posibilitatea ca fratele lui să capete coroana Ierusalimului, Baudouin are de gând să ceară pentru el Edessa. Aceștia trei tot înnoadă și deznoadă iețele... Apoi mai sunt cei doi Robert, de Normandia și de Flandra, plus acolitul lor – Étienne de Blois, care s-a însurat cu fiica lui William Cuceritorul într-un moment de slăbiciune și de atunci regretă întruna. Să nu-l uităm nici pe seniorul nostru, contele Raymond de Toulouse. Toți privesc în jur ca niște ulii, să vadă pe ce mai pot pune mâna.

Hugues privea din nou în flăcări, dând din cap ca răspuns parcă la ceva zărit în ele.

— Trebuie să vorbesc cu contele Raymond, spuse el, mai mult pentru sine decât pentru Goff. Voi fi acolo înainte să pleci tu de la el, mâine în zori, în speranța că va voi să discute cu mine. Acum du-te și culcă-te, prietene. Somn ușor!

9

— Nu e nimeni suficient de aproape încât să ne audă aici, frate Hugues, așa că poți vorbi pe față. Ce anume îți stă pe suflet?

Era încă devreme în dimineața aceea, umbrele nu se lungiseră încă, dar soarele urca rapid pe cer, încălzind aerul cu fiecare minut; Hugues se simțea îmbărbătat de înțelegerea pe care i-o arăta contele Raymond. Fusese îngrozit să-l găsească înconjurat de o mulțime de curteni, unii dintre ei vasali, alții doritori de câte ceva, foarte puțini însă membri ai ordinului. Godefroi trebuie să fi ajuns acolo înainte de ora stabilită și își primise instrucțiunile de la contele Hugues, fiindcă acum nu se mai vedea pe nicăieri. Lui Hugues, paznicii îi dăduseră imediat voie să intre în uriașul cort cu stindardul din Toulouse, dar în prag se opri brusc, nevoind să pătrundă prin masa de trupuri omenești strânse acolo. Într-un spațiu mai ferit îl zări pe conte înconjurat de vreo zece bărbați, dar în rest, în mulțime, îi văzu

pe mulți dintre cei care se dedaseră la jafuri în Ierusalim și nu voia să aibă de-a face cu ei.

Din fericire, contele îl observă, își părăsi însoțitorii, veni la el și-l îmbrățișă ca pe un frate. Se bucurase auzind de la de St Omer că se întorsese, îi spuse el, iar Hugues simți o undă de mirare dar și de recunoștință fiindcă nu-l întrebă unde fusese în timpul celor trei săptămâni de absență. De fapt, contele Raymond se trase înapoi și-l privi întrebător, apoi se uită în jur, la cei care-i înconjurau, și-l întrebă în șoaptă:

— Voiai să-mi vorbești despre chestiuni ale confreriei?

Când Hugues încuviință, contele adăugă:

— E ceva suficient de important pentru a întrerupe această adunare?

Hugues înclină iar din cap, iar contele îl prinse de braț și rosti cu voce tare, ca să-l audă toți cei prezenți:

— Vino deci, sieur Hugues, însoțește-mă într-o plimbare în aerul dimineții. Trebuie să-mi întind puțin picioarele și sunt curios să aflu ce aventuri ai trăit în deșert.

Ajunși departe de cort și de ocupanții săi, Hugues își încetini pașii, privindu-și seniorul în față:

— Aud vorbindu-se, *messire*, că acum, după cucerirea Ierusalimului, armata se va risipi.

Contele Raymond încuviință.

— Așa am auzit și eu, dar zvonurile nu sunt tocmai corecte. Nu se poate ca armata să fie desființată. Ar fi o adevărată nebunie.

— Dar unii dintre oamenii noștri se vor întoarce acasă, nu-i așa?

— Așa este și în privința asta nu pot face nimic. Cei mai mulți dintre ei au îmbrăcat voluntar veșmântul crucii, pentru a recuceri Țara Sfântă, iar acum, că acest lucru a fost împlinit, sunt de părere – și au dreptate – că și-au făcut datoria și deci pot să se întoarcă la casele lor. Nu mă îndoiesc că înțelegi asta.

— Da, *messire,* înțeleg. Dar cum rămâne cu noi? Cum rămâne cu ordinul nostru și cu țelurile lui aici, în Ierusalim?

— Și pentru noi e valabil același lucru. Țelul nostru a fost acela de a ne impune prezența aici încă de la început. Am reușit

acest lucru, ne-am câștigat dreptul de a fi aici participând la cucerirea Țării Sfinte.

— Cucerire nu e cuvântul pe care l-aș fi ales eu, *messire*.

Contele porni să se încrunte, dar se stăpâni și dădu scurt din cap.

— Nu, într-adevăr, și știu de ce. Dar domnia ta privești lucrurile în termeni practici, reci și duri, pe când eu trebuie să fac față realităților politice. Domnia ta îți poți permite privilegiul de a resimți mânie și revoltă; eu însă, nu. Acceptă acest lucru, te rog, și nu-mi mai pune la îndoială motivele.

— Iertați-mă, *messire,* nu voi pune la îndoială nimic din faptele domniei voastre, și n-am făcut-o niciodată. Mă întrebam doar ce se va alege de misiunea noastră aici, când toți ceilalți vor fi plecat acasă.

— Nu toți ceilalți vor pleca. Unii dintre noi – unii din cadrul frăției – vor rămâne aici.

— Aș vrea să fiu și eu unul dintre cei care vor rămâne, dacă aceasta ar fi pe placul domniei voastre, *messire*.

Contele aproape că surâse, dar își plecă repede capul în semn de acord.

— În condiții normale, ai rămâne, sieur Hugues. De fapt, domnia ta ai fost primul care mi-a venit în minte atunci când am pus lucrurile la cale, înainte de cucerirea Ierusalimului. M-am gândit să te înaintez în grad și să te las la conducerea ordinului aici, dar... Contele ridică din umeri și întinse brațele în lateral, cu palmele în sus. Dar apoi ai fost dat dispărut și toți te-au crezut mort. Pe urmă, acum zece zile a venit un curier cu vești de la Consiliu și cu instrucțiuni clare să te întorci pe domeniul tatălui domniei tale, unde Consiliul are a-ți încredința o misiune. Crezându-te mort, am scris o misivă în care spuneam acest lucru... Din fericire, corespondența n-a plecat încă, așa că voi lua scrisoarea înapoi și o voi distruge, iar domnia ta te vei îmbarca pe primul vas care va pleca de aici spre Cipru și înapoi acasă.

— Dar...

În vocea contelui Raymond se strecură o notă vagă de iritare când răspunse:

— Dar ce, sieur Hugues? Ai prefera să rămâi aici, printre cei care te-au plâns în ziua în care ai dispărut? Sau pretinzi cumva că știi mai bine decât Consiliul Guvernator ce anume trebuie să faci pentru ordin? Ascultă-mă bine, căci m-am gândit mult la acest lucru și aș fi trimis după domnia ta chiar azi, dacă n-ai fi venit acum aici. Iată ce cred eu: am ajuns aici, în Ierusalim, dar deocamdată nu mai putem face nimic altceva, fiindcă orașul e pustiit și duhnește până la ceruri a stârv și a sânge și, dacă nu s-ar afla aici Sfântul Mormânt, nici unul dintre noi n-ar mai zăbovi în preajma lui. Odată ce mirosul se va împrăștia, comploturile și sforăriile politice vor fi la ele acasă; deja au început. Cred că știi despre refuzul lui de Bouillon de a accepta coroana, nu-i așa?

Hugues încuviință, iar contele Raymond continuă:

— Oriunde ar duce situația asta, alte evenimente se vor petrece aici în următorii ani. Va fi înființat un regat al Ierusalimului, așa cum există deja un principat al Antiohiei; Bohemond n-a pierdut deloc vremea. Va fi fondat, probabil, un regat al Edessei, și ducate în alte regiuni. Toate acestea se vor întâmpla în următorii patru sau cinci ani și în tot acest timp vom fi înconjurați de mai mulți inamici musulmani decât își poate închipui oricare dintre noi. Vom fi recucerit noi Tărâmul lui Dumnezeu din mâinile necredincioșilor, dar vom fi foarte ocupați încercând să-l și păstrăm... În vremea aceasta, nu vom putea face nimic aici în numele ordinului, chiar dacă am ști ce anume ar trebui să facem. Domnia ta nu știi ce anume ni se cere; eu însă știu ceva mai mult. Ți se cere să te întorci acasă și să studiezi mai în amănunt tradițiile ordinului nostru. Apoi, când vei ști suficient, te vei întoarce aici, ori pentru a îndeplini o misiune anume, ori pentru a aștepta alte instrucțiuni. De St Omer și de Montdidier te vor însoți acasă, iar domnia ta vei duce mesajul meu către seniorul de Champagne. Acum vino cu mine, dacă vrei, la cort, unde mă așteaptă solicitanții, iar apoi vei putea începe să-ți strângi lucrurile pentru drum.

În câteva clipe, ajunseră înapoi la cort și Hugues observă privirile curioase care îi întâmpinară. Nu le acordă însă nici o atenție și, când contele Raymond îi întinse mâna, el se aplecă

asupra ei.

— Du-te în pace, murmură contele. Du-te cu Dumnezeu, Hugues de Payens. Vei reveni pe aceste pământuri, îți făgăduiesc eu.

DEŞTEPTAREA

1

— Un călător venea de la Ierusalim mergând spre Ierihon şi căzu în mâinile tâlharilor...

Hugues de Payens nu ştia cine vorbise şi nici măcar nu întoarse capul să se uite, fiindcă fraza care oriunde altundeva ar fi fost luată drept citat biblic aici, pe drumul spre Ierihon, era deja ceva banal, ilustrând un adevăr care nu se schimbase defel de pe vremea Bunului Samaritean. Morţii din faţa lor îi acaparau întreaga atenţie. Fuseseră jefuiţi de toate bunurile şi de orice obiect care i-ar fi putut identifica; cadavrele lor despuiate, cu faţa roşie şi carnea albă ca burta peştelui, arătau că oamenii erau din cealaltă parte a lumii, din cea creştină. Fuseseră ucişi, jefuiţi şi lăsaţi acolo unde căzuseră, printre bolovanii de la marginea drumului, şi omorurile se întâmplaseră de curând, căci trupurile erau încă în bună stare. Vulturii abia dacă începuseră să se ospăteze din ele; roiuri de muşte negre bâzâiau nu numai deasupra rănilor, ci şi pe băltoacele de sânge înnegrit şi închegat de pe solul nisipos. Pe un bolovan alături, un vultur îşi întinse şi îşi flutură aripile întunecate, dar nu dădu nici un semn că s-ar întoarce la prânzul său întrerupt. Nou-veniţii erau prea aproape şi, din experienţă, pasărea ştia că o vor ataca.

— Şapte sunt, îşi spuse Hugues celui de lângă el. Trebuie să fi dat peste o bandă numeroasă.

— Nu-i nevoie să fi fost chiar atât de numeroasă, replică acesta, privind cadavrele pe rând. Oamenii ăştia au fost răpuşi cu săgeţile. Uită-te la găurile rămase în carnea lor. Nicăieri nu se vede vreo tăietură de sabie. Trei sau patru arcaşi au fost suficienţi. Cred că vrei să le facem o înmormântare creştinească.

— Ba nu, Arlo. Nici măcar nu ştim dacă erau sau nu creştini. Poate că erau evrei ori levantini. În plus, nu avem lopeţi şi curând se va înnopta. Nu mai putem face nimic aici. Oamenii sunt morţi, nimeni nu-i mai poate ajuta, aşa că-i vom lăsa în

pace. N-are rost nici măcar să-i strângem la un loc. Vor duhni și mai rău și va dura mai mult până ce vor putrezi. Așa cum sunt acum, vulturii și fiarele deșertului îi vor dovedi rapid. Mergem mai departe, prieteni? întrebă el apoi, ridicând vocea pentru a fi auzit de toți. Nu avem nimic de făcut aici și mai sunt încă două leghe până la Ierihon, iar întunericul se va lăsa peste nici o oră. De Beaufort, pornește în frunte, dacă vrei.

Când grupul se puse în mișcare, Hugues de Payens îi aruncă o privire scurtă, apoi își îmboldi calul spre partea din față a coloanei, unde Julien de Beaufort călărea cu spinarea dreaptă, cu scutul atârnat la spate și mânerul săbiei odihnindu-i-se lângă scara dreaptă a șeii; ochii tânărului scrutau neîncetat împrejurimile, în căutarea eventualilor tâlhari la drumul mare.

Erau optsprezece oameni în grup, toți bine înarmați, apărați de armuri și călare pe cai puternici; purtau cămăși de zale, coifuri și apărătoare de picioare, iar pe tunici avea fiecare blazonul seniorului căruia îi juraseră credință. Hugues îi cunoștea pe aproape toți după figură, dar nu și după nume; ei însă știau cine era el.

La vârsta de patruzeci și șase de ani, Hugues de Payens era privit cu venerație de toți cei care îl întâlneau. Un veteran al prădării Ierusalimului cu șaptesprezece ani în urmă, devenise un simbol al creștinătății și un războinic a cărui vitejie era renumită nu doar în regatul Ierusalimului, ci și în Antiohia și în toate celelalte regate mai mici din regiunea pe care cuceritorii franci o numeau deja Outremer, „pământul de dincolo de mare". Se afla la comanda acestui grup nu fiindcă l-ar fi numit cineva, ci fiindcă așa se cuvenea rangului său și nimeni nu avusese nimic împotrivă.

Chiar și după șaptesprezece ani de ocupație, drumurile prin regatul Ierusalimului erau mai primejdioase decât oricând; dealurile care se întindeau între Ierusalim și Jaffa, la zece leghe spre vest de coastă, și între Ierusalim și Ierihon, aflat tot cam la zece leghe, dar în direcție opusă, colcăiau de bandiți și briganzi care îi atacau pe cei care – franci fiind, de obicei pelerini – călătoreau între Locurile Sfinte. De aceea, era întotdeauna o idee bună să aștepți până ce puteai străbate drumul, oricât de

scurt și de neînsemnat era acesta – împreună cu un grup mai mare, pentru siguranță și autoapărare. Acesta era exact un astfel de grup deși, dintr-o ciudată întâmplare, era alcătuit numai din cavaleri și scutieri, fără pelerini și fără negustori. Chiar și în rândul acestor profesioniști ai armelor însă, domnea un sentiment de ușurare și mulțumire fiindcă se deplasau împreună cu un veteran care știa exact ce anume trebuie să facă.

Hugues călări în tăcere o vreme, alături de sieur Julien, și știa fără a fi nevoit să privească în spate că Arlo se afla imediat lângă el, așa cum fusese mereu de patruzeci de ani încoace. Dar mai știa și că nici el, și nici credinciosul său slujitor nu se simțeau pe deplini liniștiți, fiindcă acest drum până la Ierihon nu fusese plănuit și învățaseră de mult că aici, departe de casă, supraviețuirea depindea mult de atenta plănuire a oricărei călătorii. Cu numai câteva zile înainte însă, un bărbat venise să-l caute pe Hugues de Payens, cu un mesaj de la cel mai vechi prieten al său, Godefroi de St Omer. Omul, care lui Hugues i se păru de când îl văzu un ticălos duplicitar, gata oricând să mintă dacă i se părea că are ceva de câștigat, spusese că de St Omer era în grija recent fondatului Ordin al Cavalerilor Ospitalieri și se afla la cel de-al doilea azil al lor din Ierihon, unde își revenea de pe urma atrocităților pe care le suferise în sclavia musulmană.

Informația îl luase complet prin surprindere, fiindcă nu mai auzise nimic despre prietenul lui de ani buni, și prima sa reacție fusese să creadă că este vorba despre o farsă. De St Omer rămăsese acasă, pe domeniul familiei sale din Picardia, în 1107, când Hugues se întorsese în Outremer. Godefroi avusese acceptul contelui Hugues de Champagne pentru a se retrage acolo și a-și îngriji soția, pe Louise, care suferea de o boală gravă, care o lăsase paralizată cu cinci ani în urmă, la scurtă vreme după ce Godefroi se întorsese din Palestina. Dar de atunci trecuseră zece ani și Hugues nu se îndoia că, dacă Goff ar fi vrut să se întoarcă aici, ar fi luat într-un fel legătura cu prietenul și cumnatul lui, prin intermediul Ordinului Renașterii. De aceea nu avusese încredere în mesagerul de la Ierihon.

Gândindu-se mai bine însă, își dăduse seama că bănuielile lui erau fără rost; dacă Godefroi nu s-ar fi aflat în Ierihon,

trimisul nu ar fi avut nici o bază pentru povestea lui. Așa că îi spusese lui Arlo să se pregătească de drum și să găsească un grup alături de care că poată pleca în cel mai scurt timp.

Contele Hugues însuși se întorsese în Champagne cu un an în urmă, după ce petrecuse puțin mai mult de un an în Ierusalim, astfel că Hugues obținuse permisiunea de călătorie de la Lucien de Troyes, mâna dreaptă a contelui în Țara Sfântă. De Troyes, și el membru al Ordinului Renașterii, îl cunoștea bine pe Godefroi de St Omer, așa că își dădu imediat acordul, cu toate că el se pregătea să plece spre Franța în numai câteva zile.

— Sieur Hugues, pot să întreb ce anume te cheamă în Ierihon atât de grabnic?

De Beaufort se întorsese în șa pentru a-i pune această întrebare, însă văzând că de Payens tresare, întrerupt parcă din visare, ridică o mână și adăugă repede:

— Iartă-mă, eram doar curios. Nu vreau să fiu indiscret. Dar spuneai că nu plănuiseși această călătorie.

Hugues ridică la rândul lui o mână.

— Nu m-ai deranjat. Am primit veste că un vechi prieten se află în azilul din Ierihon, eliberat recent din robia turcilor. Nici măcar nu știam că se află în Țara Sfântă sau că a fost luat prizonier de musulmani. Multă vreme, soția lui – sora mea – a fost cea de la care mai aflam câte ceva despre el, dar de foarte mulți ani n-am mai primit nici o scrisoare de la ea; nici nu mai știu dacă mai trăiește sau nu. Domnia ta ai?... Dar se întrerupse și, aruncând o privire spre tânărul lui însoțitor, își răspunse singur la întrebare: Nu, nu cred că ai. Ești prea tânăr. Vei constata însă că, pe măsură ce îmbătrânești, timpul curge parcă mai repede. Până în urmă cu două zile habar n-aveam că au trecut douăzeci de ani de când am venit prima dată aici, în Outremer, deși am mai fost acasă de atunci... Șapte ani au trecut însă de când n-am mai primit nici o veste de la sora mea.

Călărind în spatele celor doi, Arlo asculta ce vorbeau, zâmbind în sinea lui și observând cum de Beaufort sorbea cuvintele lui sieur Hugues, știind ce bine îi prindea întâlnirea cu acest om și discuția cu el. Sieur Hugues de Payens era renumit pentru multe lucruri, dar în nici un caz pentru că era vorbăreț și

prietenos cu necunoscuții. De fapt, era recunoscut mai degrabă ca fiind taciturn și retras, o persoană cu principii înalte, o atitudine mohorâtă și opinii ferme, care prefera singurătatea și îi încuraja întotdeauna pe cei din jur să-l ocolească. Faptul că acum își petrecea vremea împărtășind informații de ordin personal cu de Beaufort era ceva cu totul neobișnuit, care nu avea cum să scape neobservat.

De Payens nu fusese întotdeauna un tip neprietenos sau reticent. Treptat ajunsese la această stare de spirit, după mai bine de zece ani de viață grea și lecții aspru învățate; Arlo știa însă că etapa finală a transformării fusese declanșată în ziua în care căzuse Ierusalimul – vineri, 15 iulie 1099. Hugues împlinea atunci douăzeci și nouă de ani. Amploarea transformării sale fusese tulburătoare, mulți cavaleri neștiind cum anume să reacționeze în fața acestui om pe care crezuseră că-l cunosc bine.

Dar nici n-ar fi trebuit să-și facă prea multe probleme din această pricină, fiindcă de Payens încetase pur și simplu să mai aibă de-a face cu ei, hotărând că nu dorește să mai întrețină nici un fel de legături cu vreunul dintre războinicii „creștini" și ipocrizia lor însetată de sânge. Hugues de Payens se retrăsese într-un fel de exil autoimpus al tăcerii, înconjurat mereu de alții, dar fără a interacționa cu ei, excepție făcând situațiile în care datoria îi cerea să li se alăture. Odată, când un cavaler renumit pentru intoleranța și firea sa aprinsă se considerase jignit de tăcerea lui Hugues, îl înșfăcase din spate, pentru a-l întoarce cu fața spre el. Hugues se răsucise brusc și-l doborâse la pământ cu o singură lovitură în frunte, lăsându-l lat. Mai târziu în acea zi, când își revenise suficient pentru a-și spune că fusese pur și simplu prins pe picior greșit, cavalerul își reluase atacul, repezindu-se spre Hugues cu sabia scoasă din teacă – un gest contrar tuturor legilor care guvernau armata. De Payens îl dezarmase imediat, cu ușurință, smulgându-i sabia din mână cu ajutorul unei bâte groase de stejar, și apoi îl bătucise suficient de zdravăn pentru a alunga orice îndoială cu privire la nesăbuința oricărei încercări de a-i încălca intimitatea.

După acest episod, se răspândise vorba că de Payens înnebunise și că, în afara îndatoririlor sale cavalerești, nu vorbea cu nimeni, decât cu servitorul său. Pentru ceilalți cavaleri, el depășise granițele eroismului și trecuse între cele ale smintelii, dar nimeni nu se gândise vreodată să-i ceară o explicație pentru comportamentul său bizar. Toată lumea acceptase faptul că, în timpul jefuirii Ierusalimului, i se întâmplase ceva rău. Și astfel, sieur Hugues devenise un fel de legendă vie, faptele și excentricitățile sale fiind pe larg discutate, astfel că oamenii continuaseră, chiar și după întoarcerea lui în lumea creștină, să vorbească despre el, despre ciudățeniile, bravura, vitejia și priceperea lui militară.

Chemat acasă împreună cu prietenii săi de seniorul lor, Hugues revenise în Champagne la un an după cucerirea Ierusalimului și acolo, în primii șase ani ai noului secol, se cufundase în studiu în cadrul Ordinului Renașterii, călătorind în lung și-n lat prin ținuturile sale, din Flandra în nord până în sudul îndepărtat, în Languedoc, pentru a învăța cu unii dintre cei mai pricepuți maeștri și cărturari. Acum, când se gândea la acei ani, Hugues îi considera cea mai frumoasă perioadă din viața lui. Înconjurat de prieteni, toți fără gânduri de vinovăție pentru ceea ce se întâmplase în Ierusalim, dusese ceea ce lui i se păruse a fi o viață plină și normală; unica lui îndatorire fusese aceea de a studia, întreruptă doar de antrenamentele zilnice cu armele.

La începutul anului 1107 însă, fusese chemat în fața Consiliului Guvernator al Ordinului și i se ceruse să se întoarcă neîntârziat în Outremer, unde să ia legătura cu cât mai mulți confrați și să le reamintească jurămintele depuse, în vreme ce așteptau alte instrucțiuni de acasă pentru viitor, când se va considera momentul potrivit pentru acțiune. Lui Hugues îi trecuse prin minte chiar atunci, în fața Consiliului, să ceară mai multe informații despre acel moment și despre justețea lui, dar rezistase impulsului, spunându-și că îi va fi adus la cunoștință tot ce va trebui să știe, atunci când va fi cazul. Între timp, i se spusese, va porni la drum alături de o sută de cavaleri și trei sute de soldați, strânși din ducatele Anjou, Burgundia și Aquitania,

ca răspuns la solicitările regelui și ale arhiepiscopului de Ierusalim. Hugues avea să fie inclus în contingentul din Anjou, aflat sub comanda celui pe care îl va desemna contele Fulk pentru a-l reprezenta în Outremer.

Entuziasmat de perspectiva de a-și pune la lucru cunoștințele recent dobândite, Hugues plecase să-l caute pe de Montdidier, în încercarea de a-l convinge să meargă și el, dar Payen plecase în Anglia, în vizită la castelul socrului său din Yorkshire, iar Godefroi – Hugues știa deja acest lucru – era acasă în Picardia, îngrijindu-și soția bolnavă. Se simțise vinovat pentru că nu-și făcuse timp să se ducă să-și viziteze sora suferindă, pe care n-o mai văzuse de la moartea mamei lor cu cinci ani în urmă, iar acum constata că iarăși nu are vreme să se repeadă până în Picardia. Se mulțumise deci să-i scrie o scrisoare lungă, așa cum îi plăcea lui și cum știa că Louisei îi place să citească, iar apoi, fără prea mare tragere de inimă, pornise spre Outremer fără prietenii săi, la două săptămâni de la chemarea sa în fața Consiliului. La nici jumătate de an după aceea, ajunsese în Ierusalim, unde remarcase schimbările survenite în absența sa.

În primul rând, regatul Ierusalimului devenise o realitate. Reticența lui Godefroi de Bouillon, care refuzase să poarte o coroană de aur pe pământurile pe care Iisus purtase una de spini, nu-l influențase însă pe ambițiosul său frate, Baudouin. Așa se face că, atunci când Godefroi murise la un an după ce fusese numit Apărător al Sfântului Mormânt, Baudouin ridicase imediat pretenții la tron. De atunci, muncise din greu – lăudabil, după spusele celor din jur – pentru a-și consolida noul regat și totodată pentru a întări poziția deținută de creștini în Outremer, incluzând aici principatul Antiohiei și ducatele Edessa și Tripoli, manipulând abil ambițiile diverșilor seniori și asigurându-se că fiecare dintre aceștia susținea Ierusalimul în calitatea sa de centru administrativ al ținuturilor creștine de peste mări.

Orașul nu mai duhnea a putreziciune, mirosul fiind alungat de soarele deșertului cu ani în urmă, dar, exceptând garnizoana ocupanților și câțiva civili, în majoritate creștini, era pustiu. Regele pusese stăpânire pe splendida moschee al-Aqsa, Domul

Stâncii, pe care o transformase în palat regal. Faptul că acest gest îi scandalizase și îi jignise pe musulmani nu contase deloc pentru rege și nici nu contribuise la eforturile de repopulare a orașului.

Nou-veniții din ducate erau întâmpinați cu mare pompă de regele Baudouin, care nu ascundea deloc cât de mult li se simțea – și li se va simți – lipsa. Regatul său era mic, așa cum era de altfel întreaga zonă recuperată din mâinile necredincioșilor un șir subțiratic de așezări ce se întindea de la nord la sud, mărginit la vest de Marea Mediterană. În plus, era amenințată de-a lungul graniței estice de sumedenie de musulmani, care – conform unor estimări optimiste – îi depășeau numeric pe franci de mai bine de douăzeci de ori. Această realitate îi obliga pe Baudouin și pe comandanții săi militari să fie mereu pregătiți, gata să răspundă fără întârziere la orice pericol ivit la granițe, recunoscători pentru lipsa de unitate a inamicului. Turcii selgiucizi, stăpânii unui imperiu ce dăinuia de o sută de ani, nu-și reveniseră încă de pe urma înfrângerilor suferite în fața armatelor france în 1098 și 1099. Își consolidaseră supremația printre populațiile musulmane ale deșertului și nimeni nu le-o contesta încă, astfel că oastea francilor, așa mică cum era, nu fusese niciodată nevoită să pornească la luptă împotriva unei alianțe de grupări musulmane și izbutise până în 1116 să reziste oricărei încercări de invadare. Nou-veniții creștini, în număr de patru sute, bine echipați și dotați, reprezentau un ajutor prețios pentru forțele militare ale lui Baudouin, așa că după un bun-venit entuziast, aceștia se văzură integrați rapid în țesătura militară a vieții din Outremer.

Implicarea sa în activitățile zilnice ale Ierusalimului îl silise pe Hugues să ia o hotărâre care avea să-i afecteze întreaga viață. În anii petrecuți acasă se simțise bine în mijlocul confraților săi, cufundându-se fără rețineri în îndatoririle, munca și studiul care îi reveneau, fără a cere de la viață mai nimic din ceea ce semenii săi considerau a fi lucruri firești. Era prea puțin interesat de femei, nu fiindcă i-ar fi displăcut, ci pentru că rareori se afla în compania lor și nici nu simțea vreun îndemn s-o caute; ar fi fost surprins să afle însă că mulți dintre cei care îl

cunoșteau considerau că duce un trai aproape monahal. Hugues cunoscuse în sens biblic câteva femei, în decursul anilor, dar niciodată nu fusese tentat să stabilească o relație cu vreuna dintre ele, iar în tinerețe constatase că își putea ostoi oricând, cu mare ușurință, orice patimă sexuală, fiindcă femeile, atunci când le dorea, păreau să-l considere atrăgător. Adevărul fundamental al existenței lui, deși niciodată nu se gândise astfel la el, era acela că abstinența devenise un produs secundar al modului său de viață dominat de îndatoriri, responsabilități și studiu solitar.

Printre rudele sale și membrii Ordinului Renașterii, Hugues de Payens putea fi el însuși, fără inhibiții și fără rețineri. Opiniile lui cu privire la ceilalți, cavaleri din afara confreriei, fuseseră grav distorsionate de ceea ce văzuse în Ierusalim în ziua în care împlinise douăzeci și nouă de ani. De aceea, pe drept cuvânt sau nu, considera că ipocrizia, ura, intoleranța și lipsa de scrupule caracterizau în totalitate Biserica creștină și oștile ei.

Drept urmare, la scurtă vreme după sosirea lui în Outremer, refuzase orice relații cu cei ce nu aparțineau ordinului, concentrându-și întreaga atenție asupra găsirii altor confrați. Curând descoperise că misiunea pe care i-o încredințase Consiliul nu era deloc simplă, informațiile pe care trebuia să se bazeze fiind mai mult decât sumare. Conform rapoartelor alcătuite de armată după cucerirea Ierusalimului și verificate de propriile înregistrări ale ordinului, la începutul secolului se aflaseră în Outremer treizeci și doi de cavaleri ai confreriei; sarcina de a-i găsi avea să fie însă extrem de dificilă, iar aceea de a-i reuni se va dovedi, probabil, aproape imposibilă. Hugues nu avea încredere în listele de supraviețuitori alcătuite după cucerirea orașului, fiindcă numărul victimelor înainte de victorie, pe drumul de la Constantinopol până în Antiohia și apoi în Ierusalim, fusese uriaș, autoritățile având mari dificultăți în a-și prezenta cuceririle în cea mai bună lumină. De aceea, despre mulți dintre cei uciși se spusese că rămăseseră de bunăvoie în Țara Sfântă.

În ciuda greutăților, Hugues izbutise să ia legătura cu câțiva dintre confrații lui chiar în primul an, dar nu reușise să

organizeze o reuniune ca acelea pe care ordinul le avea acasă. Acest eșec, cuplat cu distanțele implicate de orice deplasare aici, în Outremer, și amplificat de pericolul hoardelor musulmane aflate la pândă pe dealurile ce mărgineau drumurile, făcuse ca entuziasmul resimțit de Hugues la ideea misiunii sale să scadă simțitor.

Anii trecuseră, iar el nu primise nici o veste din Champagne sau de la Ordinul Renașterii. Desigur, tăcerea și secretele având o atât de mare importanță pentru el, nu-i spusese lui Arlo nimic despre îndoielile și dezamăgirea pe care i le stârniseră superiorii lui din cadrul ordinului și eșecul acestora de a continua presupusa misiune a confreriei în Țara Sfântă. Odată cu anii care se scurgeau fără ca nimic să se întâmple, Hugues devenise din ce în ce mai cinic cu privire la Ordinul Renașterii.

Pe de altă parte Arlo – loialitatea întruchipată – asculta cu atenție tot ce i se spunea, vedea totul în jur fără a-i scăpa nimic și de multe ori deducea lucruri despre care Hugues ar fi fost îngrozit dacă ar fi aflat că el le cunoștea. Acum, auzind cum stăpânul său sporovăia cu tânărul de Beaufort, Arlo își spuse că, în sfârșit, Hugues de Payens părea să iasă din tăcerea autoimpusă – lucru care îl bucura. Străbătuseră o mare parte din drum și zăriră Ierihonul tocmai când ultimele raze ale soarelui aureau zidurile aflate în depărtare. Se lăsase deja noaptea când ajunseră la primul dintre cele două hanuri din oraș și își luară în grabă rămas-bun unii de la ceilalți.

2

Hugues de Payens și Arlo se treziseră cu mult înaintea zorilor și mâncaseră puțină carne sărată rece, pusă între felii de pâine proaspătă, nedospită, pe care o ajutaseră să se ducă pe gât cu niște apă limpede din puțul adânc al hanului, apoi plecaseră la drum pentru a găsi azilul din Ierihon. Era o instituție temporară, deschisă de curând la marginea orașului de Ordinul Cavalerilor Ospitalieri din Ierusalim, ca răspuns la o teribilă epidemie de ciumă în rândul pelerinilor franci, și nimeni nu se aștepta ca ea să rămân mult timp în funcțiune.

Deşi era foarte devreme, cei doi călători găsiră azilul orientându-se după zgomotul ce venea dinspre el şi, surprinşi, văzură că un sătuc prosper luase deja fiinţă în jurul zidurilor de pământ ale stabilimentului. Era, în mod neîndoielnic, zi de târg şi piaţa publică aflată în faţa porţilor de intrare în azil gemea de tarabe ridicate în grabă şi cărucioare trase de măgari, de unde neguţătorii vindeau cele mai diverse bunuri şi alimente.

Arlo văzu că una dintre gărzile călare de la porţi le observase sosirea şi se aşezase mai drept în şa, atrăgându-i colegului său atenţia cu un singur cuvânt rostit din colţul gurii; prin urmare, se întoarse şi-i făcu lui Hugues semn spre paznici.

— Oamenii regelui, acolo! Li se văd însemnele de pe umeri chiar şi de aici. Ne-au remarcat. L-am văzut pe cel din stânga atenţionându-şi tovarăşul când ne-a zărit intrând în piaţă. Este limpede că păzesc ceva.

— Da, păzesc azilul şi pe cavalerii dinăuntru. Ei îndeplinesc aici un rol preţios – prea preţios pentru ca Baudouin şi Biserica să nu vegheze asupra lor; de aceea, se consideră – pe drept cuvânt, de altfel – că merită protecţie regală. Să ne apropiem şi să le spunem cine suntem. Va fi mai uşor dacă ne vor privi mai târziu cu ochi buni.

Gândul la protecţia oferită de rege continuă să-l preocupe totuşi pe Hugues în vreme ce se apropiau de cele două gărzi călare. Numele în sine, Cavalerii Ospitalieri, sugera că noul ordin, fondat şi intitulat oficial astfel cu numai câţiva ani înainte, era responsabil de propria-i apărare, membrii lui fiind capabili să lupte pentru sine. Hugues ştia însă că aceasta era nimic mai mult decât atât, o sugestie, exagerată şi incorectă. Ordinul Cavalerilor Ospitalieri exista doar pentru a îngriji pelerinii creştini care se îmbolnăveau în drumul lor spre sau dinspre locul în care se născuse Iisus Hristos. Ei erau călugări, supuşi străvechiului rit monastic al Sfântului Benedict, ordinul lor administrând un azil în Ierusalim încă din anul 600 după Hristos, când papa Grigorie cel Mare îi ceruse abatelui Probus să construiască şi să administreze un azil pentru pelerinii creştini. Ordinul Benedictin se achitase de atunci de această sarcină, cu o singură întrerupere, când un calif prea zelos distrusese azilul,

în anul 1005. Douăzeci de ani mai târziu, la moartea califului, azilul fusese reconstruit, iar fraţii benedictini reveniseră în Ierusalim, conducându-şi instituţia cu eficienţă şi fără alte probleme de atunci înainte. Primiseră titlul răsunător de *Cavaleri Ospitalieri* în 1113, doar pentru că graţie lui puteau strânge mai uşor banii necesari pentru a-şi continua activitatea; călugării erau însă nestrămutaţi în dăruirea lor religioasă şi pacifistă şi nu deţineau nici un fel de arme de atac.

Hugues îşi amintea că petrecuse o noapte aproape întreagă treaz alături de un mic grup de cavaleri ospitalieri cu şase luni în urmă, la un caravanserai aflat la vreo şase zile de mers de Ierusalim. Hanul era plin-ochi de călători, iar el, alături de mulţi alţii, se văzuse nevoit să înnopteze sub cerul liber, ghemuit lângă unul dintre cele zece focuri aprinse pentru a ţine departe răcoarea nopţilor în deşert. Dintr-un motiv oarecare, poate fiindcă erau departe de disciplina firească a lăcaşurilor mănăstireşti, cavalerii nu se grăbiseră să se culce după rugăciunile de seară; unii dintre ei rămăseseră treji până târziu în noapte, vorbind despre starea drumurilor în regat şi despre greutăţile pe care le aveau de îndurat pelerinii creştini.

Toată lumea ştia, încă din primele zile de după cucerirea creştină, că situaţia drumurilor din Ţara Sfântă era o mare şi dificilă problemă, fiind însă unul dintre acele subiecte despre care nimeni nu vorbea, pur şi simplu fiindcă nimeni nu ştia ce anume s-ar putea face pentru a o îmbunătăţi măcar, dacă nu pentru a o rezolva. Era o situaţie din aceea clasică a lupilor atraşi de oi, mioarele fiind în acest caz visătorii şi naivii pelerini creştini neînarmaţi, care atrăgeau hoarde tot mai numeroase de tâlhari nomazi, momiţi de perspectiva unor prăzi frumoase, fără pic de rezistenţă. Situaţia depăşise de mult limita acceptabilă; devenise un veritabil scandal pe care nici un cavaler care-şi respecta numele nu se putea împăca. Şi totuşi, anii treceau şi nimeni nu lua nici o măsură.

Regele Baudouin al Ierusalimului declarase că nu poate detaşa nici măcar un soldat de la îndatoririle pe care trupele sale le aveau deja. Războiul cu turcii o fi fost el încheiat, susţinea monarhul, dar regatul Ierusalimului era încă o prezenţă nouă şi

fragilă în Țara Sfântă, înconjurată de inamici flămânzi și răzbunători, față de care trebuia să fie mereu vigilent. Plecarea spre casă a unui număr atât de mare de franci după cucerirea Ierusalimului îl lăsase pe Baudouin la comanda unei armate firave, care trebuia să mențină paza și ordinea în regat, resursele acesteia fiind drastic limitate.

Din păcate, această realitate – și despre asta îi vorbiseră cavalerii lui Hugues în noaptea de la caravanserai – dăduse naștere unei idei extrem de răspândite în rândul populației, că era de datoria ospitalierilor să vegheze nu doar la sănătatea și bunăstarea pelerinilor, ci și la siguranța lor fizică, ridicând armele împotriva bandelor de tâlhari care bântuiau drumurile principale din regat. Ospitalierii erau însă călugări benedictini, pacifiști prin însăși tradiția lor, prin preceptele Bisericii și prin propriile lor legăminte de castitate, sărăcie și supunere. Titlul de cavaleri era doar unul onorific; ei nu puteau lupta aidoma adevăraților cavaleri, fiindcă erau oameni ai Domnului.

Și totuși, Ordinul Ospitalier fusese implicat fără voia lui în afacerile de ordin politic ale regatului, iar acest fapt, ca și circumstanțele sale, constituia subiectul principal al dezbaterii din noaptea aceea la lumina focului. Unul dintre călugări era de departe mai mânios decât confrații lui, înfuriat de ultimele informații, aflate chiar în ziua respectivă. Se părea că regele vorbise serios când spusese că vrea să atragă colonişti în noul regat, făgăduindu-le pământ și drepturi la apă dacă vor veni să se stabilească aici. Colonişti – iată ceva nemaiauzit până atunci în Outremer. Pelerini erau cu duiumul, străbătând țara fără încetare, pe orice vreme, dar ei veneau și plecau, fiind mereu pe drum prin însăși definiția lor. Coloniștii, pe de altă parte, trebuia să lase în urmă tot ce aveau în alte părți ale lumii, să pornească spre Ierusalim și să se stabilească acolo, să lucreze pământul și să prindă rădăcini acolo. Și se preconiza că vor fi încurajați și ajutați prin toate mijloacele posibile.

Mânia călugărului nu avea nici o legătură cu coloniștii înșiși, fiindcă omul era perfect de acord cu această idee. Îl înfuriase însă vestea că regele refuza în continuare să trimită trupe care să apere drumurile și să le curețe de bandele de briganzi, făcându-

le astfel mai sigure pentru coloniștii pe care suveranul spera să-i atragă. Cum anume – se întreba călugărul – cum se putea aștepta cineva cu mintea întreagă ca niște oameni simpli, pașnici și muncitori, cu soții și cu copii, să-și asume riscul de a-și aduce familia într-un loc în care viața le-ar fi zilnic amenințată?

Ceilalți călugări încercau să justifice poziția regelui, astfel că discuțiile continuaseră înverșunate, unii dintre frați murmurând chiar că, dacă situația avea să se înrăutățească și mai mult, se vor simți tentați ei înșiși să pună mâna pe sabie. Toată lumea era însă de acord că nici o măsură nu va putea fi luată împotriva tâlharilor până ce nu se va înființa un nou organism menit să apere ordinea, format probabil din mercenari, a cărui unică îndatorire va fi aceea de a veghea la siguranța călătorilor pe drumurile Ierusalimului.

Hugues adormise în noaptea aceea cu o urmă de zâmbet pe buze, generat de naivul optimism al cavalerilor ospitalieri și de speranța lor privind formarea unui corp de mercenari cu principii morale înalte. Se afla în Țara Sfântă de suficientă vreme pentru a ști că însăși ideea unei motivații altruiste în această regiune a lumii era ceva ridicol și nimic din ceea ce auzise în seara aceea nu-l putea convinge de contrariu.

Însă de atunci se născuse în sufletul lui o admirație profundă pentru Cavalerii Ospitalieri, fiind convins că meritau să fie ajutați în munca lor prin toate mijloacele posibile. De aceea se bucura acum văzând că gărzile care păzeau intrarea în azil erau atente și la posturi. Se prezentă și spuse pentru ce venise, iar unul dintre paznici îi explică unde să se ducă și cu cine să vorbească, apoi le dădu voie să intre.

În foarte scurt timp, Hugues și Arlo se aflau în fața unui pat de campanie în care zăcea un bărbat ce părea, la prima vedere, prea mărunțel pentru a fi Godefroi de St Omer, așa cum și-l aminteau ei. Și totuși, el era. Cei doi vizitatori se văzură nevoiți să facă eforturi pentru a-și ascunde șocul provocat de starea în care ajunsese prietenul lor. Bolnavul era slab, stafidit și uscat de nemâncare, însă se arătă vizibil bucuros să-i revadă, zâmbind și încercând să se ridice, cu buzele trase în lături într-un surâs

scheletic.

— Goff, bunul meu prieten! exclamă Hugues aplecându-se peste pat și strângând ușor mâna lui Godefroi. Doamne, ce bine îmi pare să te revăd! Așteptă o clipă, ca de St Omer să dea ușor din cap, apoi continuă făcând un semn spre Arlo. Probabil că nici nu-l mai recunoști pe șarlatanul de aici, după atâta vreme, dar este chiar Arlo... mai rotofei, mai chel și mai bătrân, la fel ca noi toți.

Godefroi zâmbi iar și ridică o mână subțiratică pentru a-i face un semn prietenos, dar Hugues îl întrerupse înainte de a putea spune ceva:

— Nu încerca să vorbești. Suntem aici acum, așa că necazurile tale au luat sfârșit. Am venit imediat ce am primit mesajul tău și vom face toate aranjamentele necesare pentru a te lua cu noi înapoi, la Ierusalim. Îți va fi mult mai bine acolo, vei vedea. S-a schimbat mult de când l-ai văzut tu ultima dată.

Își dădu seama însă că începuse să se bâlbâie și, rugându-și prietenul să mai aștepte puțin, plecă, urmat de Arlo, să-l găsească pe cel care conducea azilul.

Se dovedi curând că nici n-ar fi putut nimeri mai bine. Călugării munceau de șapte zile pentru a forma o caravană care să plece spre Ierusalim, alături de un mare grup de cavaleri, pentru a-i duce acolo pe cei mai bolnavi dintre oaspeții lor; aceștia aveau să fie mai bine îngrijiți în azilul mai mare din Ierusalim și pregătirile de drum tocmai se încheiau. Caravana avea să plece la drum a doua zi la răsăritul soarelui, dar frații aveau numai cinci care trase de cai și toate locurile în ele fuseseră deja alocate unor bolnavi în stare mult mai gravă decât Godefroi. Fără să se lase descurajați, Hugues și Arlo își petrecură cea mai mare parte a zilei în căutarea unui alt car și în cele din urmă găsiră o cotigă cu două roți, trasă de un cal – singurul vehicul care mai era disponibil în Ierihon. În ea era suficient loc pentru doi oameni întinși unul lângă altul pe un strat gros de paie și putea fi ferită de arșița soarelui printr-un coviltir întins între obezi. Proprietarul cotigii refuzase s-o vândă, dar cum nu avea nevoie de ea decât pentru această călătorie, Hugues o tocmi, cu stăpânul ei cu tot, pentru drumul până la Ierusalim.

Știind că sieur de Payens însuși își va însoți prietenul pe drum, omul acceptase fără rezerve.

3

Peste cinci zile, Hugues și Arlo erau înapoi în locuința lor din Ierusalim; pe Godefroi îl lăsaseră în vechiul azil al mănăstirii Sfântul Ioan Botezătorul, nu departe de Biserica Sfântului Mormânt, unde ospitalierii aveau să-l vegheze și să-l pună din nou pe picioare. În ciuda slăbiciunii sale, și spre surprinderea lui Hugues, de St Omer izbutise pe parcursul călătoriei să le povestească despre suferințele îndurate în mâinile musulmanilor, în perioada în care fusese înlănțuit pe o galeră a corsarilor. În prima zi străbătuseră mai puțin de jumătate din distanța de șapte leghe până la Ierusalim, nevoiți să meargă încet pentru a nu zdruncina bolnavii și răniții. Formau însă un grup puternic, bine înarmat, și nimeni nu se temea de pericolele nopții când își stabiliseră tabăra la marginea drumului. Hugues și Arlo coborâseră din cotigă targa pe care se afla Godefroi și o așezaseră lângă foc, iar după masă, întărit de câteva înghițituri de vin din burduful pe care Arlo îl ducea cu el, bolnavul începuse să vorbească.

— Vreau să te întreb ceva, spusese el cu o vocea slabă. Când te-ai întors acasă, în Payens, după prima campanie aici, lucrurile ți s-au părut foarte schimbate acolo?

— Schimbate? replică Hugues și, după ce cugetă câteva clipe, își întoarse privirile spre Arlo și continuă: Da, dacă stau să mă gândesc bine, mi s-au părut schimbate. Dar de ce mă întrebi?

De St Omer înclină din cap abia vizibil și murmură:

— Fiindcă și mie mi s-au părut la fel, dar credeam că numai eu simt așa. Dintre ceilalți, nimeni n-a părut să remarce nimic deosebit.

După o altă clipă de gândire, Hugues se încruntă.

— Nu cred că lucrurile de acasă s-au schimbat, Goff, nu ele. Mai degrabă eu...

— Și mie mi s-a părut la fel, replică Godefroi. După ce trase

adânc aer în piept de câteva ori, adăugă încet, vorbind însă limpede: Nu mai aveam nimic în comun cu nici unul... nici unul dintre vechii mei prieteni care nu au fost aici, cu noi. Și nu puteam vorbi cu ei despre cum a fost la Antiohia sau în alte locuri asemănătoare. Toți voiau să afle, să știe... dar eu nu le puteam spune, fiindcă... fiindcă îmi dădeam seama că nu și-ar putea imagina... realitatea așa cum a fost ea. Și în plus, ei nu voiau să audă decât ceea ce credeau că știu deja. Preoții le spuseseră tot ce aveau nevoie să știe despre gloriosul Război Sfânt și orice încercam eu să le povestesc la început, lucruri care... care contraziceau spusele preoților îi șoca și îi înspăimânta. De fapt, nu voiau să audă ceea ce... voiam eu să le spun.

Hugues dăduse de câteva ori din cap în semn că înțelegea, iar când prietenul său sfârși de vorbit întinse mâna și-l prinse de încheietura brațului.

— Mi-am dat și eu seama de aceleași lucruri, la fel de repede ca tine, dar tu plecaseși deja în Picardia, iar eu trebuia să rămân la Payens.

— A trebuit să plec, imediat ce am ajuns în țară. Nu am avut de ales, după cum știi. Louise era bolnavă, iar eu... eu fusesem prea multă vreme departe de ea... A murit acum opt ani, în 1108. Știai asta?

— Nu, prietene, dar am bănuit, fiindcă n-am mai primit nici o veste de la ea, iar Louisei îi plăcea tare mult să scrie scrisori. Mi-am dat seama că numai moartea sau o infirmitate gravă ar putea-o împiedica să-mi scrie. Unde e îngropată? Ai dus-o la ea acasă, în Champagne?

De St Omer clătină din cap abia vizibil.

— Nu. Odihnește în grădina casei noastre din Picardia... Îi plăcea mult acolo. Ai auzit... Ai mai auzit deva despre tatăl tău?

— Nu. Ce s-a întâmplat? A murit și el?

— Da, la scurtă vreme după ce ai pornit tu spre Outremer din nou. N-a mai vrut... n-a mai avut voință să trăiască fără mama ta...

Mama lui Hugues se stinsese în vreme ce el studia în Languedoc, iar la înmormântare starea tatălui său îl șocase de-a

dreptul; o parte din el înțelesese atunci că părintele lui nu mai avea nici o dorință să trăiască.

— Deci William este acum baron de Payens?

— Da.

— Iar tu cum de ai venit din nou în Outremer? Te simți suficient de bine pentru a vorbi despre asta sau mai bine să te las să te odihnești?

— Sunt... obosit. Iartă-mă, prietene. Vom mai vorbi mâine și în fiecare zi de acum încolo.

De St Omer adormise deja înainte ca Hugues să se ridice ca să-l învelească. Arlo mai aduse o pătură din cotigă și îl acoperi, apoi se culcară și ei.

A doua zi era deja târziu când ajunseră la azil, unde-i lăsară pe Godefroi și pe ceilalți bolnavi aduși din Ierihon, așa că în noaptea aceea nu mai avură timp să vorbească, iar în ziua următoare Hugues trebuia să fie la datorie, așa că doar Arlo îl vizită pe de St Omer, stând lângă el și discutând banalități din timp în timp, când bolnavul avea chef de vorbă. Hugues se întoarse împreună cu Arlo o seară mai târziu și văzu încântat că Godefroi se simțea deja mai bine decât cu trei zile în urmă, culoarea revenindu-i în obraji.

— Data trecută erai pe punctul de a-mi spune cum de ai venit din nou în Outremer, începu Hugues zâmbind. Dar trebuie să fi fost o poveste tare plictisitoare, fiindcă doar gândul la ea te-a făcut să adormi.

De St Omer surâse la rândul lui – o umbră a vechiului său zâmbet obraznic și nestăpânit.

— N-o să adorm și în seara asta, promit... cel puțin pentru o vreme.

— Ce s-a întâmplat acasă, Goff? De ce te-ai întors? Credeam că n-o să te mai întorci aici niciodată.

De St Omer făcu o strâmbătură.

— Nu puteam sta locului. În Amiens eram ca peștele pe uscat, chiar de când am ajuns. Și apoi, după moartea Louisei, mi-am pierdut orice dorință de a mai trăi... la fel ca tatăl tău după ce s-a stins soția lui. Nu mi-am dat seama cât de mult o iubeam pe Louise până ce n-a căzut la pat și am pierdut-o, iar

după aceea m-am simțit copleșit de vină pentru toți acei ani în care am fost departe de ea, jucându-mă de-a cavalerul, în loc să-i fiu alături. Îți spun, Hugues, am vrut atunci să mor. Am crezut că nu-mi voi mai reveni niciodată din acea durere și vinovăție... Mi-a trecut prin minte chiar să mă sinucid. Dar n-am putut s-o fac. Moștenisem totul, deși nimeni n-ar fi crezut asta; toți frații mei mai mari muriseră deja, într-un fel sau în altul. Devenisem deci capul familiei, răspunzător pentru toate rudele mele și toate posesiunile lor. Nu mi-am dorit asta niciodată și Dumnezeu știe că n-am căutat o asemenea situație, dar s-a întâmplat și nu-mi convenea. Așa că am apelat la sfaturile și ajutorul unui... prieten în care aveam încredere.

Ezitarea din glasul lui fusese abia perceptibilă, însă Hugues observase privirea fugară pe care de St Omer o aruncase spre Arlo și își dădu seama că prietenul la care el se referise era Ordinul Renașterii.

— Înțeleg. Și ce s-a întâmplat mai departe?

— Am primit sfaturi excelente și ajutor din propriile-mi resurse. Păcat că nu mi-am consultat prietenul mai devreme, fiindcă soluția, odată ce mi-a fost sugerată, mi s-a părut de la sine înțeleasă. Îndată ce anul de doliu s-a încheiat, mi-am cedat întreaga moștenire, cu pământuri și bunuri, celei mai apropiate rude pe care o mai aveam, un văr mai tânăr din Picardia, din Rouen, păstrând pentru mine doar atât cât mi-a trebuit pentru a-mi procura arme și echipamente pentru mine și pentru un mic grup de oameni alături de care să mă întorc în Outremer. Nu aveam prea multă lume de la care să-mi iau la revedere, așa că nimic nu ne-a împiedicat să pornim la drum imediat. Am plecat de la Amiens la Le Havre, de acolo la Marsilia și ne-am îmbarcat spre Cipru și Outremer.

Godefroi icni adânc, ciudat, de parcă și-ar fi bătut joc de propria-i nebunie.

— N-am ajuns nici măcar în apropiere de Cipru, continuă el apoi. În timpul unei violente furtuni de vară în strâmtoarea Gibraltar ne-am ciocnit cu un alt vas din convoi, iar nici o zi mai târziu am fost atacați de corsari și corabia, deja avariată, s-a scufundat. Firește că piraților nu voiau să ne scufunde; voiau

mărfurile de pe vas, dar așa s-a întâmplat. Bănuiesc că ne-am fi dus la fund chiar dacă nu ne-ar fi atacat ei, fiindcă stricăciunile după ciocnire erau mari. Oricum, eu am fost unul dintre cei trei supraviețuitori.

— Numai trei? exclamă Hugues, surprins. Dar câți au murit?

De St Omer clătină din cap abia vizibil.

— Mi-e jenă să recunosc că habar n-am, fiindcă n-am dat atenție unor asemenea amănunte; eram prea absorbit în propriile mele probleme pentru a mai fi preocupat de ceea ce se întâmpla în jurul meu. Iar pe urmă, când am vrut să știu, s-a dovedit că era prea târziu. Au fost însă mulți. Eu aveam cu mine douăzeci de oameni, plus încă zece servitori, bucătari și alții asemenea; de data asta, nu mai aveam de gând să flămânzesc în Outremer. Apoi mai erau vreo treizeci de catâri și cai, așa că trebuie să fi fost o corabie mare, cu un echipaj pe măsură... poate douăzeci de marinari ori chiar mai mulți. Dar au murit cu toții. Eu am fost capturat de la început; m-au lovit pe la spate, m-au luat la bordul vasului lor și m-au legat în lanțuri de catarg, de unde am putut vedea totul. Oamenii mei au luptat bine pentru o vreme, până ce puntea s-a scufundat sub ei și, fiind în armuri, s-au dus la fund ca niște pietre. Corsarii ne-au dus la țărm undeva în Africa și de atunci nu i-am mai văzut niciodată pe ceilalți doi prizonieri. După hainele pe care le purtam și-au dat seama că sunt bogat, așa că m-au păstrat pentru a cere răscumpărare. Unul dintre ei știa limba noastră, așa că i-am spus să ia legătura cu vărul meu din Rouen. A trecut un an și, la capătul lui, am aflat că vărul meu avusese o gravă pierdere de memorie și nu-și mai amintea câtuși de puțin de mine și de numele meu, jurând pe tot ce avea că nu auzise niciodată de mine.

— Aha!... exclamă Hugues, pe punctul de a spune că vărul nu era, probabil, membru al ordinului, dar apoi își dădu seama că Arlo asculta și el și se opri, adăugând doar: De ce chestia asta mă dezgustă, dar nu mă surprinde defel? Devin oare cinic? Hm... Și ce s-a mai întâmplat pe urmă?

— M-au vândut, ca sclav la galere. Mi-am petrecut următorii patru ani înlănțuit la vâsle. Patru ani fără mâncare de ajuns și cu

prea multă muncă. Patru ani de lovituri cu biciul, de durere și disperare, fără nici un prieten aproape. Sclavii de la galere nu au prieteni. Uite un lucru la care nu te gândești până ce nu ajungi și tu în situația aceea. Ei nu au altă preocupare decât cum să rămână în viață, iar supraviețuierea depinde numai de eforturile și de forța lor interioară. Godefroi oftă adânc, cu privirile pierdute în zare. Într-o zi, continuă el, am început să mă simt rău și starea mi s-a agravat cu fiecare zi. În cele din urmă, când am devenit prea slăbit pentru a mai sta în capul oaselor și a fi legat de butuc la vâslă, au hotărât că eram deja terminat. Într-o noapte m-au apucat de glezne și de încheieturile mâinilor și m-au aruncat peste bord.

Ignoră privirile șocate ale celor doi prieteni, absorbit de imaginile pe care le revedea cu ochii minții. Fără a mai avea nevoie de îndemn, continuă:

— Ăsta ar fi trebuit să-mi fie sfârșitul. Dar, după cum vedeți, n-a fost... N-am înțeles niciodată de ce m-au aruncat în apă cu mâinile legate, fără a-mi scoate lanțurile. Nu așa procedau de obicei. Am văzut de vreo zece ori: omul moare pe vâsla lui, ei îi desfac fiarele de la picioare și-l dau la o parte, pentru ca locul lui să fie luat de alt sclav, apoi îi scot și lanțurile de la mâini, fiindcă fierul ruginit e mai de preț decât mortul, și numai după aceea îl aruncă în mare. Cu mine nu s-a întâmplat așa, nu știu de ce... Poate fiindcă nu mai eram legat la butuc, așa că n-au mai fost nevoiți să-mi desfacă lanțurile de la picioare. Sau poate pur și simplu nu s-au sinchisit, ori n-au observat, dar, oricare ar fi fost motivul, m-au aruncat în apă cu lanțurile la mâini, și, împotriva oricărei logici, lucrul ăsta m-a salvat. Îmi amintesc că era întuneric și nici unul dintre ei n-a văzut că pe mare, alături de vas, plutea un buștean mare. Probabil că m-au azvârlit drept pe el și mi-am pierdut cunoștința, dar cine știe cum – și de lucrul acesta mi-am dat seama mai târziu, când am avut timp să mă gândesc la ce s-a întâmplat – lanțurile s-au agățat de un ciot al bușteanului. Greutatea corpului meu trebuie să-l fi rostogolit, fiindcă atunci când mi-am revenit, zăceam de-a latul lui, cu mâinile în apă într-o parte și cu picioarele în cealaltă, dar cu capul la suprafață...

— Și ce s-a mai întâmplat apoi? întrebă Arlo curios, aplecat în față.

De St Omer icni din nou și se mișcă puțin, întinzându-se sub pătură.

— Îmi amintesc că m-am trezit pradă unei suferințe cumplite. Un braț era răsucit sub mine și întins de mi-era teamă că se va rupe și, când mi-am revenit, știu că am urlat de durere. Apoi am început să mă zbat. Aici am greșit, fiindcă am dezechilibrat bușteanul, care s-a rostogolit din nou. Aproape că m-am înecat, dar fără a ști măcar ce fac, am reușit să-mi răsucesc iar lanțurile pe lemn și să-l readuc în poziția inițială. Atunci i-am văzut rădăcinile. Era un copac bătrân, nu un buștean tăiat, și am înaintat pe el până ce am izbutit să-mi înfășor lanțurile pe rădăcini și să stau iar cu capul la suprafață. Și am rămas în mare toată ziua, simțind cum sarea mi se usucă pe piele și suferind ca în iad, abia rezistând tentației de a bea din apa sărată. Jur că nu există chin mai mare pe pământul acesta al Domnului decât setea, și să suferi de sete în vreme ce ești cufundat în apă e și mai cumplit. Știam că în cele din urmă aveam s-o fac – să beau din mare – dar am rezistat multă, multă vreme și cred că la un moment dat mi-am ieșit din minți, fiindcă m-am pomenit deodată cu capul în apă și m-am speriat. Dar în momentul în care începusem să mă zbat, am auzit un strigăt și am simțit niște mâini care mă apucă, trăgându-mă de brațe și de păr și scoțându-mă din apă. Și aceea, prieteni, a fost clipa în care am început să cred în miracole. Fusesem salvat de un vas de pescari din Malta. Copacul meu plutise spre insula pe lângă care pescuiau ei. Nu m-au văzut decât atunci când copacul s-a izbit de barca lor. Mi-au dat să mănânc și m-au îngrijit până ce m-am întremat suficient pentru a munci; m-au pus la treabă, fără încetare, dar nu cu cruzime, vreme de mai bine de o lună. Până când am ajuns în La Valetta, orașul lor, îmi recăpătasem mare parte din forțe, grație mâncării bune și muncii fizice. Am rămas în oraș încă o lună, lucrând ca ucenic la un pietrar și chinuindu-mă cu o aprindere de plămâni, iar pe urmă am prins un loc pe un vas comercial italian care pleca din Ostia spre Cipru. De acolo m-am îndreptat spre Jaffa, dar având

foarte puțini bani pentru mâncare, am început să mă simt iar din ce în ce mai slăbit. Când am ajuns în Ierihon, unde îmi spusese cineva că se află noul azil, abia mă mai puteam ține pe picioare. Călugării m-au primit acolo și, când m-am înzdrăvenit suficient ca să le pot spune cine sunt, ți-au trimis vorbă.

De Payens rămase tăcut o vreme, pe gânduri, după care trase aer adânc în piept și spuse, ca pentru sine:

— Da, așa au făcut... mi-au trimis vorbă. Ai trăit o veritabilă odisee, Goff, dar acum s-a sfârșit. Ești în siguranță, printre prieteni... sau mai bine zis între *doi* prieteni, fiindcă suntem aici doar Arlo și cu mine. Unica noastră dorință acum este să te repunem pe picioare, să te vedem întremat și cu strălucirea vieții în priviri. După aceea, te vom urca în șa și vei încrucișa spada cu cei mai buni dintre noi, așa cum ai tot dreptul. Am vorbit astăzi cu fratele preceptor și mi-a spus că ar trebui să poți părăsi azilul în zece zile. Până atunci, Arlo va găsi un loc în care să putem locui împreună, un loc cum se cuvine, spațios și luminos, unde să putem face antrenamente și să exersăm cu săbiile. Între timp, trebuie să ai grijă de tine, să mănânci și să dormi bine, ca să-ți recapeți puterile. Cel puțin unul dintre noi doi va veni în fiecare zi să te viziteze, ca să nu devii prea deprimat, dar eu mâine trebuie să escortez un grup de pelerini la Ierihon. Voi lipsi din oraș patru zile, dar am să vin să te văd imediat ce mă voi întoarce. Noapte bună, prietene.

Când de Payens și de St Omer se întâlniră din nou, cinci zile mai târziu, Godefroi se înzdrăvenise mai bine decât îndrăznise prietenul lui să spere. Se putea ridica din pat și putea merge cu ușurință, sprijinindu-se puțin într-un baston, iar vocea îi redevenise plină și sonoră. Ochii îi străluceau din nou, iar pielea îi căpătase o nuanță sănătoasă datorită faptului că își petrecea zilnic o oră, două în aer liber.

După masa de seară, cei doi prieteni rămaseră în sfârșit singuri; ședeau pe scăunele pliante alături de una dintre vetrele aprinse din bucătărie, iar în jurul lor nu era nimeni care să poată trage cu urechea. De St Omer își masa palma dreaptă cu degetul mare de la stânga, îndoindu-și degetele și privindu-le cum se

mișcă.

— Am început să îngepenesc, spuse el. Îmbătrânesc.

— Toți îmbătrânim, Goff. Nimeni nu întinerește.

— Arlo îmi spunea că ți-ai reluat obișnuitul trai solitar imediat ce te-ai întors aici și că acum ți se spune „cavalerul care nu vorbește niciodată". De ce?

Pentru o clipă, Hugues se simți derutat, luat prin surprindere de întrebarea lui, dar se mulțumi să ridice din umeri.

— Doar am mai discutat despre asta, Goff.

— Da, dar asta a fost cu mulți ani în urmă. Erai mânios atunci – și aveai dreptate să fii așa, recunosc – din cauza atrocităților comise în Ierusalim.

— E același lucru, Goff. Nimic nu s-a schimbat, în ciuda trecerii anilor. Oamenii, cavalerii „trimiși de Dumnezeu" aflați acum aici sunt la fel precum cei de atunci. Au alte nume, mulți dintre ei sunt mai tineri, dar, dacă ar avea ocazia, s-ar purta exact cum au făcut-o și ceilalți înaintea lor, zbierând „E voia Domnului!" în vreme ce măcelăresc femei și copii.

— Mă îndoiesc de asta, Hugues.

— Te îndoiești?! răbufni Hugues pe un ton scăzut, o șoaptă plină de furie, cu o strâmbătură pe față. Uită-te în jurul tău, Goff, și ascultă când oamenii ăștia vorbesc despre cine sunt ei și ce au hotărât să facă în numele sfânt al lui Dumnezeu. Din cauza lor, a ceea ce sunt și a faptelor pe care le-au comis, cuvântul „creștin" mi-a devenit odios. M-am tot uitat în jur de când am venit aici împreună cu Arlo, și printre aliații noștri, chiar și printre cei de un rang cu noi, n-am văzut decât prea puțin creștinism. Nu există în rândul oștilor creștine care vin aici nici iubire, nici toleranță, nici iertare și nici vreo iluminare. Și crede-mă, prietene, am căutat în lung și-n lat luni de-a rândul, printre comandanți, printre seniori, baroni, conți, cavaleri și printre soldații de rând. Ei bine, n-am găsit decât lăcomie și avariție, dezmăț și cupiditate. Pretutindeni văd oameni aducând din gură laude lui Dumnezeu și rostind în valuri rugăciuni de umilință și mulțumire, în vreme ce cu mâinile înhață tot ce pot și tot ce găsesc de furat, războindu-se

între ei pentru putere și pentru funcții înalte în lumea nouă pe care o clădesc. Am venit aici în anii aceia de început pentru a elibera Cetatea Sfântă a Domnului, iar noi, cei din ordin, am venit căutând adevărul dumnezeiesc, așa cum îl descriu tradițiile noastre. Și în loc de asta, am fondat regate pentru noi înșine. Regatul Ierusalimului, principatul Antiohiei, comitatul Edessei! Am creat un imperiu omenesc în cele mai sfinte locuri de pe Pământ, iar acum nu mai poți găsi aici decât prea puțin din esența Dumnezeului nostru ori a Mântuitorului creștin.

Odată ce rosti aceste cuvinte, de Payens rămase tăcut, conștient că Godefroi îl privea pe sub sprâncene.

— Spune-mi, dacă vrei, de ce toate astea te miră?

Hugues clipi nedumerit.

— Nu înțeleg. De ce mă surprinde ce?

— Faptul că frații noștri creștini se poartă așa cum o fac. Asta nu ar trebui să te surprindă, Hugues. Ai petrecut mulți ani studiind tainele ordinului nostru. Oare ai încetat să mai crezi în adevărul pe care l-ai învățat?

— Nu, n-am încetat, replică Hugues imediat, indignat. Dar riturile pe care le-am studiat erau secrete, iar adevărurile lor nu au nici o relevanță pentru lumea în care trăim azi. Mi-am dat seama de acest lucru din tăcerea pe care au păstrat-o cei de acasă, și chiar ordinul. Cu toții așteptam – sau eu, cel puțin – instrucțiuni, îndrumări, recomandări privind ceea ce avem de făcut și cum trebuie să procedăm. Însă n-am primit nimic.

— Ciudat, dar mie mi s-a părut exact invers în acești cinci ani și mai bine, răspunse de St Omer clătinând din cap și zâmbind către prietenul lui. În vreme ce eram înlănțuit pe galeră, îmi spuneam că lecțiile pe care le-am învățat în cadrul ordinului, în anii tinereții – despre cum anume să trăim și ce ne putem aștepta să deprindem de la frații noștri creștini – erau cele mai adevărate lucruri, cele mai apropiate de realitate... realitatea aceea a lumii în care trăim. Multe dintre cele pe care le-am învățat acasă se bazau pe tradițiile ordinului, dar și mai multe aveau la bază doar niște supoziții... niște bănuieli privind ceea ce am putea aștepta să se întâmple în anumite condiții. Acum lumea întreagă s-a schimbat, Hugues, și lucrurile cu

privire la care am fost avertizați au devenit realitate.

De St Omer făcu o pauză, privindu-și prietenul în ochi, apoi îl întrebă:

— Cât timp a trecut de când n-ai mai vorbit cu frații noștri?

De Payens ridică din umeri.

— Prea mult timp, cel puțin cinci ani... Dar mă îndoiesc că vreunul dintre ei a încercat să dea de mine, fiindcă nu m-am ascuns nicăieri. După o clipă de gândire, adăugă: Dar a trecut multă vreme de când n-am mai vorbit cu vreun alt frate, în afara ta. A existat o perioadă, la început când m-am întors aici, în care mă mai întâlneam cu membri ai ordinului și de fiecare dată stabileam să ne reunim și cel puțin să ne exersăm ritualurile, chiar dacă eram prea puțini pentru a le celebra cum se cuvine. Practica este mai importantă chiar decât celebrarea în sine, așa cum bine știam cu toții, pentru că riturile în sine supraviețuiesc și fără noi, putând trece ani de-a rândul fără a fi celebrate. Dar bazându-se pe memorie și pe repetiții pentru a reține cuvintele și ritualurile, ordinul și membrii lui trebuie să le exerseze continuu – măcar conținutul, dacă nu și forma. Cei mai mulți dintre noi au reușit, în decursul anilor, să rămână aproape de cel puțin un alt confrate, ca să poată repeta împreună. O vreme, am păstrat o strânsă legătură cu un cavaler pe nume Philippe de Mansur. Exersam împreună cu sabia și practicam riturile, dar cam la un an după ce m-am întors aici, a fost ucis într-o încăierare pe drumul spre Jaffa. De atunci, n-am mai făcut nimic, iar la scurt timp după aceea m-au cuprins deziluziile... Dar mai e un lucru de care trebuie să ținem seama. Eu știu să scriu și să citesc – sunt unul dintre puținii de aici care știu; de aceea, mie îmi este mai ușor decât celorlalți să repet și să recapitulez. De aceea, pentru o vreme la început am încercat să-i adun pe toți, din când în când. Dar știi și tu bine cum e să faci ceva din motive personale în timp ce te afli la datorie în mijlocul unui război. Cei aflați în jurul meu atunci erau de-o seamă cu mine și ne cunoșteam dinainte de războiul papei. Pe urmă însă, am venit în Outremer fiecare cu seniorul lui și astfel am rămas departe unii de ceilalți. În plus, oamenii mureau pe capete; dacă la început eram câteva zeci, în scurt timp am rămas mai puțini

de douăzeci și mereu auzeam că a mai pierit cineva în luptă sau răpus de vreuna dintre bolile care fac aici ravagii.

De St Omer îl privea atent în vreme ce Hugues vorbea, masându-și șaua nasului între arătător și degetul mare. După o scurtă pauză, de Payens își îndreptă spinarea și continuă:

— Apoi, din nou pentru scurtă vreme, au început să apară figuri noi, tineri plini de elan, însetați de glorie, cu ochi strălucitori și fețe arse de soare, sosiți direct din Franța, care umblau de colo-colo strângând mâini în stânga și-n dreapta, în așteptarea răspunsurilor dorite. Erau tot timpul nerăbdători să întâlnească frați mai vârstnici și să le spună veștile de acasă. O dată aproape că am izbutit să ne strângem nouă dintre noi, însă chiar în ziua în care urma să ne întâlnim, un convoi a fost atacat la o leghe de locul reuniunii, așa că ne-am petrecut întreaga noapte bătând deșertul și salvându-i pe cei luați ostatici. În zilele acelea, confrații încă obișnuiau să mă caute ori de câte ori ajungeau în apropiere de tabăra mea; sau, dacă aflam eu că unul dintre ei e prin apropiere, îl trimiteam pe Arlo să ia legătura cu el și să stabilească o întâlnire secretă. Dar acest lucru îl puteam face, firește, numai cu cei pe care îi cunoșteam personal. Ceilalți nu aveau cum să ajungă la mine, iar eu nu puteam ști cine sunt ei. Așa se face că m-am retras și m-am cufundat într-o tăcere care s-a extins deopotrivă asupra confraților și a ordinului. Știu că purtarea mea este reprobabilă; poate că e chiar de neiertat, dar altă scuză pentru ea decât excentricitatea nu am.

De St Omer își privea prietenul pe sub sprâncene. În cele din urmă, înclină din cap.

— Da, excentricitatea pe care unii ar putea-o considera încăpățânare.

Cuvintele în sine fuseseră critice, dar tonul pe care le rostise era blând. De Payens încuviință.

— E posibil, într-adevăr. Dar cum rămâne cu tine? Tu când ai luat ultima dată legătura cu ordinul?

De St Omer se răsuci și privi peste umăr, asigurându-se că erau încă singuri, și abia după aceea răspunse.

— Acum cinci ani, și a fost ceva în legătură directă cu tine, prietene. Aduceam instrucțiuni pentru tine de la Amiens, când

am căzut în mâinile turcilor.

— Pentru mine, de la Amiens? Eu nu știu pe nimeni în Amiens.

— Mă știi pe mine.

— În afară de tine, vreau să zic. Cine altcineva mi-ar fi scris mie de acolo?

— Ordinul. Scrisoarea era, de la seneșalul însuși, Jean Toussaint, senior de Amiens, al doilea în rang după Marele Maestru.

— Toussaint mi-a scris mie? De ce? Oare ce voia de la mine?

— Multe, se pare, judecând după grosimea scrisorilor. Din nefericire însă, le-am pierdut pe toate când s-a scufundat vasul.

— Le-ai pierdut... bâigui de Payens, apoi dădu din cap. Da, îmi închipui că le-ai pierdut. De fapt, ai pierdut totul, mai puțin viața, slavă Domnului. Și nu ai idee ce anume conțineau scrisorile?

— Deloc. Cum aș fi putut să am? La fel ca tine, știu să citesc, dar mesajul nu mă privea pe mine. Veneam să mă alătur ție, ca prieten, la propunerea ordinului, care a avut nevoie de mine pentru a-ți aduce scrisorile. Și nu mi-a trecut prin minte nimic altceva decât să ți le predau. Știam că le vei citi când ți le voi înmâna și că, dacă vei hotărî să-mi spui ce conțin, înseamnă că frații de acasă vor fi dorit așa. Dar să mă întreb ce anume scria în ele, înainte de a ți le da, n-ar fi fost altceva decât o tentație de a-mi încălca jurămintele sfinte. Acum însă, după atâția ani, cred că frații de acasă au aflat și ei că n-am ajuns la tine și, ori și-au schimbat intențiile în ceea ce te privește, ori au ales altă persoană pentru scopurile pe care le urmăreau. Tu n-ai mai primit nici o veste de la ei între timp?

— Nici un cuvânt, fie el scris sau vorbit. Și asta mi se pare foarte ciudat, fiindcă tu trebuie să fi plecat încoace cu mai bine de un an înaintea contelui Hugues. El a ajuns aici acum doi... ba nu, acum trei ani, în 1114, și a rămas în Outremer vreme de aproape un an. Eu am fost în Edessa în cea mai mare parte a timpului în anul acela, dar m-am întâlnit cu el de câteva ori, ce-i drept pe fugă, și nu mi-a spus că mi-ar fi trimis cineva ceva. Și, dacă stau să mă gândesc, nici nu știa că tu ai pățit ceva. Numele

tău n-a fost pomenit niciodată, iar dacă el ar fi auzit despre dispariţia ta, am fi vorbit despre asta, fără îndoială, ca între confraţi. Şi lucrul ăsta mi se pare straniu; la urma urmei, contele Hugues are o poziţie înaltă în cadrul Consiliului Guvernator, aşa că ar fi trebuit să aibă cunoştinţă despre un lucru care mă privea.

De St Omer dădu din mână.

— Nu-i chiar aşa, Hugues. Consiliul poate că n-a dorit să spună nimănui ce anume intenţionase pentru tine cu un an în urmă. Probabil că, odată ce trecuse un an, misiunea nu mai părea atât de urgentă, ori poate că nu se aşteptau să primească un răspuns de la tine atât de repede... În orice caz, nu are rost să facem acum supoziţii în privinţa instrucţiunilor pe care ţi le trimiseseră prin mine. Ar fi însă o idee bună să le dai de veste că pot din nou să ia legătura cu tine.

— O voi face, să fii sigur. Lucien de Troyes pleacă mâine spre Champagne şi, odată ce va ajunge acolo, se va prezenta imediat în faţa contelui Hugues, ca înlocuitorul lui aici. Mă duc să-l caut şi să-i povestesc tot ce mi-ai spus tu, iar el va duce vestea despre noi.

— E unul de-ai noştri?

— Firește; altfel nu aş îndrăzni să-i încredinţez un mesaj verbal. E mai vechi decât mine în ordin cu doi ani, însă provine din Argonne, aşa că probabil nu l-ai întâlnit niciodată.

— Foarte bine. Atunci, aşa să fie, dacă e unul de-ai noştri.

Cu aceste cuvinte, de St Omer se ridică în picioare, clătinându-se o clipă nesigur pe puterile lui, însă refuzând oferta lui Hugues de a-l ajuta.

— Sunt bine, rămâi acolo unde eşti. Dar am obosit puţin şi parcă se lasă frig. Du-te şi caută-l pe acest Lucien de Troyes şi ai grijă să-i povesteşti tot, ca să poată spune mai departe că nu ai primit nici o veste despre ceea ce aştepta ordinul de la tine. Eu pot ajunge singur la patul meu. Somn uşor şi mai vorbim mâine.

Hugues îi ură prietenului său noapte bună şi porni în căutarea lui Lucien de Troyes, care făcea ultimele pregătiri de plecare. Splendidele încăperi romane pe care le ocupaseră contele şi înlocuitorul lui în ultimii trei ani erau goale acum;

mobilierul fusese deja împachetat pentru drum de oamenii lui de Troyes, iar pașii lui Hugues stârneau un ecou cavernos. Îl găsi pe sieur Lucien într-un dormitor micuț în partea din față a apartamentelor sale și îi povesti tot ce aflase de la Godefroi. Cavalerul ascultă cu atenție, fără a-l întrerupe, și făgădui să-i relateze fără întârziere totul contelui Hugues, rugându-l totodată să transmită întreaga poveste și celorlalți membri ai Consiliului Guvernator.

A doua zi dimineață, Hugues veni să asiste la plecarea lui Lucien și a suitei sale bine înarmate spre coastă, unde îi aștepta o corabie care avea să-i ducă spre Cipru și de acolo acasă, în lumea creștină. Știa că va primi vești din partea ordinului acum, că rupsese tăcerea, dar nu avea idee când se va întâmpla acest lucru. Deocamdată, nu putea decât să aștepte și să-și ajute prietenul să se înzdrăvenească. Privi în zare până ce cavalerul de Troyes și suita lui dispărură din vedere, apoi se întoarse și-i făcu semn lui Arlo, cerându-i să-i aducă săbiile și celelalte arme pentru a le ascuți.

4

— În piață e un domnișor care întreabă de tine.

De Payens coborî sabia pe care o lustruia, sprijinind-o de genunchi, și ridică fruntea încet, privind spre Arlo pe sub pânza care-i ferea capul de arșița soarelui.

— Îl cunoaștem?

— Nu. Cum l-am putea cunoaște? E un domnișor, ți-am spus.

— I-ai zis unde mă poate găsi?

— Mă crezi prost? Dacă vrea să te găsească, o s-o facă singur. Știu eu bine cum să-ți câștig mulțumirile, și e o muncă al naibii de grea. Și înseamnă să nu spun niciodată nimănui unde te poate găsi. Fiindcă altfel, tot ce capăt e o răbufnire a limbii tale ascuțite...

În vreme ce Arlo vorbea, Hugues îl zări pe necunoscut apropiindu-se dinspre porțile caravanseraiului, urmat îndeaproape de un servitor ce ducea de căpăstru un catâr cu un

cufăr de lemn în spinare.

Nu era greu să înțelegi de ce Arlo îl numise „domnișor", și nici ce semnificație dăduse acesta cuvântului. Nou-sositul era înalt, iar pielea lui avea nuanța pal-rozalie a tuturor celor de abia ajunși în Outremer – oameni al căror trup nu avusese încă timp să se adapteze la strălucirea crudă a soarelui de deșert și la uscăciunea vânturilor ce biciuiau pielea cu nori de nisip. Erau ușor de recunoscut, având veșmintele prea noi și nepotrivite cu clima de aici, în culori prea vii, cu armura și cămașa de zale încă ruginite și umede pe la încheieturi de la aerul mării și cel al creștinătății. Vor trece luni întregi în deșert înainte ca zalele lor să capete înfățișarea arsă, lustruită de nisip, a armurilor veteranilor.

Domnișorii erau exact așa cum sugera și numele: fecioare delicate printre prădători, inocenți printre satiri, palizi cavaleri neofiți încă neîncercați împotriva celor mai aprigi războinici din lume. În Outremer se glumea că paloarea nou-veniților era cauzată de fapt de spaima pe care le-o stârnise vederea unui atac al ienicerilor.

Cel care se apropia acum era o întruchipare perfectă a numelui, având prospețimea indubitabilă a celor recent ajunși în Țara Sfântă. Hainele lui viu colorate aminteau de climate mai blânde, iar strălucirea tinerească a ochilor lui sugera faptul că tânărul nu numai că nu se luptase cu vreun musulman ostil, dar nici măcar nu văzuse încă unul. Omul se apropie țanțoș de focul lângă care ședea Hugues și i se adresă în mod direct:

— Îl caut pe *messire* Hugues de Payens și mi s-a spus că-l pot găsi aici. Știi cumva pe unde ar putea fi?

— L-ai găsit.

Hugues, așezat pe o piatră lângă foc, își puse sabia jos, cu vârful spre flăcări, și se ridică în picioare, conștient de surprinderea celuilalt și de motivul ei; la urma urmei, nu era îmbrăcat ca un cavaler. Nu purta armură și avea pe el o tunică lungă și largă, ca acelea ale nomazilor din deșert. Când își îndreptă spatele, își azvârli peste cap marginile burnusului, lăsându-le să-i atârne pe umeri.

— Eu sunt Hugues de Payens. Domnia ta cine ești?

Tânărul făcu trei paşi în faţă şi lăsă un genunchi la pământ, întinzând un braţ şi prinzând mâna lui Hugues înainte ca acesta să-şi dea seama ce face şi să şi-o poată retrage.

— Îţi cer iertare, sieur Hugues, pentru că am ajuns atât de târziu la domnia ta, însă te caut de când am debarcat la Jaffa, cu mai bine de o lună în urmă.

Tânărul îşi ridică ochii spre Hugues, care era încă prea surprins pentru a-şi trage mâna din palma lui, şi continuă:

— Mă numesc Gaspard de Fermond. Sunteţi un om greu de găsit, seniorul meu.

— Nu sunt seniorul dumitale, omule. Sunt doar un cavaler în slujba contelui Hugues de Champagne şi n-ar fi trebuit să-ţi fie chiar atât de greu să mă găseşti. Trăiesc în văzul tuturor aici, printre ceilalţi cavaleri.

Nou-venitul se îmbujoră, dar înclină din cap în semn că înţelege, fără a da totuşi drumul mâinii pe care de Payens încerca să şi-o elibereze.

— Ştiu acum acest lucru, seniorul meu, dar când am ajuns aici, la început, întrebând de domnia voastră, cineva m-a trimis la Ierihon, jurând că eşti acolo.

— Ţi-am mai spus, nu sunt seniorul dumitale, replică Hugues lăsându-şi capul pe un umăr şi privindu-l pe tânăr printre pleoape. Şi de ce mă căutai? Cine te-a trimis la mine?

— Să mă iertaţi, seniorul meu, dar chiar sunteţi seniorul meu, cu adevărat. Răposatul domniei voastre tată m-a făcut cavaler cu mâna domniei sale şi mi-a dat pământuri pe domeniul său, aşa că domnia voastră sunteţi acum seniorul meu. Cât despre cine m-a trimis, cred că ştiţi deja acest lucru, dacă vă gândiţi cine are ştiinţă despre faptul că sunteţi aici.

Spunând aceste cuvinte, domnişorul îşi mişcă mâna în palma lui Hugues, apăsându-i încheieturile şi apoi schiţând un gest inconfundabil. Hugues era pregătit pentru aşa ceva şi nu lăsă ca pe figură să i se întrezărească nimic. Răspunse aşa cum se cuvenea şi în cele din urmă îşi trase mâna, făcându-i tânărului semn spre o piatră aproape de cea de pe care se ridicase el.

— Aşează-te, Fermond, şi primeşte un sfat de la mine.

Niciodată să nu dai cu piciorul ocaziei, când găsești o piatră potrivită pentru tabăra dumitale. Sunt surprinzător de puține pe pământurile astea, iar cavalerilor franci nu le place deloc să șadă în țărână. Pietrele de mărime potrivită sunt la mare preț pentru a sta pe ele. Dacă vei rămâne aici o vreme, îți vei da seama câtă dreptate am. Acum stai jos și spune-mi ce veşti mi-ai adus. El, adăugă Hugues arătând cu degetul, el este Arlo, de asemenea din Payens. E alături de mine de când eram copii și îmi e prieten și totodată mâna mea dreaptă.

După saluturile de rigoare, Hugues continuă.

— Când ai mâncat și ai băut ceva ultima oară? Avem aici un burduf de vin acru, dar bun de băut, niște pâine de ieri și puțină brânză de capră. Arlo, vrei să le aduci tu?

Își privi servitorul îndepărtându-se, apoi se întoarse spre Fermond.

— Arlo e de încredere, dar nu face parte din ordin. Ce ai pentru mine?

— În primul rând, dovada că sunt cine susțin că sunt. Am participat la Înălțarea domniei voastre.

Hugues era uimit, dar învățase în decursul anilor să nu lase ca pe figură să i se citească ceva, așa că rămase nemișcat, în vreme ce gândurile i se învârtejeau în minte. Nu-și amintea absolut nimic despre omul acesta. Nici fața, nici numele nu-i erau familiare și nimic în înfățișarea lui nu-i stârnea vreo amintire. În plus, ar fi putut jura că de Fermond era cu cel puțin trei ani mai tânăr decât el; totuși, dacă participase la Înălțarea lui, ar fi trebuit să fie măcar cu un an mai vârstnic.

Imediat însă, nou-venitul dovedi că spusese adevărul; pe lângă faptul că descrise ceremonia pe larg, își amintea cine mai fusese acolo și despre ce se discutase după Înălțare, relatând chiar o poveste amuzantă pe care le-o spusese bunicul lui Hugues despre seara în care fiul lui, baronul, fusese personajul principal al aceleiași ceremonii. Hugues ascultă bucuros și, când oaspetele său sfârși de povestit, înclină din cap.

— E limpede că ești cine susții că ești. Te rog, acum spune-mi și ce ai de spus.

De Fermond își drese glasul și privi în jur.

— E pe aici vreun loc prin care să ne putem dezmorți picioarele și să vorbim fără teama că suntem auziți?

Hugues îl privi mirat.

— Într-un caravanserai? Firește că da, dacă vrei să sfârșești cu gâtul tăiat. Nu există un asemenea loc „sigur" în nici un han din Outremer, cu excepția celui de aici. Ai noroc, fiindcă acest han e ca nici un altul. Stăpânul lui e un om cinstit cu opt fii vânjoși, și de aceea trag la el de fiecare dată când vin de la Ierusalim. Nu departe de aici e un pârâu care izvorăște din oază și străbate o bucată de deșert înainte de a pieri în nisip. Putem merge până acolo. Dar uite că vine Arlo. Să mâncăm mai întâi și apoi ne plimbăm.

După ce se ospătară, ieșiră din caravanserai spre pârâu și porniră pe malul lui, printre ierburile înalte. Când se convinse că nu mai e nimeni prin apropiere, de Fermond întrebă direct:

— Ați auzit de moartea lui *messire* Godefroi de St Omer?

— Godefroi de St Omer e mort?

— Da, seniorul meu. A fost prins și ucis de pirați cu cinci ani în urmă, când venea spre Țara Sfântă.

— Va fi tare mâhnit să audă acest lucru, fiindcă acum zece zile, când am vorbit cu el ultima dată, era bine sănătos.

De Payens zâmbi văzând cum celălalt rămăsese cu gura căscată de uimire.

— Godefroi a fost capturat, prietene, și vândut ca sclav, dar n-a murit. Am trimis în Franța veste despre supraviețuirea lui acum șase luni, dar dumneata probabil că erai deja pe drum. Patru ani a fost sclav pe o galeră și apoi a scăpat în mod miraculos cu viață, slavă Domnului. A reușit să ajungă la Ierihon și mi-a trimis vorbă, iar eu l-am adus în Ierusalim, unde se află și acum, din nou sănătos și în puteri. Mi-a spus că, atunci când a fost prins, aducea un mesaj pentru mine din partea Consiliului. Scrisorile s-au pierdut însă când vasul s-a scufundat.

De Fermond închise în sfârșit gura și încuviință.

— Slavă Domnului, într-adevăr, că a supraviețuit! N-am mai știut nimic despre el după ce a plecat și nu ne mai așteptam să auzim ceva, dar Consiliul a devenit tot mai îngrijorat fiindcă nu a mai primit vești nici de la domnia ta, după atâția ani. Apoi am

auzit că vasul cu care călătorea *messire* Godefroi a fost atacat de piraţi şi că toţi au fost ucişi. La scurt timp după aceea am fost trimis eu, împreună cu alţi trei tovarăşi, să te caut... Ai auzit ceva de la vreunul dintre cei trei?

— Nu, dumneata eşti primul care a ajuns la mine şi mărturisesc că sunt tare curios să aflu despre ce e vorba.

— E foarte simplu, seniorul meu. Am fost trimis de seneşal şi de Consiliul Guvernator al Ordinului să-ţi reamintesc care-ţi sunt responsabilităţile faţă de confraţii din Franţa.

— Responsabilităţile mele. Înţeleg. Dar spune-mi, rogu-te, cine este azi seneşalul ordinului şi care sunt aceste responsabilităţi despre care vorbeşti atât de uşor?

De Fermond clipi de câteva ori, neştiind dacă nu cumva era luat în răspăr.

— Contele este în prezent seneşal, contele Hugues. A fost numit anul trecut, când s-a întors în Franţa, la scurtă vreme după moartea lui Jean Toussaint, senior de Amiens. Nu ştiai asta?

— Nu mai mult decât ştiai dumneata de supravieţuirea lui Godefroi de St Omer. De unde aş fi putut şti, omule? Ordinul e o societate închisă şi secretă mai presus de orice. Asta înseamnă că veştile circulă lent şi rareori stârnesc ecou. Contele Hugues va fi un excelent seneşal. Are firea necesară şi conducerea lui va fi în avantajul tuturor, inclusiv al ordinului. Dar spune-mi mai multe despre responsabilităţile la care te refereai. Care sunt acestea şi cum mă afectează pe mine?

Celălalt rămase iar cu gura căscată o clipă.

— Responsabilităţile domniei tale... repetă el apoi, dând din mână. Faţă de ordin... faţă de istoria şi faţă de toate învăţăturile lui.

De Payens se opri din mers şi, prefăcându-se că-şi aranjează faldurile tunicii, se asigură că nu era nimeni prin apropiere.

— Dai din gură, Fermond, dar nu spui nimic. Cum să fiu eu responsabil pentru ordin şi învăţăturile lui?

— Nu *pentru, messire...* Voiam să spun responsabil *în faţa* ordinului, aşa cum suntem toţi, de altfel. Îşi drese glasul şi tonul lui deveni mai solemn pe măsură ce începu să recite mesajul

învățat pe de rost. De sute de ani – și acestea sunt cuvintele contelui, pe care mi-a cerut să ți le transmit – toate faptele ordinului nostru au avut menirea de a duce la situația, la circumstanțele existente acum în Outremer, în regatul și în cetatea Ierusalimului. Seneșalul a avut dovezi că așa vor decurge lucrurile încă de pe vremea când era aici, în calitate de consilier doar, nu de seneșal; fiind trimis pentru a studia situația, fără a avea însă autoritatea de a lua vreo decizie din proprie inițiativă. Primise ordine să se întoarcă acasă și să raporteze cele văzute și auzite confraților din Consiliu. Dar pe domnia ta te-a lăsat aici în mod intenționat, deși nu a avut voie să-ți spună nimic despre misiunea pe care o avusese în scurta sa ședere – căci a fost în Outremer doar pentru câteva luni, nu-i așa?

— Da, mai puțin de un an.

— Ei bine, acum ți-a trimis un dar. Poate ai văzut că am venit însoțit de un om cu un catâr.

— Da. Am văzut.

— Cufărul acela este pentru domnia ta și a fost trimis chiar de seneșal. E încuiat și sigilat și poți să verifici că nu a fost deschis înainte sau vătămat în vreun fel.

— Dar ce-i în el, însemne?

De Fermond clipi, luat prin surprindere.

— Da. Dar de unde știi?

De Payens zâmbi.

— Nu-i nimic miraculos aici. Ultima dată când m-am întâlnit cu contele, am vorbit despre asta. El însuși a avut asupra sa toate însemnele ordinului, dar acestea s-au pierdut în timpul unui atac-surpriză asupra caravanei care le aducea de la Jaffa la Ierusalim, cu ani în urmă. Și, firește, nu am avut cum să le înlocuim fără a trimite pe cineva în Franța să aducă unele noi.

De Fermond înclină din cap, cu gravitate.

— Ei bine, sieur Hugues, acum că însemnele ordinului au ajuns din nou la domnia ta și la ceilalți frați de aici, din Outremer, este de datoria mea solemnă să-ți spun acest lucru: seneșalul îți încredințează, sieur Hugues de Payens, misiunea de a cugeta la misterele despre care ai învățat când te-ai pregătit pentru a te alătura frăției și să privești în jurul domniei tale

acum, în vreme ce-ți îndeplinești îndatoririle în Țara Sfântă, pentru a găsi căile de a duce la împlinire acele mistere.

Hugues se opri din mers. Își duse brațul stâng în fața pieptului și-și sprijini cotul drept în palmă, lovindu-și incisivii cu unghia degetului mare.

— Să aduc la împlinire acele mistere, repetă el după o vreme, vorbind parcă pentru sine. Așa cum am mai zis, dai din gură fără a spune ceva cu sens. Dumneata știi ce înseamnă asta, Fermond? Fiindcă eu unul habar n-am.

— Ai auzit de contele Fulk de Anjou?

— Există vreun franc care să nu fi auzit? Anjoul geme de conți Fulk. Eu i-am întâlnit pe Fulk al III-lea și al IV-lea, tată și fiu. La care dintre ei te referi?

— La nici unul, seniorul meu. Amândoi au murit. La putere a ajuns acum contele Fulk al V-lea, care este ofițer senior al ordinului nostru.

— Firește, așa cum au fost și strămoșii lui.

— Ei bine, mi s-a cerut să-ți spun că acest conte Fulk va veni anul viitor în Outremer, dacă totul va decurge bine, pentru a conduce activitățile ordinului aici și pentru a controla și a coordona eforturile pe care domnia ta le vei depune în misiunea principală care ți-a fost încredințată.

— Cine i-a cerut?

— Consiliul.

— Înțeleg... Și contele urmează să controleze și să coordoneze eforturile pe care le voi depune eu în *care* misiune principală?

Fermond își drese glasul și începu din nou să meargă, coborând vocea când văzu că se apropie o femeie acoperită cu văluri, care ducea pe cap, cu grație și ușurință, un urcior cu gâtul lung.

— Nu eforturile *personale* ale domniei tale, *messire,* ci pe cele ale tuturor fraților din Țara Sfântă. Domnia ta trebuie să-i aduni și să-i organizezi pe toți confrații pe care îi poți găsi în Outremer, pentru a reinstitui ritualurile și obiceiurile ordinului și pentru a concepe o modalitate de a începe săpăturile în ruinele Templului lui Solomon, astfel încât să putem

redescoperi comorile despre care tradiția noastră spune că sunt îngropate acolo.

Hugues făcu câțiva pași în tăcere, cu fruntea plecată, dar apoi începu să râdă – mai întâi pufnind ușor, nevenindu-i să creadă ce auzise, după care își dădu capul pe spate și izbucni în hohote sonore, care speriară păsările din curmalii din apropiere. Fermond îi aruncă o privire piezișă, fără a se opri din mers și fără a rosti o vorbă, așteptând ca veselia celuilalt să se stingă. Când dădu să spună însă ceva, Hugues îl întrerupse ridicând o mână.

— Stai! Te rog să nu vorbești deocamdată. Dă-mi voie să mă gândesc la cele ce-ți voi spune acum. Dumneata ai avut la dispoziție luni întregi în care să cugeți la mesajul pe care trebuia să mi-l transmiți, și mi l-ai transmis. Eu n-am avut decât câteva minute pentru a asculta totul, iar acum vreau să mă gândesc.

Și continuă să meargă fără grabă, cu ochii plecați, urmărind vârtejurile de praf pe care le stârneau picioarele sale încălțate în sandale. În cele din urmă pufni din nou și puse o mână grea pe umărul tovarășului său, silindu-l să se oprească și să se întoarcă spre el, pentru a se privi unul pe celălalt în ochi.

— Pe onoarea ta, Fermond, spui că aceste ordine ți-au fost date de contele Hugues, sau le-ai primit mai degrabă din partea Consiliului?

Celălalt păru derutat și ridică din umeri, sugerând că pentru el era totuna.

— Le-am primit din partea Consiliului. Deja erau în pregătiri înainte de moartea monseniorului Toussaint. Contele Hugues n-a făcut decât să mi le transmită, aceasta fiind una dintre primele sale îndatoriri ca seneșal. El însă a fost cel care a trimis însemnele.

— Da, așa mi-am zis și eu. Acum, ascultă aici. Aș vrea să fiu practic, să iau în seamă doar partea reală din ceea ce mi-ai propus tu, dar nu pot. N-am auzit în viața mea ceva mai prostesc decât ce mi-ai sugerat tu acum, că ar trebui să – cum ai zis oare? – să concep o modalitate de a începe săpăturile în ruinele Templului lui Solomon... Așa ai spus?

Gaspard de Fermond își drese din nou glasul și dădu din cap

stingherit. N-avea idee ce anume din vorbele lui de mai devreme era prostesc, dar de Payens îl lua drept fraier, în privința asta nu încăpea nici o îndoială. Însă acum Hugues încuviința cu mișcări hotărâte ale capului.

— Bine, spuse el în cele din urmă. N-ar trebui să existe mari dificultăți în privința asta, la prima vedere, altele decât strângerea confraților pentru o bucată de vreme. Noi avem seniori diferiți, Fermond, înțelegi tu? Stăpâni diferiți, risipiți în regat și în comitate, pe întregul teritoriu al Țării Sfinte. Toți acești seniori au pretenții diferite de la vasalii lor și, dat fiind că puțini dintre ei sunt membri ai ordinului, ceea ce ai propus tu mi se pare foarte dificil, fiindcă ar presupune să reunim confrații și să-i ținem pe toți în Ierusalim, poate vreme de câteva luni, fără a oferi vreo explicație seniorilor ori altcuiva. Și probabil că ni se va cere o explicație, ni se va cere să spunem cine suntem și de ce ne-am strâns aici în număr atât de mare și pentru atâta vreme, fiindcă Ierusalimul nu e ca oricare alt oraș al creștinătății. Cei care ți-au dat ordinele cu care ai venit aici nici n-au idee cum anume este Ierusalimul cu adevărat. E o cetate care renaște chiar în timp ce noi vorbim. L-am cucerit în primul nostru raid, și poate îți închipui că știi ce înseamnă asta, dar dă-mi voie să te asigur că habar n-ai. Am distrus orașul, i-am distrus locuitorii, înotând în sânge până la genunchi în ziua în care am pus stăpânire pe el. I-am ucis aproape pe toți cei care trăiau aici... pe toți cei pe care i-am găsit, mai bine zis, fiindcă puțini, foarte puțini, au izbutit să scape. Apoi, în următorii zece ani, orașul a zăcut pustiu, părăsit, ca un abator duhnind a putreziciune. Doar o mână de oameni au mai locuit în el până acum câțiva ani, când regele Baudouin și-a dat seama că aici este centrul regatului său și acest centru nu avea nici măcar tăria de a-și închide porțile în fața tâlharilor la drumul mare. De atunci lucrurile s-au schimbat. Orașul a fost repopulat, lucru care n-a fost deloc ușor de făcut. Este izolat, departe de orice bastion fortificat și nu are alt port care să-l deservească decât Jaffa, la mai bine de zece leghe distanță. Baudouin a început prin a aduce creștini sirieni de dincolo de Iordan, oferindu-le pământuri și case pentru ei și familiile lor; în plus, a găsit

oameni cu care să reconstruiască și să extindă zidurile din partea de nord a orașului. Dar a trebuit să le dea și de mâncare, iar Ierusalimul nu a avut niciodată multe ogoare. De aceea, a anulat toate taxele pe alimentele aduse în oraș, punând însă impozite pe cele care ies. Cu alte cuvinte, a dat posibilitatea oamenilor să se stabilească din nou aici. Acest lucru nu schimbă însă cu nimic faptul că Ierusalimul este sărac și izolat. Nu are altă rațiune de a exista decât cea religioasă, de centru în care se adună pelerinii veniți să viziteze locurile sfinte. Prin urmare, nu văd cum am putea ascunde activitățile pe care ar trebui să le începem ca urmare a instrucțiunilor din partea Consiliului. Dar să lăsăm asta deocamdată și să ne gândim la altceva. Dacă, prin cine știe ce minune, am izbuti să ne adunăm toți confrații, am putea începe să săpăm. Fără nici o dificultate. Ruinele Templului sunt în văzul tuturor, părăsite de mai bine de o mie de ani. Nimeni nu le mai folosește la nimic; au fost doar fundația pe care musulmanii au construit celebra lor moschee al-Aqsa. Ai văzut-o?

De Fermond clătină din cap.

— Nu, *messire*. Așa cum am spus, abia am ajuns aici. Am trecut în grabă prin oraș și pe urmă am plecat la Ierihon, în căutarea domniei tale.

— Ei, atunci poate că ai văzut-o, dar n-ai știut ce e. De fapt, nici nu mai este moschee; acum în ea se află reședința oficială a recent încoronatului rege al Ierusalimului, Baudouin le Bourcq, al doilea cu acest nume și titlu. Astfel, palatul regelui se înalță pe ruinele Templului. Dar, pentru a înrăutăți lucrurile și mai mult, templul acela este de fapt templul lui *Irod,* deși toată lumea crede că e al lui Solomon. Dar asta-i o greșeală. Nu-i al lui Solomon. Templul în ruine vizibil astăzi a fost construit cu o mie de ani în urmă de Irod și la foarte scurtă vreme după aceea a fost distrus, când romanii s-au săturat de revoltele și tulburările stârnite de iudei și au decis să-i ucidă pe toți și să termine o dată pentru totdeauna cu greu de stăpânit provincia Iudeea. Mi s-a spus că templul pe care-l vedem astăzi nu a fost folosit niciodată în scopuri religioase, fiindcă a fost distrus chiar înainte de a fi finalizat. Am mai auzit de asemenea că se află

chiar deasupra Templului lui Solomon, dar nu avem cum să dovedim că acest lucru este adevărat sau nu.

Hugues privi spre de Fermond cu o sprânceană ridicată şi un zâmbet ironic pe buze, apoi continuă:

— Totuşi dacă am avea dovada că Templul lui Solomon este acolo, dedesubt, nu ne-ar fi greu să săpăm la baza lui. I-am cere pur şi simplu permisiunea regelui Baudouin; ca suveran, el este stăpânul oraşului şi deci şi al templului. Şi nu mă îndoiesc că ne-ar da imediat acceptul – mai cu seamă dacă i-am spune ce comoară căutăm.

— Dar...

— Ah, aici ai dreptate! Dar nu putem spune nimănui despre comoară, nu-i aşa? Acest lucru trebuie să rămână secret, sacrosanct, la fel ca activităţile noastre. Prin urmare, ar trebui să săpăm în secret, cu toate că templul se află pe culmea unui munte în centrul oraşului, şi totodată să păstrăm taina asupra confreriei noastre şi a ordinului – şi să facem toate astea la vedere, înconjuraţi de oameni, fără a stârni curiozitatea sau suspiciunile cuiva, nici măcar ale celorlalţi cavaleri.

Hugues se întrerupse pentru o clipă, aşteptând ca ecoul vorbelor sale să se stingă în mintea lui de Fermond, apoi continuă:

— Spune-mi, prietene, fără a-ţi compromite loialitatea faţă de seneşal şi de Consiliul care te-a trimis să-mi aduci aceste ordine – fiindcă nu pot crede că însuşi contele Hugues ar fi autorul unei asemenea aiureli – ai idee cum am putea pune în practică misiunea despre care mi-ai povestit? Dacă ai, îţi jur că mă voi pleca în faţa ta şi voi rezista tentaţiei de a-ţi spune să te întorci la idioţii care te-au trimis şi să-i inviţi să vină şi să vadă ei înşişi ce tâmpenii cer în stupiditatea şi în aroganţa lor.

De Fermond rămase mut, roşu la faţă, iar de Payens îl prinse de braţ.

— Înţelege, prietene, ştiu că nu dumneata eşti de învinovăţit în acest caz. În fond, n-ai făcut decât să transmiţi un mesaj. Dar mâine seară vom fi înapoi în Ierusalim şi a doua zi te voi duce să vezi Muntele Templului. Şi imediat ce o vei zări, îţi vei da seama că nici unul dintre cei care te-au trimis nu are habar de

realitatea cu care ne confruntăm aici.

Roșeața din obrajii lui de Fermond dispăru, lăsând în loc o paloare ca de ceară.

— Vrei să spui, sieur Hugues, că nu te vei supune ordinelor Consiliului?

— Ba deloc. Spun doar că mi se pare imposibil ca oricine, inclusiv seneșalul și membrii Consiliului, să se poată achita de misiunea pe care ne-au încredințat-o mie și confraților mei din Ierusalim. Dar ordinele îmi cereau să încerc să găsesc o modalitate prin care să împlinesc ceea ce mi se cere, nu-i așa? Ei bine, îți făgăduisesc că am să mă supun cu desăvârșire acestui ordin. Voi analiza toate posibilitățile care-mi vor trece prin cap, în căutarea unei modalități de a duce la bun sfârșit cererile seneșalului. N-am idee cât timp îmi va lua, dar dacă contele Fulk de Anjou va veni aici anul viitor, voi avea ceva să-i arăt – chiar de va fi doar lista planurilor pe care le-am conceput și la care apoi am renunțat. Dumneata cât timp rămâi cu noi?

De Fermond clătină din cap.

— Nu pot rămâne deloc; trebuie doar să transmit mesajele care mi-au fost încredințate. După aceea, trebuie să plec imediat spre Cipru, pentru a mă întâlni cu unii dintre confrații de acolo.

— Atunci îți urez drum bun, căci trăim vremuri grele pentru călători și bănuiesc că nu vei avea o suită numeroasă.

— Nu, dar dacă Dumnezeu e cu noi, știu că voi supraviețui pentru a duce mesajele.

5

— E limpede că Dumnezeu n-a fost cu noi – în această privință, cel puțin.

Vestea despre moartea lui Gaspard de Fermond le fusese adusă cu doar câteva clipe în urmă. Arlo auzise știrea în piață, de la un cavaler pe care-l cunoștea și care o aflase de la un altul care îl cunoscuse pe de Fermond și îi recunoscuse cadavrul mutilat, găsit pe marginea unui drum la mai puțin de două leghe de porțile orașului.

Arlo stătea în picioare, iar Godefroi de St Omer era la masă,

ținând în mâini o bucată de pâine pe care se pregătea s-o rupă, și rămase cu gura căscată. Alături de el, Hugues se sprijini cu mâinile de tăblia mesei, ridicându-se și retrăgându-se spre fereastra deschisă, unde trase adânc aer în piept.

— Ce vrei să spui, Hugues, cu „Dumnezeu n-a fost cu noi în această privință”? întrebă Godefroi pe un ton nesigur.

— Acestea au fost ultimele cuvinte pe care mi le-a spus de Fermond, acum trei zile. Zicea că trebuie să plece spre Cipru, iar eu l-am sfătuit să fie atent...

— Spre Cipru?

Hugues se răsuci, iritat de încetineala cu care părea să funcționeze mintea prietenului său.

— Da, Cipru. Avea de dus niște mesaje acolo, de la contele Hugues către... către anumite cunoștințe ale contelui, nu știu cine.

Abia izbutise să se oprească înainte de a da pe față adevărul, uitând că Arlo era în încăpere; deși nici măcar nu-i aruncase o privire, văzu din ușoara lui ridicare din sprânceană că Arlo sesizase ezitarea lui și că o interpretase corect.

— Spunea că mesajele sunt importante, continuă el, și că dacă Dumnezeu e cu noi, va călători în siguranță pentru a le transmite. Sper că a avut o moarte rapidă.

Își făcu semnul crucii și privi spre Arlo, constatând, surprins, că acesta părăsise încăperea.

— O altă moarte pe drumurile sfinte, comentă de St Omer cu dispreț în glas. Devine cu adevărat de nesuportat.

Hugues se întoarse spre el.

— Nu, Goff, nu de nesuportat. Oamenii vor suporta fiindcă n-au încotro. Alternativa ar fi să rămână acasă pentru totdeauna, să nu se mai ducă nicăieri. Și nimeni nu poate suporta un asemenea gând. Nu există teroare care să-i împiedice pe oameni să plece la drum – cel puțin nu pentru mult timp.

De St Omer rupsese în sfârșit bucata de pâine, pe care o înmuie într-un vas cu ulei de măsline și o duse la gură, cu privirile pierdute undeva în zare. Apoi inspiră adânc și spuse:

— Te-am văzut împreună cu el acum trei zile, pe Muntele Templului. Ce făceați acolo?

— Voia să vadă templul.

— Și i-a plăcut? Nu mai e nimic acolo, decât grajdurile acelea vechi, pe care nimeni nu le-a mai folosit de o sută de ani.

— Voia ca noi să săpăm acolo.

De St Omer făcu ochii mari.

— Ce voia? Să *săpam?* Noi, cavalerii?!

— Nu, nu cavalerii, ci membrii ordinului.

— Hm! Să săpăm unde? În piatra muntelui?

— Da, dar în jos, în ruinele templului. Mai bine zis, sub ele. Mi-a adus vorbă de la Consiliu, cum că trebuie să-i adun pe toți confrații de aici, din Outremer, și să găsesc o modalitate de a săpa sub templu pentru a descoperi comoara despre care tradițiile noastre spun că e îngropată acolo.

De St Omer rămase tăcut o vreme, apoi clătină din cap, ca pentru a-și limpezi mintea.

— Așa e, tradițiile ne spun că există o comoară îngropată acolo, dar astea-s tradiții, legende, Hugues, nimic mai mult. Nimeni nu poate dovedi că este ceva adevărat. Nu știm sigur nici măcar dacă ruinele Templului lui Solomon se află sub cel al lui Irod.

— Sunt de acord cu tine, Goff, și totuși ar putea fi adevărat. M-am tot gândit la asta încă de când mi-a transmis Fermond ordinele și nu cred că se poate face ceva... Dar trebuie să cuget serios la această chestiune și aș aprecia dacă și tu ai proceda la fel.

— Oh, nu! exclamă de St Omer ridicând o mână în semn de protest. Nu pune problema asta pe umerii mei, Hugues de Payens, fiindcă abia ce ai declarat că e imposibil. E o misiune care ți-a fost încredințată ție, și ai întreaga mea înțelegere pentru asta, dar nu e responsabilitatea mea în nici un caz și n-am de gând să mă amestec.

— Atunci, naiba să te ia, parazit ingrat, după tot ce-am făcut pentru tine, îngrijindu-te și readucându-te în simțiri cu propriile mele mâini! exclamă Hugues pe un ton care nu era nici pe departe atât de caustic precum vorbele în sine.

O vreme, nici unul dintre ei nu mai spuse nimic; apoi, într-un târziu, Hugues reluă:

— Serios, Goff, trebuie să existe o soluție, o posibilitate... Fă un efort, măcar!

De St Omer oftă.

— Da, s-ar putea să existe, cum zici tu, însă eu n-am habar nici măcar de unde ar trebui să începem. Câți confrați sunt acum în Outremer?

— N-am idee. La naiba, se poate ca de Fermond să fi știut asta. Trebuia să-l fi întrebat.

— E prea târziu acum. Ce-ai zice dacă l-ai trimite pe Arlo să afle ceva de la Familiile Prietene? Ar fi posibil?

— Da, dacă vrea să se ducă. Nu e un lucru pe care i l-aș cere în mod normal, fiindcă ar trebui să călătorească mult și știm bine ce periculoase sunt drumurile. Dar Arlo a fost ochii și urechile mele de când m-am retras, așa că ar putea ști deja lucrurile astea. Să-l întrebăm!

După ce auzi ce voiau de la el, Arlo începu să numere pe degete:

— Archambaud de St Agnan, Gondemare de Arles, Payen de Montdidier, Roland de Rossal, Geoffroi Bissot... și voi doi, firește.

— Payen? Montdidier este aici, în Outremer?

Arlo ridică din umeri văzând expresia de pe chipul lui Hugues.

— Vine din când în când, așa mi s-a spus.

— Cine ți-a spus? Și mie de ce nu mi-ai zis nimic?

— Archambaud de St Agnan mi-a spus, iar la vremea aceea tu erai într-unul dintre accesele de singurătate. Asta se întâmpla cu ani în urmă. După aceea am uitat, gândindu-mă că, dacă Payen vrea să ne vadă, va veni la noi. Dar n-a făcut-o.

Hugues clipi surprins, dar nu mai spuse nimic, dându-și seama că întrebase despre Familiile Prietene și că toate numele menționate de Arlo erau ale unor membri ai ordinului. Își drese glasul și se întoarse din nou spre el.

— Acestea sunt toate numele pe care le știi, din toate Familiile Prietene de aici?

— Nu, replică Arlo fără ca pe chipul lui să se poată desluși ceva. Cu excepția lui Payen, i-am enumerat doar pe cei care au venit să întrebe de tine, în mod repetat, în vreme ce tu erai...

retras. M-am gândit că numele lor te interesează în primul rând.

— Da, într-adevăr, răspunse Hugues privind pieziș spre Godefroi, a cărui expresie era impenetrabilă. Îi știu pe mulți dintre ei, dar nu pe toți. Pe Archambaud și pe Payen în primul rând, firește. Și pe Geoffroi Bissot. Și pe Gondemare; deși nu l-am întâlnit niciodată, mi-a plăcut ce am auzit despre el. Iar acel Rossal... cine e?

— Un alt nou-venit... dacă după șapte ani petrecuți aici mai poate fi considerat nou-venit. Te-a căutat imediat ce a sosit în Outremer și, oricât i-am interzis să se apropie de tine, s-a tot întors mereu, în speranța că te va putea întâlni. Dar cum n-ai dat nici un semn că ai vrea să-l vezi, te-am lăsat în pace.

— Hm! Bine. Acum vreau să-l văd. Și pe el, și pe ceilalți. Tu ce crezi, Goff?

De St Omer ridică din umeri, dar în același timp încuviință. Hugues se întoarse iar spre Arlo.

— Poți stabili o întâlnire?

— Depinde pentru când.

— Cât mai curând, în funcție de cât timp îți va lua ție să-i găsești și să-i chemi aici. Cât crezi că va dura?

Arlo se scărpină în bărbie.

— Depinde câți sunt. Lasă-mă două săptămâni să aflu cât timp îmi va lua contactarea lor și am să-ți spun atunci cât va dura. Se poate?

De Payens zâmbi.

— Da, prietene, se poate. Cu atâția „depinde", nu avem de ales. Ia-ți timp cât dorești, însă nu pierde vremea. Dar spune-mi, sincer, de ce ai ales numele acelea, dintre toți cei pe care i-ai întâlnit aici?

Arlo își îndreptă spatele și își înălță fruntea, privind de la stăpânul lui la Godefroi de St Omer și înapoi, după care clătină din cap de parcă nu i-ar fi venit să creadă că i se cere să explice un lucru atât de limpede.

— Sieur Hugues, începu el accentuând titlul onorific, ți-am fost aproape zi și noapte, încă de când eram doi copii, și știi bine că nu sunt nici surd, nici orb. De asemenea, sper că știi că-mi țin gura în privința preocupărilor tale și ale prietenilor tăi – fiindcă

dacă nu știi asta, mă silești să cred că m-ai considerat în toți acești ani nimic mai mult decât un nătâng.

De Payens încuviință, oarecum surprins.

— Ei bine, fiindcă ai adus vorba, m-am bazat întotdeauna pe discreția ta, fără a mă gândi chiar la asta sau la faptul că nu ești, așa cum ai spus, nici surd, nici orb. Cred că – adăugă el cu un mic surâs – nu-mi rămâne decât să hotărăsc dacă să te ucid sau nu pentru toate câte le-ai aflat.

— Să mă ucizi pentru toate câte le-am aflat? Dar cum rămâne cu vinovăția pentru toate câte ai lăsat tu să-ți scape? Chestiunea rămâne încă deschisă, sieur Hugues. Poți să cazi liniștit în tăișul propriei spade, dacă vrei, dar eu n-am de gând să fiu atât de prost. Am dat deja mai departe toate informațiile pe care le aveam despre tine și am fost generos răsplătit pentru trădarea mea. Când vrei să-ncep să întreb despre oamenii ăștia?

— Astăzi, acum, imediat.

Arlo încuviință.

— Bine, atunci încep mâine. Îl iau pe Jamal cu mine, mă dau drept unul de-al lui și mă întorc după ce voi fi aflat unde îți sunt toți prietenii. O să-l las pe Jubal să aibă grijă de voi doi câtă vreme eu o să fiu plecat. Altfel probabil că veți muri de foame.

Și cu aceste cuvinte se întoarse și ieși din încăpere, lăsându-i pe cei doi prieteni singuri.

— A fost o decizie cam bruscă, nu-i așa, să-i chemi pe toți aici?

De Payens răspunse cu o ridicare din umeri.

— Cred că da, însă trebuia s-o fac de mult. Noi doi am mai vorbit despre necesitatea unei adunări. Acum pare a fi momentul potrivit, dacă putem să-i strângem pe toți. Chiar dacă nu vom putea face nimic în privința săpăturilor dorite de Consiliu, tot va fi bine pentru confrați să se adune și să practice ritualul după atâta vreme.

— Da, dacă-și mai poate aminti cineva ceva din el.

— Eu îmi amintesc, Godefroi, și tu îți vei aminti, fiindcă până atunci putem citi și repeta totul, la nevoie. Și nu va fi prea greu, nici pentru noi, nici pentru ceilalți. Materialul a fost bine asimilat la început, așa că ne va reveni în minte cu repeziciune.

Sunt sigur de asta.

— Probabil că ai dreptate.. Dar, știi, s-ar putea să mai fie și alții aici... Membri tineri ai ordinului, care pur și simplu nu și-au făcut simțită prezența.

— Într-adevăr, dar pentru această primă adunare, voi fi mulțumit să ne restrângem activitățile la cei pe care îi știu și în care am încredere – lucrul cel mai important, probabil. Știu, adăugă el ridicând o sprânceană, fiindcă văd în ochii tăi, că o să mă întrebi dacă există vreun membru al confreriei în care aș putea să nu am încredere. Da, există. Toți sunt oameni, Godefroi, și au slăbiciuni omenești, iar eu am văzut aici, în deșert, destui oameni cu slăbiciunile lor, suficienți cât să mă convingă că nu trebuie să mă încred în nimeni înainte să fi studiat atent persoana respecttivă. Poate că asta ți se pare ceva cumplit, dar așa sunt eu acum.

De St Omer se sculă de la masă și se întinse cât era de lung, ridicându-se pe vârfurile picioarelor și gemând de plăcere.

— Nu mi se pare deloc cumplit, spuse apoi. Și eu simt la fel ca tine, deși din motive diferite. După patru ani înlănțuit pe o galeră, îți dai seama cât de puțini sunt pe lumea asta cei care merită să trăiască – nu mai spun de cei în care merită să ai încredere. Prin urmare, vom fi doar câțiva confrați.

— Da, la prima reuniune, cel puțin, și vom lăsa în seama lui Arlo să decidă când anume ne vom aduna. Știu că nu ne va dezamăgi.

— Și unde vrei să-i strângi? Toate repetițiile pe care le vom face vor include incantații, așa că va trebui să fim atenți unde ne vom aduna. Acum, dacă stau să mă gândesc, îmi dau seama că nu va fi deloc ușor. Aici se desfășoară tot soiul de manevre și sforării politice, dar protagoniștii sunt numai preoții și nobilii, și este vorba de interiorul palatelor. Cu totul altceva va fi să ne adunăm noi, niște cavaleri, și să ne ținem întrunirile și ritualurile secrete fără a fi văzuți.

— Ibrahim Farraq. Tu încă nu-l știi, dar eu îl cunosc. Cu mult timp în urmă i-am salvat viața fiului său preferat și ne-am împrietenit. El înțelege ce înseamnă tăcerea și discreția: e stăpânul celui mai bun han din Outremer, pe care îl conduce

împreună cu cei opt fii ai lui. Voi aranja să mergem la el când ne vom aduna, iar el va avea grijă să nu fim văzuţi şi deranjaţi de nimeni. Crede-mă, prietene, în privinţa asta nu trebuie să ne facem griji.

Arlo nu-i dezamăgi. În cele două săptămâni cât ceruse răgaz află unde sunt toţi cei cinci cavaleri şi, după ce se consultă cu de Payens în privinţa datei convenabile, porni iar la drum, îmbrăcat în aceleaşi veşminte lungi şi largi ale localnicilor, să-l găsească pe fiecare dintre ei în persoană şi să-l cheme la o adunare în Ierusalim în ultima zi a lunii, de Sărbătoarea Tuturor Sfinţilor. Hugues nu avea idee cât va dura reuniunea, aşa că îi spuse lui Arlo să le ceară tuturor să se pregătească pentru o şedere de şapte ori chiar zece zile în Ierusalim.

În ziua stabilită, atât Hugues, cât şi Godefroi erau emoţionaţi şi nerăbdători la gândul că-şi vor revedea vechi prieteni. Arlo se întorsese cu o săptămână în urmă, aducând vestea că toţi cei cinci cavaleri, printre care şi Payen de Montdidier, vor veni. Hugues îşi informase superiorul, pe cel aflat la comanda contingentului din Champagne acum, că atât contele Hugues, cât şi înlocuitorul lui plecaseră în Franţa, că îşi va lua o permisie de două săptămâni pentru a petrece o vreme alături de nişte prieteni de acasă pe care nu-i mai văzuse de mulţi ani. După aceea plecase la hanul condus de Ibrahim Farraq şi de cei opt fii ai lui, făcând aranjamentele necesare pentru ca toţi cei convocaţi să poată sta şi mânca acolo; acestea fiind încheiate, se simţea mulţumit că totul era deja pregătit pentru sosirea vechilor săi prieteni.

Aceştia însă ajunseră mult mai greu decât şi-ar fi dorit el. Îşi dăduse seama acum, când perioada autoimpusă de singurătate luase sfârşit, cât de importanţi erau pentru el. La fel ca Arlo, erau printre puţinii care rămăseseră, în mintea lui, nepătaţi după atrocităţile comise la cucerirea Ierusalimului. Cu excepţia lui Gondemare şi Rossal, îi cunoştea pe toţi de prea mult timp şi prea bine pentru a crede măcar o clipă că vreunul dintre ei ar fi putut avea ceva de-a face cu ororile care îl înstrăinaseră pe el atât de mult. Şi din ceea ce auzise despre Gondemare, era gata

să-l privească și pe el cu aceiași ochi.

Și iată că primii sosiră în sfârșit, doi dintre ei călărind unul lângă celălalt, ieșind din norul de praf stârnit de o caravană uriașă, formată din cel puțin o sută de cămile încărcate cu bunuri jefuite de pe alte pământuri. Dar dârele șerpuitoare de sudoare și straturile de praf depuse de aproape patruzeci de leghe de drum prin deșert nu izbuteau să ascundă bine cunoscuta figură a lui Archambaud de St Agnan, un formidabil tovarăș de luptă, și nici chipul lui Payen de Montdidier, pe care Hugues nu-l mai văzuse de mai bine de zece ani. Din fericire, Hugues, Arlo, Godefroi și Jubal, care se aciuase pe lângă de St Omer ca servitor al său, îi așteptau lângă caravanseraiul lui Ibrahim, iar acesta fusese prevenit dinainte de setea uriașă a viitorilor săi oaspeți.

De St Agnan și de Montdidier, fiecare însoțit de omul său de încredere, intraseră prin poarta de nord a orașului. Nimeni nu știa de unde vor apărea ceilalți, fiindcă Arlo îi găsise pe doi dintre ei la sud de Ierusalim, pe Gondemare în apropiere de Bethleem, iar pe Roland de Rossal nu departe de Ierihon. Tot Arlo sugeră să meargă toți și să-i aștepte pe cei doi la poarta dinspre sud-est, deoarece drumul în partea aceea era mai larg și mai circulat – și deci mai sigur – decât celelalte. Astfel, după ce dădură gata câteva urcioare zdravene din berea amară a locului, își înșeuară caii și porniră spre sud, pe lângă zidurile orașului, spre o colină de pe care puteau vedea călătorii apropiindu-se.

Lumina zilei începea să lase loc înserării, dar în zare nu se vedea nici urmă de călăreți și, nu peste mult timp, cei doi nouveniți începură să se plângă, cu umor, despre nedreptățile la care erau supuși. Străbătuseră un drum lung și greu până în oraș – spuneau ei – și, în loc să fie lăsați să mănânce și să se odihnească, fuseseră nevoiți să bea o bere tare și apoi să stea ore întregi în soarele arzător, în așteptarea unor călători ce păreau hotărâți să nu mai ajungă niciodată.

Era un argument pe care cu greu îl puteai contrazice, dar, în vreme ce de Payens își căuta cuvintele pentru a o face, îl văzu cu colțul ochiului pe Arlo încordându-se brusc în șa și ridicându-și în mod automat lancea în poziție verticală.

— Ce s-a întâmplat? întrebă el, neliniștit fără a ști de ce.

Arlo nu răspunse; era aplecat în față, pe grumazul calului, cu ochii ațintiți spre orizontul ce se întuneca.

— La naiba, ai surzit? Ce e, Arlo? Ce ai văzut?

— Probleme. Uită-te acolo, lângă stâncile din dreapta, în umbra muntelui.

De Payens își miji ochii în amurgul purpuriu și zări o mișcare ușoară. Erau oameni acolo și, pe măsură ce privirea i se obișnui cu lumina tot mai slabă, văzu ce anume îl alarmase pe Arlo: câțiva oameni care, dacă nu alergau, se mișcau în mare grabă. Hainele prăfuite îi făceau aproape invizibili pe fondul nisipului, și la început Hugues crezu că erau urmăriți de un grup de călăreți. Aproape imediat își dădu seama însă că oamenii erau apărați de călăreții respectivi, care îi împingeau din spate, în mare viteză, formând o barieră protectoare între ei și ceea ce îi urmărea.

— Pelerini, exclamă Hugues, plus șapte călăreți. Ar putea fi aceștia prietenii noștri, șapte în loc de trei?

De St Omer, aflat în stânga lui, îi răspunse:

— S-ar putea. Poate că au luat în drum câțiva călători. Îl recunosc pe Rossal, iar cei doi de lângă el trebuie să fie Gondemare și Bissot. Iar ceilalți... cine știe? Dar de ce?...

Un alt grup de călăreți apăru de după marginea unei stânci, la nici jumătate de leghe de ei. De Payens calcula deja în minte distanțele, vitezele și timpul.

— Tâlhari. Vor fi în spatele pelerinilor înainte de a putea face noi jumătate din drum spre ei, dar dacă ne mișcăm acum, le-am putea distrage atenția. Suntem gata?

Auzi sunetul familiar al săbiilor trase din teacă și al vizierelor lăsate pe ochi și, în aceeași clipă, țâșni înainte împungându-și calul cu pintenii și îndreptându-și lancea spre dușman. Erau cincisprezece sau șaisprezece tâlhari – nu vedea destul de bine pentru a-i număra exact – suficienți pentru a copleși grupul de șapte călăreți. Dar la fel ca toți bandiții, erau nedisciplinați și lași atunci când sorții nu erau clar în favoarea lor, iar de Payens spera că simpla vedere a lui și a tovarășilor săi va fi suficientă pentru a-i demoraliza.

Estimase corect viteza și distanța, căci tâlharii ajunseseră aproape de prada lor cu mult înainte ca Hugues și ai săi să poată constitui o amenințare reală pentru ei. Dar rapiditatea cu care înaintau îi luă prin surprindere, iar cei șapte călăreți profitară de acest avantaj, formând o linie de atac și năpustindu-se drept în mijlocul atacatorilor, pe care îi împărțiră în două grupuri, doborând în același timp doi dintre ei.

Cei rămași în picioare dădură să se regrupeze înainte de a năvăli spre pelerinii pe care-i credeau lipsiți de apărare, însă constatară că situația se schimbase. Al doilea grup de salvatori se apropia tot mai mult; deja se auzea răpăitul de copite al cailor pe care călăreau francii și bandiții își dădură seama că avantajul lor numeric avea să dispară curând. Prin urmare, făcură calentoarsă, sperând că francii vor renunța la urmărire și că astfel vor reuși să scape.

De Payens însă nu avea de gând să-i lase nepedepsiți. Înfierbântat, strânse frâiele și își îmboldi calul, știind că tovarășii lui îl urmau într-un grup compact; nu bănuise însă că și ceilalți șapte călăreți li se vor alătura. Cei cincisprezece, cavaleri și scutieri, dispuși într-o formație de atac, se lansară în urmărirea dușmanului, care nu mai putea face altceva decât să fugă.

Continuară să galopeze astfel mai bine de o leghe, până ce de Payens își dădu seama că noaptea aproape se lăsase, iar bandiții fugeau, cu ei pe urmele lor, tot mai adânc în deșert unde, nomazi fiind, aveau să se afle în avantaj. Fără tragere de inimă, își opri armăsarul și le făcu semn celorlalți să pornească înapoi, spre oraș. Toți erau bine-dispuși, încântați de faptul că se revedeau și de reușita atacului lor, iar drumul până în Ierusalim se dovedi foarte plăcut.

Gondemare, Rossal și Bissot erau însoțiți de patru necunoscuți. Doi dintre ei erau cavaleri, fiecare având un scutier. Deși se aflau în serviciul regelui Baudouin al II-lea, veneau la Ierusalim într-o călătorie oficială, trimiși de garnizoana lor din Cezarea. Se întâlniseră cu trei zile în urmă și hotărâseră să facă restul drumului împreună, pentru mai multă siguranță, știind că doar un grup bine închegat ar fi avut curajul de a ataca șapte franci bine înarmați, călare pe cai puternici. Pe

pelerini îi ajunseseră din urmă abia în acea dimineață și rămăseseră lângă ei; observaseră că sunt pândiți de tâlhari doar cu puțin înainte ca Hugues și ai săi să-și dea seama de același lucru.

Când, întorși din urmărire, ajunseră în locul în care îi lăsaseră, pelerinii nu se mai vedeau, dar acest lucru nu miră pe nimeni; se aflau suficient de aproape de porțile orașului și hotărâseră probabil să se îndrepte imediat spre siguranța oferită de acesta înainte ca întunericul să se aștearnă, în loc să-și aștepte salvatorii pentru a le mulțumi; la urma urmei, ei nu aveau de unde să știe că grupul lui de Payens nu va fi răpus și că bandiții nu se vor întoarce să termine ce începuseră.

Unul dintre cei doi cavaleri din Cezarea, cel mai tânăr, era uluit de îndrăzneala tâlharilor, care se apropiaseră atât de mult de zidurile orașului; omul era însă în Outremer de numai doi ani și nu venise nici măcar o dată în Ierusalim. Tânărul, pe care îl chema Antoine și cine mai știe cum – Hugues nu reținuse numele lui de familie – era mânat de zelul tinereții și al inocenței, surprins de faptul că aici, în mijlocul regatului, disciplina era atât de slabă încât dușmanii nu ezitau să se aventureze chiar până sub zidurile orașului. Ceilalți îi ascultară răbufnirea de mânie, aruncându-și priviri unii altora și încruntându-se din când în când, deși nici unul dintre ei nu voia să-i spulbere tânărului iluziile, vorbindu-i despre adevărata stare a lucrurilor din oraș și din jurul acestuia.

Cei șapte cavaleri ajunseră la hanul lui Ibrahim Farraq și își petrecură restul serii împreună; unii dintre ei nu-și mai văzuseră tovarășii de ani buni, deși toți erau veterani ai cuceririi Ierusalimului și ai fondării regatului. În cele din urmă stabiliră detaliile adunării de a doua zi, în primul rând pentru a repeta ritualurile vechi ale ordinului și apoi pentru a le celebra cu adevărat pentru prima dată de când se aflau în Țara Sfântă. De Payens îi trimise apoi să se culce, știind că un somn bun de o noapte le va prinde mai bine decât taclalele până în zori. Și toți se retraseră fără un cuvânt de protest; la fel procedă și el, dar constată cu uimire mai întâi și apoi cu enervare că nu putea adormi, așa că rămase treaz până târziu în noapte, cu mintea

plină de gânduri.

6

Cei șapte confrați ai Ordinului Renașterii își petrecură mare parte a zilei următoare, din zori și până după-amiază, repetând ritualurile în vederea celebrării care avea să se desfășoare mai târziu. Începură prin a încuia una dintre încăperile fără ferestre din partea centrală a caravanseraiului, punând oameni de pază în afara ei, atât în față, cât și în spate, iar ceilalți se străduiră să transforme încăperea într-o copie cât mai fidelă a lojii rituale a Ordinului Renașterii. Deschiseră apoi cufărul cu însemne trimis de contele Hugues, în care găsiră mai multe bucăți dreptunghiulare de pânză în alb și negru; așezându-le în locurile cuvenite, reușiră să dea încăperii aerul templelor austere de acasă. Nu aveau pardoseala în pătrate albe și negre, dar restul în camera întunecată era așa cum trebuia să fie, ori negru ca tăciunele, ori alb strălucitor. Când terminară cu aranjamentele, ieșiră, încuiară ușile și se duse fiecare în camera sa, pentru a se pregăti pentru ritualul de după-amiază.

Ceremonia îndelung așteptată decurse bine, de Payens oficiind și fiecare dintre ceilalți cavaleri având rolul său; la final, cu toții simțeau că și-au îndeplinit o îndatorire esențială.

Pentru a nu-și pierde buna dispoziție pe care o împărtășiseră în cadrul ritualului, cavalerii cinară împreună, în aceeași încăpere – acum lipsită de decorațiuni – care le servise mai devreme drept templu, iar apoi, șezând în jurul mesei, vorbiră pe îndelete despre cele mai diverse lucruri, printre care și despre tâlharii care continuau nestingheriți să atace pelerinii veniți în Țara Sfântă. De aici trecură la speculațiile privind motivele ascunse pe care le avea regele Baudouin pentru a se purta astfel și în cele din urmă ajunseră la eternul subiect al venalității Bisericii, ori al reprezentanților ei. După ce fiecare dintre meseni avu prilejul să-și verse năduful și indignarea, de Payens hotărî că venise momentul pentru a aborda tema esențială pe care voia s-o discute cu ei: ciudatele instrucțiuni pe care Gaspard de Fermond i le adusese din partea Consiliului reunit la

Amiens. Le prezentă ordinele primite cuvânt cu cuvânt, fără a adăuga vreun comentariu personal, dar cerându-le tuturor să-și spună părerea.

Nimic nu-i împiedica să-și spună gândurile pe față în seara aceea. Încăperea în care se strânseseră avea numai două intrări, una spre bucătărie, și ambele erau bine păzite de curioși ori de intruși; la urma urmei, de Payens știa bine că Ibrahim nu avea să permită nimănui să se apropie de oaspeții săi. Arlo păzea intrarea principală, iar Jubal pe cea dinspre bucătărie.

La auzul ordinelor primite din Franța, cei cinci nou-veniți își exprimară uimirea furioasă, fiindcă, la fel ca de Payens și de St Omer înaintea lor, își dădură imediat seama că lucrul care li se cerea era de-a dreptul imposibil. Hugues ascultă tot ce avură ei de spus, străduindu-se să nu-și exprime propriile opinii. În final însă, trebui să constate că fusese exprimată de fapt o singură părere, ce-i drept, în cinci versiuni ușor diferite: ordinele primite de acasă erau o aiureală ce nu putea fi pusă în practică fără a trăda secretul fundamental al existenței ordinului. Chestiunea comorii ascunse nici nu mai merita menționată, în condițiile realității acceptate de toți cei prezenți în încăpere: dacă ar proceda așa cum li se ceruse, ar însemna să determine Biserica și statul să-i supravegheze, fapt care ar pune în pericol secretul existenței ordinului.

Când protestele se calmară și de Payens ridică o mână pentru a cere liniște, toate vocile tăcură și șase perechi de ochi se întoarseră spre el. Hugues își privi tovarășii pe rând și apoi înclină din cap, ca pentru a-și confirma sieși că procedase corect, și începu să vorbească încet, cu poticneli, fără a-și scăpa confrații din ochi.

— Am un plan, prieteni, pe care aș vrea să vi-l prezint. E o idee care mi-a venit abia noaptea trecută și mărturisesc în fața voastră că la început am crezut că e curată nebunie. Dar am stat treaz ore în șir, cântărind toate argumentele pro și contra la care m-am putut gândi. Am dormit foarte puțin și acum mă simt ca și cum n-aș mai fi închis ochii de noaptea trecută, dar în zori m-am trezit cu convingerea că această strategie aparent nebunească ar putea totuși funcționa. Și cu cât m-am gândit

mai mult la ea în cursul zilei de azi – fiindcă la ea mi-a stat mintea în timpul ceremoniei – cu atât m-am încredințat mai mult că nu este doar acceptabilă, ci și fezabilă, oferindu-ne posibilitatea de a deveni invizibili în văzul lumii întregi.

Cu aceste cuvinte, se lăsă pe spate în scaun, cu brațele încrucișate la piept, așteptând reacțiile celorlalți. Era limpede, de pe fețele lor, că toți erau curioși să afle care era planul cu pricina și Hugues constată că-i făcea plăcere să-i țină în suspans. Înăbușindu-și un zâmbet interior, luă o înghițitură din urciorul pe care unul dintre ei îl așezase pe masă în fața lui, în vreme ce el vorbea. Vinul roșu, tare, îi încreți gura. Își șterse buzele cu dosul palmei, apoi începu să explice:

— Există doi oameni în vârful ierarhiei de aici, din Ierusalim, și din multe puncte de vedere se află într-o poziție de rivalitate unul față de celălalt; de aceea îmi închipui că nu se plac deloc, ba dimpotrivă. Este vorba despre rege, Baudouin al II-lea, și patriarhul Ierusalimului, arhiepiscopul Warmund de Picquigny. Doi oameni puternici, fiecare convins de întâietatea în propria sa arie de păstorire, statul și Biserica. Trăiesc într-o relativă armonie fiindcă nu au încotro și depind unul de altul, colaborând în majoritatea domeniilor. Există însă o chestiune în privința căreia nu sunt deloc de acord, și anume tâlhăriile care i-au înfuriat atât de rău ieri pe mai tinerii noștri colegi din Cezarea.

Hugues le povestise despre faptul că tânărul cavaler refuzase să creadă că tot ce văzuse în scurta lui călătorie era o ilustrare fidelă a stării de fapt din Ierusalim; de asemenea, discutaseră deja despre refuzul celor doi regi, Baudouin I și succesorul său, de a se lipsi de o parte din slabele lor resurse de oameni și armament pentru a combate ceea ce ei și preoții considerau „o problemă măruntă".

— Baudouin al II-lea a fost încoronat de curând, continuă Hugues, dar a adoptat deja punctul de vedere al predecesorului său, așa că patriarhul n-a câștigat nimic odată cu moartea fostului rege. Ani de-a rândul, cei doi au discutat în contradictoriu pe această problemă, iar acum, cu noul rege la putere, Biserica și monarhia nu s-au apropiat deloc de un acord.

Nici unul dintre cavaleri nu se clinti, ascultându-l atenți, deși nimic din ceea ce le spusese până acum nu le era necunoscut. Nu se îndoiau însă, probabil ca urmare a patimii cu care vorbea el, că aveau să audă în continuare ceva nou, poate ceva cu adevărat important.

— În fiecare an, acum că Țara Sfântă este *considerată* sigură și eliberată de turcii selgiucizi, tot mai mulți pelerini vin să viziteze locurile sfinte și toți se află în responsabilitatea patriarhului. Iar din acest motiv, patriarhul insistă mereu pe lângă rege să facă ceva pentru protecția pelerinilor – cele mai naive și mai netoate victime din câte există în lume. De cele mai multe ori, călătoresc fără nici un fel de arme asupra lor, cu excepția toiagului care pare să le fi devenit un fel de emblemă. Doar câțiva au măcar un cuțit și nici unul dintr-o mie nu poartă la el o sabie, o secure sau cel puțin un arc cu săgeți. Vin aici convinși că, datorită pelerinajului, vor fi iertați de toate păcatele pământești și vor avea parte de mântuirea veșnică. Vin aici orbește încredințați că Dumnezeu și îngerii Lui îi vor apăra, așa că nu-și iau nici un fel de măsuri de prevedere, nu fac nici un efort de a se proteja singuri. Vin ca oile la tăiere, iar hoardele de bandiți nu se dau înapoi să le fie măcelari. Majoritatea vin de la Jaffa, străbătând cele zece leghe de acolo până în Ierusalim pe un drum care trece pe lângă orașul Ascalon – un cuib de vipere, după cum bine știți, o așezare ai cărei locuitori nu au alt rost pe lume decât să-i jefuiască pe neajutoratii călători creștini. În fiecare an pelerinii sunt tot mai mulți și, constituind o pradă atât de ușoară, odată cu numărul lor crește și cel al tâlharilor; bande tot mai mari apar mereu, unii constituindu-se în veritabile armate, toți devenind mereu mai îndrăzneți, fiindcă știu că nimeni nu-i pedepsește și nu încearcă să-i oprească.

Făcu o pauză și își privi din nou confrații, pe rând. Apoi continuă:

— Aceleași lucruri le-am auzit spuse și de cavalerii ospitalieri într-o noapte, lângă Ierihon. Situația a devenit atât de cumplită, încât oamenii se așteaptă, sincer, ca ospitalierii să ia măsuri în această privință. Iar asta, prieteni, ar fi ceva înspăimântător și de neînchipuit, fiindcă ospitalierii, așa cum

știți, sunt cavaleri doar cu numele; în realitate, sunt doar călugări din Ordinul Sfântului Benedict, legați prin jurământ să ducă o viață simplă, de sacrificii și cucernicie. Oamenii aceia nu pot lupta; în primul rând, n-ar ști cum s-o facă și, în plus, ordinul din care fac parte le interzice în mod expres acest lucru.

— Dar de ce refuză regele să facă ceva? întrebă Gondemare.

Hugues îl privi uimit, apoi ridică din umeri aproape imperceptibil.

— Tocmai am vorbit despre asta, și știi adevărul așa cum îl știu și eu. Spune că nu poate, că nu are nici oamenii necesari și nici resursele materiale. Iar eu îl cred. Armatele sale sunt prea puțin numeroase; patrulează la granițe, apără fortărețele și castelele mai importante, iar principala lor responsabilitate este să protejeze regatul împotriva invaziilor. Adevărul e limpede, dacă vrem să-l privim fără prejudecăți. Baudouin trebuie să apere granițele și bunăstarea regatului în întregul său. Nu-și poate permite să destabilizeze această apărare pentru a proteja drumurile împotriva bandelor de briganzi. Și totuși, pentru ca orașul să se dezvolte, această situație nu mai poate continua. Dacă vrea ca Ierusalimul să mai existe, Baudouin trebuie să găsească o modalitate de a apăra drumurile și pe cei care călătoresc de-a lungul lor.

— Atunci, probabil că nu-i nimic de făcut, îl întrerupse Archambaud de St Agnan pe un ton trist.

Hugues se întoarse pentru a-l privi în ochi.

— Ai dreptate, replică el. Nu-i nimic de făcut... cel puțin pentru moment. Nu există o forță armată adecvată care să se poată achita de această sarcină fără a afecta, poate în mod fatal chiar, alte îndatoriri. Iar până ce o astfel de forță nu va fi înființată, într-adevăr nu-i nimic de făcut.

— Iar pelerinii vor continua să fie uciși.

— Da. Mă tem că da.

— Și care e planul despre care vorbeai, Hugues? întrebă Payen de Montdidier. Ziceai că ai un plan care ne va permite să săpăm în templu, nu-i așa?

— Ba da.

— Și are vreo legătură cu problema pelerinilor?

— S-ar putea să aibă.

— Cum anume? Haide, omule, spune-ne cum am putea realiza imposibilul pe două fronturi.

Hugues se scărpină la ceafă.

— Nu sunt sigur că vom putea realiza imposibilul, dar v-a plăcut ieri urmărirea acelor tâlhari? Mie da și, dacă aș putea, aș mai face la fel și azi. Dar vă dați seama... V-ați gândit cumva la ceea ce am făcut noi ieri? I-am intimidat. I-am speriat, i-am pus pe goană, și chiar dacă ar fi fost de două ori mai mulți decât noi, tot n-ar fi contat. Atacul nostru a fost atât de neașteptat, încât n-au avut cum să riposteze, așa că au dat bir cu fugiții. Poate că a fost pentru prima dată de ani întregi când cineva – cineva în Ierusalim – s-a arătat dispus să riposteze la atacurile acestor animale. Noi am făcut-o. I-am alungat, iar asta mi-a dat ideea despre care v-am vorbit. Restul s-a conturat ulterior.

— Haide, Hugues, spune-ne odată despre ce e vorba! Sau ai de gând să ne ții aici toată noaptea, nelămuriți?

De Payens schiță o grimasă, lăsându-și capul pe un umăr.

— Asta e. M-am gândit că am putea constitui noi grupul de apărare a pelerinilor sau cel puțin să-i punem bazele.

— Visezi, Hugues! ripostă de St Agnan. Chiar dacă am vrea să facem așa ceva, Cherbourg nu mi-ar permite în veci să ies din serviciul lui pentru un asemenea scop – să pornim la atac în deșert pentru a apăra niște pelerini nespălați și lipsiți de orice importanță, în vreme ce înălțimea Sa are lucruri mărețe pe care să mi le încredințeze. Și pariez că nici seniorii voștri nu vor accepta. De ce ar face-o, la urma urmei? Onoarea ne cere să fim supuși seniorilor noștri și să ne împlinim îndatoririle față de ei cu răbdare și conștiinciozitate, iar devotamentul nostru e făgăduit pe viață.

— M-am gândit și la asta. Și încă mă mai gândesc. De cât timp ești în serviciul seniorului de Cherbourg?

— Dinainte ca papa să ne cheme la primul război, deci de douăzeci de ani.

— Și nu crezi că l-ai servit suficient?

— Pe cine, pe papă sau pe Charles de Cherbourg? Suficient pentru ce? Vorbești bizar, Hugues.

— Cu respect, dă-mi voie să nu fiu de acord, interveni Archambaud. Eu unul sunt obosit, sătul. Am primit niște instrucțiuni care mi se par de neîndeplinit, așa că acum caut o alternativă. Mi-a trecut prin minte să mă retrag.

De St Agnan se încruntă la el.

— Cum adică să te retragi? Din serviciul contelui Hugues? Nu poți face așa ceva! Nici unul dintre noi nu poate. Suntem legați pe viață prin jurămintele cavalerești depuse.

— Care jurăminte pot fi depășite ca importanță de altele, mai înalte.

Între meseni se așternu o liniște nedumerită, întreruptă în cele din urmă de de Montdidier.

— Jurăminte *mai înalte?* Adică... jurăminte religioase, *preoțești?*

— Exact, deși eu unul mă gândeam mai degrabă la unele monahale. Mi-am zis că aș putea deveni călugăr. Hugues privi figurile nedumerite ale confraților săi și zâmbi larg. V-am spus că la început mi s-a părut ceva nebunesc, nu-i așa? Ei bine, acum probabil că am să vă par și vouă smintit, dar ascultați-mă mai departe. Încă nu-mi sunt clare toate detaliile planului pe care vi-l propun, dar e ceva în mine care îmi șoptește că s-ar putea să am dreptate. Iată despre ce e vorba.

De Payens se ridică de la masă și începu să pășească încolo și-ncoace prin încăpere, lăsând gândurile să i se reverse de pe buze așa cum îi veneau și susținându-și cuvintele cu gesturi ample.

— Avem doi oameni, vă amintiți? Regele și patriarhul. Amândoi au aceeași preocupare – necesitatea presantă, urgentă, de a restabili ordinea, de a asigura siguranța drumurilor și a proteja pelerinii care sosesc în număr tot mai mare în Țara Sfântă. Și totuși, nici unul dintre ei nu poate face nimic. Regele nu vrea și nu poate renunța la nici unul dintre cavalerii săi, iar patriarhul arhiepiscop, cleric fiind, nu are luptători pe care să-i poată folosi în acest scop. Apoi mai e un element apărut recent, care ridică însă propriile lui dificultăți. Atât regele, cât și arhiepiscopul vor să încurajeze populația să se stabilească în regat, din motive economice lesne de înțeles.

Se întrerupse, așteptând ca toți ochii să se îndrepte din nou asupra lui, apoi reluă cu o voce schimbată:

— Da, știu că lucrurile acestea nu vă interesează. Sunt niște mărunțișuri pe care preferăm să le lăsăm în seama celor ce găsesc plăcere în ele, cu condiția ca și ei să ne lase pe noi în pace, să ne trăim viața așa cum ne dictează conștiința proprie și codul cavaleresc. Dar ascultați-mă mai departe, fiindcă situația aceasta ne privește pe toți, din mai multe puncte de vedere, așa că trebuie să-i acordăm atenție *acum*. Trebuie s-o facem astăzi sau niciodată. Atât statul, cât și Biserica trebuie să încurajeze oamenii să se stabilească aici, dacă vor ca regatul să se dezvolte și să prospere. Este nevoie de negustori, de meșteșugari – de cetățeni obișnuiți, nu doar de soldați; e nevoie de oameni care să producă hrana și cele trebuincioase unora ca noi. Dar cetățenii aceștia, țărani pașnici în marea lor majoritate, nu vor veni până ce nu vor ști că sunt în siguranță aici. Nu-și vor aduce familia, soția și copiii într-o țară periculoasă. Cei care speră că o vor face se îmbată cu apă rece. Și totuși, știind bine aceste lucruri, regele nu ia nici o măsură, susținând că are mâinile legate.

Hugues făcu din nou o pauză, privindu-și confrații pe rând.

— Ținând seama de toate astea, continuă el, să presupunem pentru o clipă că m-aș duce la arhiepiscopul Warmund de Picquigny și i-aș spune că eu și câțiva dintre cei mai vechi tovarăși ai mei, toți veterani, toți războinici glorioși ai Crucii, ne-am săturat de atâtea lupte, de sălbăticia și măcelurile pe care le-am văzut și le-am trăit, și că am hotărât de aceea să ne retragem din serviciul militar activ, să ne căim pentru păcatele săvârșite și să îmbrățișăm viața monahală. Dintre noi, numai doi au lăsat acasă o soție și copii și nici unul dintre ei nu se așteaptă – ori nu este așteptat –să se mai întoarcă la ei. În plus, cu toții ne-am atașat de țara aceasta mult mai mult decât de cea în care ne-am născut, fiindcă ea a fost cea care ne-a inspirat și ne-a hrănit în ultimii douăzeci de ani; de aceea, nici unul dintre noi nu-și dorește altceva decât să se poată retrage din lume depunând jurăminte monastice și să-și trăiască restul zilelor în rugăciune, pace și solitudine, în această Țară Sfântă care a

devenit căminul nostru spiritual. Voi cum credeți că ar reacționa arhiepiscopul dacă i-aș spune toate astea?

— Te-ar trimite la casa de nebuni, mârâi de St Agnan. La urma urmei, ești cavaler, soldat; nu ești făcut să devii călugăr. Mie mi se pare lucrul ăsta la fel de clar ca o pată albă pe o pisică neagră.

Comparația lui stârni câteva zâmbete incerte și de Payens îi privi iarăși, pe rând, așteptând alte răspunsuri. De Montdidier tuși, își mișcă picioarele pe podea și tuși din nou.

— Oricât de ridicole ar părea spusele tale, s-ar putea ca patriarhul să le accepte... deși lui nu i-ar folosi la nimic.

Hugues își îndreptă privirea spre de St Omer, ridicând întrebător o sprânceană, apoi se întoarse către de Montdidier.

— Explică-i tu asta, Payen.

— Păi, unicul motiv pentru care ar pleca urechea la povestea ta mi se pare a fi acela că toți – eu, tu și prietenii noștri – suntem cavaleri veterani. Iar priceperea și experiența noastră i-ar putea fi utile. Dar dacă am deveni călugări, așa cum sugerezi tu, talentele noastre de luptători s-ar pierde și el nu ar mai avea nici un folos de pe urma lor. Călugărilor le este interzis să lupte, chiar și verbal – deși o fac mai tot timpul. Dar a folosi armele, așa cum facem noi? Ar însemna anatema pentru noi.

— Așa e, Țestosule, anatema. Corect. Dacă ar accepta să ne călugărim, atunci întreaga noastră pricepere, experiență și disciplină nu i-ar mai folosi la nimic. N-am fi mai utili pentru el decât sunt cavalerii ospitalieri.

— Dar ospitalierii sunt foarte utili, Hugues! replică de St Omer. În felul lor, făcând ceea ce fac, se dovedesc neprețuiți.

De Payens zâmbi.

— Și asta-i adevărat, Goff. Sunt neprețuiți, iar tu știi asta mai bine decât oricare altul. Și arhiepiscopul o știe la rândul lui. Dar mai știe și că oamenii din Ierusalim se așteaptă ca ospitalierii să lupte aidoma unor cavaleri.

Godefroi rămase tăcut câteva clipe, apoi întrebă:

— Ce vrei să zici, Hugues? Dai impresia că spui lucruri logice, însă vorbele tale par o enigmă.

De Payens ridică din umeri.

— Nu ți se vor mai părea așa dacă le vei privi dintr-un alt unghi. Warmund de Picquigny, patriarhul Ierusalimului, deține aici, în Outremer, puterea de care se bucură papa în țările creștine. Poate unge regi, duci, conți și cavaleri, poate numi și destitui episcopi. Prin urmare, înseamnă că poate numi și călugări.

— Firește că da. Nimeni nu te contrazice aici.

— Închipuie-ți niște călugări războinici, Godefroi. Călugări luptători. Călugări luptători *veterani*, care ar răspunde numai și numai în fața lui Warmund de Picquigny, ca superior al lor pe linie ecleziastică. Crezi că ideea i-ar surâde?

De data aceasta se lăsă o tăcere profundă, ce reflecta caracterul extraordinar al spuselor lui de Payens, iar el o lăsă câteva clipe să se adâncească, înainte de a continua.

— Gândiți-vă serios la asta, băieți, și lăsați la o parte regulile care contrazic o asemenea posibilitate. Trăim vremuri diferite de cele dinainte, care cer măsuri deopotrivă diferite – soluții diferite la probleme diferite. De aceea, imaginați-vă un ordin de călugări luptători, legați prin jurăminte și care răspund doar în fața patriarhului; nu în fața regelui, nu în fața seniorilor. Dacă noi am fi acei călugări, ne-am putea dedica în întregime protejării pelerinilor și pazei drumurilor, scăpându-i astfel și pe rege și pe patriarh de problema care îi supără atât de rău. Și fiind legați prin jurăminte de sărăcie, nici n-am cere să fim plătiți; ne-am întreține doar din pomenile și milosteniile Bisericii.

— Călugări luptători? întrebă de St Agnan pe un ton disprețuitor, care îi ilustra scepticismul. *Călugări* luptători? E ridicol, Hugues! Cine a mai auzit de așa ceva? E la fel de logic ca fecioarele într-un bordel.

De data aceasta nimeni nu mai zâmbi la gluma de prost-gust, iar de Payens încuviință.

— Este adevărat, Archambaud, dar tu ești cavaler și deci ar trebui să știi mai bine decât orice cleric că logica nu-și are locul în toiul unei lupte. Și să nu vă îndoiți că avem de-a face cu o luptă! Suntem pe cale de a fi antrenați, fie că vrem, fie că nu, într-o bătălie pentru supraviețuirea ordinului nostru și, ca s-o

câștigăm, trebuie să ducem războaiele Bisericii, protejându-i pelerinii, desigur, dar lăsând totodată impresia că-i susținem hegemonia și că apărăm existența regatului creștin al Ierusalimului, oricât de ilogic și lipsit de sens ar părea acest lucru.

După o scurtă pauză, își reluă explicațiile:

— Ascultați-mă cu toții mai departe. Nimeni nu a auzit până acum de călugări luptători fiindcă *n-a existat niciodată așa ceva.* Dar ideea nu va mai părea ridicolă odată ce primul ordin de acest fel va fi înființat pentru a face față unei situații suficient de neobișnuite pentru a impune crearea lui. Warmund de Picquigny are puterea și autoritatea de a fonda un asemenea ordin și eu cred că avem de-a face cu o situație ca aceea despre care vorbeam adineauri.

— Dar de ce am face noi așa ceva, sieur Hugues? întrebă Gondemare, iar de Payens îi zâmbi.

— Fiindcă ne-ar oferi posibilitatea de a îndeplini ordinele primite de la seneșal.

— Poftim? răsună glasul neîncrezător al lui de St Agnan. Te referi la săpăturile în templu? Dar am convenit că asta-i imposibil. Cum s-a schimbat situația acum?

De Payens avea răspunsul pregătit chiar înainte ca el să-și rostească întrebarea până la capăt.

— S-a schimbat prin aceea că vrem să devenim călugări luptători săraci, prietene. Vom avea cai, însă nu și mijloace de a asigura hrana sau adăpostul pentru ei – și pentru noi deopotrivă. Și de aceea, ca un fel de răsplată pentru serviciile aduse, vom cere arhiepiscopului și regelui permisiunea de a ne adăposti, noi și caii noștri, în vechile grajduri din ruinele templului. Warmund de Picquigny nu va avea nici o obiecție, vă asigur, dacă va beneficia de serviciile noastre. Și nici regelui nu-i va displăcea să aibă un grup puternic de cavaleri în apropierea lui. Iar odată ce ne vom vedea instalați în grajduri, vom putea începe să săpăm, nederanjați de nimeni. Astfel vom rezolva cea mai presantă problemă – pentru o vreme cel puțin.

— Hugues, ai o minte de papă! exclamă de St Omer. Ideea e strălucită, prietene.

— Da, poate că ai dreptate, interveni de St Agnan, dar trebuie cu adevărat să devenim călugări? Știu prea puține despre monahi, dar nu-mi place câtuși de puțin ideea de a depune acele jurăminte. Și câte ar trebui să fie, dacă am accepta?

— Trei, Archambaud, doar trei: de sărăcie, de castitate și de supunere.

— Să fac jurământ de castitate?! Eu?! În ruptul capului!

De Payens clipi glumeț către de St Omer.

— Haide, de St Agnan, fii sincer acum! Când ai gândit tu ultima dată ceva necast despre altceva decât o capră drăguță? Câți ani ai? Patruzeci? Mai mult? Și ți-ai petrecut aici, în deșert, jumătate din viață. Duhnești ca un țap bătrân, la fel ca noi toți, și nici o femeie care se respectă nu s-ar apropia de tine, presupunând că ar exista una pe aici. Așa că, te întreb, ce importanță are castitatea pentru tine?

De St Agnan pufni și rânji, deloc ofensat.

— Ei, asta așa-i, recunosc. Dar cum rămâne cu celelalte? Supunere? Și *sărăcie,* pentru numele Domnului?!

— Pe astea două deja le respecți, prietene. Și o faci chiar pentru numele Domnului! Exact la asta se referă ritualul pe care l-am săvârșit azi. Ai făcut ambele legăminte pe care le respingi acum, cu mici deosebiri, atunci când ai fost Înălțat în cadrul ordinului. Ai jurat să te supui superiorilor pe care Dumnezeu i-a așezat deasupra ta și să împărți totul cu confrații, nu-i așa?

De St Agnan încuviință printr-un semn al capului, iar Hugues continuă:

— Da, îmi pare bine că-ți amintești. Ai depus atunci legământ de supunere, Archambaud și, dacă stăm să ne gândim bine, ai făcut și jurământ de sărăcie.

Nimeni nu păru că ar avea ceva de adăugat, așa că de Payens îi privi pe toți în față, ca pentru a se asigura că așteptau să vadă ce mai are de spus, și un surâs vag îi apăru pe buze.

— Bine, prieteni, îmi dau seama că aveți încă îndoieli și recunosc că, până în urmă cu vreo câteva ore, și eu simțeam la fel. Dar noaptea trecută n-am putut să dorm și m-am gândit la multe lucruri, iar acum îmi dau seama că toate aveau legătură cu dilema în care ne aflăm. De aceea, lăsați-mă să vi le

împărtășesc. Știți cu toții de exilul meu autoimpus, prin care m-am retras și m-am ferit de toți ceilalți. După o scurtă ezitare, continuă încet, de parcă analiza fiecare cuvânt înainte de a-l rosti. Acea stare de spirit a mea s-a născut din dezamăgire... din ceva apropiat de disperare – disperare pentru semenii mei, pentru mine, pentru credințele și idealurile mele distruse, fiindcă oriunde mă uitam, nu vedeam decât oameni care înotau în sânge, mânjiți de acea mizerie pe care în copilărie am fost învățat s-o detest. Frații noștri creștini, după cum bine știți, fac mare caz de credința lor și de puterea ei; o numesc un dar supranatural din partea lui Dumnezeu, iar preoții vorbesc despre pierderea credinței ca despre cel mai teribil dezastru care poate lovi un om, făcându-l să-și piardă însuși sufletul. Și mai spun clericii că păcatul cel mai mare împotriva credinței este disperarea, fiindcă astfel negăm existența speranței. Ei bine, prieteni, eu am fost pradă disperării toți acești ani, o disperare cauzată de ceea ce am văzut de-o viață la semenii mei și de ușurința cu care purtarea lor, oribilă pentru mine, poate fi – și este – iertată de Biserică, lăsându-i curați, absolviți de orice vină și liberi să comită mai departe aceleași atrocități, iar și iar. Nu există păcat, ni se spune, care să nu poată fi iertat dacă este mărturisit unui preot.

Hugues își îndreptă spatele în scaun, închise pleoapele și-și duse palmele la față, acoperindu-și ochii, după care adăugă:

— Dar majoritatea preoților sunt la fel de corupți ca aceia cărora le acordă iertarea, bazându-se pe clemența lui Dumnezeu. Majoritatea, repetă el luându-și mâinile de la ochi. Nu toți. Poate că mai există printre ei și unii sinceri în convingerile lor, dar eu n-am întâlnit încă unul. Acesta e adevărul, care mie mi se pare cutremurător. Am crescut, la fel ca voi, printre cavaleri și luptători și am deprins legile cavalerești când încă nici nu știam bine să merg. Tot atunci am învățat legile Domnului și ale Bisericii, dar nici nu trecusem bine de vârsta copilăriei când mi-am dat seama că, în afara familiei mele, puțini erau aceia care acordau vreo atenție legilor Domnului. Cei mai mulți – seniori, cavaleri și soldați – respectau doar acele legi care aveau puterea de a-i pedepsi pe lumea

aceasta; tot ce ținea de lumea de apoi era lăsat în seama preoților. Iar clericii își petreceau întreaga vreme îngrijindu-se doar de ei înșiși; vorbeau despre bunătate și bunăvoință, dar numai atâta vreme cât asta le putea folosi lor – ca bani, putere și situație socială. Iar apoi, după ani de descurajare, am fost inițiat în Ordinul Renașterii și am descoperit că iubirea de Dumnezeu și credința în El pot exista foarte bine și în afara cadrului Bisericii. Acest lucru mi-a schimbat viața, fiindcă m-a învățat să înțeleg, pentru prima dată de când mă știam, faptul că până și cele mai mărunte acțiuni ale oamenilor sunt dictate sau influențate de Biserică și că această instituție este condusă azi de persoane corupte, venale, care se cred superioare tuturor. Da, ni se cere să credem că Părinții Bisericii sunt toți oameni aleși și binecuvântați de Dumnezeu, suntem încurajați să ne încredințăm sufletele nemuritoare în grija preoților, dar cine ne cere aceste lucruri și cine ne încurajează astfel? Ei, firește. Preoții sunt cei care ne spun ce să facem și ce să gândim în ceea ce-L privește pe Dumnezeu – și de fapt în toate celelalte privințe. Ei sunt cei care proclamă îndurarea infinită a Domnului, ei susțin că reprezintă glasul lui Dumnezeu pe Pământ... și afirmă hotărât că, dacă nu dovedim supunere în fața lor sau dacă îndrăznim să nu le credem spusele, tot ei au puterea de a ne pedepsi și chiar de a ne condamna la pierzania veșnică.

Privi din nou spre cei care îl ascultau, pătrunși de cuvintele sale, după care continuă:

— Ei sunt cei care condamnă oamenii, frați ai noștri, la pierzania veșnică. Gândiți-vă la asta pentru o clipă, fiindcă e un subiect de care de obicei ne ferim. Preoții îi osândesc pe oamenii de rând la focurile veșnice ale iadului și o fac din simplul motiv că *pot,* fiindcă au puterea și dorința de a conduce viața tuturor și de a dispune după bunul plac de sufletul lor. Și tot timpul predică despre nesfârșita și eterna îndurare a Domnului. Și cine îi poate contrazice, când toată lumea crede că ei au o legătură directă cu Dumnezeu? Ordinul nostru ne-a învățat că putem schimba această stare de lucruri. Vă mai amintiți bucuria pe care am resimțit-o aflând acest adevăr?

Descoperind că putem face, într-o zi, ca lumea să devină un loc mai bun? Biserica, așa cum o știm noi azi, a fost clădită de oameni, nu de Dumnezeu și nu de presupusul său fiu, Iisus, născut din om. Iisus a fost om din născare, firește, dar ceea ce se consideră a fi Biserica lui a fost preluată și remodelată la mult timp după moartea lui de Pavel și de sfătuitorii lui romani. Ordinul nostru însă, Ordinul Renașterii în Sion, ne-a oferit speranța că într-o zi toate acestea se vor schimba, nu prin uciderea tuturor preoților lipsiți de Dumnezeu, ci prin scoaterea la lumină a adevărului, a adevărului adevărat cu privire la cele întâmplate acum o mie de ani aici, în Ierusalim. Iar eu uitasem toate astea, prieteni. Cu toată mizeria și masacrele pe care le-am văzut de când am venit aici, uitasem aceste lucruri, fiindcă am avut impresia că nu ne mai parvenea nici o veste de la ordin. Dar m-am înșelat; veștile au venit, oricât de stranii ni se par, iar acum știu bine în ce crede. Nu am încredere în oamenii în sine, dar cred că Dumnezeu ne-a adus aici, pe fiecare dintre noi, cu un scop. Și mai cred că acest scop a fost cel care, noaptea trecută, mi-a sugerat planul despre care vă vorbeam. Ni se cere – sau ni se ordonă, cum vreți s-o luați – să redescoperim adevărul tradițiilor noastre. Iar atunci când îl vom găsi, vom începe să corectăm toate relele pe care pierderea credinței – manipularea și distorsionarea adevăratelor învățături ale lui Iisus și ale fraților săi iudei – le-a adus asupra lumii noastre. Iar când aceste rele vor fi îndreptate, cu toate că numele noastre vor fi fost de mult uitate, lumea își va aminti de ceea ce am realizat noi.

Hugues se opri și liniștea care se așternu între ei se prelungi până ce tot el îi întrebă:

— Deci, ce spuneți? Cum vreți să procedați?

— Îmbrăcăm rase călugărești și săpăm, se auzi glasul lui de St Agnan, în vreme ce toți ceilalți încuviințau.

În seara aceea, când se retrase în patul său, Hugues constată că nu poate adormi și se resemnă cu încă o noapte lipsită de somn. În mod normal, adormea imediat ce se întindea în pat, iar a doua zi se trezea odihnit, indiferent cât dormise. Putea trage un pui de somn chiar și în picioare sau șezând în șa. De

fiecare dată însă când nu reușea să adoarmă repede, știa că există ceva care îl tulbură; de data aceasta însă, nu-și dădea seama ce anume ar putea fi acest ceva și drept urmare, după ce se tot răsuci în pat o vreme, azvârli pledul de pe el, hotărât să facă o plimbare în aerul rece al nopții. Își trase pe el roba arăbească largă pe care, la fel ca mulți dintre tovarășii lui, o purta atunci când nu îmbrăca armura – fiindcă era comodă – și își trecu un braț prin cureaua spadei, așezându-și arma pe umăr, după care se îndreptă spre ușile ce dădeau în curte. Acolo se opri, căscă și se scărpină în creștet, tremurând ușor în răcoarea nopții.

— De ce nu dormi?

Răsucindu-se pe călcâie, îl zări pe Payen de Montdidier șezând pe o bancă lângă zidul din spatele lui, învăluit în lumina lunii și a flăcării tremurătoare a unei torțe aprinse.

— Țestosule! M-ai speriat... Dar te întreb și eu același lucru: tu de ce nu dormi?

— Așa ar trebui să fac. Dar o să intru acum, fiindcă am înghețat până în măduva oaselor. Am stat aici și m-am gândit.

— La ce?

— La Marguerite... la fiul meu, Charles, și la Helene, fiica mea. Mâine ea va împlini opt ani, iar eu mi-am amintit abia în seara asta, când ai spus tu că numai doi dintre noi avem familii acasă, în lumea creștină...

Hugues rămase uluit de lipsa lui de sensibilitate. Până în clipa aceasta nu-i trecuse prin minte ce efecte ar fi putut să aibă cuvintele lui de mai devreme asupra celor doi în chestiune, de Montdidier și Gondemare. Acum însă, durerea din glasul prietenului său era prea limpede pentru a o ignora.

— Payen, iartă-mă, nu m-am gândit...

— Știu, Hugues. Tu ai spus doar adevărul și nimic din cuvintele tale nu-mi era necunoscut. Zarurile au fost aruncate cu mulți ani în urmă și toată lumea a fost de acord, inclusiv eu și Marguerite. Dar când ai adus vorba așa, pe neașteptate, m-ai prins nepregătit... Glasul îi cedă și el rămase cu privirile pierdute în gol, înainte de a continua: Faptul că mi-am amintit de ziua fetiței mele... m-a făcut să mă gândesc la viața noastră, a tuturor,

la felul în care s-a schimbat atât de mult față de ceea ce visam când eram tineri și plini de idei strălucite. Zâmbi, privind în jos, apoi clătină din cap și își ridică ochii spre Hugues, surâzând în continuare. Îți amintești ce oripilați am fost când am aflat că fetele știau despre noi? Credeam că descoperiseră totul despre ordin. Pe atunci, ăsta era cel mai cumplit lucru pe care ni-l puteam imagina. Dumnezeu să ne ajute!

Hugues zâmbi și el.

— Păi, îmi amintesc că a fost ceva cu adevărat dramatic.

— Acum mi se pare ridicol.

De Payens își lăsă capul pe un umăr, intrigat de ceva anume în glasul prietenului său.

— Ridicol? Cum așa? Mie nu mi-a venit deloc să râd. Fetele au făcut un sacrificiu uriaș, fără a ști măcar pentru ce anume se sacrifică. Au stat deoparte și ne-au lăsat să procedăm așa cum a trebuit să procedăm. Ar fi putut să plângă, să se jeluiască. Au preferat să n-o facă însă și s-au pregătit să-și ducă viața mai departe fără bărbații lor. Dumnezeu să le binecuvânteze!

— Da, Dumnezeu să le binecuvânteze... De Montdidier se ridică și se îndreptă spre ușă, apoi ezită și își puse o mână pe umărul lui Hugues. Tocmai mi-a trecut prin minte că nici măcar nu știm dacă Marguerite mai e încă în viață. Ar putea fi moartă deja.

Hugues își privi prietenul în ochi și încuviință.

— Da, s-ar putea, dar ar însemna să fi murit în anul care a trecut. Altfel cred că am fi aflat despre moartea ei. Probabil că este în viață și e la fel de sănătoasă ca tine, trăind fericită în Payens.

De Montdidier mai rămase câteva clipe nemișcat, apoi înclină din cap.

— Da, poate că ai dreptate. Sper că da. Acum mă duc să mă culc, iar tu ar trebui să faci la fel – măcar să te odihnești, dacă nu vei putea dormi.

Hugues își strânse roba pe lângă corp și își urmă prietenul înapoi în han.

7

Grație cooperării celor șase tovarăși ai săi, până a doua zi înainte de prânz, de Payens avea deja un plan de acțiune pentru a-și pune planul în practică. Erau împreună dinainte de ivirea zorilor, discutând despre cea mai bună modalitate de abordare a lui Warmund de Picquigny, iar Hugues era încrezător că ideile sale erau destul de bine conturate și fundamentate, astfel încât să-i permită să treacă la treabă imediat. Și astfel, cu o oră înainte de amiază, străbătea drumul spre reședința arhiepiscopului, îmbrăcat în cele mai elegante haine și cu cea mai bună armură a sa, însoțit de St Omer, St Agnan și Montdidier, toți trei în cele mai fine veșminte aduse pentru ceremonia ordinului. Nici nu-i trecuse prin minte să se întrebe dacă patriarhul putea sau voia să-i primească pentru a discuta. Îl cunoștea și îl aprecia pe Warmund de Picquigny de ani buni și știa că sentimentele îi sunt împărtășite și de el, astfel că aștepta cu nerăbdare întrevederea și recapitula în minte ceea ce intenționa să-i spună, când brațul lui de St Agnan, întins în fața lui, îi bară drumul.

Luat prin surprindere, ridică ochii și zări două șiruri de bărbați venind în fugă din dreapta, oprindu-se și prinzându-se de braț între ei de o parte și de alta a drumului, împiedicându-i astfel să înainteze. Erau oamenii regelui din garda palatului; Hugues se întoarse pentru a vedea pe cine escortează, dar nu zări decât o trăsură închisă. Ferestrele acesteia erau acoperite cu perdele groase, iar suita care o însoțea era formată din zece oameni bine înarmați în față și alți zece în spate, toți purtând uniformă și aceleași însemne heraldice: o fântână stilizată, de un albastru viu, pe fond alb. De Payens își domoli nerăbdarea, știind că nu va trebui să aștepte prea mult. Gărzile regelui, aliniate pe marginile drumului cu fața spre mulțimea de privitori, erau deja obișnuite cu procedura. Așteptară până ce trăsura trecu prin spatele lor, în acest timp numărând tăcut, în cadență, și apoi ultimii oameni din coloană rupseră formația și trecură în pas alergător în față, lăsând strada liberă pentru cei care așteptau.

De St Agnan rămase pe loc, privind trăsura până ce aceasta dispăru după o cotitură a drumului.

— Cine era? întrebă el apoi.

— Familia regală, îi răspunse Hugues. Probabil una dintre fiicele regelui, judecând după perdelele trase, mai bine zis cea de-a doua, Alice, deoarece escorta purta culorile episcopului Odo.

— Cine e episcopul Odo?

— Fostul episcop de Fontainebleau, acum secretar al patriarhului și omul de legătură al acestuia cu regele.

De St Agnan se întoarse și privi spre prietenul său, cu o cută între sprâncene.

— Și de ce îl asociezi cu una dintre fiicele regelui și nu cu alta, de pildă? Există vreo legătură între ei?

— Să mergem, îi îndemnă Hugues și traversă primul strada îngustă. Se știe că episcopul Odo... ține mult la prințesă. Dar ea n-a împlinit încă cincisprezece ani, în vreme ce el e cam de vârsta noastră, așa că mă îndoiesc că ar exista „vreo legătură între ei", așa cum ai zis tu.

Cuta nu dispăru de pe fruntea lui de St Agnan.

— Foarte bine, ea e o fetiță, el ține mult la ea... Suficient de mult pentru a-i oferi oricând o escortă?

— Nu oricând, firește; dar o cunoaște pe prințesă de când era doar o fetiță și, din câte am auzit, acum nu mai e chiar un copil. Odo a fost ani de zile cel mai loial sfetnic al tatălui ei, încă de pe vremea în care Baudouin era conte de Edessa, cu mult înainte de a deveni regele Ierusalimului. Haideți, o luăm pe aici!

Intrarea din aleea îngustă era abia vizibilă în umbră, iar tovarășii săi, care îi ascultaseră atenți explicațiile, îl urmară dincolo de ea și apoi printr-un pasaj care dădea într-o stradă largă, în fața intrării principale într-o clădire impunătoare, bine păzită.

— Palatul patriarhului, le spuse el. Țineți-vă aproape.

Hugues își croi drum pe strada aglomerată, printr-o mare de cămile, cai, vite, porci și capre, apoi printr-o alta de oameni care vorbeau cele mai diverse limbi, și se prezentă paznicului de la intrarea principală. Acesta îl recunoscu și, constatând că nu constituia o amenințare pentru arhiepiscop, îi permise lui și celor trei însoțitori ai săi să intre într-o sală înaltă, bogat decorată, în care le ceru să aștepte până ce patriarhul îi va putea

primi.

Nici nu avură timp suficient pentru a admira decorațiunile din încăpere, că arhiepiscopul își făcu apariția pe neașteptate, zâmbind larg și întâmpinându-l cu bucurie pe Hugues, înainte de a se întoarce spre prietenii lui și a-i primi la fel de curtenitor. Warmund de Picquigny avea aerul unui politician înnăscut – un om atrăgător, înalt, cu părul cărunt, nasul acvilin și dinți albi, subțiri și frumoși. Părea să zâmbească tot timpul, chiar și când era nemulțumit de ceva. Era o gazdă plăcută și imediat oaspeții săi se simțiră bineveniți; fiind toți soldați însă, neobișnuiți cu finețurile și protocolul vieții de la curte, trecură repede peste discuțiile de complezență. Îndată ce fiecare se așeză la locul său, de Payens începu discursul pe care și-l pregătise, iar din clipa în care arhiepiscopul înțelese ce anume i se cerea, rămase nemișcat, ascultând atent fără a-l întrerupe nici măcar o dată.

Când de Payens sfârși, Warmund de Picquigny păstră câteva clipe o tăcere încruntată, apoi întinse mâna după un clopoțel de argint, sună și îl puse înapoi pe măsuță.

— Cererea voastră este una extraordinară, prieteni. Adevărat vă spun, nici n-am mai auzit de așa ceva. Îmi va trebui ceva timp ca s-o analizez.

Ușa din capătul încăperii se deschise și în prag apăru un bărbat înalt, brunet, în roba purpurie a episcopilor. Patriarhul întinse o mână spre de Payens.

— Iartă-mă o clipă, spuse el, după care se întoarse spre cel care sosise: Au venit veștile de la Accra?

— Da, monseniore.

— Excelent!

Arhiepiscopul reveni la oaspeții săi.

— Trebuie să mă scuzați, prieteni, dar așteptam vești de la asociații noștri din Accra și urgența situației mă determină să vă părăsesc o vreme. Voi citi misiva și apoi voi lua o hotărâre în funcție de conținutul ei. Apoi episcopul Odo se va ocupa în numele meu de ceea ce va trebui făcut. Nu va dura mult, așa că vă rog să nu plecați. Voi trimite să vi se aducă ceva de mâncare și de băut și voi reveni înainte chiar de a vă putea ospăta. Vă rog să vă simțiți ca acasă și să mă așteptați.

— Nu va accepta, spuse de St Agnan îndată ce ușa se închise în spatele patriarhului.

— De ce crezi asta, Archambaud? îl întrebă de St Omer.

— Păi, a lăsat să se înțeleagă limpede, nu vi s-a părut? Să se ridice și să plece înainte de a auzi ce aveam să-i spunem?! E un semn rău.

— A auzit, Archambaud, să nu te îndoiești de asta, replică de Payens. Iar faptul că a ieșit din încăpere e unul dintre cele mai bune semne pe care ni le putea da. Are nevoie să rămână un timp singur, să cântărească argumentele pro și contra. Și cu cât va lipsi mai mult, cu atât va cugeta mai îndelung la propunerea noastră. Dacă ar fi decis să ne refuze, ar fi făcut-o imediat, iar noi am fi deja în drum spre han. Omul ăsta nu a devenit patriarhul Ierusalimului fiind prostănac sau nehotărât.

— Dar cum rămâne cu veștile acelea din Accra? Nu-i vor capta ele întreaga atenție?

Preocuparea lui de St Agnan îi aduse lui Hugues un surâs în colțul gurii.

— Nu există nici o veste din Accra. Clopoțelul acela este doar un instrument de care arhiepiscopul se folosește atunci când are nevoie de timp de gândire. Cel care răspunde la chemarea lui știe că trebuie să răspundă afirmativ la ceea ce-l întreabă sau îi sugerează arhiepiscopul, oferindu-i astfel o scuză pentru a se retrage și a lipsi atât cât dorește, fără a-și jigni oaspeții în vreun fel. Acum, plecarea lui este în avantajul nostru; înseamnă că patriarhul se gândește la ceea ce i-am cerut. Noi am făcut tot ce am avut de făcut și nu cred că ne-am fi putut susține cazul mai bine, așa că acum nu ne rămâne decât să așteptăm ca el să delibereze și să ia cea mai bună decizie pentru el, atât personal, cât și ca patriarh. Dar eu sunt optimist. Ne-ar fi putut cere să revenim mâine, sau săptămâna viitoare. Faptul că ne-a rugat să rămânem îmi spune că propunerea noastră i s-a părut interesantă. Dar nu trebuie să uităm că oricare alt preot în locul lui ar fi considerat-o de-a dreptul eretică. De Picquigny e făcut însă dintr-un aluat diferit și se confruntă cu probleme inexistente oriunde altundeva. Acum – și asta numai depinde de noi – nu rămâne decât ca el să considere că avantajele

propunerii noastre sunt suficient de mari încât să depășească riscurile pe care le implică.

Servitorii patriarhului, toți călugări, își făcură de lucru în jurul lor, în tăcere, vreme de o oră, așezând pe masă pâine proaspăt coaptă, prepeliță rece, curmale și brânză de capră, la care adăugară numeroase șerbeturi și băuturi reci din fructe. Cei patru cavaleri aproape că sfârșiseră de mâncat tot ce le fusese oferit, când Warmund de Picquigny se întoarse. Cu un gest grațios refuză invitația lor de a li se alătura la masă – rămăsese un bol întreg de curmale – își turnă ceva de băut într-o carafă și se așeză pe scaunul pe care-l ocupase inițial, lângă măsuța cu clopoțelul de argint. Fără a mai aminti ceva despre Accra, intră direct în subiectul propus de cei patru cavaleri, adresându-se în special lui de Payens, dar privind tot timpul și spre ceilalți, pentru a-i include în conversație.

— Așa, vreau să înțeleg limpede și fără umbră de îndoială exact ce anume îmi propuneți, fiindcă din cele auzite deja, cred că cererea voastră mi-ar da mari bătăi de cap, din mai multe puncte de vedere. Vreți ca eu să intervin în numele vostru pe lângă seniorii în slujba cărora vă aflați, ca să-i conving să renunțe la voi pentru un scop mai înalt și să vă permită să vă dedicați unei vieți de penitență, rugăciune și izolare. E corect?

Hugues de Payens încuviință.

— Da, monseniore, aceasta e esența. Vrem să ni se dea voie să ne devotăm lui Dumnezeu acum, după ce o viață întreagă am fost devotați seniorilor noștri și legămintelor cavalerești.

După o tăcere îndelungă, de Picquigny clătină solemn din cap.

— Nu cred că pot face asta pentru voi, prieteni, spuse el pe un ton scăzut. Oricât aș încerca. Legămintele cavalerești despre care ați amintit sunt de nedezlegat; nu pot fi rupte după bunul plac al nimănui înainte de ceasul morții.

De Payens ridică palma, surprins parcă.

— Nici chiar pentru a-l sluji pe Dumnezeu mai bine?

— În chip de călugări, vrei să spui? Patriarhul clătină iarăși din cap, neîncrezător, și continuă: Dar cine poate hotărî ce înseamnă „mai bine”? Oare numai rugăciunea poate fi „mai

bine”? Dacă da, mă tem că nu veți avea câștig de cauză. Sunt destui călugări în această țară și toți se roagă, mă tem că unii dintre ei mai bine și mai eficient decât alții. Dar toți au și un alt rost – o menire sau o îndatorire, dacă vreți – pe lângă rugăciunile și cucernicia zilnice. Cavalerii ospitalieri sunt, probabil, cel mai bun exemplu. Cu numele, sunt cavaleri, dar în realitate sunt și vor fi întotdeauna călugări. Menirea lor, neschimbată din urmă cu cinci sute de ani, când a luat ființă ordinul, a fost și este aceea de a îngriji pelerinii bolnavi și suferinzi care vin în Țara Sfântă. Cu aceasta se ocupă ei, iar eu, ca patriarh al Ierusalimului, mă bazez din greu pe serviciile lor necontenite, pe sacrificiul lor de sine și pe bunăvoința lor. Dar ei sunt călugări ce respectă regulile Sfântului Benedict și tot ce fac se supune acestui sacru regulament. El le conferă autoritate și le structurează viața... o structurare rigidă, în fiecare clipă a existenței lor. Patriarhul se întrerupse pentru o clipă, apoi îi privi pe cei patru pe rând, cu o umbră de zâmbet pe buze. Ați fi dispuși să vă supuneți și voi regulamentului impus de Sfântul Benedict, sau aveți alte gânduri în această privință?

De St Agnan își drese vocea, emoționat.

— N-am putea avea un regulament al nostru?

Arhiepiscopul izbucni într-un hohot de râs.

— Ba da, ați putea, cu ușurință, după ce veți fi petrecut douăzeci sau treizeci de ani organizându-vă și constituindu-vă un cadru de disciplină, rugăciune și mod de viață care să vă diferențieze de toate celelalte ordine monastice existente. Dar bănuiesc că v-ați gândit la ceva mult mai rapid, nu-i așa? Spune-mi, prietene – ceru patriarhul întorcându-se din nou spre de Payens – ce anume... ce anume v-a făcut să vă gândiți la asta? Care a fost ideea sau incidentul care v-a determinat să luați această hotărâre și să veniți aici pentru a-mi solicita sprijinul?

Sub privirile arhiepiscopului, Hugues simți cum roșește, deși mâhnirea îi frământa sufletul. Întotdeauna se mândrise cu sinceritatea lui și niciodată nu mințise pe cineva în față, așa că nici în această situație dificilă, când atâtea depindeau de răspunsul lui, nu putea și nu voia să-i spună patriarhului o minciună sfruntată. Ridică din umeri și-și întinse palmele în

lături neajutorat, pe punctul de a da pe față întregul lor plan, când adevărul îi veni în minte brusc, lăsându-i un gol în stomac. Pentru el, intuiția nu era altceva decât revelație directă și, așa tulburat cum era acum, își schimbă gestul abia schițat cu altul, care indica o oarecare stânjeneală. Încleștându-și mâinile una pe cealaltă, căuta frenetic cuvintele potrivite prin care să exprime ceea ce dorea, fără a spune totuși o minciună deliberată.

— Am primit... Se întrerupse cu o încruntătură și apoi reluă mai intens, ridicându-și ochii spre cer cu o privire pioasă: Am primit instrucțiuni incredibile și de neprevăzut, monseniore. Instrucțiuni care mi-au parvenit la început sub forma unor ordine indiscutabile, care s-au dovedit mai târziu a fi lipsite de substanță și de rațiune. Nu era nimic în ele: nici o îndrumare, nimic concret sau precis. Am devenit însă conștient că morala mă obliga să le respect, însă viața mea fiind așa cum este azi, mi-am dat seama că nu am posibilitatea de a mă supune lor și de a le duce la îndeplinire. M-am trezit într-o dimineață cu această imposibilitate în minte și de atunci îndemnul și nevoia de a schimba această situație nu m-au mai părăsit.

Sprâncenele arhiepiscopului se ridicaseră întrebătoare.

— Ce-mi spui este... impresionant, *messire* de Payens. Și pot întreba care anume era esența acestor... instrucțiuni?

— Da, monseniore, firește. Iar dacă domnia voastră le veți desluși mai bine decât mine, voi fi recunoscător pentru iluminarea pe care mi-o veți aduce. Mi s-a cerut să mă gândesc la viața pe care am dus-o, să analizez toate lucrurile importante care s-au petrecut încă de când eram un copil și să găsesc căi și mijloace de a-mi folosi priceperea și abilitățile pentru a face posibile mari schimbări în Ierusalim, pentru a descoperi și a revela adevărul aflat la baza regatului și a Țării Sfinte.

Warmund de Picquigny rămase tăcut, doar lipsa de expresie a chipului său sugerând incapacitatea de a reacționa imediat la cuvintele neașteptate ale lui de Payens. În scurt timp însă, patriarhul își adună gândurile.

— Priceperea și abilitățile *domniei tale,* ai spus. Numai ale domniei tale. Cum rămâne însă cu prietenii care te însoțesc?

De Payens ridică din umeri, încântat de el însuși. Momeala

fusese bună, iar peștele trăgea deja de fir.

— Le-am povestit despre dilema în care mă aflu, le-am spus ce gânduri mă frământă, iar ei au fost de părere că am primit o chemare, un ordin direct, neclar așa cum e el, și au vrut să mă ajute să-l duc la îndeplinire. De aceea am venit acum împreună.

— Înțeleg. Mai sunt și alții care îți împărtășesc ideile?

— Sunt șapte, monseniore.

— Hm...

— Dar ar putea fi mai mulți. Eu am vorbit numai cu prietenii mei apropiați. Șase sunt cei cărora le-am spus și toți au hotărât să mi se alăture, dar fiecare dintre ei are alți prieteni pe care ar vrea să-i atragă de partea noastră.

— Nobilii vor percepe această situație ca pe o revoltă. Știți asta, nu-i așa? Vor considera că așa le scad lor resursele.

— Cum s-ar putea una ca asta, monseniore? Chiar dacă numărul nostru s-ar dubla, tot nu s-ar strânge douăzeci de cavaleri, și toți îmbătrânim, după o viață aspră, de serviciu loial în slujba seniorilor. Cu greu am putea considera că astfel se reduce forța armatelor din Ierusalim.

— Totuși, sieur Hugues, douăzeci de cavaleri veterani...

— Douăzeci de cavaleri *ce îmbătrânesc,* monseniore, toți trecuți de prima tinerețe.

Patriarhul își țuguie buzele, iar de Payens continuă.

— Chiar și așa, monseniore, trebuie să mă întorc la spusele domniei voastre, despre fiecare ordin monahal care are propriile sale îndatoriri în afara celor zilnice de rugăciune și pietate. Noi nu avem o astfel de misiune, dar am putea avea, dacă s-ar alege una care să se potrivească unor oameni ca noi.

Aici, vocea lui Hugues, care la început fusese entuziastă și plină de energie, deveni dintr-odată scăzută, parcă lipsită de viață.

— Ah, dar din păcate noi nu știm decât să luptăm, iar călugării nu se luptă... Ah, monseniore, adăugă el clătinând din cap cu un zâmbet amar, dacă ar exista un ordin de călugări luptători... cât bine am putea face noi în cadrul lui! Așa am putea sluji Domnului cu pietate și cu un scop măreț. Ce păcat că nu poate exista un asemenea ordin! Și totuși, am putea să ne

achităm de alte îndatoriri. Ne putem adapta. Nu ne-am da înapoi să ducem la îndeplinire orice misiune care ne-ar fi încredințată.

Cu aceste cuvinte, Hugues își încheie pledoaria, imaginându-și rotițele învârtindu-se deja în mintea arhiepiscopului. Acesta se ridică în picioare și îi binecuvântă, iar ei îngenuncheară în fața lui, plecându-și frunțile.

— Întoarce-te mâine, Hugues de Payens, la aceeași oră. Mă voi gândi la ceea ce mi-ai spus și îți voi da răspunsul când vei veni. Probabil că vei dori să-l împărtășești pe urmă și prietenilor domniei tale, dar mâine poți veni singur. După aceea, dacă va mai fi ceva de discutat, vom avea timp suficient. Deocamdată însă, nu spuneți nimănui nimic despre ce am vorbit astăzi. Ne-am înțeles? Acum, mergeți în pace.

Godefroi de St Omer ridică privirea de la jocul în care era adâncit împreună cu Payen de Montdidier, atenția fiindu-i atrasă de ușa care se deschise fără nici un zgomot.

— Ah, strigă el. În sfârșit! Credeam că nu mai vii odată!

Hugues de Payens rămase în prag, ținând ușa deschisă pentru ca ochii să i se acomodeze cu penumbra dinăuntru, după soarele strălucitor de afară. De St Omer, Bissot și de Montdidier îl priveau de la masa de sub fereastră, în vreme ce pe un divan lipit de perete, în umbră, Gondemare se ridică într-un cot. De Payens remarcă absența lui de St Agnan și de Rossal, dar înainte de a apuca să întrebe unde sunt, cei doi apărură în ușă, în spatele lui, silindu-l să înainteze până în mijlocul încăperii. Dintr-odată, toți începuseră să pună în întrebări.

— Destul, pentru numele Domnului! exclamă el la un moment dat. Uitați-vă la voi, parcă ați fi niște bătrâne guralive. Nu vorbiți toți o dată dacă vreți să vă și răspund! Lăsați-mă să-mi scot pelerina, să-mi las armele și să-mi trag răsuflarea, apoi am să vă spun tot. Dar n-am de gând să stau aici ca un precupeț în piață și să vă aud strigând. De St Agnan, caută-l pe Ibrahim și roagă-l să ne aducă ceva de mâncare și de băut, iar voi, restul, stați jos la masă ca niște oameni civilizați ce sunteți.

Apoi își scoase sabia de la brâu, odată cu centura care îi

ținea pumnalul și punga, își dezbrăcă roba largă și burnusul pe care prefera să-l poarte în locul coifului de fier, și se așeză în capul mesei, așteptându-l pe de St Agnan să se întoarcă. Nimeni nu mai scoase nici un cuvânt, dar toți ochii din încăpere erau fixați asupra lui, încercând să detecteze un semn, un indiciu referitor la rezultatul discuției cu patriarhul. Îndată ce toți se adunară în jurul mesei, Hugues intră direct în subiect, scutindu-i de alte preliminarii.

— A fost de acord. Ne dă permisiunea.

După ce primul val de entuziasm se stinse, ridică palma în aer pentru a opri și ultimele exclamații.

— Nu se va întâmpla mâine sau poimâine. Poate că va dura un an, poate mai mult, dar se va întâmpla. Patriarhul o dorește.

— Cum? Ce-a zis? răsună glasul lui de St Agnan, nerăbdător ca întotdeauna.

— A spus ce anume vrea și a făcut-o foarte clar, deși cu o anume subtilitate. De fapt, dacă noi nu ne-am fi străduit să-i sugerăm exact ce anume intenționam, cred că ar fi venit el însuși cu ideea. Firește, lui i se pare că a făcut-o chiar, și acesta e cel mai grozav rezultat la care puteam spera. Mă aștepta când am ajuns, iar secretarul său, episcopul Odo, m-a condus în camera de lucru a patriarhului, nu în sala de audiențe în care am fost primiți ieri. Apoi l-a trimis pe Odo afară și, înainte de a începe să vorbim, l-a însoțit până la ușa a doua, ca să se asigure că nu ascultă cumva din anticameră.

— Sunt sigur că secretarului nu i-a plăcut asta, mârâi de St Agnan. Am avut impresia că e tipul de om căruia îi place să știe întotdeauna tot ce se petrece.

— Da, n-a fost deloc bucuros, dar Warmund de Picquigny nu e omul pe care îți permiți să-l superi. Oricum, imediat ce am rămas singuri, patriarhul mi-a amintit ce-i spusesem ieri – că suntem dispuși să ne asumăm o misiune, ca toate celelalte ordine monahale, dacă ne-ar încredința cineva una potrivită pentru noi, și de asemenea că deplâng faptul că nu există un ordin de călugări luptători. N-a zăbovit însă prea mult asupra acestor lucruri, ci a adus vorba despre tâlhăriile de pe drumuri și de amenințarea tot mai mare la adresa siguranței pelerinilor ce

vizitează locurile sfinte. Desigur, știa că noi cunoaștem bine situația și că ne dăm seama ce ghimpe dureros este aceasta în coasta mai-marilor regatului, dar mi-a explicat îndelung și a căutat să justifice incapacitatea regelui de a lua măsuri în această privință. Apoi și-a dat chiar mai multă silință să se asigure că știam bine care sunt responsabilitățile sale ca patriarh și arhiepiscop și că este deci răspunzător de siguranța întregii Biserici din Ierusalim, inclusiv a preoților, călugărilor și a pelerinilor care se supun autorității exercitate de Biserică pe teritoriul Țării Sfinte...

Ochii i se măriră, iar el își îndreptă spatele în scaun, privindu-și prietenii pe rând, după care continuă pe un ton din care răzbătea uimirea:

— Știți? Acum mi-am dat seama că a vorbit de fiecare dată despre Țara Sfântă. Niciodată n-a menționat numele Outremer sau regatul Ierusalimului, iar asta mă face să înțeleg că patriarhul consideră că poziția și responsabilitățile sale nu sunt în nici un fel legate de regele Baudouin, de ambițiile acestuia referitoare la Ierusalim sau de ideile sale cu privire la statul civil. Warmund de Picquigny nu are ochi decât pentru realitatea religioasă a Ierusalimului – Orașul Sfânt și Țara Sfântă. În ceea ce-l privește pe el, nimic altceva nu are importanță, iar regele și nobilii lui sunt doar niște mici neplăceri, care se amestecă în modul în care el își conduce activitățile ecleziastice.

Văzând expresiile nedumerite de pe chipurile tovarășilor săi, își drese glasul și adăugă:

— Mă rog, să lăsăm asta... Mi-a cerut apoi să-i spun ce cred eu că am putea face – mai bine zis ce ar trebui făcut – cu privire la situația drumurilor, iar eu n-am avut prea multe de zis. I-am povestit însă despre mica noastră aventură de acum două sau trei seri, când i-am fugărit pe tâlhari până în deșert, iar asta mi-a dat ocazia să remarc ce forțe reduse ar fi suficiente pentru a opri atacurile acestor bandiți. I-am spus, iar el s-a arătat de acord cu mine, că problemele se adâncesc și că tâlharii devin tot mai mulți pur și simplu fiindcă nimeni nu li se opune. Această stare de lucruri s-ar schimba în scurt timp, am adăugat, dacă cineva ar organiza un grup – fie el foarte mic – de oameni

hotărâți și disciplinați, care să patruleze pe drumuri. Simpla lor prezență, odată conștientizată, ar reduce probabil drastic numărul incidentelor de acest fel. Asta a fost tot ce i-am spus.

Se auzi o bătaie în ușă și de Payens le făcu tuturor semn să tacă. Hangiul deschise larg ușa și intră, urmat de doi servitori ce duceau pe umeri un coș cu mâncare și de un altul, un uriaș, ce purta în mâini o tavă enormă plină cu băuturi. Discuțiile se rezumară la banalități în vreme ce servitorii așezară bucatele pe masă, iar când rămaseră singuri, toți se aplecară doar asupra mâncării: pâine caldă, brânză de capră proaspătă și grasă, un bol cu măsline în ulei și verdețuri aromate, trei feluri de fructe, caşcaval de variate soiuri și forme, două potârnichi reci și câțiva cârnăciori. Pentru o vreme, nimeni nu mai vorbi, iar când sfârșiră de mâncat, se lăsară pe spate în scaune, râgâind sătui.

În cele din urmă, Rossal redeschise discuția.

— Hugues, e ceva ce n-am înțeles. Ai spus că, din câte ți s-a părut, patriarhul a fost de acord cu solicitarea noastră și că aceasta satisface și scopurile lui personale, dar că ar mai putea trece un an până ce totul va începe să funcționeze. Credeam că patriarhul Ierusalimului deține în Outremer aceeași putere spirituală ca aceea a papei în creștinătate. N-am dreptate? Și dacă da, de ce ar trebui să treacă atât de mult înainte ca tu să poți face ceea ce vrei să faci?

De Payens își șterse bărbia și luă o înghițitură de suc de struguri rece înainte de a răspunde și oricine putea vedea că își cântărește bine cuvintele. În cele din urmă, se așeză mai bine în scaun și își mângâie barba.

— Nimic nu e atât de limpede precum pare, Roland. Ceea ce nouă ni se pare a fi o simplă problemă de logică, de cauză și efect, rareori este perceput astfel de cei care au grijă ca lucrurile să decurgă bine în lume. Deși e patriarhul Ierusalimului și deci conducătorul spiritual al turmei sale din Outremer, Warmund de Picquigny este și el nevoit să trăiască în armonie cu egalii săi. Ar putea face neîntârziat precum dorește, conștient de superioritatea sa ca reprezentant al lui Dumnezeu în Țara Sfântă, dar astfel probabil că și-ar înstrăina, în mod inutil, toți regii, seniorii și oamenii de la putere aflați în raza sa de acțiune.

Nu mă îndoiesc că sunteți de acord cu mine. În Noul Testament se spune la un moment dat că spiritul dorește, însă carnea e slabă – un adevăr simplu, numai că în slăbiciunea ei mărturisită, carnea poate fi uneori brutal de puternică, și acesta este lucrul de care patriarhul trebuie să țină seama. Ar putea da mâine un decret, susținut de puterea absolută a Bisericii, prin care să spună că un cavaler din trei, spre exemplu, trebuie să se dedice problemelor bisericești pentru o anume perioadă și să răspundă numai în fața sa ca reprezentant al Bisericii în Țara Sfântă. Ar putea face așa ceva, fără îndoială, fiindcă are autoritatea necesară, cel puțin teoretic. Și probabil că mulți seniori i se vor supune, în convingerea că Dumnezeu vorbește în mod direct prin reprezentanții Săi pe Pământ. Dar vor fi și mulți care se vor revolta, considerând asta un amestec nedorit al Bisericii – sau al clericilor – în afacerile lor juste și legale. Întregul domeniu al percepțiilor, credințelor și interpretărilor este unul obscur, în care nici un om cu mintea întreagă nu ar vrea să facă valuri, pentru că, odată ce apar refuzurile despre care spuneam și nesupunerea se manifestă în rândul rebelilor, cine ar putea ști ce răscoale vor izbucni sau cât va dura aplanarea diferendelor?

Nimeni nu răspunse, până ce de St Agnan puse o altă întrebare:

— Deci ce va întâmpla în continuare?

De Payens ridică din umeri.

— N-am idee. Mai întâi, arhiepiscopul va trebui să-l convingă pe rege că propunerea sa – de a ne folosi ca o forță de supraveghere și contraatac – este utilă. În această privință cred că nu va întâmpina dificultăți. Regele are mare nevoie de o soluție în acest sens, care să mai reducă presiunea ce apasă asupra sa. Sugestia noastră ar putea fi exact ceea ce caută el. Dar nu regele este cel care ne preocupă în primul rând; este un om cu minte ascuțită și știe să-și vadă propriul interes. Din păcate, același lucru poate fi spus și despre cei în serviciul cărora ne aflăm. Și ei își urmăresc continuu interesele proprii, iar propunerea noastră nu are absolut nici un element care să fie în avantajul lor. Prin urmare, pierd pe toate fronturile, fiindcă rămân, pentru totdeauna și fără nici o compensație, fără

serviciile noastre. Aceştia sunt oamenii pe care Warmund de Picquigny va trebui să-i convingă de soliditatea măsurii adoptate, iar eu n-am nici cea mai vagă idee cum anume ar putea face acest lucru. Ştiu însă că-i urez să aibă succes.

Hugues rămase câteva clipe pe gânduri, după care dădu din cap cu putere.

— Asta e tot ce am avut de spus. Cred că propunerea noastră se va concretiza. Nu ştiu ce anume va implica în final, în afara faptului că vom deveni călugări creştini, susţinuţi din fondurile Bisericii, că ne vom lega prin aproape aceleaşi jurăminte solemne pe care deja le-am depus şi că vom da socoteală, cel puţin în aparenţă, în faţa patriarhului Warmund de Picquigny.

De St Omer ridică o mână.

— Ţi-ai amintit să întrebi despre grajduri?

— Sigur că da, şi arhiepiscopul a acceptat imediat. Grajdurile vor fi ale noastre imediat ce regele îşi dă acceptul şi planurile noastre se concretizează. Nici măcar nu a zăbovit pentru a se gândi înainte de a-mi răspunde afirmativ. Şi de ce ar fi făcut-o? Grajdurile zac părăsite şi neutilizate de sute de ani, iar acum au şansa de a fi folosite la ceva fără nici o cheltuială pentru el sau pentru rege. Deci, aşa să fie!

Tovarăşii săi i se alăturară, rostind străvechea formulă a ordinului:

— Aşa să fie!

CĂLUGĂRII DE PE MUNTE

1

Închisă și neajutorată în trăsura ei, înconjurată de bărbați care luptau și răcneau, Morfia de Melitene refuza să creadă că viața ei urma să se sfârșească aici, însă era o fire prea pragmatică pentru a se îndoi de realitatea care o aștepta. Deja realitatea aceea îl lovise pe însoțitorul ei, sieur Alexandre Guillardame, al cărui trup zăcea grotesc pe bancheta opusă, cu fața în jos; sânge și fragmente de creier din țeasta lui zdrobită fuseseră împroșcate pe rochia ei, iar duhoarea maţelor lui scăpate în ultima clipă a vieţii umplea spațiul insuficient în care era ea închisă acum. Sieur Alexandre fusese unul dintre cei doi tineri cavaleri aflați în trăsură când fuseseră atacați; amândoi sporovăiau fără grijă, cu coifurile la picioare și glugile de zale date pe spate, glumind și străduindu-se s-o distreze pe parcursul lungii lor călătorii. Dar apoi se întâmplase ceva și trăsura se smucise, se legănase și se lăsase periculos într-o parte, caii speriați scoțând-o de pe drum și oprindu-se brusc când strigăte speriate și furioase începuseră să răsune în jurul lor.

Înainte ca vreunul dintre cei trei călători să poată înțelege ce anume se întâmplase, izbucnise un ropot de copite și un grup mare de călăreți – Morfia fusese prea speriată pentru a se întreba cine ar putea fi – își făcuse apariția. Cei doi însoțitori ai ei se năpustiseră spre ușa trăsurii, încurcându-se unul pe celălalt și bâjbâind după arme, fără a-și mai aminti de coifurile lăsate pe jos.

Antoine de Bourgogne deschisese ușa și sărise primul afară; nici nu-și dăduse seama că-i înșfăcase brațul pentru a se sprijini și a-și lua avânt. Resimțind durerea în braț, Morfia îl privise aterizând în picioare și căzând apoi în genunchi, strângând în mâini sulița imposibil de lungă care îi străpunsese trupul. Tânărul se împleticise în față, dar ea nu-l mai văzuse din cauza lui Alexandre Guillardame, care încerca să-și păstreze echilibrul

în ușa trăsurii care se balansa amenințător. În clipa următoare auzise un trosnet scurt și violent, care îi amintise în mod bizar de sunetul securii ce retează un copac, urmat de un icnet al tânărului cavaler. Acesta se răsucise spre ea, cu țeasta crăpată de forța săgeții de arbaletă care îi străpunsese fruntea neapărată de coif.

Ochii ei măriți de oroare priviseră cum cavalerul își continuase răsucirea, mânat probabil de elanul săgeții care îl lovise, trupul lui închizând ușa astfel că perdelele blocau orice imagine de afară. Împietrită, Morfia văzuse cum genunchii bărbatului cedează, cum acesta se prăbușise spre ea și conținutul gelatinos al craniului său se revărsase, căzând cu un pleoscăit umed. Abia atunci reacționase ea, țipând și lovind cu picioarele, înspăimântată. Pantofii ei loviseră cu forță umărul lui Guillardame, iar din impact trupul lui se ridicase și se răsucise, astfel că de data aceasta căzu în partea opusă, cu fața în jos pe bancheta pe care stătuse cu numai câteva clipe înainte. Morfia auzise gâlgâitul scos de sfincterul lui relaxat, iar după aceea nu-și mai amintea nimic.

Când își revenise, cei de afară încă se luptau, iar ea simțise din nou cum o cuprinde panica. Acum însă, izbuti să se adune suficient pentru a-și alunga sentimentul de neajutorare și a căuta în jurul ei ceva cu care să se poată apăra. Pumnalul lui Guillardame era chiar în fața ei, ieșit pe jumătate din teaca prinsă la brâu, iar ea îl înșfăcă exact în momentul în care trăsura se zgudui violent în urma unui impact care o azvârli într-un colț. Concomitent, în vreme ce ea ședea cu brațele întinse pentru a se echilibra, cu pumnalul în mână, un braț pătrunse pe fereastră și smulse perdeaua de la locul ei. În deschizătura ferestrei apăru chipul rânjind, cu dinții înnegriți, al celui care sărise asupra trăsurii, iar acum privea înăuntru, evaluându-și prada.

Morfia se îndreptă pe banchetă și strânse pumnalul mai tare, pregătindu-se să se repeadă la nepoftit în clipa în care acesta avea să deschidă ușa sau să se apropie de ea; simți că îngheață când îi zări degetele rășchirate întinzându-se spre ea, deși știa că n-o poate atinge din locul în care se afla. Și apoi, mai repede

decât izbuti ea să înțeleagă ce se întâmplase, chipul rânjit dispăru, doborât și tras spre moarte de trei bile metalice grele, ghintuite, prinse la capetele unor lanțuri. Morfia văzu bilele lovind. Una dintre ele îi strivi obrazul, alta țeasta învelită în pânză, iar a treia îl izbi îl umăr, însă loviturile fuseseră simultane, producând un singur trosnet violent. Un alt val de greață o copleși, dar îl alungă și pe acesta, hotărâtă să facă tot posibilul pentru a-și salva viața, când un braț înmănușat, cu cămașă de zale pe sub tunica albastră, se întinse și se prinse de ușa din partea ei. Trăsura se zgâlțâi din nou când un alt bărbat își lăsă greutatea asupra ei, iar fața i se ivi în fereastră.

Era un ins tânăr la înfățișare, cu o cască plată din metal peste o glugă de zale ce încadra o față arsă de soare cu o barbă întunecată, tunsă scurt, și o pereche de ochi albaștri care se măriră de surprindere la vederea Morfiei. Tânărul rămase acolo îndelung, față în față cu ea, apoi se întoarse și privi peste umăr la ceea ce se întâmpla în spate.

— Caii domniei voastre sunt morți, doamnă, spuse el aproape strigând, așa că nu te pot duce undeva în siguranță, iar drumurile sunt prea periculoase pentru a-ți risca viața pe calul meu. De aceea voi rămâne aici și te voi veghea o vreme. Jubal!

Salvatorul ei făcu un semn cu brațul pentru a atrage atenția cuiva și dădu drumul ușii, căzând la pământ, cu spatele spre ea.

— Jubal! strigă el din nou.

Morfia se aplecă și îl văzu făcându-și mâinile căuș la gură.

— Aici, la mine, cu încă trei! strigă iar cavalerul.

Apoi se întoarse spre regina care se apropiase de fereastră și privea carnagiul din jur. Luptele se îndepărtaseră, dar încă se zăreau grupuri bătându-se unele cu altele, oriunde privea.

— Jubal, servitorul meu, va veni imediat, doamnă, și va avea grijă de domnia voastră până ce vom sfârși noi aici.

Omul se apropie într-adevăr, urmat de alți trei, toți îmbrăcați la fel, în tunici cafenii simple, peste cămășile de zale. Cavalerul în albastru se întoarse spre el.

— Ai grijă de doamna, Jubal. Eu mă întorc curând.

Aruncă apoi o privire spre regină, își duse un deget la marginea căștii, apoi se întoarse și luă frâiele. În clipa următoare

era în șa și pornea către zona în care încă se duceau lupte.

Morfia se simțea golită pe dinăuntru, ca și cum măruntaiele îi fuseseră scoase dintr-odată; gura îi era uscată ca iasca, iar limba i se lipea de cerul gurii. Încercă să înghită, dar nu izbuti. Bărbatul pe care cavalerul îl numise Jubal murmură ceva către însoțitorii lui, apoi deschise ușa trăsurii. Ochii i se căscară largi când văzu cadavrul însângerat, iar nasul i se strâmbă când duhoarea ajunse la el.

— Uh! icni el, fluturându-și mâna ca pentru a alunga mirosul. Vă scoatem de acolo imediat, doamnă, într-o clipă. Dați-mi mâna și am să vă ajut să coborâți.

Născută și crescută în Armenia, Morfia nu fusese niciodată în Franța, dar era măritată de ani buni cu un franc; acum, ceva în felul în care vorbea omul din fața ei îi suna straniu, deși glasul ei era autoritar, iar cuvintele nepoticnite; probabil că omul nu era de fel din Franța. Își puse degetele în palma lui, simțindu-i bătăturile făcute de mânerul sabiei și trecându-i prin minte, aproape inconștient, că niciodată în viața ei nu fusese mai bucuroasă și mai nerăbdătoare să atingă mâna unui inferior. Coborî și o clipă se clătină pe picioare, încercând să nu privească spre cadavrul tânărului Antoine de Bourgogne îngenuncheat în țărână și proptit în sulița ruptă care îl străpunsese. Simțind iar valul de greață, închise ochii, trase adânc aer în piept, îi deschise din nou și păși afară din trăsură. Uriașul de lângă ea o ținu strâns de mână până ce se asigură că nu va cădea, apoi îi dădu drumul. Cei trei însoțitori ai lui stăteau cu spatele spre ea, privind fiecare în altă direcție, cu sabia într-o mână și scutul în cealaltă.

— Ector, unde sunt caii?

Vocea lui Jubal era potolită, însă zbârnâind de încordare, în vreme ce ochii lui alergau de colo-colo, privind în depărtare, evaluând riscurile unui atac direct. Cel căruia i se adresase ridică brațul cu scutul și arătă spre stânga, unde patru cai stăteau unul lângă altul, legați.

— Aha, bine. O să mergem până acolo, să-i luăm. Nu e nici o zi, nici un loc potrivit pentru a muri, așa că haideți să n-o facem. Doamnă, puteți veni cu noi până la caii de colo?

Morfia încuviinţă, încă incapabilă să vorbească, simţind însă că îşi recapătă forţele. Cei patru bărbaţi o înconjurară şi porniră cu toţii, în grup compact, spre cai. Plăcut surprinsă, Morfia îşi dădu seama că încă strângea în mână pumnalul lui Guillardame. Nu cu aceeaşi plăcere observă că rochia îi era lipită de picioare, rece şi umedă, foşnindu-i neplăcut pe coapse în timp ce mergea; amintindu-şi ce anume îi căzuse în poală în trăsură, se forţă să nu privească în jos. Dar oricât de tare se strădui să ignore senzaţia, mintea îi rămăsese blocată asupra ei şi parcă simţea aievea grămada gelatinoasă de creier şi sânge scurgându-i-se încet spre genunchi, până ce imaginea îi apăru în faţa ochilor, insuportabilă. Cu un geamăt de dezgust, căzu în genunchi, cu stomacul întors pe dos, şi începu să tragă cu amândouă mâinile de pânza rochiei, scuturând resturile prinse pe ea şi apoi frecând-o cu ţărână şi nisip în vreme ce însoţitorii ei o priveau nemişcaţi.

Când stomacul i se potoli, omul numit Jubal întinse mâna fără nici un cuvânt şi o ajută să se ridice în picioare. Morfia trase adânc aer în piept şi porni din nou cu paşi înceţi, dar fermi, spre cai. Şi în timp ce mergea înconjurată de cei patru bărbaţi solizi, strânse din dinţi înverşunată, îşi reaminti cine era şi începu să-şi recapete aerul obişnuit.

Era Morfia de Melitene, acum Morfia de Ierusalim, soţia celui mai puternic om din Outremer – Baudouin al II-lea, recent încoronatul rege al Ierusalimului, care până în urmă cu un an fusese contele Baudouin le Bourcq, senior al comitatului Edessa aflat la nord de Ierusalim, în apropiere de oraşul armean în care se născuse ea. Primul rege Baudouin al Ierusalimului fusese fratele lui Godefroi de Bouillon, cel care condusese legiunile france victorioase în prima expediţie în Ţara Sfântă; el domnise vreme de optsprezece ani şi, când murise fără a lăsa în urmă un moştenitor, coroana îi revenise soţului ei – cea mai apropiată rudă a răposatului rege.

Morfia se căsătorise cu Baudouin în 1102, la scurt timp după ce el devenise conte de Edessa, şi de atunci îi dăruise patru copii – patru fiice. Cea mai mare dintre ele, Melisende, se născuse în 1105, având acum paisprezece ani, iar cea mai mică nu împlinise

încă șapte. Morfia fusese o soție și o mamă bună; îi plăcuse să fie consoarta apreciatului conte de Edessa, dar nimeni nu fusese mai surprins decât ea când, la moartea vărului Baudouin, coroana îi fusese oferită lui. Iar acum era regina Ierusalimului, soția unui rege lipsit de experiență, dar hotărât, al cărui regat era amenințat de aceiași turci selgiucizi pe care francii îi înfrânseseră în 1099. Titlul și rangul erau ceva nou pentru ea, Morfia fiind conștientă de responsabilitățile care îi reveneau odată cu ele. Iar acum, că începuse să creadă că va scăpa totuși cu viață, simțea urcând în ea un val de fermitate care o îndemna să-l silească pe soțul ei să întreprindă ceva pentru a curma nefericita problemă a drumurilor nesigure din regat.

Ajunseră la cai și, în vreme ce Ector și un tovarăș al său prindea animalele de frâu, Morfia privi în jur, la scena măcelului. Pornise în această călătorie cu o escortă mare, de două ori mai numeroasă decât ar fi fost normal, fiindcă așa insistase Baudouin. Voise să ajungă la al Assad, o oază aflată la mai puțin de zece leghe de oraș, unde regele Baudouin I avusese o casă de recreere personală, pentru prietenii săi și pentru demnitarii aflați în vizită și unde o aștepta Alixi de Melitene, cea mai veche și mai bună prietenă a ei. Se cunoșteau de o viață, tații lor fiind nobili armeni, parteneri în afaceri și tovarăși buni încă din copilărie; Morfia își botezase cea de-a doua fiică Alice, în onoarea prietenei sale. Regina fusese țintuită la pat vreme de câteva zile după ce Alixi sosise, chinuită de o fierbințeală și, fiindcă nu voise să fie văzută în vreme ce era bolnavă, insistase ca prietena ei și câțiva alți oaspeți să plece înaintea ei spre oază și s-o aștepte acolo.

În trecut, al Assad fusese totdeauna un loc sigur, celebru pentru frumusețea și liniștea lui, dar cu o zi înainte de plecarea Morfiei într-acolo, regelui îi ajunsese la urechi vestea că activitatea briganzilor se intensificase în apropierea oazei, deși nu se auzise nimic despre atacuri ale tâlharilor în oază sau chiar în preajma ei.

Vindecată de fierbințeală și hotărâtă să se bucure de câteva zile departe de solicitările copiilor, luase în râs temerile lui Baudouin când acesta, citind raportul despre briganzi, începuse

să se agite la gândul călătoriei pe care ea avea de gând s-o întreprindă. Răbdarea îi pierise după ce-l ascultase câteva ore văicărindu-se și se enervase pe ceea ce ea considerase a fi o prostie din partea lui, până ce, într-o izbucnire de furie care o uimi și o amuți, regele hotărâse că ori va accepta o escortă suplimentară, ori o va pune sub arest în palat.

Se plecase în fața mâniei lui, înghițindu-și-o pe a sa, și se arătase de acord cu escorta numeroasă. Iar acum membrii acesteia zăceau morți în jurul ei, pe pământul pietros al deșertului – grămezi inerte și însângerate, bărbați prăbușiți în poziții nefirești, majoritatea în culorile heraldice ale regatului Ierusalimului. Mai erau printre ei și briganzi, ușor de recunoscut după veșmintele și armele pe care le purtau, însă chiar o femeie care nu se pricepea deloc la război își putea da seama că atacatorii suferiseră pierderi mult mai mici decât apărătorii. Acum, în vreme ce privea în jur, observă că luptele se sfârșiseră. Ultimul dintre inamici fugise sau fusese ucis, iar cei mai mulți dintre cei care se apropiau încet de locul în care ea aștepta alături de Jubal îi erau necunoscuți. Văzu printre aceștia câțiva dintre oamenii ei; toți ceilalți, cu excepția celor doi cavaleri în veșminte albastre, purtau aceleași tunici cafenii simple ca Jubal și cei trei tovarăși ai lui. Încruntându-se, se întoarse spre el.

— Cine sunteți voi? Nu v-am mai văzut până acum. De unde ați apărut?

Jubal o privi cu fața lipsită de orice expresie.

— Suntem de aici, doamnă, din Ierusalim. Ne îndreptam spre casă după o patrulare liniștită, când v-am văzut din întâmplare, de acolo – spuse el arătând cu mâna o creastă joasă, cam la o leghe de locul în care se aflau acum. Am văzut lumina soarelui oglindită în armele voastre, ne-am oprit să ne uităm mai bine și apoi, cum priveam de sus, i-am zărit pe ceilalți apropiindu-se din spate, pe acolo. Știam că nu aveați cum să-i vedeți și ne-am dat seama, după numărul lor, că veți avea nevoie de ajutor, așa că am venit. Dar ei au ajuns la voi înaintea noastră. Totuși, adăugă Jubal ridicând din umeri, am sosit la timp pentru a vă salva, doamnă, iar aceasta e o binecuvântare. Iată că vine sieur Godefroi. El e comandantul nostru.

— Dar cine sunteți voi? insistă ea cu încordare în voce, iar omul o privi mirat, de parcă regina ar fi trebuit să știe cine erau ei.

— Eu sunt Jubal, doamnă, din patrula patriarhului.

Patrula patriarhului! Auzise de ea, firește. Toată lumea auzise, deși regina aflase de ea prima dată de la Baudouin. Numele fusese inițial peiorativ – o poreclă aruncată cu dispreț la început, când se aflase că patriarhul înființase un mic grup de cavaleri veterani cărora le acordase privilegiul de a depune jurăminte monahale, iar ei se angajaseră să-și dedice viața și priceperea în luptă Bisericii din Ierusalim, pentru protejarea pelerinilor și a celorlalți călători.

La început, ideea unor cavaleri – călugări sau călugări cavaleri – stârnise ilaritate. Cavalerii ospitalieri erau tămăduitori, nu luptători, titlul de cavaleri fiindu-le acordat pur și simplu pentru a le conferi un anumit statut și a le permite să strângă fondurile necesare în activitatea lor. Dar despre grupul cel nou se zicea că este alcătuit din călugări *războinici* – clerici militari! Ilaritatea generală crescuse și mai mult când se aflase că inițial grupul era format numai din șapte oameni. Șapte cavaleri bătrâiori – căci toată lumea considerase că termenul „veteran" însemna mai degrabă venerabil – care se angajaseră să patruleze și să mențină ordinea pe toate drumurile din regatul Ierusalimului. Ideea în sine li se păruse tuturor ridicolă.

Toată lumea era însă de acord că trebuia întreprins ceva; cel mai recent și mai scandalos incident se petrecuse ziua în amiaza mare, când un grup mare de pelerini și alți călători fusese atacat chiar în apropiere de zidurile Ierusalimului. O bandă numeroasă de tâlhari ucisese mai mult de trei sute de pelerini și luase peste șaizeci de prizonieri, pentru a obține banii de răscumpărare. Regele refuzase ferm să se implice în pedepsirea atacatorilor, pretinzând, la fel ca de fiecare dată, că pelerinii și călătorii nu erau responsabilitatea sa și că bunul-simț îi cerea să-și păstreze toate forțele acolo unde era cea mai mare nevoie de ele, în eventualitatea unei invazii a turcilor selgiucizi, care masau deja trupe la graniță. Patriarhul ajunsese la capătul răbdărilor și toată lumea era convinsă că în privința cavalerilor veterani acționase

doar din disperare, agățându-se de ultimul pai pentru a se menține la suprafață. *Și totuși,* bombăneau cei mai mulți, *șapte bătrânei...*

Și apoi începuseră să curgă veștile din deșert – povești uimitoare despre mici grupuri de războinici pricepuți, vânjoși și eficienți, care provocau dezastru în rândurile oricăror tâlhari suficient de smintiți sau de nenorocoși pentru a se apropia de ei, vânându-i fără milă pe cei ce credeau că au avut norocul de a scăpa nepedepsiți. Activitățile bandelor de briganzi se domoliseră în scurt timp, iar atacurile în plină zi aproape că dispăruseră în numai câteva săptămâni de la apariția noii forțe de ripostă, astfel că acum, când trecuseră deja câteva luni de la acel început, majoritatea drumurilor din regat erau mai sigure pentru călători; singurele atacuri despre care se mai auzea erau cele ale unor bande mari și bine organizate, cum fusese acesta asupra Morfiei și a escortei sale. Nimeni nu mai râdea acum de patrula patriarhului; din insultă, numele devenise o onoare.

Morfia îl privea pe conducătorul patrulei apropiindu-se. Încruntat, omul nu-i remarcase încă prezența, iar Morfia de Melitene nu era obișnuită să treacă neobservată. Făcu un pas în față și i se așeză în cale, privind direct în ochii lui albaștri, văzând în ei un licăr de surprindere.

Bătrâiori? își spuse ea. Omul ăsta nu e bătrâior! E matur, dar n-are nimic vârstnic în el. Și ia te uită cum mă privește din cap până-n picioare! Așa mânjită de sânge cum sunt, trebuie că-i par un monstru. Silindu-se să-și ridice ochii de la rochia murdară spre chipul lui, spuse cu glas tare:

— Vreau să-ți mulțumesc, *messire*, pentru că mi-ai salvat viața. Îți rămân adânc îndatorată, iar recunoștința soțului meu nu va fi, îți făgăduiesc, mai mică decât a mea.

O cută apăru pe fruntea omului, transformându-se într-o încruntătură serioasă.

— M-aș lipsi bucuros de recunoștința voastră, doamnă, cu condiția ca soțul domniei tale să promită că nu va mai face niciodată prostia de a-ți da voie să pleci la drum fără o escortă mult mai numeroasă.

Morfia zvâcni din cap cu indignare, deși știa că omul are

dreptate.

— Eşti insolent, *messire!*

Încruntătură lui se accentuă.

— Serios, doamnă? Se pare că în lumea domniei tale, de la recunoştinţă la ostilitate nu e o cale prea lungă. Dacă noi n-am fi apărut aşa cum am făcut-o, ai fi fost deja prizoniera lor şi acum te-ai fi rugat şi ai fi implorat să mori cât mai repede. Dacă mă crezi insolent pentru ce am spus, uită-te în jur la morţii lăsaţi în urmă.

Unul dintre cavalerii ei păşi înainte şi făcu un gest brusc cu braţul în aer, pentru a-l opri.

— Destul, *messire*! Cum îndrăzneşti să vorbeşti aşa în faţa reginei tale?!

Godefroi abia dacă privi spre cel care intervenise, dar făcu ochii mari şi repetă întrebător:

— Regina mea?

Privirea lui o măsură din nou din cap până-n picioare, examinându-i hainele mânjite, părul zbârlit şi faţa murdară, cu dârele de sânge lăsate de propriile ei degete.

— Da, răspunse cavalerul, doamna Morfia de Melitene, soţia regelui Baudouin şi regina Ierusalimului. Îngenunchează şi prezintă-ţi omagiile!

Godefroi întoarse capul şi-l privi cu evident dispreţ, apoi hotărî să-l ignore şi, fără a-i adresa vreun cuvânt, se răsuci din nou spre regină.

— Îmi cer iertare, doamnă. Dacă aş fi ştiut cine sunteţi, mi-aş mai fi domolit criticile. Dar ceea ce am spus este adevărat.

Morfia înclină capul.

— Ştiu, *messire*. M-am simţit insultată, deşi n-am fost. Pot să întreb care îţi este numele?

Şi văzându-i zâmbetul larg, deschis, cavalerul încuviinţă.

— Da, doamnă. Sunt Godefroi de St Omer... Sau mai bine zis am fost Godefroi de St Omer. Acum sunt doar fratele Godefroi.

Regina surâse din nou.

— Înţeleg. Vreme de ani buni am fost contesă de Edessa, iar acum sunt regina Ierusalimului. Titlurile acestea necesită... o perioadă de adaptare până ce ne devin familiare. Ei bine atunci,

frate sieur Godefroi de St Omer, dacă mă vei căuta la palat, îmi va face plăcere să-ți prezint recunoștința mea, a soțului și a copiilor mei într-un mod mai oficial și mai plăcut. Când te putem aștepta?

Cavalerul își îndreptă spinarea și își puse pumnul drept deasupra inimii, înclinându-și capul în semn de omagiu.

— Iertați-mă, doamnă, dar mi-e teamă că n-am să pot veni. Sunt călugăr acum, deși încă novice, și sunt legat prin jurăminte care-mi interzic prezența între femei, chiar dacă acestea se dovedesc a fi de viță nobilă și binevoitoare... Godefroi ezită o clipă, apoi continuă cu umbra unui zâmbet pe buze: Sau ar trebui să spun *mai cu seamă* dacă se dovedesc a fi de viță nobilă și binevoitoare. Însă vă mulțumesc pentru intenție. Și acum – adăugă el privind în jur fără a mai zâmbi – dacă-mi veți permite, voi face rost de niște cai și un mijloc de transport pentru domnia voastră, fiindcă trăsura în care ați venit nu mai poate fi folosită, și vă vom însoți înapoi în oraș... Presupunând, firește, că doriți să vă întoarceți acolo în loc să vă continuați călătoria.

Morfia încuviință.

— Aveți dreptate, *messire.* Ar fi o prostie să ne continuăm drumul când atâția din escorta mea au fost uciși. Mă voi întoarce la soțul meu. Puteți face aranjamentele necesare.

O clipă mai târziu el plecă să-și vadă de treburi, iar Morfia aștepta ca salvatorii ei să pregătească mijloacele prin care s-o poată duce înapoi acasă. Faptul că rămăsese singură nu o nemulțumea și nu o neliniștea defel, fiindcă învățase cu o cutremurătoare claritate că, atunci când spuneau *în plină viață suntem totuși în moarte,* oamenii Bisericii nu greșeau deloc. Supraviețuirea ei în măcelul din care tocmai scăpase fusese un mic miracol pe care nu îl conștientiza încă pe deplin, privind în jur cu uimire și o anume venerație acum, că viața ei era în siguranță. Simțea nevoia să găsească o modalitate concretă prin care să-i răsplătească pe oamenii aceștia care îi veniseră în ajutor cu atâta dăruire de sine, pe acești călugări războinici care nu așteptau nici o recompensă. Deși inițial adoptase și ea convingerea generală că grupul de veterani era incompetent și inutil, acum știa că le datorează viața și că nu va mai permite

nimănui să-i vorbească vreodată de rău sau să-i trateze cu dispreț. Numai un neghiob, își spuse ea acum, ar accepta cu ochii închiși opiniile celorlalți, indiferent în ce privință, fără să încerce cât de cât să afle singur adevărul. Iar Morfia de Melitene nu era câtuși de puțin o neghioabă.

2

Intrarea dublă în grajdurile dăruite de rege noii forțe de apărare a patriarhului abia dacă putea fi recunoscută ca atare, dacă nu știai bine ce cauți, își spuse de St Omer în vreme ce se apropia; locul părea pustiu și părăsit, unicul semn de viață fiind micul grup de cai închiși în padocul de lângă vechiul zid sudic. Pe măsură însă ce ochii i se adaptară la strălucirea reflectată de zidurile din piatră goală, zări silueta unui bărbat așezat pe un scaun cu spătar din piele, alături de una dintre intrări, cea mai mare, de o formă vag rectangulară. Cu scaunul sprijinit de perete, omul părea să doarmă dus; purta o tunică simplă, cafenie, la fel ca însoțitorii lui de St Omer, și toată lumea știa că stă de pază, asigurându-se că nici un nepoftit nu se apropia de grajduri.

Chiar văzute de aproape, cele două intrări nu semănau deloc cu niște uși; erau doar două deschideri săpate în zidul ce fusese ridicat în fața unei grote, în colțul de sud-vest al Muntelui Templului, pentru a se crea un spațiu de depozitare. Deschiderile nu aveau o formă bine definită și nu semănau una cu cealaltă, iar privindu-le, un observator neavizat ar fi văzut doar două găuri întunecate, cu marginile nefinisate, care nu i-ar fi atras câtuși de puțin atenția, fiindcă deasupra lor se înălța colina încununată de fosta moschee al-Aqsa, Domul Stâncii, al treilea loc sacru al islamului, ca importanță, după Mecca și Medina. După cucerirea Ierusalimului în 1099, magnifica moschee fusese profanată și transformată în palat regal pentru suveranii creștini, iar acum era reședința lui Baudouin și a soției sale, Morfia.

Paznicul deschise ochii și se ridică, întinzându-se și căscând, apoi se apropie de padoc și deschise poarta, ținând-o astfel până

ce nou-sosiții intrară și descălecară. De St Omer și Gondemare își deșeuară caii și se pregăteau să-i țesale când paznicul le spuse că avea loc o Adunare a cavalerilor și că frații îi așteptau să li se alăture cât mai curând. Cei doi se priviră nedumeriți, iar Jubal luă frâiele din mâna lui de St Omer.

— Am eu grijă de cai, spuse el. Voi duceți-vă la ceilalți. Nu uitați să le spuneți că ați întâlnit-o pe regină.

De St Omer se întoarse și-l privi, dar expresia lui Jubal era indescifrabilă.

— Îți mulțumesc, n-o să uit, replică el și-i făcu semn lui Gondemare să-l însoțească la grajduri.

Ambele intrări dădeau în același spațiu larg, dar înăuntru, ruinele unui al doilea zid construit din cărămizi de lut și cu rămășițele a două uși largi din lemn se întindea în lateral; din mijlocul lui, perpendicular pe el, un alt zid împărțea spațiul vast în două secțiuni. Bolta era înaltă, poate cât doi oameni solizi unul deasupra altuia, și săpată în stâncă, dar spre dreapta și spre stânga cobora treptat. Înăuntru mirosea a cai și fân; în partea dreaptă a zidului despărțitor se aflau boxe reconstruite acum, după ce zăcuseră nefolosite zeci de ani, iar zona din stânga fusese împărțită în camere de locuit, cu paturi, scaune și mese rudimentare, plus alte câteva piese simple de mobilier.

În partea din spate a acestei zone de locuit, un separeu înalt din lemn, cu o ușă îngustă, oferea spațiul în care călugării se puteau întâlni și ruga nestingheriți. Un alt paznic stătea în fața acestei uși – un cavaler fără însemne pe veșminte, cu o tunică albă, simplă, peste cămașa și pantalonii de zale. Omul luă poziție de drepți când de St Omer și Gondemare intrară în sală și rămase astfel, privindu-i, până ce ajunseră în fața lui. Atunci, pe un ton oficial, rigid, îi întrebă pentru ce veniseră. Fiecare se apropie și-i șopti ceva la ureche, după care paznicul încuviință și se relaxă vizibil.

— Totdeauna mi-e teamă că va uita cineva parola, murmură el. A trecut prea mult timp de când n-am mai avut Adunări în mod regulat. Mă bucur să văd că v-ați întors cu bine. V-ați distrat?

De St Omer își scoase cingătoarea de care era prinsă sabia în

teacă și o depuse pe podea, la picioarele paznicului.

— Da, ne-am distrat, în ultimul moment. Am întrerupt un atac ceva mai devreme, la nici două leghe de aici. Un grup numeros.

Alături de el, Gondemare își lăsase și el armele pe pardoseală.

— Ce se întâmplă acolo? întrebă el cu un gest din cap spre ușa închisă.

Paznicul, Geoffroi Bissot, ridică din umeri.

— Ce știți voi știu și eu, dar orice ar fi, e ceva suficient de important pentru a necesita o întrunire a întregului consiliu. O să aflu eu până la urmă ce se întâmplă, dar azi a venit cineva nou, așa că e ceva în legătură cu asta. André de Montbard. Îl cunoașteți?

Gondemare clătină din cap, dar de St Omer răspunse:

— Da, eu îl cunosc... Sau cel puțin îl cunoșteam odată. N-am mai auzit de el de multă vreme, de când eram un băietan. Și de unde a venit, ai idee?

— Direct din Franța, după cum arată. Un domnișor. A sosit azi după-amiază și imediat sieur Hugues a trimis vorbă ca toată lumea să se adune aici. Abia au început, nu-i nici o jumătate de oră de atunci, așa că ritualul nu s-a încheiat încă. Stați puțin, să vă anunț eu.

Își scoase pumnalul din teacă și se întoarse pentru a bate cu el în ușă; când aceasta se deschise, Bissot îl salută pe paznicul din interior, intră și vesti sosirea celor doi rostindu-le numele: sieur Gondemare de Arles și sieur Godefroi de St Omer. Fără vreun titlu monahal. După ce intrară amândoi în cămăruța luminată de sfeșnice, Bissot închise ușa în urma lor și își reluă datoria de paznic.

În ciuda numeroaselor lumânări aprinse, de St Omer avu nevoie de câteva clipe înainte de a-i recunoaște pe toți cei aflați în fața lui; în cele din urmă îl văzu pe Hugues de Payens în colțul estic al încăperii lungi și înguste, îmbrăcat în veșmintele alb cu negru ale Ordinului Renașterii în Sion, și schiță o plecăciune adâncă spre el, rostind totodată formula de salut tradițională a celor ajunși mai târziu la reuniuni. Lângă el,

Gondemare îi urmă exemplul, repetând formula cuvânt cu cuvânt. De Payens înclină capul, acceptând astfel salutul lor, iar cel aflat în dreapta sa – o versiune mult îmbătrânită a acelui André de Montbard pe care de St Omer și-l amintea din copilăria lui – înclină de asemenea din cap, în semn de bun-venit. De Payens ridică apoi o mână, cerându-le astfel nou-veniților să rămână pe loc, și începu rugăciunile finale ale ceremoniei. Toți așteptară în tăcere, cu capetele plecate, până la formula de încheiere, „Așa să fie", pe care o repetară la rândul lor, după care se relaxară și fiecare se așeză unde putu – unii pe taburete cu trei sau patru picioare, alții pe bușteni și pietrele mânjite de funingine de lângă foc. De Payens îi făcu semn lui André de Montbard să se așeze pe unicul scaun de lemn din încăpere, apoi se întoarse spre confrații săi.

— Oaspetele nostru ne aduce vești de acasă și de aceea m-am gândit că el ar trebui să vorbească mai întâi, dat fiind că nici unul dintre noi nu știe ce are de spus. Sieur André, vrei să începi?

De Montbard se așeză mai bine în scaun și se uită în jur, privindu-i în ochi, pe rând, pe toți cei șase confrați prezenți, după care își masă rădăcina nasului între arătător și degetul mare.

— Ei bine, începu el, nu am multe noutăți, și totuși am multe să vă spun și să învăț de la voi, așa că dați-mi voie să încep prin a vă transmite binecuvântarea și urările de bine ale contelui Hugues de Champagne, seneșalul ordinului nostru, dar și pe cele ale Consiliului Guvernator. Principala mea misiune este aceea de a vă informa că, deși urma să vină aici anul acesta, contele Fulk de Anjou n-o va putea face. Are probleme presante care îl vor ține acasă, dar speră să le poată rezolva la vreme, astfel încât să vă viziteze anul următor.

Privi din nou în jur și flutură mâna pentru a indica încăperea în care se aflau.

— Trebuie să vă spun că sala asta mă uimește. Totul mă uimește, de fapt... tot ce ați reușit, tot ce ați făcut în răstimpul scurt pe care l-ați avut la dispoziție – abia ceva mai mult de un an. Și încă nu știu ce ați realizat cu adevărat... Ei bine, ce anume

ați făcut, de fapt?

De Payens izbucni într-un râs scurt.

— Am devenit călugări cu tot ce trebuie, inclusiv cu capetele rase.

— Da, asta văd. Și totuși nu sunteți călugări, nu-i așa? N-ați îmbrăcat cu adevărat rasa monahală.

— Nu, nu chiar. Suntem novici. Încă nu ne-am depus legămintele. Dar ne pregătim și suntem decișisă le depunem cu toată solemnitatea, atunci când va veni vremea.

— Dar de ce, pentru numele lui Dumnezeu? De ce ați considerat necesar să faceți așa ceva?

— Fiindcă numele lui Dumnezeu a fost singurul care ne-a trecut prin minte pentru a pune în aplicare instrucțiunile aproape irealizabile pe care le-am primit ultima dată din Franța. Călugări fiind, stabiliți *in situ,* măcar avem posibilitatea să încercăm.

— Păi, în mod cert ordinele pe care le-ați primit au fost prostești și nerealiste, replică de Montbard. În mare parte, acesta este și motivul pentru care am venit eu aici: am fost trimis să modific acele instrucțiuni după ce voi analiza situația voastră de aici. Trebuie să înțelegeți că Hugues de Champagne n-a știut nimic despre ceea ce vi s-a cerut. Ordinele pe care le-ați primit prin Gaspard de Fermond v-au fost trimise fără ca el să vadă despre ce este vorba. Nici unul dintre consilierii care le-au formulat nu a fost vreodată în Ierusalim, așa cum probabil că ați bănuit. Iar acum, vă rog să-mi povestiți cu de-amănuntul cum ați ajuns să vă călugăriți și să locuiți în aceste... grajduri.

O jumătate de oră mai târziu, oaspetele aflase tot ce era de aflat despre activitățile confreriei în Ierusalim în anul care se scursese, iar când de Payens sfârși de povestit, de Montbard rămase tăcut o vreme, clătinând din cap admirativ, după care începu să pună întrebări.

— Deci spuneați că patriarhul anticipase că va avea probleme serioase în încercarea de a-l convinge pe rege să vă acorde ceea ce ați cerut, dar e limpede că le-a depășit. Cum a reușit?

Godefroi de St Omer își drese glasul, apoi răspunse pe un

ton limpede și sec, care îi vădea mintea ascuțită și educația aleasă:

— A făcut cel mai simplu lucru posibil. I-a spus regelui exact ceea ce aveam noi de gând. Dar a făcut-o în așa fel, încât Baudouin a sesizat imediat că propunerea noastră are avantaje pentru el. Ca rege și comandant suprem al armatelor din Ierusalim, amenințat cu invazii de pretutindeni, a refuzat întotdeauna să-și reducă forțele defensive; strict vorbind însă, noi nu făceam parte din oastea lui. Noi aveam fiecare seniorul nostru căruia îi datoram în primul rând credință, așa cum ei, la rândul lor, îi datorau lui. Prin urmare, rege fiind, și-a putut exercita autoritatea asupra lor scoțându-ne pe noi de sub controlul seniorilor în mod legitim, în numele Bisericii-Mame, asigurându-se în același timp că reputația sa va crește de pe urma acestei acțiuni – o acțiune binevenită, revoluționară – și că toată lumea o va considera un pas mare către distrugerea bandiților care puneau în pericol viața pelerinilor și a călătorilor.

De St Omer îi făcu apoi semn lui de Payens, care preluă firul de la el și continuă.

— Baudouin nu e prost, iar noi ne-am susținut cazul știind bine acest lucru. El și-a dat seama imediat că propunerea noastră nu-l va costa nimic și că nu avea de asemenea nimic de pierdut acceptându-ne cererea. În cel mai rău caz, s-a gândit el, aveam să ne dovedim ineficienți; totuși, urma să constituim o prezență militară vizibilă pe drumurile din regat, acest lucru demonstrând tuturor că măcar încercase ceva. În caz contrar însă, și ținând seama că pe el nu-l costa nimic, cel puțin mai slăbea presiunea asupra sistemului de drumuri și asupra pelerinilor. Așa se face că ne-a dat permisiunea de a ne alătura Bisericii, în calitate de călugări luptători, răspunzători în primul rând în fața arhiepiscopului Warmund, simpla noastră existență constituind un plus pentru reputația lui de rege înțelept.

— Călugări luptători... Sunt uimit că papa a acceptat așa ceva.

— Aici, în Țara Sfântă, din toate punctele de vedere – mai puțin al titlului oficial – papă este patriarhul Ierusalimului, iar nevoile lui lasă în umbră orice alte considerațiuni.

— Și câți sunteți, șapte?

— Da, șapte.

— Și veți fi opt, replică de Montbard, privind la toți, pe rând. Voi fi onorat să mă alătur vouă, dacă mă primiți. Contele Hugues mi-a dat permisiunea să rămân aici în Outremer, printre voi, dacă acceptați. Cu condiția, așa cum am spus deja, să mă primiți...

Hugues de Payens zâmbi.

— De ce nu te-am primi? Ești deja unul dintre noi, legat prin aceleași jurăminte – doar că acum va trebui să faci și legământ de castitate. Te-ar reține acest lucru?

De Montbard îi întoarse zâmbetul.

— La vârsta mea? Nicidecum. Soția mi-a murit cu șase ani în urmă, iar focurile mi se răciseră chiar înainte de asta. Nu, un jurământ de castitate nu mă va deranja. Dar... Dar mai sunt și alții aici, printre voi, care nu sunt nici cavaleri, nici membri ai ordinului. Am văzut șase cel puțin când am sosit, de dimineață – toți îmbrăcați la fel, în tunici cafenii simple și cămăși de zale. Cine sunt ei și ce rol au aici?

De Payens se întoarse spre de St Omer.

— Godefroi, îi răspunzi tu? La urma urmei, a fost ideea ta să-i recrutăm.

— Da, replică el și se ridică în picioare, înclinând din cap spre de Montbard. Bun-venit, sieur de Montbard! Nu cred că mă mai ții minte, dar eu îmi amintesc bine de domnia ta din copilărie, când veneai în vizită la tatăl meu, Henri de St Omer de Picardia.

De Montbard încuviință.

— Îmi amintesc foarte bine de tatăl domniei tale, sieur de St Omer, deși mă tem că nu același lucru pot spune despre domnia ta.

— Nici n-ai avea cum. Eram doar un copil când te-am văzut ultima dată, iar domnia ta erai pe atunci un cavaler cu renume.

Godefroi făcu o pauză scurtă, apoi flutură din mână și reluă:

— Oamenii aceia despre care ai întrebat sunt cei datorită cărora putem face ceea ce facem. I-am numit sergenți și, cu toate că nu sunt nici cavaleri, nici membri ai ordinului, avem

deplină încredere în ei, fiindcă îi cunoaștem bine pe toți. Cei mai mulți dintre ei au venit aici odată cu noi, când am pus piciorul în Țara Sfântă pentru a-i alunga pe musulmani, și ne-au rămas alături de atunci, ca servitori, tovarăși de arme, paznici și camarazi. Loialitatea și buna lor credință față de noi sunt dincolo de orice îndoială. Când ne-am asumat viața monahală, am fost obligați să renunțăm la fostele noastre identități și la toate însemnele heraldice aferente și, în consecință, retrăgându-ne din lume, ne-am văzut nevoiți să ne despărțim de toți servitorii și de toate ajutoarele noastre. Din păcate – și acesta este un lucru la care nu ne-am gândit înainte – oamenii aceștia devotați nu aveau unde să se ducă și ce să facă, fiindcă depindeau în întregime de noi pentru a le asigura tot ce le trebuie în viață, în schimbul ajutorului și loialității lor. Spre mâhnirea noastră, am constatat că de fapt nu le oferisem nici o libertate; dimpotrivă, îi întemnițasem fără a le da cele de trebuință, într-o lume străină lor, din care nu aveau cum să mai scape. Și de aceea au refuzat să plece, spunând că ne apăraseră și ne susținuseră ani la rândul și că legămintele noastre monahale nu aveau nici o legătură cu faptul că vom avea în continuare nevoie de aceeași apărare și susținere, dat fiind că nu intenționam nicidecum să renunțăm la lupte. Urma să fim cavaleri în continuare, iar asta însemna ca ei să ne poată sluji mai departe, dacă nu ca monahi, măcar în calitatea aceasta de cavaleri. Era un argument convingător, care ni s-a părut cu atât mai mult așa când ne-am gândit că, dacă noi șapte urma să patrulăm singuri pe drumuri – și la vremea aceea se părea că nu aveam – încotro nu mai rămânea nimeni pentru a săpa în templu. Hugues?...

De Payens continuă:

— Am vorbit cu patriarhul și am decis să-i implicăm și pe ei ca sergenți voluntari, frați mireni, care să respecte programul nostru de rugăciuni și regulamentul căruia aveam să ne supunem, fără a fi însă nevoiți să depună și ei legămintele noastre. Fiecare dintre noi avea cel puțin doi oameni în slujba lui, iar mulți dintre servitori erau însoțiți la rândul lor de alții – prieteni și familie, tovarăși de arme și veterani ai căror stăpâni

fuseseră uciși în luptă sau de vreo boală. Așa se face că suntem acum șapte cavaleri – opt, odată ce ni te vei alătura – și douăzeci și trei de sergenți.

— Toți arată la fel. De unde ați avut bani să-i îmbrăcați așa?

— Uniformele ne-au fost dăruite de patriarh – un gest menit probabil să-i evidențieze contribuția la bunăstarea regatului. Noi însă le-am acceptat fără a ne preocupa prea mult de motivele lui.

— Și cum a rămas cu jurămintele voastre de sărăcie?

— Iată o întrebare inteligentă. Am făcut un compromis în privința asta, după discuția cu patriarhul. Monseniorul are nevoie de noi ca de o forță combatantă, dar la fel ca regele, nu vrea să fie răspunzător de echiparea și dotarea noastră; spune că dioceza lui nu-și poate permite asemenea cheltuieli continue. Godefroi a reținut exact cuvintele lui și mai târziu ni le-a repetat, iar noi ne-am legat de expresia pe care el a folosit-o – cheltuieli *continue* – și am subliniat că nu suntem totuși lipsiți de mijloace. În mod normal, la depunerea jurămintelor, toate bunurile noastre vor fi cedate Bisericii, în schimbul sprijinului pe care ea ni-l va oferi. De aceea, i-am sugerat patriarhului că ne-am puteam modifica legămintele obișnuite de sărăcie, astfel încât acestea să satisfacă cerințele noastre speciale aici, în Ierusalim și pe ale lui, de fapt. Fiecare dintre noi avea să depună jurământ de sărăcie, dar în loc să ne donăm Bisericii întreaga avere, aveam să păstrăm totul între noi, în comun cu frații noștri, pentru binele confreriei și al scopurilor ei.

De Montbard făcu ochii mari de mirare.

— Dar acesta este jurământul *nostru,* cel pe care îl rostim când ne alăturăm Ordinului Renașterii să păstrăm toate bunurile în comun, pentru binele comun.

— Sigur că da! exclamă de Payens cu un zâmbet larg. Dar patriarhului nu i-am spus nimic despre asta, iar el a acceptat cu bucurie sugestia noastră, care îl scutea de grijile ulterioare de a ne asigura armuri, echipament, arme, harnașament și cai. Așa că suntem destul de bine echipați și capabili să ne satisfacem nevoile zilnice, așa modeste cum sunt ele.

De Montbard clătină din cap.

— Sunteți uluitori! Și toți luați parte la aceste patrulări?

— Da, deocamdată, replică de Payens ridicându-se în picioare și întinzându-se cu un mormăit de plăcere. Sper însă că va veni și vremea în care doar cei mai tineri dintre noi, nu mai mulți de doi-trei o dată, vor pleca în patrulări, însoțiți de sergenți. Asta ne-ar conveni.

— Într-adevăr, interveni de St Agnan, fiindcă nimeni nu știe, și nici nu-i pasă nimănui, cine patrulează, cât de des sau pe unde, atâta vreme cât drumurile rămân sigure. Astfel, câțiva dintre noi vor participa îndeosebi la patrulări, în vreme ce restul se vor ocupa în primul rând de săpături.

— Dar puteți avea chiar atâta încredere în sergenți? întrebă de Montbard întorcându-se spre de Payens. Ai spus că da, și îmi dau seama că asta crezi, dar eu nu pot să nu mă îndoiesc, fiindcă oamenii aceștia nu știu nimic despre ordinul nostru și despre secretele lui. Cum veți ascunde săpăturile de ochii lor? Nu-mi dau seama cum ar fi posibil așa ceva pe o perioadă mai îndelungată.

De Payens ridică din umeri, netulburat.

— Încă nu știm asta, dar *le vom păstra* secrete. Nu avem de gând să dăm posibilitatea nimănui din afara ordinului să bănuiască, ori măcar să-și imagineze, că aici se întâmplă unele lucruri despre care ei nu au habar. Ar fi cea mai mare prostie din partea noastră. De aceea, poate că în cele din urmă sergenții vor locui în altă parte. Asta n-ar mira pe nimeni, fiindcă totdeauna lucrurile au stat așa, noi fiind cavaleri, iar ei oameni de rând. Acum, că noi vom deveni călugări legați prin jurăminte monahale, iar ei vor rămâne în afara Bisericii, situația va fi la fel: vieți separate, locuințe separate. Și activități separate, duse, în cazul nostru, în secret.

— Și cum vă veți numi... sau cum ne vom numi?

— Ce vrei să spui?

— Aveți nevoie de un nume, Hugues, tu și confrații tăi. Dacă veți deveni călugări, vă va trebui un nume potrivit cu cine sunteți și ce faceți. Patrula patriarhului nu mi se pare deloc un nume adecvat pentru un ordin monahal.

— Dar ce are? interveni Gondemare. Mie mi se pare că ne

descrie fidel.

— Dar îl lipsește demnitatea. Aveți... avem nevoie de ceva mai potrivit. Ceva care să ne reflecte țelurile.

— Cum vi se pare numele Cavalerii de pe Muntele Templului? sugeră de Montdidier, care de obicei rămânea tăcut în public, iar acum se crispă când îi văzu pe toți întorcându-se spre el și privindu-l. La urma urmei, așa ne spune toată lumea în ultima vreme, adăugă el pe un ton defensiv.

— Este adevărat? întrebă de Montbard și, când ceilalți încuviințară, clătină din cap spre Payen. Este un nume... sugestiv, cred, și îmi închipui că ar putea deveni popular, însă... Făcu o strâmbătură și reluă: Am impresia că, totuși, nu va prinde și că în cele din urmă va intra în uitare. Subliniază prea mult atât cine suntem, cât și unde ne aflăm. *Cavalerii* de pe *Muntele Templului*... Și ar putea atrage o atenție nedorită asupra acțiunilor noastre. Are cineva vreo altă sugestie?

— Oștenii Săraci ai lui Iisus Hristos.

Fusese vocea lui Hugues de Payens, iar cuvintele lui atraseră toate privirile din încăpere. În tăcerea care se lăsă, fiecare cugetă la propunerea lui.

— De unde a venit asta? întrebă de Montbard.

— Nu știu. Cuvintele mi-au venit pur și simplu în minte.

— E perfect! Voi, ceilalți, ce părere aveți?

Numai de Montdidier nu era de acord.

— Cred că e un nume ipocrit, spuse el.

Hugues se holbă la el.

— Ipocrit? Cum poți spune asta, Payen?

— Foarte ușor, fiindcă așa e. Mi se pare o ipocrizie din partea noastră să folosim numele lui Iisus, mai cu seamă numele întreg, Iisus Hristos, ținând seama de convingerile noastre... Iar ipocrizia Bisericii e cea care ne cutremură în primul rând.

De Payens oftă adânc, audibil.

— Țestosule, am mai discutat de o sută de ori despre asta! Cu toții suntem de acord în ceea ce privește importanța misiunii care ne așteaptă. Suntem de asemenea de acord că Biserica creștină este o entitate fără justificare și că numai prefăcându-ne că ne conformăm principiilor și așteptărilor ei putem spera

să ne îndeplinim misiunea. Iar până acum ne-am bazat pe aceste lucruri în tot ce am întreprins. Acest nume este potrivit pentru ceea ce am acceptat noi să facem: el ne va permite să ne vedem de treabă fără a fi sâcâiți de nimeni și ne va conferi un aer de probitate morală și de încredere. Eu cred că ar trebui să-l adoptăm. Toți cei care sunt de acord să ridice mâna.

Propunerea lui obținu șase voturi pentru și unul împotrivă, iar de Montdidier dădu din umeri resemnat, bombănind că își retrage orice obiecție. Numele prinse la toți ceilalți, fiecare repetându-l pentru sine cel puțin o dată, iar când sfârșiră își îndreptară iar ochii spre de Payens.

— Așa să fie! spuse el. Începând de astăzi, ne vom numi Oștenii Săraci ai lui Iisus Hristos. Să ne rugăm ca, prin acest nume, să ne putem ridica la înălțimea responsabilității care ne-a fost încredințată.

— Amin, așa să fie! replicară toți.

— Între timp însă, avem și alte responsabilități, mai presante, spuse de Montbard. De aceea ne-am strâns aici. Când crezi că veți începe să săpați?

Întrebarea aduse pe buzele lui de Payens un zâmbet sec. Ridicându-se și ducându-se spre centrul încăperii lungi și înguste, îi făcu semn lui de Montbard să se apropie, iar acesta îl urmă până în dreptul unei gropi săpate în podea. Era largă, dar puțin adâncă, de nici trei degete, și praful fusese îndepărtat de pe fundul ei, lăsând să se vadă dedesubt piatra.

— Uite pe ce stăm, spuse de Payens, ghemuindu-se și trecându-și palma pe piatra goală. Este exact ca bolta de deasupra noastră. Nu degeaba i se spune Muntele Templului: e chiar un munte. Dar dacă sub picioarele noastre se află ruinele unui templu, așa cum susțin tradițiile ordinului, construirea lui trebuie să fi costat foarte mult, ori în scripturi nu se pomenește nicăieri despre așa ceva. Până ce nu vom afla mai multe, de pildă unde anume să săpăm, mi-e teamă că nu prea avem ce să facem. Nimeni nu ar ezita să sape un tunel în piatră, dacă asta trebuie să facem, dar ar fi o mare prostie să începem înainte de a ști în ce direcție să săpăm.

André de Montbard privea încruntat în groapa din podea, cu

brațele încrucișate la piept, mușcându-și buza de jos. Apoi se răsuci pe călcâie și studie încăperea și zidurile înconjurătoare. În cele din urmă se întoarse spre de Payens și dădu din cap, ca și cum ar fi luat o hotărâre.

— S-ar putea să am eu o soluție. Am adus documente din partea seneșalului, iar unul dintre acestea e o hartă copiată cu mare atenție după cea din arhivele ordinului. Se zice că ar înfățișa planul Templului lui Solomon și unul dintre labirinturile de tuneluri din jurul lui. *Se zice,* repetă el apăsat, ridicând o mână pentru a-i împiedica pe ceilalți să-l întrerupă. Este o copie fidelă a unui document antic, dar altceva în afara vechimii lui nu poate fi atestat. Se află de o mie de ani în posesia ordinului, dar e mult mai vechi de atât, iar din câte știm noi, corectitudinea lui nu a fost încă verificată. Dar l-am adus cu mine. Este în cufărul lung din lemn, alături de lucrurile mele, în încăperea cealaltă, iar dacă voi aveți ceva asemănător, un plan sau o hartă a orașului de astăzi, le putem compara.

— Exact asta vom face, replică de Payens, pocnind din degete pentru a le atrage celorlalți atenția. Montdidier și Gondemare, aduceți aici cufărul lui *messire* André, vă rog!

Câteva momente mai târziu, toți erau aplecați deasupra mesei, privind harta întinsă și fixată cu pietre în cele patru colțuri. Multă vreme nimeni nu spuse nimic, fiecare încercând să priceapă ceva din ceea ce vedeau, străduindu-se în zadar să suprapună, în minte, desenul de pe hartă peste peisajul din jur.

Într-un târziu, Archambaud de St Agnan întinse arătătorul și atinse un punct pe hartă.

— Aici, exclamă el. Oare nu aici suntem noi acum? Iată, se vede zidul, care coboară în pantă acolo, unde sunt liniile acelea ondulate. Ăsta e locul în care ne aflăm noi acum, în grajduri.

— Dar nu sunt grajduri marcate pe hartă, de St Agnan.

El nici măcar nu ridică ochii pentru a vedea cine vorbise.

— Nu, sigur că nu. Nici palatul regelui nu apare, și nici moscheea al-Aqsa, care a existat înainte. Când a fost desenată harta, tot locul acesta era ocupat de templu. Grajdurile au fost săpate mai târziu, după ce *noul* templu a fost distrus și probabil după construirea moscheii – iar asta se întâmpla la mai bine de

șase sute de ani după distrugerea noului templu. Hugues, când a fost distrus primul Templu? Și când crezi că a fost trasată harta asta?

De Payens ridică din umeri și privi spre André de Montbard, care făcu o grimasă și spuse:

— Primul Templu? Nu pot decât să bănuiesc... Cu două mii de ani în urmă? Trebuie să fi fost cel puțin atât. Titus a distrus templul construit de Irod la patruzeci de ani după moartea lui Iisus, iar asta se întâmpla acum o mie două sute de ani. Harta aceasta înfățișează Templul lui *Solomon,* care fusese ridicat cu multe sute de ani înainte.

— Ei bine, ținând seama de toate aspirațiile noastre, sper să te înșeli, de St Agnan, răsună grav glasul lui de Payens.

— De ce? Eu cred că am dreptate, dacă ne uităm la ce avem în față. Și dacă am... De St Agnan ezită o clipă, încruntat, apoi puse degetul pe același punct pe care îl arătase mai înainte. Dacă am dreptate, înseamnă că acum ne aflăm exact *aici.*

— Înțeleg asta. Dar dacă nu greșești și într-adevăr ne aflăm acolo unde spui tu, înseamnă că suntem... Dă-mi voie puțin...

Se aplecă și puse degetul mare pe punctul arătat de St Agnan, apoi întinse palma și își așeză vârful degetului mijlociu în centrul formei care desemna pe hartă clădirea principală a templului. Rămase astfel, cu degetele întinse, și măsură din ochi distanța acoperită.

— Aș zice, reluă el după o vreme, că suntem la cel puțin șaizeci de pași mari de zidul exterior al templului propriu-zis, unde ar trebui de fapt să fim. Asta ca să nu mai adaug că suntem la suprafață, când ținta noastră se află dedesubt, la adâncime.

— Păi, și ce-i cu asta? întrebă de St Agnan perplex. Știam de la bun început că va trebui să săpăm. Ordinele primite spuneau clar acest lucru.

Nimeni altul nu mai vorbi, dar după privirile stânjenite ce alergau de la de Payens la de St Agnan, era limpede că unii dintre cei prezenți aveau aceeași părere. Numai pe chipurile lui de St Omer, de Montdidier și de Montbard nu se putea citi asta și cel dintâi sparse în cele din urmă tăcerea.

— Ceea ce vrea Hugues să spună este că palatul regelui e

chiar în spatele nostru, așa că singura direcție în care putem săpa este drept în jos și pe urmă în lateral, până ce ne vom putea întoarce din nou ca să ne îndreptăm spre fundația templului. Iar între noi și ținta noastră se află Muntele Templului. Întregul munte. Dacă e să săpăm un tunel de aici până în locul în care vrem să ajungem, trebuie s-o facem prin piatră dură, tot drumul. Asta ne-ar lua ani întregi și, în plus, nu avem unelte și nu suntem nici specialiști.

De St Agnan se înroși când înțelese adevărul spuselor lui de St Omer. André de Montbard rămase cu ochii plecați spre hartă, bătând gânditor cu unghia punctul pe care uriașul îl arătase mai devreme.

— S-ar putea ca de St Agnan să se fi înșelat, spuse el. Poate că interpretăm greșit ceea ce vedem aici, dar chiar și așa nu e nici o îndoială că ne aflăm pe un pat de stâncă. Trebuie să aflăm mai multe despre locul acesta. Trebuie să știm unde anume să săpăm și cum să procedăm. La cine am putea găsi informațiile necesare?

După alte momente de tăcere, se auzi vocea lui de St Omer.

— Chestia asta n-o să-ți placă, André, dar răspunsul la întrebarea ta se află în arhivele ordinului, acasă, unde cineva ar fi trebuit să facă mai multe cercetări înainte de a te trimite pe tine aici. Ordinul are în arhivele sale informații mai corecte despre Ierusalim și despre templu decât oricine altcineva. La urma urmei, cele întâmplate aici, în aceste locuri, constituie istoria noastră, iar strămoșii noștri au luat documentele cu ei când au plecat, apărându-le de hoți și de distrugere. Nimeni – nici o persoană, nici o organizație de nicăieri – nu deține informații mai ample și mai corecte pe această temă, decât ordinul nostru. Însă n-ar trebui să vă spun eu asta vouă, fiindcă de fapt de aceea suntem aici și de aceea ni s-a încredințat misiunea despre care vorbim.

— Numai că noi suntem *aici,* iar informațiile sunt *acolo,* acasă, murmură de Payens. Le putem obține, dar asta ne va lua timp, poate prea mult timp. Și noi ce vom face între timp? De Montbard, ai vreo idee?

— Da, am. Două idei. În primul rând, să examinăm celelalte

documente pe care le-am adus cu mine. Nici măcar nu ne-am uitat încă la ele, căci contele Hugues mi-a cerut să ţi le înmânez ţie în persoană, dar ştiu că sunt multe materiale acolo. Singurul lucru pe care l-am văzut a fost harta aceasta, fiindcă însuşi contele era foarte mândru de măiestria celui care a realizat-o şi mi-a arătat-o înainte de a pleca; aţi văzut şi voi că era închisă, împreună cu alte desene, în carcasa ei. Din câte ştiu eu, celelalte documente ar putea conţine toate informaţiile de care avem nevoie; contele era perfect conştient de ceea ce vi s-a cerut şi de ce va trebui să faceţi voi în privinţa asta.

De Montbard se răsuci şi arătă spre caseta pe care o deschisese pentru a scoate harta. Capacul ei era încă ridicat, lăsând la vedere un etui din piele groasă aflat sub cilindrul în care fusese planul templului, plus alte hărţi mai mici.

— Bănuiesc, continuă el, că toate pergamentele, toate documentele şi desenele din etuiul acela au o anume relevanţă pentru discuţia noastră de acum.

De Payens încuviinţă.

— S-ar putea să ai dreptate. O să le studiem cu atenţie pe toate, imediat ce vom sfârşi aici. Dar spuneai că ai două idei. Care este a doua?

— Să verificăm supoziţiile lui de St Agnan cu privire la hartă, fiindcă, dacă el are dreptate, comoara pe care o căutăm s-ar putea afla chiar sub fundaţia palatului... sub moschee. De Montbard ignoră icnetul surprins al lui de Payens şi continuă să vorbească încet, ca pentru sine. Dacă aşa stau lucrurile, misiunea noastră ar putea fi îndeplinită mai repede. Nu şi cu mai puţin efort însă, fiindcă vom fi nevoiţi să săpăm în piatră. Distanţa de străbătut ar putea fi însă mai scurtă. Ne-ar lua ani întregi, probabil, dar nu foarte mulţi. Trebuie să găsim o altă hartă, mai recentă, a oraşului, şi să localizăm templul pe ea. Apoi le vom compara şi ne vom da seama exact ce anume arată desenul acesta. Unde am putea găsi o asemenea hartă?

— Mă îndoiesc că există vreuna.

Toate privirile se întoarseră spre Payen de Montdidier, care nu mai vorbise de când îşi retrăsese obiecţia cu privire la numele cel nou. Zâmbind cu nervozitate, ridică mâinile şi

adăugă:

— Dacă există, nu poate fi decât în două locuri și nici unul nu este de dorit, din punctul nostru de vedere: regele ar putea avea una în palatul lui sau patriarhul la reședința sa. Nimănui altcuiva nu i-ar trebui o asemenea hartă și, dacă am întreba despre una, probabil că am fi bănuiți imediat că punem ceva la cale. Dar dacă vreți, pot să întreb data viitoare când mă duc la reședința arhiepiscopului. M-am împrietenit cu unul dintre clericii de acolo și, dacă stau să mă gândesc, probabil că am să găsesc o modalitate de a-l întreba într-o doară, fără să bată la ochi.

— Foarte bine, Țestosule, așa să faci, îi spuse de Payens, după care se întoarse spre de St Omer. Ce-ați făcut în patrulare, Godefroi? Aveți ceva interesant de raportat?

De St Omer se ridică pentru a da raportul.

— Da, *messire* de Payens. Am salvat astăzi viața soției regelui, regina Morfia, iar ea ne-a mulțumit călduros.

Asigurându-se astfel că toți ochii era îndreptați spre el, povesti aventura în cele mai mici detalii, fără a lăsa nimic nespus.

Devenise o obișnuință ca fiecare comandant de patrulă să dea personal raportul la întoarcerea la grajduri și să răspundă la toate întrebările confraților, fiindcă în zilele de început ale patrulei, când briganzii încă nu știau bine despre existența lor, fiece zi era diferită de cele anterioare și merita studiată, pentru că din ea se puteau învăța lecții extrem de folositoare în viitor. Odată cu trecerea timpului însă, tâlharii deveniseră mai puțin agresivi în fața a ceea ce se transformase rapid într-o forță certă de urmărire și pedepsire, astfel că numai patrulele în care se înregistrau evenimente deosebite erau apoi dezbătute. Inițial, numele reginei provocă rumoare, dar când deveni limpede că nu se întâmplase nimic grav în cursul atacului, cavalerii își pierdură rapid interesul. Toți erau pe deplin conștienți că importante în ziua aceea erau în primul rând documentele pe care André de Montbard le adusese de acasă.

Întrunirea luă sfârșit odată ce de St Omer își sfârși raportul, iar după ce el, de Payens și de Montbard – cei trei confrați care

ştiau cât de cât să citească – examinară documentele, deveni clar că de fapt nu aveau nevoie de o hartă contemporană a Ierusalimului. Hârtiile trimise de seneşal conţineau, într-o formă sau alta, aproape toate informaţiile necesare. Într-o scrisoare adresată lui de Payens şi scrisă chiar de mâna lui, contele Hugues de Champagne spunea că înţelege perfect dificultăţile pe care de Payens şi confraţii săi le vor avea de întâmpinat în îndeplinirea misiunii încredinţate, şi că se străduise să le asigure copii cât mai fidele după fiecare document care avea relevanţă pentru Templul din Ierusalim şi pentru comoara pe care ei urmau s-o caute. Aceste copii, continua contele, erau de fapt copii după alte copii, fiindcă originalele erau atât de vechi, încât erau păstrate şi protejate cu mare grijă, fiind închise ermetic şi ferite de contactul cu aerul şi umiditatea care riscau să le distrugă complet. Copiile însă fuseseră făcute de cei mai experimentaţi şi mai pricepuţi clerici ai săi, fiecare fiind apoi controlată cu atenţie pentru a corespunde cu originalul în cele mai mărunte detalii. Trimisese câte două copii ale fiecărui document, una în scrierea originală în care fuseseră consemnate informaţiile respective şi cealaltă în latina în care fuseseră traduse toate documentele după sosirea acestora în Galia, cu o mie de ani în urmă.

După câteva zile, cei trei cavaleri catalogaseră şi verificaseră toate informaţiile trimise de conte, stabilind fără urmă de îndoială că ţinta lor era situată, cel puţin parţial, sub fundaţiile moscheei al-Aqsa. O distanţă de minimum şaizeci de paşi îi despărţea de obiectivul lor din măruntaiele templului şi în cea mai mare parte era vorba despre piatră. Nivelurile inferioare ale muntelui în sine, aflaseră ei din cele citite, erau străbătute de reţele de tuneluri săpate în decursul mileniilor, dar accesul la ele părea să fie restrâns la zonele interioare ale templului. Numai oamenii dinăuntru puteau intra în tuneluri iniţial, iar după aceea templul fusese distrus, zona sa subterană fusese demolată şi umplută cu pământ de înşişi preoţii iudei, cu o mie de ani în urmă, pentru a înfrânge legiunile lui Titus. Cavalerii ştiau că, deşi exista posibilitatea să dea în cursul săpăturilor peste un vechi tunel, în acest caz fiind nevoiţi doar să îndepărteze

materialele adunate acolo de la ultima lui utilizare, șansele unui asemenea noroc erau foarte, foarte mici.

Hugues de Payens le prezentă situația celorlalți cavaleri la următoarea lor Adunare oficială, în vreme ce sergenții se aflau în oraș, petrecând la o sărbătoare locală.

— Situația, respectiv distanța la care se află ținta noastră, este așa cum am bănuit la început. Suntem departe de locul în care trebuie să ajungem. Dar există și alte considerente care, împreună cu toate celelalte, ne vor face viața foarte interesantă în viitor. Am examinat informațiile pe care ni le-a trimis seneșalul și vă putem spune o serie de lucruri cu absolută certitudine, pe baza celor descoperite în documentele primite. În primul rând, comoara pe care o căutăm se află într-adevăr acolo. Nu există nici o îndoială în acest sens și suntem încrezători că știm și anume unde este. Din nefericire, misiunea de a o găsi, sau mai bine zis de a ajunge la ea, pare a fi de o dificultate herculeană. Solul de sub fundațiile templului este străbătut de pasaje și tuneluri, dar nu există intrări cunoscute spre nici unul dintre acestea; în plus, nu avem cum să ajungem la ele prin ceea ce am putea considera a fi mijloace normale. Știți cu toții că nu ne putem duce pur și simplu și să începem să săpăm lângă zidurile palatului; de aceea, trebuie să ne croim drum drept în jos, prin stânca muntelui, de aici, din aceste grajduri. După o pauză, în care așteptă ca ascultătorii săi să asimileze cele spuse, continuă: Estimăm că va trebui să săpăm cam treizeci de pași în jos, adică treizeci de metri, apoi de acolo în unghi drept spre interior, pe sub fundațiile palatului, despre care credem că sunt totodată fundațiile primului Templu, al lui Solomon; asta ar însemna cam încă cincisprezece-douăzeci de metri. Va dura ani buni, dar cu noroc și cu o pază eficientă, o putem face.

— Cum adică, pază eficientă? întrebă Geoffroi Bissot cu vocea sa joasă, iar de Payens se întoarse spre el și zâmbi.

— Pentru protecția noastră, frate. Vom avea nevoie de paznici ca să ne asigurăm că nimeni din exterior nu se va apropia suficient de mult pentru a începe să suspecteze că săpăm tuneluri.

— Și cum vei face asta, mai cu seamă la început? Săpăturile în rocă dură, cu târnăcoape de oțel, fac zgomot, nu glumă. Și la cine te referi când spui „nimeni din exterior”? La cei din afara grupului nostru de aici, sau la cei care nu sunt membri ai ordinului? Fiindcă dacă e vorba de aceștia din urmă, atunci sunt de acord cu fratele de Montbard – propriii noștri sergenți ne vor sta probabil în cale. Nu sunt oameni lipsiți de minte, Hugues, și dacă îți închipui că poți ascunde de ei, vreme de câțiva ani, ceea ce facem noi aici, cred că te înșeli amarnic.

— Fatal chiar, aș putea spune, replică de Payens. Dar nu la asta m-am referit. Nu putem disimula faptul că săpăm – cel puțin nu de oamenii noștri. Dar putem să le oferim un motiv credibil pentru săpături, fără a le destăinui totul. Să zicem, de exemplu, că vrem să clădim o mănăstire subterană – chilii în stânca vie a muntelui – ca o penitență spre gloria lui Dumnezeu. Vom avea însă motive excelente pentru săpăturile noastre, vă făgăduiesc, motive suficient de veridice pentru a fi acceptate fără crâcnire de frații noștri sergenți. Când am vorbit de oameni din exterior, exact la asta m-am referit: oameni din afara grupului nostru de aici, din grajduri. Suntem un ordin monahal, sau vom fi la vremea potrivită, iar asta înseamnă că ne vom fi retras din lume. Prin urmare, lumea nu va avea nici motivele, nici dreptul să se amestece în treburile noastre. Nimeni nu ne va deranja, nimeni nu ne va tulbura singurătatea și izolarea. Cât despre zgomotul uneltelor de oțel, acesta va fi de scurtă durată. Adică va continua câtă vreme vom săpa, dar pe măsură ce puțul va deveni mai adânc, coborând mai mult sub pardoseală, se va atenua.

— Cât de larg va fi tunelul și cine va săpa?

— Toți vom săpa, iar tunelul vertical va fi cât mai îngust posibil atât cât să-i permită unui om să lovească cu barosul și altuia să îngenuncheze și să fixeze dalta, și suficient pentru ca amândoi să poată manevra lopețile. Vom avea nevoie de pene – Jubal le numește dălți – și clești pentru a le ține, baroase grele, târnăcoape, lopeți și diverse alte unelte. Odată ce vom săpa suficient de adânc, ne vor trebui vinciuri și scripeți pentru a ridica molozul la suprafață. Dar de toate acestea vom avea grijă

mai târziu, când le va veni rândul.

De Payens se întrerupse, conştient de liniştea celor din jur, şi privirea îi trecu de la unul la altul, după care continuă:

— Probabil vom lucra, la început cel puţin, în schimburi de câte doi, cu durata pe care o vom găsi acceptabilă. Şi asta vom afla pe parcurs, tot din experienţă. Şi în cele din urmă, după ce ne vom crea o rutină şi puţul se va adânci, vom avea nevoie ca alţii să lucreze sus, pentru a ridica şi a arunca resturile. Dar cu voia Domnului, munca va continua zi şi noapte fără întrerupere; între timp, vom respecta şi programul de patrulare a drumurilor. Nici pe acesta nu-l vom întrerupe şi va fi pus în aplicare de echipe de câte zece sergenţi, însoţiţi de cel puţin un cavaler, uneori de doi sau mai mulţi. Astfel, activitatea noastră de suprafaţă se va desfăşura în continuare, concomitent cu cea subterană.

Bissot încuviinţă, pe gânduri, mângâindu-şi barba.

— Pare ceva... complex.

— Este, şi va rămâne aşa, dar nu va fi ceva imposibil, frate, replică de Payens, apoi îşi îndreptă spatele şi cuprinse în priviri întreaga adunare. Toate acestea sunt ceva nou, firește, şi totul a fost pus la punct în mare grabă, dar am reuşit multe în aceste ultime zile. Planurile noastre decurg bine şi, până la sfârşitul lunii, vom începe să săpăm. Între timp, patrulele îşi fac datoria, iar faptul că am salvat viaţa reginei Morfia nu va dăuna câtuşi de puţin cauzei noastre. Să ne rugăm ca norocul să ne însoţească în continuare, fraţii mei. Aşa să fie!

3

Şi norocul îi însoţi încă de-a doua zi, când de Payens şi de St Omer primiră invitaţia de a veni la palatul regal după-amiază. La ora stabilită, regele îi primi fără a-i lăsa deloc să aştepte – un eveniment atât de neobişnuit şi de uimitor, încât ambii cavaleri simţiră un val de emoţie când intrară în sala de audienţe.

Baudouin le Bourcq, regele Ierusalimului, îi întâmpină cu o deosebită cordialitate, strângându-le mâinile călduros şi trimiţându-şi gărzile din încăpere, cerându-i în acelaşi timp

unui servitor să le cheme pe soția și pe fiicele lui. Din rapiditatea cu care Morfia și fetele ei, însoțite de doică, se prezentară, era limpede că se aflaseră prin apropiere, așteptând invitația. Regele îi prezentă pe cei doi cavaleri celor patru fiice ale sale, explicându-le fetelor că ei erau cei care salvaseră viața mamei lor din mâinile bandiților musulmani cu o zi în urmă. Copilele făcură câte o reverență drăguță, plecându-și capul și murmurând câte o mulțumire. Doar cea mai mare, în vârstă de paisprezece ani, pe nume Melisende, lăsă impresia de sinceritate, așa cum se cuvenea unei tinere prințese. Cea de-a doua, Alice, cu doi ani mai mică, părea morocănoasă și țâfnoasă, încruntându-se pe sub sprâncene. Celelalte două, Hodiema și Joveta, erau două fetițe obișnuite, peltice, cu gropițe în obraji și chicote copilărești. Îndată ce scurta ceremonie luă sfârșit, tatăl lor bătu din palme și le trimise în camerele lor împreună cu doica, zâmbind înduioșat până ce fetele ieșiră și ușa se închise în urma lor.

Înainte ca regele să se întoarcă spre ei, de Payens întrerupse tăcerea care se lăsase.

— Înălțimea Voastră, trebuie să subliniez că eu nu m-am aflat printre cei care au salvat-o pe regină...

— Știu asta, *messire* de Payens, așa cum știe și soția mea – aici regina surâse și își înclină fruntea spre de Payens – dar mi-am spus că n-am de ce să derutez copilele. Doi cavaleri au salvat viața mamei lor, iar ele au venit și și-au exprimat recunoștința în fața a doi cavaleri; asta e tot ce-și vor aminti ele mai târziu. Acum vă rog să vă așezați, iar Morfia și cu mine vom face la fel.

Cei doi cavaleri schimbară între ei priviri nedumerite în vreme ce se apropiau de masa care le fusese indicată, la care cuplul regal se așeză și le făcu semn să procedeze așijderea. Pe masă aștepta o tavă cu pahare și o carafă mare din argint, pe al cărei gât lung se zăreau mărgele mici de apă, iar Morfia turnă ea însăși în pahare. După ce gustară din delicioasa băutură cu gust de lămâie și-i lăudară aroma excelentă, regele se lăsă pe spătarul scaunului și-și drese glasul înainte de a se lansa în discursul pregătit. De Payens observă cât de aproape îșî urmărea regina soțul, privirile ei zburând necontenit de la buzele la ochii lui.

— Cred că nu există cuvinte potrivite pentru a exprima fidel cât vă sunt de îndatorat, începu regele, cu un zâmbet neașteptat în colțul gurii. Soția mea m-a convins de acest lucru. Chiar și fără spusele ei însă, tot aș fi venit aici pentru a vă transmite același lucru. Până ieri, când au adus-o oamenii voștri acasă, nu m-am gândit niciodată la ce ar însemna s-o pierd – nu doar ucisă de briganzi, ci în orice alt fel. Întâmplarea de ieri și sosirea voastră la timp m-au făcut să-mi dau seama prin ce situație riscantă a trecut și să înțeleg ce ar însemna pentru mine pierderea ei. Nu exagerez când spun că nu există cuvinte care să poată reda ceea ce simt. Și astfel...

Din tonul cu care vorbea, era limpede că se întrerupsese doar pentru a se gândi mai bine la ce avea să spună mai departe, și nici unul dintre cei doi cavaleri nu schiță vreo mișcare.

— Când am auzit prima dată de domnia ta și de prietenii domniei tale, sieur Hugues, mi-am spus că probabil veți fi o problemă și o sursă de necazuri. Ridicând o mână, de parcă ar fi crezut că unul dintre ei îl va contrazice, continuă: De atunci mi-am schimbat părerea, fiindcă valoarea pentru întregul stat a activității voastre a devenit în scurt timp evidentă chiar și pentru cei mai fervenți dușmani ai voștri. Eu n-am fost niciodată unul dintre ei, dar la început n-am ezitat să mă alătur celor care glumeau pe seama voastră. Ca rege al Ierusalimului, și știu că înțelegeți bine acest lucru, încă din ziua în care am acceptat coroana m-am simțit încolțit de problema pe care voi ați ales s-o atacați – aceste tâlhării la drumul mare care par a amenința acum însăși existența statului. Suntem înconjurați... regatul este înconjurat de armate musulmane, pregătite și dornice să ne atace. La început erau numai turci selgiucizi, iar îngrijorarea pe care ne-o stârneau nu era foarte mare, fiindcă deja îi învinsesem și îi alungasem din Ierusalim în 1099. Dar asta era situația acum douăzeci de ani. Acum am intrat într-un nou mileniu și ne vedem confruntați cu un nou tip de dușman, niște războinici care-și spun sarazini. Deocamdată știm prea puține despre ei, dar nu mă îndoiesc că vom afla mai multe și o vom face pe pielea noastră. În prezent, nu știu decât că spionii mei insistă să-mi repete că sarazinii sunt acolo, în deșertul Siriei,

imediat dincolo de graniţele noastre. Singurul lucru care îi ţine departe şi-i împiedică să ne atace neîntârziat este faptul că armata noastră este vigilentă şi gata de luptă. Dar această vigilenţă ar fi grav afectată, cred eu, în clipa în care aş trimite o parte din ea în ceea ce ştiu că ar fi o încercare inutilă de a ţine piept unor trupe extrem de mobile ca aceste bande de briganzi. Din câte ştiu eu însă, este posibil ca unii dintre cei mai temuţi membri ai lor să nici nu fie briganzi, ci iscoade ale sarazinilor, trimise pentru a mă determina să fac exact asta: să-mi risipesc forţele în încercarea de a contracara atacurile banditeşti. Şi apoi aţi apărut voi şi v-aţi dus la de Picquigny care, deşi om al Bisericii, este un bun strateg şi un om pragmatic, fără teama de a se angaja într-o luptă dreaptă. Aşa cum ştiţi, mi-a vorbit despre cererea voastră şi mi-a spus că mi-aş face mie însumi un mare bine, la un preţ de nimic, dacă v-aş scuti de îndatoririle cavalereşti faţă de seniorii voştri şi v-aş trece sub autoritatea lui, cu condiţia să vă păstraţi capacitatea de luptă şi să patrulaţi pe drumuri. Propunerea lui mi s-a părut şocantă la început. Cavaleri războinici – firește; e ceva normal şi după voia lui Dumnezeu. Dar *călugări* războinici?! Cuvântul Domnului în privinţa aceasta e limpede şi fără subînţelesuri, înscris pe tablele de piatră aduse de Moise de pe munte: *Să nu ucizi.* Dar patriarhul nostru, om sfânt şi cucernic, a fost suficient de luminat la minte pentru a înţelege că Dumnezeu oferă propriile Sale soluţii pentru ameninţările la adresa învăţăturilor şi a Bisericii Sale. Am cugetat mult timp la asta şi în cele din urmă am hotărât că Warmund are dreptate, aşa că i-am acceptat sugestia. Dar am fost puternic motivat de gândul că voi putea beneficia de serviciile voastre fără ca pe mine să mă coste ceva. Recunosc în faţa voastră că altfel nu aş fi acceptat niciodată să vă eliberez de îndatoririle voastre anterioare. Acum îmi dau seama – şi fără a avea nevoie de îndemnurile soţiei mele pentru asta, repet – că am greşit fiind atât de... Nici nu ştiu care e cuvântul potrivit... Cinic? Lacom? Poate ambele.

Regele întinse braţul către soţia lui, care îi luă mâna într-a ei.

— Ştiu că nu cereţi nimic pentru voi înşivă, continuă

monarhul, și că vreți să depuneți jurământ de sărăcie. Iar regina mi-a subliniat că e convinsă de sinceritatea voastră în această privință. Și totuși, cred că există ceva ce aș putea face pentru voi, un modul în care v-aș putea fi de un ajutor *practic* în activitatea voastră, fie cu arme și armuri, fie cu cai. Pot fără îndoială să-mi extind protecția asupra voastră și îmi voi consemna intențiile în scris. Acest lucru va garanta cel puțin că nimeni nu se va mai încrunta la voi de acum înainte și vă va împiedica pe voi să păcătuiți luptând împotriva netoților așa-zis creștini, pentru a vă apăra onoarea. Apoi adăugă privindu-i pe rând pe cei doi cavaleri, orice urmă de umor din glasul său pierind: Așa deci, pot face pentru voi ceva în schimbul serviciului pe care mi l-ați adus ieri?

De Payens privi pieziș la de St Omer, iar acesta clătină din cap.

— Ce? Ce este? întrebă regele imediat. Există o neînțelegere între voi. Spuneți-mi ce e!

De Payens ridică ochii spre el și dădu din umeri.

— Înălțimea Voastră, este o problemă internă a grupului nostru, una pe care o dezbatem de luni întregi.

— O problemă internă? Referitoare la ce?

— Referitoare la grajdurile în care ne-am stabilit, Înălțimea Voastră.

— Ah! Ei bine, e de înțeles. Trebuie că sunt inacceptabile! Vă voi găsi imediat alte locuințe.

— Nu! exclamă de Payens, apoi, uimit de propria-i vehemență, își plecă fruntea. Iertați-mă, Înălțimea Voastră, dar nu suntem câtuși de puțin nemulțumiți de locuința noastră; doar că unii dintre frați o consideră prea luxoasă.

Regele deveni conștient de apăsarea crescândă a degetelor soției sale pe mâna lui și se întoarse spre ea. Morfia îl privea fix, cu o sprânceană ridicată într-o expresie pe care el o cunoștea bine. *Întreabă-l ce vrea să spună!* părea ea să strige. Tușind pentru a-și drege glasul, regele se răsuci spre de Payens.

— Prea... luxoasă, deci. Nu sunt sigur că înțeleg ce vrei să spui cu asta, sieur Hugues.

— Noi am devenit recent călugări, Înălțimea Voastră,

suntem de fapt abia novici, îndrumați doar de arhiepiscopul de Picquigny, iar viața noastră a fost... nu tocmai exemplară din multe puncte de vedere, lipsită categoric de numeroase virtuți creștine. De aceea, mai mulți frați de-ai noștri – suntem șapte cu toții, știți asta, deși există un al optulea care dorește să ni se alăture – mai mulți frați sunt de părere că ar trebui să fim mai zeloși în căutarea iluminării și a mântuirii. Ei cred că grajdurile sunt prea calde, prea confortabile, că îndeamnă la lenevie și la lâncezeală. Din acest motiv, ar vrea să schimbe ceva.

— Să le facă mai puțin luxoase? întrebă regele, încruntat. Și spune-mi, omule, pentru numele lui Dumnezeu, cum se gândesc ei să le facă astfel?

Hugues de Payens ridică din umeri expresiv, sugerând că nici el nu putea înțelege una ca asta.

— Ei ar vrea să ne gândim cu toții la o misiune cu adevărat de penitență. Și propun ca, în timpul liber pe care îl avem, atât cât e el după împlinirea tuturor îndatoririlor și obligațiilor noastre, să lucrăm cu toții la săparea unei mănăstiri adevărate sub grajduri, în piatra vie a Muntelui Templului.

— *Să săpați o mănăstire adevărată?*

Regina se aplecase în față, întrerupându-i pentru prima dată.

— Soțul meu, dacă-mi dai voie să vorbesc, eu cred că sieur Hugues se referă la săparea unor chilii în piatra muntelui. Am dreptate, sieur Hugues?

De Payens se înroși.

— Aveți, Înălțimea Voastră, dar, dacă-mi permiteți o rugăminte, aș vrea să-mi spuneți frate Hugues, nu sieur. Aveți dreptate, într-adevăr, numai că noi am vrea să săpăm în podea, nu în pereți.

— Adică în jos? se miră regele. De ce ați vrea să faceți așa ceva, pentru numele sfânt al Domnului?

— Tocmai pentru numele sfânt al Domnului, Înălțimea Voastră. Săpând în jos, vom avea mai mult de muncă și deci penitența noastră va fi mai aspră, depărtându-ne totodată de nivelul de căldură și confort asigurat de trupurile cailor în grajduri. Ne va lua mult timp, probabil câțiva ani, dar până la

urmă vom săpa un puț central, care va duce spre o capelă, iar de acolo vom continua în laterale, fiecare călugăr săpându-și propria sa chilie.

— Și chiar credeți că această... această întreprindere... va fi una trebuincioasă?

De Payens surâse.

— Păi, ne va oferi o țintă pentru dăruirea noastră cucernică în clipele în care nu patrulăm sau nu ne rugăm împreună. Ne va împiedica să ne lenevim și să ne plictisim.

— Și ce veți folosi pentru a săpa?

— Nu știu, Înălțimea Voastră. Eu sunt soldat, n-am pricepere inginerească, dar unul dintre ai noștri știe. Ne spunea despre dălți și pene și baroase, apoi de scripeți și frânghii pentru a îndepărta molozul. Sunt sigur că are deja în minte toate detaliile necesare.

— Iar domnia ta crezi la fel, că este o idee merituoasă? La un moment dat am avut impresia că nu.

— Oh, nu, Înălțimea Voastră, câtuși de puțin. Cred că este o idee excelentă, în principiu. Dar începutul va fi costisitor și din acest motiv n-am susținut-o cu tărie. Dar cu privire la valoarea ei nu am nici o îndoială.

— Dar dacă veți găsi o comoară?

De Payens izbuti să nu arate nici o emoție.

— O comoară, Înălțimea Voastră? Iertați-mă, dar nu înțeleg. Vom săpa în piatră goală.

— Da, dar cine știe ce se poate întâmpla? Ați putea găsi ceva în cursul săpăturilor – vreun tezaur îngropat, de aur și pietre prețioase. S-a mai auzit de așa ceva. Ce ați face cu cele găsite?

Cavalerul clătină din cap.

— Păi... nu știu, Înălțimea Voastră. Nu m-am gândit deloc la asta.

Baudouin începu să râdă.

— Ei bine, eu m-am gândit. Ține minte două lucruri: voi ați făcut jurământ de sărăcie, iar Ierusalimul este al meu. Prin urmare, orice comoară, fie ea formată din monede, lingouri ori pietre prețioase, îmi aparține mie. Vă voi da și vouă o parte din ea, în schimbul eforturilor depuse. Ești de acord cu asta?

— Da, înălțimea Voastră, cu bucurie, însă...

— Excelent, atunci așa să fie! Vorbește cu omul vostru priceput și află ce unelte vă vor trebui pentru săpături. Eu însumi le voi cumpăra și vi le voi oferi, în numele reginei. Mai ai și altceva în minte?

— Nu, Înălțimea Voastră. Nimic, decât dorința de a vă exprima mulțumirile noastre.

Regele se ridică în picioare, ținând încă mâna reginei.

— Noi trebuie să vă mulțumim, frate Hugues, și să vă oferim prietenia noastră. Dacă veți mai avea nevoie de ceva, să-mi spuneți imediat. Ce este? întrebă apoi, privindu-l atent pe de Payens. Am impresia că ți-a mai venit o idee.

— Nu, Înălțimea Voastră, nu-i nimic nou. Mă gândeam doar la nevoia noastră de intimitate. Dacă lumea va auzi zgomotul săpăturilor, mulți vor dori să știe ce se întâmplă. Cred totuși că nu se va auzi nimic, dat fiind că vom săpa doar în grajduri. Dar mai este un lucru de care trebuie să ținem seama. Așa cum cred că știți, avem cu noi niște oameni pe care-i numim sergenți. Au fost înainte servitorii noștri, înainte de a deveni noi călugări, iar acum ne slujesc la fel, doar că sub alt nume. Sunt cu toții buni luptători și, în lipsa lor, n-am fi putut face nici jumătate din ceea ce izbutim astăzi. Dar ei ne sunt frați mireni, nu monahi.

— Nu înțeleg ce vrei să spui? Ce importanță are asta?

— Nu are, Înălțimea Voastră, cu o singură excepție. După ce ne vom rosti jurămintele, va trebui să ne retragem în locuințe separate și de aceea v-aș ruga să ne dați permisiunea să construim pentru ei barăci în afara grajdurilor.

Baudouin își drese iar glasul și îndepărtă o scamă imaginară de pe tunica sa.

— O aveți. Construiți tot ce doriți. Cât despre ceilalți care s-ar putea întreba ce faceți înăuntru, lăsați-i să se întrebe cât vor. Eu voi ști ce se petrece și asta va fi suficient. Dar ai dreptate: nu are rost să dați loc la vorbe, așa că să păstrăm secretul între noi patru. Nu spuneți nimănui despre săpături și nici un cuvânt cu privire la comoară, adăugă regele ducându-și un deget la buze într-un gest sugestiv. Tăcere și confidențialitate, prieteni, tăcere și confidențialitate. Rămâneți cu bine.

Cei doi cavaleri se ridicară și schițară o plecăciune, rămânând aplecați până ce cuplul regal se retrase, apoi îndreptându-se și ei spre ieșire.

— Ce-a fost asta?

De Payens se întoarse spre prietenul său, zâmbind deja la auzul ostilității din glasul lui.

— Chiar mă întrebam cât va dura înainte să sari la gâtul meu. Am numărat că am făcut douăzeci de pași de când am ieșit din palat.

— Am fost discret. N-am vrut să strig la tine cât încă ne puteau auzi gărzile regelui. Ele au obiceiul de a nu privi cu ochi buni agitația în preajma suveranului. Și acum vrei să-mi spui ce-a fost acel... acel *spectacol?*

— Păi, ce e spectacolul în general, Goff? Diversiune, amuzament, distracție și concentrare, totdeauna concentrare. Dar suntem încă prea aproape de gărzi pentru a discuta despre asta. Vorbim mai târziu, împreună cu ceilalți.

De St Omer se opri brusc și replică pe un ton scăzut:

— Ba nu, Hugues, o să vorbim acum, fiindcă vreau să înțeleg ce ai făcut în dimineața asta, înainte să discutăm cu ceilalți. Nici nu-mi vine să cred că am auzit ce am auzit.

— Foarte bine, dar hai să mergem în celălalt capăt al curții, unde să nu ne audă nimeni... Așa, și ce crezi că m-ai auzit spunând?

— Nu *cred* nimic. Am auzit clar cum ai trădat planurile noastre în fața regelui.

— Ești sigur, Godefroi? Ce anume am trădat?

— Că avem de gând să săpăm în piatră, în fundații.

— Ah, înțeleg. Am pomenit cuvântul fundații, nu-i așa?

— Păi... nu, nu l-ai pomenit... Dar știam bine la ce te referi.

— Și știe și regele, Goff? El știe la ce m-am referit?

De St Omer ezită.

— Nu... Credea că vorbești despre construirea unei mănăstiri în piatra muntelui.

— Ei bine, chestia asta mi se pare ciudată, fiindcă exact asta credeam și eu că am spus. Iar pe rege l-a înfuriat îndrăzneala mea?

— Nu, însă... La naiba!

De St Omer se răsuci pe călcâie și întinse un deget în fața prietenului său, după care rămase tăcut, încruntat, gândindu-se ce anume să spună mai departe. Apoi fața i se însenină, ochii i se deschiseră larg și izbucni în râs.

— Naiba să te ia, Hugues de Payens, ești cel mai viclean, mai lipsit de scrupule și mai abil intrigant pe care îl cunosc. N-ai spus nimic din ce am avut eu impresia că ai lăsat să-ți scape. Și l-ai îmbrobodit pe rege la fel de iscusit cum m-ai păcălit pe mine.

— Ba nu. Eu n-am păcălit pe nimeni, prietene. Tu singur ai făcut-o, temându-te prea tare că Baudouin mi-ar putea citi gândurile și desluși adevăratele intenții. Mi-am dat seama de asta după expresia ta și după o vreme am încetat să mă mai uit la tine, sperând că nu-ți va sesiza nimeni îngrijorarea, așa cum am remarcat-o eu. Cât despre îmbrobodirea regelui – n-am făcut așa ceva. Și nici nu l-am mințit. Frații chiar au vorbit despre ce i-am povestit eu, zicând că ne vom preface că săpăm pentru a construi o mănăstire. Erai și tu acolo, așa că trebuie să-ți amintești. Am discutat împreună despre tot ce i-am spus lui Baudouin.

— Da, știu. Știam asta și în vreme ce tu vorbeai, dar n-am înțeles ce anume faci și cred că am intrat în panică. Dar acum, că am priceput, îmi dau seama că ai fost uluitor. L-ai dezarmat pe rege și ai eliminat orice posibilitate ca altcineva să-i stârnească suspiciunile vorbind despre zgomote sau activități neobișnuite în grajduri, iar apoi l-ai convins, fără a lăsa impresia că încerci s-o faci, că ar fi cazul să plătească el pentru uneltele de care avem nevoie. Nici nu-mi vine să cred că ai reușit toate astea în mai puțin de o oră.

— Dar nu uita de comoară.

— Da, comoara... Când a pomenit de ea, am fost convins că știe ce avem de gând și că se referă la comoara pe care o căutăm noi. Mi-a fost teamă că-mi va veni să vomit de spaimă. Dar apoi mi-am dat seama că se referă la o comoară obișnuită, la aur și giuvaieruri, nicidecum la a noastră.

— Și nici n-are mari speranțe să găsim vreuna, fiindcă știe și

el că nu există comori îngropate în piatră seacă.

De St Omer se încruntă din nou.

— Ce vom face dacă printre comorile pe care le căutăm noi vor fi aur și pietre prețioase?

— Vor fi. Arhivele vorbesc limpede despre asta, despre artefacte valoroase, obiecte de cult din templu și giuvaieruri de mare preț. Noi căutăm comoara templului, Godefroi. Pe lângă lucrurile relevante pentru tradițiile ordinului nostru, ar putea conține și monede. Ai auzit tu vreodată de un preot sau un templu care să nu aibă și o anumită avere? Dar cu privire la asta ne vom face griji atunci când vom ajunge la ea. Deocamdată, regele nu se așteaptă să găsim ceva. Se mulțumește să ne lase să săpăm în inima muntelui, cu condiția să ne continuăm patrularea pe drumuri. Și așa vom face, Godefroi. Așa vom face. Acum putem merge să le împărtășim și celorlalți vestea?

De St Omer se strâmbă și flutură o mână, invitându-l s-o ia înainte. Cei doi străbătură împreună drumul spre partea de sud-est a Muntelui Templului, în vreme ce de Payens fluiera încetișor printre dinți.

ISPITITOAREA

1

— Omul pare a fi neobosit!

Fusese vocea patriarhului Ierusalimului și Hugues de Payens zâmbi drept răspuns, fără a-și lua ochii de la spectacolul care se desfășura în fața lui.

— Așa pare, conveni el. Dar domnia voastră mai cu seamă ar trebui să știți că nu trebuie să ne încredem în aparențe. Va obosi și el la fel ca oricare altul, dar deosebirea pe care ați remarcat-o e dată de faptul că este mult mai tânăr decât ceilalți, beneficiind deci de forța și rezistența tinereții. Ha! Ia uitați-vă! Se mișcă aidoma unei feline. Aș fi vrut să am patru ca el.

Urmăreau o întrecere, un antrenament la care luau parte cinci spadasini, grupați patru împotriva unuia singur, iar acesta din urmă, cel tânăr, își punea adversarii într-o lumină deloc favorabilă. Ținea cu ambele mâini o sabie cu lama lungă, pe lângă care cele ale oponenților păreau mititele, și o mânuia cu o strălucită măiestrie, trasând parcă în aer o perdea continuă, lucitoare, de mișcare. Doi dintre adversari se repeziseră simultan asupra lui, unul imobilizându-i sabia cu a sa, iar celălalt folosindu-se de acest avantaj și apropiindu-se de el; în aceeași clipă însă, tânărul se răsuci agil și se feri, sprijinindu-și piciorul întins pe coama unui zid scund din spate. Pentru un moment încremeni acolo, cu genunchii îndoiți în căutarea echilibrului, apoi zvâcni iar, retrăgându-se și dublând distanța dintre el și atacatori înainte ca aceștia să poată face vreo mișcare. Când piciorul îi atinse din nou solul, tânărul râse și puse vârful sabiei în pământ, indicând astfel o pauză, pe care adversarii săi istoviți o acceptară bucuroși.

— Foarte bine, Étienne! strigă de Payens în vreme ce spadasinii își trăgeau răsuflarea. Patriarhul se întoarse spre el, zâmbind.

— Înțeleg că ești atât de impresionat, dar de ce să nu poți

avea încă patru ca el? Și de ce numai patru? De ce nu încă douăzeci ca el?

De Payens râse.

— De ce nu? Ar trebui să am încă douăzeci precum el, așa cum spuneți, dar nu-i voi avea, fiindcă băiatul este un fenomen. Este... incredibil. Încă nu-mi vine a crede că se află aici, printre noi. Și vorbesc serios, monseniore. Foarte puțini tineri de vârsta lui, poate unul la cinci sau la zece mii, au talentul și priceperea pe care le arată el în luptă. Dar nici măcar unul la mie dintre acei puțini despre care vă spuneam, în floarea vieții, puternici și plini de seva tinereții, nu s-ar simți tentați să renunțe la plăcerile lumești care-i așteaptă și să îmbrace veșmântul monahal.

— Aici ai dreptate. Lumea și ispitele cărnii sunt foarte atrăgătoare pentru tinerii bărbați. Dar atunci de unde a apărut acesta? M-ai adus aici să-l văd, dar nu mi-ai spus nici cum îl cheamă, nici altceva despre el.

— Păi, cred că l-am moștenit, replică de Payens cu un zâmbet în colțul gurii, în vreme ce-l privea pe tânărul cavaler. Bunicul lui a fost nașul meu, bătrânul sieur Étienne de St Clair. Acel sieur Étienne de St Clair care, în 1066, alături de normanzi, a invadat Anglia și a devenit apoi bun prieten și tovarăș apropiat al lui William Bastardul, duce de Normandia și rege al Angliei. Nu mă îndoiesc că ați auzit despre el.

Patriarhul clătină însă din cap.

— N-ați auzit niciodată de el? Sieur Étienne de St Clair? Uimitor! Se zice că a fost cel care l-a ucis pe regele Harold, în cursul invaziei din 1066. De St Clair a negat de fiecare dată, dar regele William însuși a declarat că a văzut întâmplarea și a jurat că datorită lui și-a câștigat coroana.

— Dar cum a ajuns nepotul lui aici, în Outremer, născuind să devină călugăr?

— Eu și tatăl lui eram prieteni în tinerețe – nu foarte apropiați, dar suficient pentru a avea o bună părere unul despre celălalt, cu toate că el era cu cinci ani mai vârstnic decât mine. Robert s-a căsătorit însă de tânăr cu o verișoară bună a mea, care i-a dăruit un fiu, pe tânărul Étienne; din nefericire, ea a

murit curând după aceea, răpusă de variola care le-a ucis și pe toate cele șapte servitoare ale ei. Pe vremea aceea locuiau în partea de nord-est a Angliei, într-unul dintre castelele regelui William, construite pentru a-i supune pe saxoni și a-i obliga să respecte noile legi. Trăiau pe un teritoriu ostil și nu aveau nici un fel de aliați în apropiere; astfel, în lipsa oricăror femei, băiatul a fost crescut de călugării pe care tatăl lui îi adusese cu el pentru a le predica saxonilor Evanghelia. Băiatul le era drag tuturor, dar faptul că a crescut printre călugări a lăsat, după cum vă puteți aștepta, o impresie de neșters asupra lui. Totodată, a devenit un excelent luptător – două fețe ale aceleiași monede – încurajat și antrenat fiind de maeștrii de arme ai tatălui său imediat ce aceștia i-au remarcat talentul. Tatăl, Robert, avea o viață plină, dar îndatoririle nu-i lăsau timp să-și caute și să-și găsească o altă soție, și nici să acorde o mare atenție creșterii fiului său. Băiatul a crescut, devenind aproape de neînvins în arenă, dar fiece clipă pe care și-o petrecea departe de terenul de antrenament era dedicată rugăciunii. Tatălui său i s-a părut ceva nefiresc – așa cum i s-ar părea oricărui tată, cred. Apoi a intervenit o întorsătură a sorții care a acționat în favoarea mea. Vă amintiți, poate, că acum doi ani contele Fulk de Anjou a venit în vizită aici. Ei bine, când s-a întors în Anjou, l-a găsit acolo pe contele Hugues de Champagne, care îl aștepta. Împreună cu el erau și cei doi de St Clair, tată și fiu, care veniseră să vadă proprietățile familiei din regiune. Într-o seară, la cină, cei doi conți vorbeau despre noua noastră confrerie, se pare cu mult entuziasm – oricum, suficient pentru a-l entuziasma pe tatăl tânărului Étienne. Robert mi-a recunoscut numele, deși nu ne-am mai întâlnit de peste douăzeci de ani, și a considerat că activitatea noastră aici, în Țara Sfântă, l-ar atrage și pe fiul lui. Tânărul Étienne a fost de acord. Puțin mai târziu s-a întâlnit cu contele Hugues, care l-a recrutat imediat și l-a îmbarcat pe un vas spre Cipru. Este foarte tânăr, dar mi se pare perfect pentru...

Patriarhul așteptă un moment și întrebă:

— Perfect pentru ce?

Dar de Payens se uita în altă parte și-i făcu un semn cu

mâna, cerându-i tăcere. Omul Bisericii se îmbățoșă, oarecum indignat.

— Ce e? Ce s-a întâmplat? De ce m-ai oprit?

Dar imediat văzu răspunsul. Un ofițer splendid înveșmântat, flancat de trei însoțitori, se apropiase din spate nevăzut și acum trecea pe lângă ei, călcând cu grijă pe solul accidentat, plin de pietre, spre locul în care cei cinci spadasini stăteau de vorbă. Tunicile albastru-deschis decorate cu ghinde de aur îi identificau pe cei patru nou-sosiți ca membri ai gărzii regale, iar cei cinci cavaleri, îmbrăcați și ei în uniforme – în cazul lor tunici cafenii simple, fără nici un element distinctiv – observară că au oaspeți. Toți se întoarseră cu fața spre ei, cu chipurile preocupate și posturi provocatoare, astfel că gărzile se opriră la doi pași distanță. De Payens și patriarhul erau prea departe pentru a auzi ce-și spun, dar glasul căpitanului, vorbindu-i celui mai tânăr cavaler, se distingea limpede.

De Payens privi în spate și văzu o trăsură închisă, trasă de o pereche de cai și înconjurată de o escortă numeroasă. Ferestrele erau bine acoperite de perdele.

— Trăsura regală, spuse el încet spre de Picquigny. E închisă. Oare să fie regina?

Patriarhul privi și el în spate, dar clătină din cap.

— Nu, nu e regina. Înălțimea Sa e indispusă. Așa e de câteva zile. Umblă o boală pe aici și se pare că a lovit-o ceva mai de mult. Nu e nimic grav, dar suficient ca s-o țină în camerele ei. Și nu e nici regele, fiindcă Maiestatea Sa ar fi coborât deja și ar fi venit să discute cu noi. Nu, trebuie să fie una dintre fete. Trăsura e suficient de mare pentru toate patru, dar mă îndoiesc că vreuna dintre ele ar catadicsi să-și petreacă timpul în compania celorlalte.

Patriarhul privi spre stânga, unde tânărul cavaler și tovarășii săi vorbeau cu căpitanul, flancați discret de ceilalți trei membri ai gărzii. Patru dintre cavaleri își puseseră deja săbiile în teacă, dar de St Clair o ținea pe a sa în mână, iar lama ei, sprijinită lejer pe umăr, luci în lumină când tânărul se apropie de trăsură.

— Alice! murmură Warmund de Picquigny cu o stranie nuanță de resemnare în glas. Alice trebuie să fie. Ea e singura

suficient de îndrăzneață pentru a încălca astfel regulile de bună cuviință. Cavalerul tău ar putea fi în pericol, de Payens.

— Din partea prințesei? râse acesta. Dar e o frântură de om, nici cât jumătate din el!

— Nu m-am referit la pericolul fizic, ci la cel al păcatului. Tânărul e în primejdie de moarte și am face bine să ne apropiem și să încercăm tot ce ne stă în putință pentru a-i salva sufletul. Nu am nici o îndoială că prințesa va fi... încântată să mă vadă.

De Payens sesiză sarcasmul din glasul patriarhului, dar habar n-avea ce anume se ascundea în spatele lui, așa că hotărî în grabă că era mai bine să-și țină gura până când i se va cere să vorbească. Păși însă alături de arhiepiscop spre trăsură.

Din semiobscuritatea care domnea în trăsură, Alice zări doi bărbați apropiindu-se, dar erau încă departe și, după ce le aruncă o privire, își întoarse fața de la ei, considerându-i bătrâni și deci lipsiți de orice interes, deocamdată. Întreaga ei atenție se îndreptă spre tânărul care venea spre ea, un flăcău cu aer solemn, cu ochi care chiar de la distanța aceasta străluceau albaștri, și cu o ușoară încruntătură pe fruntea largă.

Cavalerul se opri nu departe de trăsură și înfipse sabia în pământ, fără a ști că ea îl privea prin despicătura perdelelor. Apoi, cu ambele mâini, își dezlegă baierele de sub bărbie și își scoase gluga strâmtă a cămășii de zale și o lăsă să-i atârne pe spate, dându-și la iveală părul auriu surprinzător de lung, pe care îl scutură ca un câine ieșit din apă și îl ciufuli cu vârfurile degetelor. Când termină, își pieptănă în grabă șuvițele buclate și transpirate, tot cu degetele, dându-le pe după urechi, își luă sabia de pe jos și o puse sub braț, după care se apropie de trăsură.

Alice se retrase de la fereastră, ghemuindu-se în colțul îndepărtat când îl auzi pe unul dintre soldați pregătindu-se să deschidă ușa. În valul de lumină ce pătrunse de afară se contură silueta necunoscutului, cu umerii largi, aplecându-se pentru a vedea în interior.

— Doamnă, ați vrut să vorbiți cu mine?

Ochii lui rătăceau fără să o zărească, iar ea nu răspunse,

știind că, orbit pe moment de lumina de afară, el n-o putea vedea, așa că era liberă să-l privească pe îndelete câteva clipe, înainte ca ochii lui să se adapteze la penumbra din trăsură.

Și fără a rata prilejul oferit, începu să studieze meticulos perfecțiunea chipului necunoscut: ochi imposibil de albaștri sub sprâncene de un blond-auriu și gene dese, o gură modelată ca pentru sărut, cu buze pline, impecabil arcuite și dinți desăvârșiți, strălucitor de albi, și păr lung, mătăsos și auriu, ce cădea în bucle pe lângă gâtul lui puternic în vreme ce tânărul se apleca în față, încă nevăzând nimic în trăsură. Majoritatea cavalerilor aveau bărbi lungi, dar își tundeau părul scurt, din motive de confort și igienă, fiindcă purtau mai tot timpul gluga strâmtă a cămășii de zale. Tânărul acesta era exact invers, fără barbă și cu părul lung. Din vanitate oare? Alice cugetă o clipă, apoi alungă gândul. Dacă era vanitos, cu atât mai bine pentru ea, fiindcă va fi ușor de flatat; deocamdată însă, nu avea importanță.

Faptul că îl observase în drum era o pură întâmplare, fiindcă tocmai se întorcea acasă de la o prietenă și era teribil de prost dispusă fiindcă aceasta o supărase îmbolnăvindu-se, la fel ca majoritatea celor pe care îi cunoștea, și astfel o condamnase pe ea la o după-amiază lungă și plictisitoare de singurătate neplanificată. Așa se face că străbătea străzile într-o izolare autoimpusă, retrăgându-se morocănoasă în penumbra trăsurii, cu perdelele de piele bine trase la ferestre. Auzise zăngănitul armelor și o serie de strigăte și hohote de râs în vreme ce trecea pe lângă un grup de soldați. Nici nu știa cum de-i atrăsese atenția zgomotul acela, fiindcă trecuse deja pe lângă alte grupuri asemănătoare în drumul spre casă. Ierusalimul era un ținut de graniță, în permanență amenințat de inamicii din afară, iar armata tatălui ei era mereu în alertă, pregătită de luptă, iar asta însemna că cel mai familiar sunet din oraș era zăngănitul armelor, însoțit de râsetele și strigătele bărbaților pentru care viața era doar o înșiruire nesfârșită de antrenamente și încăierări.

Ceva însă în zgomotul făcut de acest grup de necioplți o trezise din plictiseala ei, astfel că dăduse perdele la o parte și

privise afară, gata să-şi verse într-un fel sau altul furia asupra lor, dar în clipa când deschisese gura pentru a-şi chema gărzile, îl văzuse pe cel aflat acum în faţa ei şi n-o mai interesase nimic altceva. Chiar şi de la distanţă, acoperit din cap până-n picioare de zalele grele, tot i se păruse mult diferit de toţi ceilalţi. Poate că de vină fusese modul în care se mişca, fiindcă acest lucru îl deosebea net de restul tovarăşilor săi, dar din clipa în care îl zărise, plutind parcă prin aer aidoma unui leopard îmbrăcat în oţel, nu mai avusese ochi pentru nimic altceva.

Acea primă impresie de graţie uşoară, plutitoare, i se întipărise în memorie şi Alice ştia că n-avea s-o uite prea repede. Toţi cavalerii erau extrem de puternici. Acesta era un lucru atât de obişnuit, încât nimeni nu-i mai dădea atenţie, căci atunci când erau pregătiţi pentru a lupta intens şi îndelung, aşa cum făceau cavalerii, mânuind arme lungi şi grele ore în şir, zi de zi, bărbaţii îşi dezvoltau muşchi aproape gigantici. Rareori însă erau caracterizaţi şi de graţie, agilitate şi uşurinţă în mişcare. Din cauza masei musculare uriaşe, se mişcau de obicei încet, aplecaţi de spate şi cu genunchii îndoiţi, în poziţia în care şi luptau de altfel, corp la corp, spadă la spadă, până ce victorios ieşea cel mai bun dintre ei.

Acesta era însă altfel. Alice îl zărise mai întâi ca pe o formă înceţoşată ce se mişca foarte repede, dar imediat ce ochii şi mintea ei se adaptară şi ea observă cele patru siluete ghemuite, ce se rotiră la unison, prea târziu însă, pentru a-şi urmări adversarul care se şi aruncase asupra lor, folosindu-se de un zid scund pentru a-şi lua elan şi a ţâşni peste capetele lor, într-un salt răsucit. Ateriză apoi pe picioarele îndoite, se învârti agil şi îl lovi pe cel mai apropiat oponent în spate cu latul sabiei, după care se roti din nou şi sări încă o dată, se prinse de streaşina unui acoperiş, se căţără pe pervazul ferestrei şi acolo se întoarse, râzând şi făcându-le adversarilor semne cu mâna, înainte de a dispărea în clădire.

Alice strigase vizitiului să oprească şi, când tânărul ieşise, îi ceruse căpitanului gărzilor, care îi cunoştea bine capriciile, să-l cheme la ea. Iar acum, privind chipul cavalerului, era bucuroasă că urmase impulsul ce-o îndemnase să privească pe fereastră.

Tânărul clipi des și își șterse ochii, apoi clipi iar, de mai multe ori, încercând să străpungă întunericul.

— Pot să știu cum te cheamă? îl întrebă Alice cu o voce moale, de parcă i-ar fi fost teamă să nu-l sperie.

— Cum mă cheamă? Étienne, doamnă... Étienne de St Clair de York și Anjou.

— Îmi pare bine să te întâlnesc, sieur Étienne. Domnia ta știi cine sunt eu?

Tânărul cavaler clătină din cap.

— Sunt Alice le Bourcq.

El încuviință, dar era limpede că numele nu-i spunea nimic, iar Alice se încruntă.

— Ai sosit de curând aici? Cum se face că nu te-am mai văzut până acum?

— Nu știu, doamnă. Nu am venit de curând aici, dar nici de prea mult timp. Am sosit acum aproape trei luni, ca să intru în patrula patriarhului.

Ochii prințesei se măriră.

— Frații! Adică ești călugăr?

— Sper să devin călugăr în curând, doamnă. Deocamdată sunt novice și studiez Regulamentul.

— Regulamentul? Ce Regulament?

— Regulamentul benedictin, doamnă. Felul în care își trăiesc viața frații monahi, conceput de însuși Sfântul Benedict.

— Ah! Desigur!

Privindu-l îndeaproape, Alice își dădu seama că, deși frumos, tânărul era mai degrabă un nerod, fără imaginație și fără pic de simț al umorului. Un nor de praf iscat în spatele lui pătrunse în trăsură, firișoarele străvezii licărind în lumina ce-i încadra umerii, iar prințesa tuși delicat în peticul de pânză pe care îl ținea în mână.

— Te rog să urci și să închizi ușa. Am niște întrebări pentru domnia ta și vreau să ți le pun fără să trag praf în piept de fiecare dată când deschid gura.

— Întrebări, doamnă? Ce fel de întrebări ați putea avea pentru mine? Doar nu mă cunoașteți!

Era chiar încântător cum ședea acolo cu ochii mari, cu o

nevinovată surprindere, iar buzele prințesei se curbară într-un început de zâmbet ironic.

— Iată o problemă pe care o putem corecta imediat, murmură ea, obligându-l să se aplece mai mult pentru a auzi ce spune. Dar am auzit de confraţii tăi. O dată i-au salvat viaţa mamei mele şi, cu toate că asta s-a întâmplat acum câţiva ani, ea încă le mai poartă recunoştinţă şi le este aproape. Dar eu aş vrea să ştiu, printre altele, unde ai învăţat să pluteşti aşa prin aer, deşi porţi costum întreg de zale? Aşa că vino, te rog, şi spune-mi. Haide, aşază-te în faţa mea şi închide uşa, să nu mai intre praful şi lumina soarelui.

St Clair se încruntă, dar încuviinţă. Îşi scoase sabia de sub braţ şi se aplecă în trăsură pentru a o sprijini de bancheta din dreapta, după care se prinse de uşori cu ambele mâini şi se pregăti să urce. În aceeaşi clipă însă, o voce profundă îl strigă din spate şi Alice îi zări ochii mărindu-se, surprinşi, după care tânărul se răsuci să vadă cine îl strigase. Furioasă că cineva îndrăznea să se amestece în treburile ei, se aplecă în faţă grăbită şi scoase capul pe fereastră, dând aproape nas în nas cu arhiepiscopul Warmund de Picquigny.

— Prinţesă Alice! exclamă el pe un ton cu totul diferit de cel pe care îl avusese când îl strigase pe de St Clair. Ce plăcere încântătoare şi neaşteptată să te întâlnesc aici, atât de departe de casă! Îmi dai voie să te întreb ce anume te aduce aici, şi dacă îţi pot fi de vreun ajutor?

Vorbind, patriarhul se apropiase de trăsură şi, cu o lovitură de picior coborâse scărița, iar acum întinse o mână spre ea, pentru a o ajuta să păşească. Neavând încotro, prinţesa coborî din trăsură, ţinându-şi ochii plecaţi în vreme ce alegea cu grijă locul în care să pună piciorul. Observase cum tânărul cavaler rămăsese cu gura căscată când îl auzise pe de Picquigny rostindu-i titlul nobiliar, iar acum era furioasă, ştiind că rangul ei îl va copleşi şi-l va face mai dificil de sedus. Ar fi vrut să-l scuipe în faţă pe bătrânul ăsta prost şi băgăcios, dar se sili să surâdă dulce.

— Îţi mulţumesc, monseniore, dar nu am nevoie de nici un ajutor. M-am oprit doar pentru a-l întreba pe sieur Étienne cum

s-a acomodat printre fraţii din patrula domniei tale.

— Ah, patrula mea... Iartă-mă, prinţesă, dar abia acum îmi dau seama că probabil nu ţi-l aminteşti pe însoţitorul meu, deşi ştiu că l-ai întâlnit o dată. Dă-mi voie să ţi-l prezint pe fratele Hugues de Payens, membru fondator al confreriei din care face parte şi fratele Étienne. L-ai întâlnit pe fratele Hugues la o zi după ce mama ta a fost salvată de tâlharii sarazini, cu câţiva ani în urmă.

Când Alice ridică fruntea pentru a-l privi pe de Payens, patriarhul întinse un braţ în trăsură şi luă sabia lui de St Clair. Sub zâmbetul cald al prinţesei, Hugues îşi duse pumnul înzăuat deasupra inimii într-un gest de salut, buzele sale schiţând un început de surâs.

— Îmi amintesc foarte bine ziua aceea, frate Hugues, deşi eram foarte tânără atunci. Tocmai îi povesteam despre această întâmplare lui sieur Étienne. Aşa este, sieur Étienne?

— Spuneţi-mi, simplu, frate Étienne, doamnă.

Pielea aurie a tânărului cavaler era acoperită acum de o boare roşiatică, provocată, îşi spuse ea, de conştiinţa faptului că ea mintea sfruntat şi îl implica şi pe el în minciuna aceea.

— Frate Étienne. Firește, doar ai renunţat la cele lumeşti! Uitasem.

— Nu chiar, prinţesă, interveni patriarhul întinzându-i tânărului cavaler sabia, şi acesta o luă, roşind şi mai tare. Fratele Étienne este novice deocamdată, dar în scurt timp va depune jurămintele, legându-se să renunţe la cele lumeşti şi la multe altele. De fapt, va renunţa la diavol, la lume şi la atracţia cărnii, dedicându-şi întreaga viaţă lui Dumnezeu. Un destin minunat, pentru orice bărbat.

Alice izbuti să-şi păstreze surâsul, deşi multe luni după aceea continuase să se întrebe cum de reuşise să-şi ascundă turbarea pe care i-o stârnise obrăznicia abia disimulată a bătrânului ipocrit. Dar dezaprobarea lui nu conta câtuşi de puţin fiindcă, oricât de puternic ar fi fost el, cu titlul lui de patriarh şi accesul direct la tatăl ei, nu avea nici un motiv concret pentru a o pârî. Cunoscându-i suspiciunile stârnite în trecut de conduita ei sexuală, se străduise din răsputeri să se

asigure că nu o va putea acuza de nimic, niciodată. Fusese foarte atentă și, în ultima vreme, chiar cumpătată. Știa însă că arhiepiscopul avea unele bănuieli cu privire la comportamentul ei în alte domenii în care drumurile li se încrucișau câteodată. Suspiciunile lui o iritau, indiferent dacă erau îndreptățite sau nu, dar știa că nu putea face nimic în privința lor. Încă nu, atâta vreme cât era încă o prințesă lipsită de orice puteri. Dar odată ce va deveni regină – și nici nu se gândea să nu ajungă pe tron – lucrurile vor sta cu totul altfel. Atunci îl va putea pune pe moșneag la locul lui, și odată cu el, pe toți cei care gândeau la fel despre ea.

Deocamdată însă, confruntată cu o situație din care nu avea cum să iasă învingătoare, nu putea decât să accepte inevitabilul și așa și făcu. Își plecă grațios capul în fața călugărului mai vârstnic, de Payens, și apoi în fața celui tânăr, luându-și un rămas-bun sobru, după care îndreptă spre patriarh un zâmbet pătruns de cea mai pură dragoste și admirație, mulțumindu-i pentru grija lui și asigurându-i că va transmite mamei sale suferinde toate urările lui de bine. Acestea fiind zise, se întoarse la trăsură și urcă zglobie, sprijinindu-se cu mâna întinsă de brațul patriarhului.

Imediat ce o văzu înăuntru, acesta făcu un pas înapoi și-l îndemnă pe vizitiu să pornească. Caii se cabrară, trăsura se urni și Étienne de St Clair luă poziție de drepți, cu ochii ațintiți spre atelajul care se îndepărta, de parcă privirea sa ar fi putut trece dincolo, la tânăra din interior. Niciodată în viața lui nu văzuse ceva mai frumos, și în minte îi rămăsese imaginea ei aplecându-se spre el, strângând cu o mână lanțul greu de aur ce-i atârna la gât, adunându-l verigă cu verigă și lăsându-l să-i cadă în cealaltă palmă făcută căuș. Știa că e periculos să se gândească astfel la frumusețea ei și că ar trebui să se roage pentru a rezista în fața ispitei, dar în clipa când auzi glasul dezaprobator al superiorului chemându-l înapoi la îndatoririle sale, își dădu seama, fără nici o îndoială, că figura ei surâzătoare avea să fie ultimul lucru pe care îl va vedea în fața ochilor în seara aceea, înainte de a adormi.

2

Simțindu-se în siguranță în penumbra trăsurii, Alice strigă vizitiului s-o ducă imediat la palat și tot drumul și-l petrecu plângând de furie și frustrare, fierbând din cauza umilinței de a fi fost înfrântă și chiar dojenită, deși subtil, de arhiepiscop. Ar fi vrut să țipe și să arunce cu ceva, dar se mulțumi să muște cu sălbăticie dintr-o bucată de pânză pe care o smulsese din panglicile care-i legaseră părul, știind că „dacă s-ar fi lăsat pradă furiei, le-ar fi dat motiv de distracție servitorilor și gărzilor, iar aceștia s-ar fi bucurat să îi bârfească apoi purtarea. Prin urmare, rămase tăcută, încordată ca un arc întors, răsucind violent pânza din mâinile ei și imaginându-și toate pedepsele pe care i le-ar fi aplicat cu încântare arhiepiscopului.

Puține erau lucrurile – și și mai puține persoanele – pe care Alice le Bourcq nu le putea domina, una dintre acestea fiind Warmund de Picquigny, iar gândul acesta o făcea să fiarbă de furie. Încercase o dată să-l pună la locul lui, cu doi ani în urmă, când amestecul lui în treburile ei devenise insuportabil, dar tentativa se dovedise a fi un dezastru, provocând o rară izbucnire de mânie din partea tatălui ei, care o certase în public, în fața unei întregi adunări. De atunci, fusese extrem de precaută în toate relațiile ei cu patriarhul, preferând să-l evite atunci când avea posibilitatea și să-i ignore existența ori de câte ori circumstanțele îi aduceau unul în prezența celuilalt.

Tatăl ei era de asemenea una dintre puținele persoane pe care nu le putea domina, în ciuda faptului că de cele mai multe ori ceilalți erau de părere că Baudouin se dovedea prea indulgent cu ea. Dar Alice știa și știuse încă de la o vârstă foarte fragedă, că nu trebuia să-și împingă niciodată tatăl prea departe sau să-l sfideze în mod deliberat. Baudouin era un autocrat care nu dădea socoteală nimănui, iar furiile sale, chiar dacă rare, aveau un caracter imprevizibil, violent și extrem de periculos. În mintea ei nu exista nici cea mai vagă îndoială că tatăl ei era capabil chiar de crimă atunci când ceva îl înfuria, așa că se purta cu mânuși în preajma lui.

Își dădu seama când trăsura se apropie de porțile principale

ale reşedinţei regale, fiindcă sunetul roţilor pe strada pietruită se schimbă, îşi şterse în grabă lacrimile şi îşi acoperi părul cu şalul lung de mătase care îi învelea umerii. Când căpitanul gărzilor deschise uşa, rămase neclintită până ce el coborî scăriţa, apoi păşi repede jos din trăsură, refuzând mâna lui întinsă şi înfăşurându-se mai bine în şal, pe care şi-l petrecu peste faţă, aidoma femeilor musulmane. Intră imediat în palat şi se duse în camerele ei fără a rosti un cuvânt, străbătând în viteză coridoarele boltite şi scara principală până la primul etaj, oprindu-se doar când văzu în faţă camera mamei ei, cu uşile deschise.

Ezită o clipă, întrebându-se dacă să treacă mai departe cu îndrăzneală, în speranţa că în prima încăpere nu se afla nimeni s-o vadă, sau să se întoarcă şi să coboare la parter, iar de acolo s-o ia pe culoarele din spate şi să ajungă în camera ei prin cealaltă parte a palatului. Alese prima variantă şi păşi hotărâtă înainte, ţinându-şi capul sus, dar mama ei o strigă îndată ce ajunse în dreptul uşii, de parcă ar fi aşteptat-o.

— Alice! Alice, copilă, pentru numele Domnului, ce s-a întâmplat cu tine? Arăţi de parcă ai fi fost la război şi te-ar fi atacat bandiţii. Vino aici imediat!

Alice încremeni, murmurând neauzit cuvinte care ar fi uluit-o pe mama ei, apoi se întoarse şi intră în cameră, unde regina Morfia şedea şi o privea intens, înconjurată de doamnele ei.

— Mamă, spuse ea pe un ton plat, înclinând din cap în semn de salut. Credeam că eşti bolnavă şi stai în pat.

— Am fost, replică regina rece şi dezaprobator. Dar mi-am revenit şi acum mă simt mult mai bine decât îmi pari a te simţi tu. Unde ai fost, copilă, şi ce-ai făcut de arăţi atât de zdruncinată?

— Am plâns, mamă. Am vărsat lacrimi de mânie şi umilinţă.

Glasul prinţesei era la fel de îngheţat ca al mamei ei, lipsit de orice inflexiune.

— Lacrimi? Provocate de ce, dacă pot să întreb?

— Provocate de viaţă, mamă şi nu, nu poţi întreba mai multe.

Morfia îşi înălţă capul, iar figura i se lungi de supărare.

— Ești obraznică, și cu toate că acest lucru nu mă miră, nici nu-ți vine bine. Îți sugerez să te duci și să-ți speli ochii umflați înainte să te vadă tatăl tău. Te poți întoarce la noi după ce-ți vei fi revenit din această aiureală și vei putea măcar să te prefaci a fi sociabilă.

Alice se răsuci pe călcâie și porni spre camerele ei, conștientă că nici una dintre celelalte doamne nu-i aruncase măcar o privire în tot acest timp. Nici nu s-ar fi așteptat s-o facă vreuna. N-ar fi îndrăznit, fiindcă erau nevoite să locuiască în aceeași casă cu ea și știau bine că nu era cazul s-o supere. Erau creațiile mamei ei, dar învățaseră că, deși atotcunoscătoare și atotprezentă cum părea a fi regina, nu se puteau baza întotdeauna pe prezența ei pentru a le apăra de răzbunarea prințesei, dacă ar fi avut vreodată îndrăzneala să se amuze de felul în care o trata mama ei.

Morfia de Melitene era spaima și pacostea vieții ei, cu toate că, fără prea mare tragere de inimă, Alice nutrea un mare respect pentru ea. De fapt, Alice o considera pe regină de zece ori mai bărbat decât tatăl ei, fiindcă deși fusese mereu evident că Baudouin conducea comitatul Edessei cu o mână de fier, fiica lui își dăduse seama încă din copilărie că Morfia îl conducea pe conte cu o rigiditate cel puțin egală. Chiar și numai pentru acest lucru, Alice nutrise respect pentru mama ei încă de când devenise suficient de mare pentru a ști ce înseamnă respectul. Și nu era același lucru cu dragostea; deși prințesei nu-i mai păsa de mult de acest detaliu, mama și fiica nu se îndrăgeau una pe cealaltă.

Trecuse printr-o perioadă, în jurul vârstei de zece-unsprezece ani, când își examina toate faptele, încercând să-și dea seama ce anume în ființa ei – în înfățișarea, comportamentul sau temperamentul ei – stârnea în mod invariabil dezaprobarea și dezacordul mamei sale, dar nu izbutise să identifice nimic, așa că în final decisese că trebuie să fie ceva din aspectul ei exterior, din asemănarea cu tatăl ei.

Alice semăna cu regele la ten și trăsături, având păr auriu, piele albă și ochi de culoarea alunei, fiind singura dintre cele patru fiice care îi semăna. Celelalte trei aminteau bine de

Morfia, care chiar și astăzi, mamă a patru copii mari, își păstra frumusețea exotică, osatura ei delicată și chipul perfect ilustrându-i ascendența aristocratică armeană. De la bun început, descoperise Alice mai târziu, Morfia fusese cucerită de prima sa fiică, Melisende, fascinată de perfecțiunea ei și de faptul indiscutabil că era o copie în miniatură a ei înseși. Când Alice venise pe lume, optsprezece luni mai târziu, era deja prea târziu pentru a mai putea concura cu prima născută pentru afecțiunea mamei lor. Melisende continua să fie o replică miniaturală a mamei ei, îmbrăcată la fel ca ea – o fetiță de o uluitoare frumusețe, care smulgea suspine și strigăte de admirație din partea tuturor celor care o vedeau. Înfățișarea lui Alice, pe de altă parte, nu avea nimic deosebit. Nu era neatrăgătoare, dar pe lângă sora ei mai mare, era banală și ștearsă. Avea însă istețimea ascuțită, inteligența și agerimea tatălui ei. Odată cu trecerea timpului, pe măsură ce începuse să înțeleagă astfel de lucruri, devenise tot mai conștientă că splendida ei soră mai mare era foarte frumoasă, însă nici pe departe tot atât de inteligentă, fiind mai degrabă plictisitoare și insipidă.

La scurtă vreme după aceea, Alice își îndreptă spiritul de observație critic spre ceilalți din jur și îndeosebi asupra mamei ei, pe atunci contesă. Acest tip de analiză o cuceri cu desăvârșire, fiindcă în decurs de un an constată treptat că mama ei era o persoană fascinantă și demnă de studiu, mai cu seamă atunci când se afla departe de soțul ei și își vedea de propriile interese. Iar Morfia avea – după cum descoperise Alice rapid – numeroase interese și o largă varietate de mijloace prin care să și le împlinească.

Dar încercarea de a-și urmări mama punându-și în aplicare acele interese se dovedise a fi un proces mult mai complicat și mai tainic decât ar fi fost de așteptat, fiindcă Morfia de Melitene hotărâse cu mulți ani înainte că activitățile pe care le întreprindea în timpul ei liber erau doar ale ei și nu priveau pe nimeni altcineva. În public, alături de soțul ei, jucând rolul de consoartă supusă a lui Baudoin, conte de Edessa, era însăși întruchiparea demnității și a respectabilității; în circumstanțe

familiale, împreună cu rudele și prietenii, întruchipa perfect rolul de prietenă iubitoare și mamă grijulie, câștigându-și reputația de sfântă în viață, a cărei existență era în întregime devotată soțului și copilelor sale. În intimitate însă, Morfia era ea însăși, retrasă și ascunsă în singurătatea ei până la limita recluziunii, iar cei care o cunoșteau din alte împrejurări nu ar fi recunoscut-o decât cu mare greutate. Alice își dăduse seama în scurt timp că, dacă voia într-adevăr să-și urmărească mama în perioadele ei de izolare, trebuia s-o facă pe ascuns, ca o spioană.

Fetei nu i se părea nimic straniu în comportamentul mamei ei; ba dimpotrivă, îl accepta ca firesc, fiindcă, dacă ar fi avut de ales, așa ar fi preferat și ea să-și trăiască viața. Foarte rapid, aflase deja secretele fiecărui alcov și colțișor din apartamentele mamei ei și știa să se facă invizibilă, ghemuită, așezată sau culcată, nevăzută și tăcută oriunde în palatul contelui. Iar cu timpul, pe măsură ce asculta și vedea, își dăduse seama că avea multe de învățat de la mama ei. Morfia însă nu făcuse niciodată nici cel mai mic efort pentru a o învăța pe fiica ei ceva. Astfel, studierea mamei ei devenise pentru Alice aproape un automatism, fata învățând și asimilând toate tehnicile acesteia, pentru a-și împlini propriile-i scopuri.

Ani la rândul, mai bine zis pe parcursul întregii ei copilării, o invidiase pe sora ei mai mare, ce părea să primească toate atențiile mamei, dar pe măsură ce mezinele crescuseră, Morfia observase cât de bine îi semănau la rândul lor și începuse să-și petreacă tot mai mult timp împreună cu ele, agitându-se în jurul lor, îngrijindu-le și pregătindu-le de la cea mai fragedă vârstă pentru a deveni soțiile unor bărbați bogați și importanți. Melisende, hotărâse ea, era deja pregătită și nu va avea nici o dificultate, când va veni vremea, în a-i găsi un soț potrivit. Însă în tot acest timp – cu excepția celei mai superficiale supravegheri și a criticilor ascuțite – Morfia își neglijase cea de-a doua fiică, fără a înțege măcar pentru o clipă nevoia fetiței de afecțiune și aprobare și fără a bănui vreodată că, neglijând-o astfel, își făcuse un dușman înverșunat în propria-i familie. Observase doar că Alice era tot timpul posacă și serioasă, iritabilă și rea, neplăcută și rece cu oaspeții, neglijent îmbrăcată

și cerând parcă mereu să fie certată și corectată.

Cât despre Alice, ea hotărâse deja de la a treisprezecea sa aniversare că rolul ei principal în viață trebuia să fie acela de a o deruta și a o frustra pe mama ei în toate privințele posibile. Cum din căsnicia lui Baudouin cu Morfia nu rezultase nici un fiu, Alice știa că Melisende, prima născută legitimă a tatălui ei, era moștenitoarea lui după lege, cea care avea să se mărite cu cel mai bun viitor conte de Edessa ce putea fi găsit. Dar dispreţul pe care îl resimţea ea pentru frumoasa, dar insipida ei soră mai mare era atât de profund, încât nu se îndoia că, la vremea cuvenită, nu va întâmpina nici o dificultate în a o îndepărta din drum și a deveni ea însăși contesă. Odată luată această decizie, începuse s-o considere în mintea ei ca pe un lucru deja hotărât și petrecea ore întregi gândindu-se cu plăcere la furia și frustrarea pe care le va simți mama ei când se va confrunta cu inevitabilul. Și știa că momentul acela va veni, fiindcă, fără voia ei, Morfia îi destăinuise lui Alice un secret pe care sora ei, Melisende, nu avea nici mintea necesară, nici nevoia de a-l utiliza vreodată: o învățase să manipuleze bărbații.

Alice urmărise ani de-a rândul cum se purtau bărbații în prezența mamei ei și cum se purta mama ei, uneori surprinzător, în prezența celor pe care voia să-i influențeze sau să-i supună propriei voințe. Și îi văzuse pe mulți dintre aceștia – fiindcă Edessa, și de altfel întregul Outremer, era o comunitate restrânsă – interacționând cu mama ei în public, unde Morfia era soția contelui, iar ei, oricât de mare le era puterea în alte domenii, erau supușii soțului ei. Dar când se aflau în preajma ei în particular, Alice observa cum dansau pe o altă melodie, la fel de formală, dar mai intimă, cu nuanțe și aluzii care erau cu atât mai sugestive cu cât erau mai voalate.

În numeroasele ore petrecute urmărind asemenea întrevederi, Alice n-o văzuse niciodată pe mama ei dedându-se la cea mai mică necuviință, însă privea avid bărbații ce roiau în jurul contesei aidoma unor păsări exotice, țanțoși și lingușitori, fiecare dintre ei evident convins că o avea la degetul mic pe această semeață și frumoasă aristocrată. Și de mai multe ori, întotdeauna cu răsuflarea tăiată de emoție și așteptare, își

văzuse mama răspunzând într-un mod alarmant acestor avansuri, flirtând pe față, fluturând din gene și uneori mișcându-se așa încât trupul ei plin și copt de femeie în deplinătatea vârstei – Morfia trebuie să fi avut treizeci și cinci sau și șase de ani pe atunci – adopta un inconfundabil aer plin de erotism. Și totuși, contesa nu permisese niciodată ca o situație să-i scape de sub control sau ca vreun bărbat să o atingă măcar cu un deget. Un singur om, unul singur, mersese atât de departe încât să se expună în urma unui asemenea flirt, împingându-și obraznic în față șoldurile și falusul erect, într-o tăcută invitație și totodată provocare. Alice, care privea scena ascunsă într-un balconaș, aproape că sughițase de emoție.

„Este limpede, domnule, spusese mama ei zâmbind și privind drept în ochii bărbatului, fără a lăsa să se întrevadă că sesizase vreo ofensă adusă demnității ei, că eu am ceva ce dumneata dorești. Și în contrapartidă, așa cum bine știi, și dumneata ai ceva ce eu îmi doresc. Ambele dorințe ar fi ușor de împlinit și amândoi am avea de câștigat, dar dificultatea constă în a decide care dintre noi să fie primul care se angajează, nu-i așa? Ei bine, dumneata mă poți contrazice, te poți plânge și poți jura că greșesc, dar în adâncul inimii știi la fel de bine ca mine că ar fi o neghiobie dacă eu m-aș angaja prima în această situație."

Omul dăduse să se apropie, dar la primul său gest Morfia ridicase mâna cu palma întoarsă în față, iar el încremenise locului, holbându-se la ea în vreme ce bărbăția i se ofilea, apoi dăduse din cap repede și își aranjase pantalonul, replicând că avea dreptate și că în zilele ce vor urma să-i urmărească purtarea. Nu spusese că va reveni pentru a-și lua răsplata, dar Alice abia își putea stăpâni admirația față de calmul de care dăduse dovadă mama ei, reținând în minte cuvântul pe care ea îl folosise – *mă angajez* – și semnificația lui.

Spionând astfel, învățase și alte lecții, care o convinseseră în final că, în fața perspectivei unei cuceriri erotice, bărbații deveneau ca lutul în mâinile unei femei inteligente, hotărâte și stăpâne pe sine. Alice își însușise bine teoria, dar la vârsta de treisprezece ani încă n-o putea pune în practică. N-o interesau

nici băieții, nici sexualitatea în sine. Văzuse sexualitatea în aproape toate manifestările ei, de la oameni la animalele care se împerecheau, iar încă de la vârsta de unsprezece ani știa bine ce-și poate face un băiat sau un bărbat cu mâna lui. Știa și că femeile găseau plăcere în sex, căci le auzise vorbind despre asemenea lucruri, dar din ceea ce văzuse, avea anumite îndoieli privind plăcerile ce puteau deriva din asemenea activități violente și nesofisticate. Pe ea o interesau însă puterea ce putea fi obținută de aici și folosirea ei prin sugerarea satisfacerii erotice. Și Alice mai știa că, atunci când va fi să devină contesă de Edessa, va avea nevoie de tot ajutorul pe care și-l putea atrage din partea tuturor bărbaților puternici pe care îi cunoscuse, pentru a o păcăli și a o manipula pe sora ei mai mare și netoată. Și era pregătită să facă orice pentru a obține acel ajutor.

De atunci, învățase cât de importante erau discreția și subterfugiile, fiindcă tatăl ei ar fi mers de multe ori chiar până la vărsare de sânge – printre care și al soției lui – dacă ar fi bănuit ce se întâmplă sub acoperișul său. De asemenea, devenise conștientă de puterea extraordinară pe care o aveau aluziile și sugestiile cu tentă sexuală. Și, poate mai important decât toate acestea, învățase cum să profite de sentimentele de vinovăție – nu cu referire la propria-i persoană, ci la cele utilizate în mod deliberat împotriva unui oponent sexual. Nu-i mai trebuia decât prilejul de a se pune la încercare și o făcu bazându-se din plin pe forța restrictivă a vinovăției, după ce-l seduse pe unul dintre nenumărații amici ai mamei ei, un episcop bătrânicios pe nume Grosbec, care avea să se întoarcă în scurt timp în Franța, la casa sa din Paris pe care o părăsise cu decenii în urmă.

Alice îl studia de ceva vreme, când omul se afla în preajma contesei Morfia, văzând cum o urmărea cu priviri avide tot timpul, în special atunci când credea că ea nu-l observă. Firește, fata se convinsese rapid că niciodată nu se întâmpla ca Morfia să nu observe, ci doar se prefăcea, folosindu-se de acest truc pentru a-l manipula, episcopul deținând o poziție influentă în rândul clericilor, cu toate că se pregătea să plece din Țara Sfântă pentru totdeauna. Pe atunci, contesa avea nevoie de influența lui, pentru a-și păstra controlul asupra unei chestiuni

importante în care un cuvânt greu de spus îl avea un grup de clerici numiți de tânărul și energicul episcop de Edessa, Odo de Fontainebleau. Grosbec, cel mai vârstnic și mai respectat prelat din comitat, era prețuit de toți membrii grupului și de aceea Morfia se străduise mai mult decât de obicei să-l atragă pe bătrânul episcop și să-l convingă să-și folosească influența în favoarea ei. Lipsită de experiență așa cum era când observase prima dată purtarea mamei ei față de Grosbec, Alice nu prea înțelesese ce se întâmpla când cei doi conspiratori se întâlniseră, fiindcă asta erau, conspiratori, și se întâlneau totdeauna în capela de lângă camerele contesei. Nu vorbeau mult. Și în nici un caz nu se rugau. Pentru Alice, faptul că ei petreceau ore întregi stând pur și simplu unul lângă altul, pierzând vremea fără nici un rost, era ceva straniu.

Știa bine ce anume aștepta mama ei de la episcop; îi auzise vorbind pe față despre asta de mai multe ori. Dar zilele treceau și Grosbec spunea de fiecare dată că grupul nu luase încă o decizie, iar atunci el și Morfia stăteau iar împreună în fața capelei, vorbindu-și arareori, iar Alice nu putea înțelege cum mama ei, care nu era o persoană religioasă, putea petrece atât timp fără a face nimic, uitându-se la altar, în vreme ce Grosbec se uita la ea. Nedumerită, ședea în ascunzătoarea ei, undeva mai sus și în spatele lor, privindu-i în penumbră, ochii ei trecând mereu de la unul la celălalt. Se întâlneau totdeauna la aceeași oră, la trei după-amiaza, și rămâneau împreună vreme de un sfert sau o jumătate de oră, după care episcopul se ridica, Morfia își pleca fruntea în așteptarea binecuvântării și apoi se întorcea în camerele ei, lăsându-l pe Grosbec acolo.

Într-o vineri, episcopul icnise sonor, întregul lui trup tresăltându-i spasmodic, brusc, iar el se prinse cu mâna de spătarul stranei pentru a se sprijini, apoi rămase nemișcat, cu capul în jos. Morfia stătea în genunchi pe un scăunel în fața altarului, aproape de el, iar din când în când episcopul o privea, legănându-se încet, rotindu-și parcă șoldurile. Contesa nu se ruga; stătea cu spatele drept și privea drept în față, spre altar, cu umerii trași înapoi astfel încât sânii și valea întunecată dintre ei erau împinși în față. Când Grosbec icni și tresări, Alice, luată

prin surprindere, mai că se dădu de gol, dar se stăpâni și observă că Morfia, care se afla mult mai aproape de el decât era ea însăși, părea să nu fi remarcat izbucnirea lui. Se ridică în picioare și veni lângă el, privindu-l îndelung tăcută, cu o expresie bizară pe față, una pe care Alice n-o mai văzuse niciodată. După aceea își plecă fruntea, așteptând binecuvântarea, iar când el i-o dădu, plecă pur și simplu, lăsându-l să se uite după ea, palid la față și istovit.

După ce se gândi bine la cele petrecute, Alice înțelesese ce se întâmplase și sesizase totodată, intuitiv, dinamica relației dintre cei doi, care o nedumerise atât înainte. Grosbec era un *privitor,* iar ea știa ce presupunea asta. Nici chiar la vârsta ei nu i se părea nimic șocant în faptul că episcopul Grosbec era activ din punct de vedere sexual. Prelați desfrânați erau pretutindeni și nimeni nu se mai mira când auzea de vreunul. Singurul element neobișnuit în ceea ce aflase ea acum era acela că lui Grosbec îi plăcea să privească. Alice mai știa unul ca el, un băiat de la curtea tatălui ei, un tip ciudat cu doi sau trei ani mai mare decât ea, căruia îi plăcea să se uite când alții făceau lucruri de genul acela; ea îl văzuse o dată stârnindu-și singur plăcere în vreme ce îi privea pe alții. Îl întrebase mai târziu despre asta și constatase că băiatul nu simțea nici cea mai vagă dorință să împărtășească experiența cu o fată. Prietenii lui râdeau de el din cauza aceasta și-i spuneau în toate felurile, dar el nu dădea semne că ar încerca măcar să se schimbe. Îi plăcea să vadă oameni copulând și nu ascundea defel faptul că asta îl excita; Alice aflase cu mirare că mulți îl încurajau și unora chiar le făcea plăcere știindu-se priviți de el. Grosbec, știa Alice acum, era un privitor, iar – mai important încă – Morfia știa și ea și se folosea de acest lucru în propriile-i scopuri. Trei zile mai târziu, grupul de prelați ajunse la o hotărâre, una pe placul Morfiei, iar ea și Grosbec se mai întâlniră o dată la capelă, în aceeași după-amiază. De data aceasta, Alice era entuziasmată la gândul că știa la ce să se aștepte. Observă tensiunea crescândă a episcopului în vreme ce o privea, dar apoi Morfia se ridică și se apropie de altar, unde aprinse câteva lumânări. Fără nici o îndoială, era un gest deliberat de recunoștință și mulțumire la adresa bătrânului

prelat, fiindcă în vreme ce se aplecă să ia lumânările și apoi se întinse pentru a le așeza sus, pe cele mai înalte brațe ale suportului, corpul ei și mișcările lui aveau un aer categoric provocator, iar efectul asupra lui Grosbec nu se lăsă așteptat. Iar apoi, când el își îndreptă spatele și umerii, Alice ghici cu exactitate clipa în care Morfia avea să se întoarcă spre el. De data aceasta, contesa îi surâse deschis episcopului.

— Îți mulțumesc, prietene, pentru toate eforturile făcute în favoarea mea în această chestiune. Ele nu vor rămâne nerăsplătite. Din păcate, încununarea cu succes a planurilor noastre a început deja să-mi solicite atenția și timpul și regret să spun că momentele încântătoare petrecute împreună și care mi-au făcut plăcere în această lună vor deveni din ce în ce mai rare în viitor. Voi avea grijă să ne mai vedem însă înainte de a pleca în Franța. Până atunci, ai toată gratitudinea mea.

În luna care urmase, prințesa Alice le Bourcq învățase multe lecții, care aveau să-i influențeze viața ani de-a rândul. Aflase – lucru deloc surprinzător – că tot ce auzise despre plăcerile experiențelor sexuale era adevărat și, odată ce gustase primele roade ale succesului, prin scurta și remarcabil de ușoara cucerire a episcopului Grosbec înainte de plecarea acestuia spre Franța, dobândise rapid încrederea necesară pentru a. Merge mai departe, cu întregul curaj al convingerilor ei. Faptul că Morfia acceptase și încurajase comportamentul licențios al episcopului Grosbec în capela ei fusese cel care îi dăduse ideea și îndrăzneala ca de atunci înainte să-și sfideze mama; conștiința faptului că mama ei, pe care atâția o considerau sfântă, era totuși o ipocrită nu făcea decât s-o susțină în hotărârea ei de a face același joc, pe față și fără pic de ipocrizie însă, știind că Morfia ar fi îngrozită dacă ar auzi ceva despre scandaloasa purtare a fiicei ei.

Și astfel apăruse un mod de viață în familia contelui Baudouin: Alice încetase să se mai prefacă a fi bine-crescută sau supusă mamei ei, iar ca răspuns Morfia devenise și mai dezaprobatoare, criticându-și fiica în gura mare ori de câte ori avea ocazia. Contele însuși, nevoit să trăiască în această continuă atmosferă de confruntare între cele două femei,

ajunsese în cele din urmă să nu le mai acorde nici o atenție, evitând să se mai afle, pe cât posibil, în prezența amândurora deodată. Morfia continuă să se bucure de „momentele ei de singurătate" în fiecare zi și, în acest timp, fiica ei îi urma exemplul în intimitatea încăperilor ei. Morfia își urmărea mai departe planurile și stratagemele, manipulând fără scrupule oamenii pentru a-și atinge scopurile, iar Alice, fără știrea ei, făcea același lucru, concentrându-și ambițiile și energiile intelectuale pe propriul ei țel – acela ca într-o zi să uzurpe dreptul de prim-născut al surorii ei – și dirijându-și elanurile sexuale spre dobândirea unei puteri crescânde asupra bărbaților, ca o sfidare savuroasă și răzbunătoare la adresa mamei ei, contesa.

Și apoi intervenise moartea regelui Baudouin I al Ierusalimului, când coroana îi fusese oferită, în mod surprinzător, tatălui ei. Încoronarea acestuia, ca regele Baudouin al II-lea, îi promovase soția la rangul de regină și sporise ambițiile fiicei lui, Alice hotărând deja că va deveni într-o zi regina Ierusalimului.

Înainte de a-l întâlni însă pe tânărul novice Étienne, nu-i trecuse niciodată prin minte să se uite la un bărbat pentru pura încântare de a anticipa viitoarele plăceri alături de el; cavalerul era totodată călugăr, și prin urmare un idealist, cât se poate de atrăgător și de viril. Toate acestea erau suficiente pentru a aprinde în fiica regelui un nou tip de poftă, iar ea își puse ferm în minte că trebuie să-l aibă.

3

În cursul celor șase săptămâni de după prima lor întrevedere, Étienne de St Clair a mai întâlnit-o pe Alice de încă trei ori, aparent de fiecare dată din pură întâmplare. Neobișnuit cu cele lumești așa cum era, nu-i trecu prin minte că prințesa ar fi putut pune să fie urmărit, astfel încât să-l poată intercepta ori de câte ori ar fi avut chef și ar fi fost de-a dreptul șocat dacă i-ar fi sugerat cineva că ea ar putea fi chiar și vag interesată de el ca bărbat. Dar chiar și așa retras și nesofisticat cum era, nu putea

să nu fie uimit de frecvența cu care o vedea pe prințesă – mai cu seamă că ea îi era mai tot timpul prezentă în minte și, fără să știe, îi stârnea o anume stânjeneală. Începuse s-o viseze și să-și scape noaptea sămânța bărbătească; deși nu era nimic nou în asta, nu-și amintea să mai fi avut în trecut vreun vis care să-i declanșeze astfel de episoade. Evenimentele de acest gen fuseseră totdeauna vag tulburătoare, observabile numai după urmele lăsate. Acum însă, de câteva ori se trezise brusc, zguduit de ușurare, cu imaginea prințesei în minte și cu amintirea tactilă, înnebunitoare, deși imposibilă, a cărnii ei fierbinți lipite de a lui.

Experiența și incapacitatea lui de a o împiedica sau măcar de a și-o alunga din gând în cursul zilei începuse să-l îngrijoreze serios, astfel că hotărâse să caute un preot și să mărturisească ceea ce el considera a fi un păcat teribil. Încă n-o făcuse, din cauza celor învățate în cadrul ordinului, dar conștiința faptului că era nevoie de un asemenea gest pentru a se curăța de vinovăția resimțită contribuia la felul în care reacționa când se pomenea față-n față cu Alice. Prima dată, în dimineața de după primul vis cu ea pe care și-l amintea limpede, nu izbutise s-o privească în ochi, iar jena îl împiedicase să rostească măcar un cuvânt. Amuzamentul prințesei în fața timidității lui era aproape autentic, astfel că scurtase brusc întrevederea, lăsându-l în nimicnicia lui.

A doua întâlnire semănase bine cu prima, numai că de data aceasta de St Clair reușise să bâlbâie câteva cuvinte ca răspuns la întrebările ei. Și de data aceasta însă, Alice hotărâse că nu venise momentul pentru a se grăbi în planurile ei cu tânărul cavaler, așa că se străduise să-l facă să se simtă relaxat în prezența ei și să-i inducă convingerea că interesul pe care ea îl arăta confraților și activității acestora era autentic.

Era mai mică decât el cu peste trei ani, ea având optsprezece, iar el douăzeci și unu, dar ca experiență de viață, Alice le Bourcq era mult, mult mai coaptă decât el. De St Clair era virgin; viața lui, trăită departe de femei și sub dominația pioșilor bărbați printre care crescuse în umeda și mohorâta Anglie, nu-l pregătise pentru confruntarea cu farmecul feminin.

Alice, pe de altă parte, fremăta de puterea pe care o putea exercita asupra bărbaților, seducându-i pe toți cei pe care dorea să și-i supună, fără a se lăsa însă niciodată sedusă și savurând chiar și acest aspect al forței ei de control. Ea era arhitectul și aranjorul afacerilor ei sexuale și până acum nu se confruntase niciodată cu un refuz sau un eșec.

Acum însă, cu acest călugăraș atrăgător, dar enervant de stângaci, era deconcertată, nu știa cum să procedeze mai departe sau ce să-i spună, fiindcă se convinsese singură că, de câte ori încerca să-l atragă într-un domeniu de discuție pe care el nu-l cunoștea, tânărul intra în panică și amuțea complet. Nu avea de unde să știe că lui îi era groază să vorbească fiindcă ar fi putut spune ceva prin care să-și dezvăluie gândurile lubrice, dar își dădea seama că era dornic să petreacă mai mult timp cu ea, fiindcă bucuria care i se citea pe față ori de câte ori o vedea era inconfundabilă. De aceea, persevera în a-l încolți, fumegând în sinea ei de nerăbdare, în vreme ce el se frământa, animat de o plăcere vinovată.

A treia lor întâlnire însă puse lucrurile în mișcare și o împinse pe Alice dincolo de toleranța ei amuzată spre furie. Pusese spioni să pândească revenirea lui de St Clair dintr-o îndelungată patrulare și știa, din observațiile anterioare, ce obișnuia să facă la întoarcerea în grajdurile în care locuiau călugării. Se prezenta în fața superiorilor săi, apoi se culca și dormea toată ziua, refăcându-și forțele istovite de zilele în care călărise sub soarele deșertului, iar a doua zi se ducea în piața din afara zidurilor orașului, dincolo de poarta de sud-vest, unde își petrecea dimineața rătăcind printre tarabe, mâncând și bând din uriașa varietate de produse oferite. Mai târziu, cu pântecele plin de mâncăruri savuroase, șerbeturi delicioase și băuturi dulci, se întorcea la Muntele Templului, unde dispărea zile de-a rândul, făcând ce făceau toți călugării acolo, în întunericul reședinței lor, până ce ieșea din nou și pleca într-o altă patrulare. Era la fel de previzibil ca răsăritul și apusul, programul lui fiind mereu același, fără nici o variație, drumul până la piață și de la ea la Templu urmând de fiecare dată același traseu.

Suleiman al Kharif își dădea seama că exista ceva ce-i distrăgea atenția prințesei *ferenghi,* fiindcă era una dintre cele mai prețioase, însă și mai pretențioase cliente, care cunoștea bine toate dedesubturile meșteșugului covoarelor în ciuda vârstei ei tinere, fiind însă de cele mai multe ori greu de mulțumit. Astăzi o preocupa altceva, nu calitatea mărfurilor lui, dar Suleiman era prea bătrân și prea școlit în ale negustoriei pentru a lăsa să se vadă că observase acest lucru, și prea obișnuit cu binecuvântata îndurare a lui Allah pentru a lua lipsa ei de concentrare drept altceva decât era de fapt – un noroc. Prințesa plătise deja un preț exorbitant pentru două covoare la care în alte circumstanțe nici nu s-ar fi uitat și, după felul în care ochii ei îi cercetau continuu pe cei care treceau pe stradă, negustorului îi era limpede că astăzi n-o interesau mărfurile lui, ci doar își făcea de lucru acolo, așteptând pe cineva. Și astfel, conștient că deja profitase de preocuparea ei, se retrase și urcă pe platforma pe care se afla scaunul lui, de unde putea privi în întreaga prăvălie. Și rămase așa răbdător, așteptând să vadă ce se mai întâmpla și oferindu-i prințesei prilejul de a se preface că-i admiră produsele, în vreme ce el, de la înălțime, putea privi peste suporturile cu covoare, la mulțimea din stradă.

Nu avea idee pe cine aștepta, dar nu se îndoia că era vorba despre un bărbat. Cu ochii rătăcindu-i prin mulțime, se întrebă într-o doară dacă l-ar putea identifica înainte ca ea să-l zărească. Și în clipa aceea observă o siluetă înaltă în capătul îndepărtat al străzii, depășindu-i cu un cap pe cei din jur, și își dădu seama că găsise ceea ce căuta. Era un *ferenghi* tânăr și uriaș, cu părul galben, umerii cât lățimea străzii și ochi albaștri atât de strălucitori, încât, chiar și cu vederea lui slabă, Suleiman îi zărise de la cincizeci de pași distanță. În stradă, toate capetele se întorceau după el.

Suleiman o privi pe prințesă, știind că ea nu-l observase încă pe tânăr. Era o femeie atrăgătoare această prințesă a francilor și, paradoxal, bine văzută de oamenii locului, deși mulți dintre ei îi suportau cu greu pe *ferenghi* cu fețele lor arse de soare și purtarea arogantă, cu zalele lor și săbiile lungi. Alice însă venise

pe lume printre drept-credincioși și, în ciuda creștinismului ei, vorbea araba la perfecție și se comporta în public așa cum se cuvenea unei musulmane, acoperindu-și fața cu modestie și purtând veșminte largi și informe, care nu ofensau pe nimeni. Suleiman auzise că, printre ai ei, prințesa era considerată o rușine, dar el nu văzuse nimic care să justifice asemenea calomnii și nici nu știa pe cineva care să fi văzut. Astăzi era acoperită cu văluri și purta veșminte musulmane dintr-o țesătură grea, albastră, brodată cu fire verzi și aurii, care o îmbrăcau din cap până în picioare, lăsându-i la iveală doar ochii care scânteiară când îl zări în sfârșit pe uriașul blond apropiindu-se.

Dintr-o privire, Suleiman își dădu seama că tânărul habar n-avea de prezența prințesei acolo. Acesta, îmbrăcat înțelept, într-o robă arăbească în locul armurii sufocante a *ferenghilor,* cu o sabie atârnându-i de cingătoarea de la brâu, mergea alene, înfulecând dintr-o bucată de carne și privind în jur, la oameni și tarabe, fără a-i scăpa nimic din ochi cu excepția tinerei care se aplecase acum în față, studiindu-l printre două covoare. Suleiman o văzu pocnind din degete nerăbdătoare și trimițându-și servitorul să-l cheme. Tânărul înalt se încruntă, prinse în mână teaca sabiei și se conformă, evident fără să știe cine îl așteaptă. Când intră în prăvălia lui Suleiman și își îndreptă spinarea, văzând-o pe prințesă, pe chipul lui se așternu o expresie de surprindere și confuzie aproape comică, iar stăpânul prăvăliei, care se pregătea să coboare de pe platforma sa, rămase locului, preferând să privească și să asculte.

— Frate Étienne, îl salută prințesa dezvelindu-și fața și zâmbindu-i. Ce surpriză plăcută și binevenită! Ești ultima persoană pe care m-aș fi așteptat s-o văd plimbându-se prin piață. Aș fi zis, dacă m-ar fi întrebat cineva, că ești pe undeva prin deșert împreună cu tovarășii domniei tale, patrulând pe drumuri și îngrozind banditii.

Uriașul era siderat, roșu la față și stânjenit, iar negustorul se mai apropie cu un pas, încercând să audă răspunsul lui.

— Prințesă... bălmăji el aproape bâlbâindu-se, iertați-mă, n-am știut... nu mi-am închipuit...

— Ce anume, că sunt aici? râse Alice. Cum ai fi putut? N-am ştiut nici eu, până în urmă cu o oră, că am să trec pe aici. Asta e ceea ce se cheamă o coincidenţă... o întâlnire pur întâmplătoare. Tocmai voiam să iau puţin şerbet şi o prăjitură, adăugă ea după o scurtă ezitare. Vrei să le împarţi cu mine? Mi-ar face mare plăcere.

Bătând poruncitor din palme, prinţesa îşi chemă servitorul şi ceru să le fie aduse răcoritoare. Apoi, amintindu-şi unde se află, privi în jur după Suleiman, care se apropie imediat, plecându-se adânc şi zâmbindu-i tânărului franc. Când dădu să-l întrebe dacă pot mânca în prăvălia lui, negustorul dădu din mână înainte să apuce ea să-şi termine fraza, oferindu-i el însuşi o gustare. Alice îl refuză însă. Era suficient, spuse ea, că le va permite să stea acolo; adusese cu ea ceva de mâncat şi de băut, fiindcă avusese de gând să ia masa afară mai târziu. Suleiman schiţă din nou o plecăciune şi se retrase, lăsând-o împreună cu oaspetele „neaşteptat".

În scurtul răstimp scurs între plecarea negustorului şi întoarcerea servitorului cu de-ale gurii, de St Clair stătu locului stângaci, uitându-se la covoarele îngrămădite în jur şi agăţate pe bare suspendate, pentru a da impresia de ziduri. Ochii lui fugeau de colo-colo, privind orice şi în toate părţile, mai puţin la Alice.

— Covoarele sunt frumoase, nu-i aşa? întrebă ea.

El se încruntă, neştiind cum să răspundă şi abia după o vreme îşi dădu Alice seama că, de fapt, tânărul habar n-avea ce să zică.

— Să fie oare posibil?... N-ai mai văzut covoare până acum, frate Étienne?

El clătină din cap, cu o cută adâncă între sprâncene.

— Nu, doamnă. N-am mai văzut aşa ceva până acum. Dar sunt frumoase. Ce sunt? Şi ce rost au?

— Rost? râse ea, încântată de lipsa lui de sofisticare. N-au nici un rost, frate Étienne. Există şi atâta tot. Sunt acoperăminte pentru podele, ca să mergi pe ele. Doar aveţi covoare şi în creştinătate, nu? Toată lumea are covoare!

Se răsuci brusc cu faţa spre ea şi replică printre dinţii

încleștați, mușchii încordați dându-i un aer furios, deși ea știa că nu e așa:

— Acolo de unde vin eu, podelele sunt de pământ, doamnă, și punem peste ele paie uscate ca să absoarbă noroiul și mizeria. În Anglia plouă, prințesă, și zilele sunt de cele mai multe ori umede și întunecate. Avem o vară scurtă, iar soarele se vede rar. Lucruri ca acestea – și flutură din mână spre covoare – dacă avem așa ceva, ar atârna pe pereți, ca să ferească de curent. Folosim în loc tapiserii, dar ale noastre sunt urâte și țepene. Nu avem nimic așa frumos ca acestea de aici, cu atâtea culori și cu țesătura bogată. Ar fi un păcat să aruncăm asemenea frumuseți pe podelele de pământ, să se înnămolească, să fie călcate în picioarele încălțate și să se ușureze câinii pe ele. Firește, urmă el după ce-și drese glasul, am văzut că în țara aceasta multe lucruri sunt altfel. Totul e mai cald aici. Mai curat. Mai spațios și mai aerisit. Asta-i din cauza căldurii. Când nu e rece și umed mereu, poți face multe lucruri altfel. Dar unde stăm noi, în grajduri, podelele sunt din piatră și pe ele punem paie...

Se opri brusc, conștient că o privea în față și că ea făcea la fel, cu un zâmbet larg pe buze. Prințesa aștepta și, văzând că el nu mai spune nimic, izbucni în râs.

— Poți să vorbești, deci! E cel mai lung discurs pe care te-am auzit rostindu-l de la prima noastră întâlnire, frate Étienne. Știi asta?

El păru tulburat.

— Acum da. Și sunt într-adevăr *fratele* Étienne. N-ar trebui să mă aflu aici.

— Oh, te rog, te rog să stai și să mănânci ceva cu mine! Uite, vezi, a și venit mâncarea!

Tânărul cavaler rămase locului nehotărât, dar la gestul ei se așeză încet pe unul dintre cele trei scaune oferite de Suleiman clienților săi și apoi, vreme de aproape o oră, prințesa se străduiconștiincioasă să-l facă să se simtă în largul lui și să înlăture barierele pe care el le ridica în calea feminității ei. Îi dădu prăjituri cu miere pe care servitorii le aduseseră special pentru ea, pregătite cu migdale pisate și îmbibate din belșug cu hașiș – din care ea avea la dispoziție mereu o cantitate generoasă, din

surse cu privire la care tatăl ei, dacă ar fi știut de ele, ar fi ridicat serioase obiecții.

Ceea ce nu avea de unde să știe Alice în ziua aceea era extrema fragilitate a încrederii în sine a lui de St Clair, determinată de obsesia pe care o dezvoltase față de ea și de conștiința faptului că atracția către ea era imorală. Totdeauna fusese timid și stângaci în preajma ei, ezitant, tăcut și nesigur pe sine încă de la prima lor întâlnire, iar Alice ajunsese rapid la concluzia că așa era el și că acest lucru nu făcea decât să-i sporească farmecul – băiețelul sfios în trup de erou uriaș. Dar fiindcă niciodată nu văzuse vreun alt aspect al caracterului său, nu-și putea imagina cum s-ar putea comporta când ea nu era de față pentru a-i influența conduita și, desigur, nu putea vedea dincolo de exteriorul pe care el i-l prezenta. Nimic în purtarea lui nu-i sugera că el își petrecea mare parte din timp, zi și noapte, visând la ea și de asemenea nimic nu indica sentimentul de vinovăție care-l măcina din această cauză; prin urmare, Alice își continua planul încrezătoare, fără a-și da seama cât de aproape de disperare era prada ei. În eforturile de a-l ajuta să se simtă în largul lui, evita în mod deliberat orice încercare de a se arăta seducătoare ori ademenitoare, preferând să-l trateze așa cum își închipuia că ar fi făcut o soră, străduindu-se să fie cât mai naturală în raporturile cu el. Dar pentru ea acesta era un lucru foarte dificil, aproape imposibil.

Privind-o cum se poartă, cu acea aparentă lipsă de orice artificialitate, de St Clair vedea mult mai multe decât îi arăta ea; în imaginația lui, vedea felul în care veșmintele se lipeau de trupul ei pe sub țesătura groasă a robei informe de deasupra, conturându-i curbele siluetei; vedea cum se așază în scaun, rezemată de spătar, și în mintea lui sânii îi ieșeau în evidență, iar coapsele ei, limpede reliefate pe sub materialul fin al hainelor, erau cea mai ispititoare priveliște din univers; și tot în mintea lui se frământa și se chinuia, convins că patima pe care i-o stârnea era cea mai odioasă crimă la adresa unei tinere nepătate și nevinovate.

Dacă Alice ar fi bănuit ce se petrece în gândurile lui, ar fi exultat și și-ar fi expus simțămintele mult mai agresiv; așa însă,

continuă la fel cum începuse, purtându-se de parcă în firea ei nu exista pic de sexualitate, evitând gesturile seducătoare și zâmbetele care îi erau o a doua natură. Considerându-se bine acoperită de greutatea și grosimea robei din brocart, alimenta de fapt focul imaginației aprinse a tânărului cavaler cu o serie de mișcări dezinhibate, de care nici măcar nu era conștientă, stârnindu-l dincolo de pragul de siguranță. Astfel că la un moment dat, cu obrazul palid ca moartea, el sări în picioare și o luă la fugă.

Mai târziu, chiar și după ce avusese răgazul să cugete la rece, Alice tot nu putea înțelege ce anume provocase uluitorul său gest. Iar furia aproape că nu izbutise să i se domolească. Nici un bărbat, nimeni, niciodată, n-o mai insultase în asemenea hal, iar ea era ferm hotărâtă să se răzbune.

Faptul că era călugăr, și deci legat prin jurământ de castitate, nu însemna nimic pentru ea, fiindcă avusese mulți iubiți în aceeași situație, toți cu poziții mai înalte decât a lui, iar pe ei jurămintele nu-i ținuseră departe de patul ei. Alice se considera prea dezirabilă pentru a i se opune rezistență dintr-un motiv atât de neînsemnat ca un simplu legământ. În consecință, începuse să caute alte motive, mai pragmatice, pentru purtarea lui de St Clair, începând cu presupunerea că el avea deja o iubită care, prin definiție, nu putea fi decât mai bine cunoscută și de rang mai înalt decât ea, dat fiind că existau atât de puține femei creștine în Ierusalim; nici chiar ea n-ar fi crezut că un pios călugăr creștin, și mai cu seamă unul complet lipsit de umor, ar fi putut avea o relație sexuală cu o musulmană. Îl spionase ea și-l urmărise înainte, între patrulări, dar o făcuse numai în timpul zilei, fiindcă pe atunci nu bănuise că ar putea avea o legătură clandestină cu cineva. Acum însă, își trimise spionii să-l urmărească zi și noapte.

O lună mai târziu, după al treilea raport regulat primit de la omul ei de bază în această chestiune, se văzu nevoită să accepte, fără nici o tragere de inimă, că fratele Étienne nu avea nici o legătură amoroasă cu vreo femeie, fie ea creștină sau musulmană. Spionii ei avuseseră grijă să nu-l scape din ochi nici o clipă. Îi văzuseră pe toți cei cu care vorbise și tot ce cumpărase

din piață. Doi dintre ei îl urmăriseră în deșert când plecase în patrulare și nu observaseră nimic care să le stârnească suspiciunile.

Astfel Alice ajunse la concluzia că ar putea fi homosexual; poate că repulsia sexuală fusese cea care îl determinase să fugă de ea. Îi era greu să-și imagineze așa ceva, și cu atât mai mult să înțeleagă, dar posibilitatea îi mai alină sensibilitățile rănite.

După încă o lună de supraveghere, spionii ei nu-i oferiră nimic care să-i confirme suspiciunile. Ceilalți călugări erau singurii apropiați ai lui de St Clair, iar el era, de departe, cel mai tânăr dintre ei. Toți se retrăgeau în grajduri în fiecare seară pentru a se culca și se trezeau pentru a se ruga la cele mai bizare ore din zi și din noapte, așa cum le cerea Regulamentul Sfântului Benedict, pe care-l urmau neabătut. Dar nimic din ceea ce putea vedea oricine nu sugera că vreunul dintre călugări s-ar deda la activități sexuale de un fel sau altul.

Alice continuă să rămână furioasă și neiertătoare, chiar și după două luni de la incident, însă tot nu izbutea să și-l scoată din minte pe tânărul cavaler, de mai multe ori întâmplându-i-se, când se afla în brațele vreunui iubit mai nesatisfăcător, să-și imagineze că în locul lui era Étienne de St Clair cel care o iubea violent.

4

— Intră!

Episcopul Odo de Fontainebleau, fost episcop de Edessa și acum secretar personal al lui Baudouin al II-lea, regele Ierusalimului, nici nu ridică ochii în vreme ce răspunse la bătaia în ușă, dar recunoscu pașii celui care intră în încăpere și, lăsând pana din mână, se rezemă de spătarul scaunului, își frecă ochii cu podul palmelor, căscă adânc și ridică brațele, împletindu-și degetele la ceafă. În fața lui stătea un omuleț șters, cu ochi prea mici și nasul lung, ascuțit, care strângea cu o mână baiera săculețului de piele ce-i atârna pe un umăr. Fața lui era lipsită de orice expresie, avea o atitudine modestă și era îmbrăcat banal. Dacă s-ar mai fi aflat și altcineva în încăpere, probabil că

omulețul ar fi trecut neobservat.

Odo îl privi îndelung înainte de a-și coborî brațele de la ceafă și a le încrucișa de-a latul pieptului.

— Vorbește! Ce ai descoperit?

Omul răspunse cu o clătinare a capului abia perceptibilă.

— Din cele pentru care m-ai trimis, nimic. Nu există nimic de aflat. Spionii prințesei sunt pretutindeni, niciodată mai puțini de șase în același timp, și se schimbă între ei la fiecare patru ore, dar își pierd vremea degeaba și probabil că sunt bine plătiți pentru asta. M-ai trimis să-i urmăresc, să văd ce descoperă. Răspunsul, monseniore, este că nu descoperă nimic, dar mai uimitor decât asta – deși deloc surprinzător, dacă mă înțelegi – e faptul că nici n-au habar ce anume caută. Au fost trimiși să-l urmărească pe cavalerul călugăr, cel tânăr, și asta fac, dar nu știu de ce. În trei zile am vorbit cu șase dintre ei. Toți mi-au spus același lucru: n-au văzut nimic, n-au descoperit nimic.

— Deci totul a fost o pierdere de timp și bani pentru mine, la fel ca pentru Alice? Asta vrei să zici?

— Ba deloc, monseniore. Am spus că n-am aflat nimic din cele pentru care m-ai trimis.

— Și ai aflat altceva în schimb.

— Poate. Eu cred că da, însă domnia ta ai putea fi de altă părere. Oricum, am descoperit ceva interesant.

— Ceva interesant, dar nu lucrul pe care ai fost trimis să-l cauți. Înțeleg. Și va trebui să-ți plătesc în plus ca să-mi spui ce anume? Vorbește odată, omule!

Omulețul nu se lăsă deloc intimidat de agresivitatea episcopului. Duse mâna în sacul de pe umăr și scoase un petic de pânză murdar pe care își șterse nasul, apoi îl îndesă la loc, fornăind.

— Se întâmplă ceva în grajduri.

Ochii episcopului se măriră, increduli.

— Firește că se întâmplă ceva în grajduri! O întreagă confrerie de călugări locuiește acolo, cu cai cu tot!

— Ba nu, e mai mult de atât. Se întâmplă ceva ciudat.

— Ciudat.. Înțeleg. Călugării ăștia întrețin cumva un bordel acolo?

— S-ar putea. Poate preacurvesc cu caii. N-aș putea spune. Nu m-am putut apropia suficient de mult pentru a vedea ce se întâmplă, deși am ajuns mai aproape decât oricine altcineva. Indivizii ăia sunt niște ciudați. Numai călugării locuiesc în grajduri. Cei cărora le spun sergenți stau în barăcile construite chiar la intrare. Și nu prea se amestecă unii cu ceilalți – călugării și sergenții, vreau să zic. Păi, mie mi se pare că toți sunt monahi și, din câte știu eu, toți monahii sunt egali între ei. Ei bine, ăștia nu-s.

— Nu știi nimic și cam tot ce ți se pare ție e greșit, replică episcopul. Există cavaleri și sergenți, nobili și oameni de rând, iar în rândul călugărilor sunt frați monahi și frați mireni. Uite două motive excelente pentru separarea lor. Și acum spune-mi, dacă vrei, ce anume bănuiești că se întâmplă acolo?

— Am spus că nu știu, dar e ceva ciudat. Mi s-a părut că e o ușă acolo și că de ea nu trece nimeni, în afara celor nouă cavaleri. Și se aud zgomote de acolo, de parcă ar dăltui ceva în piatră.

— De parcă ar dăltui în piatră... Știi că grajdurile sunt construite chiar pe Muntele Templului, pe alocuri săpate chiar în stâncă? Păi, să ne imaginăm pentru o clipă că monahii noștri sunt dornici să-și îmbunătățească condițiile de locuit. Singurul mod în care ar putea-o face este să mărească spațiul săpând în piatră. Ești de acord cu mine?

— Da, poate că da, însă...

— Știu, știu. Însă ai impresia că se întâmplă ceva ciudat acolo. Atunci spune-mi despre ce e vorba. Ușa asta, cea de care n-au voie să treacă decât cavalerii, unde se află?

— Înăuntru... în cea mai întunecată parte a locului în care stau ei, undeva în spate.

— Unde stau cavalerii, adică?

— Da. Locul e împărțit în două zone, una pentru cai, cealaltă pentru călugări.

— Și sergenții... zici că ei locuiesc afară?

— Da. Unii dintre ei muncesc în grajduri, dar nu locuiesc acolo. Și-au construit o baracă lipită de zid.

— Deci singurii care locuiesc în grajduri sunt cavalerii. Și

atunci de ce e atât de ciudat faptul că numai cavalerii folosesc o ușă anume sau alta, dacă numai ei locuiesc acolo? Ți-a trecut prin minte că dincolo de ușa aceea ar putea fi latrina lor?

— Nu e, monseniore. Latrinele sunt în cealaltă parte a încăperii. Sunt grajduri acolo, iar sergenții intră și ies mereu, tot timpul. Dar lângă ușa aceea stă mereu un cavaler. S-ar zice că nu face de pază acolo, dar ori de câte ori un sergent se apropie la o anumită distanță de ușă, cineva apare ca din senin și-l întoarce din drum. Totdeauna cu frumosul și cu binișorul, dar *de fiecare dată* îl oprește. Cine ar pune pază la latrină? Îi urmăresc deja de câteva săptămâni și am văzut asta de vreo douăzeci de ori. Dar niciodată în răstimpul ăsta n-am zărit un sergent intrând pe ușa aceea.

— Și asta ți-a stârnit suspiciunile, sau mai e și altceva, ce încă nu mi-ai spus?

Omulețul clătină din cap.

— Nu, nu mai e.

— Înțeleg. Atunci, chiar dacă n-o să-ți placă ce auzi, află că nu mă interesează suspiciunile tale, Gregorio, și nu te plătesc ca să fii suspicios. Am și eu bănuielile mele, suficiente, cu privire la tot și la toate, inclusiv la tine. Ceea ce vreau eu de la un mic trepăduș așa cum ești tu, în schimbul banilor pe care ți-i dau, este să-mi oferi date concrete, susținute de dovezi. M-ai înțeles?

Gregorio încuviință, iar episcopul își drese glasul, după care luă din nou pana în mână.

— Atunci, du-te și nu te întoarce până ce n-o vei putea face fără a-mi irosi timpul.

Odo era deja cufundat în muncă înainte ca Grigorio să iasă, dar imediat ce ușa se închise în urma lui, azvârli pana pe masă și se ridică în picioare, apropiindu-se de fereastră. Jos, într-una dintre curțile mai mici ale palatului, o fântână de marmură susura plăcut, înconjurată de un pâlc des de palmieri pitici. Era furios, era gelos și, în vreme ce mânia nu-i era o emoție străină, gelozia nu-l mai rosese până acum, așa că avea dificultăți în a-i face față.

Nu se amăgea câtuși de puțin cu privire la propriile-i sentimente. Îi plăcea să creadă că totul era din vina prințesei

Alice și, dacă ar fi avut în fața cui, ar fi pus pe masă toate detaliile, mici și mari, ale tuturor ocaziilor în care ea încercase să-l prindă în mreje. Dar, firește, asta era ceva ce nu putea discuta cu nimeni și, în plus, el știa adevărul adevărat. Nu era deloc vina ei. Nu-l forțase să se culce cu ea, nici prima dată, nici în celelalte dăți. El era cel care se lăsase atras de ea, deși știa că prințesa se oferea oricând, oricui îi stârnea cheful. Părea a fi insațiabilă, era frumoasă și tulburător de tânără – optsprezece ani față de cei patruzeci și doi ai lui. Și aici erau rădăcinile geloziei lui. Nu mai era suficient de tânăr pentru a o satisface. Și nu fusese nici la început, cu aproape patru ani în urmă.

Dar știuse bine încă de pe atunci de ce îi acordase Alice favorurile. Îi era confesor de ani de zile și, pe măsură ce ea se maturiza, el devenea tot mai tulburat, tot mai aţâţat de mărturisirile ei lubrice privind experiențele ei sexuale. Îi povestise cu numeroase amănunte, în decursul câtorva luni, despre atracția pe care o resimțea față de unul dintre tinerii de la curtea tatălui ei și despre fanteziile pe care le avea în legătură cu el. Și în continuare, tot mai înfierbântată, își delectase confesorul cu cele mai intime și senzaționale detalii a le artei seducției pe care o folosea asupra neajutoratului tânăr. Desigur, odată ce căzuse și el pradă farmecelor ei, Odo descoperise că Alice savurase cu o încântare perversă întreaga experiență, știind foarte bine ce efect aveau mărturisirile ei asupra bărbatului din confesional și detaliind fiece element picant al aventurilor ei. Iar când totul fusese gata pentru seducerea lui, prințesa pusese deja piatra de temelie a pierzaniei lui.

Și, desigur, existase și un *quid pro quo.* Alice nu făcea nimic, nu oferea nimic fără să aștepte ceva în schimb. În contrapartidă pentru privilegiul de a se bucura de trupul ei tânăr, Odo îi dădea prințesei informații confidențiale și extrem de delicate despre tot ceea ce se petrecea în camera de consiliu a regelui. Faptul că ea avea numai paisprezece ani când stabiliseră acest aranjament era complet lipsit de importanță. În sufletul și în mintea ei, Alice le Bourcq, fiica răsfățată a celui dintâi între oamenii de la putere, nu avusese de fapt copilărie. Mult mai matură decât anii ei, era deja o femeie foarte subtilă, dotată cu o minte ce țesea

întruna intrigi, iar ambițiile apăruseră la o vârstă la care surorile și prietenele ei încă se jucau cu păpușile.

Odo știuse acest lucru, așa cum știuse și că ea va încerca să-l subjuge pentru propriile-i planuri; asta îl deranjase în mare măsură, dar când venise vremea să pună în balanță scrupulele și pofta carnală, valoarea principiilor sale și presiunea crescândă a coapselor ei moi și goale în palma lui, idealurile înalte de care fusese atât de mândru se duseseră pe apa sâmbetei.

Acum, mânia îi fusese stârnită de faptul, descoperit cu aproape două luni în urmă de unul dintre numeroșii săi spioni, că Alice era fascinată de tânărul cavaler-călugăr, de St Clair. Spionul în chestiune era o servitoare suficient de apropiată de Alice pentru a-i fi devenit aproape invizibilă, prezența ei continuă în preajma prințesei fiind firească și de la sine înțeleasă; în consecință, spusele ei puteau fi crezute fără îndoială. Alice îi ceruse majordomului ei, un eunuc pe nume Ishtar, să-l urmărească pe fratele Étienne și să-i spună cine erau iubitele lui și ce anume făcea cu ele.

Firește că nu găsiseră nici o iubită și nici o dovadă că de St Clair ar fi făcut ceva necurat, dar acest lucru nu făcuse decât s-o îndemne să caute mai atent; cu toate că îl știa pe de St Clair nevinovat, și că își dădea seama de obsesia ei crescândă pentru el, Odo pusese și el spioni să-i urmărească pe ai ei, în speranța că vor găsi ceva prin care să-l poată discredita pe tânărul călugăr și să-l transforme într-o *persona non grata* pentru toată lumea, inclusiv pentru Alice. Acum, privind jos în curte și gândindu-se la spusele lui Gregorio – la convingerea lui că în grajduri se petrecea ceva „ciudat” – începu să i se contureze în minte o idee pe care ar putea-o folosi împotriva ei, s-o zgândăre cel puțin și să-i amintească din nou de el și de dorințele lui. Planul prindea contur în mintea lui și Odo se întoarse la masa de lucru, fluierând încetișor – un semn limpede, pentru toți cei care-l cunoșteau, că episcopul era cufundat în gânduri.

5

— Haide, Odo, ești teribil de obositor astăzi! Am trimis

după tine sperând că mă vei distra în după-amiaza aceasta, dar tu n-ai făcut nimic decât să stai aici mohorât ca un ramolit.

— Prostii, draga mea prințesă, hai să dăm cărțile pe față. Ai trimis după mine sperând că vei mai putea afla ceva informații pe tema care-ți stârnește azi interesul, oricare o fi aceea. Întotdeauna a fost așa. Dar de data asta nu ți-am putut spune nimic, oricât te iubesc și vreau să-ți fac pe plac, fiindcă *nu* știu ce anume dorești. Dacă insiști să ne prefacem și să nu mă întrebi direct despre lucrurile pe care vrei să le afli, nu poți da vina pe mine fiindcă uneori nu izbutesc să-ți sesizez adevăratele intenții.

Alice le Bourcq rămase tăcută zece secunde, privindu-l printre pleoapele strânse.

— Îmi pare bine că zâmbeai când mi-ai spus aceste lucruri, monseniore, replică ea exact în clipa în care el se aștepta s-o facă. Altfel aș fi putut crede că ești insolent. Dar așa, ai reușit să mă amuzi pentru prima dată pe ziua de azi. Vino deci și stai lângă mine. Vreau să-ți spun un secret la ureche.

Mirându-se poate pentru a mia oară cum putea cineva atât de tânăr să fie atât de hârșit în cele lumești, episcopul Odo se ridică încet și se apropie tăcut, supus, de sofaua pe care ea stătea întinsă, cu picioarele ascunse cuminte sub rochie. Cu toată sofisticarea ei surprinzătoare, își spuse el, nu-și putea disimula tot timpul vârsta fragedă și lipsa de experiență. Deși era extrem de școlită în ale seducției, în unele privințe tinerețea ei era la fel de transparentă ca sticla de calitate, iar această nerăbdare lingușitoare de a i se face pe plac se număra printre ele.

El își jucase rolul la perfecție în după-amiaza aceasta, își spuse în vreme ce se apropia de ea, afișând un aer atât de bine echilibrat între neatenție și preocupare, încât stârnise interesul prințesei, iritând-o în același timp. Iar odată atinse aceste deziderate, interesul și iritarea, nu mai fusese decât o chestiune de timp până când ea cedase curiozității. Acum era vizibil intrigată, știind că episcopul avea în minte o idee pentru care era dispus să-i suporte mânia, iar Odo era conștient că prințesa nu va înceta până ce nu se va convinge că a stors de la el ultima fărâmă de informație, în ciuda faptului că ar putea fi vorba de

ceva ce n-o interesa câtuși de puțin.

Se opri chiar în fața ei, înalt, astfel că ea era nevoită să-și lase capul pe spate pentru a-l vedea, expunându-și astfel albeața perfectă a gâtului și pieptului, care cobora până la primele semne de rotunjire ale sânilor, iar el își simți măruntaiele fremătându-i ca răspuns la apropierea de ea. Alice ridică o mână cu gesturi molatice, fluturându-și degetele până ce el le prinse într-ale lui, apoi, închizându-și palma peste a lui, îl trase în jos, spre ea.

— Haide, stai lângă mine.

Îl strânse mai tare și-l trase mai aproape, arcuindu-și spatele și lipindu-și fesele de partea din spate a divanului, pentru a-i face loc să se așeze lipit de ea, de curbura corpului ei. Când se așează, îi simți trupul apăsându-l în șale, iar ea își puse palma dreaptă pe abdomenul lui, imediat deasupra osului pubian, trăgându-l mai aproape, până ce el se relaxă și se sprijini de ea, cu brațul drept lipit de șoldul ei, cu cotul stâng pe coapsa ei, simțind în degete căldura pielii moi din spatele genunchiului, pe sub materialul diafan al rochiei.

— Așa! Stai confortabil?

El înclină din cap, lăsându-și mâna să se odihnească în curbura taliei și strângându-și ușor degetele într-o mângâiere. Ea scoase un mic sunet mulțumit, iar el apăsă mai tare, frământând carnea fragedă în vreme ce degetele celeilalte mâini se întinseră și îi prinseră partea din spate a piciorului, deasupra genunchiului.

— Ah, fiară ce ești! murmură ea, surâzându-i și ridicând încet piciorul, sprijinindu-și călcâiul de partea din spate a divanului și lăsându-i degetele să-i alunece în sus, pe coapsă, în timp ce, cu dexteritatea exercițiului îndelung, își strecură și ea mâna printre veșmintele lui episcopale.

Odo își permise doar câteva clipe de savurare a senzației ce urmă, după care își ridică brațul drept și o prinse strâns de talie, fiindcă știa cât de rapid se pricepeau degetele ei albe să-i stârnească sămânța și, odată risipită, nu va mai avea vreme să și-o refacă.

— Stai ușor, draga mea. Mai ai puțină răbdare.

Alice ridică o sprânceană, parcă întrebându-se ce se întâmplase cu el, și mai slăbi puțin strânsoarea, păstrând-o încă la un nivel plăcut. La rândul lui, Odo își lăsă mâna să se relaxeze și continuă, pe un ton calm și deliberat:

— Avem multe de vorbit, dacă vrei să-ți spun ce mă frământă astăzi, fiindcă încă mă mai gândesc la cele aflate și sunt sigur că ai prefera – la fel ca mine, de altfel – să-mi păstrez fluența, decât să riscăm să-mi pierd concentrarea istovindu-mă prea devreme... dacă înțelegi ce vreau să spun. Ești de acord cu mine?

Alice continuă să-l privească vreme de câteva momente, bănuitoare, apoi încuviință, cu degetele fremătându-i pe piele aidoma unor aripi de fluture.

— Sunt de acord, replică ea. E mult mai bine să ții un povestitor treaz și conștient de ce-i în jurul lui, decât să te pomenești că adoarme în cine știe ce colțișor, din cauză că și-a pierdut interesul în... povestea pe care o spunea.

Cu aceste cuvinte, ridică iar o sprânceană și apoi îi desfăcu veșmintele împingându-le în spate, departe de corpul lui, și întrebă:

— Deci despre ce va fi povestea? Ai întreaga mea atenție.

— Și domnia ta pe a mea, doamnă.

Urmă o lungă tăcere, întreruptă de câte un icnet ocazional și o răsuflare mai adâncă, până ce prințesa se ridică în capul oaselor în spatele lui și îl încălecă. O clipă mai târziu îl ținea strâns imobilizat sub greutatea ei.

— Așa deci, șopti ea. Dacă stai o vreme aici fără să te miști, ar trebui să te poți concentra suficient la ceea ce vrei să-mi spui. Ține-mi interesul viu, monseniore, căci numai așa vei putea evita un sfârșit brusc al acestei plăceri. Povestește-mi ce anume te-a preocupat astăzi atât de adânc.

Odo închise ochii, adunându-și gândurile, apoi începu să vorbească, întrerupându-se din când în când pentru a-și schimba ușor poziția, și de fiecare dată Alice se mișca împreună cu el, cu mâinile prinse de umerii lui, cu ochii ațintiți în ochii lui, pândindu-i fiece schimbare de expresie în vreme ce-i făcea pe plac, ostoindu-i poftele fără a-l înfierbânta mai mult decât

era deja.

— E vorba despre călugării aceia blestemați, începu el. Parvenițiii aceia creați de Warmund.

— De ce le spui „blestemați”? întrebă Alice având grijă ca pe fața ei să nu se citească nimic, iar vocea să-i sune plictisită. Am înțeles că s-au dovedit de multe ori utili și că au dorințe modeste. Ce treabă ai tu cu ei?

— Nici una, la prima vedere, dar dincolo de asta se dovedesc a fi o problemă, îmi consumă prea mult din timp pe care nu-mi pot permite să-l irosesc cu ei.

— Cum așa?

Alice își schimbă ușor poziția, într-o parte și spre spate, doar atât cât să-i mențină lui atenția acolo unde o voia. Odo icni și închise ochii o clipă, apoi reveni la povestea sa.

— Păi, acum nu mai sunt chiar atât de modești și de retrași. Au trecut ani de când n-au mai fost numiți patrula patriarhului; acum își spun Oștenii Săraci ai lui Iisus Hristos.

Episcopul nu-și ascunse disprețul față de călugării-cavaleri sau față de noua lor titulatură, dar era foarte conștient că nu trebuia să rostească vreun nume și să evite mai cu seamă orice referire la cel mai tânăr dintre ei, de St Clair, fiindcă dacă Alice și-ar fi data seama că el știe cât o interesează acesta din urmă, reacțiile ei ar fi fost imprevizibile.

Ea râse în gura mare.

— Oștenii cum?! Ce nume ridicol și caraghios! Oștenii Săraci ai lui Iisus Hristos... Bieții de ei, au mintea dusă, evident. Dar ce te privește asta pe tine?

— Nu mă privește, deloc. Nu mă interesează cum își spun. Pot să se cheme și Fiicele Sfintei Fecioare, din partea mea, cu condiția să-și țină prostiile și blasfemiile departe de ochii și urechile opiniei publice. Nu, pe mine mă preocupă mai degrabă *ce fac* ei.

Alice rămase nemișcată, privindu-l drept în ochi.

— Și ce anume fac, de te îngrijorează atât de mult?

— Păi...

Odo trase brusc aer în piept și încremeni, cu dinții dezgoliți de concentrare, înfigându-și degetele în coapsa prințesei, până

ce amenințarea exploziei trecu, după care se lăsă înapoi pe spate, răsuflând greu.

— Sfinte Iisuse, ce aproape a fost!...

— A fost aproape, da, dar a trecut. Spune-mi deci, ce fac călugării aceia de te preocupă așa?

— Sapă, replică el cu vocea încă nesigură.

Alice își luă mâinile de pe umerii lui și se dădu înapoi, așezându-se pe coapsele îndoite sub ea și, în vreme ce-i puse o palmă pe piept, privi în ochii lui pentru a încerca să-și dea seama ce voise să spună.

— Sapă? În pământ? întrebă ea nevenindu-i să creadă ce aude. Oamenii aceia sunt cavaleri, Odo. Or fi ei călugări azi, dar prin pregătire sunt cavaleri. Nu-i văd să sape în pământ mai mult decât te văd pe tine.

— Și totuși, asta fac. Sapă... fac tuneluri. Cred că Oștenii Săraci ai lui Iisus Hristos sapă un tunel în grajdurile lor.

Prințesa continua să-l privească stupefiată, dar în cele din urmă începu să râdă.

— În *grajduri?* Dar pentru ce ar face una ca asta?

— Pentru că, în mod limpede, caută ceva. De asta sapă oamenii: ori ca să găsească ceva, ori ca ajungă undeva. În cazul lor, dacă ar vrea să ajungă undeva, ar fi suficient să plece pur și simplu. Prin urmare, caută ceva.

— Dar ce anume ar putea căuta? Și cum ai descoperit că sapă?

Atât de absorbiți fuseseră amândoi de ultimul schimb de replici, încât uitaseră cu totul de activitatea în care fuseseră cufundați cu câteva clipe înainte. Acum Odo clătină puternic din cap.

— Ai pus două întrebări. La care vrei să-ți răspund mai întâi?

— La prima. Ce caută?

— Nu știu. Și tocmai de asta sunt atât de preocupat, în primul rând, n-au unde să sape, decât în jos, în piatra muntelui.

— Și? Ce vrei să spui cu asta?

— Vreau să spun, doamnă, că ar putea săpa un tunel drept în jos, în stâncă – dar așa ceva n-ar avea nici un sens dacă ar

căuta o comoară sau ceva de acest gen, fiindcă nu poate exista o comoară – și de fapt nimic altceva – în piatra seacă a muntelui.

— Nu, dacă nu cumva piatra de sub grajduri nu e chiar piatră seacă, așa cum ne închipuim noi, iar ei știu asta și sapă...

— Dar de unde să știe?...

— Ssst! Lasă-mă să mă gândesc. De unde ai aflat că sapă tunelul ăsta?

— Mi-a spus unul dintre oamenii mei.

— Ce oameni sunt ăia? Vrei să zici că ai spioni printre călugării-cavaleri?

El ridică din umeri, iar ea lăsă la o parte această chestiune pe moment, revenind la ceea ce o interesa în primul rând:

— Ei bine, atunci, ce anume a descoperit spionul tău?

Odo își lipi iar corpul de al ei, dar orice urmă a întăririi de adineauri dispăruse și el nu mai simți decât o moliciune umedă și caldă. Oftând, se resemnă și răspunse:

— Că în grajduri se întâmplă ceva suspect, ceva de care au cunoștință doar călugării-cavaleri. Din câte și-a dat el seama, sergenții – frații mireni – nu știu nimic despre ce se petrece acolo, sau dacă știu ceva, n-o arată prin nimic. Omul meu e de părere însă că ei habar n-au, iar acesta e un lucru remarcabil în sine, dat fiind că e vorba despre o comunitate atât de mică și de strâns unită.

— Dar ce știe sigur omul ăsta al tău? Ce a văzut?

— N-a văzut nimic, nimic clar. Dar luni de zile a studiat locul și a observat tot ce se petrece acolo.

— Și cum e cu săpăturile? Asta a văzut? A văzut ceva legat de săpat sau de vreun tunel?

— Păi, nu, nu tocmai. Dar a auzit.

— Ce anume?

— Bocănituri. Izbituri în piatră. A auzit zgomote din grajduri, bubuituri înfundate noaptea, când în rest era liniște.

— Omul tău ar putea fi un prostănac mincinos, Odo, iar eu aș fi o fraieră dacă aș crede ce-mi spui fără să am mai multe dovezi decât ai tu acum.

— Așa e, prințesă. N-am dovezi, dar am suspiciuni și totodată motive suficiente să cred că ele sunt îndreptățite. Și de

aceea aș fi și eu un prostănac dacă nu le-aș prezenta și tatălui tău, regele. Grajdurile sunt proprietatea lui și, indiferent ce fac călugării acolo, dacă sapă sau schimbă ceva înăuntru fără permisiune, trebuie trași la răspundere în fața regelui, așa cum ar trebui să fiu și eu dacă nu i-aș spune ceea ce cred. Și cred că acei călugări-cavaleri ascund ceva, iar pentru asta activitățile lor trebuie cercetate. În urma acestor cercetări, va ieși la lumină tot ce ascund acum.

Alice căzuse pe gânduri, clătinând din cap încet. Odo își drese glasul, dar înainte de a mai putea spune ceva, ea îi ceru să tacă și, punându-și o mână pe pieptul lui, o duse cealaltă la locul în care trupurile lor se uneau, degetele ei readucându-l la viață ca prin farmec, până ce el o umplu din nou. Apoi, pentru o vreme, rămase întins, cu capul dat pe spate, în vreme ce ea se înălță deasupra lui, ducându-l, încet, până la punctul în care el începu să tremure și să zvâcnească orbește, oprindu-l însă înainte de culminare. Odo era aproape de extaz, cutremurându-se, în vreme ce Alice, privindu-l, era cufundată în gânduri; când văzu că el își revine, începu din nou să se miște, știind că de data aceasta era hotărât să meargă până la capăt. Îl lăsă s-o facă, urmărind cum zâmbetul vag de pe fața lui se transformă într-un rictus. Și apoi, cântărind momentul cu precizie extremă, își întinse picioarele și se ridică, ținându-l departe de ea cu brațul întins, până ce el se înmuie, gâfâind, și o întrebă ce naiba făcea.

Ea îi aruncă un surâs dulce.

— Îți mai amân plăcerea, monseniore, prelungind incitarea. Îți plac, nu-i așa? Adori încântarea și păcatul din ceea ce-ți fac și ce-ți dau voie să-mi faci. Pofta pe care o simți pentru mine te înfierbântă și te menține tânăr. Te cufunzi în plăcerea de a preacurvi cu fiica regelui, de a te destrăbăla cu ea în ticăloșita ei tinerețe, în ciuda faptului că, dacă ai fi prins, ar însemna moartea pentru tine – sau poate tocmai pentru asta. Am dreptate? Știu că da, dragă Odo, fiindcă mi-ai spus-o de atâtea ori. Și de aceea vreau să meditezi bine la ceea ce am să-ți spun mai departe și să nu te îndoiești că vorbesc cât se poate de serios. După aceea, când mă voi convinge că ai înțeles bine și crezi cu adevărat în cuvintele mele, vei putea continua, iar eu, în

schimb, îţi voi spune ce-i în mintea mea. Ne-am înţeles?

Odo încuviinţă, cu ochii fixaţi pe pămătuful de păr lasciv expus – de felul în care ea îşi ţinea fustele ridicate în jurul taliei.

— Ne-am înţes, Odo? Uită-te în ochii mei şi răspunde-mi!

Cu greu, îşi ridică privirea spre faţa ei.

— Ne-am înţeles.

— Bun. Şi acum, ascultă-mă cu atenţie.

Îndoindu-şi genunchii, se lăsă spre el din nou, oprindu-se imediat deasupra lui, în aşa fel încât el s-o poată privi pe îndelete.

— Uită-te la mine, Odo! Uită-te ce am aici şi gândeşte-te la asta. N-ai să mai vezi, n-ai să mai atingi, n-ai să mai săruţi sau să te mai bucuri în vreun fel de trupul ăsta, niciodată, dacă spui cuiva chiar şi un singur cuvânt din ce am vorbit noi aici, fie tatălui meu, regele, fie sfinţiei sale, patriarhul.

Odo se trase înapoi cât putu, înălţându-şi sprâncenele neîncrezător, iar ea coborî brusc, până ce-l simţi penetrând-o.

— Simte-mă, Odo, simte asta, şi apoi întreabă-te dacă crezi cu adevărat că vorbesc serios.

Se retrase la fel de repede cum i se oferise şi se ridică în picioare, lăsându-şi fustele în jos.

— Crezi?

Odo de Fontainebleau încuviinţă încet, iar în priviri i se oglindea convingerea.

— Cred. Absolut şi fără urmă de îndoială. N-am idee pentru ce îmi ceri aşa ceva sau de ce îmi arunci o astfel de ameninţare, dar ştiu că este una serioasă şi n-am de gând s-o văd îndeplinită. N-am să spun nimic, nimănui. Dar probabil că am să intru în mormânt întrebându-mă de ce.

Zâmbetul larg al prinţesei izbucni ca o explozie de bucurie – una dintre acele tulburătoare şi mult prea rare dovezi ale faptului că Alice nu era în realitate decât un copil, un copil mânat de entuziasmul şi încântarea vârstei tinere. Inima lui Odo se strânse, aşa cum i se întâmpla de fiecare dată când vedea o astfel de dovadă trecătoare.

— Ba nu! exclamă ea, rotindu-se într-un picior, cu celălalt în aer. Nu e nevoie de aşa ceva, monseniore. Şi acum o să-ţi spun

exact de ce. Făcu o pauză, legănându-se pe vârfurile picioarelor, cu ochii încă strălucindu-i de plăcerea aceea copilărească, apoi adăugă: Sau mai bine zis o să-ți spun imediat ce vom sfârși cu deliciile noastre.

Își ridică iar fusta, îngrămădind-o în jurul taliei, și începu să se apropie încet de el, lingându-și buzele lasciv și privindu-i reacția. De data aceasta nu mai există nici o reținere și contopirea lor fu una scurtă și incandescentă, sfârșindu-se aproape înainte de a începe. Pentru o vreme zăcură împletiți, prea istoviți pentru a se mișca, iar când Odo vorbi din nou, umbrele în încăpere se adânciseră.

— De ce m-ai pedepsi atât de rău dacă i-aș spune tatălui tău despre călugării-cavaleri?

Deja își asumaseră posturi respectabile acum, așezați la măsuța de sub fereastră, răcorindu-se cu vin și dulciuri în vreme ce nimic în veșmintele lor nu mai amintea de ce se petrecuse înainte.

— În primul rând, trebuie să-mi spui ceva. Crezi cu adevărat că, în grajduri, călugării-cavaleri sapă în Muntele Templului?

— Da, cred.

— Foarte bine. Și știi ce se află dedesubt?

— Bănuiesc că nimic – doar dacă nu cumva muntele are rădăcini.

— De unde îi vine numele, ai idee?

Odo ridică din umeri.

— De la templul iudeilor, construit de Irod pe culmea lui și în jurul lui. Templul era prea mare, Odo, mai mare decât ne-am aștepta judecând după ce a mai rămas din el. Și împrejurimile lui erau întinse. Știu asta fiindcă Warmund însuși mi-a spus. El e foarte interesat de istoria Ierusalimului și în special de cea a templului. Știi când a fost distrus?

— Știu doar că s-a întâmplat cu mult timp în urmă.

— Așa e. Orașul, templul și cea mai mare parte a populației au fost distruse de generalul roman Titus acum mai bine de o mie de ani: Orașul a fost reconstruit, dar nu de iudei, fiindcă nu mai rămăsese nici un iudeu în întreaga Iudee și în lipsa lor templul nu putea fi refăcut. Ruinele lui zac părăsite de atunci,

lăsate în paragină dintr-un singur motiv cât se poate de bun: romanii au distrus locul, iar când ei distrugeau ceva, o făceau până la capăt.

— Și asta are vreo importanță?

— Sigur că da, la fel ca propria ta convingere că acel grup de călugări-cavaleri sapă în stânca muntelui. De ce ar vrea cineva să-și piardă vremea scormonind în piatră pentru a găsi ruinele unei clădiri distruse acum o mie de ani? Ce naiba ar putea căuta acolo?

— O comoară îngropată?

— După o mie de ani? Ce fel de comoară ar putea fi acolo și cum să fi aflat ei despre ea?

Ochii lui Odo se aprinseră.

— Au o hartă! Așa trebuie să fie!

— Ce fel de hartă? De unde? Desenată de cine? întrebă ea plină de scepticism, dar cufundată încă în gânduri. Warmund mi-a spus că templul lui Irod era recent construit în vremea lui Iisus, fiind distrus la scurtă vreme după ce a fost finalizat. Și știm că romanii ar fi căutat și ar fi confiscat toate obiectele de valoare rămase în templu și în jurul lui, fiindcă așa făceau întotdeauna. Dar Warmund mi-a mai spus și că, după cum se spune, templul lui Irod a fost construit pe locul unuia mai mic și mult mai vechi, templul inițial al lui Solomon.

— Regele Solomon, dătătorul de legi?

— Mai știi și alt Solomon care a construit un templu?

Odo rămase tăcut, ignorându-i sarcasmul, și ea reluă:

— Dar un lucru nu pot înțelege: dacă oamenii aceia sapă într-adevăr, așa cum spui tu, de ce ar face-o *acolo,* în vechile grajduri, chiar în piatră?

— Fiindcă acolo pot. Pentru Odo, acest lucru era de la sine înțeles și, înainte de a continua, își încrucișă brațele la piept și își ţuguie buzele. Gândește-te așa: pot săpa acolo în secret; dacă ar săpa însă în altă parte, lumea ar observa și ar începe să pună întrebări. Grajdurile sunt ale lor, dăruite de rege însuși. De aceea, cu toate că munca este mult mai grea, nu văd nici un mister în motivul pentru care sapă acolo și nu în altă parte: secretul, siguranța și ușurința, în ciuda dificultății.

— Nu. Nu mă îndoiesc de raționamentul tău, dar adevărul trebuie să fie altul. Comoara se află undeva aproape. Indiferent de ce ai spus tu, nu ar fi început să sape în grajduri, dacă locul vizat s-ar afla la o jumătate de leghe distanță.

— E logic.

— Prin urmare, trebuie să fi găsit ceva din care au aflat că există un motiv real și substanțial pentru a căuta acolo... o comoară îngropată, de un fel sau altul. Trebuie să fi găsit ceva. Și nu uita că sunt călugări de puțin timp, Odo, ceea ce înseamnă că sunt mânați de entuziasm în privința jurământului lor de sărăcie, și deci ne-am putea aștepta să fie imuni la orice ispită a lăcomiei. Prin urmare, orice ar fi lucrul acela peste care au dat, e limpede că este suficient de valoros pentru a-i determina să-și încalce jurămintele abia rostite. Ridicând o mână pentru a-l reduce pe episcop la tăcere, cu toate că acesta nici nu deschisese gura, continuă: Așa că acum, domnia ta, nobilă și îndatoritoare ființă, îi vei da tatălui meu această informație, așa cum se cuvine. Iar tata va cerceta situația, va afla adevărul și tot ce va fi descoperit va fi depus imediat în tezaurul regal, pentru binele întregii țări. Și, cine știe, în funcție de valoarea descoperirii, poate vei primi și o mică recompensă pentru loialitatea ta.

— Vorbești de parcă n-ai crede că ar fi un lucru bun.

— Oh, ba deloc. Ar fi ceva excelent, pentru tata. O sursă de avere, poate una neașteptată, despre a cărei existență nimeni nu și-a închipuit. Și n-ar trebui s-o împartă cu absolut nimeni, fiindcă e rege și comoara ar fi găsită în regatul lui. Așa că ar deveni a lui... în întregime a lui.

— Într-adevăr, răspunse Odo și încuviință cu mișcări lente ale capului, înainte de a zâmbi ușor.

— Iar tu ai vrea mai degrabă să devină în întregime a ta?

Alice își flutură genele și o gropiță i se formă în obraz.

— Sigur că da. Domnia ta n-ai vrea același lucru, dacă ai fi în locul meu? Și, firește, eu aș fi mult mai generoasă decât tata, în ceea ce te privește. Ar trebui să fiu, nu-i așa, fiindcă îmi cunoști secretul.

— Vorbim despre trădare, doamnă, despre nelegiuiri care merită pedeapsa cu moartea.

— Aiureli, dragul meu episcop. Vorbim despre visuri, fantezii și imaginație bogată, de nimic mai mult. Doar niște închipuiri goale, lipsite de orice realitate.

— Deocamdată.

— Într-adevăr.

— Și cum ai avea de gând să procedezi, doamna mea, dacă aceste închipuiri s-ar dovedi adevărate?

— Habar n-am, dar când va veni vremea, voi ști. Sunt numai nouă călugări-cavaleri din aceia, Oșteni Săraci ai lui Iisus, și își țin activitățile secrete față de frații lor mai mărunți, așa că n-ar trebui să fie greu să găsim o modalitate de a-i întrerupe atunci când va veni timpul potrivit. Sunt sigură că vom putea găsi un mijloc de a-i răsplăti pe săracii călugări, fie și pentru trădare. Așa că, dragul meu, ești gata să lucrezi alături de mine?

Ezitarea din glasul episcopului era deliberată.

— Este ceva periculos. Dacă ar afla regele... Apoi începu să dea din cap, întâi mai încet, apoi din ce în ce mai energic, și adăugă: Dar, da. Sunt alături de tine.

— Excelent, Odo! replică Alice cu vocea moale, ca o pisică torcând. Acum vino încoace și hai să vedem dacă nu găsim o modalitate așa, între noi doi, de a ne pecetlui pactul.

6

Când Odo se retrase, Alice se întinse iar pe divanul ei, făcându-și vânt alene și cugetând îndelung. Episcopul stătuse în camera ei aproape trei ore – un răstimp scandalos de lung pentru ca un bărbat să stea închis în aceeași încăpere cu o femeie, fie ea tânără sau nu, însă pe ea acest lucru nu o preocupa câtuși de puțin. Servitorii ei știau bine că discreția în astfel de chestiuni era esențială dacă voiau să se mai bucure de privilegiile pe care le aveau acum. Nici unul dintre ei – era sigură de asta – nu ar îndrăzni să rostească măcar un cuvânt despre ce făcea ea în intimitate, fiindcă și-ar fi riscat chiar viața.

În ciuda celor pe care i le spusese lui Odo, nu avea habar cum să descopere secretul călugărilor-cavaleri. Îl cunoștea pe Hugo de Payens doar vag, însă asta era suficient pentru a-și da

seama că și-ar pierde vremea dacă ar încerca să-i impună în vreun fel dorințele și capriciile ei. În primul rând, omul părea prea rigid, prea inflexibil în stilul său războinic pentru a se gândi măcar la o hârjoneală cu o femeie atât de tânără încât i-ar putea fi nepoată. Cel mai apropiat tovarăș al lui, Godefroi de St Omer, era un ins din același aluat, plăcut, însă impenetrabil în fața oricărei încercări de ademenire. Mai întâlnise ea oameni de felul acesta și, fără nici o excepție, îi păruseră lipsiți de umor și neatrăgători, singurii masculi din lume pe care nu-i putea supune voinței ei.

Astfel, îi rămânea o singură sursă de informații, Étienne de St Clair, și era atât de sceptică în privința șanselor de succes pe lângă el, încât își dădu seama că nici nu-l putea privi cu obiectivitate. Era singurul tânăr din viața ei care rezistase cu brio unui asalt frontal și nu mai putea fi încrezătoare că, la o ulterioară întâlnire, ar mai putea schimba situația în vreun fel, fiindcă avea impresia că ultima dată când se văzuseră își epuizase întreg arsenalul ademenitor, fără nici un rezultat. Câteva luni după aceea o măcinase furia fiindcă fugise de ea, ca un țăran speriat din calea ciumei; și totuși, nici nu încercase să-l pedepsească. Își spusese că motivul pentru care n-o făcuse era unul omenos, fiindcă el era călugăr și deci nu știa să se poarte în lume, însă în sinea ei nu se îndoia că de fapt îl lăsase nepedepsit pentru simpla ei protecție. Nimeni nu știa nimic despre ce se întâmplase între ei doi și îi era teamă că, dacă împinge lucrurile mai departe, cineva ar putea afla, iar ea ar ajunge de râsul tuturor.

Din pură necesitate, se convinsese în cele din urmă că purtarea tânărului cavaler în ziua aceea fusese ceva de ordin personal, generat de conflictele sale interioare și neavând nimic insultător la adresa ei. Paloarea teribilă și fuga lui abjectă fuseseră cauzate probabil de convingerile lui religioase, deși – însă această idee îi venise abia mult mai târziu – ar fi putut fi provocate la fel de bine de o simplă greață din cauza hașișului încorporat în prăjiturile cu miere pe care le mâncaseră în ziua aceea. După ani de folosire a drogului, Alice devenise imună la starea de greață pe care uneori o provoca hașișul, dar pentru un

neofit ca de St Clair, efectele ar fi putut fi dezastruoase.

Oricum însă, perspectivele în privința unei viitoare întâlniri cu călugărul-cavaler nu erau deloc promițătoare, însă ea știa bine că, dacă voia să descopere ce se petrece în grajduri, trebuia să ia în considerare o altă întrevedere. Nu putea intra pur și simplu acolo – n-o putea face nici măcar ea, Alice, prințesă a Ierusalimului. Grajdurile templului erau considerate acum un loc sfânt, dăruit călugărilor-cavaleri de tatăl ei și încredințat lor de însuși patriarhul Ierusalimului. Femeie fiind, ea nu avea nici un drept să intre acolo. Știa asta de mult, însă mai știa și că nici unui bărbat din afara confreriei nu i se permitea să pună piciorul în grajduri. Numai cavalerii din Ordinul Oștenilor Săraci ai lui Iisus Hristos aveau voie înăuntru, iar numărul acestora era foarte mic.

O idee îi licări pe neașteptate într-un colț al minții. Alice luă un set de trei clopoței, pe care îi sună, și câteva clipe mai târziu își făcu apariția Ishtar, mai-marele peste servitorii ei.

— Prințesă?

Alice îl privi, cufundată în gânduri.

— Mi-ai spus cumva ieri că s-a întors Hassan, neguțătorul de cai?

— Da, prințesă. A venit în zori în piață cu o herghelie nouă, una mică, din câte am văzut.

— Și ai observat ceva deosebit în această mică herghelie?

— Da, doamnă, am văzut. Două lucruri. Are o pereche de căluți albi ce par a fi gemeni. Din câte mi-am dat eu seama, sunt perfecți.

Alice încuviință, mușcându-și ușor buza de sus. Ishtar se născuse și crescuse printre cai, iar ea punea preț pe opiniile lui; mai mult decât atât, caii erau singurele ființe din viața ei în care constatase că se poate încrede și pe care le poate iubi fără rețineri.

— Cheamă-l aici, cât mai repede. Și adu-l direct la mine. Îl aștept aici.

Ishtar făcu o plecăciune adâncă și se grăbi să urmeze porunca. Alice se apropie de fereastră, se cuprinse în brațe, ținându-și coatele în palme, și rămase cu ochii ațintiți în lumina

înserării, văzând însă doar imaginile din propria-i minte.

7

Hassan, negustătorul de cai, era mai mult decât părea la primă vedere. Alice îl cunoștea de cinci ani, din ziua în care împlinise treisprezece ani, la Edessa, când el îi adusese darul de la tatăl ei, un mânz pursânge arab, murg, pe care ea îl botezase imediat Miezul-Nopții. De atunci, vreme de aproape trei ani, Alice se dusese la el și la caii lui de fiecare dată când negustorul trecea prin Edessa, iar după ce, împreună cu familia ei, se mutase la Ierusalim, patronajul ei asupra negoțului cu cai al lui Hassan continuase neîntrerupt. De când îl întâlnise prima dată, cumpărase de la el șapte cai splendizi, dar ajunsese să se bazeze pe el nu doar în privința cailor.

Un nou aspect al relației lor apăru după doi ani de familiaritate, și acesta nu avea nici o legătură cu sexul ori sexualitatea. Hassan nu era un om bătrân, însă era unul auster, cu convingeri solide în privința celor permise și interzise în societate – societatea incluzând din punctul lui de vedere atât comunitatea musulmană, cât și pe cea creștină. Era încrezător în relația pe care o avea cu Dumnezeul lui și numele lui Allah era prezent tot timpul pe buze, iar Alice își dăduse seama că intensitatea convingerilor lui avea nuanțe pătimașe.

În toamna anului în care avea să împlinească șaisprezece ani, deși mai erau câteva luni până atunci, una dintre prietenele ei fusese violată și bătută cu cruzime între zidurile orașului. Fata, pe nume Farrah, era musulmană, de aceeași vârstă cu ea – singura fiică a unui negustor ambulant arab. Alice se împrietenise cu ea pe când era copil, în Edessa, iar tatăl lui Farrah se stabilise acolo și pusese bazele unui negoț prosper în oraș, având o rețea de furnizori din lumea întreagă, care îi aduceau de toate – de la mirodenii și țesături la parfumuri și giuvaieruri exotice. Farrah fusese atacată în miezul zilei, când se întorcea acasă de la o prietenă, și fusese lăsată să zacă pe o alee nu departe de locul în care își desfășura tatăl ei negoțul. Fusese găsită seara, dar nimeni nu văzuse și nu auzise ce se întâmplase,

nimeni nu părea a avea idee cine putuse să facă una ca asta. Singura posibilitate de identificare a făptaşului era oferită de un cercel găsit în mâna ei. Era o bijuterie din aur cu urme de sânge, ceea ce sugera că fusese smuls din urechea atacatorului.

Alice îşi manifestase mânia pe faţă, oferind o recompensă substanţială pentru orice informaţie care ar fi dus la prinderea răufăcătorului, dar nu se ivise nimic vreme de o lună. Apoi, în vreme ce se afla în vizită la Hassan, în cortul lui, discutând despre un cal splendid, el îi oferise o cutiuţă, ridicându-i capacul şi arătându-i o bucăţică de catifea elegant împăturită. Alice întinsese mâna după ea şi voise s-o desfacă, dar Hassan o oprise clătinând ferm un deget şi întorsese cutiuţa astfel încât conţinutul ei căzuse pe masă. Abia după câteva momente recunoscuse Alice ce se afla în faţa ei: două urechi omeneşti retezate, una având încă prins de ea un cercel din aur, iar cealaltă cu lobul sfâşiat.

După şocul iniţial, o năpădise un val de greaţă pe care se străduise din răsputeri să-l alunge, deja conştientă de exultarea ce punea stăpânire pe ea. Acolo, pe masa din faţa ei, se afla simbolul răzbunării ei, când toată lumea părea s-o sfătuiască să uite întâmplarea cât mai repede. Scrâşnind din dinţi, se silise să se aplece în faţă şi să ridice urechea cu cercelul. Ţinând-o în mână, avusese o senzaţie pe care n-o mai încercase niciodată – era rece şi tare şi nimic din ea nu lăsa să se creadă că fusese vreodată vie şi caldă, urechea unui om. Când desfăcuse degetele şi o lăsase să cadă din nou pe masă, cercelul scosese un sunet sec. Alice se lăsase pe spate în scaun şi privise spre Hassan.

— El unde e? Ce a rămas din el, vreau să zic... Unde îl ţii? întrebă ea silindu-se să pară emoţionată, pe un ton plat, în araba fără cusur pe care o prefera limbii tatălui ei.

Un vag tremur ce putea fi începutul unui zâmbet palid îi apăru în colţul gurii, dar Hassan clătină din cap fără urmă de umor.

— Nicăieri. Omul e mort, ucis atunci când a fost prins. Asta s-a întâmplat cu ceva vreme în urmă. Urechile mi-au fost aduse ieri, împachetate în sare.

Având grijă să nu lase nici o expresie să-i răzbată pe chip,

Alice înclină din cap.

— Îți voi trimite recompensa în seara aceasta.

— Nu e nevoie. Nu-mi trebuie nici o recompensă. N-am nevoie de bani.

— Poate că nu, dar cel care ți-a adus urechile probabil că are.

Hassan clătină din cap ușor, însă hotărât.

— El a fost deja plătit. L-am răsplătit eu când mi-a adus dovada.

— Înțeleg. Adică a făcut-o pentru tine, nu pentru mine sau pentru recompensa mea.

Fusese o afirmație, nu o întrebare și, când musulmanul înclină din cap, afirmativ, Alice își îndreptă spatele.

— Atunci, de ce ai cerut asta? Ce aștepți de la mine?

Acum Hassan zâmbi de-a dreptul.

— Nu aștept nimic, prințesă Alice... nimic. După o clipă, văzând că ea dă să spună ceva, reluă: Ești o tânără cu adevărat remarcabilă pentru vârsta pe care o ai, prințesă Alice, și cred că ai menirea de a aduce mari schimbări în această țară, pentru musulmani și creștini deopotrivă. Cu timpul, sunt convins, vei lua locul tatălui tău aici, fiindcă nici o lege nu interzice unei femei să devină conducătorul unei țări france. Și mai cred că vei fi un conducător chiar mai bun și mai puternic decât este el.

— Voi fi. Poți să te bazezi pe asta, spuse ea pe un ton extrem de serios, iar interlocutorul ei nu dădu vreun semn că s-ar îndoi de cuvintele ei. Dar cum și de ce ar trebui să te intereseze acest lucru pe domnia ta, musulman și negustător de cai?

— Fiindcă sunt mult mai mult decât atât. Pentru a face ceea ce trebuie să fac în numele sfânt al lui Allah, continuă el zâmbind larg, trebuie să studiez întreaga omenire. Astfel, când te-am văzut încruntându-te și aruncând săgeți din ochi acum câteva clipe, mi-am spus că viitorul e promițător, fiindcă nu ți-e teamă să iei măsurile care consideri că trebuie luate. Nu te temi să spui adevărul, continuă Hassan arătând cu degetul către urechile de pe masă, nu ți-e frică să ceri și să iei ce dorești și ceea ce crezi că e drept să ai. Asta te face unică printre cei care te înconjoară, cei mai mulți dintre ei preferând să înghită

ruşinea şi insultele decât să vorbească deschis şi să rostească adevăruri care mai târziu s-ar putea întoarce împotriva lor. Într-o societate în care corupţia şi compromisurile sunt la ordinea zilei, domnia ta eşti, chiar şi la această vârstă tânără, o adiere răcoroasă. Sau mai bine zis un vânt proaspăt. Hassan se întrerupse o clipă şi apoi adăugă cu o expresie sobră, lipsită de orice urmă de umor: Vei constata, odată cu trecerea anilor, că vor exista oameni care te vor jigni, te vor mâhni, te vor deranja şi te vor mânia. Unii dintre ei te vor abate din drum, te vor submina şi îţi vor mânji reputaţia, vor încerca să-ţi zădărnicească eforturile şi planurile şi în general îţi vor fi un spin în coastă. Pe mulţi îi vei putea pune la punct. Nu mă îndoiesc că ştii deja să-i pui pe majoritatea la locul lor. Dar vor fi întotdeauna câţiva, prinţesă, care se vor dovedi intolerabili, constituind o sursă neîntreruptă de frustrări şi probleme. Proprietarul acestor urechi nu va mai fi văzut niciodată, de nimeni; a dispărut de pe faţa pământului şi din conştiinţa oamenilor.

Urmă o nouă pauză, după care Hassan adăugă, de această dată pe un ton ferm, care nu lăsa loc de ambiguităţi:

— Oricine poate dispărea, prinţesă. Oricine. Nu există om viu în ziua de astăzi care să nu poată fi făcut să dispară dintr-odată, definitiv, în chip misterios. Dar la fel de adevărat este că nu există om în lume care să nu poată fi ucis în mod violent şi şocant, în văzul tuturor, în orice loc public şi la orice oră a zilei.

Alice simţea că gura i se uscase, aşa că îşi umezi buzele cu limba înainte de a răspunde, fiindcă ştia exact ce voise musulmanul să spună.

— Adică ucis pentru efectul pe care moartea lui îl va crea.

— Exact.

— Aşa cum fac Asasinii. Ei ucid pentru efectul creat, pentru a răspândi teroarea.

Hassan ridică din umeri elocvent.

— Mă surprinde că ştii acest nume, prinţesă, însă da, aşa cum fac Asasinii – Hashshashin. Dar nu e un lucru inteligent să vorbeşti pe faţă despre Hashshashini sau despre activităţile lor. Şi nici necesar. Mamele se folosesc de numele lor pentru a-şi

speria copiii și a-i cuminți, dar cei mai mulți oameni refuză să creadă că ei există cu adevărat. Între noi doi însă, e suficient să spunem că asemenea chestiuni pe care le-am discutat sunt simplu de pus la punct și extrem de eficiente. Nu trebuie decât să apelezi la mine, oricând, și treaba s-a rezolvat.

Acum, gândindu-se la acea conversație cu Hassan, Alice își spuse că îl cunoștea suficient de bine pentru a nu ezita să apeleze la el, dacă ar avea vreodată nevoie. Nu semăna cu nici una dintre celelalte persoane pe care le cunoștea. Încă de la început, el hotărâse să se încreadă necondiționat în ea – pentru motive pe care niciodată nu i le destăinuise; la urma urmei, era femeie și, pe deasupra, creștină – două aspecte care ar fi trebuit să împiedice orice relație între ei. Întotdeauna ea fusese însă conștientă de onoarea pe care el i-o făcuse astfel și, la rândul ei, îl respecta și îl admira, ignorând faptul că tatăl ei l-ar fi executat imediat dacă ar fi știut cine era el cu adevărat. De fapt, nici numele, Hassan, nu era unul real, ci un titlu mai degrabă, care indica – pentru cei ce cunoșteau câte ceva despre organizația din care făcea el parte – rangul și statutul lui. Hassan era, așa cum bănuise ea, un Asasin, un membru de frunte al temutei și misterioasei organizații din Outremer. Musulman șiit, se născuse în Yemen, la fel ca fondatorul organizației sale cu multe secole în urmă, și fusese crescut pentru a deveni un fedain – luptători pregătiți să-și sacrifice viața pentru cauza în care credeau și pentru care militau.

El îi spusese că își luase numele Hassan în onoarea lui Al-Hassan, Hassan-I Sabbah, șeicul din Alamut, despre care astăzi se vorbea numai în șoaptă, cu spaimă, ca fiind Bătrânul din Munți, fondatorul organizației Hashshashin. Aceasta existase încă din secolul al VIII-lea, dar în anii din urmă, după căderea fortăreței Alamut, charismaticul Al-Hassan îi reorganizase pe membrii ei, transformându-i în războinici religioși fanatici, devotați distrugerii califilor abbasizi sunniți, aflați la putere. De atunci, Asasinii șiiți duceau o campanie de teroare axată pe crime executate în public asupra sunniților de vază. Arma lor predilectă era pumnalul și dădeau dovadă de o meticulozitate deosebită, ucigând numai persoana-țintă, adesea în moschei.

Faptul că foloseau numai pumnale însemna că asasinatele erau întotdeauna violente, neașteptate și lăsau impresia că sunt inevitabile. Ucigașul era adesea deghizat, fapt care-i permitea să se apropie de victimă, iar crima avea rolul de a răspândi teroarea și confuzia în rândurile dușmanilor. Fiindcă ajungeau atât de aproape de țintele lor, asasinii nu izbuteau decât rareori să fugă de la locul faptei, dar, confruntați cu moartea iminentă, membrii organizației nu recurgeau niciodată la sinucidere; preferau notorietatea adusă de faptul că erau uciși de ce-i care îi prindeau.

Hassan îi explicase prințesei că numele lor, Hashshashin, pe care francii îl transformaseră în Asasini, însemna de fapt „mâncători de hașiș" și se credea că le-a fost dat de dușmanii lor implacabili, musulmanii sunniți. Mâncătorii de hașiș, susțineau cei mai înverșunați dintre aceștia, își pângăreau trupul ingerând droguri pentru a-și induce o stare asemănătoare transei, care le permitea să ucidă cu sălbăticie și cu o totală lipsă de scrupule chiar și în locurile sfinte.

Hassan considera că acest lucru era ridicol și că sunniții îl susțineau numai fiindcă servea scopurilor lor politice. Recunoștea că membrii organizației sale foloseau hașiș, dar precizase că o făceau din motive religioase, ca parte a ritualului de inițiere atunci când erau admiși în rândurile ei și apoi pentru a medita mai ușor. Îi reamintise prințesei de propriile ei experiențe cu drogul, pe care oamenii lui i-l furnizau cu regularitate. Era o substanță relaxantă, nu un stimulent, iar utilizatorii săi deveneau într-o oarecare măsură comatoși și în mod cert incapabili de violență. Asasinii n-o foloseau în nici un caz pentru a-și spori curajul sau hotărârea în acțiune și nimeni dintre cei care îl cunoșteau cât de cât pe nobilul și austerul Al-Hassan nu putea crede că șeicul prea-credincios și-ar permite să înghită droguri debilitante. Negustătorul de cai era de părere că numele Hashshashin însemnase inițial, în dialectul ismailiților din Yemen, „adepții lui Al-Hassan".

Alice nu-și făcea iluzii în privința sincerității negustătorului față de ea; știa că are un plan și că de aceea îi cultiva bunăvoința așa cum o făcea – un plan pentru ceva ce, la un moment dat în

viitor, va fi în avantajul lui. Așa decurgeau lucrurile în lumea în care trăiau, iar pe ea asta n-o deranja deloc. Toți cei de la putere, de oriunde, se străduiau continuu să-și apere și să-și sporească puterea respectivă. În plus, știind ceea ce știa despre adevărata identitate a lui Hassan, era într-un fel prevenită și deci înarmată împotriva oricărei încercări a lui în viitor și, de asemenea, nu-și făcea iluzii că el era conștient de acest lucru.

Auzind fâsâitul perdelei din spate, se întoarse spre oaspetele ei.

— Ai trimis după mine, prințesă. Cum îți pot fi de folos?

— Așa cum o faci întotdeauna. Stai jos, Hassan, și ascultă ce vreau să-ți spun. Am o problemă pe care nu cred c-o pot rezolva fără ajutorul tău. Observând licărul de interes din privirea lui, ridică o mână și surâse. Nu, nu vreau să dispară nimeni, dar există un om... un bărbat.. În privința căruia am nevoie de ajutor.

Pe chipul lui se ivi imediat un soi de rânjet.

— *Domnia ta* ai nevoie de ajutor în privința unui bărbat?

Alice ignoră aluzia și începu să-i povestească despre călugărul-cavaler de St Clair și despre faptul că se dovedise imun la puterea hașișului. Avu grijă să nu-i dea de înțeles că aștepta o informație de la tânăr, întrebându-l dacă nu cunoaște vreun alt drog sau o combinație de droguri care ar putea face un om să nu-și mai amintească ce i s-a întâmplat în vreme ce a fost drogat. Se mulțumi să-l lase pe Hassan să tragă concluziile pe care le dorea din rugămintea ei și, după o vreme, el se ridică, făcu o plecăciune adâncă și își duse mâna, în semn de omagiu, de la frunte la buze și apoi la inimă. Apoi plecă la fel de neauzit precum venise. Alice era bucuroasă știind că a doua zi la aceeași oră, va avea mijloacele prin care să anihileze orice rezistență din partea fratelui Étienne de St Clair.

8

De St Clair visa, un vis plăcut, molatic și totuși oarecum înspăimântător, din care se străduia să se trezească. Nu femeia din vis era cea care îl îngrijorase, fiindcă nu vedea mai nimic din

ea, așa înfășurată în veșminte grele cum era, singurul contact fizic cu ea fiind strânsoarea dureroasă a mâinii ei pe încheietura lui, trăgându-l după ea mai repede decât ar fi vrut el să meargă, astfel că se împiedica din când în când fiindcă nu reușea să țină pasul. Știa, vag, că are un chip plăcut, pielea întunecată și ochi căprui foarte mari, dar dacă l-ar fi întrebat cineva cum de știa asta, n-ar fi putut să răspundă.

Femeia din vis venise la el într-o încăpere în care domnea întunericul, îl zgâlțâise până ce-l trezise pe jumătate și îi spusese ceva ininteligibil, pe un ton grăbit și imperios, trăgând de el tot timpul, până ce izbutise să-l ridice din pat. Bănuia că îl ajutase să se îmbrace, deși nu-și amintea limpede acest lucru, și apoi îl condusese printr-un labirint confuz de coridoare neluminate, încurcate, fiecare aproape imposibil de deosebit de celelalte, trăgând de el ca să-l grăbească atunci când el încetinea pasul și oprindu-se din când în când, inexplicabil, pentru a-l lipi cu spatele de un perete, presându-l cu greutatea corpului ei, și a-i pune mâna la gură, ca și cum ar fi vrut să-l împiedice să strige. De fiecare dată când femeia făcea asta, își amintea că simțea ca și cum ceva îi ardea încheieturile mâinilor. Ajunseseră la o ușă și trecuseră de ea, iar lumina îl orbise, astfel că închisese ochii și strânsese pleoapele; ea însă continuase să-l tragă mai departe, grăbindu-l și îmboldindu-l.

Acum se oprise, iar el făcuse la fel, stând fără să se miște pentru prima dată după ceea ce i se păruse a fi ore sau chiar zile întregi. Încheieturile încă îl mai ardeau și în piept avea o durere ce devenea aproape insuportabilă de fiecare dată când încerca să respire mai adânc sau mai repede, însă știa deja că nu mai visează. Durerile pe care le simțea erau reale. Se auzeau și niște zgomote venind de undeva, dar erau înăbușite, îndepărtate și parcă distorsionate. Se concentră să asculte și se forță să-și vină pe deplin în simțiri. Femeia nu-l mai ținea de încheietură, lumina nu mai era atât de dură pe pleoapele lui închise și simțea în spate suprafața unui zid, deși nu-și amintea să se fi rezemat de unul.

Visele puteau fi teribil de derutante, el știa asta, însă acum devenea tot mai frustrat. Deschise încet ochii, crispându-se

ușor, și se depărtă de zid, întorcând capul ca să se uite la femeia de lângă el, dar aceasta dispăruse – dacă fusese acolo vreodată – iar el era singur pe o alee oarecare, între niște ziduri înalte și goale, lângă o stradă dinspre care veneau zgomotele auzite. Atât izbuti să vadă înainte să simtă că pământul năvălește în viteză spre el.

— Frate Étienne!

Vocea îl strigă din nou de la distanță, însă din ea răzbătea un ton insistent și iritat, astfel că n-o mai putea ignora, deși clătină din cap și încercă să se întoarcă, căutându-și din nou refugiul în somn.

— Frate Étienne! Sieur de St Clair, trezește-te!

Deschise ochii, mijindu-i în lumină, văzu pe cineva aplecat deasupra lui și, instinctiv, se rostogoli, trăgându-se violent înapoi și întinzând mâna după pumnal. Dar nu avea nimic la cingătoare; de fapt, nu avea nici cingătoare. Iar rostogolirea lui fulgerătoare fusese mai degrabă o clătinare lentă, ezitantă, demnă de un moșneag beat. Se încruntă din nou împotriva luminii orbitoare și privi spre silueta de deasupra lui.

— Frate Étienne? Tu ești, nu-i așa? Fratele Étienne, din ordinul Oștenilor Săraci ai lui Iisus Hristos?

— Tu cine ești?

Cuvintele îi ieșiseră de pe buze ca un bolborosit, dar celălalt răspunse imediat.

— Tu ești! Slavă Domnului, te crezuserăm mort, cu toții!

De St Clair făcu un efort susținut să se adune, scuturându-și capul pentru a și-l limpezi și, când încercă să se ridice în capul oaselor, celălalt îl susținu cu un genunchi, punându-și un braț în jurul umerilor lui. Nici măcar n-avea forța necesară pentru a respinge ajutorul celuilalt, așa că rămase locului o clipă, rezemat de el și respirând adânc, încercând să-și alunge teama. Câteva clipe mai târziu, izbuti să se ridice într-o poziție cât de cât dreaptă și își plecă ochii privindu-se, uitându-se la mâinile și urmele de un roșu-intens, umflate, de la încheieturi; apoi văzu, printre ele, pânza cafenie a unei tunici lungi până la genunchi, care îi era complet necunoscută.

Încercă să vorbească, dar gura îi era parcă lipită. Tuși, scuipă și făcu o nouă tentativă, soldată de această dată cu un hârâit.

— Unde sunt.. Și cine ești tu? Spune-mi asta mai întâi.

— Giacolo Versace, frate Étienne. Sunt unul dintre sergenții domniei tale... mă rog, nu ai domniei tale, dar sunt nou aici. Nu mă cunoști, dar eu te-am văzut de mai multe ori de când am venit aici.

De St Clair încercă să-și umezească gâtul cu salivă, ca să poată vorbi.

— Slavă Domnului pentru asta, hârâi el din nou, fiindcă mi-era teamă că ar trebui să te recunosc. Unde mă aflu și cum se face că sunt aici?

— Ești pe o alee aproape de suk{4}, dar n-am idee cum și când ai ajuns aici. Eu mă duceam spre aleea aurarilor, când te-am văzut zăcând. Am crezut că ești mort sau beat și aș fi trecut mai departe fără să mă opresc, dacă n-aș fi observat că ai pielea albă. Slavă Domnului că m-am oprit, căci am aflat un miracol: Lazăr ridicat din mormânt.

Étienne se gândi la asta o clipă, încercând să înțeleagă spusele celuilalt, și apoi își lăsă capul pe un umăr.

— Lazăr? Adică eu?

— Păi, da, fără îndoială. Am și ținut sfântul recviem pentru sufletul domniei tale cu mai bine de o lună în urmă, crezând că ai fost atacat și asasinat, căci dispărusei deja de zece zile și am cutreierat țara în lung și-n lat pentru a te găsi. Unde erai? Unde ai fost?

— Cum adică unde am fost? Aici, în Ierusalim, de când m-am întors din patrulare... Ezită o clipă. Când a fost asta, ieri? Probabil că da. Am pierdut doi oameni – englezul Osbert de York și Grimwald din Bruxelles – într-o răfuială cu o bandă de sarazini.

— Asta a fost cu mai bine de o lună în urmă, frate Étienne. De atunci ai dispărut și toți te-am crezut mort.

Étienne rămase tăcut vreme îndelungată și apoi întinse o mână.

— Ajută-mă, te rog. Cred că ar fi mai bine să mă duci la confrații mei fără alte discuții. Mă simt teribil de rău și mintea

nu-mi lucrează cum trebuie. Du-mă înapoi, la Muntele Templului.

Când se trezi din nou, de St Clair știa că se află în grajdurile de pe Muntele Templului. Își amintea că întoarcerea sa provocase mare agitație, iar analogia folosită de sergent, cea cu Lazăr ridicat din mormânt, se dovedise a fi una potrivită. Toți confrații se adunaseră în jurul lui, majoritatea holbându-se la el cu gurile căscate, pipăindu-l și atingându-i hainele ca pentru a se convinge că era, într-adevăr, viu, printre ei. Apoi începuseră întrebările – întrebări la care de St Clair nu avea răspunsuri, fiindcă nu-și amintea absolut nimic din ce i se întâmplase după ceea ce prietenii numeau „dispariția" lui. Îi spuseră că se întorsese dintr-o patrulare dificilă și de durată, în care el și tovarășii săi călăriseră până în orașul Ascalon, cuibul briganzilor aflat la opt leghe spre nord-vest, în urmărirea unei bande de sarazini care jefuise o caravană ce venise fără probleme tocmai de la Edessa, pentru a fi atacată la nici câteva ore distanță de Ierusalim.

Étienne și oamenii săi ajunseseră la locul atacului la mai puțin de o oră de când sarazinii plecaseră și hotărâseră să pornească în urmărirea lor imediat. Două zile mai târziu, după ore întregi de cercetare a terenului pietros în căutarea indiciilor, grupul lor fusese prins într-o ambuscadă la traversarea unei văi secate și, cu toate că ieșiseră învingători și recuperaseră bunurile furate din caravană, doi dintre ei fuseseră uciși în luptă.

Revenit acasă, fără chef de a sărbători, Étienne dăduse raportul în fața confraților și apoi plecase în oraș, așa cum obișnuia, pentru a fi singur și a scăpa de vorbăria celorlalți, astfel încât să poată plânge moartea celor doi tovarăși.

Seara nu se întorsese și după o intensă căutare prin tot orașul, nimeni nu găsise vreo dovadă că fusese în vreunul dintre locurile lui preferate. Căutarea durase trei zile, iar la ea luaseră parte Garda Regală și un mare număr de cavaleri care se oferiseră voluntari în semn de apreciere a eforturilor depuse de Oștenii Săraci ai lui Iisus Hristos în general și de St Clair în special, fiindcă tinerețea și priceperea lui îi conferiseră

popularitate în ciuda faptului că era retras. În cele din urmă, toată lumea se văzuse nevoită să accepte că nu mai rămăsese nici un loc nescotocit și că absolut nimic nu sugera ce anume se putuse întâmpla cu fratele Étienne.

Hugues de Payens însuși, după ce se consultase cu confrații săi și cu patriarhul Ierusalimului, îl declarase în mod oficial mort, după o absență de cincisprezece zile, considerând că a fost răpit și ucis de necunoscuți, probabil ca răzbunare pentru activitățile sale împotriva briganzilor. Se făcuseră slujbe pentru odihna sufletului său; la toate luase parte multă lume, la unele asistând chiar regele, regina și fiicele lor.

Acum însă, Étienne de St Clair se întorsese, revenit în mod miraculos dacă nu la viață, cel puțin la îndatoririle sale, căci părea a fi în bună stare de sănătate. Patriarhul însuși venise la grajduri în seara în care fusese găsit, pentru a vedea cum se simte și a-i ura bun venit din nou în rândul confraților săi; totodată, arhiepiscopul anunțase că va ține personal câteva slujbe de mulțumire pentru întoarcerea sa acasă. De St Clair rămăsese treaz toată ziua, iar seara chiar mâncase pe săturate alături de colegii săi, după care se retrăsese în pat și dormise adânc, fără ca rugăciunile din noaptea aceea și din ziua următoare să-l tulbure câtuși de puțin. Când se trezise, în seara celei de-a doua zile, izbucnise într-o explozie de furie, iar tovarășii săi se văzuseră nevoiți să-l lege de pat cu curele groase din piele și să-l vegheze cu rândul fiindcă, vreme de încă cinci zile, se comportase ca un animal rănit, bolborosind și gemând și vărsând tot ce mânca.

Acum, neștiind câtă vreme trecuse, se trezi dimineața simțindu-se odihnit și suficient de flămând pentru a-și mânca propriul cal; constată însă că tovarășii săi nu erau dispuși să-l dezlege, așa că rămase în pat în vreme ce ei îi aduseră farfurie după farfurie de fiertură hrănitoare și pâine proaspăt coaptă. Era conștient că toată lumea îl privea îndeaproape, dar nimeni nu încercă să-i mai pună vreo întrebare.

Spre mijlocul după-amiezii primi vizita lui de Payens și a lui de St Omer și își dădu seama de la bun început că veniseră în calitate oficială, fiindcă le cerură lui Gondemare și Roland, care

erau alături de el, să iasă din încăpere. Étienne îi salută printr-o înclinare a capului și apoi se ridică în pat în capul oaselor, rezemându-se cu spatele de zid.

— E bine să vedem că ți-ai revenit în fire, frate Étienne, începu de Payens, fiindcă vreme de câteva zile ne-am tot gândit la o exorcizare, pentru a alunga spiritele rele din trupul tău. Patriarhul însuși te-a vizitat însă și a hotărât că ai nevoie doar de mai mult timp pentru a-ți reveni. Mă bucură să văd că a avut dreptate. Am făcut cercetări folosindu-ne de ceea ce ne-ai spus când te-ai întors și am ajuns la concluzia că ai fost răpit. Acum acest lucru pare de la sine înțeles, fără nici un mister. Chiar și așa însă, n-am putut descoperi nici unde anume ai fost ținut, nici din ce motiv, iar aceasta este pentru noi o mare enigmă.

De St Clair se încruntă.

— Nu înțeleg.

— Nici noi, frate Étienne, dar enigma este în fața noastră. De Payens începu să enumere pe degete: Ai fost răpit. Dar de ce? În mod sigur nu pentru răscumpărare, fiindcă n-a cerut nimeni nimic și nimeni n-a fost informat despre răpirea ta. În al doilea rând, dispariția nu are nici o legătură cu poziția ta socială, fiindcă acum nu mai ești sieur Étienne St Clair, ci un călugăr fără nici un ban, legat prin jurământ de sărăcie. Așa că, de ce să fi vrut cineva să te răpească? E limpede că nu pentru a se răzbuna sau pentru a te pedepsi din cauza vreunei vine reale ori imaginare, fiindcă altfel ai fi fost deja mort. Și ai fost torturat. Ai arsuri, coaste rupte și vânătăi pe tot corpul. Gleznele și încheieturile au urme de lanțuri și cătușe, dar și aici ne lovim de un mister, căci ai lipsit vreme de mai mult de o lună și totuși, după părerea doctorilor care te-au examinat când ai revenit, nici o rană nu părea a fi mai veche de zece zile. Mai mult decât atât, adăugă de Payens clătinând din cap, erai curat.

De St Clair făcu ochii mari de uimire.

— Curat? Cum adică?

— Adică de curând spălat, îmbăiat.. Curat în stilul *sarazinilor.*

— De curând? Imposibil! Ultima dată am făcut baie de Paște, odată cu toți ceilalți, în cadrul riturilor pascale. E o

greșeală!

De Payens ridică din umeri.

— Nu e nici o greșeală. Doctorul care te-a examinat când te-ai întors – trimis chiar de arhiepiscop – a fost cel care și-a dat seama. A spus că ai urme de tortură, dar că ai fost fără îndoială spălat și... și mai cum, Godefroi? Îngrijit. Da, așa e. Ai fost spălat și îngrijit cu câteva săptămâni în urmă. Când i-am cerut să-mi explice, a adăugat că unghiile de la mâini și de la picioare ți-au fost tăiate și rotunjite... „pilite" a fost cuvântul pe care l-a folosit – și că ți-a fost curățată murdăria dintre degetele de la picioare și din toate cutele corpului.

— Dar e imposibil, frate Hugues! Mi-aș fi adus aminte dacă mi s-ar fi făcut asemenea lucruri de ocară!

De Payens ridică din nou din umeri, cu oarecare simpatie.

— Cum s-ar putea explica aceste lucruri, frate Étienne? Te rog, nu te mânia, adăugă el ridicând o mână. Poți să negi ce-ți spun eu, dar ține seama că nu-ți amintești *nimic* din cele ce ți s-au întâmplat în acele zile în care n-ai fost de găsit. Absolut nimic. Nici o amintire. Nici o frântură. Și totuși, ai fost în viață *undeva* și, probabil, conștient tot timpul. De aceea trebuie să te întreb din nou și să te rog să dovedești răbdare și supunere: ai vreo idee care ne-ar putea ajuta să aflăm răspunsul la aceste întrebări? Poate e ceva ce ai uitat, sau ceva peste care treci cu vederea din cine știe ce motiv, ori poate un gând, o imagine pe care o consideri lipsită de importanță.

De St Clair rămase tăcut câteva clipe și apoi începu să vorbească, înclinând din cap de parcă ar fi întărit astfel ceea ce vedea în mintea lui.

— Răpit. Da, ai dreptate. Acum îmi amintesc ce s-a întâmplat... sau măcar o parte. Eram în piață și mergeam printre tarabe, fără o țintă anume... Un hoț a furat punga unui negustor chiar în fața mea și a observat că l-am văzut. A rămas acolo privindu-mă, cu punga într-o mână și un cuțit în cealaltă, după care s-a întors și a luat-o la fugă. Șchiopăta, iar eu m-am luat după el, pe o alee. Era întuneric acolo, dar îl vedeam în fața mea, încă alergând, și apoi am zărit alte siluete venindu-mi în dreapta și-n stânga, spre mine, și ceva m-a lovit tare... Următorul lucru

pe care mi-l amintesc e că m-am trezit pe alee, poate pe aceeași alee, în ziua în care sergentul m-a adus acasă.

— Și altceva nu-ți amintești? Gândește-te bine. Orice poate fi important.

De St Clair clătină din cap.

— Nu, nimic altceva. Decât o femeie, însă ea a fost doar un vis.

— De unde știi că a fost doar un vis?

— Fiindcă nu mai era acolo când am deschis ochii și m-am întors să-i mulțumesc. Eram singur pe alee.

— Dar ea te-a dus până acolo.

De St Clair se mulțumi să ridice doar din umeri, fără a confirma sau a nega spusele celuilalt, iar de Payens continuă:

— Cum?! Te îndoiești de asta? Dacă nu te-a dus ea, cum ai ajuns acolo? Sau crezi că a fost într-adevăr aceeași alee și că ai zăcut acolo o lună întreagă, fără să te vadă nimeni?!

— Stați! strigă de St Clair și ridică o mână, cufundat în gânduri. Mai e ceva... Îmi amintesc de ea, că a venit la mine nu doar o dată. Da. Eram pe un fel de pat prima dată, într-o încăpere întunecată, și nu mă puteam mișca. Aveam dureri mari, din câte îmi aduc aminte... sau așa cred. Ducea cu ea o lampă și s-a aplecat deasupra mea, uitându-se în ochii mei, apoi mi-a șters fața cu o cârpă rece și a plecat, dar înainte de a dispărea am văzut cum a dat din cap, ca și cum în celălalt capăt al camerei, unde privirea mea nu ajungea, se mai afla cineva. Îmi amintesc că am încercat să mă întorc și să mă uit, dar mișcarea mi-a provocat un junghi în spate, atât de dureros încât mi-am pierdut cunoștința.

— Și a mai venit o dată, la fel?

— Da, încă o dată, când m-a ridicat și m-a luat din camera aceea. Atunci nu mai era nimeni altcineva acolo, iar ușile erau descuiate. M-a scos rapid din încăpere și m-a dus printr-un labirint încurcat de tuneluri până în aleea în care m-a găsit sergentul, iar imediat ce am ajuns acolo, în vreme ce eram orbit de lumina soarelui, probabil că s-a furișat și a dispărut înapoi, de unde venise.

— Sergentul Giacomo își va aminti unde te-a găsit, așa că ar

trebui să putem descoperi traseul pe care l-ați urmat, dacă vom controla fiecare ușă ce dă în aleea aceea. Sergentul ne va duce acolo.

De Payens și de St Omer, care nu rostise nici un cuvânt, se ridicară în picioare, iar cel dintâi se aplecă și-l bătu pe de St Clair pe umăr.

— Odihnește-te și însănătoșește-te. Vom găsi locul acela și astfel vom ajunge la cei care te-au răpit.

Sergentul Giacomo își amintea perfect unde îl găsise pe tânărul călugăr, dar cercetarea minuțioasă a tuturor clădirilor din zonă nu oferi nici un indiciu privind identitatea răpitorilor sau locul în care îl ținuseră captiv. După o vreme, pe măsură ce lunile treceau, alte probleme intrară în atenția călugărilor, astfel că misterul dispariției lui de St Clair păli treptat, intrând oarecum în legendele noii confrerii, astfel că puțini își mai aminteau când și când de ea, pentru scurtă vreme, pentru a o da apoi din nou uitării.

CONFESIUNI

1

Hugues de Payens se opri pentru o clipă și cu dosul mâinii înmănușate își șterse sudoarea care-i picura din sprânceană. Ochii îl usturau deja de la transpirația ce i se scurgea pe tâmple, pe sub țesătura de zale care-i acoperea capul, iar în mănușile grele, cu dosul căptușit cu metal, mâinile îi erau fierbinți și lipicioase. Pielea de pe piept și spate îl ardea mai rău ca niciodată și simțea un firișor de sudoare brăzdându-i abdomenul, în vreme ce altul îi șiroia pe spinare, adunându-se între fese. Înjură neauzit și clipi des, știind că e înfrânt, dar refuzând să accepte că era prea bătrân pentru a lupta atât de îndârjit în arșița după-amiezii.

În fața lui, cu vârful sabiei lipit de pământ, Étienne de St Clair se oprise și el, așteptând răbdător ca superiorul său să-și adune forțele și să înceapă lupta din nou. Cei doi se antrenau de aproape o oră, în armuri, cu săbii și scuturi grele, însă de Payens constatase mâhnit că oponentul său abia dacă era conștient de căldură sau de durata schimbului de lovituri. „Ah, Doamne, ce n-aș da să fiu tânăr din nou!" își spuse el și, impulsiv, aruncă scutul, prinse mânerul sabiei cu ambele mâini și se năpusti spre adversarul său, sperând să-l ia prin surprindere și să obțină un avantaj momentan.

De St Clair îl văzu și ridică scutul deasupra capului pentru a para lovitura, dar în aceeași clipă se lăsă într-un genunchi și se avântă înainte, răsucindu-și arma într-un arc de cerc și izbind cu latul ei în genunchiul lui de Payens cu suficientă forță pentru a-l doborî, după care zvâcni în sus și înapoi, ridicându-se. Era deja în picioare în clipa în care oponentul său se prăbușea la pământ, și cu un pas rapid în față, apăsă vârful sabiei pe gâtul înzăuat al acestuia.

— Predă-te! strigă el.

De Payens rămase îndelung nemișcat, privindu-l încruntat,

apoi încuviinţă.

— Da, mă predau bucuros. Ajută-mă să mă ridic.

Câteva clipe mai târziu, își azvârliră amândoi armele și mănușile, își scoaseră glugile de zale și își trecură degetele prin părul transpirat, în vreme ce peticele rase ale tonsurii lor sclipeau alburii în soare. După aceea se rezemară, unul lângă celălalt, de un pietroi cât calul de mare, și rămaseră așa, privind spre intrarea în grajduri. Acolo unde la început se căscau găurile goale ale celor două intrări, vizibile de la distanţă, acum se ridica o îngrămădire de barăci construite în decursul anilor pentru a-i găzdui pe frații mireni, cunoscuți sub numele de sergenți ai ordinului. Aceştia erau pretutindeni acum, fiecare văzându-și de treburile sale, fără a acorda vreo atenție celor doi cavaleri care stăteau în plin soare. În jurul lor nu se zărea nici pic de umbră, dar era încă prea devreme și distanța prea lungă pentru ca de Payens să se gândească la urcușul ce-l aștepta până la răcoarea grajdurilor. O va face în cele din urmă, își spuse el, dar abia după ce-și va trage răsuflarea și fierbințeala de pe piele i se va mai domoli.

Nici unul dintre ei nu rosti un cuvânt și în scurt timp de Payens își dădu seama că tovarășul său moțăia, cu bărbia în piept, ca și cum ar fi fost prea obosit pentru a-și mai ține capul drept. Încruntat, dădu să întindă mâna și să-l zgâlțâie, când de St Clair tresări și-și ridică fruntea, privind în jur cu ochii mari.

— Trebuie să-ţi vorbesc, magistre Hugues, spuse el, dacă ai timp pentru mine. Este o chestiune ce nu suferă amânare și de multă vreme aveam de gând să te rog, însă de fiecare dată am găsit un motiv convenabil ca să n-o fac.

De Payens își strânse buzele, întrebându-se despre ce putea fi vorba, deși nu era surprins. Își dăduse seama de ceva timp că se întâmpla ceva cu cel mai tânăr dintre confrații lui. Faptul că de St Clair i se adresase cu termenul „magistru” avea o semnificație aparte și, cu toate că el era într-adevăr liderul confreriei, numit în această poziție de însuși seneșalul Ordinului Renașterii în Sion, titlul era rareori rostit cu voce tare printre confraţi.

Tânărul cavaler își trase nasul și își șterse un strop de

sudoare.

— Atunci, ar trebui să ne întoarcem la grajduri, propuse de Payens. E mai răcoare acolo și vom putea vorbi nestingheriți. În plus, am dat dovadă de indolență stând aici, în soare; Dumnezeu ne-ar putea pedepsi pe amândoi cu o insolație. Haide, ridică-te și să mergem.

Adunându-și armele, porniră să urce spre umbra care înconjura grajdurile și, în fața intrării, se opriră o clipă, așteptând ca ochii să li se obișnuiască cu întunericul dinăuntru. Grota se schimbase mult de când călugării-cavaleri veniseră aici prima dată, cu aproape opt ani în urmă. Dacă la început fuseseră două despărțituri de dimensiuni relativ egale sub bolta de piatră, acum părea să existe o singură incintă, în dreapta intrării, împărțită în șiruri de boxe pentru cai. Deasupra acestora, la înălțime, se afla o platformă solidă la care se ajungea pe o scară din lemn gros – lucru rar văzut într-o regiune în care lemnul nu era întâlnit la tot pasul, iar cheresteaua constituia un bun de preț, mult căutat.

Partea din stânga intrării suferise însă cele mai ample schimbări. Ceea ce fusese la început un spațiu gol devenise între timp un labirint de celule fără acoperiș, toate deschise către bolta înaltă de piatră de deasupra și toate solid construite, cu ziduri groase, rezistente, din bucăți de piatră amestecate cu mortar. Cele mai multe dintre ele erau folosite pentru depozitare, celelalte fiind cămăruțele celor nouă confrați – spartane, lipsite de comodități, aidoma unor chilii mănăstirești. Existau de asemenea o capelă spațioasă și un refectoriu, deși din motive evidente bucătăriile se aflau afară, într-o clădire special construită în acest scop. În partea din spate a incintei, aproape de capelă, se afla o altă încăpere, mai mare, cu rafturi, mese și scaune, care servea drept scriptoriu și arhivă. Zidul din spate era gol, cu excepția unei singure uși acoperite cu draperii grele din lână groasă, menită să înăbușe toate zgomotele ce ar fi putut răzbate din interior. Aceasta era unica intrare spre săpăturile care continuau neîntrerupt de opt ani și care constituiau sursa fragmentelor de piatră folosite la construcția barăcilor în care locuiau sergenții.

Cei doi călugări-cavaleri intrară direct în scriptoriu, unde se desfășurau în general toate activitățile monahale ale micii comunități – și ale Ordinului Renașterii. Înăuntru nu se afla nimeni la această oră din zi, iar de Payens îi făcu semn cavalerului mai tânăr spre un scaun, în vreme ce el deschise un dulap din care scoase o carafă cu apă și două căni. Se așezară amândoi și își potoliră setea, savurând lichidul răcoritor – de Payens două căni, iar de St Clair trei. Apoi, vizibil relaxat, de Payens se rezemă de spătarul scaunului, frecându-și stomacul cu podul palmelor.

— Foarte bine, frate, vorbește! Ai deplina mea atenție.

De St Clair rămase tăcut o vreme, pe gânduri, apoi ridică fruntea.

— Sunt bântuit de demoni.

— Ești bântuit... șopti de Payens, dar vocea i se stinse, luat complet prin surprindere de ceea ce auzise. De demoni?

— De diavoli... un diavol.

— Înțeleg... Și ce fel de diavol, știi?

— Da. Un succubus.

— Ah! Un succubus... Ăsta e... e un diavol foarte des întâlnit. O diavoliță.

— Da, știu. Știu prea bine. Sunt posedat.

— Ei bine, Étienne, eu n-aș merge atât de departe încât să afirm asta.

De Payens știa că discuția îl depășea, dar la fel de bine știa și că n-o putea evita, așa că încercă să minimalizeze importanța chestiunii arătându-se conciliant.

— Din când în când, fiecare dintre noi, bărbați fiind și celibatari, suntem tulburați de câte un succubus.

— Știu asta, magistre de Payens. Totdeauna a fost așa și cunosc acest lucru la fel de bine ca toți ceilalți, încă de când am devenit bărbat. Dar părea ceva firesc oarecum, ceva ce se întâmpla o dată pe lună sau poate de două ori și după aceea era uitat cu desăvârșire, ca și cum nici n-ar fi fost. Dar nenorocirea care mă chinuiește acum este altfel.

— Altfel... Cum așa?

— Cu totul altfel. Înainte ca toate acestea să înceapă, aveam

în unele nopți vise, vise vagi și pe care mi le aminteam cu greu, de care poate nici n-aș fi știut dacă n-ar fi lăsat urme. Sămânță împrăștiată. De St Clair ridică din umeri, cu egală stânjeneală și jenă, dar continuă: Pe urmă, totul s-a schimbat... Acum mi se întâmplă în fiecare noapte. Fără excepție. Și am vise pe care mi le amintesc, uneori foarte limpede, cu locuri pe care aproape că le pot recunoaște, deși știu că n-am fost acolo niciodată... și cu senzații atât de intense, încât le *simt* reale. În fiecare noapte, magistre Hugues. Rugăciunile nu au nici un efect, nici istoveala, deși în fiece seară mă zbat străduindu-mă să nu adorm. Dar somnul mă ia, și visez. Și am ajuns aproape la disperare.

Urmă o lungă tăcere, în vreme ce de Payens rămase cu ochii ațintiți la tânărul călugăr, înțelegându-i suferința evidentă. Între timp, un alt cavaler, Archambaud de St Agnan, intră în scriptoriu și se opri în prag, privind când spre unul, când spre celălalt, dându-și seama că se petrecea între ei ceva ce nu era destinat urechilor sale. Ridică o sprânceană spre de Payens, iar acesta clătină ușor din cap și, cu un gest al mâinii, îi făcu semn să iasă. Apoi se întoarse din nou spre de St Clair.

— Ai spus „înainte ca toate acestea să înceapă". Îți amintești când anume au început? Există o dată anume sau un eveniment asociat în mintea ta cu acel moment?

Tânărul oftă.

— Nu, nimic clar. Dar au început după... după boala mea.

— Adică după răpire.

— Da, răpire... boală... cum i-o fi zicând. Atunci au început să mi se întâmple lucrurile acelea.

— Dar asta a fost acum aproape opt luni! Când au început visele?

— Nu știu, magistre Hugues, dar cred că la trei sau poate chiar patru luni după ce m-am întors. Eram conștient de... anumite lucruri, de anumite neregularități în funcționarea corpului meu. Cu trecerea timpului, am început să le dau tot mai multă atenție, fiindcă frecvența lor a crescut de la una-două pe lună la trei sau patru, apoi la una pe săptămână, la două pe săptămână... Acum, așa cum am spus, se întâmplă în fiecare noapte și nu am nici un control asupra mea. Sunt posedat.

De Payens se ridică în picioare și începu să străbată încăperea cu bărbia în piept și mâinile încleștate la spate. De St Clair privea nemișcat, drept în față. Într-un târziu, cavalerul mai vârstnic se opri și se apropie de el.

— Nu te pot ajuta în privința aceasta, frate Étienne. Nu-mi stă în puteri și nici nu am experiența necesară. Dar nu cred că ești posedat și de aceea vreau să te duci să vorbești cu patriarhul, episcopul Warmund. Spune-i și lui tot ce mi-ai povestit mie. El va ști cum să te ajute. Eu sunt un simplu cavaler, ca și tine, războinic, nu preot, și deci nu știu nimic despre posedări și altele asemenea.

Chipul lui de St Clair se lungi.

— Da, magistre Hugues, dar arhiepiscopul este creștin. Oare crezi că acum, după atâta vreme, am nevoie de rugăciuni creștine?

— Ai nevoie de rugăciuni, prietene, și de înțelegerea și ajutorul unui om bun și nobil, care poate vorbi pentru tine cu Dumnezeul lui, același ca al nostru. Ordinul nostru străvechi nu s-a opus niciodată acestei apropieri. Pe noi ne îngrijorează doar îndrumările greșite pe care le-au primit creștinii, în decurs de un mileniu, de la alții, privind afirmațiile conform cărora omul pe nume Iisus a fost fiul lui Dumnezeu. Doar în aceasta constă deosebirea dintre noi. Din fericire însă, avem motive să bănuim că, dacă ar ieși la lumină, această deosebire s-ar dovedi a fi una letală, așa că ordinul nostru a învățat să accepte inevitabilele ipocrizii implicate în a fi noncreștini și a trăi totuși și a ne comporta ca niște creștini, într-o lume creștină. Deși pare demn de dispreț, este doar o „politică" de autoapărare. După o pauză, în răstimpul căreia își cântări cuvintele următoare, de Payens adăugă: Desigur, lucrurile nu sunt în realitate chiar atât de simple, deși prea puțini dintre confrații noștri par a se gândi la asta. Mă refer acum la cea mai strictă regulă a noastră: un singur membru al familiei din fiecare generație, și nu mai mult. Multe nopți am stat treaz întrebându-mă de ce, an după an de când m-am alăturat ordinului, și încă nu am înțeles. Fiecare bărbat din confrerie are frați, veri și prieteni în rândul Familiilor – fără a mai pune la socoteală soțiile și rudele de sex feminin – care nu

fac parte din ordin și deci trăiesc ca niște creștini, fără a bănui o clipă măcar ceea ce noi știm că este adevărat. Iar noi trăim printre ei, și totuși ei nu știu cine suntem noi cu adevărat. Diferența asta ne face oare pe noi oameni mai buni decât sunt ei? Îi împiedică să fie ființe admirabile sau îi înjosește în vreun fel? Nu, nicidecum. Noi știm, grație ordinului, că au fost înșelați. Dar asta nu este o slăbiciune, fiindcă o lume întreagă, creștinătatea însăși, a fost creată pe baza acestei minciuni. Și astfel, pentru liniștea noastră mintală, trebuie să acceptăm că, în ciuda abuzurilor și atrocităților, a corupției și a purtării josnice pe care le vedem pretutindeni în jur comise în numele lui Iisus Hristos, în lumea aceasta trăiesc mulți oameni de bună-credință, oameni admirabili, ghidați de propria conștiință și de propriul simț al justeței. Un astfel de om – continuă el privindu-l pe de St Clair pe sub sprâncene și înclinând din cap cu hotărâre – este Warmund de Picquigny. Nu am nici o îndoială. Eroarea din credința lui nu are nici o importanță în această chestiune, dacă o punem în balanță cu forța convingerilor și integritatea lui – și nici în această privință nu am nici o îndoială. Și, ca superior al tău, îți spun că poți să crezi fără teamă același lucru. Ai dubii în acest sens?

— Nu, magistre Hugues.

— Foarte bine, atunci. O să mă duc chiar astăzi să vorbesc cu el și să mă asigur că te va primi cât mai curând. Între timp, am să te rog să-ți petreci restul zilei în rugăciune și să aștepți chemarea mea. Acum, mergi în pace. Arhiepiscopul Warmund îți va reda liniștea sufletească și, dacă va considera că ești într-adevăr posedat, va exorciza demonii care sălășluiesc în tine. Du-te acum!

2

Patriarhul Ierusalimului ședea la o fereastră dus pe gânduri, rezemat de perete, cu cotul drept sprijinit în pumnul stâng, frecându-și nasul cu vârful unui deget și privind absent în curtea de jos. În spatele lui, în capela sa particulară, cel mai tânăr cavaler al lui Hugues de Payens stătea în genunchi în fața

altarului, așteptându-l. Patriarhul nu avea însă de gând să se întoarcă la el înainte de a cumpăni bine tot ce-i spusese tânărul; deja se vedea confruntat cu un mister pe care îl bănuia imposibil de soluționat. Știa cu certitudine că de St Clair nu era posedat de diavoli. Vrăjit, poate – iar acest gând, iscat parcă de nicăieri, îi provocă un mic rictus aspru în colțul gurii.

Deși spusele tânărului îl întristaseră, nu era deloc mirat, fiindcă ele nu făceau decât să-i confirme bănuielile pe care le avusese în ziua neașteptatei lui reveniri. Îi pusese o întrebare anume, una despre culori, iar răspunsul îi întărise suspiciunile și limpezise unele dintre aspectele frustrante ale acestei situații. Warmund de Picquigny știa acum cine îl răpise pe de St Clair, dar nu avea nici cea mai vagă idee privind motivele acestei fapte.

Din detaliile înceţoşate ale viselor lui și grație culorii pe care și-o amintise ca răspuns la întrebarea patriarhului, acesta identificase fără îndoială palatul regal, fosta moschee al-Aqsa, ca fiind locul în care fusese tânărul ținut prizonier; știind acest lucru, își dăduse seama că răpitorul nu putuse fi decât unul singur: nestăpânita și voluntara fiică a regelui, prințesa Alice. Aceasta era cauza perplexității lui Warmund de Picquigny, fiindcă, deși nu-și făcea nici o iluzie cu privire la caracterul fetei, tot nu putea înțelege rațiunea răpirii – decât dacă aceasta și prizonieratul care-i urmase fuseseră dictate de irepresibile pofte carnale. Își amintea bine de ziua în care îl salvase pe tânărul și neștiutorul călugăr din ghearele prințesei și de furia pe care amestecul lui i-o stârnise fetei. Chiar și așa însă, tot nu putea crede că Alice ar merge atât de departd doar pentru a-și satisface poftele cu un nevinovat.

Fără umbră de îndoială, Alice le Bourcq era o hedonistă care nu cunoscuse nicicând limitările unei vieți creștine. Născută și crescută în Orient, răsfățată de servitori și de tatăl ei prea indulgent, se învățase de mică cu luxul și cu plăcerile exotice de care se bucura cu atâta nerușinare. De aceea, părea absolut de neconceput ca, obișnuită din copilărie cu deliciile parfumate ale băilor arabe și turcești, să se coboare acum într-atât încât să răpească un călugăr-cavaler murdar, urât mirositor, plin de jeg, ascetic și sărac, oricât de eroic și de respectabil ar fi fost acesta

din celelalte puncte de vedere. Şi mai puţin sens avea s-o fi făcut în secret şi cu atâtea eforturi câte vor fi fost necesare pentru a-i asigura întoarcerea în bune condiţii la confraţii lui, după ce îl torturase în ultimele săptămâni de captivitate. Aceasta era, după părerea lui Warmund de Picquigny, elementul esenţial, inexplicabil, al misterului.

Cu un oftat sonor, din adâncul sufletului, patriarhul se depărtă de zidul de care stătuse sprijinit. Fratele Étienne, asta era limpede, căzuse complet în plasa farmecelor prinţesei. Culoarea violetă pe care cavalerul o menţionase în legătură cu visele lui lubrice nu exista decât într-un singur loc în întregul regat al Ierusalimului, după câte ştia arhiepiscopul: în dormitorul prinţesei Alice. Nu avea nici o îndoială în această privinţă, fiindcă el fusese cel care contribuise la importul pigmentului din Italia, în numele regelui, pentru cea de-a paisprezecea aniversare a prinţesei. Culoarea fusese una extrem de dificil de găsit şi la fel de scumpă, aşa că importaseră doar cât era necesar pentru camera ei.

De la spionii lui, de Picquigny ştia şi că prinţesa folosea cu regularitate opiacee şi alte narcotice pentru a-şi spori plăcerile fizice, iar din experienţa personală cunoştea ce efecte extraordinare aveau acestea. Cu câţiva ani în urmă fusese azvârlit de pe cal şi suferise o fractură deschisă a osului coapsei, în care capătul rupt al acestuia îi străpunsese pielea. Rana nu se vindecase, provocându-i dureri continue şi riscându-i chiar viaţa din cauza unei eventuale cangrene. Doctorii nu-l putuseră ajuta cu nimic şi, în disperare de cauză, oamenii săi solicitaseră serviciile celebrului tămăduitor musulman Ibn Az-Zahir din Alep. Sirianul recomandase aplicarea neîntârziată a opiaceelor, iar durerea cumplită cedase aproape imediat, spre uluirea şi neîncrederea arhiepiscopului.

Ceilalţi preoţi, uitându-şi neputinţa anterioară, începuseră să bombăne invidioşi despre vrăjitorie şi farmece, dar el le închisese rapid gura. Ştiuse dinainte despre existenţa opiaceelor, le spusese el, din cărţile pe care le citise; ştiuse că medicii legiunilor romane folosiseră vreme de sute de ani asemenea substanţe şi citise despre efectele lor aproape miraculoase

asupra durerilor. Nu-și imaginase însă, până la experiența pe propria sa piele, cât de ample erau aceste efecte. Sub influența lor, uitase complet de durerile pe care ele le ostoiseră.

Dar devenise totodată dependent de ele, și faptul că nu le mai luase după ce rana i se vindecase constituise cea mai cumplită experiență prin care trecuse vreodată în viața lui. Văzând starea de rău intens și debilitant pe care o suferise tânărul călugăr-cavaler după întoarcerea printre ai săi, recunoscuse simptomele care îl chinuiseră și pe el cu ani în urmă. Nu spusese nimănui nimic, făgăduind doar că se va ruga pentru de St Clair și că tânărul își va reveni în scurt timp.

Acum, în mintea patriarhului nu mai exista nici o îndoială că Étienne de St Clair fusese răpit de prințesa Alice, din motive numai de ea știute, și că, pe parcursul captivității sale, fusese frecvent drogat. Întrebarea era ce să facă în continuare. Nu vedea de ce i-ar spune tânărului cavaler sau confraților săi ceea ce știa, fiindcă, năvalnic așa cum era, de St Clair ar fi dat buzna peste prințesă, cerându-i explicații, iar asta nu ar fi dus la nimic bun. În plus, dacă ar fi dezvăluit cuiva că Alice fusese cea care îl răpise, și-ar fi distrus orice șansă de a mai afla vreodată motivul răpirii.

Depărtându-se de fereastră, Warmund de Picquigny se așeză la masa de lucru și, vreme îndelungată, rămase nemișcat, bătând darabana cu degetele în tăblie. Într-un târziu, se ridică și intră în capela în care îl aștepta de St Clair.

— Visele acelea, fiule... spuse el. M-am gândit la ele și la întâmplările prin care ai trecut. Zici că pe unele dintre ele ți le amintești bine când te trezești. Ți le amintești cu plăcere?

Tânărul cavaler se ridicase în picioare în clipa în care patriarhul intrase în capelă, iar acum făcu ochii mari de consternare.

— Nu, monseniore, eu...

— Te gândești la ele cu plăcere înainte de a te duce la culcare sau de a adormi?

— Nu, monse...

— Și îți pui în gând să le accepți înainte de a adormi?

— Nu...

— Așa am crezut și eu, și mă bucur pentru asta. Dar trebuia să întreb.

De St Clair îl privea cu gura căscată și cu o încruntătură nedumerită. Warmund îi făcu semn cu mâna.

— Vino cu mine, te rog.

Îl conduse afară din capelă, în încăperea în care se afla masa de lucru, îl invită să se așeze pe un scaun, iar el se sprijini de colțul mesei.

— Poate că ai uitat asta, începu arhiepiscopul, dar elementul esențial al unui păcat de moarte – singurul în lipsa căruia nu există păcat – este *intenția*. Intenția de a păcătui. Iar ea presupune două lucruri: o recunoaștere clară a faptului că un anumit curs al acțiunii va duce la comiterea unui păcat de moarte și după aceea hotărârea de a continua pe calea respectivă și de a păcătui în mod deliberat. Înțelegi?

De St Clair clătină din cap, iar Warmund oftă și continuă, vorbind mai rar și subliniindu-și fiecare afirmație cu un deget ridicat.

— Îți spun că, în calitatea mea de arhiepiscop și patriarh al Ierusalimului, nu văd nici un păcat în ființa ta, frate Étienne. N-ai făcut nici o faptă vinovată. Tot ce ți se întâmplă iese de sub controlul tău. Și întrucât voința ta nu are nici un rol aici, înseamnă că nu există intenție și deci nu păcătuiești. Cred că suferința pe care o resimți e cauzată în primul rând de credința ta că faci un păcat, și de aceea îți spun încă o dată, fiul meu: nu ești vinovat de păcat. Fii convins de acest lucru și nu mă îndoiesc că visele acelea vor dispărea. Nu imediat însă, trebuie să știi asta, nu în foarte scurt timp, dar treptat vei scăpa de ele. Roagă-te lui Dumnezeu pentru ajutor și îndrumare și lasă-te în mâinile Lui. El nu te va părăsi. Acum du-te în pace și amintește-i de mine fratelui Hugues.

3

— Frate Hugues, fratele Étienne s-a întors. Payen de Montdidier ezită văzând nedumerirea din ochii superiorului său și adăugă: Fratele Étienne. Mi-ai cerut să-ți spun când se

întoarce de la întrevederea cu patriarhul.

— Cu patriarhul? întrebă de Payens tot nedumerit, însă imediat ce rosti cuvintele își aminti. Ah, fratele Étienne, da, firește! Trimite-l la mine imediat, te rog, frate Payen.

Când celălalt se întoarse să iasă, Hugues reveni la documentul pe care îl studia, urmărind cu vârful degetului liniile de pe harta străveche. În dimineața aceea, la scurt timp după ce de St Clair plecase spre palatul patriarhului, primiseră în sfârșit veștile pe care le așteptau de câțiva ani. Dar nu veniseră din Anjou, ci din pământul de sub picioarele lor, unde – aproape de necrezut – cei doi frați care lucrau în tura de dimineață la săpături dăduseră peste un tunel vechi, aflat puțin la stânga și mai sus de cel la care lucrau ei. Fusese o pură întâmplare, determinată de o fisură bruscă în tavanul tunelului lor. Acolo unde vreme de ani întregi fusese piatră solidă, acum se căsca o gaură prin care începuse să se prăvălească o cascadă de praf și pământ. Imediat ce prăbușirea încetase, călugării se apropiaseră cu precauție pentru a studia locul și constataseră că dăduseră peste ceva nemaiîntâlnit.

Hugues nu se îndoia că găsiseră unul dintre tunelurile trasate pe harta la care se uita acum, una dintre cele copiate cu mare atenție după originalele antice din arhiva ordinului. Tunelurile reprezentate pe hartă erau extrem de vechi, săpate adânc chiar sub Muntele Templului, în zilele de după fuga evreilor din Egipt.

Printr-o pură coincidență, Hugues fusese prima persoană pe care Gondemare și Geoffroi Bissot o zăriseră când dăduseră buzna afară din tunel cu vestea că găsiseră ceva, la fel de entuziasmați ca el de semnificația uriașă a descoperirii lor. Avusese însă suficientă prezență de spirit pentru a le potoli manifestările de bucurie înainte ca exuberanța lor să pună în pericol secretul pe care se străduiseră atât de mult să-l păstreze. Cei doi călugări acceptaseră cu jenă și cu umilință îndemnurile lui la ponderare, însă nerăbdarea nu le putea fi potolită, așa că Hugues îi trimisese să mai lucreze până ce el va izbuti să-i reunească pe toți confrații pentru a le da vestea.

Însă nu avusese timp să facă acest lucru. Nu avusese timp

nici să-şi domolească tulburarea din suflet, căci această descoperire era primul indiciu, după opt ani de muncă îndârjită, grea şi brută, care sugera că tradiţiile şi legendele lor aveau la bază un adevăr şi că speranţele pe care le nutreau nu erau deşarte. După ce îi trimisese pe cei doi călugări înapoi în tunel, primul lucru pe care-l făcuse fusese acela de a scoate harta din caseta în care era închisă şi de a o studia pentru a vedea dacă direcţia în care săpau de cinci luni era cea corectă. Coborâseră cu primul puţ vertical până la adâncimea de douăzeci şi şase de metri, după calculele lui de Montbard şi apoi, pe baza celei mai atente analize matematice de care fuseseră în stare – iar doi dintre confraţi aveau cunoştinţe vaste în acest domeniu – puseseră la punct o metodă eficientă de excavare direcţională, îndreptându-se spre nord-est la adâncimea pe care o consideraseră potrivită pentru a întâlni un alt tunel. Nici unul dintre ei, considera Hugues, nu se aşteptase ca metoda să dea roade, fiindcă toţi ştiau că probabilitatea unei astfel de intersecţii era infimă. Ar fi fost o nebunie să crezi că puteau săpa vertical, apoi orizontal, şi să dea peste o excavaţie veche de o mie de ani. Şi totuşi, exact asta se întâmplase.

Un zgomot în spate îl făcu să se întoarcă la timp pentru a-l vedea pe de St Clair intrând. Acesta îşi îndreptă spatele şi îşi plecă uşor capul.

— Ai trimis după mine, frate Hugues?

— Într-adevăr, Étienne. Cum a decurs întrevederea cu patriarhul?

— Destul de bine, cred, răspunse de St Clair cu o expresie întunecată. Nu crede că sunt posedat.

— Ştiam asta. Ţi-am spus-o şi eu, nu-i aşa? Ce anume ţi-a zis?

— Nu prea multe. M-a ascultat atent când i-am povestit tot ce m-ai sfătuit să-i spun şi apoi mi-a cerut să-i repet totul, de această dată întrerupându-mă cu multe întrebări, unele dintre ele stranii şi parcă lipsite de logică.

— Ca de pildă?

De St Clair oftă adânc.

— L-au interesat foarte tare culorile din visul meu, deşi eu

abia dacă am fost conștient de existența unor culori.

— Culori?

— Da, mi-a cerut insistent să încerc să-mi amintesc și, gândindu-mă, mi-au revenit în minte... culori ciudate, pe care abia le-am putut descrie... galben și violet și roșu. Apoi, când mi le-am amintit în sfârșit, am avut impresia că n-a mai fost chiar așa interesat de ele. În final, m-a sfătuit să-mi pun credința în Dumnezeu, care nu mă va părăsi, și mi-a zis că, după părerea sa, suferințele prin care trec provin în mare parte din credința mea că am păcătuit grav. A încercat să mă convingă că n-am avut cum să păcătuiesc, fiindcă n-am nutrit o asemenea intenție. Dar am văzut deja prea mulți cavaleri în fața unor trupuri măcelărite, pe care nu avuseseră de gând inițial să le ucidă, pentru a mai crede așa ceva. O moarte e o moarte. Și un păcat e un păcat.

— Înțeleg. Altceva nu ți-a mai spus?

— Doar că trebuie să mă rog și că suferința mea, orice ar cauza-o, se va domoli în cele din urmă.

— Deci e de părere că ar trebui să-ți reiei îndatoririle de patrulare?

Privirea pe care i-o aruncă tânărul de St Clair era plină ce cinism.

— Te așteptai la altceva, magistre Hugues? În vreme ce toți ceilalți merg în câte o singură patrulare, eu merg în patru. Firește că ar vrea să-mi reiau această îndatorire, dar nu mi-a spus asta de-a dreptul.

De Payens oftă adânc și-și stăpâni impulsul de a-l dojeni pe tânărul călugăr pentru tonul lui furios, amintindu-și de tensiunile prin care trecuse în ultima vreme. Se ridică și făcu câțiva pași, scărpinându-și urechea.

— Eu nu cred că este cazul să-ți reiei serviciul de patrulare. Încă nu, pentru o vreme.

Reveni la masă și-i făcu un semn spre scaunele goale.

— Stai jos. Mi se pare că n-ar fi tocmai în interesul tău să te afunzi acum prea mult în lumea pe care atât de recent ai jurat s-o părăsești, așa că am de gând să te țin închis aici pentru o vreme, departe de oamenii obișnuiți. Există ceva de muncă

pentru mușchii aceștia ai tăi, muncă pe care fraţii mai vârstnici ar fi bucuroși s-o lase în seama ta, continuă de Payens cu un zâmbet larg, care șterse orice urmă de aciditate din cuvintele lui, și se așează și el la celălalt capăt al mesei. Avem vești foarte bune, Étienne, vești care justifică toate eforturile noastre de când am venit aici. Gondemare și Bissot au descoperit astăzi un tunel. Eu încă nu l-am văzut și nimeni altcineva nu mai știe despre asta; le voi spune tuturor imediat ce vom sfârși noi de vorbit. Este, firește, un tunel foarte vechi, ce pare să fi fost astupat în mod voit. Gondemare și Bissot sunt convinși de acest lucru. Tunelul e umplut cu moloz. Asta înseamnă că ar putea fi unul dintre cele astupate de legiunile lui Titus după cucerirea Ierusalimului. Toate acestea s-au întâmplat cu mai bine de o mie de ani în urmă, Étienne, mai precis o mie o sută cincizeci de ani. Gândește-te la asta! E uluitor!

Rămase tăcut o vreme, încercând să cuprindă răstimpul cu mintea, apoi reluă:

— Munca va fi mai ușoară de acum, dar nu cu prea mult. Nu vom mai săpa în rocă dură la fiecare lovitură de baros, dar vom fi nevoiţi să îndepărtăm mai multe resturi, mult mai repede decât până acum. Vrei să mă întrebi ceva?

— Cum rămâne cu?... Cum vom ști unde ne aflăm, acolo jos? Îmi amintesc că te-am auzit spunând odată, de mult, că sunt zeci, poate chiar sute de tuneluri dedesubt.

— Matematica! exclamă de Payens. Prima noastră misiune va fi aceea de a găsi intersecția cu un alt tunel. Cel săpat de noi și-a făcut treaba, iar de acum înainte nu ne va mai servi decât ca o galerie de acces spre celelalte săpături. Odată ce vom găsi o nouă intersecție, ne vom putea da seama unde anume ne aflăm pe această hartă. Ne va lua mult timp, poate chiar ani, dar cel puțin știm acum că țelul nostru nu e departe și, mai mult decât atât, știm că este real. Prin urmare, vrei să lucrezi pentru o vreme în subteran, departe de lumina soarelui?

De St Clair încuviință, dar pe față nu i se putea citi absolut nimic.

— Vreau, magistre Hugues.

4

În cursul săptămânilor și lunilor care urmară, constatară că existau zone în recent descoperita rețea de tuneluri și galerii unde aerul era mai curat decât în altele, iar acest lucru părea a fi determinat de curbele și devierile tunelurilor, fiindcă nici unul dintre ele nu era drept. Câteodată, o ramură se întindea plată pe distanță de zeci de pași, pentru ca apoi, fără un motiv aparent, să coboare sau să urce o porțiune, uneori revenind la nivelul inițial, alteori nu. De Montdidier fusese primul care observase că aerul era mai stătut și mai urât mirositor în partea de jos a acestor curburi, comparativ cu cea de sus. Menționând acest lucru în fața tovarășilor săi, stârnise o controversă, căci frații nu aveau prea multe lucruri care să le atragă atenția; după luni întregi de discuții în contradictoriu, cu argumente pro și contra, izbutiseră totuși să ajungă la un consens și toată lumea îi acceptă opinia.

Cu o săptămână în urmă, Étienne săpase într-o zonă cu aer mai curat și își dăduse seama că, dacă s-ar fi aflat în alt loc, n-ar fi putut vedea ceea ce tocmai văzuse, fiindcă unul dintre principalele avantaje ale porțiunilor cu aer mai plăcut era acela că lumina felinarelor era întotdeauna mai vie, ca și cum flacăra însăși se bucura de aerul curat. Lucrase bine în ziua aceea, încărcând molozul în cărucioarele pe roți pe care le construiseră pentru acest scop. Când umplea un cărucior, zgâlțâia funia legată de el și cei care munceau în spate îl trăgeau afară, trimițându-i apoi un alt cărucior, gol. Cam la douăzeci ori treizeci de pași de locul în care săpau acum se afla o bifurcație laterală a tunelului, o cotitură cauzată de cine știe ce alunecare a pământului care se produsese după săparea galeriei, astfel că o laterală a bifurcației se transformase într-o crevasă adâncă. Era mai puțin periculoasă decât părea la prima vedere, fiindcă lățimea ei nu depășea un pas, însă dădea impresia că nu are fund, căci aruncaseră o piatră în ea și de jos nu venise nici un sunet; de aceea, de luni întregi, aruncaseră în ea tot molozul și pământul săpat.

Locul în care lucra azi era mai îngust decât de obicei, iar de

St Clair stătea adus de spate, singur la capătul tunelului, când i se păru că zărește o lucire metalică între fragmentele de piatră din fața lui. Curios, ridică felinarul și se apropie, iar licărul deveni mai puternic, reflectând lumina. Găsise o piatră prețioasă albastră, translucidă, în formă de lacrimă și aproape cât vârful degetului său mare; capătul mai îngust era prins într-o montură de argint menită, evident, să țină un lănțișor. Ridică giuvaierul în lumină pentru a-l privi și zâmbi fără să vrea văzându-i frumusețea, culorile și textura, netedă și rece la atingere. Apoi o puse în punga de la brâu și începu din nou să sape, așezând felinarul la locul lui. Nu era nicidecum primul giuvaier găsit de când descoperiseră vechiul tunel. Se strânseseră mai bine de douăzeci deja, printre care câteva bijuterii splendide și o serie de monede din aramă, argint și chiar aur, pe care se zărea efigia unor cezari – îndeosebi Augustus și Tiberius, dar și Nero.

Acum, o săptămână mai târziu și douăzeci de pași mai departe în lungul tunelului, peretele din față cedă când de St Clair scoase o nouă lopată de pietricele și praf, lăsând în loc un gol între tavanul tunelului și partea de sus a zidului. În câteva clipe, trecu peste acesta cu grijă, ferind lumânarea, și intră într-una dintre rarele ramificații ale galeriei care nu fuseseră astupate cu pământ. Imediat însă, flacăra lumânării începu să tremure și se micșoră până ce aproape se stinse, fapt care sugera că aerul era impur, așa că de St Clair se grăbi să se întoarcă.

Doar ce apucă să-și scoată capul și umerii prin deschizătura îngustă, că simți cum se sufocă din cauza mirosului acru al fitilului aproape stins, dându-și seama cu spaimă cât de aproape fusese de a-și pierde cunoștința. După ce se răsuci cu fața în sus la baza grămezii de moloz, se ridică, se propti în călcâie, sprijinindu-se de zid, și privi în sus la deschiderea îngustă de lângă tavan.

Știa însă că, înainte de a putea pătrunde în acea zonă a tunelului, trebuia mai întâi îndepărtat molozul care o bloca, lăsând aerul curat să intre; nu avea însă nici un îndemn să treacă imediat la treabă. Aproape că intrase în panică încercând să scape din zona periculoasă, luptându-se cu valul de greață și amețeală, așa că deocamdată se mulțumi să savureze plăcerea pe

care i-o oferea aerul curat. În tunel, departe în spatele lui, se auzeau huruitul roților și vocile colegilor lui de tură, de Montdidier și Rossal, care goleau ultimul cărucior trimis de el; astfel știa că, în ciuda dezorientării provocate de incidentul prin care trecuse, nu-și neglijase mult timp îndatoririle. Stomacul i se încleștă și, fără nici un avertisment, i se întoarse pe dos, iar de St Clair se rostogoli pe o parte, vomitând și eliberându-se de ceea ce aproape că-l doborâse. Apoi, simțindu-se mai bine, se întoarse pe spate și privi plafonul boltit în vreme ce se concentră încercând să respire adânc și regulat, bucurându-se de aerul proaspăt și răcoros – parcă mult mai curat decât de obicei – care venea de undeva din apropiere.

Puțin mai târziu, își duse mâna la piept, acolo unde piatra albastră atârna de un fir la gâtul lui, și începu să-i frece ușor suprafața lucioasă între arătător și degetul mare, din ce în ce mai distras de ceea ce se afla în jurul lui. Nu-i predase piatra fratelui Godefroi, așa cum ar fi trebuit să facă la sfârșitul zilei în care o găsise; chiar în vreme ce trecea pe lângă el fără a se opri, rămăsese uimit de propriul lui comportament. Nu avusese intenția să fure giuvaierul; nici nu-i trecuse așa ceva prin minte. Piatra nu avea nici o valoare pentru el sau pentru confrați – decât dacă s-ar fi hotărât s-o vândă, ceea ce ar fi fost curată nebunie. De St Clair nu se simțea îndemnat de lăcomie și nici măcar nu avea dorința să se uite la piatră, fiindcă în semiobscuritatea din încăperile de dormit, frumusețea ei ar fi fost aproape invizibilă. Pur și simplu găsea ceva reconfortant în atingerea ei și decisese că deocamdată nu avea să se despartă de ea. Obiectul în sine era doar un nimic, fără nici o valoare, dar lui îi aducea o alinare, așa că își spusese că nu face un păcat păstrându-l încă un timp. Nu-și permitea să se întrebe însă de ce avea nevoie de alinare, dar își repeta adesea că nu făcea nimic rău.

Fuseseră și unele clipe în care conștiința nu-i dăduse pace, fiindcă, orice ar fi făcut, mintea i se întorcea mereu la legămintele și jurămintele depuse, iar în acele momente nu-i ajuta cu nimic să analizeze logica purtării sale. Acest lucru îl tulbura din ce în ce mai des, iar acum gândurile îi zburară din

nou la el, auzind în depărtare râsul dur și aspru al lui Rossal, determinat, probabil, de vreo glumă a lui de Montdidier.

Cei opt membri ai Ordinului Oștenilor Săraci ai lui Iisus Hristos, susținuți și ajutați de frații sergenți, își construiseră o solidă reputație în decursul anilor petrecuți în Ierusalim. În general erau percepuți ca prieteni și aliați de preț ai autorităților bisericești, oameni serioși, lipsiți de ambiții lumești și deci demni de încredere într-o lume în care puțini mai inspirau sau mai meritau așa ceva. Patriarhul se baza pe ei din plin pentru protecția numărului tot mai mare de pelerini care veneau în oraș, iar regele Baudouin nu ascundea faptul că membrii confreriei, pe care el îi numea călugării „săi", îi ușurau considerabil sarcina de apărare a granițelor și de a menține „pacea lui Hristos", cum îi spunea el, în țară.

Lui de St Clair toate acestea i se păreau o ironie și adesea se întreba ce părere aveau confrații lui, deși niciodată nu vorbise cu vreunul dintre ei despre asta. O lege nescrisă, existentă încă de la fondarea ordinului aici, în Ierusalim, le interzicea să discute, în afara Adunărilor rituale ale Ordinului Renașterii, orice aspect care îi diferența de ceilalți. Nici chiar în cadrul acestora însă ironia situației lor nu era menționată, mai cu seamă că acum Adunările erau organizate foarte rar și nevoia de siguranță absolută era suficient de stringentă pentru a evita orice discuții pe teme sensibile. Existau prea multe urechi în jur și prea puțină intimitate reală în grajduri pentru a permite organizarea unor Adunări în mod regulat. Într-o zi, poate, vor avea un sediu sigur, ușor de protejat, în care să-și desfășoare netulburați ritualurile și ceremoniile, dar până atunci trăiau împreună zi de zi, comportamentul și modul lor de viață fiindu-le un memento permanent al îndatoririlor și responsabilităților pe care le aveau. Această conștientizare, împreună cu riscul de a fi auziți de urechi nedorite, îi determina să nu discute între ei despre lucrurile care numai lor le erau cunoscute.

Oricum însă, Étienne de St Clair nu putea să nu se mire de natura contradictorie a existenței lor și își petrecea mult timp gândindu-se la realitatea dură și la cinismul uluitor al statutului de călugăr-războinic.

— Ce s-a întâmplat cu tine?

Vocea îl luă prin surprindere și, când deschise ochii, îl zări pe de Montdidier privindu-l de sus.

Suspinând, se ridică într-un cot și arătă spre spațiul gol de la capătul pantei.

— Am intrat...

Se întrerupse, mirat să constate că limba și buzele îi erau acoperite de un strat gros de praf. Scuipă cu greu și încercă în zadar să-și umezească buzele înainte de a vorbi din nou. De data aceasta, glasul îi ieși din gâtlej ca un hârâit.

— Am intrat acolo. Aerul e puturos.

De Montdidier se uită la golul întunecat.

— O prostie din partea ta, prietene. Pe mine m-ai fi beștelit rău dacă m-ai fi prins făcând o asemenea idioțenie. Ia de aici și bea, adăugă el întinzându-i plosca lui. Ce-i acolo?

De St Clair își clăti gura și scuipă, apoi luă o înghițitură înainte de a-i da vasul înapoi.

— O porțiune de tunel gol. Am trecut dincolo și m-am târât înăuntru ca să văd cât e de lungă, dar a trebuit să mă întorc și n-am apucat să-mi dau seama de nimic. Va trebui să deblocăm intrarea și să lăsăm aerul să se împrospăteze înainte de a mai încerca.

— A fost o prostie, frate. Nu trebuia să faci așa ceva fără să chemi ajutoare mai înainte. Acum ești bine?

— Îmi revin în câteva clipe. Dar îți mulțumesc.

— Hm! Mi s-a părut că durează cam mult până să trimiți următorul cărucior, așa că am venit să văd ce faci. Ești acoperit complet de praf, știi asta? Îmbrăcat în el! Ai chiar și pe față.

De St Clair își șterse un obraz cu dosul mâinii.

— E de la moloz, de când m-am târât înăuntru... parcă e făină acolo.

De Montdidier ridică din umeri.

— Ei bine, mă bucur că nu te simți la fel de rău precum arăți. Te-am crezut mort când te-am văzut zăcând aici. Parcă împietrișeși. Pe urmă am observat că respiri. Aerul acela puturos te poate ucide mai repede decât îți poți trage tu răsuflarea – și doar știi asta! Ai fi putut fi mort înainte să-i dea cuiva prin

minte să vină să vadă ce faci.

— Ajută-mă să mă ridic; acum sunt bine.

De Montdidier îi dădu o mână și îl trase în picioare. De St Clair își scutură grosul prafului, își luă lopata și se întoarse la muncă înainte ca tovarășul lui să se îndepărteze. Tot lucrând, uită de deschizătură și reveni iar la gândurile de mai devreme, la secretele ordinului și la locul acestuia în regatul Ierusalimului.

La cinismul situației cugeta când îl întrerupsese de Montdidier, iar acum reveni la același subiect, recunoscând că ipocrizia însoțise cinismul la fondarea confreriei lor și că, în ciuda motivațiilor nobile care stăteau la baza ei, și el și tovarășii lui trăiau în minciună prin simplu fapt că se aflau aici, pretinzând a fi creștini în vreme ce căutau cu nesaț dovezi care puteau distruge credința creștină. Ce altceva, se întrebă sec, ar putea însemna această atitudine, dacă nu ipocrizie?

De St Clair știa bine, deși rareori se gândea la acest subiect, că era o raritate printre semenii săi – un cavaler educat, crescut cu atenție într-un mediu creștin cucernic. Își petrecuse mare parte din copilărie în compania unei mici și pioase comunități monahale ce trăia și muncea sârguincios într-o margine a pământurilor tatălui său și care îl adoptase și îl primise la sânul ei așa cum ar fi făcut și cu un câine de pripas.

Recunoscându-i potențialul, călugării acordaseră o atenție deosebită educării lui, astfel că băiatul își petrecuse jumătate din zi alături de ei, însușindu-și tot ce-l învățau, iar cealaltă jumătate în compania maestrului de arme al tatălui său, Pachim din Arles, care luase asupra sa pregătirea militară a tânărului de St Clair. Învățând din ambele surse, Étienne deprinsese totodată arta de a fi cinstit, drept și rezervat în orice întreprindea, iar acum, că era un cavaler responsabil, își amintea adesea de zilele trecute și se întreba când anume pierise farmecul acela care le învăluise odinioară. Știa că deziluziile îl uciseseră – dacă existase cu adevărat un farmec – și că asta se întâmplase cu mult înainte de a se alătura Ordinului Renașterii și de a pleca spre Outremer, la cererea expresă a contelui Hugues de Champagne.

De când ajunsese la vârsta la care putea mânui armele, trăise și își pusese priceperea de cavaler în slujba contelui Hugues, deși

personal nu-l văzuse niciodată. Dar experiența, pe care o așteptase cu nerăbdare, se dovedise a fi una dezastruoasă, Étienne fiind uluit de ticăloșia, depravarea și corupția ce domneau cu un aer de normalitate printre semenii săi cavaleri. Nici unul dintre ei, își dăduse el seama în scurt timp, nu era interesat câtuși de puțin de altceva decât de propria-i plăcere și mulțumire. Își dedicaseră viața în întregime violențelor armate, violurile și distrugerile fiind considerate o parte firească a recompensei pentru serviciile aduse în cadrul armatei. Fusese suficient de dezgustat pentru a se gândi cu seriozitate la ideea de a deveni membru al confreriei călugărilor-cavaleri, dar legat de îndatoririle sale față de seniorul său și împins de nevoia de a fi scrupulos și onest în îndeplinirea obligațiilor sale, îl căutase pe contele Hugues și îi explicase de ce voia să facă un asemenea lucru nemaiauzit, și anume să lase lumea armelor pentru cea a rugăciunilor.

Mai uluit ca niciodată, contele îl studiase îndeaproape, știind deja că era primul născut al uneia dintre Familiile Prietene. Descoperind la scurt timp după aceea – căci demarase imediat cercetări – că tânărul de St Clair fusese acceptat de mulți ani pentru a deveni membru al Ordinului Renașterii, dar că plecase de acasă pentru a călători și a lupta pe meleaguri străine înainte de a fi inițiat, contele aranjase imediat lucrurile astfel încât ordinul să poată beneficia de extraordinarele abilități ale tânărului – un amestec de talente militare și calități monahale – și să-l poată folosi în propriile sale scopuri în Outremer. Pe vremea aceea, contele abia se întorsese în Champagne venind din Ierusalim, fiind unul dintre puținii care știau că obiectivele ordinului în Țara Sfântă deveniseră tot mai numeroase în ultimii ani, de la revoluția inițiată de Warmund de Picquigny prin înființarea patrulei patriarhului.

Încă de la începuturile cavalerismului, între oamenii Bisericii și cei ai armelor nu existase prea multă simpatie, discrepanțele dintre cele două categorii adâncindu-se continuu. Cavalerii creștinătății, de multe ori creștini doar cu numele, nu știau ce înseamnă moderația și nu se temeau de pedeapsă pentru nici una dintre faptele lor, fiindcă pedepsele, la urma urmei,

implicau lupte, iar luptele constituiau însăși esența existenței lor. Și se numărau cu miile, fiecare având propria sa lege, iar până în ziua în care papa Urban îi chemase la război pentru a elibera Țara Sfântă de sub stăpânirea necredincioșilor musulmani, constituiseră o continuă amenințare cu anarhia la adresa creștinătății.

Astăzi, în Outremer se aflau numeroși cavaleri și prea puțini dintre ei aduceau cu prototipul tradițional al creștinului, izolați fiind de orice influență civilizatoare a familiilor, soțiilor și a responsabilităților de ordin social. Erau războinici din cap până-n picioare, cu sălbăticia care-i caracteriza. Mulți dintre ei se făceau vinovați de fapte cumplite, atât acasă, cât și în Outremer și majoritatea erau atât de incontrolabili, încât până la formarea noului ordin de călugări-cavaleri în Ierusalim, nici o persoană sănătoasă la cap nu ar fi crezut că așa ceva ar fi posibil. Înainte ca patriarhul să facă acest pas nemaiauzit, nici unui cleric nu-i fusese permis să poarte arme, și cu atât mai mult să ia viața unui semen al său. Cea de-a cincea poruncă, „Să nu ucizi", era limpede, iar aplicabilitatea sa avea caracter universal.

Warmund de Picquigny privise însă lucrurile dintr-o cu totul altă perspectivă, una dificilă: aceea a unui prelat de rang înalt confruntat cu aparent imposibila misiune de a apăra întreaga comunitate creștină din regiune de prezența ostilă, anticreștină, care o înconjura. Îndemnat de această necesitate stringentă, patriarhul pusese în aplicare o serie de principii morale proprii, deopotrivă radicale și inovatoare, afirmând sus și tare că bărbații legați prin jurământ să-i slujească Domnului au, prin definiție, datoria creștinească de a-l apăra pe Dumnezeu și lucrările Lui împotriva necredincioșilor care voiau să-i distrugă pe supușii Lui din Țara Sfântă. Patriarhul oferise astfel o justificare pentru crearea unui nou tip de cler, luptele și uciderea altor oameni în numele Domnului și al Sfintei Sale Biserici devenind pentru preoți și călugări nu doar acceptabile, ci și lăudabile. Era limpede că, în calitatea sa de arhiepiscop și patriarh al Ierusalimului, Warmund de Picquigny nu considera câtuși de puțin cinică sau ipocrită o astfel de încălcare flagrantă a regulilor, criteriilor și interdicțiilor existente de secole, în scopul

de a satisface exigenţele politice de moment.

Ca seneşal al Ordinului Renaşterii, contele Hugues fusese implicat într-o anumită măsură în activităţile noului ordin de călugări-cavaleri încă de la formarea acestuia. La un alt nivel însă, unul secret, fusese unul dintre cei care făcuseră posibil acest lucru, pentru îndeplinirea obiectivelor Ordinului Renaşterii, şi recunoscuse imediat avantajele atragerii de partea sa a unui tânăr cavaler de calibrul lui de St Clair. Étienne de St Clair fusese primit imediat în casa contelui şi pregătit pentru a deveni membru al ordinului, sub supravegherea personală a contelui, iar el răspunsese atât de favorabil şi de entuziast, încât fusese înălţat într-un răstimp remarcabil de scurt. După nici trei ani, fusese trimis la Ierusalim pentru a duce instrucţiunile seneşalului şi a se alătura noului ordin de călugări-cavaleri.

Acum, veteran admirat şi onorat al Oştenilor Săraci ai lui Iisus Hristos, consideraţi de localnici veritabili campioni ai credinţei creştine, de St Clair se pomenea adesea clătinând din cap cu ruşine şi surprindere, reflectând la ironia situaţiei lor.

Faptul că el şi cei opt confraţi ai săi nu erau creştini era singurul şi cel mai mare secret al organizaţiei lor, secret pe care îl păzeau cu viaţa în adevăratul sens al cuvântului, căci toţi riscau să fie condamnaţi la moarte în clipa în care adevărul ar fi fost descoperit sau doar bănuit. Fiecare dintre ei provenea dintr-o familie creştină, părinţii şi fraţii lor erau creştini, la fel ca servitorii şi colegii lor – sergenţii care-i ajutau şi care duceau greul activităţii lor de patrulare. Cei nouă cavaleri renunţaseră însă la creştinism atunci când fuseseră înălţaţi în Ordinul Renaşterii.

Chiar şi după atâţia ani, gândul la aceste lucruri avea încă puterea de a-l ului pe de St Clair, căci acel unic act de renunţare constituise, pentru el şi pentru fiecare dintre confraţii lui, cel mai important şi mai profund angajament din viaţa lor, unul pe care nici unul nu l-ar fi acceptat dacă i-ar fi fost prezentat în orice altă formă. Nu li se ceruse să-şi abjure fosta religie, şi nici s-o condamne. Dimpotrivă, înconjuraţi de încrederea şi de căldura sufletească a celor mai buni prieteni şi membri ai familiei, unii dintre ei chezaşi, alţii doar confraţi, şi ştiind că

fiecare dintre aceştia urmase aceeaşi cale în trecut, neofiţii învăţaseră pur şi simplu că existau şi alte tradiţii, mult mai vechi, ale iluminării, pe lângă cea creştină, şi că ei şi înaintaşii lor făceau parte din una dintre acestea. Faptul că tradiţia pe care o urmau avea rădăcinile adânc înfipte în principiile iudaice era o ciudăţenie care îi surprinsese pe cei mai mulţi dintre membrii recent Înălţaţi; în scurt timp însă, toţi ajungeau la concluzia că, după un mileniu de practici atente ale conţinutului şi formei ritualurilor sale, caracterul fundamental iudaic al ordinului nu era deloc mai de mirare sau mai pregnant decât originile creştinismului însuşi.

Étienne de St Clair acceptase cu greu acest fapt şi îşi amintea încă fidel discuţia care atrăsese după sine convertirea lui, deşi aceasta fusese mai degrabă o argumentaţie forţată decât o dezbatere cumpătată care nu reuşise însă – sau aşa crezuse el la momentul respectiv – să-l convingă. Acum, în vreme ce trupul său se lăsa pradă ritmului confortabil al încărcării lopeţilor de moloz în cărucior, mintea îi zbură din nou la acel moment şi tot acolo îi erau gândurile când, câteva ore mai târziu şi sfârşit de oboseală, se întinse în pat. Dar toată noaptea se răsuci şi se învârti de pe o parte pe alta, amintindu-şi de după-amiaza aceea de demult şi neputând să adoarmă, în ciuda oboselii.

5

Ceea ce-şi amintea de St Clair cel mai bine despre unchiul lui, Guillaume de St Clair – şi întotdeauna îl amuza faptul că acesta era primul lucru care îi venea în minte despre el chiar şi după atâţia ani – era că părea prea tânăr pentru a-i fi lui unchi. Étienne crezuse de când se ştia că unchii trebuie să fie cam de aceeaşi vârstă cu taţii, membri ai unei generaţii anterioare şi deci incapabili să-i înţeleagă pe cei tineri. Acest unchi însă era fratele vitreg mai mic al tatălui său, pe care bunicul lui îl avusese la o vârstă înaintată, de la o tânără soţie ce luase locul bunicii lui Étienne, răposată de mult. Şi adevărul era că sieur Guillaume de St Clair merita să fie ţinut minte pentru mult mai mult decât uimitoarea sa tinereţe, fiindcă era succesorul firesc al tatălui său,

austerul și distinsul sieur Étienne de St Clair, care luptase la Hastings alături de Guillaume Bastardul în 1066.

Mai mult decât oricare dintre frații săi, Guillaume avea toate calitățile tatălui său – forța și statura lui masivă, șarmul și iuțeala de spirit, inteligența și talentul neîntrecut în mânuirea oricărei arme. Luptase în războaiele împotriva turcilor selgiucizi din Outremer la o vârstă fragedă și își crease o reputație de vitejie și curaj, până ce fusese lovit de o săgeată inamică într-o bătălie de lângă Damasc; zăcuse în deșert o zi și jumătate înainte de a fi găsit de scutierul său devotat, Cedric, care îl adusese înapoi în creștinătate după o lungă convalescență.

Călătoria din Outremer fusese lungă și dificilă; debarcaseră în cele din urmă în sudul Franței, de unde Guillaume pornise apoi spre Champagne pentru a-și vizita vărul, contele Hugues, sosind printr-o coincidență exact la timp pentru a lua parte la Înălțarea unui nepot pe care nu-l văzuse niciodată până atunci, Étienne – cu doar trei ani mai mic decât el. Guillaume declarase că intenționează să revină în Anglia, dar pentru moment avea să mai rămână în Franța, stând la soare, mâncând și înzdrăvenindu-se.

Étienne îl plăcuse încă din clipa în care îl văzuse pentru prima dată și știa că sentimentul îi este împărtășit, deși la început i se păruse că exuberanța și francheța lui sunt deconcertante. În zilele sale de armată, constatase că, pentru a face față strigătelor și răstelilor continue ale celorlalți cavaleri, cea mai bună modalitate era să fie cât mai retras posibil și, odată ce colegii lui descoperiseră cât de mult îi dezaproba, nu-i mai fusese deloc greu s-o facă. Nu avusese însă nici o dorință de a-l evita pe unchiul Guillaume, astfel că în scurt timp devenise imun la efervescența lui, care după o vreme începuse chiar să-i placă.

În ziua discuției care își lăsase asupra lui Étienne o amprentă atât de puternică, sieur Guillaume încasase o lovitură la antrenamentele cu sabia, în umărul deja rănit, și era încă palid și crispat când nepotul său intră și îl găsi șezând împreună cu contele, la o carafă de vin, în fața focului aprins. Era o după-amiază târzie de iarnă, neobișnuit de rece pentru regiunea aceea

a Franței. Mai erau două ore până la masa de seară și în mod normal sieur Guillaume s-ar fi aflat pe terenul de antrenament, iar contele ar fi trebuit să-și vadă de treabă împreună cu funcționarii săi. Rana încasată de sieur Guillaume schimbase însă totul, așa că amândoi se bucurau acum de o binevenită pauză. Contele îi făcu semn lui Étienne spre un scaun lângă focul aprins, îndemnându-l să ia un pahar cu vin, iar când tânărul refuză și rămase în picioare, își lăsă capul pe un umăr și întrebă:

— Ce s-a întâmplat? Pari nemulțumit. Voiai să vorbești cu mine?

Étienne ridică din umeri.

— Da, *messire,* dar pot aștepta. Nu știam că ești cu unchiul Guillaume. Mă întorc mai târziu.

— Ba nu, vom vorbi acum, fiindcă am impresia că e ceva legat de studiile tale în cadrul ordinului, iar dacă așa stau lucrurile, opiniile lui Guillaume vor fi la fel de utile ca ale mele. Despre asta este vorba? La încuviințarea lui Étienne, răspunse la fel și adăugă: Așa deci, ce anume te îngrijorează?

— Este... este dificil să...

— Ba nu e. Niciodată nu e dificil, dacă te hotărăști să fii sincer. Doar că ție ți-e teamă s-o faci. Haide, dă-i drumul!

— Mi se pare dificil să cred ceea ce mi s-a spus despre Sfântul Pavel.

Nici unul dintre cei doi nu se arătă câtuși de puțin surprins, iar contele râse sec.

— Așa e și firesc, după ce toată viața ai fost învățat să-l venerezi. Cuvintele noastre îți sună probabil a blasfemie. Faptul că ai asemenea dificultăți nu demonstrează decât că ești viu și gândești cum trebuie.

— Da, dar...

— Dar nimic, băiete. Acceptă situația așa cum e. Ceea ce înveți acum, în cadrul ordinului, este adevărul consemnat de la începuturi și neschimbat de mai bine de o mie de ani. Tot ce ai învățat despre aceste lucruri *până acum,* pe de altă parte, este un adevăr *fabricat,* așa cum e el perceput de cei care au pus bazele comunității creștine.

— Dar Sfântul Pavel este cel mai mare sfânt din calendarul Bisericii.

— Da, este. Dar asta nu ia în seamă posibilitatea ca Biserica să greșească. Iar creștinii pioși și cuminți nu îndrăznesc să se întrebe dacă nu cumva Pavel este cel mai mare sfânt creștin doar pentru că așa s-a autodeclarat. După o scurtă pauză în care scrută chipul lui Étienne, contele adăugă: Știi cine erau macabeii?

— Păi... Erau evrei... Ba nu, nu știu.

— Și cum rămâne cu seleucizii? Numele lor îți spune ceva?

— Nu.

— Îți va spune, după ce vei învăța mai multe. Macabeii au fost marii preoți ereditari din templul iudaic înainte de cucerirea seleucidă și de cea romană. Ce-ar fi să-i povestești tu despre seleucizi, îi sugeră el vărului Guillaume. Pe scurt, însă.

Înclinându-și capul în direcția contelui, sieur Guillaume i se adresă nepotului său:

— Omul ăsta ne pune mereu la încercare. Foarte bine, dar înainte de a începe, e bine să știi asta: dificultățile pe care le acuzi nu constituie ceva nou. Toți am trecut prin asta, toți am încercat aceleași temeri, aceleași incertitudini și am avut aceleași reacții. Fiecare membru al Ordinului Renașterii s-a confruntat cu întrebarea care te frământă pe tine acum, așa că nu ești singurul în această situație. Să ții minte asta de acum înainte. Mă înțelegi?

Étienne încuviință.

— Foarte bine. Acum fii atent. Avem dovezi – și le vei vedea în curând cu ochii tăi – care susțin tot ce vei auzi în cele ce urmează; ele au fost consemnate în scris cu mai mult de o mie de ani în urmă. Seleucizii constituiau o dinastie foarte puternică, un șir de regi care descindeau direct dintr-un general al lui Alexandru Macedon, și au condus Siria vreme de sute de ani.

— Alexandru Macedon. Adică Alexandru cel Mare?

— Da. Ce știi despre el?

— Că era grec. Că a cucerit lumea cu vreo trei sute de ani înainte de nașterea lui Iisus Hristos.

— Da, era grec. La fel erau și generalii lui, care după ce el a murit, și-au împărțit imperiul între ei. Macedonenii, toți, erau eleniști. Unul dintre aceștia a fost Ptolemeu, care a preluat stăpânirea Egiptului și a fondat dinastia ce a culminat cu Cleopatra; altul a fost Seleucos, fondatorul dinastiei care a condus Asia Mică și Sicilia timp de sute de ani; în acest răstimp, s-au căsătorit cu femei străine și au diluat sângele elen cu cel al arabilor, ducând astfel la apariția unei „rase bastarde". Nu-i nimic rău aici, așa cum au demonstrat-o apoi romanii. Dar acești seleucizi au dat lumii un ins pe nume Irod – autointitulat „cel Mare" – care s-a proclamat rege al iudeilor după ce s-a căsătorit cu Mariamne, ultima prințesă din neamul macabeilor. Irod i-a ucis apoi pe toți membrii familiei regale a macabeilor și a zămislit o serie numeroasă de urmași, dintre care cel mai cunoscut, din punctul nostru de vedere, a fost Irod Antipa, tetrarhul Galileei. Întreaga familie împreună cu asociații ei a devevenit cunoscută sub numele de „irodieni", iar iudeii – mai cu seamă naționaliștii fanatici, zeloții – îi detestau pe toți, considerându-i impuri, cu sânge amestecat, adică neiudei. Cel mai mare păcat al lui Irod în ochii lor a fost însă acela că i-a înlocuit pe toți preoții macabei din Templu cu preoți desemnați de el: fariseii. Pentru iudeii fervenți, credincioși, acesta era cel mai grav sacrilegiu: preoți falși, neiudei, pângărind Templul.

Guillaume se întrerupse, căutând ceva parcă în propriile sale gânduri, apoi continuă:

— Îți va fi mai ușor să înțelegi toate acestea, nepoate, dacă vei ști un singur lucru: preoți falși, pângărind Templul, poate să nu ni se pare nouă, astăzi, un sacrilegiu atât de cumplit, fiindcă ne-am obișnuit să vedem bisericile creștine întinate de preoți lipsiți de Dumnezeu și să ne gândim la lăcașele de cult – la toate, fie ele mici capele, bazilici sau catedrale – ca fiind casa Domnului. Prin asta înțelegem că sunt locuri destinate rugăciunii și închinării, locuri în care ne putem aduna pentru a da slavă lui Dumnezeu. Dar iudeii nu credeau la fel. Ei aveau un singur templu, care se afla în Ierusalim și era, în mod literal, casa Domnului, unica. Iehova, zeul lor cu nume de nerostit, trăia acolo, în Sfânta Sfintelor, și de aceea existau atâtea ritualuri

atunci când venea vorba de a te apropia de locul respectiv; persoanele care intrau în templu se aflau în prezența însăși a lui Dumnezeu. El era acolo, în Sfânta Sfintelor. Nu sălășluia în rai sau în paradis, ci în rândul poporului Său ales, în Templul pe care acesta îl construise pentru El. Și de aceea, când Irod a numit propriii săi preoți, seleucizi, pentru a sluji în Templu, și apoi i-a invitat pe romani să le asigure securitatea, i-a scandalizat pe toți cei care se mândreau cât de cât cu originile lor iudaice. Acesta era mediul politic din Iudeea atunci când s-a născut Iisus. La putere se aflau irodienii neiudei, conduși de Irod Antipa și susținuți de trupele Romei, iar în tabăra opusă, pretutindeni în jur, erau iudeii, evrei și israeliți, împărțiți în circa cincizeci de secte și facțiuni, majoritatea așteptându-l pe Mesia, regele iudeu care avea să-i elibereze, și năzuind la libertate, la autodeterminare și la alungarea stăpânitorilor romani. Punctele lor de vedere și unele dintre activitățile lor variau în limite largi, dar toate erau unite de aceleași țeluri într-o singură mișcare menită să scuture jugul străin. Ai înțeles tot ce ți-am spus până aici?

Étienne încuviință.

— Da, cred că da.

— Bine. Să mergem mai departe. Vrei să continui domnia ta de aici? întrebă Guillaume privind spre contele Hugues.

Acesta zâmbi și clătină din cap.

— Nu. Te descurci foarte bine, sieur Guillaume.

— Bun. E greu să mă rezum la câteva cuvinte, dar am spus deja că toate sectele iudee erau unite într-o singură *mișcare,* deși nu există un nume care să le definească în ansamblu. Dar știm că era una revoluționară, fiindcă a culminat cu o rebeliune împotriva Romei și cu distrugerea poporului evreu. Această mișcare a fost caracterizată însă de oponenții săi, fariseii și aliații lor irodieni, ca fiind mesianică și deci instigatoare la revoltă, având ca scop înlăturarea autorităților iudaice și stabilirea unui guvern naționalist revoluționar. Drept urmare, irodienii constituiau pentru romani o forță a păcii și ordinii, hotărâtă să mențină situația existentă și stabilitatea în statul iudaic. Și ținând seama că situația existentă era pro-romană,

zarurile au fost aruncate. Dar adevărul era mult mai complex, adăugă sieur Guillaume, încruntându-se și străduindu-se să-și găsească următoarele cuvinte. În mișcarea respectivă erau implicate mult mai multe decât simplul patriotism privit în sens roman. Pentru romani, patriotismul însemna pur și simplu iubirea gliei-mamă, adică Roma. Pentru iudei, ideea era mult mai cuprinzătoare. Patriotismul lor implica iubirea pentru Dumnezeu, pentru poporul Lui ca o entitate indivizibilă și pentru țara lor – și totodată țara lui Dumnezeu. Și asta a generat toate problemele care au urmat.

— Ce s-a întâmplat apoi? întrebă Étienne, nerăbdător să afle continuarea.

— Nu e ceva ușor de explicat, așa cum am spus la început, dar voi încerca. Exista un element comun între numeroasele secte iudaice ale vremii, acesta fiind opoziția dintre săraci și bogați, dintre cei care nu aveau nimic și cei care aveau totul. Clasa conducătoare în Iudeea era cea a irodienilor. Ei dețineau totul, fiindcă își arogaseră acest drept susținuți fiind de romani, care erau mulțumiți ca puterea să fie deținută de un rege vasal cu simpatii pro-romane și dispus să-i țină în frâu pe iudeii turbulenți și pe adepții macabeilor.

— Stai puțin! La ce anume te referi când spui irodieni?

Sieur Guillaume ridică o sprânceană, își drese glasul și apoi răspunse:

— Gândește-te, băiete. Familia lui Irod deținea întreaga putere și o folosea pentru a-și atrage noi preoți, perceptori și alte forme de susținere pentru ea însăși, iar toți acești oameni erau datori, pentru slujbele lor, irodienilor. Către ei se îndrepta, prin urmare, și loialitatea lor, la fel ca aceea a vasalilor către seniori.

Étienne încuviință înțelegând analogia, iar sieur Guillaume continuă:

— Evreii, pe de altă parte, locuitorii Iudeii, nu aveau nimic. Chiar mai rău încă, majoritatea erau greu îndatorați cămătarilor irodieni. Sistemul în care trăiau îi *silea* să împrumute bani mulți pentru a putea supraviețui, căci așa era structurată societatea lor de la venirea la putere a irodienilor. Impozitele mereu mai mari, printre care și dijma datorată Templului, accentuau sărăcia

oamenilor, ei fiind nevoiți să împrumute pentru a putea plăti ceea ce datorau deja. Era un cerc vicios, letal. Așa a luat ființă această tradiție, acest *cult* al sărăciei înrădăcinat în corectitudinea inflexibilă, iar zeloții erau unii dintre principalii săi susținători. O altă sectă, cea a ebioniților sau a esenienilor[5], se autointitula Cei Săraci sau, uneori, Cei Săraci și Drepți. Ori mai simplu, Săracii.

Guillaume înclină capul spre contele Hugues, care asculta atent, cu chipul lipsit de orice expresie.

— Am uitat ceva?

Contele făcu semn că nu, surprins parcă de întrebarea lui.

— Nimic important. Sunt fascinat de cât de multe îți amintești fără nici un ajutor.

Guillaume se întoarse din nou spre nepotul său.

— Săracii... Îți amintești cuvintele lui Iisus despre cămila care trece prin urechea acului?

— Da, firește. Este o imposibilitate, egală cu șansele unui bogat de a ajunge în împărăția cerurilor.

— Exact. Bogații, pentru iudeii din vremea lui Iisus, erau ori irodienii, ori romanii – adică nu și evreii, iar evreii din Iudeea erau cel mai drept și just popor din lume, poporul ales al lui Dumnezeu. Pentru noi, asta nu înseamnă nimic, dar pentru ei trebuie să fi fost intolerabil să-și vadă țara și Templul – întruchiparea religiei lor – stăpânite și conduse de niște bastarzi, pe jumătate arabi, pe jumătate greci, națiuni deopotrivă inacceptabile în ochii lui Iehova. Și astfel, pentru simplul motiv că erau atât de rigizi și de inflexibili, trebuie să fi fost de-a dreptul cumplit pentru ei să fie siliți să-i accepte pe farisei, falșii preoți impuși de Irod. Gândește-te cât de intensă trebuie să le fi devenit frustrarea văzându-se nevoiți să îndure disprețul cămătarilor și zarafilor și rușinea de a fi obligați să apeleze la ei, știind că nu pot face absolut nimic în acest sens fiindcă întreaga putere se afla în mâinile celor bogați; iar forța care îi susținea pe aceștia era legiuirea romană, care încercase să așeze un idol al necuratului lor împărat chiar în Sfânta Sfintelor, în interiorul Templului.

Sieur Guillaume rămase tăcut o vreme, oferindu-i lui

Étienne răgazul de a cugeta la cele auzite, apoi reluă:

— Iudeii trăiau într-o lume compusă din alb și negru, fără nimic între aceste două extreme, fără vreun teren de mijloc. Toți cei care nu erau iudei făceau parte din celelalte neamuri și deci nu puteau moșteni împărăția lui Dumnezeu. Chiar și pentru un evreu însă, calea către Domnul era una grea și spinoasă, iar printre sectele mesianice exista o grupare din sânul ebioniților, sau esenienilor – deși unii îi numeau nazariteni sau nazarineni – care se conturase ca o comunitate de mici dimensiuni în Ierusalim, din unele puncte de vedere mai conservatoare și mai fidelă legii iudaice chiar decât zeloții: o comunitate a corectitudinii și justeței, care îl aștepta pe Mesia și propovăduia triumful iudeilor și al Dumnezeului lor asupra întregii lumi. Unul dintre conducătorii acestui grup era un bărbat pe nume Iosua Ben David – noi îi spunem Iisus. Conform documentelor din arhiva ordinului nostru, acest lider nu a pretins niciodată că ar fi Mesia și nici Hristos, mântuitorul lumii. Era un om drept, în unele privințe extraordinar. Dar era implicat în politica revoluționară și, drept urmare, era detestat de farisei, care l-au denunțat romanilor, iar aceștia l-au răstignit.

Guillaume de St Clair se ridică în picioare, se apropie de masa pe care se afla o carafă și își umplu cupa înainte de a le oferi și celorlalți. Contele acceptă, dar Étienne făcu semn că nu vrea. Guillaume bău cu sete, își mai turnă încă o cupă și apoi lăsă carafa jos, sprijinindu-se cu fundul de tăblia mesei.

— Vorbitul ăsta îmi face sete, spuse el; și n-are importanță dacă vorbesc bine sau rău, limpede sau încâlcit. Ai înțeles ce ți-am povestit?

— Până acum, da. Însă nu văd cum au de-a face toate astea cu Sfântul Pavel.

Sieur Guillaume privi spre contele Hugues, apoi reveni la nepotul lui.

— Pavel făcea parte din neamul seleucizilor.

Étienne holbă ochii.

— Adică pe jumătate arab, pe jumătate grec? Nu-i adevărat, era cetățean roman din Tars.

— Mulți dintre seleucizi erau cetățeni romani. Și poate că

era din Tars; asta a vrut el să creadă toți cei din jurul lui. Dar adevărul este că nimeni în ziua de azi nu știe cine era Pavel cu adevărat sau de unde era originar. Nimeni nu știe nimic despre viața lui până în clipa în care, după cum se spune, Dumnezeu însuși l-a doborât de pe cal, iar el a recunoscut deschis că a fost un prigonitor al creștinilor. Dar pe vremea aceea nu existau creștini, Étienne. Existau numai iudei; creștinismul nu fusese încă definit și numit ca atare. Documentele noastre, care îl identifică în mod limpede ca omul căruia tu îi spui Sfântul Pavel, sugerează că era un irodian pe nume Saulus și, mai mult decât atât, văr de sânge cu Irod; totodată, era cel care fusese trimis de „pacifiștii" irodieni pentru a invita armata romană, masată în afara Ierusalimului, să intre în oraș. Același Saulus a expediat un raport referitor la acest eveniment către reședința lui Nero din Corint, Grecia – un loc favorit al lui Pavel în ultimii săi ani de viață. Dar noi vorbeam despre răstignire. Conte Hugues, povestește-i mai departe; domnia ta ai fost cel care mi-a spus și mie despre acest moment și nu ți-am uitat niciodată cuvintele.

La început, contele se codi, motivând că preferă să asculte decât să-și muncească gândurile, dar la insistențele celuilalt, în cele din urmă ridică din umeri, resemnat, și oftă adânc.

— Se bate mult monedă astăzi pe tema crucii, Étienne, și pe faptul că iudeii l-au răstignit pe Hristos. Dar știi asta, desigur.

— Firește, *messire.* Toată lumea o știe.

— Ah, toată lumea știe! Fiecare dintre noi știe! exclamă contele pe un ton sumbru, clătinând din cap cu gravitate. Trebuie să ai grijă când folosești asemenea cuvinte, tinere Étienne, fiindcă adesea ele înseamnă cu totul altceva decât ceea ce par a spune. Lucrurile pe care *toată lumea* le știe sunt rareori ce par a fi și de puține ori sunt adevărate. De aceea, să începem cu adevărul absolut, cu ceea ce putem *demonstra* că este real: iudeii nu l-au răstignit pe Hristos. Putem merge chiar mai departe: iudeii nu-l *urau* pe Hristos, fiindcă nu *auziseră* niciodată despre el. Nimeni nu auzise numele Hristos fiindcă acesta nu a existat înainte ca Saul – sau Pavel, cum dorești – să-l folosească, la ani buni după moartea lui Iisus, în sintagma Iisus

Hristos. Acest din urmă nume, „Hristos", era un cuvânt din limba elenă care desemna un răscumpărător, un salvator; Saul i l-a aplicat lui Iisus, pentru a-i sugera pretinsa divinitate. Prin urmare, afirmația că iudeii ar fi cei care l-au ucis pe Hristos este o invenție, o minciună crasă, născocită în scopuri politice. Nu se poate susține nici că evreii îl urau pe Iisus *omul,* chiar lăsând la o parte adăugirea „Hristos", fiindcă ura necesită un anume efort, iar ei, colectiv, nu aveau nici un motiv pentru care să-l urască. Era unul de-al lor, un membru al mișcării lor și un cetățean al Iudeii. Ura nu era ceva rar în zilele acelea, numai Dumnezeu știe asta, dar toată se manifesta între familia lui Irod și susținătorii acesteia pe de o parte, și iudei pe de alta. Și era la fel de intensă în ambele tabere. Iudeii însă nu aveau în mod cert de ce să-l urască pe Iisus, pentru simplul motiv că era unul dintre ei, din poporul ales al lui Dumnezeu – un iudeu. Și cu siguranță nu l-au răstignit, fiindcă nu puteau face asta în nici un caz. Răstignirea era o pedeapsă *romană.* Mai mult decât atât, mulțimea de evrei nu a cerut sângele lui Iisus și nu și-a atras asupra ei și a urmașilor ei mânia Domnului pentru moartea lui. Asta este o afirmație pe care numai un nebun o poate face – și o poate crede. Gândește-te puțin, îți poți imagina o mulțime de oameni, fie ea și o gloată, care să cheme asupra lor și a copiilor lor mânia Domnului, nu doar de bunăvoie, ci și la unison, spontan? Mi se pare ceva incredibil, și totuși mulți o cred. Și tu, nu-i așa?

— Dacă o cred? bâigui Étienne.

— Sigur că o crezi, fiindcă n-ai de ales. Fiindcă toată viața ta, de când ai fost suficient de mare pentru a înțelege, cei mai importanți oameni din jurul tău ți-au tot spus că acesta este adevărul și că *trebuie* să-l crezi, fiindcă altfel vei fi excomunicat și condamnat să arzi în focul veșnic. Biserica ți-a spus asta. Preoții ți-au spus asta. Un călugăr îți va spune același lucru dacă îl vei opri în stradă să-l întrebi. Și nu există nimic, nicăieri, care să sugereze altceva, care să te învețe altceva sau să-ți explice lucrurile în alți termeni. Nimic. Și atunci, ce ai fi putut face decât să crezi ceea ce ți s-a spus?

Sieur Guillaume se opri brusc, făcând o pauză dramatică, apoi ridică o mână spre nepotul lui.

— Dar să ne gândim puțin la răstignire, înainte de a trece la alte lucruri. La răstignire, la felul în care romanii și iudeii au vrut să-l umilească pe Fiul lui Dumnezeu, atârnându-l pe o cruce pentru ca toți să-l poată lua în batjocură, ca și cum răstignirea ar fi fost o pedeapsă special concepută pentru a-l înjosi pe Iisus. Și despre asta știi totul, nu-i așa?

— Păi... ezită Étienne, ridicând din umeri defensiv. Totul? Așa aș fi spus acum câteva clipe, dar acum...

— Ai dreptate. Ai mare dreptate să te îndoiești. Fiindcă răstignirea nu avea nimic deosebit sau special, decât poate pentru omul care era astfel pedepsit. Era ceva obișnuit. Era cea mai frecventă formă de execuție pentru răufăcători în epoca romană, fie ei hoți, tâlhari, asasini, rebeli, disidenți politici sau dezertori din armata romană. Dacă romanii considerau că trebuie să mori, mureai; dacă erai bogat sau aveai relații înalte, poate că îți asigurau o moarte rapidă, prin strangulare sau decapitare, dar dacă statul era cel care cerea execuția ca pe un spectacol public, ca o lecție și un avertisment pentru alții, atunci pedeapsa aleasă era răstignirea și moartea lentă, în mari chinuri. Iisus a fost condamnat ca un criminal politic, un rebel. Și așa a murit. Iar cu excepția celor care îl cunoșteau și-i erau apropiați, nimănui nu i-a păsat.

În încăpere se lăsă liniștea pentru o vreme, fiindcă nici unul dintre cei doi bărbați mai vârstnici nu avea ceva de adăugat, iar Étienne habar n-avea ce anume ar putea răspunde. În cele din urmă se ridică de pe scaun, se duse la masă, își turnă o cupă de vin pe care îl bău pe îndelete, privind absent la peretele din fața lui. Într-un târziu luă o ultimă înghițitură și se întoarse cu fața la ceilalți doi, replicând pe un ton provocator:

— Încă nu mi-ați spus ce legătură au toate astea cu Sfântul Pavel.

Sieur Guillaume își ridică brațul rănit și își duse cealaltă mână la umăr, strâmbându-se de durere.

— Nu ți-ai formulat spusele corect, Étienne, spuse el apoi, printre dinți. Tocmai că Pavel are cea mai mare legătură cu toate astea. Pavel a schimbat totul, de la ceea ce a fost atunci la ceea ce este azi... de la iudei la neamuri. A fost numai mâna lui Pavel.

El a golit tot ce s-a întâmplat acolo, în Ierusalim – mișcarea pe care Iisus și adepții săi o numeau Calea – de întregul său caracter iudaic și prin urmare de adevărata sa semnificație, transformând-o în ceva banal și inofensiv, o idee suficient de ternă pentru a fi acceptată de romani. A îndepărtat morala iudaică rigidă, inflexibilă și impopulară, reformulând istoria în stilul strămoșilor săi greci, caracterizat de povești fantastice, dramatice, ireale și absolut implauzibile. Și astfel, l-a transformat pe Iisus dintr-un simplu evreu cu idealuri înalte și patriotism fervent în Fiul lui Dumnezeu, născut din fecioară.

Contele Hugues se ridică în picioare și se întinse cu sete, apoi adăugă către Étienne,:

— Ai auzit destul în seara asta pentru a ți se înfierbânta mintea, atât de multe informații, într-un răstimp atât de scurt și pe neașteptate! Îmi dau seama de asta, la fel ca Guillaume. Dar adu-ți aminte ce ți-am spus mai devreme, despre timp. Ai o viață întreagă în față pentru a explora și a analiza ce ți-am povestit noi aici și, de asemenea, ai deplin acces la toate documentele din arhivele noastre și la cei mai învățați dintre frații noștri, care se vor simți onorați și fericiți să-ți poată împărtăși din cunoștințele lor. Nu trebuie decât să-ți păstrezi mintea deschisă și să înțelegi că întotdeauna există, cu privire la orice subiect, și alte puncte de vedere pe care mintea umană le poate lua în considerare. În cazul celui cunoscut ca Sfântul Pavel, vei afla că sunt voci din trecut, chiar din epoca sa, care afirmă răspicat că el nu era ceea ce părea a fi și că în multe privințe, printre care și cea a sincerității, nu era tocmai integru. Altele, la fel de puternice și de coerente, susțin că mult-trâmbițata lui cetățenie romană ascundea de fapt un spion și un confident al împăratului Nero. Mai sunt unele care indică – și nu lansez nici o acuzație aici, spun doar ce *sugerează,* ele – că Pavel ar fi putut fi implicat în mod direct în asasinarea lui Iacov, fratele lui Iisus. După moartea lui Iisus, Iacov i-a luat locul ca lider al mișcării pe care noi, în cadrul ordinului, o numim Adunarea din Ierusalim. Iacov nu avea timp pentru Pavel și nu și-a ascuns dezaprobarea față de el, în vreme ce Pavel îl considera pe Iacov – și a spus acest lucru în scrierile sale – o

amenințare, un obstacol în calea răspândirii cuvântului lui Dumnezeu către neamuri, către neiudei. De aceea, l-a acuzat și l-a denunțat, susținând că merită să fie arestat și pedepsit. Nu există nici o îndoială că avea dreptate în privința obstacolului la care se referea, fiindcă Iacov era iudeu, unul din poporul ales al lui Dumnezeu, așa că în lumea lui nu exista loc pentru neamuri. Povestea e mult mai complexă, desigur, decât știu cei mai mulți, dar noi în cadrul ordinului – noi care ne putem trasa descendența direct din esenieni, din Adunarea Săracilor din Ierusalim, și care cunoaștem Calea așa cum o știau și cum o trăiau ei – noi avem datoria de a a nu pierde din vedere drumul drept până la origini. Să nu uiți asta nici o clipă și să nu încâlci legămintele pe care le-ai făcut când ai fost Înălțat. Pari stupefiat, adăugă contele, privindu-l pe Étienne cu compasiune. E și firesc. Du-te acum și gândește-te la tot ce ți-am spus aici. Iar dacă mai ai și alte întrebări, vino și întreabă-ne pe oricare dintre noi. Mergi în pace acum.

6

Semințele sădite în ziua aceea în mintea lui Étienne dăduseră roade și în cei doi ani care urmaseră înainte de a fi trimis la noua confrerie din Ierusalim tânărul de St Clair dezvoltase un apetit insațiabil pentru orice informații referitoare la Adunarea din Ierusalim, la Calea esenienilor și la primele zile ale ceea ce avea să devină, grație lui Pavel, creștinismul așa cum îl știa lumea o mie două sute de ani mai târziu. Curând pierdu numărul orelor petrecute în diverse locuri din țară, ascultând spusele confraților mai vârstnici și ale arhiviștilor ordinului, relatând și traducând documentele aparținătoare tradiției lor. Arhivele constituiau o sursă de neîntreruptă uimire pentru el, căci deși erau vaste ca anvergură, din punct de vedere fizic erau surprinzător de firave, prezentându-se în principal sub formă de suluri – mult mai ușoare și mai puțin voluminoase decât cărțile legate numite codexuri. Și nici nu se aflau strânse la un loc, ci erau risipite în locuințele principalelor Familii Prietene, fiind atent păzite de confrații care le studiau și le conservau.

De St Clair deveni un veritabil cunoscător în problemele politicii în Iudeea epocii irodiene și în scopurile și credințele diverselor secte și facțiuni ale mișcării mesianice, învățând în scurt timp să se încreadă în propria-i judecată pentru a evalua informațiile și în intuiția sa susținută de lecturi și studii ample.

Descoperise curând, spre exemplu, că una dintre arhive, aflată lângă străvechiul oraș Carcassonne din Languedoc, deținea copii ale scrierilor originale ale istoricului evreu Josephus; studiindu-le și apelând la ajutorul mentorilor săi, care le analizaseră vreme de ani întregi, ajunsese la concluzia că, oricât de subiective erau, scrierile lui Josephus ofereau o imagine extrem de clară și de detaliată a situației politice și militare din Iudeea și Palestina în epoca în care trăise el. Comparând opiniile și descrierile din cele două principale lucrări ale lui, *Războiul Iudeii* și *Antichități,* cu cele din scrierile și preceptele creștine, Étienne izbutise să înțeleagă fără urmă de îndoială felul în care Pavel evanghelistul cosmetizase învățăturile Adunării din Ierusalim și le folosise pentru a crea creștinismul după chipul și asemănarea sa, potrivit scopurilor sale, la scurt timp după distrugerea Ierusalimului, eliminând din vechea religie naționalismul ei original și interdicțiile la adresa neamurilor, pentru a o face acceptabilă în ochii autorităților imperiale romane.

Fusese de asemenea fascinat de apariția creștinismului imperial, sute de ani mai târziu, când împăratul Constantin, în secolul al IV-lea, romanizase Biserica, extrăgându-i și distrugându-i „dintele" revoluționar care atrăsese inițial atenția asupra ei. Într-un act pe care membrii de odinioară ai ordinului îl consideraseră un exemplu extraordinar de geniu politic, Constantin transformase Biserica într-o parte integrantă a structurii imperiului, iar pe papă și pe cardinali în prinți imperiali; lovitura de grație a stratagemei lui fusese însă aceea de a le dărui un veritabil palat pământesc menit să simbolizeze pentru veșnicie importanța lor în lume și să marcheze – pentru cei care voiau și aveau îndrăzneala să înțeleagă – adevărata moarte a mișcării inițiate de Iisus, Iacov și ceilalți membri inițiali ai Adunării din Ierusalim.

De St Clair nu avea să uite niciodată entuziasmul pe care îl simțise atunci când auzise și citise prima dată despre aceste lucruri, fiindcă erau informații înspăimântătoare, ce frizau la prima vedere blasfemia și erezia. Dar chezășii lui îi explicaseră deja că Ordinul Renașterii avea documente referitoare la tot ce susținea, dovezile – scoase în secret din Iudeea de preoții fugari și de familiile acestora – fiind impresionante din punctul de vedere al anvergurii, al vechimii și al autenticității lor evidente. Era acolo suficient material – așa cum se convinsese Étienne cu propriii săi ochi – pentru vieți întregi de studiu, mulți dintre predecesorii săi vreme de un mileniu dedicându-și timpul pentru a examina, a interpreta și a traduce toate documentele existente.

Acum credea fără umbră de îndoială că străvechiul Ordin al Renașterii în Sion era unicul descendent legitim al Adunării din Ierusalim care mai exista pe pământ și că, dacă existența sa ar fi descoperită, ar fi fost distrus fără întârziere de creația Sfântului Pavel, Biserica creștină, care în decurs de o mie două sute de ani distrusese sistematic orice opoziție, chiar și pe cea considerată benignă, într-un efort susținut de a-și proteja propria putere și propriile valori și de a menține lumea întreagă la cheremul voinței sale – o voință creată și formulată indiscutabil de oameni obișnuiți. Acesta din urmă era un aspect important, căci acești așa-ziși reprezentanți ai lui Dumnezeu, indiferent că se autointitulau episcopi, arhiepiscopi, cardinali, papi sau patriarhi, erau cu toții oameni, muritori care, prin acțiunile și modul lor de viață, dovedeau zi de zi că știau și le păsa prea puțin de presupusul lor înaintaș nemuritor, omul care trăise cu atât de mult timp în urmă în Iudeea și murise pe cruce fiindcă instigase la revoltă împotriva Romei.

Pavel, era de St Clair convins acum, fusese mai degrabă un cinic care-și urmase propriile scopuri decât un sfânt. Avusese îndrăzneala și instinctul oportunist care îi permiteau să recunoască un concept extraordinar atunci când îl vedea. Și prin urmare și-l însușise, îl curățase de tot ceea ce neiudeii puteau considera deranjant și apoi îl fasonase, transformându-l într-un organism de sine stătător și auto-susținut, o forță teoretic

revoluționară și reformatoare, dar în fapt devotată strângerii de fonduri, astfel încât secole mai târziu, împăratul Constantin – egalul lui Pavel în privința oportunismului – se simțise inspirat să-l adopte și să-l adapteze în propriul său beneficiu.

Până atunci însă, la trei sute de ani după distrugerea Ierusalimului, familiile care duseseră mai departe Ordinul Renașterii trăiau în sudul Galiei de mai bine de cincisprezece generații, pe pământurile pe care se stabiliseră când sosiseră acolo, și nimeni – nici măcar ele însele – nu bănuia că originile lor se aflau undeva departe de locul în care vieţuiau acum, în prosperitate. Familiile Prietene, așa cum își spuneau, se contopiseră cu societatea adoptivă și deveniseră veritabile clanuri, fiindcă, deși cele treizeci de familii inițiale existau încă, numărul lor crescuse foarte mult; în plus, în vreme ce toate erau conștiente că legăturile care le mențineau aproape erau străvechi și chiar sacre din unele puncte de vedere neclare, puține dintre ele se întrebau care anume erau motivele acestei situații. Relațiile lor cu celelalte Familii Prietene erau un dat, o moștenire de la generațiile anterioare, care va continua să existe multă vreme după ce ele și urmașii lor nu vor mai fi. Toate își considerau legăturile și creștinismul ca pe ceva de la sine înțeles.

În cele mai adânci ascunzișuri și cele mai bine păstrate secrete din fiecare familie, zelos apărate de câte un singur membru al familiei, în fiecare generație, se afla însă adevărul despre originile lor, acesta fiind transmis mai departe, din tată în fiu, cu seriozitatea unei îndatoriri sacre. Și era un adevăr pe care nici una dintre rudele lor nu l-ar fi crezut.

Strămoșii lor, fondatorii Familiilor Prietene, fuseseră cu toții preoți în Adunarea din Ierusalim, adepți ai principiilor lui Iisus și Iacov cel Drept. Moartea lui Iisus în mâinile romanilor fusese ușor acceptată de oamenii din Ierusalim și Iudeea, dar când fratele său, Iacov, fusese asasinat, bătut până la moarte de ucigași necunoscuți, agitația stârnită precipitase revolta iudeilor împotriva irodienilor și a Romei, determinându-i pe Vespasian și pe fiul lui, Titus, să-i distrugă pentru totdeauna pe turbulenții iudei.

Spre sfârșitul asediului Ierusalimului, când distrugerea

orașului și a Templului era inevitabilă, preoții Adunării ascunseseră cele mai sacre artefacte, scrieri și relicve undeva adânc în pământ, acolo unde rapacii romani nu puteau ajunge. Numai atunci, când fuseseră siguri că făcuseră tot posibilul pentru a pune la adăpost ceea ce n-ar fi putut duce cu ei, se alăturaseră miilor de oameni care fugeau din Iudeea. Traversaseră ținuturile mediteraneene, călătorind vreme de câțiva ani într-un grup mare și, în ciuda aparențelor, strâns unit, până ce ajunseseră în sudul peninsulei Iberice, iar de acolo porniseră spre nord, în Galia de Sud, stabilindu-se în cele din urmă în regiunea numită mai târziu Languedoc. Și rămăseseră acolo, consolidându-și posesiunile, cunoașterea și cele mai sacre tradiții și încredințând la un moment dat cele mai prețioase taine ale lor unei ghilde secrete, formate din cei mai de încredere membri ai familiilor lor.

Lui de St Clair i se părea o culme a ironiei faptul că el, care fusese crescut în mare parte de călugări și războinici și visase să devină monah creștin în provincia natală, Anjou, se număra acum printre cei nouă „atipici" – cei mai ieșiți din comun membri ai Bisericii creștine din întreaga ei existență: călugării-războinici ai Ordinului Oștenilor Săraci ai lui Iisus Hristos. Chiar mai aberant i se părea faptul că el, care tinsese să devină atât de obsedat de istoria creștinismului, aproape că avea acum posibilitatea, dacă nu de a-l distruge, atunci măcar de a arunca dubii serioase asupra autenticității principiilor sale de bază.

ANGAJAMENTUL

1

Fratele Étienne se trezi pradă panicii, în cap zbârnâindu-i ceea ce ar fi putut fi ecoul unui strigăt sugrumat, și constată că ședea în capul oaselor, cu umerii aduși în față într-o postură defensivă și mâinile întinse în față, ca pentru a opri o lovitură. Abia după câteva secunde își dădu seama că nu vede nimic, că gura îi era uscată de spaimă, că inima îi bătea tare, aproape dureros, și că își ținea răsuflarea. Înghiți cu greu și își coborî brațele cu grijă, după care își frecă ochii cu podul palmelor și privi în jur, la întunericul care îl înghițea. Era o beznă totală, dar sub el simțea marginile tari ale patului și, pe măsură ce inima își recăpătă ritmul normal, începu să distingă sunetele familiare făcute de confrații săi care dormeau alături – icnete, murmure și sforăituri. Nu se afla din nou, așa cum se temuse la început, în încăperea de coșmar în care fusese ținut legat de mâini și de picioare într-un pat îngust din scânduri.

Ușurat, se încordă să audă ceva neobișnuit. Ceva anume îl trezise, și trebuie să fi fost un sunet amenințător dacă-l trezise din somnul lui adânc, obișnuit. Dar nu se auzea nimic ieșit din comun și după o vreme se ridică din pat, întinzându-se cât era de lung fără a scoate un sunet, și duse mâna spre locul în care se afla sabia lui în teacă, atârnată în cuierul special de lângă zid, alături de măsuța de rugăciuni, în colț. Scoase încet arma, lăsând teaca pe pat, și se apropie fără zgomot de intrarea în chilia sa, unde rămase neclintit, ascultând atent, cu sabia pregătită.

În câteva clipe, recunoscu răsuflările tovarășilor săi adormiți, aproape convins că nu se mai afla nimeni altcineva în întunericul spațiului comun din fața lui, a cărui beznă era străpunsă doar de flacăra unei singure lumânări. Și atunci, ce anume îl trezise? Judecând după liniștea din jur, bănuia că e miezul nopții; dacă el și confrații lui ar fi făcut parte cu adevărat

dintr-un ordin monahal, creștin, acum ar fi trebuit să fie toți în picioare, în capelă, îngânând psalmii și rugăciunile de noapte ale Ordinului Sfântului Benedict. Dar cum munciseră toată ziua din greu în tuneluri, la fel ca în fiecare zi de altfel, frații dormeau acum adânc, recăpătându-și forțele pentru ziua următoare.

Bissot, a cărui chilie se afla chiar în fața lui, era întotdeauna cel mai zgomotos, iar acum dădu drumul unui sforăit exploziv, se întoarse pe o parte și trase un vânt sonor. Unul dintre vecinii săi – parcă era Rossal – îl înjură cu o voce adormită, pe jumătate trezit din somn, iar de St Clair își permise un zâmbet tăcut.

Într-un târziu hotărî că totul era în ordine și că, probabil, fusese trezit de un vis urât. Dar nu putea să nu se întrebe ce fel de vis îl speriase atât de tare. În trecut, cele mai rele experiențe fuseseră cauzate de acele episoade nocturne de sexualitate copleșitoare, însă acelea erau mai degrabă dezgustătoare și respingătoare din punct de vedere moral, decât înspăimântătoare. Acum se trezise îngrozit, cu inima bubuindu-i de frică și durere.

Se întoarse în chilia sa și găsi o lumânare pe care o aprinse de la cea care ardea singură în spațiul comun, își puse sabia în teacă și o agăță la loc în cuierul special, se întinse în pat, cu mâinile sub cap și degetele împletite la ceafă, și rămase cu ochii în tavan, întrebându-se ce-o fi visat.

Imaginea fulgerătoare a unui chip îi licări în dosul pleoapelor, speriindu-l atât de tare, încât se ghemui într-un gest reflex, de apărare, repezindu-și coatele spre abdomen, ca pentru a-și proteja pieptul. La ce naiba se gândea? se întrebă singur, urlând tăcut, în liniștea minții sale. Chiar în aceeași clipă însă, fața care îl înspăimântase reveni, inconfundabilă și intransigentă în frumusețea ei arogantă, dar cu o moliciune vulnerabilă în curbura bosumflată a buzelor. Gemând sonor, incredul, de St Clair se ridică și se așeză pe marginea patului, cu tălpile pe podea, închizând ochii cu putere și lipindu-și cu disperare palmele pe urechi, în încercarea de a le astupa.

Nu voia, nu *putea* să-și permită să creadă că figura aceea era altceva decât o făcătură a diavolului însuși. Și totuși, chiar în

vreme ce-şi spunea acest lucru, vedea imagini intens, dureros de familiare: piatra albastră agăţată de un şnur la gâtul lui atârna în vis de un lanţ din aur, un lanţ pe care el îl ţinuse în mână, lăsând giuvaierul să se cuibărească între sânii femeii întinse pe pat alături de el, pe somptuoasele aşternuturi de mătase mototolite – femeia a cărei coapsă caldă, goală, şedea grea pe şoldul lui, ţinându-l captiv, femeia al cărei chip surâzător îl făcu să ţâşnească iar în picioare, clătinându-se de spaimă.

Nu era nici o îndoială şi de St Clair nu încercă să se amăgească singur ori să-şi găsească scuze. Femeia din vis era Alice, prinţesă de Ierusalim, cea de-a doua fiică a regelui Baudouin, şi el ştiu deodată, cu o claritate zdrobitoare, că păcătuise şi preacurvise cu ea. Greutatea moale, apăsătoare, a sânilor ei în palmele lui era la fel de reală şi de inconfundabilă ca aceea a coapsei pe şoldul lui. Îşi amintea chiar şi parfumul ei cu iz de mosc, şi senzaţia limbii lui cercetătoare în adâncul ombilicului ei, şi netezimea tare, sculpturală, a pântecului ei cald pe obrazul lui.

Într-o clipă se îmbrăcă, îşi puse armura, îşi trase gluga pe cap şi îşi prinse sabia la brâu, apoi îşi puse la subsuoară coiful plat şi înhăţă în mâna dreaptă înmănuşată cravaşa cu trei bumbi. Străbătu în linişte spaţiul comun, picioarele lui scoţând doar un uşor fâşâit pe podeaua acoperită cu un strat gros de paie, iar omul de pază pufni uşor pe nas în somn, după care se aşeză mai bine, rezemat de zid. Nimeni nu se aştepta ca vreun hoţ să râvnească la vreuna dintre posesiunile călugărilor din grajduri.

De St Clair îşi înşeuă calul cu gesturi sigure, fără zgomot, şi îl duse încet către ieşire, fără a încăleca, până ce ajunse afară, sub cerul înstelat. Se opri o clipă pentru a-şi pune coiful pe cap, îşi prinse cravaşa de cârligul fixat pe şa şi îşi scoase de la brâu toporişca, agăţând-o de celălalt cârlig al şeii. Apoi lăsă frâul, se întoarse repede în grajduri, de unde luă o suliţă şi un scut din rastelul de lângă uşă, reveni afară şi încălecă. Dădu pinteni calului şi porni în goană către pâlcul de clădiri aflate în faţa porţii de sud. Acolo trezi gărzile, le spuse cine este şi că se afla într-o misiune din partea patriarhului, după care trecu rapid pe

sub arcadă, înainte ca porţile grele să se deschidă complet.

Nu se gândi la ce vor spune fraţii despre dispariţia lui, fiindcă ştia că, probabil, nu-i va mai vedea niciodată. Îi plânseseră o dată moartea şi, în disperarea lui, se îndoia că o vor mai face din nou, gândindu-se încrâncenat cât de bine ar fi fost pentru toată lumea dacă el chiar ar fi murit atunci, prima dată. Nu ştia încotro gonea; ştia doar că vrea să ajungă departe, acolo unde nimeni să nu-i cunoască nici numele, nici figura, iar dacă asta însemna să călărească până în Siria şi să moară acolo, luptând singur împotriva unei hoarde de sarazini, va fi bucuros s-o facă, în speranţa că moartea va mai şterge ceva din hidoşenia păcatelor sale. Păcătuise cu fiica regelui, preacurvind cu ea ca un animal în călduri, iar amintirile îl frământau acum, ruşinându-l până în adâncul sufletului.

Doar o dată, pentru foarte scurt timp, se opri în goana lui departe de Ierusalim – atunci când îi trecu prin minte că o parte, cel puţin, din ceea ce i se întâmplase în vis era o imposibilitate. Trase de frâu şi rămase nemişcat, privind în zare, spre orizontul ce se lumina. Piatra albastră pe care o purta la gât zăcuse îngropată adânc în pământ atunci când el fusese răpit. O găsise abia la câteva luni după ce se întorsese, iar asta însemna că amintirile în care apărea şi ea erau false şi că, de fapt, el visase. Îşi simţi inima tresărindu-i în piept când îşi dădu seama de acest lucru şi îl acceptă; speranţa îi umplu pieptul, ca un val de aer proaspăt, în vreme ce posibilitatea de a se fi înşelat răsuna în mintea lui aidoma clopoţelului montat deasupra uşii de la bucătărie în casa mamei lui.

Dar abia ce apucă să-i mulţumească lui Dumnezeu pentru imposibilitatea ca piatra albastră să fi fost prezentă în amintirile lui, că gândul îi zbură la lănţişorul de care era atârnată: un lanţ gros, greu, ca un şarpe, din zale de aur galben lucrate manual, suplu, neted şi minunat confecţionat – cel mai preţios obiect pe care-l ţinuse vreodată în mână. Şi chiar îl ţinuse în mână, de multe ori. Adesea îşi făcuse palma căuş pentru a savura senzaţia pe care i-o dădeau verigile grele, mâna conturându-i-se clar pe fondul pereţilor purpurii din dormitorul prinţesei. Şi pusese de multe ori lănţişorul la gâtul ei, strecurându-şi apoi şi el capul în

bucla lui, pentru ca amândoi, el și ea, să fie uniți de șiragul de aur, cu piepturile goale atingându-li-se, frământați de pofte carnale.

Își încălcase jurământul de castitate. Își simțea acum trupul ca de plumb când își îndemnă calul să pornească iar la drum. Warmund de Picquigny îi spusese că nu era vinovat de păcat atâta vreme cât nu avusese *intenția* de a păcătui. Iar el îl crezuse și începuse să se liniștească. „Vizitele" nocturne ale succubusului se răriseră în ultimele săptămâni, Étienne simțindu-se deja mai bine și mai împăcat cu el însuși, cu viața și cu îndatoririle lui. Acum însă, ajunsese iar într-un impas. Avusese el intenția să preacurvească cu prințesa?

Amintirile sale cu privire la ceea ce se întâmplase sugerau că se implicase în mod voit în activitățile care acum începuseră să-i revină în memorie din ce în ce mai limpede. Știa sigur că resimțise plăcere – o plăcere indescriptibilă, uriașă, abandon voluptuos și excese extraordinare. Era teribil de conștient de toate aceste lucruri. Dar în mintea sa exista o voce măruntă, încăpățânată, care insista să-l întrebe iar și iar dacă voința lui avusese sau nu un rol. Participase la desfrâul acela de bună voie și în cunoștință de cauză? O anumită parte din el da, era absolut sigur de asta, fiindcă își amintea felul voit și senzual în care își strecurase capul în bucla lanțului care îi unise; și totuși, vocea insista: reacțiile lui trupești fuseseră dictate sau nu de voința lui conștientă? Aceasta era o întrebare potrivită mai degrabă pentru un cleric decât pentru un soldat, știa bine acest lucru, și chiar în vreme ce ridica mental din umeri fiindcă nu-și putea răspunde în mod cert la întrebare, știa că atât întrebarea, cât și răspunsul erau de o importanță crucială.

Și după o lungă vreme de îndoieli agonizante, în minte începură să-i apară gânduri logice, fragmente de amintiri și goluri mari, reale, în memorie perioade mai lungi și mai scurte cu privire la care nu-și amintea absolut nimic. Apoi, într-un sfârșit, îi reveniră în memorie *comportamente* stranii: se holba la Alice, văzând-o ca și când imaginea ei ar fi fost reflectată într-o oglindă strâmbă, privind-o de aproape, convins că trupul ei, licărind și unduindu-se în mod bizar, era pe cale să se destrame

și să dispară, simțindu-și capul învârtindu-se în vreme ce încăperea se rotea în jurul lui, iar el râdea ca un dement... Existaseră momente – înțelegea acum acest lucru – în care nu deținuse nici un control asupra lui însuși, iar asta îl nedumerea total, fiindcă mereu în viață se controlase rigid, îndeaproape.

Prin urmare, era ceva neclar, ceva incomplet în privința răstimpului în care fusese răpit. Nu exista nici o conexiune, de exemplu, și nici o continuitate între amintirile despre dezmățul sexual din dormitorul violet și torturile la care fusese supus în încăperea în care fusese legat cu lanțuri de pat. Și nu știa cum ajunsese nici într-un loc, nici în celălalt, nu știa cum scăpase; își amintea doar vag de femeia necunoscută, abia zărită, care îl trăsese după ea ținându-l strâns de încheietura rănită, ducându-l spre libertate și lăsându-l apoi singur.

Și apoi, tocmai când începea să creadă că ar putea exista un licăr de lumină în bezna care îl înconjura, deveni conștient de piatra albastră agățată pe un șnur la gâtul lui. Aproape fără a-și da seama, duse mâna la ea și o prinse între degetul mare și arătător, într-un gest care-i devenise obișnuit în ultimele săptămâni și care, de această dată, dezlănțui o nouă serie de revelații și autoînvinuiri. Păstrase – dar imediat se corectă cu asprime, subliniind adevărul – își *însușise* în secret, adică de fapt *furase,* piatra fără a-i păsa de valoarea ei reală, fără a-l interesa dacă era o gemă ori doar sticlă, dintr-un simplu capriciu; iar în hotărârea lui de a o păstra doar fiindcă o voia încălcase un alt jurământ – nu atât legământul de sărăcie, cât mai degrabă făgăduiala de a pune totul în comun cu frații lui, fără a păstra nimic pentru el însuși.

Greutatea acestui gând îi apăsa umerii ca o piatră de moară și, dacă ar fi avut lacrimi, ar fi plâns acum. Dar nu existau lacrimi în el și de St Clair simți cum disprețul de sine îi crește. Piatra albastră era o nimica toată, o simplă pietricică frumos modelată și plăcută la atingere, înșelător de catifelată în duritatea ei și caldă într-un fel care îi amintea de intimitatea ascunsă a coapselor perfecte ale prințesei Alice le Bourcq. Și la acest nou gând apărut în mintea lui, își smulse piatra de la gât, rupând șnurul, și o aruncă departe, urmărindu-i zborul pe

fondul cerului slab luminat și văzând locul în care ateriză, lovindu-se de un bolovan. Rămase încremenit, holbându-se la punctul acela, neputând vedea piatra în sine, dar gândindu-se deja la altele, la felul în care pietricica aceea albastră fusese implicată în tripla sa cădere, în încălcarea singurelor trei jurăminte pe care le făcuse în viața lui în fața lui Dumnezeu sau în fața oamenilor – castitate, sărăcie și supunere. Era de trei ori damnat și nu merita să mai trăiască; acum nu mai putea face nimic altceva decât să pornească mai departe și să se sacrifice în lupta împotriva necredincioșilor.

Și astfel sieur Étienne de St Clair, confrate al Ordinului Oștenilor Săraci ai lui Iisus Hristos, coborî din șa, căută piatra pe care tocmai o aruncase și o legă cu grijă, strâns, de apărătoarea de mână a spadei sale. Apoi puse arma înapoi în teacă, luă frâiele, fixă capătul suliței în lăcașul ei din scara șeii și, cu scutul în mâna stângă, dădu pinteni calului și porni sfidător spre răsărit, hotărât să moară repede și cu bravură în numele și spre slava Dumnezeului său.

2

Vestea despre dispariția lui de St Clair ajunse la prințesă înainte de ora cinei, a doua zi după plecarea lui din oraș, căci amintindu-și de anterioara lui răpire, confrații lui erau hotărâți ca de această dată să-l găsească oriunde ar fi fost și oricine l-ar fi luat, așa că vreme de mai multe zile toți opt, împreună cu sergenții, bătură străzile Ierusalimului, întrebând în stânga și-n dreapta dacă știa cineva ceva despre tovarășul lor.

În dimineața celei de-a treia zile, un trimis își făcu apariția la intrarea în grajduri cerând să-l vadă pe fratele Hugues, iar la scurt timp după aceea, cu o expresie nedumerită, Hugues îl lăsă în locul său pe fratele Godefroi și plecă împreună cu trimisul, spunând doar că fusese chemat la palat pentru o chestiune ce avea legătură cu dispariția lui de St Clair.

La palat, se văzu escortat la o întrevedere particulară cu prințesa, în apartamentele acesteia, unde mai erau prezente doar două dintre doamnele ei. Hugues de Payens, obișnuit să

comande soldați, nu se pricepea deloc să facă față unei femei, așa că în foarte scurt timp prințesa află de la el tot ce știa sau bănuia în privința dispariției celui mai tânăr călugăr-cavaler. Hugues îi spuse că fratele Étienne mai dispăruse o dată înainte, răpit fiind de persoane necunoscute și, evident, fără un motiv rațional, și că în ultima vreme era tulburat tot mai rău de amintirile torturilor pe care le suferise în perioada captivității.

Alice se arătase foarte îngrijorată, cerând o sumedenie de detalii cu privire la cele întâmplate tânărului călugăr și încercând să afle mai multe despre amintirile care îl necăjeau, fiindcă nu se așteptase la așa ceva. Începea să se simtă îngrijorată la gândul că de St Clair își putea aminti torturile la care oamenii ei îl supuseseră, deoarece primise asigurări că drogurile ce îi fuseseră administrate îl vor face să nu-și aducă aminte absolut nimic. Torturile fuseseră relativ blânde – abia dacă meritaseră acest nume. Ordonase să fie ținut în așa fel încât pe gleznele și încheieturile mâinilor lui să rămână limpede urmele cătușelor și pusese să fie biciuit o singură dată, doar pentru a-i rămâne niște semne trecătoare, nu cicatrici serioase, fiindcă își dăduse seama cât de ciudat ar fi fost dacă l-ar fi eliberat complet nevătămat. Ceruse de asemenea să fie mânjit cu murdării și excremente de animale, pentru a masca faptul că, în timpul captivității, fusese îmbăiat în mod regulat. Iar faptul că el își amintea acum ceva din toate acestea era foarte îngrijorător.

Fusese curioasă, dar nu mai mult, când auzise cu o seară în urmă despre cea de-a doua dispariție a tânărului călugăr, însă eliminase imediat posibilitatea ca altcineva să-l fi răpit pentru a obține de la el informații sau plăceri de ordin sexual. Singura persoană care ar fi putut face așa ceva, după părerea ei, ar fi fost episcopul Odo, dar Alice știa că el n-ar fi avut nici voința, nici curajul de a o înfrunta. Tatăl ei, pe de altă parte, dacă ar fi vrut ceva de la tânărul călugăr-cavaler, ar fi acționat în mod direct, așa cum ar fi procedat și patriarhul; nici unul dintre ei n-ar fi avut nevoie de subterfugii. Se gândise să se ducă mai întâi la de Picquigny, pentru a afla ce știa ori ce bănuia el, dar renunțase rapid la această idee, știind că patriarhul nu avea timp pentru ea

și n-ar fi fost de acord s-o ajute în vreun fel. Așa că apelase direct la sursă, chemându-l pe de Payens însuși și oferindu-și ajutorul pentru ca tânărul de St Clair să fie găsit.

Dar după ce-l chestionase cu de-amănuntul și constatase că de fapt acesta nu avea nici cea mai vagă idee cum să pornească în căutarea dispărutului, prințesa rămase tăcută o vreme, cugetând, după care îi spuse că ar exista o posibilitate de a-l ajuta. Adăugă că avea un prieten printre musulmani, iar acesta avea la rândul lui relații ample în întregul Outremer. Va vorbi ea cu acel prieten și-l va ruga să facă tot ce va putea, iar când va avea vești de la el, i se va comunica și lui de Payens.

Cavalerul schiță o plecăciune adâncă și îi mulțumi încă o dată pentru oferta generoasă. Imediat ce ușa se închise în urma lui, Alice își chemă omul de încredere, pe Ishtar, și-l trimise să-l aducă pe Hassan, negustorul de cai.

Ishtar se întoarse abia după-amiază, cu vestea că sirianul nu se afla în oraș și că nimeni nu știa unde e. Fusese acasă seara trecută, văzându-și de treburile lui ca de obicei, după o zi bună în care vânduse patru armăsari frumoși, și vorbise chiar la amurg cu rândașul-șef, urmărind masa și țesălatul cailor, dar plecase înainte de ivirea zorilor fără a spune nimănui unde se ducea și când se va întoarce. Rândașul-șef, Nabib, îi sugerase lui Ishtar că stăpânul lui ar putea fi în trei locuri, toate în oraș sau în apropierea lui, dar căutările nu dăduseră nici un rezultat, iar Ishtar se întorsese la Nabib și-l rugase să-i transmită stăpânului său că prințesa îl așteaptă cât mai curând, într-o problemă de mare urgență și însemnătate.

Alice nu era deloc încântată de veștile aduse de servitorul ei, neobișnuită fiind ca oamenii să nu răspundă imediat la apelul ei, dar nu avea nimic de făcut decât să fumege în așteptare, dându-le astfel de înțeles servitorilor ei că e preferabil să nu-i iasă în cale. Din fericire pentru ei, Hassan însuși își făcu apariția la nici o oră după întoarcerea lui Ishtar, iar furia prințesei dispăru pe dată, fiindcă știa bine că nu-și permitea să-și îndrepte limba ascuțită asupra Asasinului. Petrecură o oră între patru ochi, timp în care Alice îi spuse în amănunt ce așteaptă de la el, iar în pragul înserării Hassan se retrase. De St Clair lipsea

deja de trei zile.

Câteva clipe mai târziu, când zăvoarele nici nu apucaseră să se închidă la porțile ce duceau spre apartamentele prințesei, un alt bărbat, unul vârstnic de această dată, se strecură prin penumbra deasă și se înfățișă înaintea gărzilor. Căpitanul luă poziție de drepți și-l conduse pe nou-venit înăuntru, în sala mare de primiri, unde stăpâna lui obișnuia să-și întâmpine oaspeții oficiali, căci bărbatul era într-adevăr un oficial de rang înalt. Era sieur Bertrand de Perigord, cavaler și războinic vestit, care se scăldase în sângele necredincioșilor la cucerirea Ierusalimului, în 1099, iar acum era un sfetnic de seamă al regelui. De Perigord, un zbir lipsit de haz care venise doar pentru că fusese trimis de rege personal, refuză să se așeze, rămânând în picioare și bătând nerăbdător darabana cu degetele în crucifixul mare din argint pe care-l avea atârnat la gât, până ce prințesa sosi. Alice se opri semeață în prag, privindu-l încruntată, iar el îi întoarse uitătura cu o neplăcere egală, informând-o direct că tatăl ei îi solicita prezența neîntârziat. Și odată ce transmise mesajul, veteranul îi întoarse spatele și ieși din încăpere fără vreun alt cuvânt.

Când ușa se închise în urma lui, Alice scuipă pe jos, dar nu mai pierdu vremea. Bătu din palme chemându-l pe Ishtar și-i ceru să le trimită pe slujnice ca s-o ajute să-și schimbe hainele și să se pregătească pentru întrevederea cu tatăl ei. În vreme ce se lăsă în voia lor, încercă să-și aducă aminte cine se afla la curte în aceste zile și cine ar fi putut fi responsabil de această chemare a ei. Nu era însă îngrijorată, fiindcă de această dată avea conștiința neobișnuit de curată, însă nu-și închipuia ce anume dorea tatăl ei. Rareori o chema astfel și niciodată n-o făcuse seara, atât de aproape de ora cinei, fiindcă acesta era momentul din zi în care întotdeauna era ocupat cu fluxul continuu de oaspeți care veneau de pretutindeni din Outremer, dar și de la Roma sau din alte țări ale creștinătății. Ca rege al Ierusalimului, Baudouin era de zece ori mai ocupat decât fusese pe vremea în care era doar conte de Edessa.

O jumătate de oră mai târziu, când gărzile regale o conduseră în sala de audiențe, constată cu mare surprindere că

tatăl ei o aștepta singur și într-o foarte bună dispoziție. Se ridică în picioare îndată ce văzu ușa deschizându-se, dar Alice îl zărise deja așezat într-o poziție lipsită de eleganță pe brațul fotoliului aurit, citind un pergament pe care îl ținea cu ambele mâini în lumina unei torțe prinse în suportul ei de pe perete. Dădu drumul pergamentului când ea intră, coborând de pe postament pentru a o întâmpina cu un zâmbet larg.

Surâzându-i și ea vag, Alice făcu o plecăciune scurtă, îl sărută pe ambii obraji și-i spuse „papa", așa cum făcea de obicei, străduindu-se să arate cuminte și drăguță. Nimeni n-ar fi crezut văzând-o, nici chiar tatăl ei, că i se părea ceva ciudat în faptul de a-și întâlni augustul părinte fără suita de curteni, lingușitori și slujbași care se afla neîncetat între ei, făcând imposibilă orice conversație reală. Și Alice își aminti că așa obișnuia odată să-și vadă zilnic tatăl, în întrevederi intime, neoficiale, cu mulți ani în urmă.

Acum el îi strânse mâinile în palma lui, le duse la buze, le sărută, apoi îi dădu drumul și se îndreptă spre masa de lângă perete, unde teancurile de pachete și documente arătau că Baudouin era un rege muncitor. Ezită o clipă, scrutând hârtiile, după care luă un obiect mic, înfășurat în piele, și-l cântări în mână, privind peste umăr, spre ea.

— Ai auzit despre trimișii care au venit astăzi din Franța, draga mea?

Alice clătină din cap, surprinsă, fiindcă rareori îi scăpa ceva în privința celor care veneau și plecau de la curte.

— Nu, nu știam că a venit cineva. Când au sosit, papa?

— Astăzi după-amiază. Au venit prin Jaffa și au așteptat formarea unei caravane, pentru a merge în siguranță. Mai bine de o săptămână au așteptat. Opt zile pentru a se strânge, apoi au mai făcut alte trei pe drum până aici. Mult, mult prea mult.

— Drumul de la Jaffa este încă periculos? Credeam că deja călugării-cavaleri se ocupă de acest lucru.

— Se ocupă, draga mea, se ocupă, dar nu sunt nici ei supraoameni. Au un program regulat de patrulare a drumurilor de aici la Ierihon și la Jaffa, dar dintre acestea două, cel de la Jaffa este mai lung și mai dificil de supravegheat, iar numărul

pelerinilor care îl străbat este mai mic.

— Dar de când sunt pelerinii mai importanți decât trimișii regali ai creștinătății?

Tatăl ei îi surâse afectuos.

— Depinde de cel care privește chestiunea. Patriarhul, fratele Hugues și bravii lui confrați se preocupă în primul rând de siguranța pelerinilor. Acum nu prea mai putem face nimic pentru a schimba această stare de lucruri. Oricum, draga mea, trimișii au sosit și au adus ceva pentru tine.

Îi întinse pachețelul. Era puțin mai mare decât palma ei întinsă, plat, dreptunghiular și destul de greu, iar la început Alice nu izbuti să dezlege nodul complicat care fixa ambalajul elegant din piele. Ar fi putut să taie șnurul, știa bine, dar pentru un motiv oarecare insistă cu încăpățânare și delicatețe să dezlege nodul, până ce reuși. Desfăcu pachetul și rămase cu ochii căscați la miniatura din interior – un portret pictat pe un suport mic de lemn, înconjurat de o bordură aurită și delicat sculptată cu frunze de acant. Portretul înfățișa un tânăr cu păr auriu buclat și ochi albaștri, strălucitori și zâmbitori. Chiar ținând seama de exagerările firești ale unui pictor ce nu voise să-și ofenseze subiectul, era limpede – își spuse Alice – că tânărul era un bărbat remarcabil de arătos și de bine făcut.

La prima vedere, crezu că are în față portretul contelui Fulk de Anjou, care se logodise cu sora ei, Melisende, cu doi ani în urmă, în timpul unei scurte vizite în Țara Sfântă. Vreme de o clipă îi trecu prin minte gândul ilogic că tatăl ei făcuse o greșeală și o chemase pe ea în locul surorii ei. Instantaneu însă își dădu seama că greșeala era a ei și că bărbatul din portret nu semăna deloc cu Fulk de Anjou. Cel din miniatură era blond, în vreme ce Fulk avea pielea măslinie și, în plus, era cu cel puțin zece ani mai vârstnic. Alice îl cunoștea bine pe conte, dar ca un rival la tronul și coroana tatălui ei, nu ca un viitor cumnat. Simți cum o străbate un val de ură față de Fulk și de sora ei nătângă, urmat de altul, de curiozitate cu privire la necunoscutul din portret. În cele din urmă ridică ochii spre tatăl ei.

— Cine este, papa?

Zâmbetul regelui deveni și mai larg.

— Îl cheamă Bohemond și e prinț de Antiohia. Tatăl, lui, Bohemond I, mi-a fost prieten. Fiul lui, Bohemond al II-lea, va fi soțul tău.

— Soțul meu... rosti ea pe un ton plat, dar în clipa următoare capul îi zvâcni și ochii îi aruncară scântei. *Soțul* meu?! Eu n-am să mă mărit, papa! Ai înnebunit, de te aștepți să mă căsătoresc cu amărâtul ăsta? Nici măcar n-am auzit de el!

— Nici nu trebuia să auzi, până azi. Și nici n-ai de ce să-mi stârnești mânia vorbindu-mi astfel.

Cuvintele fuseseră rostite cu o voce blândă, însă Alice știa bine cât de limitată era răbdarea tatălui ei și, furioasă, își mușcă buzele, străduindu-se ca gândurile să nu i se mai citească pe față, în vreme ce tatăl ei o fixa cu privirile, căutând alte semne de rebeliune. În cele din urmă, regele înclină din cap și continuă, pe același ton blând:

— Fii liniștită, fiica mea. Tânărul îți va plăcea.

Efortul de a reacționa cuminte la o asemenea inepție îi punea răbdarea la o încercare extremă, dar izbuti să se stăpânească și, când vorbi din nou, în glasul ei nu răsuna decât supunere.

— Dar cum poți fi sigur de asta, papa? De unde știi fără să te îndoiești că omul acesta nu-mi va frânge inima? Eu n-am fost niciodată în Antiohia, și atunci cum pot spera că îmi va plăcea, fiindu-mi absolut necunoscut? El m-a văzut vreodată? Știe cine sunt?

— Te-a văzut așa cum îl vezi și tu pe el acum, replică regele cu un gest spre portretul din mâna ei. I-am trimis o astfel de miniatură acum doi ani. Îți amintești, sunt sigur, când i-ai pozat pictorului. Băiatul are nouăsprezece ani acum, aproape cât tine, și nu locuiește în Antiohia, ci în Italia, unde a trăit până acum. Este prinț de Taranto, așa cum a fost și tatăl lui înainte, și este văr cu regele Italiei. De asemenea, este nepotul regelui Franței, iar acum, că se apropie de vârsta cuvenită, vine aici pentru a ocupa tronul Antiohiei – cel mai bogat ținut din Outremer, aflat chiar lângă domeniile noastre. Ar putea ajunge aici într-o lună sau într-un an. Depinde de vreme, de vânt și de capriciile Fortunei. Când va sosi însă, vă veți căsători și vei deveni imediat

regina lui. Aţi fost făgăduiţi unul altuia încă de când eraţi copii, iar înţelegerea a fost pecetluită de însăşi prezenţa papei.

— Dar, papa! Vocea îi pieri pentru o clipă şi Alice se văzu nevoită să se îmbărbăteze înainte de a vorbi mai departe şi de a păstra un ton rezonabil al vocii, în ciuda cuvintelor dure alese. Omul ar putea fi un neghiob!

Baudouin ridică o mână, iar buzele i se întinseră într-un zâmbet.

— Nu, fiica mea. Acordă-mi cel puţin cinstea de a mă considera un tată suficient de înţelept şi de bun pentru a mă gândi la acest lucru. Prinţul este bine văzut şi apreciat. L-am ţinut sub observaţie atentă de ani buni, fiindcă am domnit în numele lui ca regent al Antiohiei, guvernând ţara de aici, printr-un intermediar. Nu l-am văzut niciodată, dar mi s-a spus că este foarte înalt, depăşindu-i cu un cap şi mai bine pe semenii lui, şi suficient de arătos pentru ca femeile să se lupte pentru el... deşi asta nu ar trebui să fie pentru tine o preocupare. Are părul lung, blond şi cârlionţat, aşa cum poţi vedea, aproape auriu, are dinţi egali şi albi, iar ochii îi sunt mari şi albaştri. Se zice că este un om responsabil, inclusiv în privinţa cheltuielilor, bun cu servitorii şi blând cu animalele. În plus, am înţeles că oamenii pe care îi conduce îl admiră, îl respectă şi sunt gata să facă tot ce le-ar cere. Este deja un războinic viteaz şi cu un oarecare renume, în ciuda vârstei lui tinere, şi visează să facă fapte măreţe aici, în Outremer, pentru slava lui Dumnezeu şi a Sfintei Sale Biserici.

Alice rămase tăcută, fără a se gândi la Bohemond, fiind însă nedumerită de cuvintele tatălui ei, şi anume că n-ar trebui să-şi facă griji fiindcă prinţul era considerat atrăgător de alte femei. Niciodată nu ştiuse cum să răspundă la asemenea comentarii din partea lui, iar în ultimele luni acestea deveniseră tot mai dese. Expresia lui era totdeauna inscrutabilă, iar tonul pe care le rostea lăsa loc dubiilor cu privire la adevăratul lor înţeles şi o făcea să se întrebe cât de mult ştia, sau nu ştia, tatăl ei despre preocupările şi înclinaţiile ei sexuale. Acum se pomeni întrebându-se iar ce credea de fapt regele despre ea, dincolo de masca aceea a lui, de afecţiune paternă. Oare voia să spună că,

în situaţia unui soţ infidel, îi va fi uşor să-şi găsească şi ea consolarea în braţele altora? Sau că frumuseţea ei era suficientă pentru a o feri de pericolele reprezentate de alte femei? Nu ştia care dintre cele două supoziţii era mai aproape de realitate şi pentru o clipă se întrebă dacă mama ei îi şoptise oare regelui ceva. Dar alungă imediat gândul, fiindcă Alice şi regina ajunseseră la un soi de armistiţiu, după ani întregi de ciorovăieli. Nu era o pace completă, iar uneori părea foarte greu de menţinut, dar funcţiona deja de mai mult de un an şi Alice se îndoia că Morfia ar fi fost dispusă s-o pericliteze dezvăluindu-i cine ştie ce soţului ei.

Regina aflase despre isprăvile fiicei ei cam pe când aceasta din urmă împlinise şaptesprezece ani – Alice n-avea idee cum şi de la cine – şi pornise la atac imediat, ameninţând să-i spună totul regelui dacă nu-i promitea, pe loc, că se va cuminţi şi se va purta aşa cum se cuvenea unei prinţese de Ierusalim, cu modestie, delicateţe şi bună creştere.

— Şi cum, rogu-te, ar trebui să se poarte o contesă sau o regină a Ierusalimului? ripostase Alice şi continuase enumerând numele tuturor bărbaţilor de care avea cunoştinţă în legătură cu mama ei, începând cu bătrânul episcop Grosbec. Contesa fusese uluită la început, apoi se înfuriase şi declarase ceea ce Alice ştia, din propriile sale observaţii, că era perfect adevărat: că niciodată nu fusese atinsă şi nu atinsese alt bărbat, decât pe soţul ei. Prinţesa fusese însă pregătită pentru acest lucru şi agitase spectrul aparenţelor. Ce ar fi zis sau ce ar fi făcut contele, întrebase ea, dacă ar fi bănuit că soţia lui obţinuse o serie de favoruri oferindu-se de bunăvoie ca subiect al fanteziilor desfrânate ale episcopului, care îşi vărsa sămânţa aproape zilnic privind-o?

Discuţia fusese lungă şi înfierbântată, cu acuze de o parte şi de alta, însă ciudat de liniştită, din nevoia de discreţie, iar în cele din urmă încheiaseră acel armistiţiu fragil, fiecare dintre cele două femei căpătând un respect nou şi precaut faţă de cealaltă. Nu discutaseră termenii în detaliu şi nu vorbiseră despre felul în care se vor trata reciproc în continuare, dar din acea zi nu mai avuseseră nici o confruntare, iar când se

întâlneau, ceea ce se întâmpla în ultima vreme mai des și mai deschis decât înainte, se purtau politicos și tolerant una cu alta.

Alice își dădu seama că între ea și tatăl ei se lăsase o tăcere adâncă și că regele aștepta, probabil, un răspuns din partea ei, la ceva ce-i spusese sau o întrebase. Trase adânc aer în piept, zâmbi radios și clătină din cap, ca și când și-ar fi alungat un gând amuzant. El își strânse buzele, cu o expresie gravă.

— Foarte bine, fiica mea. Te las să te gândești, dar trebuie să știi că nu-mi voi schimba hotărârea și nici măcar nu voi accepta să discut despre așa ceva; prin urmare, obișnuiește-te cu ideea că trebuie să-ți asumi îndatoririle unei fiice de rege. Te vei mărita cu prințul Antiohiei imediat ce nunta va putea fi pusă la cale. Aceasta îți este soarta, așa că accept-o de bunăvoie și fii conștientă de faptul că ai fi putut nimeri mult mai rău. Tânărul are toate calitățile necesare: este urmașul unora dintre cele mai nobile familii ale creștinătății, este bogat, e bine văzut de toți cei care îl cunosc, se bucură de o sănătate excelentă și e nerăbdător să-ți devină soț. Nu dorește să obțină coroana Ierusalimului, știind că sora ta, Melisende, este prima mea născută și făgăduită lui Fulk de Anjou, care va domni aici după ce eu nu voi mai fi. E mulțumit cu principatul său, Antiohia, cel mai bogat din Outremer, cu excepția Ierusalimului. Antiohia este deja întinsă și prosperă, dar Bohemond plănuiește să-i extindă granițele spre sud și est, mult în teritoriile siriene ale selgiucizilor, până la Alep, și, în sud, poate până la Damasc. Voi doi veți avea un regat al vostru, care va rivaliza cu al meu și într-o zi poate chiar îl va depăși.

Alice privi la portretul din mâna ei și se gândi la cuvintele regelui, mintea ei reținând automat acele elemente pe care dorea să le ia în seamă: frumos, bogat, cu părul auriu, civilizat, aventuros și mai presus de toate cutezător. Și chiar în clipele în care se gândea la ele, își simțea buzele rotunjindu-i-se într-o strâmbătură neîncrezătoare. Cunoscuse mulți bărbați într-un răstimp scurt, dar nu întâlnise încă vreunul care să aibă mai mult de una sau două dintre aceste calități.

— Ei bine? Ai auzit ce ți-am spus?

Alice făcu ochii mari, cu o privire inocentă.

— Sigur că da, papa. Cred că sunt puțin copleșită, dar nu vreau să te supăr. Am înțeles ce mi-ai spus și am să mă gândesc numai la asta de acum înainte, iar între timp voi aștepta vești de la tine despre ce se întâmplă mai departe. Ezită o clipă, conștientă că forța oarecum limitele, apoi întrebă: Mama știe despre asta?

— Firește că da. A fost prezentă când am aranjat căsătoria – pe vremea aceea tu erai doar o copilă în brațele ei – dar n-am mai discutat despre această chestiune mult timp, până în urmă cu doi ani. Nunta era decisă, dar cum voi doi eraţi foarte departe unul de celălalt, am hotărât că e mai bine pentru toți cei implicați să vorbim cât mai puțin despre problema respectivă. Așa, dacă tânărului avea să i se întâmple ceva la un moment dat, tu nu te vei fi simțit îndurerată sau lipsită de dreptul tău.

— Și i-ai interzis mamei să-mi spună despre asta?

— Nu, deloc. Am decis împreună că acesta era cel mai bun aranjament pe care îl puteam obține pentru tine la momentul respectiv și că nimeni nu avea de câștigat dacă-ți spuneam și ție despre el câtă vreme erai prea tânără pentru a înțelege ce anume presupune. N-am regretat niciodată hotărârea aceea, și nici mama ta, iar faptul că a fost o decizie înțeleaptă s-a adeverit în urmă cu câțiva ani, când un alt tânăr a fost ucis într-un accident la vânătoare, căzând de pe cal și frângându-și gâtul. El fusese făgăduit surorii tale, Melisende; numele lui nu înseamnă astăzi nimic pentru ea, dar dacă s-ar fi știut promisă lui, ar fi fost îndurerată. Așa că a fost mai bine să nu știți, ești de acord cu mine?

Pe punctul de a deschide gura, Alice se stăpâni și își plecă fruntea cuminte, o întruchipare a fiicei supuse, schiță o plecăciune adâncă și întrebă:

— Atunci, pot vorbi cu mama despre acest lucru?

— Poți, dar a venit ora mesei și în seara aceasta avem mulți oaspeți – opt trimiși ai Franței și șase de la curtea Italiei – așa că ar fi poate mai bine să aștepți până mâine. Acum du-te și pregătește-te să te înfățișezi ca o prințesă de Ierusalim și Antiohia.

Alice făcu o nouă plecăciune și ieși din încăpere simțind

cum i se învârtește capul. O senzație de încordare în capul pieptului îi spunea că ar putea fi în pragul unei experiențe extrem de incitante, așa cum nu mai trăise până atunci. Urma să devină prințesă de Antiohia, măritată cu un prinț apreciat, frumos, cu părul auriu, și toate acestea ar putea fi în avantajul ei. Fulk de Anjou era succesorul oficial al tatălui ei. Nu era nimic de făcut în privința asta – decât dacă Fulk murea... iar dacă se întâmpla așa ceva, avea să fie înlocuit; Alice nu se îndoia că tatăl ei alcătuise deja o listă cu posibilii înlocuitori. Dar Fulk era potrivit: un tip rigid, cu o personalitate rece, total lipsit de umor, genul de om care îi îndepărtează pe ceilalți, un oponent care putea fi pus cu ușurință la locul lui, mai cu seamă de un cutezător cu bucle aurii care știa să-și atragă afecțiunea celorlalți, un prinț ale cărui visuri și ambiții depășeau cu mult granițele propriului principat.

Îi trecu o clipă prin minte faptul că actualii ei amorezi vor fi nefericiți la auzul noii vești, cu atât mai mult cu cât ea va pleca la casa viitorului ei soț, în Antiohia, la sute de leghe spre nord. Episcopul Odo va face probabil cel mai mare tărăboi, fiindcă, deși îl ținea într-o lesă scurtă, în privința favorurilor ei era obișnuit să i se facă pe plac și, când nu-i convenea ceva, devenea iritabil și enervant aproape ca o muiere. Din fericire însă pentru ea, Odo era și cel mai vulnerabil dintre amanții ei, cel mai ușor de controlat – dintr-o serie de motive de care avea de gând să se îngrijească asiduu în timpul care îi rămăsese.

În vreme ce se pregătea de culcare în seara aceea, era încă adânc cufundată în gândurile despre vestea primită și despre schimbările pe care le va produce în viața ei, iar mult înainte de a adormi, uitase deja complet de Hassan, negustorul de cai, și de treaba de care îl trimisese să se achite.

3

De St Clair auzi trosnetul flăcărilor și le simți căldura arzătoare pe față, urmată de durerea vie pricinuită de un tăciune care îi ateriză pe mână și care îl trezi complet. Începu să strige, să blesteme și să se zvârcolească, încercând să scape de tortură.

Deasupra lui, rânjind cu smintită răutate, idiotul căruia el îi spunea Torţionarul ţinea în mână mănunchiul de trestii aprinse cu care îi arsese palma. Aruncă rapid o privire în jur, în căutarea celorlalţi şi în speranţa unei salvări, dar nu mai era nimeni, decât ei doi, şi de St Clair îşi simţi inima strângându-se, ştiind că torţionarul îl trăsese până la marginea focului, deşi nu putea înţelege nicicum de ce bruta nu mersese până la capăt, aruncându-l în flăcări. Ar fi putut-o face cu uşurinţă, fiindcă nu aveai de unde şti ce-i trece fiarei prin minte.

Ceilalţi membri ai bandei care îl prinsese şi-l ţinea prizonier cunoşteau plăcerea de a provoca durerea tovarăşului lor tâmp şi până acum îl împiedicaseră să meargă prea departe, sperând fără îndoială să poată obţine o răscumpărare în schimbul captivului, conştienţi că acesta nu le va mai fi de nici un folos dacă îl lăsau pe idiot să-l ucidă. Nici unul dintre ei nu vorbea într-o limbă pe care de St Clair s-o cunoască; discuţiile dintre ei erau un fel de păsărească rapidă şi şuierată, ce nu semăna deloc cu sunetele guturale ale celor mai multe neamuri arabe pe care le ştia el. De aceea, nu avea cum să le explice că nu era un cavaler franc bogat, pentru care cineva era dispus să plătească o răscumpărare.

Nici nu mai ştia de când îl ţineau prizonier, dar ştia că trebuie să fi fost în pragul morţii când îl găsiseră, stors de sete şi incapabil să se apere. Faptul că se afla aici atesta cât de neputincios trebuie să fi fost atunci când îl prinseseră, dar nu avea habar cât timp se scursese din acel moment. Nu ştia decât că-şi recăpătase cunoştinţa într-o zi, sleit de puteri, însă cu mintea limpede, şi constatase că era prizonier, purtând doar rămăşiţele murdare ale tunicii în care părăsise grajdurile din Ierusalim. Nu avea cum să ştie dacă de atunci trecuseră zile, săptămâni sau chiar luni, deşi raţiunea şi observaţiile asupra celor care-l capturaseră sugerau că era vorba, probabil, de zile. Ei n-ar fi făcut nici un efort să-l ţină în viaţă – i-ar fi dat cel mult apă – şi, dacă starea lui nu s-ar fi îmbunătăţit semnificativ într-un răstimp scurt, l-ar fi lăsat să moară sau l-ar fi ucis ei.

Nu-şi amintea ce se întâmplase cu calul său, cu cămaşa de zale şi cu armele sale, dar de când îşi revenise în simţiri nu le

zărise pe nicăieri, așa că bănuia că le aruncase înainte de a fi găsit de cei care-l țineau captiv, își amintea că străbătuse deșertul zile întregi, în căutarea morții, dar nu găsise nici o persoană cu care să poată lupta și în cele din urmă ajunsese la o adăpătoare în care însă nu se mai afla apă. Ușor dezamăgit, plecase către următoarea oază pe drumul din deșert. Parcursese de multe ori acest drum și știa unde sunt toate ochiurile de apă, dar de această dată, cu mult înainte de a se apropia de străvechea oază care întreținea viața pe o rază enormă, văzuse vulturii dând ocol locului, iar când ajunsese, constatase că apa nu putea fi băută, contaminată de cadavre umflate, putrezite de atâta vreme încât abia dacă mai aduceau a corpuri omenești, iar sexul lor nu mai era identificabil.

Îngrozit, căzuse în genunchi și blestemase nebunia abjectă și iresponsabilitatea criminală a semenilor săi franci, fiindcă știa fără umbră de îndoială că nici un musulman nu ar fi putut comite un asemenea masacru. Era nevoie de întreaga stupiditate și siguranță de sine a creștinilor aroganți și plini de ură pentru a ucide nomazi fără apărare ca aceștia de aici – căci starea jalnică, emaciată, a vitelor moarte de alături nu lăsa loc de îndoială cu privire la identitatea celor măcelăriți – și pentru a le arunca apoi cadavrele în singura sursă de apă dulce pe o rază de sute de leghe, condamnând astfel la moarte nu doar pe cei din apropiere, ci și toate ființele deșertului care depindeau de apa aceea pentru a supraviețui. Incapabil să se roage unui Dumnezeu care putea permite o asemenea nedreptate, încălecase și pornise mai departe, cu resursele de apă drastic limitate și pe deplin conștient că trebuia să ajungă la următoarea oază înainte ca setea să-l doboare.

Dar nu izbutise. Își amintea că trecuse printr-o serie de furtuni care mai întâi îl derutaseră și apoi îl copleșiseră, după care nu mai știa decât că-și revenise și era captiv.

La scurt timp după ce-și recăpătase întâia dată cunoștința, avusese prima „confruntare” cu torționarul idiot, care era încântat să provoace suferințe nu doar lui de St Clair, ci oricărei creaturi care îi cădea în mână și nu putea riposta. Obișnuia să-i înfigă în carne o aşchie de os ascuțită – o purta ascunsă la

cingătoare și de St Clair știa că nu era nicidecum primul asupra căruia o folosea – pentru simpla plăcere de a vedea felul în care victima sa reacționa, afișând tot timpul un rânjet tâmp și ticălos, cioturile murdare de dinți licărindu-i în gura plină de bale.

Acum torționarul se ghemui pe vine, rânjind, și împinse mănunchiul de trestii spre fața prizonierului, dar flacăra se stinsese deja și tulpinile erau doar calde. Capetele arse ale acestora îi atinseră pielea și de St Clair simți funinginea lunecându-i spre bărbie. Când torționarul se dădu înapoi și începu să-și caute așchia de os la brâu, în apropiere se auziră glasurile celorlalți și tâmpul țâșni în picioare, grăbit să-i întâmpine.

Câteva clipe mai târziu apăru unul dintre ceilalți, cocoșat sub greutatea unei capre mari pe care o ținea pe umeri. Azvârli leșul în praf, lângă foc, apoi se uită la de St Clair, dându-și seama că acesta zăcea prea aproape de foc. Bombăni ceva și se apropie, chemând ajutoare în vreme ce începu să-l tragă pe cavaler departe de căldura flăcărilor. Un al doilea i se alătură și, fără menajamente, îl ridicară și-l duseră înapoi unde stătuse înainte. De St Clair deschise gura și o închise apoi cu zgomot – semnalul prin care ei înțelegeau că vrea apă, iar unul dintre ei se întoarse cu un vas mic din lut, pe care îl duse la gura prizonierului legat de mâini.

De St Clair bău, clătindu-și gura cu ultimele picături înainte de a le înghiți și în clipa următoare auzi un sunet ciudat, dar familiar, care se încheie cu un bufnet puternic. Fusese șuierul unei săgeți trase de departe. Proiectilul îl lovi în spate pe cel aplecat deasupra lui și-l aruncă violent în lături, iar de St Clair încremeni. Sunetul se mai auzi de încă patru ori, audibil de fiecare dată peste cacofonia glasurilor speriate și de fiecare dată marcat de zgomotul unui trup care se prăbușea. Apoi săgețile se opriră.

De St Clair știa că fuseseră opt oameni în banda celor care îl prinseseră. Cinci dintre ei, bănuia acum, erau deja morți. Îi trecu prin minte că de fapt ar fi putut fi doar grav răniți, dar se îndoia. Unde erau însă ceilalți trei?

Auzi în aceeași clipă o șoaptă ascuțită, șuierată, urmată

imediat de alte două. Cei trei erau în apropiere, ascunși undeva, probabil feriți de săgețile dușmanilor care pândeau. Întoarse capul spre stânga atât cât putu, sperând să poată vedea unde erau cei trei, dar nu zări decât un singur cadavru, cel al torționarului, zăcând rășchirat, cu fața în jos și cu ochii goi holbându-se spre el și gura în sfârșit închisă de țărâna de sub el. O săgeată îi ieșea din spate, cu penele iscusit modelate. De St Clair văzuse multe astfel de săgeți, toate confecționate în Siria de turcii selgiucizi. Urma deci să treacă de la o bandă de răpitori la alta. Arsura din palmă începu să-l usture iar.

Sesiză o mișcare în spatele umărului său drept și se întoarse repede pentru a privi dincolo de foc, unde zări o siluetă apărând în lumină. Era un bărbat înalt și zvelt, cu trăsături de șoim și barbă, cu un coif înalt, conic, din oțel, de care atârna o plasă fină, delicată, de zale. Silueta licărea în vreme ce se apropia, acoperită fiind de la gât până la glezne de un veșmânt lung din zale. În mâna dreaptă ținea un iatagan lung, sclipitor, în stânga un pumnal încovoiat, iar pe antebraț avea un scut mic, sarazin, care îi acoperea corpul de la biceps până la încheietura palmei. Răsună un strigăt dinspre cei trei ascunși în spatele lui, apoi se auzi zgomot de pași apropiindu-se în fugă și o izbitură dură îl aruncă în neființă.

— Sanglahr!

De St Clair se trezise de ceva vreme, dar nu deschisese ochii, fiindcă știa că era încă prizonier, simțind legăturile care îi imobilizau brațele și picioarele. Capul îl durea de la lovitura încasată, dar nu atât de rău precum s-ar fi așteptat, iar acest lucru îl mira. Nu se grăbea să deschidă însă ochii, din două motive serioase, ambele implicând riscuri: lumina i-ar fi putut accentua durerea de cap și, în plus, cineva ar fi putut observa că și-a revenit. Așa că rămase nemișcat și ascultă, încercând să-și dea seama ce se întâmpla în jurul lui.

Știa că își recăpătase cunoștința datorită mirosului delicios de carne friptă și unul dintre ultimele amănunte pe care și le amintea dinainte de apariția siluetei era imaginea și sfârâitul caprei ucise și eviscerate, căzute lângă foc. De atunci, firește,

trecuse suficientă vreme pentru ca lupta care urmase să fie câștigată de cineva – fuseseră trei contra unuia, își amintea de St Clair, și luptaseră probabil corp la corp, fiindcă atacatorul renunțase la arc și se apropiase cu iataganul și pumnalul în mâini. Sau poate că fuseseră mai mulți atacatori în întuneric, nu unul singur. Renunță la acest gând și se întoarse la ideea inițială: cineva câștigase lupta și avusese timp să pună capra la proțap și s-o frigă la focul alimentat cu bălegar de cămilă, ceea ce însemna că el fusese inconștient vreme de mai mult de o oră.

— Sanglahr.

Vocea se auzi din nou, mai limpede și mai insistentă de această dată, iar de St Clair își dădu seama că atacatorul câștigase lupta, fiindcă nici unul dintre cei care-l ținuseră prizonier înainte, cu vorbirea lor șuierată, nu avea o voce atât de profundă.

— Sanglahr!

De această dată glasul răsună de foarte aproape și o mână îl prinse de umăr, zgâlțâindu-l cu putere. Deschise pleoapele și văzu o pereche de ochi negri, cu albul strălucitor, privind în ai săi. Își spuse că era probabil necunoscutul cu coiful conic, dar jocul de lumini și umbre era prea derutant pentru a putea fi sigur și, când el izbuti să se adune suficient de mult, celălalt se îndepărtase și se așezase de cealaltă parte a focului, rezemat cu spatele de șaua cămilei. Ședea cu un genunchi ridicat, în care se sprijinea cu cotul, și ținea în mână un pumnal scurt, curbat și ascuțit, legănându-l între arătător și degetul mare. În cealaltă mână, atârnând pe jos, avea o pereche de cătușe ușoare, mâncate de rugină.

— Eu nu am limba ta *ferenghi,* Sanglahr. Tu ai a mea?

Limba în care vorbise era o franceză stâlcită, iar *ferenghi* – cuvântul arab pentru *franc* – era termenul folosit de localnici pentru a descrie tot ce avea legătură cu creștinii care le ocupaseră pământurile. De St Clair rămase nemișcat vreme îndelungată, încercând să descifreze cele auzite. Apoi își dădu seama și ridică din umeri, răspunzând în arabă:

— Foarte puțin. Sunt nou-venit aici, de numai câțiva ani. Nu vorbesc prea mult cu cei din neamul vostru... pentru a le fi

învățat limba.

Bărbatul cu trăsături de șoim înclină din cap, iar zalele fine zornăiră când coiful i se clătină.

— Tu vorbești limba mea mai bine decât o vorbesc eu pe a ta, deci o folosim pe a mea. De cât timp ai picioarele legate așa?

De St Clair își privi picioarele și dădu din cap.

— Nu știu. De mai multe zile.

— Va trebui să-ți tai legăturile. Nu-ți va plăcea ce va urma. Dar dacă asta e voia lui Allah, îți vei mai putea folosi picioarele. Cu brațele va fi la fel, doar că mai puțin grav. Pregătește-te!

Se ridică, se apropie de locul în care de St Clair zăcea întins, privindu-l, se aplecă și, dintr-o mișcare rapidă, îi reteză curelele din piele care îi legau picioarele unul de celălalt, după care se întoarse lângă focul aprins și așteptă.

De St Clair trase adânc aer în piept și se pregăti, așa cum i se spusese, așteptând durerea, dar un lung răstimp nu se întâmplă nimic și văzu, fără a înțelege, o cută adâncă brăzdând fruntea necunoscutului. Dar apoi simți prima împunsătură a durerii, când sângele își făcu loc din nou în venele comprimate vreme de multe zile. Suferința era copleșitoare, înnebunitoare și de nesuportat, astfel că își pierdu încă o dată cunoștința, de această dată însă pentru puțin timp. Când redeschise ochii, văzu că necunoscutul nu se mișcase de la locul lui, iar durerea din picioare se atenua încet, puțin câte puțin. Își încleștă dinții și își stăpâni cu greu impulsul de a geme.

— Încearcă să le miști. Îndoaie-ți genunchii.

Inițial i se păru că picioarele nu-i vor mai funcționa niciodată, fiindcă oricât de tare se străduia să obțină din partea lor o reacție, nu se întâmpla nimic, și spaima începu să pună stăpânire pe el. Când plecase din Ierusalim și se avântase în deșert voise să moară, însă căutase o pieire rapidă și onorabilă, în lupta împotriva necredincioșilor ca acesta care se afla acum în fața lui. Însă ceea ce i se întâmpla acum, această moarte încă în viață, incapabil să se miște și sfâșiat de durere, era cu totul altceva.

— Atunci, oprește-te! Oprește-te! Gândește-te la picioarele tale. La degete. Încearcă să-ți îndoi degetele, fie și numai puțin.

De St Clair strânse pleoapele, în încercarea de a face față durerii și spaimei, și își concentră întreaga forță mentală asupra piciorului drept, îndemnându-și degetele să se miște, dar nu simți nimic și stomacul i se strânse de disperare.

— Așa, vezi? Acum, fă așa încă o dată!

— Ce să fac?

Necunoscutul îl privi mirat.

— Mișcă-le. Mișcă-ți din nou degetele.

— Mi-am mișcat degetele? Ești sigur?

— Firește că sunt sigur! Nu le-ai văzut?

— Aveam ochii închiși.

— Atunci, ține-i deschiși și de data asta uită-te. Încearcă încă o dată.

Degetele de la picioare i se mișcară și, câteva clipe mai târziu, reuși același lucru și cu piciorul stâng.

— Bine. Dacă degetele îți funcționează, picioarele însele vor funcționa și ele, mai târziu. Nu au nevoie decât de puțin timp. Și acum, brațele. Te va durea și de data asta, dar poate că nu chiar atât de rău. Ia, întâi bea! Animalele astea ți-au dat să mănânci?

De St Clair bău din cupa pe care i-o întinse omul, apoi încuviință.

— Da, mi-au dat. Nu mult și nu foarte des, dar mi-au dat atunci când mâncau și ei. Unde sunt?

— Animale! Mâncători de hoituri, necurați și neînsemnați. Mai bine morți! Acum, stai liniștit.

Tăie legăturile de la mâini, pumnalul său retezând cu ușurință curelele de piele, iar de această dată durerea veni mai repede, însă cu o intensitate redusă, și se domoli de asemenea mai repede. Până când de St Clair izbuti să-și îndoaie degetele de la mâini, strângând din dinți, necunoscutul coborâse capra de pe proțap, tăiase carnea și o întinsese, aburindă și suculentă, pe un platou oval din metal pe care-l scosese dintr-unul dintre sacii lui împreună cu o pâine lungă și îngustă, nedospită, și un vas mic cu ulei de măsline. Le puse pe toate deoparte pentru un moment, îngenunche repede în fața lui de St Clair și îi prinse cătușele la mâini și la picioare. Cavalerul încercă să se opună, dar era mult prea slăbit pentru a putea face altceva decât să

protesteze, iar musulmanul îl ignoră până ce se întoarse la locul său, unde se aplecă și împinse platoul spre prizonierul său.

— Ia și mănâncă. Carnea e aromată cu usturoi – un gust cu care m-am deprins trăind printre voi, *ferenghi,* în urmă cu mulți ani. Pâinea și sarea sunt ale voastre, iar uleiul de măsline e darul lui Allah către o lume recunoscătoare. Mănâncă. Vei avea nevoie de puteri.

De St Clair mâncă, descoperind că era flămând, și când se simți sătul, musulmanul îi mai dădu apă să bea și îi spuse să se culce, fiindcă probabil dimineață vor porni la drum. Cavalerul îi auzi apoi pașii înconjurând mica tabără în care se aflau. Abia când era pe cale să adoarmă, în mod straniu recunoscător pentru cercurile largi de metal care-i prindeau gleznele și încheieturile mâinilor în locul curelelor din piele, abia atunci își dădu seama că necunoscutul știa cine este el; știuse de la început. Primul cuvânt pe care îl rostise, repetându-l apoi, „Sanglahr", era numele lui, St Clair, pronunțat în limba musulmanului. Somnul îi dispăru și el se ridică în capul oaselor strigând, privind în jurul lui pentru a vedea unde se dusese necunoscutul, însă nu zări nimic. Focul se stinsese și la strigătele sale nu răspunse nimeni.

— Sanglahr!

Necredinciosul era aplecat din nou deasupra lui, dar de această dată, când deschise ochii, de St Clair se simțea mai bine, din punct de vedere fizic, decât se simțise de când plecase din Ierusalim. Mâinile și picioarele nu-l mai supărau, cătușele largi fiind o nimica toată pe lângă suferințele pe care le îndurase cu puțină vreme în urmă. Era încă aproape întuneric; cerul avea o nuanță palidă, dar nu se luminase.

— De unde-mi știi numele? Sanglahr... ăsta e numele meu, nu-i așa?

Celălalt clipi nedumerit.

— Nu-i așa? Dar ești Sanglahr!

— Sunt. De unde ai știut, însă?

— Te-am căutat. Mi s-a cerut să te găsesc.

— Cine ți-a cerut?

Necredinciosul ridică din umeri.

— Un prieten.

— Al cui prieten, al tău sau al meu?

Un zâmbet vag licări în colțul buzelor musulmanului.

— Pune-ți ție întrebarea asta, Sanglahr. Te-ar trimite pe tine vreunul dintre prietenii tăi, singur în deșert, să cauți un necredincios rătăcit?

— Cum m-ai găsit? De unde ai știut unde să cauți?

Celălalt zâmbi.

— N-a fost foarte dificil, Sanglahr. Suntem în țara mea.

— Poate că da, însă nu mi se pare un răspuns satisfăcător. Cum ai știut de unde să începi să cauți? Când am plecat din Ierusalim, nimeni, nici chiar eu însumi, nu avea habar încotro mă îndreptam. Și am călătorit zile în șir fără să întâlnesc vreun suflet.

— Da, dar dacă tu n-ai întâlnit nici un suflet, asta nu înseamnă că nici un suflet nu te-a văzut pe tine. Am trimis vorbă celor de un neam cu mine că te caut – un singur *ferenghi* smintit – și că nimeni nu trebuie să-ți iasă în față. A fost voia lui Allah să fii văzut la scurtă vreme după aceea și vestea a ajuns la mine repede. Când m-am apropiat de tine, fusesei deja prins de cei necurați. Te-am găsit, dar ei au refuzat să mi te predea. Acum, destul cu vorba, fiindcă restul îl știi și avem multe de făcut. Am niște haine pentru tine, pentru a-ți acoperi pielea albă de *ferenghi* de soarele lui Allah, dar veșmintele sunt ale mele și nu vreau să te văd purtându-le peste mizeria bolnavă de pe tine, așa că înainte de orice altceva, te vei îmbăia și te vei curăți.

De St Clair se holbă, șocat.

— În adăpătoare?

— Nu, ferească Allah! Există ființe mai nobile decât tine care trebuie să bea de acolo. Te vei spăla alături de adăpătoare, pe mal, iar eu am să stau de veghe să te apăr de șacalii care ar putea veni să bea. Astfel, apa care te va spăla pe tine va fi curățată la rândul ei scurgându-se prin stratul de nisip înainte de a ajunge din nou în adăpătoare. Am o găleată. Vino!

Întinse o mână și-l ridică în picioare, iar o jumătate de oră mai târziu, soarele fiind deja suficient de sus pe cer pentru a-l

zvânta, de St Clair era iar curat, cu pielea roşie de atâta frecat, şi se simţea pe deplin înviorat. Bănuia că era un păcat să se bucure atât de mult de această senzaţie, dar se învăţase ca din când în când să savureze plăcerea nevinovată a băii.

Mai sus de el, pe malul în pantă, necredinciosul înalt îl privea în tăcere. De St Clair îşi dădu seama că-i va fi imposibil să se îmbrace cu mâinile şi picioarele încătuşate şi, când se întoarse spre el fără un cuvânt, întinzând braţele, celălalt se prefăcu că stă la îndoieli înainte de a se apropia cu paşi lenţi şi a scoate o cheie din punga de la brâu.

— Unde ai putea să fugi? murmură pentru sine în vreme ce-i desfăcea cătuşele. Dar ţi le vei pune înapoi imediat ce te vei îmbrăca, nu-i aşa?

De St Clair nu răspunse, ocupat fiind să îmbrace veşmintele lungi şi largi. Nu-i era greu deloc, fiindcă la scurtă vreme după ce venise în Ţara Sfântă, constatase, la fel ca majoritatea tovarăşilor săi, că îmbrăcămintea localnicilor era mult mai confortabilă decât hainele incomode şi grele purtate de franci. Abia când sfârşi de înfăşurat burnusul, se opri şi privi aprobator către musulmanul înalt care îl urmărea, observând cum înălţimea şi supleţea lui erau accentuate şi puse în valoare de liniile verticale ale cămăşii sale de zale şi de coiful conic, subţire. Platoşa şi cămaşa de zale erau din metal lustruit, lucind argintii în soarele dimineţii, dar restul hainelor, tunica şi pantalonii îndesaţi în ghetele înalte, erau negre, la fel ca încălţările din piele moale, cu tălpi groase, potrivite pentru terenul deşertic. O capă lungă şi neagră îi învelea umerii, ajungând până la pământ. Omul părea nu doar impresionant, ci şi bogat.

— Eşti ienicer? îl întrebă de St Clair. Aşa arăţi. Eu n-am văzut ieniceri până acum, deci n-am de unde să ştiu. Eşti?

Omul aproape că surâse, cu un zvâcnet în obraz.

— Ce ştii tu despre ieniceri, Sanglahr? Văzând că el nu avea de gând să spună nimic, continuă: Hai, Sanglahr, răspunde-mi. Te întreb fără mânie. Ce ştii despre ieniceri? Spune-mi, te rog.

— Sunt cei mai buni luptători din Siria, din câte am auzit. Special aleşi şi selectaţi pentru a face parte din trupele personale ale califului.

Musulmanul înclină din cap.

— Sunt într-adevăr așa cum ți s-a spus, doar că nu-s cei mai buni luptători din Siria. Nici nu pot fi, în ochii lui Allah. Fiindcă sunt sunniți.

— Și tu nu ești? Asta vrei să-mi spui?

— Eu sunt șiit. Știi care e deosebirea, Sanglahr?

Fără a lăsa ca pe figură să i se citească vreun gând, de St Clair încuviință încet.

— Știu ceva. În principal știu că există foarte puțini șiiți în această parte a lumii. Aproape toți musulmanii pe care îi cunosc sunt sunniți. Știu și că voi, șiiții lui Ali – sau mulți dintre voi – nu sunteți foarte atașați de califi. Iar asta explică opinia ta nefavorabilă la adresa ienicerilor.

— Mă surprinzi, Sanglahr. Credeam că habar n-ai de nimic. Și atunci, știi de ce noi, șiiții, disprețuim califatul?

— Da, știu. Fiindcă sunteți de părere că v-a uzurpat credința și că-și folosește puterea pământească pentru a prelua cuvântul profetului Mahomed – cuvânt pe care credeți că profetul însuși l-a încredințat vărului și totodată ginerelui său, Ali ibn Abu Talib. Dar eu mă întreb cum de ai curajul să călătorești așa, recunoscând pe față că ești șiit, aici, în teritoriile sunniților.

Sprâncenele musulmanului se ridicaseră în vreme ce de St Clair vorbea, iar acum el clătină din cap, admirativ parcă, deși cuvintele pe care le rosti în continuare aveau o sonoritate aspră.

— Te afli în Siria, Sanglahr. Te-ai depărtat mult de Ierusalim înainte ca puterile să te părăsească. Suntem acum într-un ținut mai degrabă șiit decât sunnit și mi-ai amintit că avem un drum lung de parcurs. Acum trebuie să te imobilizez din nou, așa că dă-mi voie s-o fac, sau e nevoie să te lovesc în cap și să te leg în vreme ce dormi?

De St Clair îl privi printre pleoapele strânse și își lăsă capul pe un umăr.

— Ai și un nume, sau trebuie să-ți spun Necredinciosul? Pe mine mă cheamă de St Clair, după cum bine știi.

— Spune-mi Hassan.

— Ei bine, Hassan, ascultă aici: nu am cal, nu am arme, nici armură, și cred că puterile mele, sau ce a mai rămas din ele, sunt

mai scăzute ca oricând, așa că mă îndoiesc că aș putea fugi de tine, chiar dacă aș vrea.

— Am un cal pentru tine.

— Excelent! Îți sunt recunoscător, dar n-am să pot încăleca dacă picioarele-mi vor fi încătușate.

— Încaleci și ți le încătușez pe urmă, pe sub burta animalului.

— Inconfortabil și deloc convenabil pentru mine, pentru tine și chiar pentru cal. Ești de acord să mă lași nelegat dacă îți dau cuvântul meu solemn că nu voi încerca să fug?

— Cuvântul tău solemn? Cuvântul unui *ferenghi* creștin?

De St Clair își strânse buzele și pufni pe nas.

— Aici ai dreptate și nu voi încerca să te contrazic. Dar nu, nu-ți dau cuvântul meu de creștin franc, ci pe cel al unui războinic care își prețuiește onoarea.

Cavalerul refuză să-și amintească scopul pentru care plecase din Ierusalim și venise până aici, dar, spre surprinderea lui, musulmanul încuviință fără nici o ezitare.

— Da, așa accept. Îmi dai cuvântul tău în această calitate?

— Da, pe deplin.

— Bun, atunci putem pune astea înapoi de unde au venit, replică el și îndesă cătușele într-un sac din spatele lui, după care ezită o clipă, se întoarse și aruncă ceva spre cavalerul franc. Asta îți aparține, cumva?

De St Clair prinse obiectul din zbor și rămase cu ochii holbați: era piatra albastră.

— Unde ai găsit-o?

— La unul dintre animalele pe care le-am ucis noaptea trecută. O avea legată la încheietura mâinii, dar știam că nu poate fi a lui.

Abia atunci își dădu de St Clair seama, uluit, că de când își revenise nu se gândise nici măcar o dată la soarta celor care îl ținuseră prizonier. Acum privi în jur cu ochii mari, dar nu se zărea nici urmă de ei.

— Unde sunt? Ce li s-a întâmplat?

Buzele lui Hassan se curbară într-un zâmbet sardonic.

— Eu, Sanglahr, eu am fost ceea ce li s-a întâmplat. Dar cred

că ai vrut să întrebi unde sunt acum? Am folosit caii de dimineață pentru a scoate cadavrele din adăpătoare. Sunt într-un *wadi*[6], suficient de departe pentru a nu împuți apa atunci când vor începe să putrezească.

— Cine erau, știi?

— N-am idee. Erau doar niște nomazi care au mers mult, de nicăieri până aici. Am încercat să vorbesc ieri cu ei, dar n-am putut înțelege nici un cuvânt din ceea ce spuneau. Limbă ciudată, oameni ciudați. Dar erau sunniți, așa că lumii îi este mai bine fără ei. Și acum ar trebui să plecăm. Ești gata?

— Da, dar aș vrea să-mi găsesc sabia. Piatra era legată la mânerul ei.

Hassan clătină din cap.

— N-am văzut nici o sabie, *ferenghi*. Armele amărâților acelora erau jalnice, de nimic. N-ar fi lăsat neatinsă o sabie de calitate, dacă ar fi găsit una. Probabil că ai desprins piatra înainte de a arunca arma. Acum haide, să mergem!

De St Clair clătină din cap, neîncrezător, în vreme ce își puse în spate sacul cu lanțurile pe care ar fi trebuit să le poarte și îl urmă pe Hassan spre locul în care doi cai albi, splendizi, și o cămilă ședeau sub un pâlc de palmieri. Musulmanul prinse sacul și două burdufuri cu apă în spinarea cămilei, apoi porni la drum spre sud, în deșert.

COMPLICITĂȚI

1

Episcopul de Fontainebleau era pradă unei furii cât se poate de puțin creștine, plimbându-se de colo-colo prin dormitorul prințesei Alice și mormăind ininteligibil, fără a îndrăzni să-și dea capul pe spate și să-și urle mânia așa cum ar fi vrut să facă. Pășea atât de repede, încât mătasea cămășii sale preoțești îi plutea în jur ca o capă, cu partea din față lipită de trupul gol. Testiculele îl dureau de la felul în care Alice le manevrase și, dacă înainte se simțise plăcut vlăguit și satisfăcut, acum avea impresia că este abuzat și maltratat, insultat pe față și lăsat singur să-și rumege răspunsul la ultimatul pe care ticăloasa i-l dăduse înainte de a pleca. În avântul împreunării lor, nu observase că cineva intrase în încăpere și-i luase toate veșmintele în afară de cele intime, iar acum, că remarcase, știa bine cine fusese: târfa bătrână, Esther, care-i fusese lui Alice aproape încă de când aceasta se născuse.

Nu-l îngrijora câtuși de puțin faptul că hoașca îl văzuse preacurvind cu stăpâna ei; mai văzuse ea asta de multe ori înainte. Ceea ce-l înfuriase era faptul că-i furase hainele, lipsindu-l de orice posibilitate de a ieși din încăpere și ținându-l astfel la mila și plăcerea blestematei și hapsânei ei stăpâne, pe care o încânta atât de mult să-l umilească.

Adio, îi spusese ea, *asta-i ultima dată când mai vii aici. De mâine, nu mă vei mai vedea – nu așa, cel puțin – decât, desigur, dacă mă voi răzgândi și te voi chema încă o dată, de dragul vremurilor trecute. Dar voi avea grijă să fii bine aranjat. Eu mă voi căsători curând și logodnicul meu este în drum spre Outremer, pentru a mă face mireasa lui. De aceea, este limpede că trebuie să-mi văd de treabă de acum înainte și să renunț la obiceiurile mele rele. Iar tu, scumpul meu, ești unul dintre aceste obiceiuri rele.*

Logodită! Cu cine?! Cu vreun marțafoi din Franța ori Italia,

care vine s-o ia de soție! Târfa Babilonului însăși are pretenții de mireasă!? Odo fusese atât de furios, încât simțise că se înecă și se sufocă, dar nici una dintre acuzațiile sau întrebările răstite pe care ar fi vrut să le urle nu izbutise să-i iasă din gură. Cine s-ar însura cu ea? se întrebase în sinea lui. Ce bărbat întreg la minte ar?... Însă chiar în clipa aceea își răspunsese singur la întrebare: orice bărbat care ar fi avut prilejul de a se însura cu Alice le Bourcq ar fi fost în stare să calce peste munți de cadavre pentru a nu-l rata.

Ea îl privise cum se străduiește să-i accepte spusele, urmărindu-i cu sete emoțiile întipărite pe față și în ochi, iar apoi râsese, se ridicase în picioare și-l plesnise cu pliciul pe care-l folosea împotriva atotprezentelor muște de nisip. *Gândește-te la asta,* îi spusese ea. *Gândește-te în liniște pentru o vreme, iar eu voi face același lucru, fiindcă știu ce-ți trebuie ție și știu și unde să găsesc. Acum rămâi aici, te rog, și așteaptă-mă.* Și plecase, lăsând la ușă doi paznici și pe el singur, doar cu o cămășuță de mătase care să-i ascundă goliciunea. Era prea mult de îndurat!

Auzi ușa deschizându-se încet în spatele lui și se răsuci pe călcâie, gata să se răstească la ea, dar Alice îl opri cu o palmă ridicată și-i făcu un semn lui Esther, care o însoțea. Fără un cuvânt, bătrâna păși înainte și, cu un gest rapid al brațului drept, netezi roba lui episcopală, întinzând-o pe un scaun.

— Gata, spuse Alice. Nu se mai vede nici urmă din micul tău accident.

Odo deschise gura s-o repeadă, dar o închise fără a rosti nici un cuvânt. Avusese loc un mic incident, era drept, dar ținând seama de ceea ce se întâmplase după aceea, era sigur că de fapt nu fusese un accident. În entuziasmul primei lor întâlniri după o separare de mai multe săptămâni, fusese oarecum prea nerăbdător și, din dorința de a-i face pe plac, Alice îl făcuse să-și verse sămânța pe mătasea de un verde-pal a robei sale. Atunci nu acordase prea multă atenție faptului, gândindu-se doar în treacăt că va trebui să curețe pata înainte de a se usca, fiindcă Alice fusese mai mult decât pătimașă în ziua aceea, copleșindu-l cu desăvârșire. Acum știa și de ce: voise să-i distragă atenția pentru ca hoașca bătrână să-i poată fura hainele, pentru a se

asigura că nu va putea pleca până ce nu-i va da Alice voie. Dar care să fi fost motivul? De ce nu-l lăsase pur și simplu să se retragă pentru a-și ostoi singur mânia?

Ca și cum i-ar fi citit gândurile, ea ridică din nou o mână spre el, potolindu-l, iar cu cealaltă îi făcu semn lui Esther să iasă, privind-o până ce servitoarea închise ușa în urma ei. Abia atunci se întoarse spre Odo, care stătea fumegând, roșu la față, încleștându-și și descleștându-și pumnii.

— Pericol, spuse ea. Îți plac riscul și primejdia, Odo.

— Eu... își înghiți furia și se forță să răspundă încet și limpede. Ce vrei să spui, doamnă?

Dacă Alice observă rigiditatea gurii lui sau tonul sugrumat al glasului, nu lăsă să se vadă acest lucru.

— Îmbracă-te mai întâi, apoi vino și stai jos, îi ceru arătând spre sofa. Așază-te și liniștește-te. O să-ți placă asta, îți promit.

Îl privi fără un cuvânt în vreme ce el se îmbrăcă, apoi surâse pentru sine când el se trânti pe sofa, rămânând cu capul plecat, aidoma unui băiețandru îmbufnat.

— Mă vei ierta, sper, dacă nu văd cum ar putea să-mi placă, mârâi el.

— Dar îți va plăcea, crede-mă. Și acum, ascultă-mă. Cu puțin înainte să vii tu astăzi, am primit o invitație urgentă și imperioasă, pe care n-am putut-o ignora. Tu ai venit imediat după aceea, așa că nu voiam să plec.

Îi aruncă un zâmbet seducător atât de neașteptat, încât pentru moment îl dezarmă, făcându-l să-și uite mânia. În clipa următoare, Alice vorbea din nou, cu același zâmbet pe față:

— Așa că am rămas cu tine cât de mult am putut. Dar știam că, dacă voi pleca după ce-ți voi da veștile despre nunta mea, vei fi furios și te vei retrage să fierbi de mânie în căsoaia aia veche a ta în care eu nu pot ajunge. Și de aceea am pus-o pe Esther să-ți fure hainele. Poți să mă ierți?

În numai câteva clipe, alungase întreaga mânie resimțită de Odo, iar acum el stătea holbându-se la ea.

— Tot nu înțeleg. De ce nu mi-ai spus pur și simplu ce aveai de gând? Aș fi așteptat.

— Poate că da, poate că nu, însă nu voiam să fii supărat pe

mine de departe. Mai bine, mi-am zis, să fii furios aici, unde-ți puteam explica situația odată ce m-aș fi întors. N-am avut timp să mă gândesc la ceva mai bun și, în plus, nu știam ce voi afla de la trimisul pe care trebuia să-l întâlnesc.

— Și ce ai aflat? Cine e trimisul?

— Îți amintești de ultima noastră discuție pe tema călugărilor-cavaleri?

Odo încuviință, ușor încruntat.

— Îmi amintesc foarte bine și recunosc că m-am întrebat de ce n-ai mai pomenit nimic despre ea. Au trecut de atunci câteva luni, dar am convenit că eu nu voi spune nimic nimănui, iar tu vei încerca să descoperi într-un fel sau altul ce fac ei în grota aceea a lor. Ai descoperit ceva?

Alice clătină din cap.

— Nimic sigur. Nici un element pe care să-l pot folosi ca pe o armă. Dar există unul între ei, cel mai tânăr, ale cărui activități au început să mă intereseze. I se spune fratele Étienne.

Numele era ca o palmă peste obrazul lui Odo, dar episcopul își stăpâni emoțiile suficient de bine pentru a nu lăsa să se vadă nimic din gelozia pe care o resimțea.

— Étienne, adică cel care a dispărut? Îmi amintesc vâlva care s-a făcut atunci; au întors orașul cu susul în jos pentru a-l găsi. Dar apoi am auzit că a apărut, susținând că și-a pierdut memoria. Odo râse scurt, disprețuitor. Dacă ar fi venit el la mine să se spovedească!... I-aș fi împrospătat eu memoria!

— Confrații lui l-au crezut, replică Alice cu seriozitate. Și eu îl cred. Cei doi superiori ai lor, cavalerii de Payens și de St Omer, nu sunt niște fraieri. Dar după aceea fratele rătăcitor a dispărut iar, cu aproape o lună în urmă, și de atunci nu l-a mai văzut nimeni.

— Și unde s-a dus, știi cumva? Văzând licărul din ochii ei, își dădu seama de stupiditatea întrebării, și adăugă: Iartă-mă, asta a fost o prostie. Firește că nu știi.

— Nu, nu știu nici unde a plecat, nici unde se află de atunci. Știu însă că e pe cale să se întoarcă, însoțit de un... asociat al meu de încredere.

Odo păru să nu remarce ușoara ezitare, o cută adâncă

apărându-i pe frunte.

— De unde poți ști așa ceva, doamnă, și de ce ți-ar păsa de soarta unui călugăr pârlit și jegos?

Prințesa își ridică sprâncenele, surprinsă parcă de obtuzitatea lui.

— Din cauza a ceea ce și cine este el, desigur. Nu înțelegi, Odo? Dintre ei toți, el e cel care călătorește cel mai mult și mai departe, singurul care părăsește grajdurile. Și când a dispărut a doua oară, m-am întrebat unde s-o fi dus. La cine? Cu cine vorbește și, mai presus de toate, ce ia cu el sau ce aduce înapoi din aceste călătorii?

Îl privi atentă în vreme ce el cugeta la spusele ei, lăsându-se pe spate și înclinând din cap.

— Și ți-ai trimis spionii să-l caute?

— Am trimis un singur spion să-l caute, unul a cărui influență se întinde asupra fiecărui fir de nisip din deșert. Tu nu-l cunoști, și nici el pe tine, dar l-a găsit pe călugărul-cavaler și îl aduce înapoi.

— Pentru a se întâlni cu tine?

— Nu, pentru a se alătura din nou tovarășilor lui. După aceea, vreau ca tu să discuți cu el. Îți voi spune eu ce să-l întrebi. Apoi îmi vei aduce mie toate informațiile obținute.

— Dar tocmai mi-ai spus că nu ne vom mai vedea.

— Nu, nu chiar, replică Alice lăsându-și capul pe un umăr. Ți-am spus că delicioasele noastre preacurveli s-au sfârșit – că nu-mi mai permit să mă înfrupt din plăcerile noastre comune. Acum asta ar fi ceva mult prea periculos, ca să nu mai zic că ar fi și nebunesc. Nu pot fi logodită cu un prinț puternic și să risc să fiu prinsă păcătuind cu un episcop din Biserica Domnului.

Odo remarcă aluzia la „puternicul prinț” și se întrebă în treacăt cine o fi, dar deocamdată trebuia să rămână la subiectul deja abordat.

— În trecut, asta nu te-a deranjat niciodată, ripostă el, furios pe el însuși fiindcă făcuse o remarcă atât de evidentă.

— În trecut n-am mai fost logodită. Acum mă voi mărita cu prințul Bohemond al Antiohiei.

Răspunsul îl amuți. Bohemond de Antiohia era un nume

răsunător și impresionant, cu toate că Odo știa că vorbeau acum despre fiu, nu despre tată. Reputația lui Bohemond I, pentru firea aprinsă, simțul exagerat al onoarei și soluțiile sângeroase pe care le găsea pentru cele mai diverse probleme, devenise legendară încă din timpul vieții lui, iar Odo nu avea câtuși de puțin de gând să riște să-i displacă fiului. Își drese glasul, nesigur, și o întrebă de când știa acest lucru. Ea clătină din cap.

— N-am știut nimic până de curând, dar tații noștri au fost prieteni și am aflat că am fost făgăduiți unul altuia încă de când eram în leagăn.

Odo hotărâse deja că de acum înainte avea să se țină cu prudență departe de Alice, dar, de dragul aparențelor, își permise un ultim mormăit deziluzionat:

— Ah! Îmi dau seama cum stau lucrurile. Deci acum ar trebui să dispar în mod discret. Asta mi-e mulțumirea pentru serviciile mele loiale?

— Nu, mulțumirea pentru serviciile tale loiale constă în faptul că ți-am găsit pe altcineva în locul meu.

— Ăăă...

Odo rămase cu gura căscată, iar prințesa izbucni în râs.

— Haide, parcă te și văd gândindu-te la lucruri care n-ar trebui să-ți treacă prin minte! Dar ascultă-mă o clipă. Ascultă-mă și vezi dacă n-am dreptate. Vrei?

El încuviință, încă mut de uimire, iar Alice îngenunche punându-și o mână pe genunchiul lui și privindu-l în ochi.

— Ți-am mai spus că îți place grozav riscul și primejdia și de asta te-a încântat atât de tare legătura noastră. Aveam paisprezece ani când am început noi doi și, dacă am fi fost descoperiți, tata ți-ar fi zburat capul de pe umeri în aceeași zi, cât erai tu de episcop. Și tocmai în asta constau plăcerea ta și fiorul riscului, am dreptate? Fii sincer!

— Și ce dacă ai? Nu înțeleg la ce ar servi să recunosc.

— Ți-ar aduce o nouă amantă, mai tânără decât mine și la fel de discretă, înconjurată însă de mai multe riscuri și pericole decât cele pe care le implic eu.

Ochii episcopului se îngustară, bănuitori.

— O cunosc cumva? Ea mă cunoaște?

— Da... și nu.

— Ce înseamnă asta? Mă inciți cu enigme?

— Nu, jur că nu. Îți amintești de noaptea pe care am petrecut-o în trei?

Odo își îndreptă spinarea, fiindcă își amintea foarte bine noaptea respectivă, singura pe care o petrecuse de seara până în zori împreună cu Alice și singura dată în care ea adusese o a treia persoană să li se alăture, o femeie foarte tânără, mai bine zis o fetișcană, care li se alăturase pe întuneric și rămăsese cu ei toată noaptea, fără a rosti un cuvânt măcar, dar dedându-se la toate desfrâurile lor, după care, la ivirea zorilor, dispăruse, își amintea că fusese o fată foarte tânără, cu sânii încă mici și neformați, cu trupul mic flexibil și avid, dar tare și puternic ca al unui ștrengar de pe stradă. Dădu din cap în semn că da și înghiți cu greu.

— Ea este cea despre care îți spun. Ți-a plăcut de ea, dar n-ai văzut-o. I-ai plăcut și tu ei și acum ar vrea să te mai vadă.

— Dar este foarte tânără, replică el într-o șoaptă hârâită, deoarece gura i se uscase iască.

— Abia dacă are paisprezece ani. E mai tânără decât am fost eu la început, dar la fel de dornică și deja mai bine pregătită.

— De cine?

— Păi, de mine, firește! râse ea într-o cascadă de triluri. Am devenit prietene bune.

— Și atunci... unde e riscul despre care aminteai?

Surâsul ei se stinse.

— O cheamă Arouna. E musulmană, dintr-o familie bună. Tatăl ei, Fakhr Ad-Kamil, este un șeic placid acum și supus legilor, dar renumit pentru ferocitatea lui nu cu mult timp în urmă. Dacă te-ar descoperi vreodată sau dacă ar avea fie și cea mai firavă bănuială că te-ai uitat nu știu cum la fiica lui, te va aștepta o moarte lentă, chinuitoare. Alice ridică din umeri și adăugă: Acesta e riscul, iar de cealaltă parte e Arouna, tânără, frumoasă, pasională, depravată... Nu-i place că este cine este, ar prefera să trăiască printre franci și să adopte modul lor de viață, dar știe că în curând va fi nevoită, la fel ca mine, să se mărite cu cel ales de tatăl ei. Și va intra în seraiul unui războinic bătrân cu

faţă de uliu şi viaţa ei de plăceri se va stinge. Între timp, îl are pe tatăl ei la degetul mic, el îi face toate voile şi îi permite, prietena mea bună fiind, să-şi petreacă timpul în cea mai mare parte cu mine aici, în palat – o situaţie pe care ea vrea s-o prelungească atât cât va fi posibil.

— Şi atunci, câtă vreme o voi avea?

— Un an, poate doi, după care lucrurile se vor schimba. Dar ce ţi-ai putea dori mai mult? O amantă secretă, tânără şi periculoasă, cu poftă de dragoste – sau cu dragoste de pofte – care îţi va împlini orice capriciu şi fantezie. Vrei s-o cunoşti?

— Da. Când?

— Curând. Voi face eu aranjamentele. Dar eşti pe deplin sigur că vrei asta?

— Firește că da!

— Chiar cu riscul ca tatăl ei, un ticălos barbar, să-ţi despice scrotul, să-ţi frigă testiculele, urmate de ochi, şi să ţi le mănânce în vreme ce oamenii lui te jupoaie de viu? Rişti toate astea pentru plăcerea de a-ţi face poftele cu o carne tânără şi proaspătă?

— Da, risc. Ştii bine că da.

— Bine.

Alice se ridică şi bătu din palme, chemându-l pe Ishtar, apoi îşi puse uşor o palmă pe braţul lui Odo.

— Te voi chema îndată ce voi şti ceva. Între timp, fii pregătit să-l iei la întrebări pe tânărul călugăr-cavaler Étienne, când se va întoarce. Ah, Ishtar! Eminenţa Sa, episcopul Odo, pleacă acum.

2

Când ajunse din nou în apropierea zidurilor Ierusalimului, Étienne de St Clair era, din multe puncte de vedere, un om mult diferit de cel salvat de Hassan din mâinile nomazilor; călărise împreună cu musulmanul sute de leghe şi, odată ce se obişnuiseră unul cu celălalt, îşi petrecuseră cea mai mare parte a timpului vorbind. Spre surprinderea lui, fiindcă părea a contrazice mare parte din ceea ce fusese învăţat să creadă, constatase că musulmanii, credincioşi ai islamului, îi considerau

pe creştini şi pe evrei deopotrivă ca fiindu-le aproape egali şi venerând acelaşi unic Dumnezeu, şi îi numeau Popoarele Cărţii. Faptul că aceste trei popoare dădeau Cărţii un alt nume era lipsit de importanţă; ceea ce conta era faptul că fiecare avea Cartea sa, care ilustra astfel credinţa în Dumnezeul unic. Ideea aceasta, că evreii, creştinii şi musulmanii erau înrudiţi prin Dumnezeu, i se părea lui de St Clair, în ciuda caracterului ei novator, logică pentru un membru al Ordinului Renaşterii în Sion, oricât de blasfemiatoare ar fi părut ea unui creştin fervent.

Constatase de asemenea nu numai că un luptător sarazin putea fi un tovarăş de drum ideal în deşert, dar şi că acesta avea multe dintre calităţile care le lipseau semenilor lui creştini – demnitate, onoare, caracter nobil şi un înnăscut simţ al cuviinţei. De fapt, de St Clair devenise convins, privind comportamentul şi ascultând opiniile lui Hassan, că aceste calităţi erau un lucru obişnuit printre războinicii lui Allah şi ai profetului Său.

Pe parcursul lungului lor drum, discutaseră chiar şi despre religie, deşi de St Clair se prezentase ca fiind nimic mai mult decât un simplu cavaler creştin, iar Hassan se străduise să-i explice deosebirile dintre musulmanii şiiţi şi cei sunniţi, mult mai numeroşi, şi să clarifice schisma dintre cele două facţiuni ale religiei islamice. Cu toate că explicaţiile i se păruseră interesante, nici una nu-l impresionase în mod deosebit; nedumerit de acest lucru, se întrebase după aceea care să fie cauza şi ajunsese la concluzia că lipsa lui de interes avea la bază ideea că figura centrală a islamului, profetul Mahomed, era doar un om, în vreme ce creştinismul îl avea ca vârf de lance pe Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu. Această conştientizare îl năucise, fiindcă era lipsită de logică – şi acum nu se mai îndoia de acest lucru – superstiţioasă prin excelenţă. Latura logică a minţii sale ştia şi acceptase deja, din propriile sale studii, că Iisus, omul din Galileea, fusese exact ceea ce sugera acest termen: un om extraordinar, cu un destin aparte, şi cel mult un profet, aşa cum fusese şi Mahomed, omul din Mecca, şase sute de ani mai târziu.

Principalul lucru pe care îl descoperise era însă altul, şi anume că acest războinic enigmatic, înveşmântat în negru, în

ciudata sa cămașă de zale, care ar fi trebuit să-i fie, după toate criteriile cunoscute lui, un dușman, îi devenise în numai câteva zile un prieten mai apropiat decât toți cei pe care îi întâlnise de când plecase de acasă, cu ani în urmă. Și de aceea nu era deloc pregătit și nu se aștepta ca, odată ajunși în apropierea zidurilor Ierusalimului, Hassan să se oprească, să-l elibereze de promisiunea că nu va încerca să fugă și să-l trimită mai departe singur, în vreme ce el dispăru în deșert. Când încercase să protesteze, Hassan se mulțumise să surâdă și să-și rotească mâna în aer, de sus în jos. *Uită-te la mine,* spunea gestul lui, *sunt un războinic al deșertului, un sarazin. Nu aș supraviețui nici o zi dacă aș intra în oraș.*

De St Clair nu-l putea contrazice, știind bine că nu i-ar fi putut oferi nici protecție, nici garanția siguranței ori a imunității împotriva unui atac din partea primei persoane care le-ar fi ieșit în cale. El însuși, dacă l-ar fi întâlnit pe Hassan cu numai câteva zile înainte și l-ar fi văzut astfel înveșmântat – o întruchipare evidentă a amenințărilor la adresa regatului franc – și-ar fi scos imediat sabia din teacă și s-ar fi repezit asupra lui. Așa se face însă că în cele din urmă cei doi își luară la revedere și se despărțiră, Hassan întorcându-se în deșert, iar de St Clair mergând mai departe, pentru a-și căuta confrații pe Muntele Templului, plin de umilință.

Era conștient, fiindcă discutase pe larg despre acest lucru cu necredinciosul Hassan într-o noapte, lângă focul aprins cu bălegar de cămilă, că fusese cât pe-aci să-și piardă sufletul pradă demonului disperării, ale cărui ravagii erau la fel de cumplite pentru musulmani ca și pentru francii creștini. Acum, știind cât de aproape fusese de a pierde tot ce prețuise în viață, era pregătit să se întoarcă și să-și mărturisească toate slăbiciunile. Unicul său regret, își dădu el seama în vreme ce călărea spre zidurile orașului, era acela că-și pierduse noul prieten; ar fi fost uluit să știe însă că trecuse de multe ori și va continua să treacă și în viitor la numai câțiva pași distanță de locuința lui Hassan din oraș, căci chiar dacă s-ar fi întâlnit față în față cu negustorul de cai, nu i-ar fi trecut niciodată prin minte că acesta era unul și același cu aristocraticul războinic șiit.

Întoarcerea lui la grajduri nu stârni nici pe departe atâta agitație ca prima revenire, după ce fusese răpit. Confrații erau bucuroși să-l vadă și nu ascunseră acest lucru, dar de St Clair era pe deplin conștient, încă din primele clipe ale revederii, că între el și ei se căscase un hău. Fără îndoială că erau curioși să știe ce i se întâmplase și unde anume fusese, dar la fel de limpede era și faptul că nici unul nu știa cum anume să-l trateze sau ce să-i spună. Nimeni nu pomeni nimic despre lipsa armelor sale, iar lui acest fapt i se părea incredibil, fiindcă unul singur era adevărul care guverna viața lor aici, în Outremer, și anume că nimeni nu se putea aștepta să supraviețuiască în deșert neînarmat. La început acest lucru îl amuză, dar apoi începu să se simtă stânjenit și, în mai puțin de o oră, deja nu mai vorbea cu nimeni și își vedea de sentimentele sale rănite într-o tăcere plină de ciudă.

Mai târziu în aceeași seară, cei doi frați seniori, Godefroi de St Omer și Hugues de Payens, îl chemară la ei și, când intră în încăperea documentelor din partea din spate a grajdurilor, îi găsi așteptându-l, cu chipurile lipsite de orice expresie. Discuțiile care urmară se transformară rapid într-un soi de monolog greoi, până în clipa în care de St Clair își dădu seama că rușinea vagă pe care o resimțea îl făcea să afișeze o aroganță încăpățânată, fără nici o justificare.

Cei doi care îl chestionau aveau doar intenții bune în ceea ce-l privea; nu se îndoia câtuși de puțin de acest lucru. Nu erau doi preoți cu atitudini dezaprobatoare, încercând să-l condamne pentru josnicie morală, și nici confesori așteptând de la el penitență. Erau cavaleri și soldați, deschiși și onești în relațiile cu toți ceilalți, frații lui în cadrul ordinului, sincer preocupați de bunăstarea lui fizică și mentală și încrezători în faptul că, om de onoare fiind, supus aceluiași cod de comportament ca și ei, va putea soluționa orice dilemă morală în care s-ar afla cât mai eficient posibil și fără a le aduce prejudicii lor sau ordinului.

De St Omer începuse deja să-l întrebe altceva, considerând că întrebarea precedentă va fi ignorată la fel ca toate celelalte de până atunci, când de St Clair ridică o mână, oprindu-l, și începu să povestească în detaliu tot ce i se întâmplase în ultima vreme,

începând cu găsirea pietrei albastre și lăsând la o parte doar identitatea femeii pe care o recunoscuse în visele lui și care declanșase întregul lanț de evenimente care urmase. În afară de asta, nu ascunse absolut nimic și nici nu încercă să disimuleze faptul că se considera vinovat fiindcă încălcase toate cele trei jurăminte depuse și că plecase în căutarea morții, sperând să-și poată ispăși păcatele într-o formă oarecare de martiriu. Povesti cum fusese luat prizonier și apoi salvat și eliberat de șiitul Hassan.

Din clipa în care de St Clair începuse să vorbească, de St Omer, care nu știuse nimic despre visele și suferințele cauzate de succubus, rămăsese cu gura căscată și ochii mari de uimire. Hugues asculta și el tăcut, la fel de captivat ca tovarășul său, însă din motive diferite. Pe el nu-l mirau dezvăluirile lui de St Clair cu privire la jurămintele încălcate, fiindcă bănuise că se întâmplase ceva de acest gen, ceva legat de femeia din visele tânărului cavaler și de îndelungata și neobișnuita lui izolare în tunelurile din Muntele Templului, fiindcă știa că, dintre toți, de St Clair fusese cel mai obișnuit cu libertatea de a patrula drumurile și de a-și petrece mare parte din timp sub cerul liber.

Lui mai interesantă i se părea partea referitoare la războinicul șiit; din momentul în care de St Clair menționase că un „prieten" anonim l-ar fi trimis pe șiit în căutarea lui, în minte îi apăruse figura prințesei Alice și cuvintele ei când se întâlniseră, și anume că va trimite un prieten musulman în căutarea tânărului cavaler. Auzise zvonuri că Alice avea cunoștințe și prieteni printre nomazii din deșert, însă nu putuse să creadă că relațiile ei ar fi fost atât de vaste pentru a-i permite, la vârsta ei atât de tânără, să-și extindă puterea în sălbăticia deșertului și să-și atragă supunerea unui bărbat formidabil ca acest războinic Hassan. Dar spusele lui de St Clair indicau că o persoană făcuse exact acest lucru, iar Hugues de Payens nu știa despre cine altcineva ar putea fi vorba. Nu-i spuse cavalerului nimic despre aceste bănuieli ale lui, mărginindu-se să-l întrebe dacă avea cumva idee cine ar fi putut fi acest „prieten" misterios; de St Clair clătină din cap, iar de Payens nu mai spuse nimic altceva.

Când tânărul călugăr-cavaler își sfârși relatarea, ceilalți doi rămaseră o vreme tăcuți, cugetând la cele auzite, și în final de Payens replică:

— Ei bine, frate Étienne, este limpede că ai fost în pragul disperării, dar că i-ai supraviețuit și ai depășit-o. Asta e bine. În privința conștiinței tale și a îndoielilor referitoare la păcatele pe care crezi că le-ai comis, eu unul nu pot spune nimic, decât că, după părerea mea, nu ai încălcat în mod irevocabil nici unul dintre legămintele făcute. Din cele ce ne-ai povestit, eu identific momente de slăbiciune, poate chiar o lipsă de judecată, dar nicidecum nesupunere ori rebeliune voite. Firește însă, acesta nu este domeniul meu, deci nu pot face aprecieri fondate. Eu ți-aș sugera să te duci încă o dată la patriarh. El îți poate oferi cele mai bune sfaturi cu privire la ceea ce te tulbură. Mâine voi avea treabă în apropiere de reședința lui, așa că voi trece pe la el și-l voi întreba dacă te poate primi din nou, și când anume.

— Patriarhul nu-i aici, Hugues, interveni de St Omer pe un ton scăzut. A plecat ieri spre Antiohia și va lipsi o lună, îți amintești? L-am văzut amândoi plecând.

Hugues de Payens ridică ochii spre cer și-și împreună mâinile a rugăciune.

— Iată încă un exemplu, bunule Dumnezeu, al tiraniei vârstei! Am prea multe lucruri pe cap zilele astea. Înseamnă că va trebui să mai aștepți, frate Étienne. Îndată ce patriarhul se va întoarce, voi face aranjamentele pentru a te duce la el; vremea va trece repede până atunci. Și îți promit că nu te vei plictisi. Deocamdată însă – adăugă el privind scurt spre de St Omer – dacă piatra aceea albastră continuă să te frământe, cum mi se pare că o face, rezolvarea este simplă. Las-o în păstrare fratelui Godefroi aici de față și nu vom mai rosti nici un cuvânt despre ea. Alungă-ți din minte orice gând de vinovăție în privința ei și rămâi aici, printre frații tăi. Ai lipsit vreme îndelungată. Spune-le unde ai fost, povestește-le prin ce ai trecut, căci chiar dacă ei nu te vor întreba nimic, vor vrea să știe. Acum du-te în pace și nu te mai frământa până ce luna aceasta se va scurge și vei putea vorbi cu Warmund de Picquigny.

3

Se dovedi că Hugues de Payens avea dreptate, fiindcă luna se scurse înainte chiar ca de St Clair să fi avut timp să se gândească la trecerea timpului, atât de ocupat era de la întoarcerea sa. Își petrecea mare parte a timpului în tuneluri, muncind din greu alături de confrații săi, iar în rest se ruga și studia enigmaticele hărți ale labirintului subteran, pe care le primiseră din Franța. Acestea erau păstrate într-un cufăr în încăperea documentelor, iar lui i se păreau fascinante, fiindcă lucrările pe care le înfățișau păreau uriașe și complexe, însă nici unul dintre tunelurile descoperite de cavaleri nu fusese identificat pe hărți.

Într-o zi, în vreme ce era adânc cufundat în examinarea unei hărți, André de Montbard îl întrerupse pentru a-i spune că era așteptat la Warmund de Picquigny cât mai curând. Cum aștepta această invitație, de St Clair plecă imediat spre palatul arhiepiscopului. Se prezentă în fața gărzilor de la intrarea principală, iar unul dintre funcționarii patriarhului îl conduse printr-un labirint de coridoare și încăperi pe care nu și le reamintea deloc de la vizitele sale anterioare în palat. Dar nu se îngrijoră din cauza acestui lucru, spunându-și că, probabil, patriarhul avea propriile sale motive pentru a se afla în ziua aceea acolo unde voia.

Funcționarul îl conduse spre capătul unei galerii largi despre care de St Clair își amintea că duce la apartamentele personale ale arhiepiscopului, recunoscând o splendidă tapiserie. Trecură însă de ea și merseră mai departe, într-o încăpere cu plafonul înalt și pereții din piatră, cu pardoseala pavată cu dale și ferestre mici, așezate sus, prin care intra un val de aer rece și umed ce-i amintea mai degrabă de zona de nord din Anjou decât de Outremer. Funcționarul îi făcu un semn nu tocmai prietenesc spre un scaun cu spătarul înalt și se retrase, lăsându-l să aștepte singur.

După aproape o jumătate de oră, vreme în care pierduse deja bătălia pe care o dusese pentru a-și înfrâna nerăbdarea, ușa grea din spatele său se deschise, iar el se ridică în picioare, întorcându-se pentru a-l saluta pe patriarh. Dar nu Warmund

de Picquigny se apropie de el, ci un bărbat pe care și-l amintea de la vizita sa anterioară ca fiind secretarul particular al acestuia, un episcop al cărui nume îi scăpa. Înclină ușor capul, așteptându-se să audă că arhiepiscopul fusese reținut și nu putea veni la întrevederea programată, așa că fu luat prin surprindere când celălalt îl fixă cu o privire aspră, încruntată, și-i făcu semn să se așeze la loc, fără un cuvânt de întâmpinare sau de bun-venit. De St Clair se lăsă în scaun, încleștându-și o mână pe brațul lui și cu cealaltă aranjându-și pumnalul la cingătoare.

Episcopul se așeză la masa de lângă vatra goală și începu să studieze un document pe care-l adusese cu el, lăsându-l încă o dată pe de St Clair să aștepte în tăcere. Prelatul continuă să citească o vreme încruntându-se cu prețiozitate, după părerea cavalerului, și exact când de St Clair se pregătea să se ridice și să plece revoltat de un asemenea tratament, episcopul oftă audibil, azvârli documentul, care se strânse imediat sul, și privi spre tânărul cavaler, masându-și șaua nasului între arătător și degetul mare.

— Étienne de St Clair, spuse el, știi cine sunt eu?

De St Clair își înghiți reproșul care-i stătea pe limbă, dar refuză să se lase intimidat de un cleric, indiferent de rangul acestuia, așa că se mulțumi să ridice din umeri.

— Un episcop?

— Sunt Odo de St Florent, episcop de Fontainebleau, secretarul personal al monseniorului Warmund, arhiepiscop și patriarh al Ierusalimului.

Acestea fiind zise, tăcu și așteptă, probabil pentru a vedea ce efect avuseseră cuvintele lui; de St Clair rămase neclintit câteva clipe și apoi încuviință cu o mișcare scurtă a capului.

— Înțeleg.

— Patriarhul m-a împuternicit să te interoghez în numele său, dat fiind că îndatoririle nu-i lasă nici timpul, nici prilejul de a se ocupa domnia sa însuși de această chestiune.

— Ce chestiune?

Odo îl fulgeră cu o privire încruntată.

— Mi te vei adresa cu „monseniore episcop” și nu vei vorbi neîntrebat.

— Ce chestiune, monsenior Odo? Nu știu despre ce vorbiți.

— Asta, replică prelatul arătând cu mâna sulul de pergament de pe masă. Chestiunea pe care o investigăm.

De St Clair era nedumerit de situația în care se afla, însă nu atât de deconcertat pe cât bănuise Odo că va fi. Știa că nu greșise cu nimic... cel puțin cu nimic care să necesite un interogatoriu din partea lui Odo de Fontainebleau sau a oricărui alt om al Bisericii, incluzându-l aici și pe patriarh. Confesiunea și iertarea păcatelor erau ceva între omul în cauză, Dumnezeul lui și preotul care servea ca mijlocitor, dar el unul nu făcuse nimic care să merite un asemenea tratament. Și totuși... Nesigur pe el însuși, se rezemă de spătarul scaunului.

— Ce anume investigați? Spuneți-mi ce doriți să știți.

— Este o problemă care are de-a face cu răpirea ta de acum câteva luni și cu dispariția aceasta, mai recentă. Patriarhul a constatat că există unele neconcordanțe și nepotriveli în ceea ce le-ai spus superiorilor tăi și ceea ce au aflat ei din alte surse. Iar acum eu vreau să aud din nou detaliile corespunzătoare, astfel încât amândoi, Eminența Sa și cu mine, să putem ajunge la o concluzie în privința sincerității tale – sau a lipsei ei – în această afacere absurdă.

— Ce vreți să spuneți prin „absurdă”?

Vocea lui de St Clair avusese un ton înghețat și Odo zvâcni de parcă ar fi fost pălmuit.

— Cum îndrăznești să-mi pui mie întrebări?! Ești insolent! Amintește-ți cine sunt și nu mă sili să-ți împrospătez memoria. Acesta, adăugă el ridicând de la piept crucea episcopală grea, bătută cu pietre prețioase, este un simbol al poziției pe care o reprezint și ai face bine să nu uiți asta. Iar tu ești un biet călugăraș dintr-o mică și obscură confrerie monahală. Prin urmare, mi te vei adresa cu respectul care mi se cuvine.

De St Clair se așeză mai bine în scaun și se aplecă înainte, trecându-și în mod intenționat degetul mare peste mânerul pumnalului de la brâu, împingându-l în față.

— Da, monseniore, replică el încet, uneori cu toții avem nevoie de simboluri care să ne reamintească nouă și celorlalți ceea ce suntem și ce anume reprezentăm. Văzând ochii lui Odo

căscându-se larg, continuă mulţumit că mesajul ajunsese la ţintă: Aproape că m-aţi acuzat că i-am minţit pe patriarh şi pe confraţii mei, şi de aceea solicit să mi se acorde un privilegiu în două calităţi, aceea de cavaler şi de călugăr: vreau să discut această chestiune cu superiorii mei din ordin şi doresc să vorbesc din nou cu însuşi patriarhul.

Urmă o lungă tăcere, la finele căreia Odo întrebă:

— Din nou? Doreşti să vorbeşti *din nou* cu patriarhul?

— Firește că da, așa cum ați dori și domnia voastră dacă ați fi în locul meu. Când am vorbit ultima dată cu magistrul Warmund, la îndemnul superiorului meu, fratele Hugues de Payens, înălţimea sa mi-a ascultat cu bunăvoinţă mărturisirile în exact această privinţă despre care spuneţi că acum îl tulbură, şi m-a găsit fără nici o vină. Am plecat în ziua aceea de la domnia sa liber de orice vinovăţie. Prin urmare, dacă dorește să mă chestioneze în continuare pe această temă, îmi voi recunoaște surprinderea, dar mă voi supune autorităţii sale, şi o voi face în faţa sa. După o scurtă aşteptare, timp în care celălalt nu spuse nimic, de St Clair întrebă: Nu ştiaţi asta? Patriarhul nu v-a spus nimic?

Odo izbuti să-şi păstreze chipul lipsit de orice expresie, dar în ochi i se citea panica şi deruta, iar de St Clair îşi dădu imediat seama că episcopul minţise; oricare ar fi fost scopul acestei discuţii, el nu avea nimic de-a face cu Warmund de Picquigny. Odo fusese demascat şi acum, în vreme ce-şi căuta cu febrilitate cuvintele prin care să se impună din nou, veni rândul lui de St Clair să se încrunte, şi o făcu plin de aplomb, lăsându-se pe spate în scaunul inconfortabil şi încrucişându-şi braţele la piept, aşteptând ca Odo de Fontainebleau să vorbească.

Episcopul nu se grăbea însă, pur şi simplu fiindcă nu ştia ce să spună. Era conştient că greşise şi îşi distrusese orice credibilitate şi nu avea nici cea mai vagă idee cum anume să continue, fiindcă orice ar fi încercat acum, omul din faţa lui va refuza să-l asculte, iar el, cu ochii la pumnalul pe care acesta îl avea la brâu, nu voia să-l împingă prea departe. Alice, pe de altă parte, va spumega când va auzi de un asemenea eşec, după ce-l învăţase ce întrebări să-i pună. Salvarea îi veni însă tot de la de

St Clair, care i se adresă pe un ton în care nu se citea nimic, decât curtoazie:

— Propun, monseniore, să începem din nou această întrevedere. Este evident că m-ați adus aici sub un pretext fals, sperând să câștigați un avantaj intimidându-mă în cursul interogatoriului. Nu are rost să protestați, monseniore, știu că am dreptate. Nu-mi dau seama ce anume doreați, însă nu am nimic de ascuns și mărturisesc că sunt curios să aflu ce așteptați de la mine, așa că, dacă doriți să începem din nou, putem s-o facem.

Odo rămase tăcut, privindu-l pe tânărul cavaler printre pleoapele strânse; furia fierbea în el sugrumându-l, însă avu grijă să nu lase nimic să i se citească pe chip. Știa că i se oferă o cale de ieșire, dar încă nu putea s-o vadă clar, să distingă drumul pe care o va apuca. Și în cele din urmă își dădu seama că Alice însăși era cea mai potrivită pentru a dezlega această șaradă.

— Există o... o doamnă, începu el. O doamnă pe care o cunosc, foarte bogată și foarte influentă, care dorește să te întâlnească, pentru a discuta chestiuni de interes reciproc.

— Asta ar fi imposibil, fiindcă sunt călugăr. Nu poate exista un interes reciproc între mine și o femeie, oricine ar fi ea.

De St Clair își dăduse imediat seama cine era femeia, fiindcă își amintea clar spusele lui de Payens, când îl zărise el pentru prima dată pe Odo, că episcopul petrecea mult timp în compania celei de-a doua fiice a regelui. Atunci i se păruse că de fapt înțelesul acelui comentariu era „petrece *prea mult* timp", însă nu vedea acum de ce ar rosti el numele prințesei. Odo clătină din cap.

— Crede-mă, frate Étienne, nu trebuie să-ți faci scrupule din cauza a ceea ce se cuvine și ce nu. Doamna la care mă refer este...

— Știu exact la care doamnă vă referiți, monseniore, dar nici chiar o prințesă regală nu poate fi scutită de legile Domnului. Și sunt surprins să vă aud sugerând altceva.

Pentru a doua oară în timpul scurtei lor întrevederi, Odo rămase cu gura căscată, încremenit, iar de St Clair își dădu seama că spusese, poate, prea mult. În mod evident episcopul

nu știa nimic despre răpirea lui, iar el, ca un simplu călugăr cum pretindea a fi, nu avea motive pentru o replică atât de tăioasă. Dar continuă fără a-i da lui Odo timp să-și recapete prezența de spirit, amintind de rarele momente în care o întâlnise pe prințesă în public și explicând, cu un zâmbet spășit care i se păru lui însuși la fel de fals ca o mască de lemn, că pur și simplu nu știa de ce-i venise în minte numele prințesei; episcopul menționase o femeie bogată și influentă, iar prințesa și mama ei erau singurele doamne creștine de acest fel pe care el unul le văzuse de când sosise în Ierusalim. Și de fapt, adăugă el timid, pentru a recunoaște adevărul deplin, prințesa era singura femeie de rang înalt pe care o întâlnise de când își părăsise căminul din Franța, în copilărie, pentru a se pune în slujba seniorului său. De aceea, doar numele ei îi venise în minte când Odo spusese că era vorba despre o doamnă influentă, și presupusese... Aici de St Clair lăsă vocea să i se stingă și murmură că nu-și putea imagina ce ar putea dori doamna aceea să discute cu el, un simplu călugăr-cavaler nespălat.

Episcopul se încruntă și apoi încuviință, prea preocupat să-și salveze propria situație pentru a mai fi suspicios cu privire la motivele celuilalt. Dregându-și glasul și adoptând cel mai autoritar ton, începu să vorbească în cuvinte sobre și măsurate, rostite însă într-un stil pompos și neconvingător.

— Îți înțeleg nedumerirea, frate Étienne, dar poate vei fi liniștit aflând că nu există nimic personal în dorința acestei doamne de a-ți vorbi. Ba chiar dimpotrivă, prințesa are o deplină încredere în onoarea, în integritatea și în bunele dumitale intenții.

De St Clair se minună văzând abilitatea cu care episcopul putea spune ceva într-o clipă, pentru ca în următoarea să se întoarcă la polul opus și să afirme exact contrariul. Era limpede că prelatul își închipuia, pentru simplul motiv că discuta cu un cavaler și nu cu un cleric educat, că nu avea de-a face cu un om inteligent și nu trebuia să-și bată capul cu capacitatea acestuia de a face deosebirea între falsitate și lingușeală.

— Prințesa este profund tulburată de anumite... de anumite informații care i-au fost aduse la cunoștință recent. Eu nu știu

cu exactitate despre ce este vorba, şi de fapt nu există nimic pe care să-mi pot baza opiniile, decât propriile-mi observaţii asupra prinţesei. Am înţeles însă, din ceea ce am văzut şi am auzit, că se petrec lucruri ciudate... dar *neprecizate,* în grajdurile de pe Muntele Templului. Bănuiesc că ar fi ceva în legătură cu fundaţiile, deşi nu ştiu ce ar putea însemna asta. Dar orice ar fi, prinţesa Alice se află într-o dilemă care necesită o soluţionare urgentă. Dorinţa ei firească, şi de fapt îndatorirea filială, este aceea de a-i prezenta aceste date tatălui ei, regele, însă datorită respectului pe care i-l poartă superiorului domniei tale, fratele Hugues, şi domniei tale însuţi, nu vrea să facă acest pas înainte de a încerca ea însăşi să afle mai multe, conştientă fiind că asemenea informaţii, firave şi anonime aşa cum sunt, ar putea provoca numeroase neplăceri pentru dumneata şi fraţii domniei tale, fără nici un rost. De aceea, mi-a cerut mie să te întreb, în loc să te trimit direct în faţa ei. Din păcate însă, cum nu cunosc datele acestei chestiuni, am ales o cale – îmi dau seama acum – incorectă şi necuvenită. Ar fi fost mai bine să vorbesc deschis cu domnia ta de la bun început.

— Da, replică de St Clair pe on ton pe atât de sec pe cât de dulceag fusese cel al episcopului, dar, cum nu mai adăugă nimic altceva, Odo ezită o clipă, apoi continuă repede:

— Da, într-adevăr... Eşti de acord să vii acum cu mine şi să potoleşti astfel temerile prinţesei în această privinţă?

De St Clair îşi duse mâna la gură, în vreme ce gândurile i se învălmăşeau în minte. Faptul că Odo amintise de fundaţii îl descumpănise. Cu orice altceva s-ar fi putut descurca, fiindcă se ştia bine că toată lumea era interesată de ciudaţii călugări-cavaleri de pe Muntele Templului şi de viaţa lor bizară din grajduri, dar aluzia directă la fundaţii era îngrijorătoare. O întâlnire faţă-n faţă cu Alice ar fi fost interesantă, dacă ar fi avut la dispoziţie suficient timp pentru a se pregăti înainte, fiindcă se gândise profund la ea în ultimele zile petrecute în deşert alături de Hassan – la ea şi la ceea ce reprezenta ea pentru viaţa lui în viitor. Visele care îl bântuiseră erau acum o amintire; din noaptea în care înţelesese adevărul şi fugise din Ierusalim, nu le mai avusese niciodată. De aceea simţea, cu un mic grad de

încredere, că ar putea să-și înfrunte temerile printr-o confruntare cu Alice. Era însă un grad de încredere foarte mic, și în ultimele zile recunoscuse acest lucru de multe ori, cu neplăcere, față de el însuși. Și totuși, era dispus să accepte o ultimă întrevedere cu prințesa.

Dar aluzia neașteptată la fundații și la templu îi alungase din minte aceste idei și adusese în loc temeri de pericol, trădare și amestec nedorit. Faptul că Odo pomenise de cel mai bine păzit secret al confreriei îi declanșase în minte toate alarmele, fiindcă imediat își dăduse seama că dacă Alice – și prin urmare insul din fața lui – știa despre activitățile desfășurate sub grajduri, acest lucru însemna fără umbră de îndoială că cineva, unul dintre confrații lui, trădase Ordinul Renașterii și lumea întreagă risca, în orice clipă, să afle despre misiunea lor. Nici chiar în clipele acestea de panică, de St Clair nu putea crede că trădarea fusese intenționată. Poate că pur și simplu unul dintre confrați dăduse dovadă de neglijență. Aceasta era singura explicație rezonabilă pe care și-o putea imagina, fiindcă, în ciuda precauțiilor ample și meticuloase pe care le luaseră încă de când începuseră să sape, cu ani în urmă, era limpede că activitățile lor fuseseră remarcate, cu suficientă precizie încât să poată fi specificat însuși locul în care lucrau: *fundațiile*.

Spre surprinderea lui, cum și de ce se întâmplase acest lucru nu mai avea importanță, în fața dezastruoaselor consecințe ale faptului că eforturile fraților din Ierusalim, depuse în numele Ordinului Renașterii, riscau să ajungă într-un punct mort, punând în pericol ordinul însuși.

Doar dacă... – și aici de St Clair își întrerupse gândurile și-și adună forțele, încordându-și mușchii abdomenului –... doar dacă n-o putea el convinge într-un fel sau altul pe prințesa Alice, și prin ea pe episcopul Odo, că suspiciunile ei erau nefondate. Perspectiva îl îngrozea, fiindcă știa cât de jalnic și de prostește se comportase înainte în prezența prințesei; a spera acum cu totul altceva ar fi o nebunie. Și era mult prea târziu pentru a lăsa chestiunea în seama lui de Payens și a lui de St Omer; lucrurile avansaseră prea mult pentru a putea spera că ei i-ar putea face față prințesei nepregătiți, fără a ști de ce informații dispunea ea

și cum anume le interpretase. El, cel puțin, avea deja o relație cu Alice, așa jenantă și degradantă cum fusese ea și de aceea se gândea – spre propria lui uimire – că ar putea exista o speranță, un miracol, prin care să poată, în ciuda tuturor așteptărilor, să exploateze această relație cu ea și să-i spulbere suspiciunile, cel puțin atâta vreme cât le-ar fi fost necesar lui de Payens și lui de St Omer să pună la punct o strategie, în funcție de ceea ce le va putea dezvălui el. Pur și simplu trebuia să încerce, să se confrunte cu Alice și s-o înfrunte, indiferent de ce se va întâmpla pe urmă cu el și cu nou-afirmatul său legământ de castitate. Clătină din cap, uluit, la gândul că această ultimă întrevedere cu femeia care îl răpise, îl ținuse prizonier și se destrăbălase cu el avea să fie probabil cea mai importantă din întreaga istorie a Ordinului Renașterii în Sion.

— Foarte bine, spuse cu glas tare. Să mergem la prințesă.

4

De St Clair stătea singur în anticameră, privind în gol la tapiseria ce acoperea un perete și înfățișa o vânătoare de cerbi într-o pădure de undeva din creștinătate. Stomacul îi chiorăia enervant și valuri de acid îi urcau în gâtlej. Nu știa cât timp trecuse de când episcopul Odo îl condusese în această încăpere și închisese ușa în urma lui, ducându-se să o caute pe Alice. De atunci, examinase fiece detaliu al tapiseriei – singura decorațiune din cameră, în afara câtorva piese de mobilier urâte – și decisese imediat că era o compoziție stângace și prost lucrată; cu toate că ochii îi zăboveau tot la ea, gândurile i se îndreptau în altă parte.

De asemenea, pentru prima dată de când se știa, conștientiza în mod acut faptul că nu era *curat,* iar acest lucru îl tulbura puternic, fiindcă pentru un bărbat ca el curățenia nu era o preocupare normală. Mai bine zis, curățenia în sensul spălării pentru a nu duhni și a-i deranja astfel pe cei din jur era considerată de unii o slăbiciune aproape la fel de mare ca efeminarea, și de alții un păcat și o dovadă de hedonism. Nu se mai spălase din ziua aceea, la adăpătoarea din deșertul sirian,

unde îl găsise Hassan, iar atunci o făcuse numai pentru că musulmanul refuzase să-i împrumute ceva de îmbrăcat până ce nu-și dădea jos stratul de jeg de pe corp – praf, nisip și excremente adunate pe pielea lui în timpul captivității. Asta se întâmplase însă cu numai câteva săptămâni în urmă și, călugăr fiind, nimeni nu se aștepta să se spele de mai mult de două, trei ori pe an.

Știa însă că disconfortul pe care îl resimțea acum era cauzat de faptul că o cunoștea pe Alice și-i știa obiceiurile. Își amintea că prințesei îi plăcea să se îmbăieze și că de mică obișnuia să se spele. Fusese crescută de servitori în casa părinților ei din Edessa și, așa cum se întâmpla adesea cu copiii mici, aceștia o răsfățaseră, având grijă să-i pună la dispoziție cele mai bune lucruri pe care i le putea oferi viața. Servitorii fuseseră de rase diferite, din cele mai variate triburi și naționalități, însă toți musulmani, și îi instilaseră în minte dragostea pentru curățenie, încurajând-o să folosească splendidele băi pe care romanii le construiseră în oraș cu secole în urmă și frecventate de atunci de arabi. Așa se face că Alice crescuse ca o roză parfumată în mijlocul bărbaților care duhneau, iar de St Clair știa – fiindcă își amintea acum spusele ei – că refuza să accepte în preajmă persoane murdare. Chiar și paznicii ei erau curați și plăcut mirositori, deși nu acceptau cu nici un chip să fie parfumați.

Gândurile îi fură întrerupte când ușa se deschise și episcopul Odo își făcu apariția, însoțit de însăși prințesa care se opri în mod dramatic în prag și-l privi întrebător, ținându-și bărbia ridicată și o sprânceană arcuită, cu o expresie de nepătruns pe chip. Purta o rochie strălucitoare, din cel mai frumos material pe care îl văzuse el vreodată, atât de fin și de diafan, încât părea o ceață. Era de un purpuriu-palid – de St Clair își spuse că mai văzuse culoarea aceasta undeva, la o floare, dar nu-și amintea nici unde, nici când – iar pe dedesubt avea un alt veșmânt, dintr-o țesătură mai groasă, de un roz-aprins. Prințesa se opri un moment în prag, moment care lui i se păru o veșnicie, fiindcă nu-i veni în minte nici un cuvânt de întâmpinare și simți cum fața și gâtul încep să i se înroșească.

— Pe viața mea, *chiar este* gloriosul frate Étienne în carne și

oase! Mărturisesc că sunt deopotrivă flatată și încântată, și parcă nu-mi vine să cred. Când monseniorul episcop mi-a spus că ai venit să mă vizitezi, m-am gândit că trebuie să fie o greșeală, căci se zice că doar sfioasa vulpe a deșertului e mai retrasă și mai greu de văzut decât acest nobil călugăr-cavaler... deși am înțeles că vulpea nu se pricepe tot atât de bine să se facă nevăzută, oricât de tare ar fugi.

În privirea sau pe fața ei nu se zărea nici urmă de umor, dar el știa că îl tachinează, referindu-se la ziua în care se întâlniseră în piață, iar obrajii i se înroșiră și mai tare.

— Ei bine, frate Étienne, nu ai nici un cuvânt de salut pentru mine? Nici o mârâială sobră care să mă pună la locul meu?

De St Clair își drese glasul și în clipa aceea îi veni în minte o imagine din anii trecuți, când asistase la prima întâlnire dintre un văr al său și cea care avea să-i devină mai apoi soție.

— Îmi pare bine să vă văd din nou, doamnă, replică el calm, repetând cuvintele vărului său. Prezența voastră face să pălească însuși soarele dimineții.

Ei vezi, își spuse în sinea lui în vreme ce ochii prințesei se măreau, uimiți, *n-a fost chiar atât de greu.* Apoi, cu voce tare, adăugă:

— Monseniorul Odo mi-a spus că vreți să-mi vorbiți, așa că am venit imediat.

— Da, văd și îți sunt recunoscătoare. Vino, te rog, însoțește-mă.

Se întoarse și porni spre încăperea pe care o folosea ca sală de primiri, mergând repede, cu spatele drept, urmată de St Clair și de episcopul Odo. Paznicul înarmat deschise ușa și rămase în poziție de drepți așteptându-i să intre, dar în prag Alice se opri și se întoarse spre Odo.

— Mulțumirile mele, monseniore de Fontainebleau. Mi-ai fost de mare ajutor, la fel ca întotdeauna, dar sunt sigură că acum ai alte lucruri de făcut și nu vreau să te rețin. Te poți întoarce la treburile domniei tale. Eu și fratele Étienne avem multe de discutat.

Episcopul încuviință, cu chipul ca de piatră, dar după mușchii încordați ai bărbiei se vedea că și-a încleștat dinții și că

fierbe de mânie; fără îndoială se aşteptase să asiste la conversaţie, iar de St Clair aproape că surâse, dându-şi seama cu încântare că monseniorul Odo de Fontainebleau nu era unul dintre favoriţii prinţesei.

Când episcopul se întoarse şi plecă, tropăind mânios, Alice îşi îndoi un deget spre de St Clair şi intră în încăperile minunat decorate de dincolo de uşă. Înghiţindu-şi nodul din gât, cavalerul o urmă simţindu-i în nări parfumul şi se îndreptă spre scaunul pe care i-l indică ea, dar rămase în picioare, aşteptând să se aşeze ea întâi. Prinţesa zâmbi şi luă loc, iar el făcu la fel, remarcând cu uşurare că îi despărţea acum un spaţiu generos şi că nu-i mai simţea parfumul. Iar acest lucru îi aminti din nou despre mirosul lui, fiindcă îşi dădu seama că Alice se aşezase suficient de departe de el pentru a-i evita izul de nespălat.

Nici unul nu rosti o vorbă atâta vreme cât să numeri zece bătăi de inimă, privindu-se reciproc, dar în cele din urmă prinţesa îşi drese glasul în mod delicat.

— Am fost sinceră când am spus cât sunt de uimită să te văd, frate Étienne. N-aş fi crezut că vei veni aici.

Ce înseamnă asta? se întrebă el. *Oare vrea să spună că nu se aştepta să vin de bunăvoie? Şi dacă da, se aşteaptă cumva să-mi aduc aminte că am mai fost aici?*

Alice continuă pe acelaşi ton:

— Mi s-a părut că, la fel ca fraţii tăi, preferi să-ţi vezi de treburi retras.

Ştia că trebuie să spună ceva, aşa că se strădui să pară că habar nu avea la ce se referise ea.

— Păi, doamnă, noi suntem călugări, legaţi prin jurăminte sfinte să renunţăm la lume şi la lucrurile lumeşti.

— Vrei să spui la *oamenii* din lume, nu-i aşa, cavalere? Accept faptul că aţi depus nişte jurăminte – pentru moment cel puţin – fiindcă e lucru bine ştiut de toţi, dar Oştenii Săraci ai lui Iisus Hristos sunt un soi diferit de călugări, nu-i aşa? Călugării care luptă şi ucid nu seamănă deloc cu ceilalţi. După mine, acest lucru vă deosebeşte considerabil.

Acceptă, pentru moment, faptul că am depus nişte jurăminte? Habar n-avea ce însemna asta, dar încuviinţă, surprins că

tensiunea pe care o resimțise în piept începuse deja să se diminueze.

— Este adevărat, doamnă. Noi suntem deosebiți, devotați unui țel nou, care n-a mai existat înainte.

— Un țel lăudabil, nu-i așa?

El ridică din umeri, bănuind undeva o capcană.

— După părerea patriarhului și a regelui, tatăl domniei voastre, așa s-ar zice.

— Da, lăudabil într-adevăr. Să lupți și să ucizi oameni în numele lui Dumnezeu și sub stindardul Său, cu sfidarea limpede – devenită dintr-odată justificabilă – a poruncii Sale clare: „Să nu ucizi."

Capul lui de St Clair zvâcni scurt.

— Spusele domniei voastre, doamnă, sunt neîndoielnice și aspre. Dar oamenii împotriva cărora luptăm, musulmanii necredincioși, îl disprețuiesc pe Dumnezeul nostru și ar vrea să-L vadă alungat de pe aceste pământuri.

— Ba nu, frate Étienne. Nu-i adevărat. Și e chiar fățarnic. Nici un musulman pios nu-l disprețuiește pe Dumnezeul nostru, fiindcă este același căruia i se roagă și el. Musulmanii îl numesc Allah, noi îi spunem Dumnezeu, *le bon Dieu,* bunul Dumnezeu. Dar este aceeași divinitate. Este singura divinitate.

Pe chipul prințesei se citea o dezaprobare clară și de St Clair își dădu seama că o privește îndeaproape, văzând cum ochii i se îngustează cu o pasionată convingere în ceea ce spunea. În lumina timpului petrecut împreună cu Hassan șiitul și a conversațiilor cu el, simți un val de admirație pentru pasiunea cu care vorbea. Dar prințesa încă nu terminase.

— Ura și uciderile, frate Étienne, din prima clipă în care armatele noastre prea-creștine au pus piciorul pe acest pământ, sub comanda lui Godefroi de Bouillon și cu binecuvântarea papei de la Roma, toate aceste nelegiuiri au fost făcute în numele Domnului, dar pentru interesele și înavuțirea celor care se consideră îndreptățiți să interpreteze sfânta voință a lui Dumnezeu. Iar printre ei se numără și tatăl meu.

Caracterul neașteptat al acestei remarci și ferocitatea cu care fusese rostită îl lăsară pe de St Clair mut de uimire, fiindcă

fusese martor, deşi fără voia lui, la o afirmaţie ce i-ar fi atras autorului ei pedeapsa cu moartea, dacă ar fi fost auzită de cineva de la putere. Mai mult decât atât, era o afirmaţie cu care el era pe deplin de acord, iar în entuziasmul lui aproape că recunoscu acest lucru. Deschise gura pentru a vorbi, dar descoperi imediat că nu îndrăznea să scoată un cuvânt şi o închise la loc, repede, năucit de ceea ce tocmai auzise.

De luni întregi credea că femeia din faţa lui era o răsfăţată rea şi egoistă, căreia mintea nu-i stătea decât la dezmăţ şi la plăcerile cărnii, dar în numai câteva clipe ea îi dezvăluise o altă faţetă, nebănuită a firii ei: o patimă arzătoare, combinată cu un dispreţ suveran faţă de puternicii zilei pe care îi cunoştea. Dintr-odată, de St Clair realiză că era depăşit de această confruntare – dacă era cu adevărat o confruntare. Scutură din cap, ca pentru a-şi limpezi mintea, şi făcu o bravă încercare de a schimba subiectul discuţiei, care devenise prea periculos.

— Inima îmi spune că nu vă pot contrazice, doamnă, dar păcatul nu se află în totalitate de o singură parte a baricadei. Oamenii împotriva cărora luptăm eu şi fraţii mei nu sunt musulmani pioşi; sunt oameni fără de Dumnezeu, asasini, bandiţi şi tâlhari, care merită din plin dreptatea pe care o aplicăm atunci când îi prindem. Dacă nişte franci creştini s-ar face vinovaţi de aceleaşi nelegiuiri, nu i-am trata deloc diferit. Dar bănuiesc că nu acesta este motivul pentru care aţi trimis după mine, deşi s-ar putea să mă înşel. Despre aceasta voiaţi să-mi vorbiţi? Dacă da...

Alice surâse din nou.

— Nu, frate Étienne, nu despre asta voiam să-ţi vorbesc, aşa că te poţi linişti în privinţa vorbelor mele cu iz de trădare. Sunt o fiică îndatoritoare şi îmi iubesc mult tatăl, care îmi este un părinte drept şi indulgent. Doar această calitate a lui regească mi se pare problematică – bărbăţia, masculinitatea, mândria lui bărbătească, spune-i cum vrei. O consider un element al firii lui care îl împiedică să vadă lumea prin ochii unei femei. Şi din moment ce tu eşti un călugăr, retras şi izolat de asemenea lucruri lumeşti, devotat numai plăcerii şi gloriei de a împlini voia adevărată a Domnului, poate că n-am să te includ în

această condamnare generală a bărbaților.

De St Clair clipi.

— Îi condamnați pe *toți* bărbații, doamnă?

— Pe majoritatea, frate Étienne, și mai cu seamă pe cei alături de care mi-am petrecut cea mai mare parte a vieții. Cu cât un bărbat devine mai puternic – am constatat eu – cu atât mai puțin plăcută este compania lui, iar cei ce urmăresc activ puterea, cum este admirabilul nostru episcop de Fontainebleau, mi se par absolut intolerabili. Nu-i suport pe cei care jinduiesc puterea, fiindcă toți îi strivesc sub picioare pe oamenii aflați mai prejos decât ei. Alice se întrerupse o clipă, văzând expresia de pe figura lui, apoi continuă: Și totuși știu, crede-mă, că oamenii obișnuiți, mărunți, pot fi la fel de ticăloși precum cei așa-zis mai buni decât ei, așa că te rog să nu-mi înțelegi greșit spusele. Nu vreau să zic decât că sistemul nostru de dependență feudală există doar pentru binele celor aflați la putere. Iar asta înseamnă, frate Étienne, că există în detrimentul tuturor, fiindcă și cei de pe culmile puterii se văd adesea distruși de însuși faptul că au ajuns acolo. Dacă aș putea, aș schimba această stare de lucruri, dar nu pot. Sunt doar o biată femeie, iar în această lume a bărbaților, femeile sunt mai lipsite de putere chiar decât șerbii. Ce s-a întâmplat? Mi se pare că vrei să spui ceva.

— Nu, doamnă. Deloc.

— Foarte bine, atunci, hai să începem cu începutul. Ridică mâinile și bătu din palme, iar în clipa următoare un bărbat intră în cameră pe ușa din capăt, apropiindu-se de ea. Ishtar, i se adresă prințesa, fără a-și lua însă ochii de la de St Clair, acesta este fratele Étienne, din confreria de la grajdurile de pe Muntele Templului, dar se află astăzi aici ca sieur Étienne de St Clair, pentru a mă ajuta. Condu-l la baie, te rog. Sieur Étienne?

Alice își arcuise sprânceana dreaptă, ca un semn de provocare sau din pură curiozitate – de St Clair n-ar fi putut spune de ce, dar nu lăsă nici un gând să i se citească pe față în vreme ce cugeta la cele auzite. Se gândise la această chestiune și înainte de a intra în sala de primiri a prințesei, știind că ea va insista să-l trimită la baie și fiind de asemenea conștient de pericolele la adresa castității sale – deja compromise definitiv.

Nu s-ar fi apropiat de el câtă vreme era nespălat și duhnea, dar odată ce va ieși din baia fierbinte, curățat și parfumat, va avea parte, neîndoielnic, de o cu totul altă primire. Ea nu va mai ezita să-l abordeze, iar el avea prea puțină încredere în propria sa capacitate – sau chiar voință – de a rezista în fața ispitelor ei. Iar de această dată, dacă îi va ceda, nu se va mai pune problema unei lipse de *intenție* în a păcătui.

Fiindcă se îmbăiase în ultima lună și deci nu duhnea chiar atât de tare, își spusese că ar putea totuși să-și respecte legămintele și să refuze invitația ei. Se gândise deja că ar avea șanse să iasă victorios din confruntarea ce avea să urmeze; totul depindea de cât de tare își dorea ea cooperarea lui și de ce informații spera să obțină de la el. Acum însă trebuia să țină seama și de uluitoarele cuvinte pe care Alice le Bourcq tocmai le spusese. Dacă în aceste condiții îi refuza rugămintea de a se îmbăia, își va atrage ostilitatea ei și va zădărnici primirea amicală și deschisă pe care ea i-o făcuse.

Și apoi venea partea esențială a chestiunii, fiindcă nu exista nimic mai important – nici pentru el, nici pentru confrații lui din cadrul Ordinului Renașterii – decât încercarea de a afla cât mai multe despre ce anume știa ea și despre ce spera să descopere. De aceea, merita să-i facă pe plac în privința îmbăierii și apoi, exploatându-i bunăvoința generată de această concesie, să obțină de la ea, pe cale amiabilă, cât mai multe informații.

De St Clair se ridică fără a spune un cuvânt, iar ea își dădu capul pe spate, susținându-i privirea cu aceeași sprânceană ridicată; dacă în expresia ei era într-adevăr ceva anticipativ, își zise el, habar nu avea care ar putea fi motivul.

— Îmi amintesc, doamnă.

Nu asta voise să spună. Cuvintele îi ieșiseră din gură înainte de a-și da măcar seama că i se formaseră în minte, iar acum văzu ochii ei mărindu-se de surprindere, amestecată însă cu altceva... confuzie, poate, sau consternare. Când vorbi însă, în tonul ei nu se citea nici una dintre aceste emoții.

— Ce anume îți amintești, frate Étienne?

El surâse, uimit de ușurința cu care răspunsul îi veni în

minte, și își plecă fruntea:

— Ce am auzit. Nicidecum că vă displac bărbații, ci că vă displace mirosul bărbaților *nespălați*.

Ea continuă să-l privească fix câteva clipe, printre pleoape, iar apoi încuviință.

— Ai auzit bine, frate Étienne. Acum, du-te cu Ishtar. Iar tu, Ishtar, trimite-o pe Esther la mine, te rog. Voi fi aici când vei fi gata, mai adăugă ea, privind din nou spre de St Clair.

El îl urmă pe bătrânul eunuc printr-un labirint de coridoare și curți, între zidurile fostei moschei al-Aqsa, privind în jur în speranța că va recunoaște ceva. Nu văzu însă nimic care să-i fie măcar vag familiar, fapt care îi confirmă bănuiala că, în răstimpul prizonieratului aici, abia dacă fusese conștient sau, mai bine zis, abia dacă știuse pe ce lume se află. Nici încăperile băii nu-i erau cunoscute, iar acest lucru îl mira și mai mult, fiindcă printre cele mai persistente amintiri din acea perioadă erau cele ale unor îndelungi și plăcute ore petrecute în căldura și desfătarea băilor.

— Nu-mi aduc aminte de locul acesta, spuse el cu glas tare, pentru a-și exprima nedumerirea fie și numai față de el însuși.

— Și de ce ar trebui să vi-l amintiți? N-ați mai fost aici niciodată.

De St Clair aproape că uitase de prezența eunucului și nu așteptase răspuns la cuvintele sale, așa că avu nevoie de câteva clipe pentru a-și da seama că Ishtar nu era surprins de această aluzie a lui la faptul că știa că mai fusese aici înainte.

— Asta înseamnă că mai sunt și alte băi aici? întrebă el, privindu-l în față pe bătrân.

— Ha! izbucni celălalt într-un soi de lătrat, dar de St Clair își dădu seama că era amuzat. Așa zic și eu! Mai sunt încă șase, toate separate.

— Și eu pe care am folosit-o?

Ishtar îi întoarse privirea, cu o expresie goală în ochi.

— Astăzi, *ferenghi,* o folosiți pe aceasta. Ahmed, pe care vi-l voi trimite, va fi maseurul domniei voastre. Eu aștept afară, să vă conduc înapoi când veți fi gata.

Și cu o plecăciune, ieși fără un alt cuvânt.

O oră mai târziu, îmbăiat și frecționat, uns și parfumat, îmbrăcat în veșminte curate, de St Clair intră din nou în sala de primiri a prințesei și o găsi alături de câteva dintre femeile ei cufundată într-o activitate ce implica valuri întregi de țesături și materiale, întinse pe fiecare suprafață disponibilă, într-o explozie de culori vii. Când îl văzu intrând în spatele lui Ishtar, Alice își concedie imediat slujnicele, care plecară luând cu ele țesăturile, și se ridică pentru a-l întâmpina. De St Clair înclină din cap politicos, dar evită să înceapă o conversație; știa că ea câștigase în privința băii și deci ei îi revenea dreptul de a conduce discuția. Prințesa îi făcu semn spre un divan și se așeză alături de el, mult mai aproape decât înainte, astfel că parfumul ei îi umplu nările, îi strânse inima și-i înfierbântă iar sângele.

— Așa, acum cel puțin mă pot apropia de tine. Se întrerupse, așteptă o reacție pe care el izbuti să și-o reprime și apoi surâse. Bravo! Mă așteptam să te retragi, dar văd că abia te-ai clintit. Și totuși, bănuiesc că azi ești chiar mai timid și mai ferit în preajma femeilor decât erai înainte, frate Étienne, fiindcă deja ai devenit călugăr. Am dreptate?

El își strânse buzele, întrebându-se ce avea să mai urmeze, dar încuviință.

— Da, doamnă, aveți dreptate.

— Dar înainte de a-ți trece prin minte să te faci călugăr, ai fost vreme de mulți ani cavaler. Și sunt sigură că în vremurile acelea nu ai dus lipsă de femei.

De St Clair își spuse că aceasta nu fusese o întrebare, ci o simplă afirmație, așa că ridică doar din umeri.

— Ei bine?

Și totuși, fusese o întrebare, iar prințesa aștepta de la el un răspuns. Se gândi puțin, apoi replică:

— Mama a murit când eu eram doar un copilaș și nu am avut nici surori, nici alte rude femei, doamnă. Am crescut într-un cămin mai neobișnuit, în Anglia – o țară ai cărei oameni încă ne urăsc, privindu-ne ca pe invadatorii normanzi care i-au cucerit cu cincizeci de ani în urmă. Era un cămin în care nu trăiau femei, dar valorile străvechi erau prețuite, chiar venerate. Educația mea s-a bazat pe aceste valori și a fost mereu

supravegheată de un grup de bărbați pioși, înțelepți și învățați. Ei m-au învățat multe lucruri pentru care le-am fost recunoscător peste ani, dar din păcate nici unul dintre ei nu cunoștea femeile, așa că din acest punct de vedere educația mea a fost sever limitată.

De St Clair se opri, ușor încruntat. Era adânc cufundat în gânduri, nefiind conștient că prințesa îl privea cu atenție.

— Din fericire pentru mine, reluă el, aveam aptitudinile firești ale unui soldat, pe lângă cele de a învăța, așa că am devenit repede cavaler. Și așa, la o vârstă foarte, foarte tânără, am pornit în lume nerăbdător să lupt pentru toate lucrurile în care fusesem învățat să cred și pe care fusesem educat să le prețuiesc. Și astfel mă tem că a luat sfârșit tinerețea mea. Am constatat în scurt timp că aveam prea puține în comun cu ceilalți cavaleri și chiar mai puține cu femeile din jurul lor. Primul an petrecut departe de casă, cavaler fiind, a fost o perioadă de revelații, toate neplăcute. Am învățat repede care este deosebirea între lumea ideilor și a idealurilor în care crescusem și cea reală, lumea brutalității bestiale în care trăiesc cei mai mulți oameni. Am descoperit că semenii mei cavaleri nu erau deloc așa cum mi-i închipuisem eu. Aveau doar o spoială de civilizație și doar niște rudimente de ceea ce fusesem eu învățat că înseamnă conduită creștină. Am văzut atunci pretutindeni în jurul meu impietate și nelegiuire: ipocrizie, cinism, venalitate, simonie și deșănțare fără limite chiar și în rândul preoților și al clericilor. Nu puteam accepta așa ceva, dar nici nu puteam condamna cu glas tare, fiindcă n-aș mai fi rezistat nici o lună dacă dezaprobarea mi-ar fi fost cunoscută. Așa că m-am abținut și am încercat să-mi trăiesc viața ferit de ceilalți. M-am retras de bunăvoie în singurătate. Nu mi-am făcut prieteni, nu am cunoscut femei. Singurii tovarăși îmi erau servitorii. Am luptat mult și m-am oferit voluntar cu fiecare ocazie, pentru orice muncă, până ce am fost rănit grav și trimis să mor acasă. Dar chiar și acolo mi-am urmat propria cale. Și la scurt timp după aceea am venit aici și v-am întâlnit pe domnia voastră prima dată.

Văzu că prințesa îl privea uimită, iar acest lucru nu-l

surprinse, fiindcă el însuși era uluit. Înainte de a începe să vorbească nu se gândise nici o clipă la ceea ce avea să spună; se pomenise însă apoi răspunzând cu aceeași candoare la sinceritatea ei. Alice își plecă ochii, privindu-și mâinile.

— Da, sieur Étienne, îmi amintesc de acea primă întâlnire. Iar acum s-ar putea să ne vedem pentru ultima oară.

— Cum așa, doamnă?

Simți o împunsătură de panică, făcând legătura în mintea lui între ceea ce ea tocmai spusese și motivul pentru care îl chemase aici – informațiile pe care le aflase.

— Nu peste mult timp voi părăsi Ierusalimul, spuse prințesa. Urmează să mă căsătoresc cu prințul Bohemond al Antiohiei, care este pe drum încoace din Italia, pentru a-și lua tronul în stăpânire și a-i urma tatălui său.

La început, de St Clair crezu că aceasta era un fel de amânare a amenințării de a-l seduce, dar își dădu seama imediat de adevărata semnificație a spuselor ei și își drese glasul.

— Atunci, mă bucur pentru domnia voastră, doamnă. Când este așteptată sosirea prințului?

Ea clătină din cap.

— Nimeni nu știe. Depinde de prea mulți factori în afară de vreme – care este, desigur, cel mai important dintre toți. Ar putea sosi într-o săptămână, într-o lună sau în jumătate de an. Un singur lucru știu însă sigur: când va veni, ne vom căsători. De aceea erau aici atâtea țesături și materiale când ai intrat. Femeile mele muncesc neîntrerupt ca să-mi pregătească veșminte noi. Voi ce faceți acolo, în grajduri?

De St Clair deschise gura și o închise din nou, deconcertat de brusca schimbare a subiectului.

— Am primit de știre că sunteți, tu și ceilalți călugări, implicați în ceva acolo, ceva nelegiuit, se pare, și, cu toate că rapoartele diferă între ele, sunt mulțumită să știu ce anume se petrece.

Cuvintele ei răsunau încă în aer, iar de St Clair își auzea inima bubuindu-i în piept. Prințesa îl privea cu atenție, scrutându-i fața în încercarea de a-i citi gândurile, iar el, străduindu-se să nu dezvăluie nimic, își lăsă capul pe un umăr.

— Vă cer iertare, doamnă, dar nu știu... Ce anume credeți că *se petrece,* după cum ați zis?

— Săpați. Tu și confrații tăi săpați în pământ, în fundații, în căutarea unei comori ascunse acolo cu multă vreme înainte.

— Ce?... Ce v-a făcut să bănuiți așa ceva, doamnă? bâigui el, aproape fără suflare.

— Informațiile primite. Ți-am spus, am primit rapoarte că acolo se petrece ceva.

— Da, și nu vreau să vă contrazic, dar ați spus și că aceste rapoarte diferă între ele, nu-i așa, și că vă bazați concluziile pe conținutul lor.

— Da. Unde vrei să ajungi?

El își ridică mâinile.

— Pur și simplu aș vrea să aud și eu concluziile la care ați ajuns. Pot să vă întreb care sunt?

— Am vorbit de o comoară, frate Étienne. Cred că tu și confrații tăi ați obținut într-un fel oarecare niște informații secrete, foarte vechi probabil, pe care le folosiți pentru a face o descoperire senzațională.

De St Clair îngheță. Gura i se uscase, iar limba i se lipea de cerul gurii în vreme ce cuvintele ei îi răsunau în minte asurzitor. Toată încrederea sa în integritatea confraților săi se spulberă și abia dacă mai auzi cuvintele lui Alice.

— Și nu pot să interpretez aceste informații decât astfel: sunteți niște apostați, încălcând jurămintele sacre pe care le-ați depus nu cu multă vreme în urmă, în speranța că veți descoperi bogății ce aparțin de drept altora. Prințesa făcu o pauză scurtă, strângând din buze și privindu-l fix. Ne aflăm în regatul Ierusalimului, frate Étienne. Totul aici, tot ce e pe pământul acesta și dedesubtul lui, îi aparține tatălui meu, regele. Comoara pe care o căutați este a lui de drept, indiferent unde și când o veți găsi, indiferent dacă el știa sau nu de existența ei înainte de a o descoperi voi. Dar bănuiesc că asta nu înseamnă nimic pentru tine și ai tăi, nu-i așa? Când veți găsi aceste bogății, această comoară după care săpați, aveți de gând să le țineți secrete și să renunțați la toate îndatoririle și responsabilitățile voastre.

De St Clair abia dacă mai putea gândi logic. Exista un trădător între ei. Cine putea fi? Năucit, începu să treacă în revistă chipurile confraților săi, privindu-l pe fiecare cu ochii minții, încercând să detecteze un semn de slăbiciune, de trădare.

— Răspunde-mi! Nu asta aveți de gând?

El clipi și își întoarse privirea spre fața mânioasă a prințesei.

— Iertați-mă, doamnă, dar ce anume credeți domnia voastră că avem de gând?

— Vreți să furați comoara și să fugiți cu ea. Dar eu nu voi permite așa ceva.

— Să fugim cu ea? Să *fugim* cu ea?! Cu *ce,* doamnă? Suntem călugări, nu tâlhari la drumul mare!

— Ha! Atunci am să-ți reamintesc ce ai spus cu numai câteva clipe înainte, domnule, când condamnai atrocitățile comise de preoți. Eu ce ar trebui să fac, să-mi închipui că, în ciuda a ceea ce știu acum, călugării sunt altfel?

— Dar noi suntem altfel, doamnă. Nu vă amintiți? Suntem un ordin monahal nou, deosebit de toate celelalte.

Cu toată mânia ce răzbătuse din tonul său, de St Clair era tot mai confuz, fiindcă singura acuzație pe care o auzise până acum se referea la furtul unei comori, a unei comori materiale. Prințesa nu pomenise nimic de vreo societate secretă, de vreun complot ori de trădare; nu existase nici o aluzie la Ordinul Renașterii, nici o informație de care să se teamă cu adevărat. De fapt, nu existase nimic care să sugereze cât anume știa ea despre ceea ce se întâmpla cu adevărat în grajduri. Se ridică în picioare și continuă pe un ton liniștit:

— Spuneți-mi, vă rog, dacă vreți, ce anume intenționați să faceți cu aceste informații și ce așteptați de la mine în privința lor.

— Am de gând să vă denunț activitățile în fața tatălui meu. Și de asemenea în fața patriarhului, fiindcă lui i-au jurat confrații tăi loialitate – acum încălcată.

— Să ne denunțați? Chiar credeți cu adevărat că punem la cale o trădare?

— Ce altceva aș putea să cred? ripostă ea, privindu-l

acuzator. Purtarea voastră nu mi-a lăsat cale de alegere și propria-mi conștiință nu-mi permite să procedez altfel. De când m-am convins ce aveți de gând, n-am mai putut dormi, temându-mă că voi fi cauza directă a morții celor nouă călugări care și-au dovedit eroismul într-un anume fel.

Minţea, de St Clair își dădea seama de acest lucru, fiindcă bătea prea multă monedă pe neajutorarea ei. Nu exista nici o îndoială în acest sens. Femeia care îl răpise cu atâta nerușinare nu era nicidecum genul care să fie copleșit brusc de o criză de conștiință ca aceea pe care o invoca ea acum. Așa că își schimbă tactica.

— Numai nouă, doamnă? Cum rămâne cu frații sergenți?

— Nu, ei nu sunt amestecați! negă ea cu emfază. Sergenții sunt nevinovați. Știu asta fără umbră de dubiu, fiindcă sunt sigură – cum la fel de sigură sunt de perfidia celor nouă cavaleri – că ei nu știu nimic despre ceea ce se petrece sub picioarele lor. Vinovăția este numai a voastră, a cavalerilor – toți născuți în familii nobile și de aceea capabili, prin naștere și educație, să deosebiți binele de rău chiar înainte de a depune jurămintele monahale. Se opri pentru un moment, fulgerându-l încruntată, apoi reluă: Cum ai putut face așa ceva, după câte ai realizat și prin câte ai trecut până acum în viață, toate acele lucruri despre care mi-ai vorbit cu amărăciune adineauri?

De St Clair își înfrână impulsul de a-i răspunde cu aceeași monedă, amintindu-i de purtarea ei anterioară, se întoarse cu spatele și privi în tăcere în jurul lui, înclinând din cap ca și când ar fi cântărit spusele ei, apoi oftă și se așeză din nou, îndreptându-și ochii spre ea.

— Spuneți-mi, atunci, doamnă, dacă pot îndrăzni să întreb. Cum a ajuns la cunoștința domniei voastre toată această... cum i-ați zis?... această activitate nelegiuită?

Își dădu seama din privirea ei că nu se așteptase la această întrebare. Alice contraatacă însă rapid:

— La început?

— Da, încă din primele momente.

— Nu știu. Nu știu exact. Mi s-a spus că totul a reieșit în urma unor observații cu totul nevinovate ale unor negustori

locali care aprovizionau garnizoana templului... și care aduceau la grajduri echipamente și nutreț. Ei au remarcat primii că exista o zonă în care niciodată nu le era permis să intre.

— Suntem o comunitate închisă, doamnă. Nimeni din afara ordinului nostru nu are voie să treacă dincolo de spațiile exterioare.

— Eu nu știu nimic despre asta, fiindcă n-am fost acolo, dar așa mi s-a spus, de unele persoane de încredere. S-a observat că există o ușă încuiată și păzită, pe care nimănui nu-i este permis să intre, cu excepția călugărilor-cavaleri.

— Este adevărat. Această ușă există. E intrarea în capela și în dormitoarele noastre. Nimeni nu poate intra acolo, decât confrații.

— Aha. Ei bine, s-a observat acest lucru și mi-a fost adus la cunoștință nu mult timp după aceea. La început n-am vrut să cred nimic din ceea ce mi s-a spus și de aceea, cunoscându-mi îndatoririle față de tatăl meu, mi-am trimis propriii mei oameni să vadă despre ce este vorba și să-mi spună.

— Înțeleg. Și ce v-au spus?

— Că au văzut... lucruri inexplicabile. Și astfel m-am hotărât să mă duc la tata și să-l înștiințez că se întâmplă... ceva ciudat.

— Și această descoperire este de dată recentă?

— Suficient de recentă. De aceea te afli acum aici.

— De ce anume, doamnă? De ce ați trimis după mine? Dacă, așa cum bănuiți, se întâmplă ceva clandestin în grajduri, înseamnă că eu sunt unul dintre făptași. De ce m-ați chemat aici în loc să mă denunțați imediat în fața regelui și a patriarhului?

De St Clair o privea atent, încercând să-i citească gândurile și, în ciuda neliniștii sale, era amuzat dându-și seama că situația – incredibil – îi plăcea. Înțelegând că de această dată nu avea să fie sedus, își putuse aduna toate resursele, unele de care nici nu știa că dispune, și începuse să simtă că circumstanțele poate că nu erau chiar atât de sumbre precum se temuse. Zărind un licăr de incertitudine în privirea ei, continuă:

— Spuneți-mi ce anume doriți să știți. Ce comoară credeți cu atâta tărie că încercăm să dezgropăm? Vă mărturisesc sincer că n-am auzit de grămezi de aur ascunse, dar vă voi răspunde la

întrebări cu toată onestitatea de care sunt capabil.

Prinţesa ezită o clipă, iar el îşi ţinu răsuflarea, ştiind că acesta era momentul dincolo de care nu mai exista cale de întoarcere. Prima ei întrebare avea să fie deopotrivă de testare, dar şi sugestivă. În cele din urmă o văzu strângându-şi buzele şi se pregăti de lovitură.

— Săpaţi acolo, în grajduri. Zgomotele au fost auzite şi folosiţi fragmentele de piatră pe care le dezgropaţi pentru a clădi pereţii cavernei. Ce comoară căutaţi?

Inima îi sări în piept cu bucurie; simţi că îi vine să sară în picioare şi să strige de uşurare. *Ce comoară căutaţi?* întrebarea îl eliberase ca şi când prinţesa tăiase brusc o funie întinsă. Ce comoară căutaţi? Nici o menţionare a Ordinului Renaşterii, nici o aluzie la ceva mai profund, la care el nu putea ajunge. Simplitatea întrebării sugera doar lăcomie, lăcomie şi curiozitate, însă nimic în plus. Dar însemna totodată – şi acest lucru era mult mai important – că nici un confrate nu trădase şi că prinţesa nu se baza decât pe suspiciuni. Simţi un val de uşurare atât de intens, încât se văzu nevoit să se forţeze pentru a nu lăsa nimic să se vadă pe chip sau în ochi. Se prefăcu deci că se încruntă, ca şi când ar fi fost derutat, apoi se lumină la faţă şi-şi dădu voie să râdă cu glas tare, cu plăcere şi uimire.

— Comoară, doamnă? bâigui el printre hohote, fără a mai încerca să-şi ascundă sentimentele. Căutăm acea comoară pe care toţi cei dăruiţi lui Dumnezeu trebuie s-o caute – comoara iluminării Sale, prin slujbe şi prin rugăciune.

— Îndrăzneşti să-ţi baţi joc de mine aici, în casa mea? Explică imediat ce vrei să spui şi de unde această veselie bruscă.

De St Clair îşi ridică braţele.

— Doamnă, iertaţi-mi râsul, vă implor. E născut din uşurare, nu din batjocură, fiindcă acum îmi dau seama ce anume vă frământă. Eu şi fraţii mei muncim sub pământ, aşa cum bine aţi bănuit, şi facem acest lucru de ani întregi, dar în sine nu este nicidecum vorba despre ceva ilicit sau subversiv. Încă de la început am primit pentru această muncă binecuvântarea regelui, tatăl domniei voastre. Dar... dar spuneaţi ceva despre *fundaţiile* grajdurilor. Grajdurile nu au fundaţii, doamnă. Au fost

construite pe piatra goală a Muntelui Templului și noi în aceasta săpăm. Și așa cum vă veți da seama imediat, dacă vă veți gândi o clipă, nu poate exista nici o comoară îngropată în stânca muntelui. Pot să vă explic?

— Cred că ar fi înțelept s-o faci.

Răceala din glasul ei îi aminti de iernile înghețate din țara lui. Își drese glasul și lăsă impresia că își ia un răgaz pentru a-și aduna gândurile.

— Suntem un ordin nou, așa cum știți, și am depus jurământ de sărăcie, iar fiindcă suntem zeloși și deosebiți de ceilalți, ne-am impus o disciplină nouă și noi penitențe în tot ceea ce facem.

— Continuă.

— Grajdurile, locul în care trăim, sunt potrivite pentru nevoile noastre, dar unii dintre frați au considerat inițial că sunt prea confortabile, cu stratul lor de paie și căldura generată de cai. Luxul și confortul duc la lenevie și indolență, afectând disciplina și ascetismul. Nu sunteți de aceeași părere?

Prințesa privi în jur, la încăperea ei luxoasă, vorbind pe un ton mai puțin rece ca înainte, dacă nu chiar îmblânzit.

— Poate că aș fi, dacă aș avea asemenea înclinații. Spune mai departe.

— Ei bine, câțiva dintre confrați au hotărât, cu mult înainte de a veni eu aici, că ar fi potrivit să se dedice creării unor sălașuri cu adevărat monastice chiar în piatra de sub picioarele lor, fiecare săpându-și cu timpul propria sa chilie și oferindu-i astfel Domnului munca îndârjită și disciplina strictă la care se supuneau, ca o recunoaștere a îndurării și slavei Sale. Acestea sunt săpăturile care au ajuns la cunoștința domniei voastre. Fratele Hugues a cerut și a primit permisiunea tatălui domniei voastre înainte de a începe lucrările, regele Baudouin acordându-le chiar binecuvântarea sa.

Prințesa făcu ochii mari.

— Dar... Atunci ce rost are tot acest secret?

— Nu există nici un secret, doamnă. Sau cel puțin nimeni n-a dorit să fie. Confrații mei trăiesc însă într-o strictă disciplină a tăcerii, rugându-se adesea, dar vorbind rareori între dânșii, ca să

nu mai spun de cei din afara cercului nostru restrâns. Așa se face că tăcerea a devenit, an de an, tot mai adâncă, obișnuința ei întipărindu-se în ființa noastră. Dar nu există nici un mister sau vreo nelegiuire în purtarea noastră. Mărturisesc că pentru o vreme chiar m-ați speriat, încât începusem și eu să mă întreb dacă nu cumva am fost eu orb și n-am văzut ceva. În seara asta, înainte de a mă culca, voi mulțumi Domnului că m-am înșelat și că – dacă îndrăznesc să spun așa – domnia voastră v-ați înșelat deopotrivă.

Prințesa se rezemă brusc de partea din spate a divanului, privindu-l printre pleoapele întredeschise, iar poziția ei îi aminti din nou, pentru prima dată de la începutul acestei bizare conversații, de trupul ei copt pe sub veșminte. Strânse din dinți și privi în depărtare, dincolo de umărul ei, refuzând încrâncenat să-și lase ochii să zăbovească asupra ei.

Alice, pe de altă parte, cugeta la spusele lui și, în ciuda ei înseși și a dorinței ei, constată că tinde să-l creadă. Cuvintele lui privind binecuvântarea pe care regele o acordase săpăturilor – un lucru atât de ușor de verificat – o convinsese mai mult decât orice că de St Clair spusese adevărul. Iar la aceasta se adăugase și afirmația lui cu privire la faptul că grajdurile fuseseră construite pe piatră goală. Ea știuse asta de la bun început, fiindcă văzuse stâncile printre ruinele templului, dar în dorința ei de a pune mâna pe o comoară, ignorase acest adevăr. Acum, privindu-l pe călugărul-cavaler, își spuse că, dacă i s-ar fi cerut să decidă ce anume este mai realist – ca monahii să-și sape chilii în piatră seacă sau să bâjbâie prin stânca muntelui în căutarea unei comori neștiute – n-ar fi ezitat să aleagă prima variantă. Prostul de Odo era chiar un prost, își spuse în sinea ei, și va găsi ea o modalitate, cât mai dureroasă, de a-i aduce la cunoștință acest lucru.

Între timp, observă modul în care ciudatul călugăr din fața ei se străduia să n-o privească, așa că suspină și se ridică în picioare, considerând că l-a chinuit suficient pentru ziua respectivă. Și în plus, avea și ea treburile ei de care urma să se ocupe – alegerea materialelor pentru rochia de mireasă.

Îi surâse plăcut, îi mulțumi politicos pentru explicații și bătu

din palme pentru a-l chema pe Ishtar, care îl conduse până la porțile palatului și îl privi îndepărtându-se, având sub braț o boccea în care ducea hainele cu care venise îmbrăcat.

5

O tăcere scandalizată se așternu asupra întregii comunități a Oștenilor Săraci ai lui Iisus Hristos din clipa în care fratele Étienne fu zărit apropiindu-se de grajduri, îmbrăcat în mătăsuri și muselină, cu obrazul rozaliu, curat, și lăsând în urmă valuri de parfumuri dulci. Atât de mare era euforia care încă îl stăpânea, încât de St Clair le zâmbea larg tuturor celor întâlniți în cale, strigându-i pe nume și salutându-i cu efuziune, după care intră în grajduri lăsându-i să se uite după el cu gurile căscate și muți de uimire.

Așa cum se așteptase, îl găsi pe fratele Hugues discutând cu fratele Godefroi în sala documentelor; intră direct, închizând ușa în urma lui și surâzând la vederea expresiei care li se așternu pe figuri când îi observară ținuta, studiindu-l din cap până-n picioare. De Payens își regăsi primul glasul și aplombul. Se rezemă de spătarul scaunului, coborî sprâncenele care i se ridicaseră ca niște arcuri și-și încrucișă brațele pe abdomenul plat.

— Vom presupune, în speranța mântuirii, că grație nemărginitei îndurări a lui Dumnezeu, ne vei putea explica de ce apari în fața noastră îmbrăcat ca un eunuc din seraiul vreunui sultan, fiule.

— Vă voi explica într-adevăr, frate Hugues, și vă mulțumesc pentru prilejul de a o face și pentru indulgența de care dați dovadă prin aceea că nu mă mustrați mai întâi, ca să mă chestionați abia după aceea.

Și imediat, fără a omite nici un detaliu, le povesti tot ce se întâmplase în ziua aceea, din clipa în care fusese chemat să-l întâlnească pe patriarh, care, după cum se dovedise mai apoi, se afla retras în izolare spirituală, de unde nu avea să revină vreme de câteva zile. Fratele Hugues încuviință cu seriozitate, confirmând că așa stăteau lucrurile. Nici unul dintre cei doi frați

mai vârstnici nu mai schiță un alt gest înainte ca de St Clair să-și termine povestirea. Iar când încheie, rămaseră amândoi tăcuți, cu frunțile plecate ca în rugăciune, cugetând la cele auzite.

— Ai mințit-o pe prințesă? întrebă fratele Godefroi.

— Nu, frate, n-am mințit-o. I-am spus doar că n-am auzit de vreo grămadă de aur ascuns. N-am pomenit despre alte tipuri de comori, căci deja îmi devenise limpede că prințesa nu era interesată decât de comorile materiale.

— Și ea te-a crezut.

De St Clair se întoarse către fratele Hugues.

— Da, m-a crezut. A fost convinsă de explicația pe care i-am dat-o, că n-ar putea exista o comoară în piatră seacă.

— Doar dacă n-a fost acolo încă din momentul Creației.

— Da, frate, asta am sugerat.

— Și ce ai în bocceaua de sub braț?

— Oh! Hainele pe care le purtam când am plecat de aici, dimineață.

— Ai adus vești excelente, pentru care îți mulțumim. Fii deci atât de bun și pune-ți hainele înapoi cât de repede poți, iar acele – fratele Hugues flutură din mână spre de St Clair – acele veșminte dă-mi-le mie. Voi avea grijă să fie înapoiate la palat, cu mulțumirile tale.

De St Clair își plecă fruntea și dădu să plece, dar de Payens îl opri.

— Ai procedat bine, frate Étienne, și toți confrații vor afla acest lucru. Le voi spune eu astăzi, după rugăciunile de seară, cu câtă bravură ai... suferit pentru ei. Acum du-te, schimbă-te și întoarce-te aici, fiindcă mă îndoiesc că ai auzit ultimele vești și trebuie să le afli. Grăbește-te! Dar, dacă binevoiești, încearcă să speli cumva chestiile acelea parfumate în care bănuiesc că ai fost îmbăiat.

De St Clair se întoarse în mai puțin de o jumătate de oră, îmbrăcat în cea mai veche tunică a sa și în pantalonii impregnați cu sudoarea anilor de eforturi, ale sale și ale calului său, și purtând cămașa lungă de zale ce duhnea a transpirație stătută, a piele unsuroasă și a rugină, iar de Payens adulmecă mulțumit și rânji.

— Așa, iată un miros mai potrivit pentru un Oștean Sărac al lui Iisus Hristos. Stai jos acum și ascultă. Am găsit în această dimineață un nou tunel, aproape imediat ce am început să săpăm. De St Agnan a dat peste un zid ce închidea tunelul în care se afla el. A trimis vorbă întrebând ce să facă, iar fratele Godefroi i-a spus să spargă zidul.

— Și? Ce a găsit?

— O altă galerie, care o traversa pe cea în care se afla el și o bloca față de celelalte trei ramuri ale răspântiei. În ea nu existau însă resturi sau moloz și era străbătută de un curent de aer proaspăt, iar când frații Archambaud, Bissot și de Montbard au înaintat prin cele trei ramuri, au găsit un alt tunel, apoi altul și altul, De fapt, au găsit un labirint. Când ai următoarea patrulare?

— Adică prima, magistre Hugues. Prima în ultimele luni. Mâine, parcă, spuse de St Clair după ce se gândi o vreme. În ce zi suntem? Da, mâine trebuie să fie. Gondemare și de Montdidier patrulează acum, până la Ierihon. Ar trebui să se întoarcă diseară, iar eu urmează să plec spre Jaffa cu Rossal și altă patrulă imediat ce revin ei.

— Și ai fi dispus s-o amâni?

— Dacă vi se pare necesar, da, sigur. De ce? Până acum n-am mai amânat niciodată o patrulare și frecvența lor este unul dintre factorii care le asigură succesul.

— Fiindcă avem nevoie de toți oamenii pentru a explora noile tuneluri. Cred că de această dată le putem identifica pe hartă. Dacă vreunul dintre ele este blocat de surpări sau de altceva și trebuie să fie eliberat, tu ești mai tânăr și mai puternic decât toți ceilalți.

De St Clair încuviință.

— Vorbeai despre un labirint, magistre Hugues. Câte noi tuneluri sunt acolo?

De Payens își împinse înainte buza de jos și clătină din cap.

— Deocamdată nu pot spune. Dar, din câte am aflat, m-aș aventura să cred că există peste douăzeci de intersecții, fiecare dintre ele ducând la altele. Labirint este un cuvânt potrivit. De ce mă întrebi?

— În speranța că mi se vor confirma bănuielile, și chiar așa se întâmplă. Dă-mi voie să plec mâine, magistre Hugues, așa cum era planificat. Patrula de Jaffa durează numai zece zile și nu cred că ar fi înțelept să renunțăm acum la ea. Am senzația că banda de tâlhari pe care n-a putut s-o găsească de Montbard e încă pe acolo pe undeva, pe drumul spre Jaffa. E doar o impresie a mea, dar e una puternică și am învățat să țin seama de asemenea intuiții. Din câte i s-au spus lui de Montbard, e o bandă numeroasă, iar de când s-a întors el n-am mai auzit nimic despre ea, însă asta nu înseamnă că nu mai există, și de atunci a trecut o lună. Aș prefera să mă duc să dau o raită doar așa, pentru liniștea mea, iar între timp, ceilalți frați pot explora tunelurile, constatând care dintre ele sunt blocate. Când mă voi întoarce, voi trece bucuros la săpat acolo unde e nevoie.

De Payens își țuguie buzele, apoi încuviință.

— Așa să fie, atunci. Du-te și patrulează, iar dacă le găsești pe fiarele acelea, mătură-le de pe fața pământului. Până când te vei întoarce, noi vom fi gata.

6

De St Clair deprinsese arta de a moțăi în șa înainte chiar de a veni în Outremer, iar în îndelungile patrulări prin deșert acest talent îi prindea bine, vremea trecându-i astfel mai repede în cursul lungilor deplasări. Dar fiindcă dormea când sună alarma în după-amiaza celei de-a treia zile de la plecarea din Ierusalim, habar nu avea cine văzuse primul silueta amenințătoare de lângă stânca de pe marginea drumului.

Se trezi brusc când cineva îl strigă pe nume și deja auzi primele țipete de avertizare; sergenții începuseră să așeze oamenii în dispozitiv de luptă, iar cele două căruțe ușoare care îi însoțeau fură aduse pe poziție, în centrul perimetrului defensiv. Pe colegul său de comandă nu-l zări în primele momente, aflând doar mai târziu că Rossal se depărtase ceva mai devreme cu un mic grup de oameni pentru a examina numeroasele urme descoperite de cercetași. Iritat de faptul că nu știa ce se întâmplă, își îmboldi calul spre locul în care Bernard de la

Pierre, sergentul senior, stătea împreună cu doi subordonați, scrutând stâncile aflate la nord de drum.

— Ce este, sergent Bernard?

Acesta făcu un semn neglijent spre stânci.

— Acolo, domnule, printre pietrele de la bază, în dreapta. Un singur om deocamdată, dar nu face nici un efort pentru a se ascunde, așa că în mod sigur e o capcană. Probabil ne crede proști de-a binelea dacă-și închipuie că o să ne repezim la el fără a cerceta înainte terenul.

La început nu zări silueta, dar la un moment dat omul se mișcă și, dintr-odată, de St Clair se ridică în șa, își umbri ochii cu palma și privi în zare la străinul ce aștepta la granița dintre o zonă umbrită și una în plin soare. Nu era călare, însă se afla prea departe pentru a fi distins limpede. De St Clair simți o furnicătură în stomac.

— Poate ne crede proști, sergent, dar poate că nu. Urmați-mă pe două rânduri, umăr la umăr.

Dădu pinteni calului, care porni la pas, și ieși de pe drum îndreptându-se direct către silueta îndepărtată; o rază de soare luci reflectată de un obiect metalic când omul se mișcă din nou. *Acum o să fugă,* își spuse de St Clair, *așteptându-se să-l urmăm acolo unde amicii lui pot să ne ucidă pe toți.* Dar când se mai uită o dată, omul era în același loc, încă parțial învăluit în umbră, dar mai ușor de distins pe măsură ce grupul lor se apropia; și apoi, când consideră că e momentul potrivit, necunoscutul păși în plin soare.

Șocat de prima imagine clară a omului, de St Clair ridică mâna și-i opri astfel pe sergenții care-l urmau. Nu avea cum să se înșele. Necunoscutul din față era Hassan, războinicul șiit, îmbrăcat exact așa cum fusese atunci când se văzuseră ultima dată, de la vârful coifului înalt și subțire până la cizmele negre.

— Sergent Bernard, rămâneți în dispozitiv acolo unde vă aflați, te rog. Mă duc singur. Îl cunosc pe acest om. E un prieten. Mi-a salvat viața atunci când mă rătăcisem și eram pe cale să mor de sete în deșert, după care m-a condus acasă. E limpede că vrea să îmi vorbească. Așteptați aici.

— Dar, sieur Étienne, dacă ți se întâmplă ceva...

— Ți-am spus, sergent, e un prieten. Nu mi se va întâmpla nimic.

Își lăsă oamenii în urmă și se apropie până ce ajunse la câțiva pași de Hassan.

— Bine te-am găsit, Hassan, deși pe neașteptate. Ce te aduce aici?

Își roti un picior peste oblâncul șeii și descălecă, îmbrățișându-l și trăgând în piept aroma cunoscută, ciudat masculină, de scorțișoară care îl învăluia întotdeauna pe șiit. Hassan îi întoarse îmbrățișarea cu un surâs.

— *Sala'am Aleikhum,* Sanglahr, și acceptă mulțumirile acestui umil războinic pentru că ai ales să miroși mai degrabă a om decât a cămilă, așa cum s-a întâmplat ultima oară când ne-am întâlnit. Allah fie lăudat! Cât despre ce anume mă aduce aici... tu m-ai adus. Ce altceva? Zona asta nu e tocmai Grădina Huriilor{7}. Am informații pentru tine și o favoare să-ți cer. Am de asemenea o tabără în apropiere, cu apă proaspătă, printre stâncile acestea. Vrei să vii?

De St Clair clătină din cap.

— Nu, prietene, nu pot să vin și să-mi las oamenii să mă aștepte în soarele amiezii, dar ești binevenit să ni te alături acolo unde mergem noi.

Dinții lui Hassan sclipiră într-un rânjet sardonic.

— Spre Jaffa, în mijlocul unui grup înarmat de *ferenghi* și astfel îmbrăcat? Cred că nu, prietene. Dar îți mulțumesc pentru ofertă. Vino, stai puțin cu mine aici la umbră, pe pământul lui Allah, ca să vorbim.

Pentru de St Clair, acest lucru era mai ușor de zis decât de făcut, fiindcă purta cămașa lungă de zale – o tunică până la glezne, cu glugă, din piele groasă, acoperită în întregime cu zale de fier. Era grea, rigidă și inconfortabilă și se văzu nevoit s-o dezlege în față și să-și întindă poalele în jur ca o femeie, înainte de a se putea așeza cu picioarele încrucișate, în stilul nomazilor din deșert. Când izbuti, își scoase centura cu spada și o puse alături, își scoase coiful metalic, dezlegă baierele glugii pe care și-o trase de pe cap și începu să-și frece părul cu degetele îndoite.

Arabul zâmbi privindu-l.

— Mi se pare remarcabil faptul că, indiferent de credinţă sau de convingeri, indiferent unde s-a născut, primul impuls al oricărui războinic atunci când îşi dezgoleşte capul este să se scarpine aidoma unui câine care încearcă să scape de purici.

Amândoi râseră, iar Hassan băgă mâna în sacul de piele negru, ornamentat, pe care-l avea la brâu şi scoase un pachet atent împachetat şi legat, cam de trei palme în lungime şi o palmă lăţime.

— Am un văr în Ierusalim, pe care-l cheamă la fel ca pe mine, spuse el întinzându-i pachetul lui de St Clair. E Hassan negustorul de cai şi are o prăvălie permanentă în piaţa de acolo.

De St Clair luă pachetul şi-l cântări într-o mână. Era foarte uşor, înfăşurat în piele moale de un galben-aprins şi într-o margine avea brodată cu fir de argint emblema unei semiluni, cât unghia degetului mic. Judecând după dimensiuni şi greutate, presupuse că înăuntru era un document, ceva.

— Hassan, negustorul de cai, spuse el, zâmbind. Cunosc numele. Şi ştiu bine şi unde-i e prăvălia. Aproape de cea a lui Suleiman, neguţătorul de covoare.

Hassan îşi lăsă capul pe un umăr, vizibil surprins.

— Într-adevăr, Sanglahr, aşa e. Dar de unde-l cunoşti tu pe Suleiman? Eşti călugăr, nu? Ce nevoie are un călugăr de covoare scumpe?

De St Clair era pe punctul de a spune că vizitase prăvălia pentru a se întâlni cu o doamnă, dar dându-şi seama cum avea să sune, ezită.

— Nu are nevoie, replică el în cele din urmă. Dar când se retrage din lume, călugărul nu renunţă nici la văz, nici la capacitatea sa de a vorbi. Nu sunt orb la frumuseţe, fie ea a covoarelor sau a cailor. Am avut într-o zi prilejul de a mă opri la prăvălia lui Suleiman şi am vorbit cu el în vreme ce-i admiram marfa, la fel cum m-am oprit să admir caii vărului tău cu numai câteva clipe înainte. Bănuiesc că vrei să-i duc acest pachet vărului tău.

— Aşa aş vrea, Sanglahr, şi vei avea recunoştinţa mea dacă o vei face. Vărul meu nu va fi acolo la sosirea ta, aşa cum am aflat

cu numai câteva zile în urmă, vorbind cu un șeic cu care am împărțit focul și care îl cunoaște bine. Hassan va lipsi aproape o lună, iar eu am altele de care trebuie să mă ocup. De aceea, când am văzut că te apropii, am hotărât să te rog să-i duci tu pachetul când te vei întoarce în Ierusalim. Dacă i-l vei lăsa lui Nabib, care are grijă de prăvălie câtă vreme vărul meu pleacă după noi mărfuri, va avea el grijă să ajungă la persoana cuvenită, iar eu îți voi fi recunoscător.

— Sigur că i-l voi duce, replică de St Clair, îndesând deja pachetul la piept. Spuneai că ai informații pentru mine, deși nu pricep de unde știi că... Dar pe de altă parte, dacă mi-ar fi spus cineva cu doar câteva momente înainte să apari tu în noaptea aceea în care te-am întâlnit pentru prima dată că vei veni și mă vei salva, n-aș fi crezut. Așa că, spune-mi, ce informație uimitoare ai pentru mine de data asta?

— Suficient de uimitoare încât să-ți salveze viața, Sanglahr, și viețile tuturor oamenilor tăi.

Figura lui de St Clair deveni imediat serioasă.

— Asta e ceva mai mult decât uimitor, prietene, e îngrijorător. Spune-mi, deci, fiindcă e un subiect despre care nu vreau să glumesc.

— Există nu departe de aici o bandă de briganzi, una numeroasă.

— Știu. Pe ei îi urmărim.

Hassan clătină din cap și zalele lui fine zăngăniră ușor.

— Nu, Sanglahr, ei vă urmăresc pe voi. V-au găsit ieri și de atunci vă tot momesc spre ei. Tovarășul tău... celălalt cavaler...

— Rossal?

— Nu-i știu numele... Cel care te însoțește și ți-e ajutor la comandă. A fost ademenit acum o oră să ia urmele unui grup mare de călăreți, ce duceau de aici adânc în deșert, urme care i-au atras azi pe cercetașii voștri și care au fost pregătite atent, deliberat, și apoi măsluite noaptea trecută pentru a părea mai vechi decât sunt. Colegul tău se va întoarce curând cu vestea că a găsit acele urme și că duc la o tabără de lângă o oază, la nici patru leghe de aici, și că veți putea ajunge acolo înainte de căderea nopții, la vreme ca să vă odihniți și să atacați în zori.

— Înțeleg. Și-mi spui să nu-i urmez acest îndemn.

— Nu, îți spun că, indiferent ce ai face sau unde ai hotărî să mergi, ești prins deja în capcană. Dușmanul e în spatele tău chiar și acum, când noi vorbim aici. Cei care au pregătit urmele spre capcana de lângă oază sunt câțiva oameni care mână cai fără călăreți. Ei știu că sunteți *ferenghi* și că nu vă pricepeți să luați urmele în nisip. Știu că vă veți ține după acele urme, iar ei vor veni după voi. Apoi, când vă veți așeza să vă odihniți înainte de atacul din zori, vor năvăli asupra voastră din spate și vă vor nimici.

De St Clair își înălță capul și-l privi pe Hassan în ochi, fără urmă de umor sau ironie în expresie.

— De unde știi toate astea?

Musulmanul ridică din umeri și își plecă fruntea, într-un gest elegant.

— Am informatori în rândul lor. Am vorbit cu doi dintre ei, cu unul noaptea trecută, iar cu celălalt azi-dimineață. Așa am aflat că patrula voastră vine încoace, deși, până când nu ți-am văzut chipul, n-am știut că tu o conduci.

— Când mi-ai văzut chipul? întrebă de St Clair fără a încerca să-și ascundă dramul de ostilitate din voce, iar Hassan ridică iar din umeri.

— Astăzi, mai devreme. Ați trecut prin vreo douăzeci de locuri din care pândeam eu. Ți-aș fi strigat un „bun-venit", dar probabil că n-aș mai fi trăit să aud și răspunsul tău. Oamenii tăi sunt vigilenți.

— Se pare că nu suficient de vigilenți, dacă te-ai putut apropia atât de mult, iar ceilalți ne-au manipulat cu atâta ușurință. Mai spune-mi despre informatorii aceia ai tăi.

Hassan întinse mâna făcută căuș și apoi o deschise pentru a dovedi că era goală.

— Nu te învinovăți fiindcă n-ai reușit să oprești vântul, Sanglahr. Puterea lui este voința lui Allah. Nu exista decât un singur drum pe care puteați veni până aici, iar eu ședeam ascuns pe marginea lui cu mult înainte ca tu și patrula ta să apăreți. Oamenii tăi nu m-ar fi putut vedea decât dacă eu însumi m-aș fi trădat. Același lucru e valabil și pentru ceea ce au făcut

dușmanii voștri. Crezi că programul patrulelor voastre nu a fost remarcat? Fiecare mișcare vă este cunoscută acum și ați fost supravegheați neîncetat încă din clipa în care ați ieșit pe porțile orașului. Chiar și variantele pe care le folosiți sunt atent urmărite. Cei împotriva cărora ați pornit acum vă așteaptă de mai bine de o lună să vă întoarceți și și-au făcut planul de multă vreme, cu răbdare. Tot ce se întâmplă se întâmplă cu voia lui Allah. Dacă va fi să mori mâine, moartea ta e deja hotărâtă. Dacă va fi să învingi, și acest lucru este hotărât. Dar până când se va întâmpla ceea ce e scris să se întâmple, doar Allah însuși știe ce va fi să fie.

— Hm! Și acești informatori ai tăi?

— Ce-i cu ei? Mi-au spus deja tot ce știau.

— De ce?

— Fiindcă le-am cerut eu și îmi sunt îndatorați, așa că nu-și doresc să mă supere. Și de ce nu mi-ar spune? Eu nu sunt *ferenghi;* nu constitui o amenințare pentru ei. Nici unuia dintre ei nu i-ar trece vreodată prin cap că aș putea avea un prieten printre ai voștri.

De St Clair rămase o vreme tăcut, după care întrebă:

— Atunci, mai spune-mi ceva. Dacă nu m-ai fi văzut pe mine, l-ai fi prevenit pe cel care ar fi fost în locul meu?

— Mi-am pus și eu aceeași întrebare, Sanglahr, și răspunsul e că nu știu. Poate că da, poate că nu. Dar ai apărut tu și astfel am fost scutit de chinul de a decide.

— Și de ce te-ar privi asta pe tine? Ca războinic musulman, ar trebui să ne consideri dușmani.

— Eu sunt șiit ismailit din Nizarit, din țara căreia voi îi spuneți Persia, iar oamenii despre care vorbim sunt abbasizi. Asta nu înseamnă nimic pentru tine, Sanglahr, dar are o semnificație deosebită printre cei ca mine, fedainii. Abbasizii sunt sunniți, adepți ai califilor, și consideră că noi nu suntem musulmani adevărați. Și ne numesc „batini", ceea ce este o insultă, fiindcă sugerează că nu suntem adevărați urmași ai profetului. Ar fi în stare să ne refuze chiar viața, nu numai libertatea de a-l slăvi pe Allah așa cum dorim și, prin urmare, nu-mi sunt mie prieteni. De aceea, probabil că i-aș fi prevenit pe

tovarășii tăi, chiar dacă nu ai fi fost tu cu ei. Dar a fost scris să fii tu.

— Bine, atunci, decise de St Clair clătinând din cap cu mirare. Înseamnă că trebuie să-ți fim recunoscători fiindcă ești... Cum ai spus? Batini?

Hassan se încruntă.

— Să nu rostești niciodată cuvântul acela, Sanglahr, nici ca o glumă prietenească. Auzit de urechi nepotrivite, ar putea însemna moartea pentru tine. Crede-mă.

— Te cred. Cuvântul nu-mi va mai ieși de pe buze, fiindcă îmi dau seama cât de mult jignește. Și acum, ce ar trebui să fac în privința capcanei în care am fost atrași? Îmi poți da un sfat?

— Firește. Sunt pretutindeni în jurul nostru deja, așa că nu poți face nimic pentru a-i evita și deci trebuie să întorci capcana împotriva lor. Procedează așa cum se așteaptă ei să faci și ridică-ți tabăra acolo unde ai fi ridicat-o dacă n-ai fi fost prevenit; există un singur loc potrivit, printre dune, dar la mică distanță de oază. Apoi pune-ți oamenii să se pregătească, la adăpostul întunericului, pentru atacul ce va veni în toiul nopții. Abbasizii vor veni fără cai, în tăcere, cu săbii și pumnale, ca să vă surprindă în somn. Au câte trei oameni la fiecare unul al vostru, dar nu se vor aștepta să vă găsească pregătiți. Va fi o luptă grea, dar voi veți fi cei avantajați. Și se pare că Allah însuși veghează asupra voastră, fiindcă în noaptea asta va fi lună plină și veți avea lumină.

— Dar tu unde vei fi? Vei privi din depărtare?

Musulmanul surâse.

— Da, voi fi la o aruncătură de săgeată. Și eu voi avea suficientă lumină pentru a-mi aduce contribuția, fiindcă nisipul e deschis la culoare acolo, aproape alb, și oamenii în mișcare vor fi clar vizibili în lumina lunii. În plus, n-aș putea sta prea departe, fiindcă dacă vei fi ucis, va trebui să recuperez pachetul pentru vărul meu și să i-l duc eu însumi. Iar acum, du-te înainte ca vreunul dintre abbasizi să ne vadă împreună. Înainte însă, aș vrea să te întreb ceva. Prietenul meu Ad-Kamil, la al cărui foc am stat cu două nopți în urmă, m-a întrebat despre unul dintre preoții voștri, un episcop pe nume Odo. Știi ceva despre el?

De St Clair pufni, pe jumătate în râs, pe jumătate dispreţuitor.

— Odo de St Florent, episcop de Fontainebleau. Îl ştiu suficient de bine pentru că am petrecut ceva timp împreună acum câteva zile. Ce vrei să ştii despre el?

— Ce fel de om e, Sanglahr?

De St Clair clătină din cap lent, deliberat.

— Altceva nu ţi-aş putea spune, prietene, decât că e un episcop foarte plin de el şi acru, căruia îi place grozav să-şi audă propriul glas. Este secretarul personal al lui Warmund de Picquigny care, după cum sunt sigur că ştii, este capul Bisericii din Ierusalim, arhiepiscop şi patriarh.

— Secretar personal... Ce înseamnă acest lucru mai exact?

— Este ceea ce tu ai numi scrib, un cleric atât de priceput în ale scrisului, încât consemnează cuvintele în vreme ce le rosteşti. Este un creator şi un păstrător al documentelor scrise. Odo înregistrează în scris toate activităţile patriarhului.

— Ah, înţeleg. Deci acest om este un apropiat al patriarhului vostru.

— Un asociat, dar nu un prieten. Nu cred că Odo are prieteni printre cei din lumea lui. Nu este o fire prietenoasă.

— Nu-l placi, Sanglahr?

De St Clair surâse.

— Nu, Hassan, nu-l plac, dar nu-l cunosc bine, aşa că n-o să păţească nimic din cauza asta.

— Dar ar putea păţi din cauză că sunt şi alţii care nu-l plac, asta vrei să spui?

— Nu, deloc. A fost doar o remarcă aiurea, o expresie a noastră, a francilor.

Hassan se ridică şi făcu un pas mai adânc în umbra stâncilor.

— Atunci aşa să fie, Sanglahr. Du-te acum şi pregăteşte-ţi oamenii şi fie ca Allah să vegheze asupra voastră în această noapte şi să vă apere, pe tine şi pachetul vărului meu. Du-te cu Dumnezeu.

— Şi tu, prietene. Dar, spune-mi, dacă ar fi să postez oameni cu arcuri printre dune, vor putea vedea ei suficient de bine pentru a trage?

— Vor putea vedea atât cât voi putea și eu, dar și ei vor fi vizibili în lumina lunii pline. Ce ai de gând să faci în privința asta?

— La început s-ar putea să nu fie foarte vizibili. Mantiile lor sunt maronii. Îi voi pune să se întindă în nisip și să se acopere până în clipa atacului. Când lupta va începe, fiecare va fi pe cont propriu.

— Cu voia lui Allah, planul tău ar putea funcționa, oferindu-vă avantajul surprizei. Dar aveți grijă să vă așezați fiecare la locul său înainte ca luna să răsară, Sanglahr, iar asta se va întâmpla la scurt timp după înserare.

7

De St Clair îl asigurase pe Hassan că oamenii săi vor fi pe poziții înainte de răsăritul lunii, dar era o promisiune bazată pe nimic mai mult decât o intuiție. Și totuși, făcu tot posibilul pentru a-și respecta cuvântul. Rossal se întorsese din recunoaștere la scurt timp după ce el se despărțise de Hassan și adusese exact veștile despre care îi vorbise musulmanul. Apoi se îndreptară spre nord-est, spre oaza lângă care urma să fie amplasată capcana.

Abia după ce porniră, de St Clair, care își crease deja în minte un plan cu șanse de succes, îl trase pe Rossal într-o parte și-i spuse despre avertismentul lui Hassan. Rossal îl ascultă fără a-l întrerupe și apoi îi chemă lângă ei pe comandanții trupelor. Astfel, călărind în grup compact, de St Clair le explică pe scurt care era situația și ce anume propunea el. Se așteptase la un anume scepticism din partea lor, dacă nu chiar la opunere fățișă, și își pregătise o argumentație suficient de puternică pentru a-i convinge să se încreadă în el, dar ei acceptară fără rezerve tot ce le spuse; de St Clair își dădu seama cu umilință că, în ciuda recentelor scandaluri în care fusese implicat, oamenii lui îi respectau opiniile față de Hassan și aveau în el o încredere care depășea simpla loialitate față de un comandant; un rol îl deținea, desigur, și dorința lor de a nu-și risca viețile în mod inutil.

Dintre cei patruzeci de sergenți din compania lor, optsprezece erau înarmați cu arcuri și într-una dintre căruțe aveau o provizie suficientă de săgeți din oțel. Rossal preluă comanda celor optsprezece, ca un contingent separat, și pe parcursul întregii după-amiezi, de câte ori se opreau pentru a-și odihni caii, doi sau trei arcași treceau pe la căruță și se aprovizionau din belșug cu săgeți, în vreme ce restul oamenilor se foiau în jurul lor pentru a-i feri de privirile celor care îi urmăreau dintre dune.

În deșert, înserarea se lasă brusc, așa că de St Clair, călărind umăr la umăr cu Rossal, își conduse luptătorii spre oază cu precauție, bazându-se pe rapoartele și observațiile cercetașilor, fiindcă nu voia să ajungă la locul cu pricina prea devreme și nici să facă ceva care să stârnească suspiciunile inamicului, care în mod cert îi pândea. Și totuși, știa că nu trebuie să ajungă nici mai târziu decât momentul potrivit, fiindcă intervalul de timp dintre asfințit și răsăritul lunii era foarte scurt. Planurile lui se dovediră însă bune și totul decurse lin, de ajutor fiindu-le și un strat gros de nori care se adunară pe cer și adânciră întunericul.

Își ridicară tabăra printre dune, la mică distanță de oază, spre nord, și cu toate că știau că atacul urma să vină din spatele lor, nu lăsară să se vadă că ar fi bănuit sau că s-ar fi temut de ceva. Când întunericul se lăsă în sfârșit, în timp ce caii erau legați la marginea taberei, Rossal și arcașii săi își așezară culcușurile așa încât să lase impresia că dorm, după care părăsiră rapid și pe furiș tabăra și se ascunseră sub mantiile cafenii întinse pe nisip, de o parte și de alta a dunelor de lângă focurile aprinse. Erau la o aruncătură de săgeată de tabără, așa că, în tăcere și fără să se miște, așteptară ca dușmanul să se apropie.

Aproape toată noaptea aceea cerul rămase acoperit de nori, lumina lunii răzbătând dintre ei arareori, la intervale imprevizibile, silindu-l pe inamic să rămână pe loc de teamă că va fi expus de o neașteptată spărtură în nori înainte de a fi gata de atac. În cele din urmă, de St Clair începu să se teamă că atacul întârzia prea mult, fiindcă nici un sunet nu destrăma liniștea deșertului. Stătuse ghemuit atâta vreme, cu urechile

ciulite și ochii atenți la orice mișcare, încât la un moment dat se văzu nevoit să se ridice și să se miște ușor, cu toate că-și dădea seama că astfel ar putea atrage asupra sa vreo săgeată din întunericul ce domnea dincolo de focuri. În clipa aceea, în nori apăru o breșă și o rază de lună răzbătu, strălucind mai puternic decât în mod normal, datorită întunericului dens al nopții.

Știa, firește, că nimeni în tabără nu putea dormi și că toți așteptau la fel de treji și de încordați ca el, așa că se forță să meargă o vreme în jurul focului, prefăcându-se că vorbește liniștit cu cei care făceau de pază și încurajându-i, cu voce scăzută, pe toți ceilalți să rămână pe loc și să dea în continuare impresia că dorm. Apoi, când consideră că a venit momentul, se așeză lângă foc și se întinse ca și când ar fi adormit, deși fiecare fibră din ființa lui era încordată, încercând să prindă primele sunete ale dușmanului apropiindu-se.

Îi era cumplit de greu să stea nemișcat și aproape imposibil să-și alunge îngrijorarea din minte și, pe măsură ce timpul trecea fără ca nimic să se întâmple, constată că nu mai poate respira normal. Oricât aer ar fi tras în piept, simțea că nu-și poate umple plămânii, așa că începu să răsufle din ce în ce mai repede până ce, temându-se că va leșina, se ridică din nou, atent, cu mare greutate, făcând iar câțiva pași. Mișcarea îl ajută și respirația îi reveni treptat la normal, iar el își dădu seama că trecuse printr-o criză provocată de frică. Își îndreptă spatele și gâtul, înălțându-și capul, și schiță lent un cerc complet, privind în bezna deșertului, dar nu auzi și nu văzu nimic. Apoi, în încercarea de a-și distrage atenția, se așeză și încercă să se gândească la Ierusalim, la noaptea aceea din tunel când aproape că se sufocase în aerul puturos; treptat, începu să se liniștească. Își aminti cum zăcea la poalele grămezii de pământ, după ce izbutise să iasă din deschizătura aceea îngustă, înapoi la aer proaspăt. Era acoperit din cap până-n picioare de praf, gura îi era uscată și plină la rândul ei de praf, și își aminti plăcerea cu care scuipase și după aceea se rostogolise pe spate, lângă zid, simțind adierea răcoroasă mângâindu-i fața...

Auzi un icnet și o înjurătură, urmate imediat de un strigăt stins într-un soi de vaiet, după care noaptea se umplu de

zgomote zăngănitul săbiilor, șuierul săgeților care se înfundau cu un bufnet în carne, strigăte de luptă transformate rapid în țipete de alarmă când atacatorii realizară că erau încercuiți și prinși în capcană. Pătrunseseră în tabără așa cum plănuiseră și astfel trecuseră printre arcașii ascunși ai lui Rossal, fără a-i observa. Aceștia îi priviseră înaintând și așteptaseră la marginea dunelor, alegându-și cu grijă momentul atacului și deschizând lupta cu rafale de săgeți ucigătoare.

— Stați, strigă el către oamenii din jurul lui. Numărați rafalele! La trei, ridicați-vă odată cu mine!

Ceea de-a doua rafală lovi în plin, măcelărindu-i pe musulmani, în vreme ce sergenții de lângă focuri își păstrară pozițiile pe sol, așteptând ca a treia și a patra serie de săgeți să-și facă treaba. Apoi, când inamicul începu să se regrupeze în pauza de după al doilea val de proiectile, strigă din nou, avertizându-și oamenii să rămână pe loc, așteptându-l pe al treilea. Acesta veni și atacatorii care mai rămăseseră în picioare se răsuceau în loc, ba într-o parte, ba în cealaltă, neștiind încotro să fugă.

— Acum, băieți! Pe ei!

Când se ridică în picioare, înaintând greu și lent din cauza nisipului, un ins se năpusti spre el, agitând în mână un iatagan, dar înainte de a se putea apropia, se prăvăli în față, cu capul înainte, icnind parcă de surprindere, și căzu în genunchi. Sângele îi năvăli în gura căscată, negru în lumina lunii, și i se revărsă pe piept, iar omul se prăbuși cu fața în jos la picioarele lui de St Clair. Cavalerul sări peste trupul lui, fluturându-și sabia în căutarea unui inamic aflat în raza sa de acțiune. Curând însă totul se sfârși, fără ca el să apuce să încrucișeze arma cu vreun dușman.

Sergenții erau pretutindeni în jurul lui, ușurați de faptul că nu mai erau siliți să aștepte neajutorați în fața inamicului care se apropia, în vreme ce arcașii dintre dune făceau toată treaba, iar atacatorii care plănuiseră să-i măcelărească în somn își pierduseră orice dorință de luptă când se văzuseră confruntați cu dușmani hotărâți, înzăuați și înarmați cu săbii, securi și buzdugane. Cei iuți de picior dispăruseră în deșert, fugind încotro văzuseră cu ochii, iar în numai câteva minute de la

prima lovitură, lupta se și sfârșise.

Rossal restabilea deja calmul oamenilor, întrebând despre eventualele victime, după care privi spre de St Clair și îi făcu un semn cu ochiul.

— Un mort, doi răniți, dar nici unul grav. Iar din câte îmi dau eu seama, poate vreo treizeci de cealaltă parte a baricadei. Luăm prizonieri?

De St Clair privi în jur, așteptându-se oarecum să-l vadă pe undeva prin apropiere pe Hassan, dar nu era nici urmă de el, și clătină din cap.

— Nu avem timp pentru asta, dacă vrem să ajungem la oază așa cum am plănuit. Pune-i pe răniți și pe mort într-una dintre căruțe. Eu îi adun pe ceilalți și plecăm. Sergent Bernard, strigă el apoi, vino la mine! Toți oamenii să fie călare și gata de drum într-un sfert de oră. Ocupă-te!

După ceva mai mult de o oră ajunseră la tabără și o găsiră pustie, deși pretutindeni se vedea că fusese părăsită în grabă, cu numai câteva minute înainte. Încercuiră un perimetru și se așezară lângă adăpătoare, iar până la sfârșitul zilei stabiliră că uciseseră cam unul din patru sau cinci briganzi. Nu găsiră nici un musulman rănit, deși urmele de sânge erau numeroase, iar cercetașii estimară că banda de răufăcători se risipise în cele patru vânturi. De St Clair nu-i contrazise, dar se întrebă ce se întâmplase cu Hassan.

În seara aceea, înainte de a adormi, zăbovi în culcușul său de lângă foc vorbind cu Rossal, iar ultima întrebare pe care i-o adresă îl lăsă pe acesta nedumerit, mirându-se ce s-o petrece în mintea prietenului său.

— Imaginează-ți că zaci pe jos, într-unul dintre tunelurile de sub Muntele Templului, îi spuse de St Clair. Zidul e în stânga ta, stai lipit de el, cu fața în sus, și simți o adiere. Ai săpat, ești asudat, iar adierea e proaspătă și răcoroasă. Încântătoare. Dar suflă din lateral, răcorindu-ți gâtul și o parte a feței... partea stângă. Ce-ți spune asta?

8

— Ei bine, ce ți-a spus *ție* asta?

Opt zile mai târziu, chipul lui de Payens era de nepătruns, dar curiozitatea i se citea limpede în ochi; în fața lui, Godefroi de St Omer stătea aplecat în față, fixându-l din priviri pe de St Clair, care ridică din umeri cu un început de zâmbet în colțul gurii.

— Nimic care să poată fi dovedit, frații mei. Cel puțin deocamdată. Am venit aici imediat ce mi-am dus calul în grajd, lăsându-l pe Rossal să dea liber oamenilor, prima mea îndatorire fiind aceea de a vă raporta vouă cu privire la starea și la misiunea noastră. Acum, că am făcut-o, cred că sunt liber să-mi văd pentru o vreme de treburile mele. Imediat ce voi ieși de aici și-mi voi scoate armura, am de gând să cobor în subteran și să văd dacă-mi pot confirma bănuielile. După aceea, voi putea răspunde la întrebarea voastră.

Cei doi confrați mai vârstnici schimbară câte o privire, iar de Payens înclină din cap.

— Atunci, așa să fie. Noi ne-am terminat treaba aici, dar cred că pot spune că fratele Godefroi aici de față este la fel de curios ca mine în privința veștilor tale. Te-ar deranja dacă te-am ruga să ne iei și pe noi când vei coborî în tuneluri?

La scurt timp după aceea, când cei trei intrară în puțul vertical prin care săpătorii scoteau de luni întregi pământul excavat și parcurseră încă o sută de pași dincolo de el, de St Clair ezită și se opri, ridicând torța și privind în jurul lui, pentru ca apoi să se întoarcă pentru a examina galeria ce se întindea în fața lor, cufundată în întuneric.

— Acesta ar trebui să fie locul, spuse el. Așa ar trebui, dar nu seamănă deloc cu ceea ce-mi aminteam eu. Aici era o grămadă de moloz ce umplea complet galeria, ultima dată când am fost eu în locul ăsta. M-am urcat pe ea și m-am strecurat prin deschiderea din vârf, după care aproape că m-am sufocat și abia dacă am mai putut ieși. Atunci m-am prăbușit lângă zid și am simțit adierea răcoroasă. S-a mai muncit mult aici din ziua aceea și au fost îndepărtate resturile, dar astfel au fost îndepărtate toate punctele mele de reper. Locul în care am zăcut și am simțit boarea de aer ar putea fi oriunde pe o rază de douăzeci de

paşi, în orice direcţie.

Privi din nou în jur şi făcu un semn cu mâna către galeria ce se deschidea în faţa lor.

— Singurul lucru pe care îl ştiu cu certitudine este că zăceam cu picioarele întinse în partea aceea, spre zona blocată, aşa că adierea venea de undeva din lungul zidului de aici, din stânga.

— O lumânare, spuse de St Omer. Avem nevoie de o lumânare şi de un mâner lung. Privind pe rând la cei doi confraţi ai săi, ridică din umeri şi adăugă: Sau ai putea să te aşezi în patru labe şi să înaintezi în galerie, căutând adierea, dar am impresia că ar fi mai uşor să legăm o lumânare aprinsă de capătul unui băţ lung sau chiar de o sabie şi să mergem paralel cu zidul, ţinând-o în mână. Dacă încă mai adie un curent de aer, flacăra va tremura.

— N-avem lumânări aici, replică de St Clair. Dar avem lămpi cu ulei şi săpăligi, cu care am putea obţine acelaşi efect. Voi prinde eu o lampă de lama unei sape. Va trebui să fim atenţi să nu înclinăm lampa, ca să nu curgă uleiul. Sunt nişte unelte vechi aici, lângă zid. Deci...

În câteva minute, agăţară o lampă de capătul unei săpăligi şi îi aprinseră fitilul cu una dintre torţe. Uleiul ardea încet, fitilul eliberând un fum gros şi negru, dar acesta era un avantaj şi, aproape imediat ce începură căutarea, găsiră fisura în zid. Flacăra lămpii tremură, suflată în lateral cu o forţă surprinzătoare, emanând vălătuci de fum de-a latul galeriei. De St Clair îşi privi confraţii cu sprâncenele ridicate, aduse din nou lampa în locul respectiv, ţinând-o de această dată într-un curent de aer continuu, atât de puternic, încât flacăra şuiera audibil. Îngenunche repede, puse lampa jos şi începu să pipăie cu mâinile pentru a simţi adierea de la baza zidului.

— E puternică, dar orificiul este foarte mic. Aduceţi o torţă şi faceţi puţină lumină!

Se aplecă şi mai mult, sprijinindu-se în mâini şi întinzându-şi picioarele în spate până ce se alungi pe burtă, şi îşi îndesă degetele în deschizătură. Ceilalţi doi se traseră înapoi pentru a-i face loc, de St Omer având însă grijă să ţină torţa în faţă, cu

brațul întins, pentru a-i face lumină.

De St Clair se apropie mai mult, până ce fața lui ajunse aproape lipită de zid, clătină din cap și apoi se rostogoli într-o parte.

— Aerul suflă de jos, dar de unde ar putea veni? Zidul ăsta e din piatră solidă, deci ceea ce am găsit trebuie să fie un fel de fisură în stâncă. Și nu e logic.

Privi în jur, se ridică în picioare și se duse spre grămada de unelte, din care luă o rangă lungă și groasă din oțel, apoi se întoarse la mica deschizătură, încercând s-o lărgească. Un minut mai târziu vârful triunghiular al barei răzbi dincolo, mărind considerabil fisura, care se lărgi în continuare până ce, în scurt timp, deveni cât un cap de om. Inițial fusese doar o crăpătură la baza zidului, dar pe măsură ce de St Clair îi sfărâma și îi perfora marginile, deschiderea se dovedi a fi poziționată mai degrabă în podea decât în zid și la un moment dat, apăsând o margine crestată care cedă mai repede decât se așteptase el, surprins, scăpă ranga din mână, iar aceasta dispăru în întunecimea găurii. Toți trei rămaseră nemișcați, ascultând în tăcere până când se auzi ecoul stârnit de bara care aterizase undeva. Nu era nevoie ca vreunul dintre ei să precizeze că ranga căzuse pe distanță mare înainte de a se opri.

În câteva clipe, legară o torță la capătul unei frânghii și o coborâră în puț, dar nu văzură decât un întuneric aparent vast, în care flacăra pâlpâi și apoi se stinse undeva foarte în adânc; frânghia avea mai mult de douăzeci de pași lungime. De St Clair își scutură un tremur, simțind tensiunea ca o gheară în spate.

Semnificația celor întâmplate avea să le devină clară mult mai târziu, când logica și explorările o vor fi subliniat limpede și dincolo de orice îndoială, dar în clipa aceea, în pragul puțului, nici unul dintre ei nu-și dădu seama ce anume descoperiseră. În cele din urmă, de St Omer ajunse la analogia care limpezea totul, comparând incinta de dedesubt – căci era vorba despre o încăpere vastă, pătrățoasă – și tunelul în care se aflau ei cu un cub și un tub. Tubul cilindric al tunelului ajunsese exact într-unui dintre colțurile de sus ale cubului, suficient de aproape pentru a răzbi dincolo în punctul respectiv și a da naștere

orificiului prin care urca aerul din încăperea de jos. Dacă tunelul ar fi fost săpat chiar și numai cu un lat de palmă mai spre dreapta, prezența încăperii aceleia n-ar fi fost niciodată bănuită. Dar așa, contactul fusese făcut, curentul de aer fusese remarcat și în acest lucru unii aveau să vadă mai târziu intervenția divină.

Nici unul dintre cei trei bărbați aflați în după-amiaza aceea acolo nu se gândea însă câtuși de puțin la Dumnezeu sau la intervenția Lui. Habar nu aveau ce se facă în continuare și în vreme ce stăteau în pragul găurii, privind în ea, ultima lor torță începu să pâlpâie și se stinse, rămasă fără combustibil.

— Va trebui să ne gândim și să planificăm bine ce vom face în continuare, mârâi de Payens, și vom avea nevoie și de ceilalți aici. Haideți, ne vom întoarce mai târziu, după ce vom fi hotărât cum anume vom proceda.

Se întoarseră la suprafață reaprinzându-și torțele, în tăcere absolută, fiecare cufundat în propriile sale gânduri. Îndată ce ajunseră în grajduri, de Payens îi chemă pe toți confrații la o Adunare. De St Agnan și Payen de Montdidier erau pe punctul de a pleca în patrulare, dar sergentul trimis să-i anunțe îi prinse la timp, așa că veniră și ei laolaltă cu toți ceilalți, întrebându-se ce se întâmplase.

De Payens trecu la subiect imediat ce ușa fu închisă și în fața ei se instală un om de pază, și de această dată Geoffroi Bissot, al cărui rând venea, se pare, de câte ori la Adunări se discuta ceva interesant și nou. Hugues începu prin a se adresa lui de St Agnan și de Montdidier, a căror patrulare avea să-i țină departe de oraș vreme de opt zile, asigurându-i că la întoarcere, cu voia Domnului, vor avea și ei multe de făcut. Îi spuse lui de St Agnan să-și lase oamenii să se odihnească peste noapte, dar să fie pregătiți pentru a pleca la drum în zori.

Așteptară, murmurând între ei, până ce de St Agnan găsi pe cineva care să transmită ordinul sergentului său, iar când cavalerul se întoarse, de Payens începu să le vorbească despre descoperirea lui de St Clair și despre cercetările lor. Acum, încheie el, grație acestora și căderii barei de fier în golul de dedesubt, știau că există *ceva*, un spațiu vast și gol, sub tunelul în care săpa de St Clair când fusese pe punctul de a se sufoca. În

consecință, le ceru tuturor să renunțe imediat la ceea ce făceau fiecare la locul lui în tuneluri și să-și adune forțele pentru a exploata noua descoperire și a afla unde anume ducea.

Se apropia ora mesei de seară și Adunarea se încheie, dar călugării rămaseră în încăpere, cu ușile închise, însoțiți de această dată și de Bissot, pentru a vorbi între ei despre noua descoperire și a planifica activitățile din următoarele zile.

În decursul anilor de săpături, strânseseră numeroase unelte – frânghii, scripeți, răngi și altele – iar a doua zi dimineață tunelurile aflate în stânga și în dreapta deschiderii erau deja pline de materiale ce urmau a fi folosite la noile excavații. Dar misiunea pe care o aveau în față era una tulburătoare și dificilă. Li se spusese că sub ei era un spațiu enorm, și totuși nici unul dintre ei nu-și putea imagina ce anume se afla acolo. Habar nu aveau și le era teamă să-și lase fantezia să zburde.

Tot ce știau – și acesta era un lucru îngrijorător – era că fiecare lopată de pământ săpată sub picioarele lor cădea tăcut în abis și parcurgea un drum lung înainte de a se izbi de rocile de dedesubt, sau de ceea ce se afla acolo, în consecință, după un dezastru evitat în ultima clipă, când de Montdidier aproape că se prăbușise în gol, fiecare om care lucra la lărgirea deschiderii era protejat de un ham de siguranță, cu frânghii agățate de un trepied suspendat. După multe ore de muncă în ture de câte doi, cineva observă – și nimeni nu-și mai aminti după aceea cine anume fusese acesta – că deschiderea de la picioarele lor era clar triunghiulară, de forma unui V adânc, și că pereții aparenți se întindeau în jos pe laterale, depărtându-se de ceea ce n-ar fi putut fi decât un tavan.

Curând deveni evident că priveau într-o structură creată de mâna omului. Încercaseră de câteva ori să lumineze spațiul de dedesubt, aruncând în hău vreo zece torțe aprinse, dar numai jumătate dintre ele rezistaseră căderii și ajunseseră jos arzând, fără a dezvălui însă nimic în jur. Nici torțele legate cu o frânghie și coborâte în abis nu arătau ce anume se afla acolo și lucrătorii se plictisiseră să le tot privească arzând până ce se termina combustibilul. Dar simplul fapt că simțeau valul de aer proaspăt și că torțele se stingeau în mod natural demonstra că atmosfera

acolo jos era respirabilă. Îndată ce căzură de acord că sub ei se afla o încăpere, conveniră că cineva trebuia să coboare acolo și să vadă ce era de văzut. De St Clair, fiind cel mai tânăr și totodată cel care făcuse descoperirea, coborî primul, într-un coș suspendat de un troliu, ținând într-o mână o torță și pipăindu-și cu cealaltă pumnalul de la brâu, cu brațul petrecut peste frânghiile de susținere, în vreme ce privea în jur, adâncindu-se tot mai mult în beznă.

Primul lucru pe care îl constată, la câteva clipe după ce începuse coborârea, era acela că se afla în colțul unei încăperi, deoarece coșul se legăna la intersecția a doi pereți și, când apropie torța de ei pentru a-i privi, observă că erau negri, acoperiți cu o substanță asemănătoare catranului, astfel încât absorbeau lumina fără a radia nimic.

Strigă către confrații săi, comunicându-le acest lucru, și apoi se concentră pe ceea ce se afla în jur, respirând adânc și străduindu-se să nu se lase copleșit de senzația de sufocare și de conștientizarea faptului că întunericul devenea mai dens și mai de nepătruns pe măsură ce cobora. În minte îi veni dintr-odată gândul că sabia lui, de care se despărțea rareori, se afla acum departe, sus, pe patul din chilia lui, unde o azvârlise înainte de a intra în tunel și, cu toate că logica îi spunea că nu avea nevoie de ea aici, se simțea lipsit de apărare și îngrijorat de fragilitatea pumnalului de la brâu.

Brusc, își dădu seama că ajunsese pe podeaua unei încăperi uriașe, dar coșul o atinsese atât de lin, încât numai lipsa oricărei mișcări îi sugeră că se oprise pe o suprafață solidă. Ridică torța cât putu mai mult deasupra capului, privind în jur, dar nu putea vedea nimic în beznă.

— Am ajuns jos, strigă el către cei de deasupra. Ies din coș.

Întinse mâna și luă una dintre torțele neaprinse îngrămădite în coș, își trecu piciorul drept peste margine și păși jos. Aprinse a doua torță de la cea pe care o ținea în mână și se ghemui, fluturându-le pe amândouă înainte și înapoi, în încercarea de a vedea ceva.

Podeaua era netedă, pardosită cu dale pătrate, fiecare cu latura cam cât un pas larg, acoperite cu un strat subțire de praf –

mult mai subțire decât ar fi fost de așteptat, își spuse el, dar apoi își aminti de curentul de aer rece pe care îl simțise pe întreg parcursul coborârii. Se ghemui și mai mult, căutând un spațiu în sau între dale, ceva în care să-și poată fixa una dintre torțe, dar nu găsi nimic, nici cea mai mică fisură sau neregularitate în care să poată săpa cu vârful pumnalului. Se ridică din nou și se răsuci, privind în întunericul înconjurător și fluturând torțele în cercuri largi în speranța că va zări ceva din ceea ce se afla în încăperea respectivă.

În cele din urmă, trase adânc aer în piept, se așeză cu spatele în colțul făcut de cei doi pereți și încercă pe cât posibil să se orienteze. Când fu sigur că putea să se ghideze urmând marginile dalelor, începu să meargă încet înainte, în diagonală, pășind de la un colț la altul, de pe o dală pe alta, numărându-și pașii cu voce tare, ținând o torță aplecată, pentru a vedea unde pune piciorul, și pe cealaltă sus, în speranța că va zări ceva în jur. Apoi se opri și privi în sus, atras de o mișcare sus, în colțul din spate, și observă silueta unuia dintre confrați coborând pentru a i se alătura, cu o torță aprinsă în mâini. Nu remarcase când fusese ridicat coșul, fiind concentrat exclusiv pe ceea ce făcea. Își reluă mersul, numărând continuu.

Ajunsese la treizeci când zări conturul vag al unui obiect pe podea, în fața lui, și se opri, ridicând ambele torțe pentru a avea cât mai multă lumină. În clipa aceea auzi un pas ușor în spate și André de Montbard întrebă:

— Ce e? Ai văzut ceva?

De St Clair nu răspunse, știind că de Montbard putea vedea forma de pe podea. Se aplecă, mai făcu un pas și încă unul, umăr la umăr cu confratele lui.

— E ceva acolo.

Nici de data aceasta de St Clair nu răspunse, ci continuă să înainteze până ce văzu clar ce se afla în fața lui. Părea a fi un recipient, un fel de urnă, fiind de fapt primul dintr-un mare număr de vase similare ca formă și mărime. Se apropie și se opri în spațiul larg dintre două șiruri de recipiente; rânduri întregi se întindeau în depărtare, dispărând în beznă. Numără câte opt pe fiecare parte și, paralel cu acestea, se mai aflau încă cel puțin

zece, cu un culoar lat între ele.

— Sunt oale, oale simple din lut.

Mai făcu câțiva pași, până ce izbuti să le vadă gurile.

— Sunt închise cu un fel de ceară, cred. Toate sunt închise. *Oale* sigilate? făcu el întorcându-se spre de Montbard și ridicând din umeri. Oale cu ce? De ce or fi atât de multe. Și ce să fie în ele?

Întinse mâna spre cea mai apropiată, vrând s-o ia și s-o încline, dar înainte de a o putea atinge, de Montbard îl prinse de mânecă și-l opri.

— Ai grijă, Étienne. Ar putea fi pline cu ulei sau cu vin, dar dacă sunt ceea ce cred eu că sunt, înseamnă că am găsit ce căutam, prietene. Am găsit comoara.

— Comoara? întrebă de St Clair cu încordare și dezamăgire în glas. Asta e comoara pe care o căutăm de atâta vreme? În niște *oale* de lut?!

— Oale de lut, într-adevăr, dar întreabă-te ce ar putea conține, Étienne. Și cât o fi trecut de când n-a mai pășit nimeni în încăperea asta. Și de ce au fost așezate atât de ordonat aici, pe podea, și lăsate așa. Dacă am dreptate, atunci undeva în față trebuie să fie un altar.

Aflat pe punctul de a-l întreba pe de Montbard de unde știa acest lucru, de St Clair își înghiți cuvintele și, puțin mai târziu, privi fără surprindere altarul, pe care îl găsiseră la douăzeci de pași distanță. În ciuda dezamăgirii cauzate de oalele de lut, noua descoperire îi acceleră pe loc bătăile inimii, fiindcă altarul nu semăna deloc cu cel la care s-ar fi așteptat el, iar dimensiunile lui îl făcură să se simtă umil. Era uriaș, mai mare decât oricare altar pe care îl văzuse el în bisericile sau bazilicile creștine în care intrase până acum.

Le apăru în față treptat, părând să prindă contur din bezna înconjurătoare pe măsură ce se apropiau de el. Din spate auziră pași: era Hugues de Payens care coborâse și el, aducând încă o torță. Nu spuse nimic, întreaga atenție fiindu-i atrasă de altarul din fața lor, astfel că pentru o vreme toți trei rămaseră tăcuți, cercetându-i cu privirile formele înalte. Se apropiaseră de el din lateral și își dăduseră seama de la început că la partea de sus a

mesei de sacrificii se putea ajunge doar pe un șir larg și lung de trepte înguste care cobora pe latura din spate, treptele de jos fiind abia vizibile din locul în care stăteau ei. Partea anterioară, întinzându-se în stânga lor, păruse la prima vedere simplă și nedecorată, dar când se apropiară observară că era complex modelată și acoperită cu mii și mii de mici simboluri sculptate.

— Iată-l, șopti de Montbard. Exact așa cum îl descriu documentele noastre. Tradiția este adevărată. Ordinul nostru se bazează pe adevăr.

— Este... De St Clair înghiți, sunetul scos de gâtul lui în încercarea de a-și umezi gura uscată fiind limpede audibil. Locul ăsta nu are nimic iudaic în el. Ar fi imposibil. Evreii nu acceptă chipurile cioplite.

De Montbard își dădu capul pe spate pentru a privi în sus.

— Este egiptean. După o lungă pauză adăugă: Tot ce este acum evreiesc provine de la egipteni și a fost adus de Moise și de triburile israelite după secole de robie. Așa ne spune tradiția noastră. Schimbările s-au produs mai târziu, dar la început totul a fost egiptean. Iar noi avem acum în față dovada acestui lucru. Locul acesta este neînchipuit de străvechi, prieteni. Moise n-a pus piciorul pe Pământul Făgăduinței, dar poate că nepoții și copiii lui au stat aici, unde ne aflăm și noi azi, privind la acest altar la fel ca noi. Am găsit dovada principiilor susținute de ordinul nostru.

— Vorbești de parcă până acum ai fi avut îndoieli.

Tentativa de glumă a lui de St Clair sună sec, ironia cuvintelor pierzându-se în șoapta lui abia auzită.

— Niciodată n-am avut îndoieli, replică de Montbard la fel de încet. Vreau să spun că, odată cu această descoperire, ordinul nostru deține dovezi incontestabile.

— Așa e. Te cred. Dar *ce anume* am găsit?

— Cunoaștere, frate Étienne. Și un altar care nu este ceea ce pare a fi.

— Mai vine cineva, spuse de St Clair, văzând o altă rază de lumină în depărtare. Există ceva ce nu ne este permis să știm? Vreun secret sacru?

— Toate acestea sunt secrete, răspunse de Payens, și toate

sunt sacre. Ah, Goff, bănuiam că tu ești. Uite ce am găsit. André crede că cercetările noastre au ajuns la final.

— Sunt impresionat, mărturisesc. E uriaș! Dar ce e? întrebă Godefroi de St Omer lăsându-și capul pe spate pentru a se uita în sus.

— E un altar, Godefroi, replică de Montbard. În tradiția noastră e scris că se află aici.

— Serios? Atunci trebuie să aibă un rost al lui. E gol pe dinăuntru? Putem intra în el?

De Montbard ridică din umeri, deși de St Omer nu-i putea vedea gestul.

— Nu știu. E prea curând ca să pot răspunde la întrebarea ta. Îl vom explora mai târziu.

— Hm! Și ce-i cu oalele de acolo? Ce este în ele?

— Comoara pe care o căutam.

De St Omer întoarse capul cu o mișcare bruscă spre de Payens, fără a încerca să-și ascundă scepticismul.

— Chestiile acelea conțin *comoara?*

Prietenul lui încuviință.

— De Montbard așa crede... Dar zice totodată că altarul nu este ceea ce pare a fi, iar asta îmi stârnește curiozitatea. Veniți!

Se îndreptară spre stânga, spre partea din față a altarului, astfel încât acesta trona vertical deasupra lor, masa lui sacrificială formând un fel de plafon cu marginile drepte, iar de St Clair se propti în călcâie pentru a privi în sus.

— Trebuie să fie înalt cât patru oameni, spuse el, apoi ezită. Oare ce-i acolo, modelul acela mare în piatră? Să fie o cruce? Acolo, dați-vă înapoi și ridicați torțele.

Lumina făcliilor dezvălui o incizie puțin adâncă în piatră, în forma unei cruci cu o buclă în partea de sus.

— Este o cruce, replică de St Omer cu surprindere în voce. Atunci, să fie totuși un altar creștin?

Din nou, Andree de Montbard le oferi răspunsul.

— Nu e o cruce, prieteni, e un *ankh.*

— Un ce?

— Un *ankh.*

— Deci am auzit bine. Ce-i acela *ankh* – ceva iudaic, vreun

simbol cu semnificație religioasă? Credeam că evreii nu acceptă imaginile gravate.

— Asta așa e. Étienne spunea același lucru înainte de venirea ta, interveni de Montbard pe un ton meditativ, cu capul încă dat pe spate și privirile în sus. Este un simbol cu semnificație religioasă, dar nu iudaic, Goff, ci egiptean – un simbol al vieții și prosperității nu doar în lumea aceasta, ci și în cea de dincolo.

De St Omer privea încruntat spre de Montbard.

— Dar ne aflăm în Templul regelui Solomon! Vrei să spui că iudeii din Antichitate acceptau credințele egiptene?

— Păi, în primul rând, nu ne aflăm în Templul regelui Solomon. Suntem probabil aproape de el, poate chiar dedesubtul lui, dar nu în el. Locul ăsta e mult prea mare pentru a fi templul; știm că acela era foarte mic. De Montbard aruncă o privire piezișă spre de Payens, apoi își plecă ochii pentru a cerceta pardoseala de sub picioarele lor. Și de ce n-ar fi acceptat iudeii din Antichitate credințele egiptene? Doar au trăit în Egipt sute de ani. Este foarte posibil să fi apreciat măcar unele elemente ale lucrurilor în care credeau egiptenii. Dar asta nu ne privește pe noi acum; mai bine să ne uităm la celălalt *ankh*.

Și coborî torța spre podea, unde se vedea un al doilea *ankh,* mai mic decât cel de sus, însă mai adânc gravat în piatra pe care stătea de Montbard. Înainte ca vreunul dintre ei să poată spune ceva, acesta se lăsă într-un genunchi și-i făcu semn lui de St Clair să procedeze la fel, în fața lui.

— Uite, spuse el, pune mâna aici.

Împinse cu degetele în capătul dinspre el al crucii și încercă să extragă praful acumulat în șanțul care despărțea simbolul gravat de restul lespezii; izbuti să scoată ceva, dar restul era compactat și rămase pe loc. Renunță și privi spre de St Clair, care obținuse același rezultat la capătul dinspre el al *ankh*-ului.

— Ai fi surprins să afli că ții în mână un mâner?

De St Clair ridică din umeri.

— Nu m-aș fi gândit la așa ceva, dar dacă tu spui că e un mâner, te cred.

De Montbard încuviință și privi în jur, la torțe.

— Cât mai rezistă făcliile astea? Și câte mai avem?

De St Omer numără repede.

— Șase, din câte văd eu. Celelalte sunt mai mult sau mai puțin consumate.

— La naiba! Și afurisenie! Trebuia să mă fi gândit la asta.

Nimeni nu înțelegea despre ce vorbește și se priviră nedumeriți unul pe altul până ce de St Clair întrebă:

— La ce să te fi gândit?

— Rămânem fără lumină. O să ne cufundăm din nou în întuneric și ne trebuie mult mai multă lumină decât avem acum, dacă vrem să terminăm treaba aici și să descoperim restul comorilor.

— Dar mai sunt torțe sus, o sumedenie.

— Ba nu, sunt câteva, dar nici pe departe atâtea câte ne-ar trebui. De aceea cred că ar fi mai bine să ne oprim acum și să facem rost de altele înainte de a descoperi ceva interesant, la a cărui investigare ne vom vedea nevoiți să renunțăm din lipsă de lumină.

Privi spre cei trei confrați ai lui, ochii lunecându-i rapid de la unul la altul, și abia își putea ascunde bucuria.

— Trăim o zi mare, prieteni, adăugă el. Am descoperit ceea ce căutam, ceea ce tradițiile noastre ne spuneau că există aici, și chiar dacă nu vom găsi altceva decât aceste oale, tot va fi suficient pentru a justifica existența ordinului nostru străvechi. Dar cred că trebuie să ne întoarcem la suprafață și să le spunem celorlalți ce am găsit. Merită și ei să știe, la fel ca noi. Pe urmă, va fi nevoie să strângem cât mai mult combustibil pentru a alunga întunericul acesta, și între timp să cumpărăm lămpi cu ulei, câte putem găsi, și lumânări mari, care pot arde ore în șir. Dacă va trebui să lucrăm aici atât timp cât încep eu să cred că va fi cazul, vom avea nevoie de cât mai multe surse de lumină. Deci haideți să urcăm la suprafață și să ne punem pe treabă; cu cât mai curând vom aduna tot ce ne trebuie, cu atât mai repede ne vom putea întoarce pentru a ne relua misiunea.

9

Avură nevoie de o săptămână încheiată de muncă îndârjită,

pentru a face provizii de lemn – întotdeauna rar în Palestina – până ce călugării, nerăbdători din cauza a ceea ce percepeau ei a fi un nou impediment în misiunea lor, strânseră suficient combustibil și destule torțe pentru a putea coborî și explora din nou camera subterană, dar le-ar fi luat mult mai mult timp dacă de Montdidier nu și-ar fi amintit că auzise cu câteva luni înainte despre un incendiu care distrusese o plantație de măslini undeva la distanță de câteva zile spre sud-est. Un convoi de cinci căruțe închiriate, însoțit de câțiva sergenți, plecă în căutarea plantației și se întoarse cu patru încărcături pline de trunchiuri de copaci carbonizate, numai bune de spart și de transformat în torțe. Cumpăraseră toate lumânările disponibile de la toți fabricanții din Ierusalim, plus un butoi de catran de la unul dintre negustătorii arabi, pe care îl duseseră în subteran, și începuseră fără întârziere să confecționeze torțe.

De St Clair constată cu bucurie că nu trebuia să ia parte la „vânătoarea" de combustibil; de Payens, știind că tânărul cavaler se întorsese din patrulare și coborâse imediat să muncească în subteran, îi acordă o perioadă de odihnă de trei zile, scutindu-l de orice îndatorire. El își petrecu mare parte din prima zi stând pur și simplu, bucurându-se de plăcerea de a nu face absolut nimic, dar nu era în firea lui să lenevească mult timp, așa că a doua zi dimineață, după ce-și văzu de puținele treburi care îi reveneau, luă pachetul pe care i-l dăduse Hassan, războinicul șiit, și plecă să-l ducă vărului său, negustorul de cai. Până atunci nu simțise nici un îndemn s-o facă, iar acum se hotărî așa, ca să-și ocupe timpul, fiindcă știa că negustorul nu se întorsese încă în oraș.

Chiar înainte de a părăsi însă grajdurile, își dădu seama că în oraș se întâmpla ceva neobișnuit, fiindcă pe străzi era lume multă și zarva se auzea chiar de la depărtare. Nici unul dintre sergenții de pază nu-i putu spune ce se petrecea, dar era limpede că mulțimea se afla într-o dispoziție festivă, așa că își atârnă cureaua spadei pe un umăr, astfel încât să nu-l incomodeze, dar să-i fie la îndemână, și porni spre piața aflată în afara zidurilor orașului, unde erau grajdurile lui Hassan. Nu-i plăcea câtuși de puțin să se expună inutil pericolelor care-l

pândeau pe un cavaler franc singur într-o mulțime de potențiali dușmani, dar oamenii din stradă păreau binedispuși, așa că de St Clair era liniștit la gândul că zalele sale îl vor apăra împotriva oricărui atac lansat – date fiind circumstanțele – cu o armă nu mai mare decât un cuțit. Pătrunse în valul de trupuri umane și curând să văzu înghesuit din toate părțile, cu atât mai tare cu cât se apropia de zidurile orașului; când porțile uriașe de lemn începură să se zărească pe deasupra capetelor, mulțimea aproape că nu mai înainta.

În cele din urmă, la nici treizeci de pași de porți, își dădu seama că nu poate merge mai departe. Barierele imense din lemn erau închise lucru neobișnuit la această oră a zilei, când nu era de așteptat vreun atac și de St Clair observă că mulțimea era ținută locului de un șir de soldați ai Gărzii Regale, care stăteau cu brațele înlănțuite, cu fața spre oameni și spatele spre strada pustie. Începu să-și facă loc în față, ignorând protestele celor pe lângă care trecea, mulți întorcând capul pentru a vedea cine îi împinge și înghițindu-și mânia la vederea cavalerului înalt, cu ochi albaștri și cămașă de zale. Înainte de a putea ajunge la gărzi și a întreba ce se întâmpla, răsună un țipăt de trompete și porțile masive începură să se deschidă; zgomotul lor fu îndată acoperit de strigătele entuziaste ale celor din mulțime, iar tensiunea care se citea pe chipurile soldaților se înăspri în încercarea lor de a zăgăzui valul de oameni care împingea tot mai tare. Dându-și seama că orice întrebare era lipsită de rost acum, de St Clair renunță să-și mai facă loc și rămase pe loc, privind pe deasupra celorlalți și așteptând să vadă ce se întâmpla.

Nici n-ar fi putut avea o poziție mai bună pentru a urmări intrarea în Ierusalim a unui grup cu adevărat măreț de nou-sosiți, majoritatea exemple clare a ceea ce el și ceilalți veterani numeau domnișori: chipuri proaspete, neofilite de clima deșertului, veșminte, arme și echipamente noi, lustruite, în culori vii și cu însemne heraldice pe care el nu le mai văzuse niciodată până atunci. Șaizeci de astfel de războinici cu ochi strălucitori călăreau în fruntea procesiunii, în cincisprezece rânduri de câte patru; drumul le era deschis de o formație

strânsă de doisprezece comandanți ai regelui Baudouin, splendid înveșmântați, pe cei mai buni cai ai suveranului, cu harnașamente maiestuoase. În urma alaiului veneau muzicanți, trompetiști și toboșari, mărșăluind în cadență, iar după aceștia se vedea suita regală, în haine brodate, bătute cu pietre scumpe. Regele Baudouin însuși ședea pe un tron așezat pe un suport bogat ornamentat, susținut de trei bare lungi, acestea fiind duse de câte patru oameni – doisprezece în față și doisprezece în spate. Servitorii care însoțeau suita aruncau spre mulțime dulciuri și prăjiturele cu miere. Chiar în spatele regelui, într-o trăsură cu fundul plat, trasă de patru armăsari negri și vânjoși, venea patriarhul așezat confortabil pe tronul lui episcopal, măreț în veșmintele sale ceremoniale și însoțit de secretarul lui, episcopul Odo de Fontainebleau.

În urma lor, după un alt grup de toboșari ce păstrau ritmul cadențat, se afla o altă formație de domnișori mai splendizi chiar decât regele, iar tânărul ce călărea în fruntea lor, pe un cal excepțional, de un auriu-palid cu coama și coada argintii, părea întruchiparea cavalerului creștin în ce avea el mai nobil – înalt, cu umeri lați, cu păr lung și blond, piele bronzată și ochi albaștri strălucitori. Acesta era, în mod evident, oaspetele de onoare și nu exista urmă de îndoială că se bucura să se afle acolo, zâmbind larg și arătându-și dinții albi, egali și perfecți. Armura sa, după moda bizantină, lucea la fiece mișcare, acoperită de plăcuțe aidoma unor frunze, din ceea ce părea a fi aur. Picioarele lui, vânjoase ca niște trunchiuri tinere de copaci, erau apărate de jambiere în același stil, înalte de la gleznă până la genunchi. Pe umeri îi atârna, acoperind în falduri spinarea calului, o mantie din mătase groasă, de culoarea fildeșului, pe care era brodat un blazon în culori vii; văzând desăvârșirea cu care mantia drapa călăreț și cal deopotrivă, de St Clair se întrebă dacă nu cumva fusese cine știe cum fixată locului.

Tânărul călărea semeț, plin de mândrie, urmat fiind de propriii săi domnișori, după care venea ariergarda – un alt contingent de soldați ai regelui ce mărșăluiau impecabil, în ciuda armurilor vechi și uzate pe care le purtau, ca și când ar fi recunoscut că nu se puteau compara cu splendoarea celor din

fața lor, fiind totuși gata să lupte pentru a-și apăra oaspeții de presiunea mulțimii din stradă.

După ce trecu și ultimul soldat din ariergardă, gloata de privitori începu să se destrame, unii luându-se după alai, alții întorcându-se la treburile lor. Gărzile care ținuseră mulțimea la respect rupseră formația, pregătindu-se să se retragă în cazărmi, iar de St Clair își dădu seama că îl cunoaște pe comandantul lor. Se apropie de el și îl strigă, iar cavalerul se întoarse și, recunoscându-l, îl salută.

— Ce a fost asta? Cine e tânărul semizeu?

Celălalt rânji, strigă un ordin către unul dintre subordonați și apoi răspunse:

— E prințul Bohemond al Antiohiei, care a venit din Italia pentru a prelua tronul tatălui său și, în trecere pe aici, pentru a cere mâna logodnicei sale, prințesa Alice. Dar unde ai fost, de nu știi atâta lucru?!

De St Clair ridică din umeri.

— În patrulare, distrându-mă cu briganzii. M-am întors abia alaltăieri. Tânărul arată impresionant. Și zici că urmează să se însoare cu prințesa Alice?

— Da, îndată ce pregătirile vor fi gata, fiindcă prințul are un regat – sau un principat – în care trebuie să restabilească ordinea; de prea multă vreme țara a rămas neguvernată.

Cavalerul întoarse capul privindu-și oamenii, apoi ridică o mână spre de St Clair în semn de salut și se întoarse la treburile sale. Călugărul rămase locului o vreme, privind spre soldat și spre trupele sale, care porniseră la drum, dar gândurile i se îndreptau în cu totul altă parte. Mintea îi zbura numai la prințesă și la nunta ei și pe neașteptate, fără un motiv rațional, se pomeni că îl detestă pe tânărul și arătosul nobil care avea să se însoare cu ea, conștient că undeva în el prindea formă un ghem de frustrare și invidie ale cărui fire îi atingeau măruntaiele, reamintindu-i imagini pe care ar fi vrut să le uite. Zăbovi în stradă ezitând, încercând să reziste unei nerezonabile și ridicole tentații de a urma alaiul până la palatul regal, după care se răsuci brusc pe călcâie și se îndepărtă, surprins să vadă că strada aproape că se golise.

Încă se mai străduia să-şi golească mintea de gândurile la prinţesă când ajunse la perimetrul închis din faţa grajdurilor lui Hassan, negustorul de cai, şi se opri să admire cele trei animale închise acolo – unul alb, altul murg şi celălalt de un cenuşiu splendid. Toţi trei erau armăsari şi aveau liniile inconfundabile şi botul îngust al rasei arabe pursânge. Se întrebă în treacăt cât ar valora, zâmbind ruşinat când îşi aduse aminte că, chiar şi înainte de a se alătura confreriei, oricare dintre aceştia ar fi depăşit cu mult posibilităţile sale de cumpărare.

— Sunt minunaţi, nu-i aşa, senior de St Clair?

Se răsuci şi se pomeni faţă-n faţă cu un bărbat care i se părea cunoscut, fără a şti însă de unde să-l ia; uimit că omul i se adresase în limba lui, uită să corecteze apelativul pe care acesta îl folosise. Imediat însă îşi aminti unde-l mai văzuse şi duse mâna sub tunică, după pachetul pe care îl avea la brâu, răspunzându-i în arabă.

— Eşti Nabib, cel care lucrează pentru Hassan, nu-i aşa?

Celălalt înclină din cap graţios şi replică tot în arabă:

— Am această onoare, lăudat fie Allah. Cu ce te pot ajuta?

— Cu nimic. Sunt purtătorul unor veşti. Veneam spre prăvălia voastră din piaţă, când procesiunea m-a prins în stradă. Scoase pachetul şi i-l întinse. Am fost rugat să-ţi dau acest obiect pentru stăpânul tău, când se va întoarce. I-a fost trimis de vărul lui, Hassan.

Celălalt ridică din sprâncene, dar nimic altceva nu i se putu citi pe figură.

— *Vărul* Hassan? Războinicul Hassan?

De St Clair încuviinţă.

— Războinicul. L-am întâlnit în deşert, nu departe de Jaffa, şi m-a rugat ca la întoarcere să aduc acest pachet.

Umbra unui zâmbet licări în colţul buzelor arabului, dar acesta se mulţumi să încline doar capul.

— Înseamnă că trebuie să fie ceva de mare importanţă, dacă un războinic şiit l-a încredinţat unui războinic *ferenghi*. Poţi fi sigur de recunoştinţa noastră, senior de St Clair.

— Nu sunt senior de St Clair, Nabib. Acum sunt doar un călugăr şi toată lumea îmi spune, simplu, fratele Étienne.

Arabul încuviinţă.

— Profetul ne învaţă că nu trebuie să jignim oamenii îndoindu-ne de spusele lor, dar în această privinţă trebuie să protestez. Poate că astăzi eşti fratele Étienne, dar nici un *ferenghi* care vorbeşte ca prieten cu Hassan, şiitul, nu este simplu. Primeşte mulţumirile noastre şi du-te cu Dumnezeu, prietene.

Îndepărtându-se, de St Clair se simţi ispitit să treacă prin piaţă şi să-şi potolească pofta de dulciuri, dar cu cât se străduia mai mult să uite de prinţesă, cu atât mai mult îi copleşea ea gândurile, astfel că în scurt timp se pomeni excitat, chiar şi în mulţimea din piaţă, când şi-o imagină în intimitate cu noul ei soţ. Simţindu-se în pragul unui atac de panică, ieşi din piaţă şi porni spre casă, spre recenta descoperire din tunelurile de sub grajduri, renunţând la timpul liber pe care i-l acordase de Payens şi neplăcut conştient de faptul că, fără binecuvântarea muncii care să-i distragă atenţia, în numai o zi risca să cadă iarăşi pradă chinurilor cauzate de ispită. Ştia că îi va fi mult mai bine în întunecimea locului pe care îl descoperise în tunelurile de sub Muntele Templului şi se simţi extrem de uşurat constatând că, doar reflectând la încăperea vastă de acolo şi la secretele pe care ea le conţinea, îşi putea alunga din minte gândurile la Alice le Bourcq.

Când urcaseră la suprafaţă în acea primă zi, unii dintre fraţi începuseră să numească nou-descoperita încăpere „Templul", datorită dimensiunilor ei impresionante. Dar André de Montbard nu acceptase acest lucru şi îi corectase imediat. Incinta se afla sub nivelul la care fusese primul Templu al lui Solomon, le spusese el, şi, pentru a-şi susţine afirmaţia, citase mai multe surse din tradiţia Ordinului Renaşterii, astfel că restul confraţilor nu putuseră decât să-l creadă, iar numele încăperii nou-descoperite deveni „Sala".

Plăcut şi admirat de semenii lui, André de Montbard fusese dintotdeauna un tip aparte printre confraţi, ca urmare a faptului că fusese trimis din Franţa să li se alăture, de către contele Hugues de Champagne, seneşalul Ordinului Renaşterii. Aceeaşi era situaţia şi în cazul lui de St Clair, dar alegerea acestuia din

urmă se bazase, în mod evident, pe tinereţea, forţa, pietatea şi talentul său în luptă, în vreme ce altele erau abilităţile lui de Montbard, iar acestea începuseră să iasă la iveală abia odată cu descoperirea tunelurilor subterane.

Acest lucru îi conferea lui de Montbard o poziţie deosebită şi ar fi putut constitui un impediment serios în calea acceptării lui în cadrul confreriei, dacă omul ar fi avut o altă fire, fiindcă, deşi era vasalul contelui, toată lumea ştia că era mai bogat şi mai influent decât oricare altul între ei şi le-ar fi putut face tuturor viaţa grea fie şi numai din acest motiv. Faptul că preferase să se poarte altfel îi surprinsese pe unii dintre confraţi, care la început îl priviseră cu suspiciune, considerându-l un spion trimis în rândurile lor. Prin urmare, era el însuşi o anomalie – un om care se bucura în Franţa de o putere imensă şi care alesese să nu arate şi să nu-şi folosească nici un dram din ea aici, în Ierusalim, negându-se pe sine de bunăvoie, cu cea mai deplină loialitate, pentru a fi adjunctul altuia. Aceasta era însăşi esenţa feudalismului, dar în lumea reală, a celor ambiţioşi şi venali, puţini erau cei care măcar se prefăceau a pune interesele altuia – fie el senior feudal sau nu – mai presus de ale lor.

După sosirea lui neaşteptată, ceilalţi îşi dăduseră seama în scurt timp că de Montbard era exact ceea ce părea a fi, nici mai mult, nici mai puţin, şi acceptaseră acest lucru ca fiind o parte a firii sale. Nici unul dintre ei nu avusese vreodată fie şi cel mai mic motiv pentru a se plânge de el sau de purtarea lui, omul comportându-se de la bun început la fel ca oricare dintre ei, fără a-şi da aere şi fără a emite pretenţii deosebite. Acum însă, din clipa în care descoperiseră Sala, de Montbard începuse să dicteze şi să dea instrucţiuni la care se supuneau fără crâcnire atât de Payens, cât şi de St Omer, dându-le celorlalţi de înţeles în mod direct că el urma astfel propriile sale ordine, primite de mult, şi că descoperirea comorii era motivul exact al prezenţei lui în rândurile lor.

Câteva zile mai târziu, când ieşi din chilia sa după expediţia de adunare a lemnului pentru torţe, de St Clair îl găsi pe de Montbard aşteptându-l şi se opri brusc, cu capul plecat pe un umăr şi sprâncenele ridicate în semn de curiozitate.

— Eu cobor, îi spuse de Montbard fără nici un preambul. Vrei să vii cu mine?

— Da, dar așteaptă-mă o clipă.

Se răsuci pe călcâie și se întoarse în chilia sa, iar când ieși puțin mai târziu, avea cingătoarea pusă de-a latul pieptului, astfel că sabia îi atârna pe spate, iar pumnalul în teacă i se odihnea pe abdomen. De Montbard nu se obosi să-și mascheze rânjetul.

— Crezi că o să dăm peste ceva dușmani acolo jos?

— Păi, văd că așa crezi tu. Eu mi-am luat armele doar fiindcă am văzut că și tu le porți pe ale tale... Niciodată nu poți știi, prietene. Poate că sunt ceva demoni pe acolo, așteptând să ne absoarbă în iad în clipa în care atingem *ankh*-ul acela. Dacă așa vor sta lucrurile, prefer să am cu mine buna și ascuțita mea sabie, mai presus de orice altceva. Iar dacă nu, vom putea folosi pumnalul ca să înlăturăm mizeria depusă în fisurile pietrelor, iar sabia o vom utiliza ca pârghie.

Abia după aproape o jumătate de oră ajunseră în încăperea subterană, coborând pe podea în coș, cu o amplă provizie de torțe despre care de St Agnan, cel care le confecționase, jura că vor sta aprinse ore întregi. De Montbard ducea două brațe pline de torțe, iar de St Clair două suporturi mici din fier, modificate astfel încât să stea pe podea și să susțină fiecare câte două făclii. Puțin mai târziu, după ce așezaseră torțele astfel încât să ofere cea mai bună lumină, cei doi cavaleri îngenuncheară unul în fața altuia de o parte și de alta a *ankh*-ului gravat pe pardoseală. De Montbard făcu un semn din cap și amândoi începură să curețe cu vârful pumnalului praful adunat de milenii în crăpăturile pietrei. Curând văzură că trimisul contelui avusese și de această dată dreptate: odată murdăria îndepărtată, rămase suficient loc sub brațul transversal al crucii pentru ca fiecare jumătate a acestuia să poată fi prinsă în mână, la fel ca mânerul unei spade. De St Clair apucă bine de jumătatea sa și privi spre de Montbard.

— Gata?

— Eu da, însă cred că ar fi mai bine să vii și tu în partea asta. Așa am putea ridica amândoi din aceeași direcție.

De St Clair veni lângă el și prinse „mânerul”, dar, înainte de a mai face o altă mișcare, își dădu capul pe spate și privi în ochii confratelui său, cu un zâmbet firav pe buze.

— Știi, spuse el, am impresia că ceea ce vom face noi aici ar putea avea un rezultat extraordinar.

De Montbard ridică o sprânceană.

— Ce fel de rezultat?

— De unde să știu eu? Încă n-am terminat, nu-i așa? Dar moșmondim aici în întuneric ca niște șobolani de multă vreme, iar acum s-ar putea să facem un pas dincolo de care să nu mai existe cale de întoarcere. Lumea pe care o știm noi s-ar putea să nu mai fie niciodată aceeași ca înainte după ce vom trage de aceste mânere. Și atunci, n-ar trebui oare să rostim ceva semnificativ? Ceva profund? La început – adăugă el încruntându-se – am crezut că o să spun o aiureală, dar dintr-odată mi-am dat seama că vorbele mele reprezintă adevărul.

De Montbard se holbă la el, neclintit.

— Și deci ai ceva de spus?

— Nu...

— Nici eu, așa că putem începe? Hai, împreună, unu, doi, trei!

Se opintiră și, în ciuda eforturilor combinate, nu obținură nici un rezultat, de parcă ar fi încercat să ridice însăși podeaua cu totul, așa că dădură drumul mânerului în același timp, răsuflând greu, într-o explozie de aer. De Montbard își șterse fruntea cu dosul mâinii.

— O mie de ani e timp îndelungat, zic eu. E posibil ca piesele mobile să se fi înțepenit în atâta vreme.

— Principiul pârghiei, spuse de St Clair privind crucea de pe pardoseală.

De Montbard se ridică și se întinse cu poftă.

— Principiul cui?

— Fratele Joachim, un călugăr bătrân pe care l-am cunoscut în copilărie, era pasionat de antici – Arhimede, Euclid, Pitagora – și de matematica lor. Îmi amintesc că-mi spunea ceva despre cum ar putea el mișca Pământul din loc dacă ar fi avut un punct de sprijin. Vorbea adesea despre legile forței și ale energiei și că

există o modalitate prin care poți ridica orice. Cred că dacă am sta pe vine, față-n față și aproape unul de celălalt, și am trage drept în sus amândoi, folosindu-ne mai degrabă de mușchii picioarelor decât de cei ai brațelor, am putea reuși.

— Să încercăm!

Se ghemuiră amândoi și prinseră mânerul.

— Tocmai mi-am amintit ceva ce ai spus data trecută când am fost aici.

De Montbard ridică o sprânceană.

— Ce anume?

— Că totul se va sfârși când vom găsi comoara. Dar nu va fi așa, nu crezi? Găsirea comorii va fi doar începutul.

Cu un zâmbet în colțul gurii, celălalt înclină capul și întrebă:

— Începutul a ce, Étienne?

De St Clair clătină din cap.

— A ceea ce urmează, îmi închipui. Nu știu și nu vreau să fac presupuneri, dar nu mă îndoiesc că este ceva inevitabil. Poate că nu sunt altceva decât un simplu călugăr-cavaler, dar prost nu-s. Oalele acelea de acolo conțin ele *ceva,* André, ceva ce trebuie să fie extrem de prețios și de important dacă au fost ascunse cu atâta grijă acum o mie de ani. Vorbim de un mileniu, așa cum ai spus și tu, cincizeci de generații de tați și de fii. Și în tot acest timp, ordinul nostru a visat să găsească acest loc și ceea ce se află aici. Dar o asemenea durată e greu de înțeles pentru omul de rând. Noi abia dacă ne amintim de străbunicii noștri, la doar două generații distanță de noi, așa că nu putem înțelege în nici un caz ce înseamnă zece generații – ca să nu mai spun de cincizeci! Iar acum, după atâta vreme, comoara aceasta, indiferent ce cuprinde, va fi dezgropată. Noi am descoperit-o. Orice ar fi, frate, orice ar conține, sper că n-ai să mă jignești spunându-mi că va continua să rămână secretă, fiindcă până și eu îmi dau seama cât de importantă este. Și de aceea mă întreb ce se va întâmpla cu Ordinul Renașterii în Sion? Va rămâne secret, așa cum a fost dintotdeauna, sau va ieși la lumina zilei, odată cu noi toți, arătând lumii ce am găsit?

De Montbard ridică mâinile, cu palmele spre de St Clair.

— Chestia asta e prea profundă pentru mine. Îți jur, Étienne,

habar n-am. Lucrurile astea depășesc cu mult capacitatea mea de decizie și chiar pe cea de a le interpreta. Un singur lucru îți pot făgădui însă: orice am găsi aici astăzi, mâine sau când va fi să fie, va trebui catalogat și consemnat meticulos înainte ca o vorbă măcar despre cele descoperite să părăsească aceste tuneluri. În funcție de ceea ce se află aici, catalogarea ar putea dura luni sau chiar ani întregi; dar va trebui făcută, fiindcă are o importanță extremă. Trebuie să consemnăm ceea ce vom descoperi, în cel mai mic detaliu. De Montbard râse din nou, iar dinții îi luciră și trăsăturile feței păreau să joace în lumina torțelor. Dar este posibil, reluă el, să nu găsim nimic mai mult decât aceste oale. Și deci ce zici, încercăm ideea ta cu principiul pârghiei?

De St Clair încuviință.

— Atunci, să-i dăm drumul. Ești gata? Unu... doi... și trei!

Se ridicară amândoi în același timp, privind fiecare drept în ochii celuilalt, cu mușchii coapselor și ai gleznelor tremurând de încordare. Treptat, atât de încet încât abia dacă simțiră ceva, crucea de care trăgeau începu să cedeze. O clipă mai târziu, fără a slăbi presiunea, sesizară o altă mișcare, infimă, dar sesizabilă.

— Încă o dată, gâfâi de St Clair, roșu la față din cauza efortului. Trage!

De această dată însă, nimic nu se mai întâmplă și de Montbard făcu semn că ar trebui să se oprească și să se odihnească o vreme. Piatra se clintise puțin – un semn că fusese construită astfel încât să se miște, așa că își traseră sufletul și așteptară o vreme pentru a-și reface forțele înainte de a încerca din nou. Puțin mai târziu, fără a mai schimba vreun cuvânt, își reluară locurile și se ridicară concomitent, folosindu-și întreaga forță musculară a picioarelor pentru a contracara forța ce fixa *ankh*-ul, iar de această dată ceva cedă pe neașteptate: brațul crucii de care trăgeau se ridică brusc, ceva mai bine de o palmă, după care se opri. În același timp se auzi un sunet nedefinit, dar puternic și parcă sec, urmat de un alt zgomot scurt și înăbușit, ca al unor pietre în frecare, ce părea să vină chiar de sub picioarele lor. În clipa în care îl auzi, de St Clair înțelese și ce se întâmplase cu *ankh*-ul.

— Drept în sus, spuse de Montbard. S-a deplasat drept în sus.

De St Clair gândea același lucru, fiindcă se așteptase să vadă crucea ridicându-se din locașul său aidoma unei pârghii, mânerele făcând o mișcare în sus și pivotând pe punctul fix reprezentat de extremitatea de jos a brațului lung. Dar nu așa se întâmplase; brațul transversal al crucii se ridicase vertical, lăsând la vedere o bară ce dispăruse dedesubt.

— Ce a fost sunetul acela? Parcă ceva s-a rupt și a căzut.

— Și mie mi s-a părut la fel, dar nu cred că vom afla prea ușor ce a fost. Mânerul nu pare a se putea mișca mai mult decât atât.

De Montbard trăgea de mâner în timp ce vorbea, fără a reuși să-l mai clintească din loc. De St Clair mârâi dezgustat și se ridică în picioare, dându-și capul pe spate pentru a se uita la celălalt *ankh* gravat în piatra altarului, dar de Montbard încă mai trăgea de cel din pardoseală.

— Cred că ar trebui să-l lași în pace, prietene; mai mult de atât nu se va mai clinti. Poate că va trebui să ne întoarcem cu răngi și ciocane, pentru a disloca dalele și a vedea ce se află dedesubt, deși eu bănuiesc că e doar pământ.

— Ba nu, a sunat a gol, replică de Montbard privind conturul din podea. Chiar dacă pare ilogic, zgomotul pe care l-am auzit mi s-a părut că aducea a gol.

— De unde ai știut că altarul se află aici? Și *ankh* -ul?

Celălalt îl privi.

— Așa mi s-a spus. Cele mai vechi documente ale noastre amintesc despre ele și descriu perfect încăperea în care ne aflăm. Eu n-am văzut niciodată documentele, dar am petrecut o vreme împreună cu unii dintre cei mai învățați oameni ai ordinului, înainte de a veni în Ierusalim, învățând de la ei tot ce am putut despre locul acesta. Cunoșteam încăperea și știam ce se află în ea. Din nefericire, documentele noastre nu oferă și alte indicii în afară de referirea la *ankh* ca fiind cheia enigmei, dar și aceasta este evazivă. Mi se pare că oamenii care au scăpat de cele întâmplate aici nu au știut cât timp anume se vor afla departe de locul acesta, odată ce au terminat lucrul la încăperea

în care ne aflăm. Probabil și-au spus că se vor întoarce în timpul vieții lor sau a copiilor lor și că vor putea deschide incinta pe care au ascuns-o cu atâta grijă. De Montbard se întrerupse, zâmbi sec, își lovi palmele una de alta și privi în jur. Așa cum ai spus și tu mai devreme, omul obișnuit nu înțelege ce înseamnă o mie de ani... Încăperea este foarte veche; știu că și tu îți dai seama de asta, dar cred că e chiar mai veche decât îți închipui. A fost construită înainte chiar ca Templul lui Solomon să fie proiectat. Totul la ea – formă, structură, mod de construcție – totul este egiptean. A fost clădită la foarte scurt timp după întoarcerea israeliților din robia egipteană și unicul ei rol era acela de a ascunde comorile Templului. Documentele noastre spun că avea două intrări, pe care le vom descoperi imediat ce vom începe să examinăm locul mai atent; eu bănuiesc însă că galeriile care duc din exterior spre ele au fost blocate și închise, pentru a fi complet ascunse vederii din partea cealaltă. Cei care au fost ultima dată în locul acesta nu au dorit să lase vreo parte a sa accesibilă jefuitorilor.

— E limpede, spuse de St Clair, că asta au vrut și chiar au reușit. Când vei începe să deschizi oalele?

Luă o torță de pe un suport și se apropie de primul rând de oale din lut, ocolind altarul prin dreapta, iar de Montbard îl urmări cu privirea până ce trecu de marginea verticală a altarului, numărând șirurile. Câteva clipe mai târziu, vocea lui răsună din întuneric.

— André, vino și uită-te aici!

Intrigat de tonul lui, de Montbard se ridică, luă și el o torță și porni în direcția din care îi auzise glasul, unde îl găsi stând într-o poziție rigidă și privind fix înapoi, spre altar. Se întoarse și el într-acolo și rămase încremenit. În lumina flăcărilor se contura șirul de trepte care urcau spre masa altarului. Știa că erau altfel, dar la început nu-și dădu seama cum anume.

— Nu știu ce m-a îndemnat să mă uit, spuse de St Clair cu glas moale. Prima dată am zărit doar ceva cu coada ochiului și nu eram suficient de aproape pentru a putea fi sigur, dar...

— Treptele de jos lipsesc.

Dar când ochii li se obișnuiră cu lumina slabă și odată ce

veniră mai aproape, constatară că se înșelaseră: treptele nu dispăruseră. Se deplasaseră, dar erau încă acolo. Partea de jos coborâse sub nivelul podelei pe un soi de mecanism pivotant, dând la iveală o deschizătură ce nu fusese vizibilă până atunci; treptele care înainte urcau spre jertfelnic coborau acum într-un spațiu adânc și întunecat din spatele altarului. Cei doi cavaleri rămaseră nemișcați mult timp, privind golul de la picioarele lor, până când de St Clair spuse:

— Asta explică zgomotele pe care le-am auzit. Coborâm acolo?

De Montbard își drese glasul înainte de a răspunde.

— Coborâm, dar cred că înainte ar trebui să mai luăm fiecare câte o torță. Nu vine un miros urât, dar e posibil ca aerul să fie viciat înăuntru.

Ținând torțele sus și ducând fiecare încă una neaprinsă, coborâră încet treptele în spațiul de sub altar și înaintară precaut, mirați de întinderea noii încăperi descoperite – o incintă rectangulară lungă și înaltă, ce se deschidea de o parte și de alta a scărilor. La început, de St Clair avu impresia că forma acesteia o respecta pe cea a altarului, inclusiv înălțimea lui, fiindcă plafonul era la cel puțin șase metri deasupra capetelor lor. Ridică mai mult torța și văzu că pereții din dreapta și din stânga erau acoperiți cu rafturi de piatră de sus până jos – un fel de cutii cubice, deschise în lateral, fiecare lungă, lată și înaltă cam cât un braț de om de la umăr până în vârful degetelor; în cele mai multe dintre ele erau înghesuite același tip de oale ca acelea de pe podeaua Sălii de sus, doar că printre cele de aici se vedeau câteva cufere sau casete.

De Montbard stătea ca vrăjit, întorcând capul când într-o parte, când în alta, privind rafturile, în vreme ce de St Clair evalua dimensiunile încăperii și încerca să estimeze numărul cutiilor. Galeria era lungă și îngustă; reuși să numere optsprezece cutii la nivelul de jos al zidului din față. Înmulți acest număr cu cele șapte rafturi aflate între podea și plafon, dublă rezultatul pentru a lua în considerare și cealaltă latură a galeriei și apoi scăzu trei – spațiul ocupat de scări. Totalul obținut, care nu-l surprinse decât ușor, era de două sute treizeci

și una de cutii.

De-a lungul ambilor pereți, la înălțimea capului, erau prinse suporturi pentru torțe, ca acelea pe care le aduseseră cu ei, și de Montbard oftă, apoi puse făclia sa într-un suport înainte de a se întoarce spre intrare.

— Torțe, spuse el și vocea lui stârni un ecou în spațiul închis. Vom avea nevoie de mai multă lumină. Ajută-mă să pun făclii și în celelalte suporturi, ca să putem vedea pe urmă ce avem aici.

Aduseră rapid alte torțe din Sală și, câteva minute mai târziu, galeria era viu luminată de zece flăcări.

— Alte oale, murmură de St Clair stând lângă de Montbard și privind amândoi șirurile de cutii de pe pereți. Oamenii aceia aveau probabil un atelier în care nu se făcea altceva decât oale de lut.

— Nu toate sunt oale. Hai să deschidem câteva dintre cuferele acestea de lemn.

În primul erau bijuterii, unele opulente, altele delicate, toate reflectând însă lumina licăritoare a torțelor. Nu erau aranjate într-o ordine anume, părând că fuseseră aruncate la grămadă. După ce le aruncă o privire fugară, de Montbard deschise un al doilea cufăr, mai mare, care se dovedi a fi plin de monede din aur, îngrămădite și ele de-a valma. De St Clair privi peste umărul lui și văzu bani din argint licărind printre cei din aur, dar atenția îi fu atrasă de un giuvaier din cufărul de la picioarele lui, și se aplecă pentru a-l desprinde de celelalte în care se încurcase. Era un colier strălucitor – un cerc greu, din fire de aur întrețesute, de care atârnau pietre splendide, verzi și albastre, înșirate pe o rețea din fire de aur mai fine, menite să orneze pieptul unei femei bogate. Pietrele verzi erau romburi lungi și înguste, iar cele albastre aveau formă de lacrimă, fiind netede și lustruite; între ele se căsca locul de unde căzuse una. De St Clair își dădu seama că piatra lipsă era cea pe care o găsise el în tunelurile de sus și se întrebă cine o furase, fiindcă nu avea nici o îndoială, văzând colierul, că piatra fusese furată cu o mie de ani în urmă. Simțindu-și, în mod ciudat, curiozitatea satisfăcută, dădu drumul colierului în cufăr, închise capacul și se întoarse pentru a vedea ce mai găsise de Montbard.

Acesta tot muta niște recipiente grele de colo-colo, trăgând de ele și împingându-le pentru a vedea ce se află în spatele lor, iar de St Clair, nedumerit, întrebă ce sunt. Răspunsul scurt, „vase ceremoniale", nu-l dumiri deloc, dar era limpede că nu erau obiecte de valoare. Multe erau din piatră lustruită, unele verzi, altele maro, dar majoritatea păreau a fi din bronz și toate dădeau impresia că fuseseră confecționate în chip nepriceput, astfel că de St Clair îl lăsă pe de Montbard să vadă de ele și își îndreptă atenția spre celelalte cutii care mărgineau pereții.

— Pe mai bine de trei sferturi din rafturile astea sunt oale precum cele de sus.

— Am observat. Cred că aici este cel mai prețios material; restul, sus în sala cea mare, e probabil mai puțin important.

— Important? Pentru cine? Ce conțin oalele acestea?

De Montbard ridică din umeri.

— Ai văzut cumva că m-am uitat în vreunul dintre ele? Vom afla mai târziu ce conțin, dar bănuiesc că suluri de pergament, legate și sigilate cu ceară pentru a le proteja împotriva umidității și a scurgerii timpului. Vom constata, cred, că sunt anale consemnate de preoții care le-au lăsat aici.

Dezamăgit, deși bănuise și el același lucru, de St Clair oftă și privi din nou în jur.

— Și chestiile acelea de acolo, vasele ceremoniale, pentru ce sunt?

— Erau folosite în ritualurile din templu. Unele dintre ele sunt probabil inimaginabil de vechi.

— Dar sunt din piatră!

— Da, majoritatea. Din piatră sau din bronz.

— Deci nu au nici o valoare.

— Nu, dacă ai vrea să le vinzi în piață. De ce spui asta?

De St Clair zâmbi cinic:

— Fiindcă mi se pare că mult-trâmbițata comoară despre care vorbește tradiția noastră nu e chiar ce ne-am fi așteptat. Deocamdată doar o casetă cu bijuterii și alta cu monede din aur și argint; nu e cine știe ce avere.

De Montbard îl privi în ochi, zâmbind.

— Asta se întâmplă numai fiindcă ți-ai bazat așteptările pe

propria experiență, tânărul meu prieten. Pentru tine, o comoară trebuie să fie ceea ce se înțelege azi prin acest cuvânt. Nu uita că preoții care au ascuns aceste lucruri nu erau creștini așa cum îi știm noi. Averea asta, cum îi spui tu, a fost îngropată de preoții Bisericii creștine la începuturile sale, preoți care puneau preț pe sărăcie și propovăduiau virtuțile lepădării de orice obiecte de valoare.

— Și atunci ce-i cu aurul și cu bijuteriile de aici?

— Deocamdată am deschis doar două cutii – cum le spui tu – din toate cele de aici. Au fost probabil strânse în Templu, fiind aduse ca daruri în locul sacrificiilor. Nu vom putea ști niciodată de unde au venit sau cum au fost adunate, dar față de ceea ce se află aici, ele sunt o nimica toată. Regele Baudouin va fi fericit să le accepte pe toate, permițându-ne nouă în schimb să păstrăm restul. Punând mâna pe oala de lut aflată lângă el, o bătu ușor cu palma și adăugă: *Asta* e comoara ordinului nostru, Étienne, aici, în aceste oale. Și poate că...

Vocea i se stinse și de Montbard se îndepărtă spre capătul galeriei, unde rămase uitându-se la zidul gol.

— Poate că ce?

— Nu ți se pare ciudat că peretele ăsta e gol, când ceilalți sunt plini de rafturi și nișe de depozitare?

— Ciudat? Nu, cred că nu. E zidul din capătul încăperii.

De Montbard făcu o strâmbătură.

— Greșit, Étienne! Nu mai fii atât de blazat. Există un secret aici, undeva... Vezi în jur vreun *ankh* gravat?

— Nu, replică de St Clair cu emfază. Și înainte de a mă întreba tu, îți spun că nu sunt fiindcă m-am uitat după decorațiuni de un fel sau altul așa, din curiozitate. Nu există. De ce crezi că ar fi?

De Montbard se așezase într-un genunchi și studia partea de jos a zidului.

— Fiindcă, tânărul meu prieten, ar trebui să fie. Există aici ceva ce nu se vede la o privire superficială; sunt convins de asta. Se ridică și se depărtă de perete, lăsându-și ochii să rătăcească în încăpere. Și totuși, nu-i nimic, continuă el, vorbind mai mult pentru sine. Absolut nimic.

— La ce altceva te așteptai?

De Montbard se răsuci spre el, cu spatele drept și o privire plină de nerăbdare.

— Trucuri, Étienne, răbufni el. Disimulare și înșelătorie. Locul ăsta a fost construit de cei care au ridicat piramidele din Egipt, cei mai buni constructori care au existat vreodată. Ai văzut ce bine lucrată era intrarea, felul în care era ascunsă trapa în trepte. Cei care aveau cunoștințele și priceperea necesare pentru a construi așa ceva au fost, cu certitudine, capabili să ascundă o incintă în spatele unui zid fals. Și cred că zidul ăsta e fals, adăugă el scoțându-și sabia și lovind fulgerător peretele din spate, cu zgomot.

Nerăbdarea îi dispăru la fel de repede cum apăruse și de Montbard se întoarse pe călcâie într-un cerc complet, analizând din priviri întreaga încăpere, zidurile și plafonul.

— Și dacă asta-i adevărat, atunci trebuie să existe un fel de cheie cu care să-l putem deschide, așa cum *ankh*-ul a fost cheia pentru prima intrare. Dar unde ar putea fi?

— Suporturile de torțe? Sunt singurele obiecte din piatră în încăperea asta.

Sprâncenele celuilalt se ridicară brusc.

— Desigur! Încearcă-le! Du-te pe partea cealaltă. Eu le verific pe cele de aici.

Al treilea suport se răsuci în mâna lui de St Clair când trase de el și, prinzând torța care căzu, auzi același zgomot subteran care se auzise și mai devreme, la deschiderea primei uși – doar că de această dată era mai aproape și deloc înăbușit; în aceeași clipă zidul din spate, cel gol, se afundă încet în podea.

Deschiderea dădu la iveală o perdea grea dintr-un material splendid brodat, prinsă de o bară; culorile ei, încă vii, străluceau în lumina torței. Multă vreme nici unul dintre ei nu scoase vreun cuvânt, părând că nici nu mai răsuflă, dar într-un târziu de Montbard făcu un pas și întinse mâna cu un gest precaut, pentru a atinge perdeaua. De St Clair stătea încremenit, văzând cum pânza tremura între degetele confratelui său, până ce acesta o prinse și o trase într-o parte cu un gest violent, lăsând ca lumina torțelor să se reverse dincolo de ea.

De St Clair făcu o săritură speriată și icni ascuțit, după care căzu în genunchi, ca lovit cu o bâtă. Alături de el, de Montbard reacționă la fel, scoțând un sunet neinteligibil, dar rămase în picioare.

În fața lor, scăldată în lumina făcliilor, se întindea o încăpere la fel de mare ca aceea în care se aflau ei: un spațiu lung și îngust, în două culori contrastante, alb și negru. Era o replică perfectă a templelor pe care le aveau ei acasă, în creștinătate, cu toate elementele incluse, de la dalele de marmură albe și negre alternante pe podea, la tronurile drapate aflate de o parte și de alta a intrării și la pilaștrii gemeni între care își depuseseră jurămintele. Văzură și recunoscură totul într-o clipă, și totuși fiecare dintre ei știa în străfundurile minții că acest loc, acest templu, stătuse în întuneric vreme de mii de ani, așteptând sosirea lor.

De Montbard își reveni primul – probabil, își spuse de St Clair spre propria sa surprindere, fiindcă știuse dinainte câte ceva și bănuise ce s-ar putea afla în spatele perdelei. Păși în încăpere cu pași rari, ținând deasupra capului torța aprinsă, iar de St Clair îl urmă îndeaproape, dorindu-și ca inima să nu-i mai bubuie atât de tare.

— Suntem în partea de vest, spuse de Montbard.

— Da, cu fața spre est, răspunse de St Clair, aproape fără a-și da seama că repeta formulele ritualice, unde totul va fi revelat.

Înaintară împreună, hotărâți, până ce ajunseră în fața unei alte perdele, asemănătoare cu prima, dar mai îngustă. Schimbară câte o privire și de Montbard întinse din nou mâna și, cu un gest mai timid, mai reverențios de această dată, o trase într-o parte. În spatele ei, reflectând într-o strălucire aurie lumina făcliilor aprinse, era ceva splendid, însă nedefinit: ceva rectangular, solid și într-un fel mai complex – deși așa ceva sfida logica – decât tot ceea ce văzuse de St Clair în viața lui. Abia după câteva clipe își dădu seama că se uita la un cufăr de aur ornat, cam de un metru lungime și pe jumătate în lățime și înălțime. Cufărul era încununat de o sculptură minuțios realizată, tot din aur, și de două bare lungi, aurii, fixate cu inele grele din aur de o parte și de alta – evident pentru ca obiectul să

poată fi ridicat și transportat, în fața splendorii din fața lui, de St Clair se simți copleșit de o venerație aproape religioasă și câteva minute stătu nemișcat privindu-l, conștient că de Montbard ședea în genunchi în fața lui, aidoma unui om în transă. Nu-l văzuse când trecuse pe lângă el și îngenunchease, dar faptul nu-l mira deloc; de când perdeaua fusese dată la o parte, el unul nu mai văzuse nimic altceva decât cufărul. Acum simți nevoia să se miște. Păși înainte, încet și rar, până ce ajunse în dreptul lui de Montbard. Cu ochii plini de strălucirea aurie a obiectului din fața sa, întinse o mână și prinse umărul confratelui său.

— Ce e asta?

Auzi timiditatea și uluirea din propriul său glas, însă cuvintele avură puterea de a întrerupe transa celuilalt, care îl prinse de braț și se sprijini de el pentru a se ridica în picioare. Trăgându-l pe de St Clair după el, porni înapoi spre perdea și o întinse la loc, pios, ascunzând vederii cufărul auriu. După aceea continuară să meargă cu spatele, fără a privi nici în dreapta, nici în stânga, până ce ajunseră la scara ce ducea spre Sala de sus. Acolo se întoarseră, o luară la fugă pe trepte, spre încăperea întunecată, și abia acolo, departe de cealaltă incintă, se opriră și se priviră unul pe celălalt, cu ochi mari.

— N-am crezut, spuse de Montbard cu vocea tremurândă. N-am crezut că ar putea fi adevărat.

De St Clair respira greu, deși n-ar fi putut spune de ce.

— Ce să fie adevărat? Despre ce vorbești? Ce e cufărul acela?

De Montbard îl privi cu gura căscată.

— Nu știi?! Nu știi ce am găsit? Aceea e comoara ordinului nostru, Étienne, o comoară reală, menționată în tradiția noastră, dar despre care nu se spune nicăieri că se află aici. O comoară mai de preț decât tot ce-am fi putut bănui vreodată. Este Chivotul, Étienne. Am găsit Chivotul.

De St Clair se încruntă nedumerit, conștient doar de venerația profundă din glasul celuilalt.

— Ce Chivot?

— Chivotul, Étienne. Chivotul Legământului, cel în care este păstrat legământul făcut de Dumnezeu cu omul. Locul lui era în Sfânta Sfintelor, în Templu. Este simbolul lui Dumnezeu însuși.

Se întoarse spre el, pentru a-l privi drept în ochi, cu o convingere de nestrămutat.

— Trebuie să le spunem și celorlalți, adăugă el, acum, imediat, fiindcă asta schimbă situația complet. Și va schimba lumea întreagă. Nimic nu va mai fi la fel ca înainte. Acesta este motivul pentru care ordinul nostru a luat ființă cu o mie de ani în urmă.

De St Clair își scutură capul ca pentru a-și limpezi gândurile.

— Chivotul Legământului? Credeam că comoara noastră constă doar în documente scrise. Dar tu îmi spui acum că lucrul acesta pe care l-am găsit este Chivotul Legământului?! Din Sfânta Sfintelor?! Atunci, vreau să mă mai uit la el o dată.

Coborî în viteză treptele, fără a-i păsa dacă de Montbard venea după el sau nu, dar când ajunse în fața perdelei, ezitând, simți prezența lui alături. Întinse mâna timid și trase perdeaua încet, auzind inelele de care era prinsă lunecând pe bară, și rămase nemișcat, privind solemn Chivotul, remarcând felul în care lumina tremurătoare a torțelor se reflecta în suprafața lui aurie.

— Aur masiv, spuse el după o vreme, în șoaptă.

— Nu, cred că nu. Capacul e din aur masiv, dar cred că barele de susținere și cufărul în sine sunt din *setim* – un lemn rezistent de acacia – îmbrăcat în aur pur. Dacă ar fi fost în întregime confecționat din aur, ar fi fost prea greu pentru a fi transportat.

— Dar ce sunt chestiile acelea cu aripi de pe capac?

— Heruvimi, îngeri – spirite înaripate, cu puteri mari. Vezi cum aripile lor sunt întinse și se ating între ele? Formează astfel un acoperiș protector asupra capacului. Evreii din Antichitate credeau că Dumnezeu, Dumnezeul lui Moise, locuia în acel spațiu.

— Nu în Chivot? întrebă de St Clair surprins.

— Nu. În spațiul dintre aripile heruvimilor.

— Dar acestea sunt chipuri cioplite, interzise la evrei.

De Montbard ridică din umeri, fără a-și lua privirea de la sculpturi.

— Se pare că au făcut o excepție, doar în acest caz.

— Și ce e în cufăr? Știi?

— Nu știam nici măcar că obiectul acesta există cu adevărat, răspunse cavalerul în șoaptă. Nimeni nu știe ce-i înăuntru, Étienne. Dar am auzit spunându-se că în Chivot se află tablele de piatră cu care s-a întors Moise de pe munte și pe care erau scrise Cele Zece Porunci. Se zice de asemenea că în interior este și celebrul toiag al lui Aaron, cel care a făcut semințe. Iar unii susțin că mai este înăuntru și mană din Cer.

— Putem să-l atingem, să-l deschidem?

Brațul lui de Montbard zvâcni în sus, ca pentru a se feri de o lovitură.

— Nu cred. Amintește-ți, iudeii credeau că în templul lor sălășluiește Dumnezeu, că El viețuiește deasupra Chivotului, sub aripile pe care le-ai văzut. Ești dispus să pui rămășag că nu se mai află încă acolo? Eu n-aș avea curajul să ating obiectul acela înainte de a mă documenta mult mai bine. Dar tu poți încerca, dacă vrei, după ce voi pleca eu de aici.

— Nu, probabil că n-o să încerc...

De St Clair își lăsă capul pe un umăr, privind dincolo de Chivot, apoi se aplecă și încercă să scruteze întunericul.

— Să fie oare...? Mai e o perdea acolo, în spatele Chivotului, una neagră. Poate că după ea se mai află și alte comori.

— Mă îndoiesc, Étienne. Îmi amintesc că am citit că barele de susținere trebuie să atingă tot timpul un fel de văl din spatele Chivotului... Cred că era vorba despre vălul care despărțea cele două încăperi ale tabernacului. Dacă este așa, atunci perdeaua din spate are probabil doar rol simbolic, acoperind zidul și atât. În plus, adăugă de Montbard întinzând mâna și înghiontindu-și confratele ca pentru a da mai multă tărie spuselor sale, ce să fi ascuns ei acolo în spate? Ce ar putea fi mai valoros decât Chivotul Legământului?

De St Clair se întoarse spre el, mirat.

— Nimic, dacă crezi în Dumnezeul evreilor antici. Dar asta nu înseamnă că n-ar putea fi aici și altceva de valoare. Eu mă duc să mă uit. Am loc suficient să mă strecor pe după Chivot fără să-l ating.

Așteptă un răspuns de la de Montbard și, când văzu că

acesta nu vine, întoarse capul spre el.

— Ce părere ai?

Celălalt clătină din cap, cu o expresie de îndoială.

— Nu știu, Étienne. Cât de mult se poate apropia cineva de un fulger fără ca acesta să-l ardă? Chiar dacă aș fi un sceptic, tot nu cred că aș avea îndrăzneala – sau sminteala – de a trece la nici o palmă distanță de ceea ce ar putea fi Dumnezeu cel viu. Dar se pare că tu ai curajul acesta.

— Hm! făcu de St Clair și rămase o vreme nemișcat, după care spuse: Păi, dacă așa crezi, nu mai sunt nici eu chiar atât de curajos. Poate că ar fi mai bine să așteptăm până când auzim ce are de spus magistrul Hugues. Așa că ar trebui să urcăm acum și să le povestim celorlalți ce am descoperit. Ce zici?

De Montbard încuviință, zâmbind.

— Da, așa zic și eu. La urma urmei, cred că vor și ei să vadă, după ce au săpat ca niște cârtițe vreme de opt ani și mai bine cu speranța că vor găsi ceva. Hai să urcăm, deci, și să le spunem.

Orele care urmară nu semănară cu nimic din ce trăiseră ei până atunci; toți cei nouă confrați se îngrămădiseră în Sală pentru a vedea ce se afla sub altar și fiecare reacționă în felul său propriu în fața frumuseții pure, în alb și negru, a încăperii din spatele primei perdele și a strălucirii mitice a Chivotului Legământului, cu nișa sa acoperită din capătul încăperii. Câțiva plânseră fără a se feri; Geoffroi Bissot căzu în genunchi lângă treptele de la intrare, cu fața spre zidul mobil, și rămase acolo nemișcat vreme de trei ore, aparent pierdut în rugăciune; Godefroi de St Omer îngenunche în încăperea în care se afla Chivotul, unde zăbovi două ore, însoțit din timp în timp de alți confrați. Toți se mișcau în liniște, puțini vorbind încet între ei. Nici unul dintre ei încă nu se obișnuise cu gândul că, după atâția ani de muncă, de săpat și de scormonit în piatra dură a Muntelui Templului, găsiseră în sfârșit comoara pentru care veniseră aici și care se dovedise a fi mai mare decât ar fi putut ei îndrăzni vreodată să viseze.

Numai Hugues de Payens părea să nu fie la fel de afectat ca toți ceilalți. Fusese tot timpul de față, dar nu spusese un cuvânt nimănui, iar de St Clair îl privea de la distanță, cu îngrijorare

crescândă, văzându-l cum stătea departe de restul confraților, observând tot ce se petrecea, dar fără a încerca să ia și el parte la vreuna dintre activități. În cele din urmă, când îl zări pe punctul de a se pierde în întunericul ce domnea în Sală, de St Clair porni după el, fără a se apropia prea mult, dar urmărindu-l atent, ca nu cumva să cadă sau să i se facă rău.

De Payens se așeză în afara razelor de lumină venite dinspre altar și continuă să stea în tăcere până ce, unul după altul, cavalerii se urcară în coș și se retraseră în chiliile lor de sus. Când și ultimul dintre ei plecă, Hugues se ridică în picioare și înaintă în lumina tremurătoare ale celor câtorva torțe rămase. În capătul scărilor ce coborau spre încăperea de sub altar, se opri.

— Étienne! Coboară cu mine în criptă!

Și păși pe trepte, iar de St Clair îl urmă și-l găsi așteptând în pragul încăperii în alb și negru. Cei doi cavaleri rămaseră unul lângă altul o vreme, privind în adâncul întunecat, apoi de Payens îngenunche și își puse palmele pe două dale din marmură, una albă și cealaltă neagră.

— Iată, Étienne, spuse el privindu-și mâinile. Întreaga mea viață, în această încăpere. Alb și negru. Culorile ordinului nostru, întuneric și lumină, viață și moarte, ignoranță și iluminare – nu doar sub picioarele noastre, pe pardoseală, ci pretutindeni în jurul nostru, în tot ceea ce facem.

Se ridică în picioare și își puse mâinile în șolduri, apoi păși înainte încet, răsucindu-se astfel încât corpul îi schiță un cerc.

— Nici n-ai idee cât am așteptat această zi, prietene, cât am așteptat venirea ei, fără a ști măcar dacă va veni vreodată. Din clipa în care m-am alăturat Ordinului Renașterii, mi-am dedicat viața lui și învățăturilor sale, sperând, în ciuda aparențelor, că nu făcusem o alegere greșită. Fiindcă nu există nimic – de fapt nu *exista* nimic – care să ne arate ce era adevărat și ce nu. Acum există. Am găsit dovada și Dumnezeu ne-a binecuvântat cu cunoaștere. Înainte însă, nu aveam nimic care să ne deosebească de creștini, grav dezinformați și derutați, crezând orbește în speranță, în credință și în iubire. Am crezut în ceea ce ne învăța ordinul, dar au fost momente când am atins pragul disperării... când am fost aproape să cred că ne înșelăm. Astăzi toate acestea

s-au schimbat, iar în aceste ultime ore adevărul m-a copleșit într-atât încât n-am mai îndrăznit să vorbesc sau chiar să-mi privesc prietenii îndeaproape. Unde este Chivotul?

De St Clair rămase surprins de această întrebare.

— Nu l-ai văzut? Este acolo, în spatele tău, după perdeaua aceea.

— Atunci, vino cu mine!

Ajunseră la perdea și de Payens o dădu ușor la o parte și rămase tăcut, privind clipe îndelungi splendoarea aurită a cufărului, înainte de a cădea încet în genunchi. Întinse o mână tremurândă și zăbovi cu ea la câteva degete de unul dintre inelele de pe lateral, ca și cum ar fi vrut să atingă cufărul, dar suspină și coborî brațul, iar când se întoarse spre de St Clair, acesta văzu că avea lacrimi pe obraji. Simți și el un nod în gât și dădu să privească în altă parte, dar constată că nu se putea mișca. Hugues de Payens clipi, fără a se jena de lacrimile sale, apoi înghiți și spuse:

— Nu sunt demn... nimeni nu este demn să atingă sălașul lui Dumnezeu, Dumnezeul lui Moise și al lui Avraam, al lui Iisus și al lui Mahomed. Și nu am nici o îndoială că acest Chivot a fost și este sălașul Lui. Iată-l aici, în fața noastră, solid și real. Lumea s-a schimbat de astăzi, Étienne de St Clair, și la fel toți cei care trăiesc în ea. Eu am îmbătrânit dintr-odată – nu în sensul că voi muri curând sau mă voi retrage în solitudine, dar am atins maturitatea, ca și tine, prietene. Mă tem că în curând va trebui să mă întorc în creștinătate, dar vă voi lăsa împreună cu fratele Godefroi, care vă va conduce în locul meu, și grație celor pe care le-am descoperit astăzi, viețile voastre vor fi cu totul altfel de acum înainte. Ah! Iată cum ne îmbie Domnul la somn, adăugă el văzând cum cele trei torțe care le mai rămăseseră dădeau semne că se vor stinge. Repede, Étienne, ia-o pe ultima pe care o mai avem și aprinde-o cât mai ai de unde; ne va lumina drumul către paturile noastre, fiindcă mâine vom avea multe de făcut.

10

În dimineața zilei în care prințesa Alice a Ierusalimului avea

să se mărite cu prinţul Bohemond de Antiohia, doi bărbaţi care se treziseră cu mult înainte de ivirea zorilor priveau evenimentul cu alţi ochi decât semenii lor: fratele Étienne de St Clair din Ordinul Oștenilor Săraci ai lui Iisus Hristos ignora ceremonia și grandoarea ei, având în minte alte chestiuni decât nunta sau problemele de stat, în vreme ce episcopul Odo de Fontainebleau, care urma să asiste la ceremonia nupțială, își făcuse alte planuri pentru marea recepție și banchetul programate în continuare. Prelatul avea de gând să profite din plin de ocazia care nu obișnuia să i se ivească adesea în viață. Nici unul dintre cei doi nu acorda atenție celuilalt, fiecare văzându-și de propriile preocupări.

Nunta se dovedi a fi somptuoasă, cea mai splendidă ceremonie pe care o văzuse Țara Sfântă de când pe tron urcase regele Baudouin. Alice nu era primul său copil, și deci nu avea să-i succeadă la tron; toată lumea știa că această onoare avea să-i revină surorii ei mai mari, Melisende. Aceasta era deja logodită de ani buni și la vremea potrivită urma să se căsătorească, dar Alice era prima fiică a regelui care se mărita, iar tânărul Bohemond, moștenitor al principatului Antiohia, era un candidat cum nu se putea mai potrivit. Patriarhul însuși oficia căsătoria, iar corul călugărilor, care răsună pe întreg parcursul ceremoniei, îi emoționă pe mulți participanți până la lacrimi. Regele Baudouin ședea mândru, cu capul sus, alături de frumoasa lui soție, Morfia. Regatul său era deocamdată ferit de primejdii și era de la sine înțeles că noul și seducătorul său ginere avea să-i devină un aliat puternic în misiunea sa de a veghea la avanposturile nordice ale regatului împotriva continuei amenințări a turcilor dinspre răsărit.

De la cucerirea Ierusalimului, cu aproape douăzeci de ani în urmă, forța de atac a turcilor selgiucizi scăzuse, însă constituia încă un pericol permanent. Un raport recent amintea de ceea ce părea a fi o nouă amenințare, venită dinspre Siria. Termenul *sarazin* era unul nu foarte bine cunoscut – un nume generic dat necredincioșilor din acea parte a lumii. Acum, spionii îi spuseseră regelui că o nouă grupare de musulmani ce se autointitulau sarazini se agita la granițele țării, pe teritoriile

vaste ale Siriei, unde prindea formă o altă manifestare a forţelor politice în fierbere ale islamului.

Oaspeţii începură să tuşească în norii groşi ai tămâii arse în cădelniţe, în jurul tânărului cuplu. Regele se ridică în picioare, însoţit de ceilalţi participanţi la ceremonie, şi îşi alătură glasul la intonarea Te Deum-ului.

Puţin mai târziu, după ce-şi prezentă omagiile monarhului şi patriarhului, episcopul Odo de Fontainebleau rămase departe de mulţime şi privi familia regală care părăsea biserica, îndreptându-se spre banchetul organizat în sala principală a palatului regal. Prelatul se încruntă la vederea neaşteptată şi nedorită a spionului său, Gregorio, care se apropia de el ferindu-se din calea oaspeţilor ce plecau şi aruncându-i priviri pline de semnificaţie. Omul veni în faţa lui şi se opri, iar Odo nu făcu nici un efort pentru a-şi ascunde neplăcerea.

— Eşti nebun?! Cum îndrăzneşti să mă abordezi în văzul tuturor? Ţi-am spus să nu te apropii niciodată de mine fără să te chem eu.

Ca de obicei, trepăduşul nu se lăsă intimidat de reacţia episcopului; se strâmbă şi îşi lăsă capul într-o parte, ridicând uşor din umeri.

— Dar mi-aţi spus să vin imediat la domnia voastră dacă am vreo dovadă că monahii din grajduri se fac vinovaţi de ceva.

Odo înălţă capul.

— Şi ai vreo dovadă?

Spionul ridică iar din umeri.

— Una cât se poate de solidă. Vorbesc între ei despre o comoară pe care au găsit-o sub templu.

— Sub... sub *templu?* Eşti sigur?

— Foarte sigur. Unul dintre sergenţii lor, pe care l-am plătit gras ca să asculte, i-a auzit pe doi dintre ei vorbind despre asta. Au găsit aur, giuvaieruri şi o grămadă de documente.

Odo se întoarse cu spatele, lăsându-l pe spion să se zgâiască în urma lui, dar mintea îi lucra febril. Avea o întâlnire în această după-amiază, atent şi de mult timp planificată, cu tânăra lui amantă musulmană, Arouna, fiica şeicului Fakhr Ad-Kamil, şi

nu avea de gând s-o amâne. Toate rudele ei de sex bărbătesc erau în palat, participând la ceremonii, iar acest lucru îi oferea lui o excelentă oportunitate de a se bucura de o după-amiază de desfrâu cu fata, fără teama obișnuită de a nu fi prins și ucis pe loc; de aceea, aranjase astfel încât să lipsească de la recepție, pretinzând că avea ceva de lucru pentru patriarh și că, mai mult decât atât, era în ultima zi a autoimpusului său post de penitență de paisprezece zile.

Această nouă situație, inconvenabilă, era ceva neașteptat, dar îi oferea nemaiîntâlnite posibilități de îmbogățire și pica exact la momentul potrivit. O comoară din aur și giuvaieruri la îndemâna lui... Alice era amețită de noul ei soț și încă înainte de sosirea lui începuse să se pregătească pentru a pleca împreună cu el în Antiohia, iar Odo știa că acum nu-i mai stătea deloc gândul la călugării-cavaleri și la activitățile lor subterane. Dacă vestea adusă de Gregorio era adevărată, Odo putea profita de pe urma ei mai mult decât în cele mai frumoase visuri ale lui, fiindcă nu exista nici un document referitor la comoară – și cu atât mai mult la ce și cât anume conținea ea. Dacă își făcea acum planurile repede și cu grijă, va putea trece la acțiune imediat ce Alice va pleca din Ierusalim, afișându-se într-o lumină eroică în fața regelui și, în același timp, confiscând pentru el o parte substanțială a comorii.

Tot ce trebuia să facă – în eventualitatea că informatorul nu mințise – era să-i cheme pe călugării-cavaleri la o întrevedere cu patriarhul, să-i denunțe în fața acestuia și să pună să fie arestați; între timp, Gregorio avea să cerceteze rapid locul săpăturilor, înainte ca regele să aibă timp să-și trimită propriii oameni în același scop. Gregorio era destul de abil pentru a se descurca, în schimbul unei părți generoase din ce va putea lua din comoară. Dimensiunile acestei părți aveau să fie negociate, dar Odo era dispus să se mulțumească cu jumătate – dacă spionul avea să trăiască suficient pentru a pretinde ceva.

Odo se întoarse pe călcâie; Gregorio îl privea, așteptând răbdător. Erau singuri acum, toți ceilalți retrăgându-se în palat.

— Vino cu mine! Trebuie să-mi schimb veșmintele, între timp, putem vorbi. Vino!

Odată rămași singuri în camerele lui, Odo începu să-și scoată robele ceremoniale.

— Cine este sergentul pe care-l plătești?

Omulețul se strâmbă.

— Îl cheamă Giacomo Versace. E unul dintre cei mai buni. L-am strecurat cu mult timp în urmă în rândul sergenților, când am început să căutăm dovezi împotriva călugărilor. Stă printre ei de o bună bucată de vreme și se bucură de încrederea lor. El este cel care l-a găsit pe fratele Étienne – pe numele de cavaler, de St Clair – după ce a fost răpit.

— Și e de încredere?

— Eu mă încred în el, dar îmi dau seama că poate n-ar fi apreciat de domnia voastră. Dar la întrebarea dacă putem crede în spusele lui, răspunsul este da, putem. V-am spus, călugării îl văd cu ochi buni și este unul dintre acei oameni norocoși, pentru meseria mea, care au prețiosul talent de a deveni invizibili atunci când o doresc. Se află tot timpul printre călugării-cavaleri, mereu muncind, mereu neobservat și totdeauna trăgând cu urechea. Cei doi pe care i-a auzit vorbind despre comoară sunt de St Agnan și Gondemare. Versace se afla în grajduri printr-un noroc chior, șezând tăcut printre baloții de fân, când ei au intrat și, crezând că sunt singuri, au început să vorbească despre cufere cu monede din aur și argint și casete cu bijuterii îngropate de o mie de ani în tunelurile de sub munte, în măruntaiele templului. Sperau să le poată folosi pentru a cumpăra arme, armuri și cai. Versace a ascultat atent și a rămas ascuns acolo mult timp după ce ei au plecat. Așteptase clipa aceea vreme de mai bine de un an și nu voia să-și pericliteze siguranța fiind prea nerăbdător. Apoi, când a putut ieși, a venit direct la mine.

— L-ai recompensat?

— Da, cu ce am avut la îndemână. N-a fost mult, dar a putut să-și cumpere o carafă cu vin. Nu mi-am făcut griji pentru asta, fiindcă îl cunosc bine. Are gura mai ferecată decât a mea. Dar i-am spus că-l voi răsplăti mai târziu.

— Aș vrea să mi-l arăți și mie cândva... El nu știe, bănuiesc, că lucrezi pentru mine.

— De ce ar ști? E omul meu și am grijă să-l plătesc bine. Ăsta e singurul lucru de care îi pasă.

— Excelent! Și cei doi călugări implicați... cum spuneai că îi cheamă?

— Archambaund de St Agnan și Gondemare. Pentru acesta din urmă nu știe decât un nume.

— Scrie-mi-le. Uite acolo, pe masă, un toc și cerneală.

Spionul scrise cele două nume în vreme ce Odo își puse o robă simplă, cafenie, care îi permitea să umble pe străzile orașului fără a fi recunoscut și a atrage atenția asupra sa. Luă foaia de hârtie, citi numele încă o dată, o împături și o puse înapoi pe masă, acoperind-o cu călimara.

— Acum vreau să te duci înapoi și să vorbești încă o dată cu omul tău, Versace. De data asta chestionează-l amănunțit și află exact ce a auzit, fiece amănunt, fiece cuvânt, mai cu seamă despre tunelurile acelea de sub templu. Cum se coboară în ele. E foarte important, dar ai grijă ca omul să nu-și dea seama de acest lucru. În mod normal nu m-aș aventura să-ți dau sfaturi în meseria ta, dar prefă-te că întrebi din simplă curiozitate și află tot ce e de aflat.

— Păi, știm cum se coboară acolo, nu-i așa? Prin tunelul sau puțul pe care l-au săpat cu ani în urmă.

Odo făcu o strâmbătură.

— Poate că da. Au spus că își construiesc o mănăstire în stânca muntelui, dar aș pune prinsoare că au săpat mult mai adânc decât ar bănui cineva. Asta rămâne de văzut. Între timp însă, vreau să mă asigur că am aflat tot ce se poate afla de la Versace acela al tău. Întoarce-te la mine peste trei zile și-ți voi da instrucțiunile finale. Până atunci îți pot promite un lucru: dacă totul merge bine aici, vom împărți în mod egal amândoi, tu și cu mine, o mare parte din comoara asta. Îi voi invita pe frați la o adunare, îi voi denunța în vreme ce se vor afla în fața patriarhului și voi pune să fie arestați. Între timp, tu vei intra în tuneluri, vei vedea unde se află comoara și, când o vei găsi, îți vei lua partea ta imediat, atât cât vei putea duce, și o vei ascunde astfel încât să nu fie descoperită. Apoi eu voi însoți gărzile regale într-o percheziție a tunelurilor, vom găsi ceea ce a mai

rămas din comoară, i-o vom duce regelui, iar acesta va fi foarte mulţumit de noi. După aceea, când totul se va fi rezolvat, iar comoara va fi luată din tuneluri de oamenii regelui, noi doi vom împărţi în mod egal ceea ce a rămas. Suntem de acord?

Omuleţul îl privi îndeaproape, cu o sprânceană ridicată, aproape în batjocură.

— Da, monseniore, suntem de acord într-adevăr.

— Atunci, aşa să fie. Ai grijă deci să storci de la omul tău absolut tot ce ştie. Acum du-te şi întoarce-te peste trei zile.

Odo îl privi pe spion îndepărtându-se şi rămase adâncit în gânduri câteva minute înainte de a-şi lua din dulapul cu robe episcopale o pelerină de drum uşoară, uzată. Şi-o puse pe umeri şi ieşi din clădire, uşurat că nu întâlni pe nimeni în cale. Odată ajuns în stradă, privi în stânga şi-n dreapta, apoi traversă repede până pe strada principală şi se strecură pe una dintre aleile numeroase din jur.

Continuă să meargă cu paşi repezi, cu faţa acoperită de gluga pelerinei, pentru a se asigura că nu va fi recunoscut, iar când trecu de reşedinţa regală, intrând în oraşul propriu-zis, încrederea începu să-i sporească, ştiind că deja se putea amesteca în mulţime în vreme ce se îndrepta spre căsuţa pe care prinţesa Alice le Bourcq o cumpărase pentru el, printr-un intermediar secret şi discret. Casa se afla la marginea oraşului, aproape de zidul estic, dar suficient de departe de poarta principală pentru a-i oferi o anume anonimitate, cu toate că originea lui francă era limpede. În Ierusalim trăiau la vremea aceea numeroşi *ferenghi* pentru ca prezenţa lor să fie acceptată de populaţie fără resentimente, iar mulţi dintre ei erau soldaţi care, dintr-un motiv sau altul – mai cu seamă în legătură cu femeile şi accesul la ele – deţineau şi un alt acoperiş deasupra capului, pe lângă cel oficial, de la cazarmă. Pericolul de a fi recunoscut de unul dintre ei era infim, mai ales că purta pelerina aceea jerpelită.

Era nerăbdător să ajungă la destinaţie şi la deliciile carnale care-l aşteptau acolo, fiindcă, din cauza haosului ce pusese stăpânire pe oraş odată cu sosirea prinţului Antiohiei, cu aproape o lună în urmă, trecuseră deja douăsprezece zile de

când n-o mai văzuse pe Arouna, splendida și depravata lui metresă-copil, care îl cucerise definitiv. Aproape că nici nu putea crede, după patru luni de plăceri care depășiseră tot ce cunoscuse vreodată alături de desăvârșita Alice, că ea se gândise la el într-atât încât să-i facă un asemenea cadou, după care se zbătuse să-i facă rost de un cuibușor sigur în care să-și continue periculoasa și tainica relație cu tânăra arabă. Știa și, în clipele sale de liniște sufletească, recunoștea față de el însuși, că avea multe pentru care să-i fie recunoscător prințesei, inclusiv această ocazie de a pune acum mâna pe o comoară nebănuită. Dacă n-ar fi fost Alice, el n-ar fi acordat nici o atenție călugărilor de la templu și activităților subterane ale acestora. Și știa la fel de bine, în ciuda a ceea ce vanitatea i-ar fi șoptit în privința atractivității sale masculine, că Alice ar fi putut pur și simplu să-l ignore complet odată ce n-ar mai fi avut nevoie de el, refuzându-i orice alt favor, iar el n-ar fi avut ce face în acest caz. Faptul că nu se purtase așa și că, mai mult decât atât, se străduise din greu să-i asigure alte plăceri carnale în schimbul celor pe care i le acordase ea înainte, devenise tot mai flatant odată cu trecerea timpului și cu fascinația sa tot mai intensă față de uimitoarea Arouna.

Imaginându-și desfătările care îl așteptau, simți cum se excită și grăbi pasul. Gregorio îl făcuse să întârzie mai mult decât ar fi vrut și Odo îi purta pică fiindcă venise într-un moment nepotrivit, în ciuda entuziasmului pe care i-l stârniseră informațiile aflate. Văzu în față străduța laterală îngustă ce ducea la căsuță și în aceeași clipă deveni conștient de silueta care se apropia spre el din depărtare, un franc înalt, înveșmântat într-un costum întreg din zale strălucitoare, acoperit de o robă albă, simplă.

Întâlnirea era una neașteptată și neplăcută, fiindcă roba albă a călugărilor-cavaleri devenise bine cunoscută în Ierusalim în anii din urmă, cu toate că numai nouă erau cei care o purtau, iar din alura tinerească a celui care se apropia, Odo își dădu seama că era de St Clair, cel care-și spunea fratele Étienne și care, foarte probabil, avea să-l recunoască. Blestemând în sinea sa, observă cu oarecare ușurare că omul era singur și părea să fie

pradă unei stări de visare, privind în gol, neatent la ceea ce se petrecea în jurul lui. Cu inima bubuindu-i în piept, episcopul mări pasul și coti pe alee înainte ca de St Clair să se poată apropia suficient pentru a-l vedea.

11

De St Clair străbătea străzile de ore întregi, singur, rătăcind fără un țel anume și încercând să ia o hotărâre pe care o cumpănise toată noaptea. Era o decizie importantă, din mai multe puncte de vedere, și îl trimisese dimineață pe Arlo să-și vadă de treburile lui, insistând că el trebuia să se gândească bine și să se concentreze pe anumite probleme, iar pentru asta avea nevoie de singurătate. Arlo nu-și ascunsese descumpănirea și neplăcerea, dar St Clair nu mai fusese niciodată atât de hotărât în vreo privință, așa că, în ciuda încruntării lui Arlo, voința stăpânului precumpănise asupra celei a servitorului.

În după-amiaza anterioară, convocându-i pe toți confrații, Hugues de Payens anunțase că în decurs de o lună va pleca spre Franța și că va lua cu el încă doi călugări-cavaleri.

Unul dintre aceștia doi, din motive ce deveniseră evidente, era André de Montbard, dar, în spiritul confreriei lor, de Payens precizase că numele celuilalt va fi ales prin tragere la sorți, oferindu-le astfel tuturor egalitatea de șanse. Odată ajunși în Franța, cei trei cavaleri aveau să-și prezinte descoperirile în fața Consiliului Ordinului Renașterii și apoi, cu acordul și susținerea acestuia, îl vor aborda pe cel care, deși tânăr, devenise rapid cel mai puternic și mai influent reprezentant al clerului francez. Acest cleric, pe numele lui Bernard de Fontaines-les-Dijons, era cunoscut în cercurile ecleziastice ca Bernard de Clairvaux, după mănăstirea cisterciană pe care o construise și al cărei abate era. Bernard de Clairvaux era nepotul lui André de Montbard, iar acesta, cu mult înainte de a pleca spre Țara Sfântă, îi dăruise tânărului – și, prin extensie, Ordinului Cistercian recent fondat – domeniile pe care se afla acum abația Clairvaux. De Montbard era încrezător în faptul că, abordat așa cum se cuvenea, nepotul său va accepta să acționeze ca intermediar și să le aranjeze o audiență la papă, pentru ca frații să-i prezinte dovezile referitoare la descoperirile din măruntaiele templului.

Comoara fusese deja examinată și catalogată, iar autenticitatea Chivotului Legământului fusese investigată și

stabilită dincolo de orice posibilitate de eroare, deși conținutul lui rămăsese încă neexaminat. De Payens nu-și schimbase opinia conform căreia muritorilor de rând nu le era dat să atingă, fizic vorbind, o relicvă sfântă atât de prețioasă, așa că ordonase ca Chivotul să fie ambalat și păstrat intact până când avea să poată fi deschis și analizat de oameni mai îndreptățiți decât el pentru a-i studia conținutul.

După ce se consultase cu de St Omer și de Montbard, Hugues de Payens ajunsese la concluzia că recipientele găsite în cripta de sub altar erau mai importante decât cele din sala de sus și, cum nu știau în ce ordine fuseseră așezate oalele pe rafturi, aleseseră opt dintre ele, două de la fiecare capăt al șirurilor de pe ambii pereți, una din partea de sus și una din cea de jos a fiecărui rând de rafturi.

De St Clair nu se mirase deloc că de Montbard fusese cel care preluase comanda, supraveghind aducerea celor opt oale din criptă până sus, în grajduri. Sub privirile sale, fiecare vas fusese împachetat, legat și dus de doi dintre confrați în sala documentelor, din grajduri, unde fuseseră aranjate diverse mese din lemn, câteva în fiecare colț al încăperii. Un al cincilea grup de mese trona în centrul camerei, deja acoperite cu documentele pe care de Montbard le adusese cu el când venise din Franța.

Odată aduse sus, cele două oale, fiecare de pe o latură a geleriei, fuseseră puse pe una dintre mesele din colț, marcate și numerotate cu precizie, după care de Montbard le rupsese sigiliul cu mare atenție și scosese conținutul. De St Clair fusese de față – ca toți confrații, de altfel – nerăbdător să vadă pentru ce anume munciseră atât de mult și de greu, iar când constataseră că vasele conțineau suluri de pergament, așa cum prezisese de Montbard, rămăseseră tăcuți, privind aproape cu venerație cum acesta ceruse un vas cu apă, își spălase mâinile, le șterse bine cu un prosop curat, după care se așezase și se aplecase în față, preocupat, pentru a derula partea de sus a primului pergament, pe care îl ținuse deschis cu degetele întinse. Scrisul era mic, cu literele și simbolurile desăvârșit desenate, dar pentru ei toți – poate cu excepția lui de Montbard

– erau complet necunoscute și indescifrabile.

De Montbard ședea ca în transă, încremenit, doar ochii mișcându-i-se, parcurgând rapid documentul, până ce unul dintre confrații începu să se agite. Chiar și de Payens și de St Omer se arătau nerăbdători, cu ochii țintă la colegul lor, părând că-și țin răsuflarea. În cele din urmă, de Montbard înclină din cap, mulțumit de ceva, și se relaxă în scaun, lăsând pergamentul să se strângă din nou în formă de sul. Apoi ridică privirile și se uită pe rând la cei doi confrați mai vârstnici.

— Da, spuse el și încuviință iar, cu mai multă emfază de această dată. Da! Asta e! Îl avem. Pentru el am venit aici.

Hugues de Payens icni audibil, iar de St Omer îi arse un pumn în umăr, cu un zâmbet larg întipărit pe figura lui ridată; ceilalți șase continuau să se privească nedumeriți, cu grade variate de curiozitate și confuzie. De Montbard era deja în picioare, apropiindu-se de mesele din centrul încăperii, pe care se aflau întinse documentele aduse de el. Căută printre ele, alese unul și-l aduse la masa cu sulul de pergament, remarcând abia atunci expresiile celorlalți. Ezită, privind de la unul la altul, se rezemă cu fundul de marginea mesei din spatele său și iarăși îi privi pe rând, pe toți, în vreme ce zâmbetul i se lățea într-un soi de rânjet rușinat.

— Îmi dau seama că nici unul dintre voi nu știe ce s-a întâmplat aici de fapt, așa că lăsați-mă să vă explic astfel încât să puteți înțelege cât de cât. Făcu o pauză, conștient că fiecare îi sorbea cuvintele, apoi făcu un semn arătând spre cele patru perechi de oale din colțurile încăperii. Ceea ce am găsit, prieteni, în aceste oale și în celelalte de jos, este cu adevărat Renașterea în Sion. Cu această descoperire, străvechiul nostru Ordin al Renașterii în Sion *a renăscut* în Sion. În pergamentele acestea se află justificarea absolută a tuturor credințelor și convingerilor nutrite de înaintașii noștri, a tot ce au năzuit ei să afle vreme de secole, de fapt vreme de mai bine de o mie de ani. Iar onoarea și gloria de a le fi găsit vă aparțin vouă.

De Montbard nu mai zâmbea acum.

— Noi... sau mai bine zis *voi* ați găsit Chivotul Legământului, cea mai valoroasă și mai prețuită relicvă a

Antichității. Așa cum știți, nici unul dintre noi n-a atins-o și încă nu știm ce anume conține. Dar descoperirea în sine are o importanță uriașă, cu toate că nu pare a fi decât o casetă din lemn bogat ornamentată, poate o casetă goală, acoperită cu un strat de aur gravat. A fost confecționat, ni se spune, pentru a găzdui cele două tăblițe de piatră aduse de Moise de pe munte – Cele Zece Porunci, dovada legământului făcut de Dumnezeu cu omenirea – dar nici unul dintre noi nu poate îndrăzni să-l atingă, să-l deschidă și să vadă ce se află înăuntru. Prin urmare, nu-i putem estima valoarea în termeni ușor de înțeles pentru omul obișnuit. Dar se îndoiește oare vreunul dintre noi de proveniența lui? Totodată însă, am mai găsit și astea, adăugă de Montbard arătând cu mâna spre oale. Vase sigilate, pline cu pergamente străvechi, fragile. N-ați spus nimic, dar știu că mulți dintre voi sunteți dezamăgiți fiindcă tezaurul pentru dezgroparea căruia ați muncit atât de mult pare a fi atât de „firav". Unii veți crede poate că e lipsit de valoare – o răsplată insuficientă pentru eforturi atât de îndelungi și de susținute. Dar vă spun eu, frații mei, că dacă fiecare vas pe care l-am găsit ar fi fost plin de giuvaieruri, tot nu s-ar fi apropiat nici pe departe de valoarea comorii pe care am descoperit-o noi de fapt. Acesta de aici – de Montbard ridică sulul de pergament și cu mâna cealaltă arătă spre cele depozitate pe mesele din jur – și acelea de acolo constituie un indiciu referitor la toate celelalte oale. Nu sunt un om foarte învățat, dar am deprins multe de la alții care erau, care au studiat toată viața tradiția și documentele ordinului nostru. Am învățat astfel suficient pentru a-mi putea da seama cel puțin că am descoperit aici documentele originale, autentice, ale ceea ce ordinul numește Comunitatea din Ierusalim, Adunarea inițială, *Biserica* originală, dacă vreți, fondată de Iisus și de ucenicii săi în acest oraș. Iacov, fratele lui Iisus, a fost primul ei conducător, poate și înainte de moartea acestuia, dar în mod cert după ea.

De Montbard făcu o pauză, pentru ca spusele sale să fie mai bine percepute de cei care îl ascultau, apoi continuă:

— Știu că vă amintiți cu toții consternarea pe care ați simțit-o la scurtă vreme după ce ați devenit membri ai ordinului, când

ați aflat pentru prima dată de convingerea noastră conform căreia în Biserica creștină de astăzi nu totul funcționează așa cum ar trebui. Acceptarea acestui prim principiu al ordinului a fost o experiență dificilă, traumatizantă. Așa a fost pentru mine, un tânăr de optsprezece ani la vremea aceea, fiindcă provin dintr-o familie creștină pioasă – la fel ca voi toți – și mi s-a părut că mi se cere să-mi însușesc o erezie ce presupunea respingerea învățăturilor transmise nouă de Sfântul Pavel și de Noul Testament în întregul său. Da, ca și voi – și surprinzător de repede din câte îmi amintesc – logica și cunoștințele preceptorilor mei și ale ordinului însuși m-au convins. În scurt timp am început să cred că Simon Petru nu a fost primul lider al Bisericii, că nu a fost primul papă, așa cum ar vrea clericii să credem. Această onoare i-a aparținut lui Iacov, fratele lui Iisus, numit de ucenicii lui Iacov cel Drept. Dar Biserica ne învață că Iisus nu a avut frați și, din punctul ei de vedere, cum ar fi putut avea, dacă se născuse dintr-o fecioară? Ar trebui să credem oare că Maria, după intervenția divină, a devenit o persoană obișnuită, pradă plăcerilor cărnii? Așa că toți ne-am pus, într-un moment sau altul, unele întrebări profund tulburătoare. Dacă doctrina Bisericii este greșită într-o privință fundamentală ca identitatea primului ei conducător și dacă ea neagă existența fraților și a familiei lui, atunci ce alte aspecte ale învățăturilor ei ar putea fi de asemenea eronate?

Din nou îi privi pe toți pe rând, inclusiv pe cei doi confrați mai vârstnici, după care continuă:

— Cunoașteți toți învățăturile noastre, bazate pe documentele din arhivele ordinului: Iisus a avut o familie, mama lui era Maria, iar Iacov cel Drept era unul dintre frații lui. Pavel, numit uneori, în mod derutant, Saul, a fost cel care a schimbat adevărul pentru propriile-i motive și, cel mai probabil, pentru a-și urma planurile și a face astfel încât credința sa să devină acceptabilă din punct de vedere politic pentru romani, ținând seama de teama, ura și neîncrederea acestora față de tot ceea ce era iudaic. Iisus a fost arestat și executat pentru opiniile sale radicale, pentru activitățile politice. Răstignirea era pedeapsa aplicată rebelilor și disidenților politici. Ciudat, frații mei – iar

acest lucru îl ştiţi de asemenea din învăţăturile ordinului nostru – este faptul că moartea lui Iisus nu a stârnit reacţii semnificative nici în Ierusalim, nici în altă parte. A murit, iar fratele lui Iacov a continuat să dirijeze activităţile comunităţii lor. Tulburările civile şi luptele deschise au început ca reacţie la asasinarea lui Iacov, ucis după câţiva ani pe treptele templului lui Irod, iar la scurt timp după acest eveniment, generalul roman Titus, trimis de tatăl lui, Vespasian, şi-a condus armatele pentru a distruge Ierusalimul şi templul de acolo, considerând că doar astfel putea zdrobi spiritul iudeilor. Dar au greşit. Au distrus Ierusalimul, au distrus templul, dar membrii Adunării au prevăzut acest moment la timp pentru a-şi ascunde preţioasele arhive – această comoară – şi a fugi din oraş, ducând cu ei informaţii suficiente pentru ca într-o zi, când tulburările aveau să fie încheiate şi uitate, urmaşii lor să se poată întoarce şi să-şi reasume istoria. Iar noi, prieteni, suntem aceşti urmaşi. Şi ceea ce am descoperit este istoria lor: arhivele complete, credem noi, ale Comunităţii din Ierusalim – realizările, membrii şi trecutul ei, principiile credinţelor pe care le-au nutrit şi lupta lor pentru a se elibera de sub tirania familiei lui Irod şi a religiei represive pe care aceasta a impus-o tuturor evreilor.

De St Clair stătea nemişcat, ţinându-şi răsuflarea şi simţindu-şi inima bubuindu-i, iar de Montbard făcu o pauză pentru a-şi alege cuvintele.

— Iată deci ce aţi descoperit voi, fraţii mei. Povestea adevărată şi de netăgăduit a ceea ce i s-a întâmplat lui Iisus, familiei şi prietenilor săi, a religiei şi credinţelor acestora. Iar acum, tot ce rămâne de făcut este să traducem aceste pergamente. Va fi o sarcină prodigioasă şi o responsabilitate enormă. Munca voastră aici aproape că s-a sfârşit, iar de acum înainte vă veţi putea petrece mai mult timp ocupându-vă de cealaltă îndatorire, secundară, aceea de apărători ai drumurilor din Outremer. Misiunea mea în viitorul apropiat este aceea de a examina ce avem – nu de a traduce textele, fiindcă nu am nici cunoştinţele, nici timpul necesar, ci de a-mi folosi abilităţile şi documentele pe care mi le-au încredinţat superiorii ordinului pentru a mă asigura că tot ce avem aici rămâne intact şi că este,

fără umbră de îndoială, exact ceea ce credem noi că este. De aceea, trebuie să-mi încep munca imediat, iar voi vă puteți retrage să vorbiți între voi și să vă gândiți la consecințele – imprevizibile, toate – ce vor apărea cu siguranță în anii viitori. Știu că nu trebuie să vă reamintesc jurământul de confidențialitate pe care l-ați depus și de faptul că aceste informații trebuie să rămână secrete, necunoscute celor din afara confreriei, dar știu și că mă veți ierta fiindcă vi le readuc în memorie. Fiți de azi înainte chiar mai precauți decât până acum în păstrarea acestor taine. Iar acum, cu acordul fratelui Hugues, magistrul nostru, vă mulțumesc tuturor în numele fiecărui confrate al Ordinului Renașterii. Prin eforturile voastre, ați făcut posibilă această Renaștere.

Adunarea se încheie, fraţii se risipiră vorbind încet între ei, dar de St Clair părăsi încăperea singur și se îndepărtă de ceilalți, gândindu-se la minunile care i se întâmplaseră lui și lumii din jur în ultima lună; în vreme ce mergea, se simțea din ce în ce mai ușurat, ca și cum o mare greutate i-ar fi fost ridicată de pe umeri, iar acum era liber să plutească dus de vânt, acolo unde voia acesta să-l ducă.

Acest episod se petrecuse cu aproape două luni în urmă și de St Clair își spuse că munca lui de Montbard continuase în liniște de atunci, fără ca vreunul dintre confrați să pună întrebări despre progresul cercetărilor sale. Pe scurt, activitatea lor se desfășura la fel ca înainte, dar, eliberați de necesitatea de a săpa, care îi afectase ani de-a rândul, extinseseră și intensificaseră programul patrulărilor până ce, cu o seară în urmă, de Payens anunțase că urma să plece spre Franța. Trecuseră decenii de când confrații nu mai fuseseră acasă, așa că alegerea celui de-al treilea care va pleca fusese așteptată cu mare entuziasm și nerăbdare. Tragerea la sorți se făcuse apoi repede și, spre mâhnirea firească a celorlalți, de St Clair câștigase.

Acceptând rezultatul, acesta deveni conștient că Gondemare, cel mai tăcut dintre confrați, era mai dezamăgit decât toți ceilalți, și începu să aibă mustrări de conștiință. La fel ca Payen de Montdidier, Gondemare rămăsese văduv la o vârstă

tânără și venise în Outremer la scurt timp după moartea soției lui. Spre deosebire însă de Montdidier, el lăsase în urmă mai mulți copii, în grija rudelor, și cu câțiva ani în urmă primise vești că avea și nepoți. Aceasta ar fi putut fi unica lui ocazie de a-i vedea și, în seara aceea, de St Clair se duse la culcare știind acest lucru, fiind incapabil să adoarmă. El nu avea rude în Anjou și, cu toate că i-ar fi plăcut să se întoarcă acasă, n-ar fi făcut-o decât pentru a-și împlini datoria față de ordin – ceea ce Gondemare ar fi putut face la fel de bine. În plus – și acest lucru îl tulbura mai mult decât orice altceva – el, dintre toți confrații de aici, fusese cel care-și încălcase jurămintele și se dovedise a nu fi, cel puțin în propriii săi ochi, demn de a-și reprezenta semenii în această călătorie. De St Clair petrecu o noapte lipsită de somn și se ridică din pat cu mult înainte de ivirea zorilor, pentru a se plimba pe străzi și a cugeta la ceea ce avea de făcut.

În final se decise, cu mare ușurare, să-i cedeze locul lui Gondemare și, cufundat în gânduri cum era, probabil că nu l-ar fi remarcat pe episcopul Odo dacă acesta din urmă nu ar fi grăbit brusc pasul pentru a-l evita. De St Clair simți mai degrabă decât văzu o mișcare neașteptată și întoarse privirea exact la timp pentru a zări o siluetă bărbătească dispărând pe alee. Omul avea ceva familiar în felul în care se mișca, dar dispăru înainte ca el să devină mai atent, așa că trecu de alee privind într-o doară în lungul ei și văzând cum silueta coteşte spre stânga și dispare, lăsându-l cu senzația vagă că recunoscuse persoana. Ezită, simțindu-se îndemnat s-o urmărească, apoi ridică din umeri și își continuă drumul.

Nu făcu însă mai mult de douăzeci de pași când își dădu seama, împotriva oricărei logici, că silueta grăbită îi amintea puternic de secretarul personal al patriarhului, Odo, episcopul de Fontainebleau. Își spuse că se înșela, fără îndoială, fiindcă bărbatul pe care îl zărise de două ori pe fugă era jerpelit îmbrăcat, prea sărăcăcios pentru un episcop; apoi însă, amintindu-și câtă viclenie și duplicitate simțise în purtarea respectivului episcop, deveni curios și se întoarse până în capătul aleii, unde rămase câteva clipe privind în penumbra ei, după care înaintă cu pași rari spre locul în care văzuse silueta

dispărând.

Nu era nimic acolo. Colțul pe care îl zărise era de fapt intrarea într-o alee care se înfunda, cu ziduri înalte și goale pe trei laturi, ceea ce însemna că bărbatul grăbit, oricine o fi fost el, intrase acolo doar pentru a evita să fie văzut. Acum pe deplin curios, părăsi aleea și coti spre stânga, mărind pasul în urmărirea umbrei enigmatice, conștient că se afla într-un teritoriu necunoscut și că puținii oameni pe care îi zări, toți bărbați, îl priveau cu o ostilitate nedisimulată. Fără a se sinchisi, își roti cingătoarea, aducându-și sabia la îndemână, și își continuă drumul.

Mult în fața lui și ascuns de câteva cotituri ale străduței înguste și șerpuite, Odo se felicita fiindcă nu fusese văzut, când ajunse într-o piațetă mică, închisă, și văzu câțiva bărbați cu figuri amenințătoare întorcându-se spre el, aproape ca și cum l-ar fi așteptat să apară. Știa, desigur, că așa ceva nu era posibil, își înghiți spaima care îl împunse brusc, își îndreptă spatele și își ridică fruntea cât mai mult, pășind cu hotărâre mai departe. În aceeași clipă auzi un zgomot în spate și, întorcând capul, văzu alți doi bărbați apropiindu-se de el, amândoi ținând în mâini pumnale cu lama lungă și curbată, înăbușindu-și un strigăt de frică, se răsuci în cerc, numără șase bărbați, toți înarmați; aceștia se opriră, înconjurându-l de la o distanță de câțiva pași. Se pregăti să-i înfrunte, să le spună cine era, când își simți inima strângându-i-se în piept.

— Episcopule!

Cuvântul fusese rostit încet, dar nu exista nici o îndoială în privința semnificației lui și Odo se întoarse, îngrozit, în direcția din care acesta se auzise. Un bărbat înalt, zvelt, îmbrăcat din cap până-n picioare în roba neagră, lungă și largă a nomazilor din deșert, înainta spre el; fața îi era ascunsă în întregime, cu excepția ochilor întunecați, imobili, fixați asupra lui. Când ajunse la doi pași de el, se opri și rosti un alt cuvânt inconfundabil:

— Arouna.

Apoi, înainte ca Odo să poată reacționa, lovi.

Pentru o frântură de clipă, episcopul crezu că necunoscutul îl izbise în stomac, șocul lăsându-l fără aer în plămâni, dar apoi atacatorul își roti brusc încheietura mâinii, răsucind lama în carnea lui Odo, trăgând-o totodată în sus, de-a lungul coastelor, și apoi în lateral. Conștient dintr-odată de durerea incredibilă, Odo își simți măruntaiele vărsându-se și căzându-i în veșminte. Gura i se deschise și i se închise la loc, scoțând doar un vaiet ascuțit de groază și suferință, dar, înainte de a-și pierde cunoștința, ucigașul se aplecă spre el și-i șopti la ureche:

— Asta e pentru prințesa Alice, ca dar de nuntă, și pentru tatăl Arounei, răzbunare. Singur ți-ai atras moartea, când ai pângărit-o pe fiica lui.

Apoi își trase pumnalul și făcu un pas în spate, privind cum Odo cade în genunchi, fără a ști că ultimul gând al acestuia se îndrepta spre Alice, cățeaua ticăloasă, care avea să pună acum mâna pe comoara lui.

Cu un semn scurt, Hassan șiitul își trimise Asasinii să se piardă printre aleile înconjurătoare, apoi scoase de la piept o scrisoare împăturită și o puse cu grijă între hainele mortului, astfel încât să nu se păteze de sânge. Fără a încreți măcar din nas la duhoarea mațelor vărsate ale mortului, își șterse arma pe roba acestuia și se îndepărtă cu pas măsurat, în urma lui piațeta rămânând pustie.

Câteva clipe mai târziu apăru și de St Clair.

Asasinarea episcopului stârni agitație în comunitatea francă, dar aceasta se stinse repede, deoarece scrisoarea găsită asupra mortului descria în detaliu păcatele și necuviințele prelatului; în plus, cadavrul unei tinere musulmane, fiica unui șeic, fu descoperit puțin mai târziu într-o casă care se dovedi apoi că îi aparținuse episcopului. În aceeași zi, alți doi franci fură găsiți morți, asasinați în același mod; unul dintre ei era spionul Gregorio, iar celălalt un sergent din ordinul călugărilor-cavaleri, pe nume Giacomo Versace. Nici această descoperire nu făcu vâlvă prea mare, deoarece relațiile celor doi cu episcopul Odo erau cunoscute, numele lor apărând în scrisoarea găsită asupra acestuia. Ucigașii celor patru rămaseră neidentificați.

Étienne de St Clair avea însă unele nedumeriri și nu-și putea mărturisi nimănui curiozitatea, oricât ar fi dorit. El găsise cadavrul episcopului și scrisoarea frumos împăturită, scrisă în latină, care, deși nu explica și nu motiva crima, cel puțin clarifica motivele aflate la baza ei. Toată lumea acceptase conținutul scrisorii, considerând informațiile prezentate ca fiind evidente. Numai de St Clair dădu importanță modului în care fusese scris mesajul, cu o caligrafie elegantă, delicată și vag feminină, și obiectului în care fusese închisă scrisoarea, pentru a fi protejată – un soi de plic din piele de un galben-strălucitor, cu o semilună minusculă brodată într-un colț; călugărul-cavaler decise să păstreze însă tăcerea asupra acestui fapt.

EPILOG

— Mergeți cu Dumnezeu, fraților, și fie ca El să vă îndrume fiecare pas de acum înainte.

Cu aceste cuvinte, Godefroi de St Omer își luă la revedere de la cei trei delegați care plecau și care, peste mai puțin de un an, aveau să reprezinte Ordinul Oștenilor Săraci ai lui Iisus Hristos în fața Bisericii și a autorităților din Franța și din restul creștinătății. De St Omer prelua comanda celor două treimi ale confreriei cavalerilor de pe Muntele Templului care rămâneau în Ierusalim. Aceștia ședeau călare în spatele lui, cu fețele voit lipsite de orice expresie, privindu-i pe cei trei prieteni și tovarăși luându-și rămas-bun și pornind apoi la vale, însoțiți de o escortă de cinci sergenți, spre grupul numeros care își croia deja drum către porțile orașului.

Între ei, își spuseseră adio de mult, iar acum grupul care pleca spre casă urma să se alăture alaiului regal al tinerilor căsătoriți pe prima parte a drumului spre nord, până la principatul Antiohiei și apoi spre portul Alexandria, unde cei trei călugări-cavaleri aveau să se îmbarce pentru Cipru, începându-și astfel lungul drum pe mare spre Franța.

Privindu-i pe cei trei – de Payens, de Montbard și Gondemare –, de St Clair era conștient că în colțul gurii îi mijea un zâmbet, stârnit de un gând care îi trecuse prin minte câteva clipe mai devreme și care îi amintise de prințesa Alice și de purtarea ei ispititoare. Știa că avea să se simtă mult mai bine aici, în Ierusalim, decât s-ar fi simțit călătorind până în Antiohia în compania continuă a prințesei. Nu-i păsa câtuși de puțin că Alice părea extrem de fericită și de obsedată de strălucirea noului ei soț; apropierea de ea i-ar fi trezit amintirile într-un mod insuportabil și de St Clair era suficient de cinstit cu sine însuși pentru a recunoaște acest lucru. Nu se mai considera păcătos sau vinovat pentru ceea ce se întâmplase între ei doi, iar de luni întregi somnul nu-i mai era tulburat de gândul la ea; totuși, era încă suficient de tânăr și de bărbat pentru a fi curios

și vulnerabil. Prin urmare, era mult mai bine ca bunul Gondemare, cu inocența și ignoranța lui, să plece alături de ea.

Imediat ce grupul celor trei dispăru din vedere, de St Omer se întoarse spre de St Clair.

— Să ai o patrulare ferită de pericole, frate Étienne, îi spuse el ridicând o mână în semn de salut.

Celălalt încuviință din cap, își întoarse calul, căutându-i din ochi pe colegul său de comandă, de Montdidier, și pe sergentul senior care, de această dată, era omul lui, Arlo. Îi făcu acestuia un semn din mână, iar Arlo dădu pinteni calului și porni la vale, strigând ordinele pentru a pune în mișcare patrula deja formată.

— Încă o dată, deci, murmură de Montdidier, îndemnându-și calul astfel încât să poată călări genunchi lângă genunchi cu de St Clair.

— Umăr la umăr împotriva necredincioșilor, cu săbiile scoase din teacă, pentru slava lui Dumnezeu și siguranța pelerinilor. Îți mărturisesc, Étienne, aș prefera să călătoresc spre Anjou decât către Ierihon.

— Ei, dar gândește-te cât de bine te vei simți peste zece zile, când vei fi înapoi aici, în Ierusalim, în siguranță și în confort, scărpinându-ți alene păduchii, în vreme ce bieții călători se vor perpeli pe marea agitată, doborâți de răul de mare și vărsând până ce măruntaiele vor sta să li se reverse pe gâtlej. E mult mai bine aici, prietene.

De Montdidier mârâi.

— Poate, dar nici n-am ieșit încă pe porțile orașului; mai avem multe de îndurat până ce ne vom întoarce acasă. *Dacă* ne vom mai întoarce... de St Agnan îi spunea ceva lui de Payens seara trecută, la cină, despre raidurile banditești care s-au intensificat între Ierusalim și Ierihon. Tot mai mulți se strâng de fiecare dată și creează haos, zicea el, deși nu știu de unde a aflat asta. Nu știu nici ce a făcut cu informația respectivă, odată ce a primit-o. Dă-i lui Archambaud un fapt concret, și el o să-ți scrie o întreagă evanghelie pe marginea lui.

De St Clair ar fi vrut să-i răspundă cu unele observații proprii, dar nu mai apucă, fiindcă ajunseră la poarta de est a orașului – aleasă pentru a evita mulțimile atrase de alaiul regal,

care pleca pe poarta sudică – iar atenţia i se îndreptă spre oamenii săi, veghind ca trecerea să decurgă fără incidente; după aceea, odată ce se văzură dincolo de zidurile oraşului, atât el, cât şi de Montdidier se văzură ocupaţi pentru o vreme, cu organizarea patrulei. Abia mult mai târziu, când toţi cercetaşii plecaseră să studieze terenul şi restul oamenilor intraseră în rutina care-i aştepta pe durata celor zece zile de patrulare, avu timp să se gândească la spusele lui de Montdidier. La început se întrebă în sinea sa dacă ar fi mai bine să păstreze tăcerea, fiindcă nu voia să-l tulbure pe prietenul lui, aşa cum se întâmplase cu el înainte. În cele din urmă însă, hotărî să-i împărtăşească ceea ce ştia.

— Am avut o discuţie fascinantă seara trecută, cu fratele Hugues.

— Mă mir că aţi avut timp să vorbiţi, cu toate pregătirile pentru plecarea de azi. Despre ce aţi discutat şi ce a fost atât de fascinant?

— Despre toate astea... despre comoară, documente, despre întoarcerea lui în Franţa şi despre ce efect vor avea spusele lui asupra Bisericii. Tu te-ai gândit mult la asta?

De Montdidier se răsuci uşor în şa şi îşi lăţi buzele într-un zâmbet.

— Dacă m-am gândit la asta... La Biserică vrei să zici? Eu? Fii serios, frate, eu am alte lucruri pe cap, n-am vreme să mă frământ cu ceea ce merituoşii noştri fraţi întru religie – cei din afara ordinului, vreau să zic – pot sau nu să facă în comunităţile lor. Eu prefer să-mi ascut săbiile pentru a mă lupta cu supuşii lui Allah în loc să pierd vremea cu gândul la ignoranţii noştri fraţi întru Domnul.

De St Clair încuviinţă, fără a se mira.

— Nici eu nu m-am gândit, până când i-am pus lui de Payens o întrebare într-o doară.

De Montdidier întoarse capul.

— Şi?

— Şi am primit mai mult decât mă aşteptam. În numai câteva clipe, stimatul nostru frate Hugues mi-a oferit o imagine a propriei mele ignoranţe. Iar de atunci, mă tot gândesc la

spusele lui.

De Montdidier nu mai zâmbea. Ceva în atitudinea lui de St Clair îi sugera că era vorba despre ceva mai serios decât își închipuise, așa că își îndreptă spatele și ridică fruntea.

— Pare ceva grav, prietene. Ia spune-mi!

De St Clair privi spre el.

— L-am întrebat cât timp crede că va trece până ca descoperirea noastră să-și facă efectul, până ca schimbările pe care le-am declanșat noi să se producă în fapt și să devină vizibile. La început nu mi-a răspuns, mulțumindu-se să-mi arunce o privire care atunci mi s-a părut comică. Apoi m-a tras departe de ceilalți, astfel încât să putem vorbi – a precizat el – fără riscul de a fi auziți de alții. Și am discutat multă vreme. Mai bine zis, el a vorbit mai mult, iar eu am ascultat. Și am fost... cred că „șocat" e cel mai corect termen... de ceea ce mi-a spus.

— Étienne, îmi pierd răbdarea! *Ce* anume ți-a spus?

— Că nimic nu se va schimba. Că nu se va întâmpla nimic. Sau cel puțin nu ce ne așteptăm noi.

De Montdidier își trase bărbia în piept, iar ochii i se îngustară ca două fante.

— Dar asta e culmea absurdului! Lucrurile *trebuie* să se schimbe acum. Avem dovezi că e necesar să se schimbe, că *fundamentele* Bisericii sunt îndoielnice, ba chiar bazate pe minciuni. Cum poate spune de Payens că nimic nu se va schimba?

— A zis că Biserica nu-și va pleca genunchii în fața descoperirilor noastre. Că le va ignora dacă va putea, iar dacă nu, le va nega, folosind întreaga forță a istoriei și autorității ei pentru a-și consolida poziția, și că va avea ea grijă de toți cei care vor încerca să pună bețe în roate acestei negări.

— Ce vrei să spui prin „va avea ea grijă"?

— Tu ce crezi că vreau să spun, Payen? Îți închipui că încerc acum, când am ajuns atât de departe, să fiu aluziv? Gândește-te puțin! Biserica noastră se consideră universală și, vreme de... cât? Opt sute de ani? Vreme de opt sute de ani, din epoca lui Constantin cel Mare, își are sediul la Roma, reprezentanții ei îmbuibați ignorând cu orbire începuturile la care au renunțat

atât de repede sub vraja seducătoare a mitelor imperiale – începuturile bazate pe sărăcie și pe afirmația plină de mândrie că-i este mai ușor unei cămile să treacă prin urechea acului decât pentru un om bogat să ajungă în împărăția Cerurilor. Dacă ar fi făcută publică, descoperirea aceasta a noastră, mi-a spus de Payens, ar impune ca autoritățile Bisericii în ansamblul lor să-și recunoască greșeala și să renunțe la toate averile, privilegiile și luxul de care se bucură acum. Iar asta ar fi cel mai puțin important lucru care s-ar întâmpla. Fiindcă, odată dezvăluită, această cunoaștere ar distruge Biserica.

— Ei, nu cred că ar merge chiar atât de departe...

— Serios? Nu crezi că oamenii se vor înfuria când vor descoperi că și-au trăit viața în sărăcie, deși nu era nevoie? Că au flămânzit cu sutele de mii, dăruind Bisericii aproape tot ce aveau, nu pentru slava și gloria lui Dumnezeu, sau fiindcă El le-ar fi cerut-o, ci pentru binele și bunăstarea clericilor puturoși, fiindcă așa au considerat preoții că trebuie să stea lucrurile? Nu crezi că oamenii vor fi înclinați să se revolte și să se dedea la vărsări de sânge când vor avea dovada că Biserica i-a exploatat pe ei și familiile lor vreme de sute de ani? Reprezentanții aceia ai Bisericii despre care vorbeam, papi, patriarhi și alții asemenea lor, sunt oameni și ei, prietene, nu zei sau sfinți. Și de aceea vor face orice pentru a se apăra și a-și proteja modul de viață. *Orice*... Dacă am dispărea cu toții din lume mâine – noi, Oștenii Săraci ai lui Iisus Hristos – nu ar fi pentru prima dată când s-ar întâmpla așa ceva. Arhiepiscopii și cardinalii se mândresc cu faptul că sunt reprezentanții lui Dumnezeu. Au, cum s-ar spune, ușă deschisă către El și își păzesc cu ferocitate dreptul de a da glas părerilor și judecății Sale.

— Prin urmare, ne-ar putea distruge pe toți. Asta vrei să spui?

— Da, sigur că da. Ca pe niște muște.

Urmă o lungă pauză, în cursul căreia continuară să călărească în tăcere, unicul zgomot fiind cel al copitelor cailor și ocazionalul scârțâit al șeilor de piele. Într-un târziu, de Montdidier întrebă:

— Și de fapt ce a spus de Payens până la urmă?

— Că avem aliați și atuuri. Că nici noi nu suntem lipsiți de putere. Că rădăcinile noastre sunt mai adânci decât cele ale Bisericii creștine. Că deținem și avem acces la adevărurile documentate pe care le susținem, acces pe care nimeni altcineva nu-l mai are. Că avem abilitatea și inteligența de a ne păstra sursele și comoara ascunse și în siguranță. Și că nu suntem atât de proști încât să riscăm aruncându-ne în primejdie cu ochii închiși. A mai spus că vom câștiga în cele din urmă, dar nicidecum în felul în care ne-am aștepta noi s-o facem. Și la final mi-a cerut să fiu răbdător și să mă pregătesc, la fel ca voi toți, pentru schimbări uriașe, răsunătoare ale lumii, schimbări, a mai adăugat el, care ni s-ar părea inimaginabile și de neînțeles chiar dacă ar încerca să ni le explice acum. Încă nu au început să se petreacă, dar odată ce o vor face, vor fi de neoprit, iar noi, Oștenii Săraci ai lui Iisus Hristos și ai Templului lui Solomon, vom avea puterea de a schimba lumea întreagă.

De Montdidier rămase cu capul într-o parte, privindu-l pieziș câteva minute, după care își drese glasul și spuse.

— Noi, toți nouă? Asta – dacă-mi dai voie să-ți spun – mi se pare o aiureală de om nebun. Și dacă tot am ajuns să vorbim despre nebunie, explică-mi tu, te rog, cum am ajuns noi să fim oșteni ai lui Hristos, când printre noi nu se află nici un creștin?

— Protecție, replică de St Clair fără a ezita. Pentru protecție, pur și simplu. Cine s-ar aștepta la subversiuni în sânul Oștenilor săraci ai lui *Hristos*? Numele ne-a permis să ne continuăm viața netulburați în vreme ce am căutat comoara. Cât despre nebunia din spusele lui de Payens, la fel am crezut și eu la început, și i-am pus apoi mai multe întrebări. Chiar crede că ne așteaptă mari schimbări. În privința membrilor, în primul rând. Consideră că vom atrage sute, din toate țările creștinătății.

— Din creștinătate... Adică membri creștini? Cum e posibil? Știu că Ordinul Renașterii a renăscut, dar va continua să rămână o societate secretă, nu-i așa? Atunci, cum am putea primi în rândurile noastre cavaleri creștini?

— Simplu, Crusty. Acesta a fost prima întrebare pe care i-am pus-o lui de Payens când a pomenit de membri, și deja se gândise la asta. Străvechiul nostru ordin va continua să existe pe

fondul noii structuri de aici, din Ierusalim, indiferent că se va numi Ordinul Cavalerilor Templului sau altfel. Nu numele pe care îl dăm noii structuri este important, ci activităţile sale, iar activităţile Ordinului Renaşterii vor avea loc şi mai departe, sub acoperirea celorlalte. Va fi nevoie de gândire şi de o amplă organizare, dar Hugues şi de St Omer sunt de părere că acest lucru va putea fi făcut. Hugues crede că Biserica va fi obligată să recunoască ordinul nostru şi că aceasta ne va fi victoria. Are mare încredere în Bernard de Clairvaux, tânărul nepot al lui de Montbard care este şi abatele mănăstirii cisterciene din Clairvaux. Este încrezător că, datorită susţinerii acestuia, împreună cu Marele Consiliu al Ordinului nostru şi cu forţele laice pe care ni le vor asigura conţii angevini, Fulk de Anjou, Hugues de Champagne şi alţii ca ei, Familiile Prietene îl vor convinge pe papă să accepte nu numai existenţa şi anvergura descoperirilor noastre, dar şi asigurările noastre sincere că în viitorul apropiat nu vom sili Biserica să facă nimic brusc, nu înainte ca Părinţii Bisericii să fi avut timp suficient pentru a studia aceste chestiuni şi a decide asupra autenticităţii lor. Iar între timp, crede el, noi şi munca noastră aici, în Ţara Sfântă, vom primi deplina binecuvântare a recunoaşterii papale, în schimbul cooperării şi tăcerii noastre.

— Iar tu crezi asta.

De St Clair îşi privi tovarăşul şi înclină încet din cap.

— Cred. Mi-a luat ceva timp să accept tot ce mi-a spus, dar acum cred că de Payens are dreptate. Odată cu descoperirea pe care am făcut-o, poate că am schimbat lumea cunoscută şi am îmbunătăţit viaţa tuturor oamenilor, de acum şi din viitor. Vreme de o mie de ani n-a existat nimic, nici o voce răzvrătită care să contrazică Biserica sau care să-i ameninţe influenţa asupra lumii întregi. Acum noi avem puterea de a juca acest rol şi astfel probabil că vieţile oamenilor vor fi mai bune – ale lor, dar şi ale noastre. Şi cred că merită să crezi în aşa ceva.

De Montdidier zâmbi, îşi scoase coiful plat, îşi trase gluga de zale şi scutură din cap pentru a-şi îndepărta părul de pe frunte, pe care şi-l pieptănă cu o mână înainte de a pune totul la loc. Apoi îşi scoase sabia şi se ridică în scări.

— În seara asta, prietene Étienne, vom bea o cupă de vin în cinstea acestui fapt. Pentru ca viețile tuturor oamenilor din lume să devină mai bune! Dar tot va fi nevoie de armate ca aceasta – și își roti sabia pe deasupra capului – pentru a veghea la siguranța lor. Prin urmare, vom bea o a doua cupă în onoarea noastră, a prietenilor și confraților noștri, călugării-cavaleri ai Templului, oșteni săraci așa cum sunt ei.

{1} Considerând că cititorul român este în general familiarizat cu limba franceză şi dotat cu o anume flexibilitate a spiritului, dar şi pentru a reda textului o notă de acurateţe istorică, traducătorul ediţiei în limba română şi-a permis libertatea de a reveni la numele originale, franceze, ale personajelor (n. tr.).

{2} Cititorul este rugat să remarce că autorul, probabil în încercarea de a face lectura cărţii mai accesibilă, apelează la unele „licenţe poetice" în domeniul istoriei, interpretarea datelor şi evenimentelor istorice aparţinându-i în întregime (n. tr.).

{3} Leghe terestră, unitate de măsură a lungimii, egală cu aprox. 4,44 km (n. tr.).

{4} Piaţă, în ţările arabe (n. tr.).

{5} Cititorul este rugat să nu uite că autorul se bazează în această carte pe o interpretare „personală" a istoriei şi a documentelor istorice (n. tr.).

{6} În Orientul Mijlociu şi Nordul Africii, o vale secată în cea mai mare parte a anului (n. tr.).

{7} Hurii - fecioare frumoase despre care musulmanii credeau că îi aşteaptă pe drept-credincioşi în paradisul mahomedan (n. tr.).